

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

<http://www.archive.org/details/bibliothecaptru01reif>

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHEID

ERSTER BAND

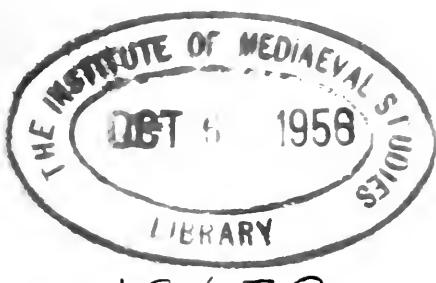
I—VI. HEFT UMFASSEND

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI

IN COMMISSION BEI CARL GEROLD'S SOHN,
BUCHHÄNDLER DER KAISERLICHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

1870

19658

Vorrede.

Die *Bibliotheca patrum Latinorum Italica* verdankt ihre Entstehung dem mir von der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften zu Theil gewordenen Auftrag, für die von derselben vorbereitete neue Ausgabe der lateinischen Kirchenschriftsteller der ersten sieben Jahrhunderte die italienischen Bibliotheken zu untersuchen und über die Resultate meiner Nachforschungen von Zeit zu Zeit Bericht zu erstatten. Die *Bibliotheca* wird daher ein kritisches Inventar der wichtigern patristischen Handschriften Italiens nach den einzelnen Bibliotheken geordnet enthalten. Was die Aufeinanderfolge der Bibliotheken betrifft, so ist dieselbe, da kein wesentlicher Nachtheil dadurch entsteht, lediglich durch äussere Umstände bestimmt.

Sehon gleich zu Anfang der Untersuchung kam ich zu der Einsicht, dass bei der überaus grossen Anzahl alter Handschriften dieser Art von einer genaueren Beschreibung der diesseits des ersten Jahrtausends unserer Zeitrechnung liegenden keine Rede sein kann. Demgemäß werden die Inventare der einzelnen Bibliotheken nur diejenigen Handschriften vollständig enthalten, welche älter sind als das elfte Jahrhundert: bei den jüngeren werde ich dagegen ein eklektisches Verfahren beobachten. Indess behalte ich mir vor, am Schlusse des Ganzen ein genaues Verzeichniss derjenigen unter ihnen zu geben, welche Schriften enthalten, die nicht durch ältere Handschriften in Italien vertreten sind. An demselben Orte werde ieh die Homiliarien, Lectiona-

rien und Martyrologien, welche meistens schon durch ihr Alter von dem eigentlichen Inventar ausgeschlossen werden, einer besonderen Besprechung unterziehen.

Mein ursprünglicher Plan war, den einzelnen Theilen des Verzeichnisses mit Benutzung der wichtigen Anhaltspunkte, welche die Handsehriften selbst an die Hand geben, eine Geschichte der betreffenden Bibliotheken vorzusetzen. Aber ich machte bald die Erfahrung, dass sich die Geschichte einer Bibliothek nicht schreiben lässt, ohne die aller zu kennen, da die jetzigen Bestände derselben nur Trümmer der zum Theil in verschiedene Bibliotheken zerstreuten älteren Sammlungen sind. Diese Erwägung brachte mich zu dem Entschlusse, erst nach Vollendung des Inventars über die Entstehung und die Schicksale der Bibliotheken Italiens zu berichten. Ich hoffe, damit für die Geschichte der Überlieferung nicht bloss des kirchlichen, sondern auch des klassischen Alterthums, so weit es die lateinischen Schriftdenkmäler betrifft, und zugleich für die Culturgeschichte der Übergangszeit aus dem Alterthum in's Mittelalter einen nicht unerheblichen Beitrag zu liefern.

I.

Die Capitularbibliothek in Verona.

Von der Bibliothek des Veroneser Domecapitels ist in der Bibliothek selbst ein handschriftlicher Katalog vorhanden, der aus sehr unvollständigen Aufzeichnungen Maffei's gegen Ende des vorigen Jahrhunderts durch den damaligen Bibliothekar Masotti zusammengestellt worden ist. Was derselbe Brauchbares enthält, ist schon von Maffei selbst veröffentlicht worden, namentlich in dem Anhange zu seiner *Istoria teologica*. Einen neuen Katalog beabsichtigt der jetzige Bibliothekar Mgr. GB. Carlo C^e Giuliari. Ich halte es für meine Pflicht, demselben an dieser Stelle öffentlich meinen Dank für die über alles Lob erhabene Liberalität auszusprechen, mit welcher derselbe mir die ungehinderte Benutzung der seiner Obhut anvertrauten Schätze gestattet hat.

AMBROSI^H hexaemeron.

XXVII. 25 membr. fol. 2 col. foliorum 138. saec. X—XI.

f. 1 Incep^t tractat^{us} sc̄i ambrosii | epi exaemeron¹⁾ | Tantumne opinionis adsumpsisse homines . ut aliqui —

f. 13^b s̄eculorum. amen. explic dies prim' | incipit dies secundus. | Diem primum u^ñ potius | unum . maneat —

f. 19 et²⁾ cibo potuq. eurentur corpora ne | animis epulantib : fragilitas carnis; | de nocturno quoq. ieumio conqueratur. | explicit dies

¹⁾ XIV 123. Die Citate ohne Angabe der Ausgabe beziehen sich auf die Migne'sche.²⁾ ut

B Q
31
R 36

secundus. | incepit de firma^mto e^{cl}i dies .m^{as}. | Dies tertius no^b hodie
in sermone | nascitur ¹⁾. —

f. 32^b a s^eculis et nunc ²⁾ s^eper . et in o^ma sc^{la} s^eculo^s amen ||
f. 33 expli^c dies tertius. | Incepit dies quartus. | Qui uindemiā | colligunt ³⁾. uasa | prius quibus uinum infundit | mundare consue^r ⁴⁾.

f. 42^b Cadunt enim umbrē | maiores de montib : Cu^m minuit ūbra
eumulatur | exp^l dies quartus . || f. 43 ex libro beati abrosii exame^r. |
quinto . de eodē die ⁵⁾. | Vestita | diuersis terra germinib ; | uirebat
o^mes . e^{cl}um q^ū. | sole & luna geminis uulgu^s ⁶⁾. —

f. 67^b gra tulemur q^d fact' ē no^b uesp & fiat ⁷⁾ | mane dies
^{ut quintus} sextus | Expl dies quintus || f. 68 explicit dies quintus | Incipit dies
sextus . | Sextus iste est dies quo | mundanę creature^r origo | con-
cluditur. Ideo ⁸⁾ etiā | sermones ⁹⁾ nr̄i —

f. 91 Ipse enim requieuit . qui fe|cit . Cui est honor . et | gloria
perpetua a se|culis . nunc et ¹⁰⁾ semper . et | in omnia s^ecula s^eculo-
rum ; | amen . explicit . de rerum | principiis . | Summa et incompre-
hensibilis | naturam . uirtus . uitaq ; beata lux inaccessible ueram |
singularis & una sapientia . | ueritas incommutabilis . s^{ca} | incompa-
rabilis et eterna | —

f. 96^b Talium | d^s m^{is} pr^{ec}es numquam spernes . | Si ut prome
exorent ipse inspiraueris . quia aeternitate | perenni uiuis et regnas
cuncta | per s^ecula et in omnibus | s^eculis . amēn ; ¹¹⁾ | Apparitio ¹²⁾
s^ecorum Iacobi apostoli et primi archiepiscoporum atque | sacerdotum .
Simonis . | et Zacharie^r consulibus . | et flauⁱ. et sergii . atque
ne^{cr}iniani gloriosissimis . procurante romanorum prouinciam .
Constantino augusto | et hyerosolimitanę ciuitatis | sacerdotii principatum
te|nente eirillo . | admirabile et tremendam rem aliquā | facta est ;

¹⁾ nascatur

²⁾ nunc et

³⁾ colligit

⁴⁾ consuevit

⁵⁾ Kein Excerpt, wie man nach dieser Überschrift vermuten sollte.

⁶⁾ uultus

⁷⁾ nobis uespere dies quintus ; fiat

⁸⁾ et ideo

⁹⁾ sermonis

¹⁰⁾ honor, gloria, perpetuitas a saeculis, et nunc

¹¹⁾ Precatio praeparans ad missam (Ainbros. opp. app. p. 492).

¹²⁾ Unedirt?

prē medio enim | montis sēi oliueti . et pinnę | templi . spelunca . antrum . | sistebat maxima —

f. 98 reposuit corpora | scōrum inibi sub altarium | mense magio . uigesinna die | quinta . In ḡla dī patris . et filii . | et sp̄s sēi ; qui uiuit et regnat | modo et semper . et * per | ***** infinita s̄ecula . | s̄eculorum ; AMEN ; ||

f. 98^b enthält eine *rotula*, von ethisch-mystischer Bedeutung, über zōu und eanatoc mit griechischen Beischriften.

f. 99 IN NŌM Dī PATRIS . | ET FILII . ET SP̄S SĒI : | CōMEMORATIO | GENESEOS ¹⁾ : | POPULUS | isrl̄ audito decalogo | ab ore dñi . rogauit | moysen ut non ipse | dñs eis loqueretur . sed per | moysen qui supra per mediatorē daret precepta . qui hunc | sermonē audiens ad utilitatem plebis . legem scripserat . non so|lū a decalogo incipiens . sed & iā | ab exordio mundi recapitulans . | —

f. 138^b Effundetur sanguis & | ei' uita peribit . Ad imaginē dī . xps | imago patris . p nobis homo fact' ē ²⁾ . ||

AUGUSTINUS ³⁾ de agone christiano; de fide et symbolo.

XXXIII. 31. membr. 4. foliorum 70. saec. VIII—IX.

f. 1 Inep liber aureli agustini | de agone xp̄iano ⁴⁾ | Corona uictoriae non promittitur | nisi certantibus . | In diuinis autem | scripturis —

¹⁾ Weitläufiger Commentar zur Genesis, in welehem Ambrosius, Origines, Augustinus und Isidorus citirt werden.

²⁾ Die Erklärung bricht beim neunten Capitel der Genesis ab. Unter der letzten Zeile steht von gleichzeitiger Hand: *finit hic.*

³⁾ Bei der genaueren Untersuchung der Veroneser Handschriften Augustins ergab sich mir, dass die Augustinisehe Vulgata sich näher als die der anderen scriptores ecclesiastici an die handschriftliche Überlieferung anschliesst, und dass der Apparat, den die Benedictiner unter dem Text verzeichnet haben, keine wesentliche Bereicherung durch neue Vergleichungen erfahren wird. Letzteres hat ohne Zweifel seinen Grund darin, dass die Benedictiner an den fast ausschliesslich benutzten französischen Handschriften einen durch sein Alter und seine Vortrefflichkeit ausgezeichneten Apparat besassen. Bei der neuen Textesrecension wird es sich daher vor Allem darum handeln, die unmethodisch den verschiedensten, sehr häufig nicht näher bezeichneten Handschriften entnommenen Varianten durch Beschränkung auf die ältesten Handschriften zu vereinfachen und auf bestimmte Autoritäten zurückzuführen, so wie die allzu oft von den Benedictinern unter den Text gestellte echte Überlieferung in ihre Rechte einzusetzen.

⁴⁾ XL 289 (VI 243 ed. Venet.)

f. 39^b saricina eius laevis . corona uictoriae | mereamus ¹⁾ . expl . liber . aureli augustini de agone xpiano . || f. 40 Inep. eiusdem de fide (*manus antiqua addidit*: uel symbolo) ²⁾ . | Quoniam scriptum est & apostoliceae disciplinae robustissima | auctoritate —

f. 68^b caro | enim nostra utiq' ex terra est ³⁾ | philophitisse ⁴⁾ discordiae & tu qui dem quantum tibi modereris . | quantum^{que} teneas aculeos indig || f. 69 nationis tuae . ne reddas maledictum | pro male-dicto satis in tuis litteris | eminet . —

f. 70^b dum cogito inter uos | quibus d̄s hoc ipsud quod ⁵⁾ quod ⁶⁾ scriptum | est absorta ⁷⁾ est mors in uictoria ⁸⁾ ubi | est mors aculeus tuus ubi est mors | contentio tua hoc ⁹⁾ fides . quae paucis | uerbis tenenda in symbolo nobellis ¹⁰⁾ | xpianis datur . quae pauca uerba fidelibus nota sunt ut credendo subiungantur ¹¹⁾ dō subiugati recte uiuant | & intellegant ¹²⁾ | expl . liber secundus de fide . ||

Nach Maffei wurde diese Handschrift dem Veroneser Vescovat vom Bischof Bonincontro von Verona durch Testament vom Jahre 1298 geschenkt.

AUGUSTINUS *de civitate dei.*

XXVIII. 26. membr. fol. foliorum 248. saec. VII. Durch Feuchtigkeit beschädigt.

f. 1 enthält von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts folgenden Index: Beat' aug. de civitate dei . I. vi . uid'z | . xi . xii . xiii . xiii . xv . xvi . |

f. 1^b—6 enthalten von einer Hand des zehnten Jahrhunderts die Capitelangaben der betreffenden Bücher:

¹⁾ leuis, coronam uictoriae mereamur.

²⁾ l. e. 181 (l. e. 151)

³⁾ l. e. 196 (l. e. 164 B)

⁴⁾ Hier unterbricht den Text ein Fragment eines Briefes von Augustinus an Hieronymus. XXII 912 (1726 D Vall.)

⁵⁾ l. e. 913 (l. e. 727 D)

⁶⁾ XL 196 (VI 164 E ed. Venet.)

⁷⁾ absorpta

⁸⁾ uictoriam

⁹⁾ haec est

¹⁰⁾ symbolo nouellis

¹¹⁾ subiugentur

¹²⁾ recte uiuant, recte uiuendo eorū mundent, corde mundato quod credunt intellegant.

f. 1^b INCP. CAPITULA . LIB . XI . DECIVITATENI | 1 de ea parte operis | qua duarum ciuitatum id est | celestis adque ¹⁾ terrenae initia et fines incipient ²⁾ demonstrari : | II . —

f. 6 xxviii. de qualitate duarum ciuitatum terrenae atque | caelestis . , || *

f. 6^b leer.

f. 7 Ciuitatem ³⁾ dī dicimus cuius ea scrib|tura testis est quae non fortuitis motibus animorum sed plane summe dispositione prouidentie super omnes | omnium gentium litteras omnia sibi genera ingeniorum humanorum diuina | excellens auctoritate sibi ⁴⁾ subiecit . —

f. 43 hunc quo|que librum aliquando claudamus | Augustini epis|copi | catholici de ciuitate dī | contra paganos | liber . xi . explicit | Incep . lib . xii . | feliciter || f. 43^b Antequam de institutione hominis | dicam —

f. 74^b gratia nec crudelis | potest esse iustitia | exp . lib xii . Aureli Augustini | incip . liber xiiii || f. 75 Expeditis de nostri saeculi exortu et de initio generis humani | difficillimis quaestionib. nunc iā rerum ordo de|posecit —

f. 104^b cō|modiore dispositione (disputatione corr. ead. man.) differtur ⁵⁾. Aureli Augustini | contra paganos | de ciuitate dei | liber xiii . exp . | incip . lib . xiii . || f. 105 Diximus iam superiorib. ⁶⁾ libris ad | humanum genus non solum natu|ræ —

f. 143^b uerum et ⁷⁾ angelorum ut sit dī . omnia | in omnib. | exp . liber xiii . | contra paganos | incip . lib . xv . || f. 144 de felicitate paradissi uel de ipso pa|radiso et de uita ibi primorum ho|minum —

f. 192 dī post dilluuium et deinceps | in rebus consequentibus requi|ratur . | Aureli Augustini | contra paganos | liber . xv . exp . | incip . lib . xvij || f. 192^b Post dilluuium procurrentis | sanctae nestigia ciuitatis utrū | continuata sint an intercurre|tibus impietatis interrupta tempo|ribus ita ⁸⁾ nullus hominum —

¹⁾ ae

²⁾ incipiunt

³⁾ XLI 315

⁴⁾ sibi om.

⁵⁾ differatur

⁶⁾ in superioribus

⁷⁾ etiam

⁸⁾ ita ut

f. 246^b turture et columba figuratum est | sacramentum ¹⁾ Aurel Augustini | de ciuitate dei | contra paganos liber xvi exp. ||

f. 247 u. 248 enthalten Nichts ausser einigen werthlosen Schreibereien von einer Hand des eilften Jahrhunderts.

XXIX. 27. membr. fol. foliorum 110. saec. X—XI.

Diese Handschrift enthält von derselben Schrift Augustins das dreizehnte, vierzehnte, fünfzehnte und einen Theil des sechszehnten Buches. Anfang und Ende der Handschrift fehlt. Da vorn sechs Quaternionen fehlen, so scheint sie wie die vorhergehende auch das eilste und zwölftes Buch umfasst zu haben.

AUGUSTINUS de concordia evangelistarum (Excerpt).

LXVII. 64. membr. 8. fol. 89. saec. X.

| ex uirginali utero carnem adsumendo homo fieri uoluiss& ²⁾ —

f. 12 actio in secula sempiterna o beata trinitas | Fides . eiusdem . |

Credimus sc̄am trinitatem id est patrem —

f. 14 beatitudo et gloria | Item eiusdem | Desiderantissimo filio fredegiso albinus salutem . placuit prudentiae | —

f. 32 Lorica Ladeini sapientis ³⁾ | Suffragare trinitatis unitas . unitatis miserere trinitas | —

f. 32^b ut extingues maligni iacula ut sim sanus in futura saecula ||

f. 33 ⁴⁾ Factum est autem in diebus illis in quibus iohān | conceptus et natus est ; Exiit edictum a cesare . auḡ . | —

f. 43 in amore dī usq in finem hic saluus erit ;

Nach einer Besprechung des Epiphanienges folgen Excerpte aus Verschiedenen (einmal steht Isidor am Rande) über Bibelstellen, namentlich zu Matthäus, Lucas und zur Apostelgeschichte.

f. 82 S̄ci augustini ex lib | de concordia euangelistarum ⁵⁾ . | Siquis autem uelit unam narrationem ex omnibus que de xp̄i nativitate & infantia uel pueritia in | utriusque narratione —

f. 89 infantes sicut matheus narrat occidit ||

¹⁾ l. e. 523.

²⁾ Aleuinus de trinitate III 14. Die fünf ersten Quaternionen fehlen.

³⁾ Von anderer Hand als das Vorhergehende.

⁴⁾ Aleuini comm. in evang. Lucae c. 2. Mit f. 33 beginnt eine neue Quaternionenzählung.

⁵⁾ Vergl. XXXVIII 1041.

AUGUSTINI *epistolae.*

CCVIII. 204. chart. fol. saec. XV.

Neben Vielem Andern, dessen Aufzählung ohne Nutzen ist, enthält diese Handschrift mehr als fünfzig Briefe des Augustinus, die alle umgedruckt, aber auch alle von Anfang bis zu Ende gefälscht sind. Im Folgenden gebe ich den ersten ganz, von den übrigen die Adressen:

Epistola b̄ti Augustini ēpi ad Petrum diaconum. Vtrū mali in inferno peccabunt. Dilecto filio Petro. Augustinus ēps salutē. Questionē aut dubitationem tuam nuper Dorotheum fr̄ēz transmisisti. Vtrū mali in inferno peccabunt et p eandem rōem suscipe. Noueris q' nec bonis uoluntas nec malis facultas peccandi esse poterit. Sed dices. de bonis mihi constat. sed de malis non. cū semp uoluntatē malā habeant. Dico q' eorum uoluntas mala non est eis ad p̄cēm sed ad suppliciū habere poterunt. propter eorum uoluntatem malam. Ideo p̄cēm non putatur. q' p̄ p̄cēa quis semp maiore penā meretur habere. ideo eorum mala uoluntas ad p̄cēm non īputat̄. Nā siē illi qui cū x⁰ regnāt. nullā in se malam uoluntatem habent. Ita illi qui damnati sunt cū diabolo et angelis eius nullam requiem et bonam uoluntatem habere poterunt¹⁾.

Ad eundem Petrum. Marcellum. Bonifacium comitem (*bis*). Euodium. Anceletum. Cornelium philosophum. Perpetuam sororem suam. Neptarium. Marsilianum. Ciceronem militem. Cirillum. Fabianum militem. Nepotianum comitem. Theofranum ph'm. Membrianum socium. Bonifacium comitem. Cirillum p̄sbr̄m. Fabianum. Brissinam. Valentinum. Paulinum. Cancianum militem. Sellenētianam. Aurelianum comitem. Valentinum Lixarium p̄sbr̄m. Desiderium ēpm. Basilicam uirginem. Dorotheum. Concinam uiduam. Neptarium. Donatum p̄sbr̄m. Anastaxium. Aurelianum. Desiderium p̄sbr̄m. Cornelium. Julianum comitem. Iponenses. responsio ad b̄tum Augustinum p̄ clerum petentem ueniam de commissis iniuste praesumentium. Aug. ad Cornelium ph'um (wo Avicenna citirt wird!). Grisarium militem. Aurelium p̄sbr̄m. Ricardum ēpm. Seuerinum. Marcellam. Donatum. Seuerinum. Macedonium. Neptarium. Donatum. Macedonium. epistola Macedonii ad Augustinum de sui commendatione. Aug. ad Neptarium.

¹⁾ Offenbar das Machwerk eines Scholastikers. Von derselben Art sind die übrigen.

AUGUSTINUS in *evangelium Joannis.*

XXXVI. 34. membr. fol. 2 col. foliorum 315. saec. X initio.

f. 2 lib maioris eccl ueroñ.

f. 3 Ineipiunt capitu la super Johm . | i Ab eo quod scriptum est . in principio erat uerbum . usque | & tenebre eam non comprehendenderunt —

f. 4^b Lm ab eo quod ait ihs qui credit || f. 5 in me . non credit in me . sed in eum | qui misit me . Usque ad id quod ait | sed qui misit me pater . ipse mihi | mandatum dedit quid dieam | et quid loquar.f. 6 expliciunt ea pitula | super | Johm | in nōm | dñi | ¹⁾) ab eo quod scriptum est | in principio erat uerbum : usque ²⁾) et tenebre eam non comprehendenderunt . || f. 6^b Intuentes ³⁾) quo*modo ⁴⁾) audiuimus ex lectione apostolica . ~ quod animalis homo non percipit * * ⁵⁾) quę sunt sp̄s dī . ~f. 12 Beati mundi ⁶⁾ corde quia ⁷⁾ ipsi | dñi videbunt ; | explicit om̄j . | Incipit omelia ⁸⁾ ii | Bonum est fr̄s | ut textum diuinarum | —f. 315^b ad hoc enim & ipse | dñs ⁹⁾ supbe impietatis inīsit ; in eorum qui in illum ere || ¹⁰⁾)

Die Handschrift ist äusserst nachlässig geschrieben : ich führe nur eine Eigenthümlichkeit derselben an. Als achtzehnter Sermo wird folgender bezeichnet: Nec auribus nec cordibus uestris . Reparant tamen audientis effectum . & quodammodo commemorata innouant nos . Nec pigent ea quae nota sunt audire — nam neque saciaberis ut uelis discedere . ~ neque aliquid deerit . ut quasi inopiam patiaris ; (Aug. V 688 Mign. sermo 125).

¹⁾ XXXV 1379 (III, 2. 289)²⁾ In illud Joannis, In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, etc. usque ad id, Et tenebrae eam non comprehendenderunt.³⁾ Intuens⁴⁾ quod modo⁵⁾ ea⁶⁾ mundo⁷⁾ quoniam⁸⁾ In den Ausgaben *tractatus*. Im Folgenden werden in der Handschrift die einzelnen Stücke als *sermones* bezeichnet.⁹⁾ dñs erueem suam, ubi eum dementia superbæ¹⁰⁾ l. e. 1780 (l. e. 649 A).

Dann folgt der in den Ausgaben als achtzehnter bezeichnete als neunzehnter; der zwanzigste hat folgenden Titel: *Itē sermo aī de eadem lectione*; der einundzwanzigste wird als zwanzigster bezeichnet; zuletzt folgt der neunzehnte als einundzwanzigster.

AUGUSTINUS *de psalmis.*

XXX. 28. membr. fol. 2 col. foliorum 95. saec. X.

f. 1 dicant¹⁾ in gentibus²⁾ ubi est | d̄s eorum , Quia inuisibilem dñm colimus .

f. 3^b Qui transmutauerunt³⁾ || f. 4 & pusillis montibus et | collibus⁴⁾ —

f. 4^b Sed nos qui uiuimus benedicimus dñm | ex hoc⁵⁾ & usque in selm . | exp̄ tractatus | de psalmo cxiii | inc̄ tractatus de || f. 5 psalmo cxiii . | Dilexi qm̄ exaudi& dñs uocem | orationis⁶⁾ meę | Cant& hoc anima quae peregrinatur | a dñō . Cantet hoc ouis | illa quae errauerat — f. 6^b et iterum miser&ur quia⁷⁾ || f. 7 exagitant⁸⁾ quasi | iustum & insultant | quasi de ipsa iustitia . Magnus⁹⁾ apostolus . in coelū uolasti | quomodo helias —

f. 15 moribus | uestris . & nūquā | delebitur . | Explicit tractatus de psalmo | xciii . | inc̄ tractatus | de psalmo xciii || f. 15^b Ego uelleſſrs | ut patrē nr̄m | potius audiremus | Sed & hoc bonū est ut patri oboediamus —

f. 27^b quia uerum est quod | non repell& (repellit corr.)¹⁰⁾ dñs plebem suam || f. 28 Inc̄ tract̄ de p̄s xcv . | Dominus et | frater meus Seuerus | adhuc difſert lētitiam | nostram —

¹⁾ De psalmo CXIII sermo 2 zu Anfang. XXXVII 1481.

²⁾ gentes

³⁾ l. e. 1484 (e. 4). Zwischen fol. 3 und fol. 4 fehlen zwei Blätter.

⁴⁾ l. e. 1486 (e. 11).

⁵⁾ hoc nunc

⁶⁾ deprecationis

⁷⁾ l. e. 1488 (e. 5). Die sechs ersten Blätter gehören offenbar einem in das neunte Jahrhundert zu setzenden Codex an, dessen dritten Quaternionie sie mit den beiden ausgefallenen Blättern bildeten.

⁸⁾ De psalmo XCIII e. 21 l. e. 1209. Vorher sind sechs Quaternionen ausgefallen.

⁹⁾ Magnus, inquit

¹⁰⁾ repellat

f. 37 iudicauit ¹⁾ orbē terrarū inēquitate . & populos in uerita te
sua ; | explicet traetatus | de psalmo . xcv | incip̄t tract̄ de p̄s xcv |
Magna spectacula d̄s p̄ebet cordi | xp̄iano . —

f. 33^b habeas ioeunditatem | neque illic inuenias ; | explicit tracta-
tus de psalmo | . xcvr . || f. 34 incipit tract̄ de p̄s | xcvii | Cantare ²⁾
dñō | canticum nouum . nouus homo nouit . uetus | non nouit ; Uetus
homo | est uetus uita —

f. 39 ue[n]iat . Corrige te ut non | ores contra te . amen . | ex-
plicet tractatus | de psalmo . xcvii . | Fratres notum ³⁾ | iam debet
cari[tati] urāe . tam[quā] —

f. 73 dilig[it] . & quib[us] donauit | ut ab eis diligatur ; | explicit
tractatus | de psalmo . xcviii . | incip̄t tract̄ de p̄s xcviii (*sic*) | Psalmum
fr̄s | cum cantaretur audistis . | breuis est . nec obseurus —

f. 84 ecce ego | uobiscum ⁴⁾ usque ad ⁵⁾ | consumationē saeculi ; |
explicet . trāc . de p̄s xcviii . | incip̄t tract̄ de p̄s . c . | Psalmus iste |
centesimus | quod habet | in primo uersu | hoc in toto eius corpo |
(re add. m. s. XIV) quaerere debemus ; | —

f. 95^b iudicium ; Ipse facturus . | qui uiuit & regnat in | saecula
saeculorum | amen ⁶⁾ ||

XXX. 29. membr. fol. 2 col. foliorum 160 saec. X.

f. 1 Breuis ⁷⁾ psalm' | est & ualde utilis quem modo nobis cantatū |
audiuimus ⁸⁾ —

f. 11 pacem cum loquimur ⁹⁾ | eis debellant ¹⁰⁾ nos gratis . | expl̄
de psalmo cxviii. | incip̄t de psalmo cxx. | Secundus est iste | psalmus
eorum | quorum titulus | est . canticum graduum ¹¹⁾ . plures —

¹⁾ iudicabit

²⁾ Cantate

³⁾ notum esse

⁴⁾ uobiscum sum

⁵⁾ in

⁶⁾ Ipse — amen *om.*

⁷⁾ XXXVII 1596 : de psalmo CXVIII.

⁸⁾ Unten auf derselben Seite von späterer Hand : *p* sācto Jachobo de la tōba
Yōn̄ Dasselbe steht auf dem letzten Blatte.

⁹⁾ loqueremur

¹⁰⁾ debellabant

¹¹⁾ graduum

f. 24^b martyres sine labore | hic sunt nobiscū amen | explicit de psalmo cxx . | incepit de psalmo . | centesimo . xxi. | Sieut amor immund; | inflammat animam ad ¹⁾ terrena concupiscenda | & peritura sectanda ; | periturā uocat —

f. 37 carpite | manducate bibite | conualescite currite | adprehendite amen || f. 37^b expl̄ psalmus cxxi | incip̄ psalmus cxxii | Ascendentis cantica | ex ordine cum sc̄i|tate ūra conside|randa suscep̄. ascen| dentis & amantis . & | ideo ascendens quia | amantis . Omnis amor | aut descendit aut ascen|dit ²⁾ —

f. 48^b sicutiū qm̄ ipsi satrabuntur ; amen | expl̄ de psalmo . | centesimo . xxii . | incepit de psalmo | centesimo xxiii . | Bene iam nostis | fratres k̄m̄i | canticum gradiū ³⁾ | esse canticum ascensionis n̄rāe ; —

f. 59 inimicus ubi | se occult& ad decipiendos fideles ; amen ; | exp̄ de psalmo . cxxiii . | incip̄ de psalmo . cxxiii . | Psalmus iste per | tinens ad numerū | canticorum graduū | de quo titulo in aliis | iam multa diximus | & repetere —

f. 67^b simus ih̄l | & amplectamur pacē . | Quia hyerusalem || f. 68 uisio pacis est ⁴⁾ & nos ih̄l | & pax super ih̄l amen | explicit de psalmo | centesimo xxiii . | incepit de psalmo | centesimo xxv | Sieut iam meministis | ex ordine nobis trae|tantibus . iste psalmus est centesimus | uīḡesimus quintus . | qui inter illos psalmos | est quorum titulus est ⁵⁾ | canticum graduum ; —

f. 80 & proficiamus ut p̄ueniamus amen ; | explicit ps̄l cxxv | incip̄ de ps̄l cxxvi | Inter omnia cantica | quibus est titulus | canticum graduum . | iste psalmus —

f. 90^b nec ⁶⁾ audaces fuerimus | promissores orate | pro nobis amen | explicit de psalmo | centesimo uicesimo | sexto . incepit de | psalmo centesimo | uicesimo septimo || f. 91 Sieut dicit apostolus ⁷⁾ spiritualib; spiritalia ⁸⁾ —

¹⁾ et ad

²⁾ aut aseendit aut descendit

³⁾ graduū

⁴⁾ Jerusalem est uisio pacis

⁵⁾ est titulus

⁶⁾ ne

⁷⁾ apostolus, fratres charissimi,

⁸⁾ spiritualibus spiritualia

f. 104 uiuendo . & pase¹⁾) in aeternū | nobis uiuere donando . | expl de psāl cxxvii | incēp de psalmo cxxviii . | Psalmus quem canta uimus breuis est . | Sed sicut scriptum —

f. 112 sponsi nolunt | esse adulterae²⁾ sponsę | exp̄l de psāl cxxviii [amen | incēp de psalmo cxxviii | Qm̄ uos non solum | oculis corporis . sed | &iam corde uigilare praesumimus . | intellegenter nos cantare opport& . —

f. 121 & ipse redemit³⁾ is̄ ex⁴⁾ omnibus iniuitatibus eius . amen . | exp̄l psalmus cxxviii | Incēp psalmus cxxx | In isto psalmo commendatur nob̄ humilitas | serui dī & fidelis —

f. 135 hoc⁵⁾ | ergo quomodo intellegendum est . quousq; | ueniamus ad aeternitatem⁶⁾. Iam spes | non erit sed ipsa res erit | exp̄l psāl cxxx | incēp psalmus cxxx | Justum quidem erat | km̄ ut fratrem | potius audiremus | collegam —

f. 150^b clari|tas earnis ut flos feni; amen | exp̄l de psalmo cxxx | Incēp de ps̄l cxxxii | Psalmus breuis est | &⁷⁾ ualde notus . | sed⁸⁾ ualde nominatus . | Eeee quam bonū | & quam iucundum (ioeundum corr. m. al.) | habitare fratres | in unum . Ita sonus est | duleis iste⁹⁾. —

f. 159 sur|sum cor¹⁰⁾. & nemo te angustauit in coelo . et | ideo bene sequitur | alias psalmus | Ecce nunc benedicite dñm . omnes | serui dñi . qui statis || f. 159^b in domo dñi in atriis domus dī nostri quare | addidit in atriis . atria — .

f. 160^b Pluralis numerus fratres | sed singularis habitantes¹¹⁾ in unum . Ideo benediceat te dñs ex sion . qui¹²⁾ ||

¹⁾ paseet nos

²⁾ adulteri

³⁾ redimet

⁴⁾ ab

⁵⁾ hic

⁶⁾ aeternitatem , speremus in Dominum Deum ; quia cum uenerimus ad aeternitatem

⁷⁾ sed

⁸⁾ et

⁹⁾ iste duleis est

¹⁰⁾ sursum corda. Sursum cor habe

¹¹⁾ habitare

¹²⁾ l. c. 1738 am Schluss der Erklärung von ps. CXXXIII. Zwei Blätter schlen am letzten Quaternio.

AUGUSTINUS *de psalmis* (Excerpta).

X. 8. membr. 8. foliorum 153. saec. VIII.

f. 1 Lectio | beati | Augustini | de expositione psalmi nonage|simi
quod | in seā qua|dragensi|ma legendum est ¹⁾. | Psalmus iste est de quo —

f. 4 discite tolere|rare omnes molestias huius saeculi ut | spes vestra
sit in dñō dō uestro amen . | expl. lectio prima . | Lectio beati Augus|
tini de expositione | psalmi . vii . | dñē d̄s meus . in te sperauī —

f. 7^b su|per pauca fuisti fidelis super multa te | constituam intra |
in gaudium dñi tui . | expl . || f. 8. lectio secunda . | Lectio beati Augus|
tini de expositione | psalmi xxxii . | diligit misericordiam et iudicium
intendite —

f. 11^b alias est iudicandi alias petendi locus | quia diligit misericordiam et iudicium : misericordia dñi plena est terra . | Lect̄ . ter|
tia | Lect̄ . beati Agustini | de expositi . psalmi | xxxvi . | Tota die misericordia
(corr. m. 2) | et fenerat et semen | eius in benedictione erit .
fenerator | quidem dicitur qui | —

f. 14^b uenite benedicti patris mei percipite regnum quod uobis
paratu | est ab origine mundi | expl . | Lect̄ . quarta . | Lectio beati Au|
gustini | de expositi : psalmi . xl . | Beatus qui intelliget (intellegit m. 2) |
super eginum (corr. m. 2) et pauorem . die mala —

f. 17^b ut ante tribunal dñi | laudem consequamur | et uitam aeternam ac|
cipere mereamur . Expl . Lect̄ : quinta : | Lect̄ : beati Augustini
de expositi . psalmi . xlvi . d̄s noster refugium | et uirtus . adiutor | in
tribulationibus —

f. 20 ut et ipse donet | nobis delicta nostra : | Expl : || f. 20^b Lectio
sexta | Lectio beati Augustini . de expositione | psalmi : xlviii : | siue
oues in inferno positae mors . pastor est eis —

f. 22^b cum xp̄s apparuerit | uita uestra . tunc et uos | eum illo
apparebitis | in gloria . Expl . | Lectio septima | Lectio beati Augustini
de expositione | psalmi quinquagisimi (sic) . || f. 23 Miserere mei d̄s

¹⁾ Diese und die meisten der folgenden *lectiones* beruhen auf Excerpten aus den Commentaren Augustin's zu den Psalmen. Diesem Hauptbestandtheile der Handschrift sind Excerpte aus anderen Schriften Augustin's, so wie aus den *sermones* des Chrysostomus und Ambrosius, die ebenfalls zu *lectiones* zurecht gemacht sind, beigefügt.

se|eundum magnam mise|ricordiam tuam : | psalmus iste sicut | eau^tus facit eos —

f. 25^b ide|o peto ut ignoscas . quia | ego peccatum meum | agnosco . Expł . | Lectio octaua . | Lectio beati Agustini | de expositio-nem (*sic*) psal|mi quinquagisimi . | Quoniam iniq|uitatem meam ego agnos|eo et delictum meum | coram me est —

f. 28^b age p|enitentiam et dic | iniq|uitatem meam ego | agnosco et peccatum | meum coram me est | semper . Expł . | Lectio nona . | Lectio beati Agustini | de expoſ . psalmi quin|quagisimi . | Ecce enim ueritatem | dilexisti incerta | et occulta sapien|tiae duae manifes|tasti mihi —

f. 31 audire mereamur | a dñō in diem iudicii . qui|a ecce demis-sum (dimissum m. 2) est | peccatum uestrum . | Expł . | Lectio deci-ma . | Lectio beati Agustini | de expoſ . psalmi . sexagisimi primi : | Nolite sperare in i|niquitate et in ra|pinis . nolite con|cupiscere : uana est | enim iniq|uitas —

f. 33^b non in his quae| habetis spem punatis (*corr. m. 2*) | sed spes uestra sit in | dñō dō uestro . Expł . | Leetio . undecima . | Lectio beati Agustini | de expoſ . psalmi quin|quagisimi . quinti : | In me sunt dſ uota quae | reddam laudes tibi : et a|libi uouite (*sic*) et reddite | dñō dō uestro quid uoue|atis —

f. 37 ut et hic in lumi|ne fidei et ibi in lumine | speciei tamquam in lu|mme uiuentium in cons|pectu dn̄i placeamus : | Lectio duodecima | Lectio beati Agustini | de expoſ . psalmi quin|quagisimi septimi : | Si uere utique iustitiam | loquimini recta iudi|cate filii hominum : non | sit iustitia labiorum | ff . —

f. 39^b si enim uere | iustitiam loquimini | reeta iudicate fili | hominum . | Lectio tertia decima . | Lect̄ . beati Agustini . de | expoſ . psalmi . sexagisimi | sexti . ||

f. 40 dſ misereatur nobis | et benedicat nos: ff . dilectissimi cum bene|dicit nos dñs .

f. 42 perte|nuit (*corr m. 2*) ad misericordiam | tuam non punire pecca|torem . sed iustificare | et pium facere . | Lectio quarta decima . | Lectio beati agustini de ex|poſ . psalmi sexagisimi sexti . | Terra dedit fructum | suum benedicat nos | dſ uideamus fratres : ||

f. 44^b et uos | nouiscum (*corr. m. 2.*) ab omni tem|tatione sal-uatos . in| regno suo cognoscere| et coronare dignetur . | Lectio quinta decima . | Lect̄ . beati Agustini de | expoſ . psalmi nonagisimi . | Qui

habitat in adiutorium (adiutorio m. 2) altissimi et | in protectione dī
cae|li commorabitur : quis | est qui habitat —

f. 48 ut sis securus ne | incedas in laqueos | uenantium . | Lectio
sexta decima : | Lect̄. beati Agustini de ex|poſ̄ . psalmi nonagisimi . |
Quoniam in me sperauit | et liberabo eum . protigam eum . qn̄m
cogno|ui —

f. 51^b ubi enim fuerit thesau|rus tuus ibi erit et cor|tuum . | Lectio
septima decima || f. 52 Lectio beati Agustini de ex|poſ̄ . psalmi . nona-
gisimi primi : | Bonum est confiteri dñō | et psallere nomini dñi | altis-
simi : ff . in utraque | re bona est confessio : —

f. 55 et uitam aeternam p̄cipere (corr. m. 2) | in futuro cum
sc̄is coronas | ualeamus || f. 55^b Lectio octauadecima | Lect̄. beati
Agustini de ex|poſ̄ . psalmi septuagisimi : | D̄s inte sperauit . dñē non |
confundar . in aeternum . | iam confusus sum . uel non | inaeternum :
quomodo enim non est confusus . cui | dicitur —

f. 58^b mortuus erat et re|uixit : perierat et in|uentus est . | Lec-
tio nona decima . | Lect̄. beati Agustini de | expoſ̄ . psalmi nonagisi |
mi octauai : | Confiteantur no|mini tuo magno | qn̄m terribile et sc̄m |
est : ipsum nomen tu|um terribile et sc̄m | est : sic praedicatur | eru-
cifixus . —

f. 62 omnia facientis cir|ea eos quos diligit : et | quibus donauit .
ut ab | eis diligatur : | Lectio uicesima | Lectio beati Johanni Crysostomi
(in mg. m. 2: de elymosina) Vigilare nos | iubet dñs | et orare : ne |
ueniamus in temp|tationem : O anima | quae mecum audis et | legis —

f. 66^b non quia non pec|castis . sed quia pecca|ta uestra elemo-
synis | redemistis . | Lectio beati Johanni Crysostomi : | Ait enim dñs
per | esaiam prophetam : si uideris nudum | uesti : || —

f. 70 ambu|late cum lucem habe|tis ne tenebrae uos | conpraehendant . | Lectio beati Agustini . | Dñs nr̄ ihs x̄ps cla|mat peresaiam |
prophetam dicens : | nolo mortem orientis (sic) | tantum reuertatur |
et uiuat : || —

f. 74 et in die salutis | adiu|auit te : et iterum . | ecce nunc tem-
pus ac|ceptabile ecce nunc | dies salutis : | Inc̄p̄ . sermo . de uerso . |
Confitemini dñō | qn̄m bonus qn̄m in | saeculum m̄am (= misericor-
diam) | eius : remedia purgandi facinoris sp̄o (corr. m. 2) sc̄o
instruente addiscimus : || —

f. 76^b fidelis est enim | Ffk . et iustus dñs nr̄ . | ihs x̄ps . qui
demit|tat (dimittat m. 2) nobis peccata nos|tra et mundet nos . ab |

omni iniquitatem (*m. eras.*) | Lectio beati Ambrosii | Retenet (*corr. m. 2*) sc̄itas ues|tra . f̄fk : quod iuda || f. 77 scarioth . propria . sententia . condemnatus . | ad fariseos dominici : | sanguinis . mercidem (*corr. m. 2*) | reportauerit . et actus | paenitentia refude|rit . uindicationis (*sic*) praetium : | —

f. 80 huius gratia | sepulturae quae et purificat peccatorem | et uiuisciat morientem : || f. 80^b Lectio beati Ambrosii : | sicut legimus f̄kki : | omnes discipuli in | passione saluatoris | trepedauerunt (*corr. m. 2*) omnis (*corr. m. 2*) | enim . pene cum tradere|tur reliquerunt : —

f. 84 et qui prius se ipsum | non rexit alios postmodum regendos accepit : | Lectio . beati Agustini | Discite . f̄k . qm̄n | crux xp̄i feriae sunt spiritales : antea namque crux nomen condemnationis erat || —

f. 90 estote | namque ait similes patri | uestro qui est in caelis . ut | et caelorum regna posse|dere (*sic*) mereamur : p̄ xp̄m | dn̄m n̄ . qui est benedictus | per immortalia saecula saeculorum . | Lectio beati Agustini | de expos̄. psalmi . sexagisimi . tertii : | Quia exacuerunt ut | gladium linguas suas | intenderunt arcum|rem amaram : hoc et | alias psalmus dicit : Fili hominum —

f. 93 prae|dicauit regnum caelorum | ut a morte liberaret | animas eorum || f. 93^b Lectio beati Agustini | Debemus dilectis|simi f̄ sensum sc̄i | euangeliste diligenter adtendere ubi | ait : haec ergo sciens | ihs surgit a cena et | ponit uestimenta sua | —

f. 97 fidelis est et iustus | qui demittat nobis | peccata nostra et | mundet nos ab omni iniquitate + filiciter | dō gratias . xpo . | semper eiusque | filio : simulque eius sc̄o sp̄o . | Incipiunt . epistulae canonicae : hoc | est prima : beati . iacobi . apostoli : | —

Es folgen die beiden Briefe des Petrus, die drei Briefe des Johannes und zuletzt der Brief des Judas.

f. 136^b saecula saeculorum . | amen . dō gratias . | Explicant epistulae canonicae . Iacobi . I . Petri . II . | Johannis . III . Iudae . I . | et fiunt . insimul . | no . merum : vii : | Inept epistula beati | Leonis papae : urbis | Rumae ad Flauiano : de he || f. 137 rese Etychianorum .¹⁾ | Dilectissimo fratri Flauiano | Leolietis (*corr. m. 2*) dilectionis tuae litteris | quas miramur suis tam | —

¹⁾ LIV 753.

f. 151 adfuturum | diuinitatis auxilium : ut | his ¹⁾ qui errauerat
dam|nata sensus sui prauitatem saluetur ²⁾ . || f. 151^b Expl̄ . epistula
Bē . | Leonis papae urbis | Rumae . ad flauianum . | Inc̄pt oratio S̄cī |
Cypriani ³⁾ . | Dn̄e sc̄e pater agios d̄s ⁴⁾ | ad te leuabi (*corr. m. 2)*
animam me|am ⁵⁾ . d̄s ⁶⁾ meus quis enim | maior est ⁷⁾ tibi semper ⁸⁾ |
gratias et laudes referam ⁹⁾ —

f. 156^b digneris me | liberare ab igne et poe|na perenni . Cui est
ho|nor et gloria . imperium | et potestas nunc et | per . omnia saecula
sae|culorum . amen ¹⁰⁾ . | Expl̄ . oratio sc̄i . | cypriani . ||

f. 157 ♫ Lata . de sc̄ā anima | uel eius . uirtutibus | Per auditum
credit | per desiderium quaerit | p̄ sapientiam inuenit | p̄ orationem
petit | per gratiam accepit | p̄ humilitatem custodit | —

fol. 158 dispensatio cum equalitatē sustinētia sine odio
abstinentia cum te . dō gr̄at . | ♫ peccator et indignus | homo scripsit
me in | via peregrinationis | suae . multa enim flagella circumuerunt
eum | sed tu dn̄e pius et misericors miserere (*sic*) illius | animae per
cuius manum | ultimi scriptoris ego | parvulus liber magnum | the-
saurum sum reconditus . ||

f. 158^b Capitula . huius . libri | Beati Agustini lectionis | xxiii .
beati Joh . Chrysost̄ . ii . | Sermo de uerso . i . beati Ambrosii . ii .
epist̄ . can̄ . vii . | beati Leonis p̄p̄ . epist̄ . i . | oratio sc̄i . Cypriani
de sc̄ā | anima omnes in unum sunt xxxviii . | Karissime qui legis peto |
te per ipsum qui pias mauit | nos ut oris pro me indiguo peccatore et
ultimo scriptore si habeas partem cum dn̄o saluatore : sicut nauigan-
tibus suavis est portus sic et scriptori nouissimus uersus qui nescit

¹⁾ is

²⁾ prauitate saluetur. Deus te incolumem custodiat, frater charissime. Data
idibus Junii, Asturio et Protogene uiris clarissimis consulibus.

³⁾ IV 903

⁴⁾ Deus hagie

⁵⁾ ad — meam *om.*

⁶⁾ et hagie deus

⁷⁾ maior te

⁸⁾ *om.*

⁹⁾ referam

¹⁰⁾ perenni, et ab omni tormento quod parasti iniquis: per bonum et benedic-
tum Jesum Christum Saluatorem nostrum, per quem tibi laus, honor, uirtus,
gloria, in saecula saeculorum, Amen.

litteras scribere se nullum putat esse laborem quia quod tris digitii
seribunt totos corpus laborant ||

Hier brechen die Stossseufzer des armen Schreibers ab: das
letzte Blatt fehlt. Auch das erste (Titelblatt) ist verloren gegangen.

CANONES et acta conciliorum pontificumque epistolae.

LVII. 55. ¹⁾ membr. 4. fol. 110. saec. XI.

- f. 1 Synodus ephesena cum epistolis suis | in hoc corpore con-
tinetur . |
- i Caelestini papae epistula prima ad cyrillū | episcopum alexandriae
ante collectionē | synodi in epheso contra Nestorium |
 - ii Eiusdem caelestini papae ante synodū epistula ad nestoriū ep̄m
constantinopolitanū |
 - iii Epistula nestorii ad caelestinū papam | ante synodum . |
 - iv Eiusdem nestorii secunda epistula ad eundem papam ante syno-
dum . |
 - v Epistula caelestini papae pbr̄is diaconibus | clericis & plebi consisten-
tibus constantino|polim ante synodum . |
 - vi Epistula papae Caelestini ad iohannē antio|chenū iuuenalem hyero-
solymitanū rusū | thessallonicensem & flauianū filippensē | per orientē
aparibus ante syndum . |
 - vii Epistula papae c̄elestini ad synodū apud ephesum collectam contra
nestorium . |
 - viii Commonitorium papae caelestini episcopi | & pb̄i euntibus ad
orientem .
 - ix Epistula papae caelestini ad theodosium auḡ de collegenda synodo . |
 - x Epistula papae caelestini ad cyrillum ep̄m ||
- f. 1^b alexandrinum de recipiendis eis qui damnato | errore ma-
luerunt resipisci |
- xi Exemplaria gestorum quae acta sunt in s̄cā syno|do ephesena m&ro-
poli de recta fide . |
 - xii Praeceptum theodosii imp̄rs de colligenda syno|do ad cyrillum ep̄m
quod in eadem synodo est | relectum

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei in dem Anhang zu seiner *Istoria teolo-
gica*, S. 70; Ballerini. de antiq. collection. et collector. canonum. pars II.
c. 11, 1. 1. LVI 159.

- xiii Epistula sc̄i cyrilli ad nestoriū in synodo relecta |
 xiii Item epistula sc̄i cyrilli ad memoratū nestoriū | in supradicta sc̄a
 synodo relecta |
 xv Epistula nestorii ad s̄em cyrillū in synodo relecta |
 xvi Item epistula caelestini papae ad nestorium | in synodo relecta |
 xvii Epistula sc̄i eyrilli eum duodecim capitulis ad | nestorium in synodo
 relecta . |
 xviii Epistula caprioli chartaginensis epi in synodis relecta |
 xviii Symbolum proditum a carisio pb̄o compositum | ab hereticis & in
 memorata synodo condempnatū . |
 xx Acta excommunicationis epi iohannis antiocheni | & episcoporum qui
 cum eo fuerunt |
 xx Relatio sc̄ae synodi ephesenae ad theodosiū im̄pm | de excōmuni-
 catione ioh̄is & qui cum eo fuerunt . |
 xxii Relatio sc̄ae synodi ephesenae ad s̄em caelestinū | papā urbis
 romae . significans quae gesta sunt | in ipsa ephesena synodo ||
 [xxiii ¹⁾ Epistola sc̄i caelestini pape ad theodosium iuniorem auḡ . post
 synodus .
 xxiii Ep̄la caelestini p̄p maximiano epi c̄stantīn p' synodū .
 xxv Epistola caelestini pape clero et plebi constantinopolim constitutę
 post synodus .
 xxvi Epistola sc̄e memoriae pape caelestini post dampnacionē nestorii
 ad s̄cam synodū hephesenam scripta .
 xxvii Exemplar sacrę epistolę per aristolaum tribunum et notarium ad
 iohannem epm̄ antiochiae de pace et adunatione ecclesiarum .
 xxviii Epistola iohannis epi antiochię ad cyrillum de pace .
 xxviii Incipit epistola sc̄i cyrilli ad iohannem antiochenum .
 xxx Epistola sc̄i xysti epi cyrillo alexandrino post pacem factam inter
 cyrillum et iohannem .]
 f. 2 dogmatis extiterunt exempla iam uiceris uere tibi euange-
 lium potest testimonium conuenire quod dicitur . pastor | —
 f. 5^b respiciam . ~ cui honoris aliquid seruem . quando agitur ²⁾ ||
 f. 6 tas non recipit . aut prestari permittit indutias . | —

¹⁾ Hier fehlt ein Blatt: der Index ist von einer Hand dieses oder des vorigen Jahrhunderts ergänzt. Im Obigen ist er nach den Titeln im Text selbst wieder hergestellt.

²⁾ Ein Blatt fehlt.

f. 109 audiuit | dat xv . Kal octobriū Theodosio xiii et maximo
eonīs | Explie sēa synodus ephesena cum epistolis | ad se pertinentibus .
In nomine dñi . incepit concilium domni stephani | In nomine patris .
& filii & sp̄s sc̄i . Regnante uno & eadem sc̄ā trinitate cum eodem patre |
& sp̄s sc̄ō per infinita om̄a saecula mense aprile . die duodecima indicione
septima ¹⁾; —

f. 110^b absoluī gradiendum scilicet partibus spoliatus in eum qui
uocatur saluatoris dñi nr̄i ih̄i xp̄i ||

LVIII. 56. ²⁾ membr. 4. 2 col. foliorum 312. saec. X. Zu Anfang und am Ende
durch Feuchtigkeit sehr beschädigt.

- f. 2^b // m manu propria flauiani archiep̄i | constantinopolitani
datū ab eo poscenti iñp̄i
ii Epistola Leonis archiep̄i romae ad eutychen
iii Epistola petri ep̄i rauennensis ad eutychen pbr̄m
iv Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad flauianum archiep̄m con-
stantinopolitanum
v Epistola flauiani archiep̄i constantinopolitani ad leonem archiep̄m romē
vi Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad faustum pbr̄m .
vii Epistola encyclia siue synodica sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad
flauianum archiep̄m constantinopolitanū cum istis epistolis ob hoc
ordine suo posita non est quia in gestis sc̄i et uniuersalis concilii
calcedonensis tertiae actionis inserta est .
viii Epistola flauiani archiep̄i constantinopolitani scripta ad eundē ep̄m
senioris romae leonem .
ix Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad iulianum ep̄m cohensē
x Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad faustum marchianum //
et reliquos archimandritas
xi Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad im̄pr̄m theodosium
xii Epistola leonis archiep̄i romani ad pulcheriā augustam
xiii Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis scripta ad secundum con-
cilium // nū contra eutychem quae perducta quidem est occulta
// opter quod non fuerit concessa publicari ep̄is adposcor .

¹⁾ Nach dieser Handschrift herausgegeben von Gaet. Cenni. Rom. 1735.

²⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei in dem Anhang zu seiner Istoria
teologica S. 72; besonders aber Ballerini. praef. in epist. S. Leonis magni.
LIV 363 ff.

- xiii Epistola scissimi archiep̄i romae leonis ad imp̄m theodosium qua
rogauit speciale concilium in italia fieri & in nullo alio loco quod con-
traria sit canonibus secunda synodus ephesena .
- xv Epistola alia scissimi archiep̄i romae leonis & sc̄e synodi ad imp̄m
theodosiū culpans ephesenum concilium .
- xvi Epistola leonis archiep̄i . & sc̄i concilii quod romae collectū est ad
puleheriā auḡ .
- xvii Epistola hilari diae romani ad pulcheriā augustam ||
- f. 3 xviii Epistola gallę placidiae augustae ad pulcheriā agustam
- xviii Sacrae litterae diuinae memoriae ualentiniani & placidiae & eudo-
xiae augustae ad theodosiū principem ut iuberet in partibus Italiae
concilium celebrari .
- xx Epistola gallae placidiae ad theodosiū imp̄m .
- xxi Epistola licinię eudoxiae augustę ad theodosiū .
- xxii Rescriptum theodosii ad ualentinianū augustum
- xxiii Epistola theodosii rescriptā ad gallā placidiam .
- xxiv Epistola theodosii ad eudoxiā augustā
- xxv Epistola scissimi archiep̄i romae leonis & eius sc̄i concilii ad ele-
ricos & honoratos . & omnē populum constantinopolitanum
- xxvi Epistola scissimi archiep̄i romae leonis ad archimandritas con-
stantinopolitanos
- xxvii Epistola ualentiniani & martiani ad archiep̄m romae leonem
- xxviii Alia epistola piissimi imp̄is martiani ad archiep̄m romae leo-
nem
- xxix Epistola pulcheriae augustę ad eundē scissimū archiep̄m romae
leonem . Quae significat rēū¹⁾ anatholium constantinopolī errore
relicto ep̄m confirmatum subscriptione maxime epistolę eius dogma-
ticę ad sc̄m flauianum directę eius flauiani &iā corpus significat
suae sedi pductū & in apostoloꝝ basilicā depositum . & alia qua&enor
sacerorū apicum eius demonstrant .
- xxx Sacrę litterae missae ad ualentiniano . et martiano ubique ad reli-
giosos ep̄os . Quatenus omnes in nicea conuenirent
- xxxi Itē aliae sacrae similiter litterae eorundē piissimoꝝ imp̄oꝝ ad dō
amantissimos ep̄os .
- xxxii Sacrae item litterae missae ad synodum in nicea a ualentiniano
et martiano

¹⁾ = reuerendum

xxxiii Item saerae litterae missae a piissima & xpianissima augusta puleheria ad consularem bythiniae stratigū ut curā haberet eirea disciplinā synodi perhibendā antequā placer& de nicea ad calchedonā mutari concilium

xxxiv Saerae litterae missae sēo concilio quod nicea conuenerunt || f. 3^b ut deberet calchedona migrare

xxxv Exemplar imperialium litterarum quae niceae missae sunt sēo concilio ; dum adhuc piissimus imp̄ in tracia resider& ut deber& indifferenter calchedonam migrare ||

f. 4 Principium . | Rescriptum de fide factū | manu propria flauiani archiep̄i —

f. 125^b data x k̄l oct̄ heraclea || f. 126 Incipit eiusdem | magnē synodi | actio prima . | Consulatu domni (n̄ri add. m. al.) —

f. 143^b notariorum dixit. Completū ē. | Explicet prima cognitio | calchedonensis concilii | cum pace | Incipit secunda | Consulatu domni n̄ri —

f. 158 mancipentur ; exp̄l | Incp̄ tertia cognitio concilii calchedonēn . | Consulatu piissimi & xpianissimi imp̄is n̄ri marciani | —

f. 161^b tum prouideat ueritatis . | Expl actio tertia | Incp̄ quarta cognitio eiusdem sinodi | Consulatu domni nostri | —

f. 209^b a sēa synodo formula dabitur ; | Explicit actio quarta | calchedonensis synodi || f. 210 Incipit quinta | Consulatu domni n̄ri | —

f. 215^b manifesta fient diuino uertici ; | Expl actio quinta . | Inep̄ sexta sēi calchedonensis concilii | Consulatu domni n̄ri . | —

f. 232 causa noscitur continer ////////////// | Explicit | Inep̄ actio itē septima | in aliis exemplaribus | octaua . calchedonensis concilii | Consulatu domni n̄ri | —

f. 234^b concordiam ; Legi . legimus . Legi : | Expl actio : octaua | Incip̄ nona | Consulatu domni n̄ri | —

f. 237 manifestam ; | Explicit actio nona . | Inep̄ decima | vi . kalendas nouembbris | —

f. 253 legi legimus legi | Explicit actio decima | synodi suprafa //// | Incipit act̄ undecima || f. 253^b Consulatu domni n̄ri | —

f. 259 disponatur ; | Explicit actio undecima | Incipit duodecima | Similiter tertio kalendas | nouembrium eodem consu]atu

f. 261 causa lēsionis fuerunt restitu&? ; | Explicit actio duodecima | Incip̄ tertia decima | Consulatu domni n̄ri mar | —

f. 264 Quae dixisti conscriptu ////////// | Explicit actio tertia | decima | Incipit quarta decima | Consulatu domni n̄ri | —

f. 275^b concilio firma consistant; | Explicit actio quarta|decima
sēi calce|doneñs concilii . | Incipit actio quin|decima || f. 276 De ca-
nonibus unius | cuiusque concilii | I. Quod non oporteat ep̄m aut | —

f. 280 Expliciunt canones //// | calchedonensis ////////// | Bonifatius
pb̄r scāe ////////// | nae statui et subscrpsi | Et ceteri epi diuersa-
rum prouincia|rum subscrpsent. | Incipit actio sex // | decima
eademq . ul //// | eiusdem scā ////////// uene rande ////////// || f. 280 Consulatu
domni m̄ri mar | —

f. 287^b adprobauit; Explēt | Incipit allocutio seu responsio sēi
et universalis | calchedonensis concilii habita apud | —

f. 295 firmitatem & consonantiam; | Explicit | Incipit leges reli-
giosi prin|cipis marciani quas beatissimus leo papa in suis confirmauit
epistolos (*corr.*) | de prohibitis u. s. w. Es folgen drei Edicte I. Im-
peratores u. s. w. Tandem aliquando . II. Idem Augusti u. s. w. Uene-
rabilem . III. Gloria nunquam —

f. 299 sporacio ū ē & qui fuer ////////// | Inēp rescriptum
beatis|simi pape leonis ad relationem sēi calcedonensis | concilii . | In
quo cuncta —

f. 300 opilione uiro clarissimo constantinop̄l | Explēt | Interpre-
tatio legis theodosii iunioris im̄pr | quam pro eutyche —

f. 301 Schluss (unleserlich). || f. 301^b leer || f. 302¹⁾ Incip
epistola fidei ca|tholicae in defensione | trium capitulorum²⁾ | Mouet
quosdam & re|quirunt quae sit | trium capitulorum | causa pro qua uni-
uer|sa totum pene per or|bem diffusa³⁾ scandali|zantur xp̄i mem-
bra . | —

f. 311^b Schluss. Incip sermo resurrec|tionis dñi⁴⁾ . || Post labo-
rem noctis pie u. s. w.

¹⁾ Von f. 302 an ist von den Blättern nur ein Drittel mehr vorhanden, von den
letzten noch weniger.

²⁾ Facundus ed. Sirmend (*opera varia* II 599 ed. Venet. 1728). LXVII 867.

³⁾ *om.*

⁴⁾ Aug. sermo 228 (*Opp. Aug. Mig. V* 1101).

LIX. 57. ¹⁾ membr. 4. foliorum 255. saec. VIII.

f. 1 patre ²⁾ aut spū sēo naturaliter —

f. 2^b abundemus ut audiamus ab apostolo gratia || f. 3 dñi ihū xpī et dilectio dī : et communicatio sp̄s s̄ci cum omnibus uobis amen xp̄ | \ddagger Incipit s̄ci athanasi de symbolo (*in mg. xxiii m. al.*) | Una fides sed non in omnibus fidei una | censura est —

f. 7 doctrina constituit amen xp̄ . | Inē fides s̄ci athanasi (*in mg. xxiii m. al.*) | Pater d̄s . filius d̄s . sp̄s s̄cs d̄s . et tres | —

f. 10 illi quisquam d̄s in caelo sursum et in | terra deorsum | Item de uariis generibus lebrarum (*xxv wie oben*) | Uae uobis qui primam fidem baptismi | —

f. 11^b ho mo desierit esse quod iam pridem fuerit | anathema illi | Ex̄p libellus s̄ci Athanasi contra omnes hereses (xxvi w. o.) || f. 12 Inē epistula s̄ci Cyrilli epi Alexandriae ad euoptium epm ad ea quae a theodorito epi cyrri dieta | sunt contra xii anathemata | Cyrus reuerentissimo et desiderantisimo fratri et consacerdoti euoptio in | ihū xpo salutem legi quae a tua s̄citate | —

f. 13^b instantem potius exequimur intentionem . | Ex̄p . epistula s̄ci cyrilli ad euoptium epm | (xxvii) Inē praefatio s̄ci cyrilli epi alexandrini in interpretatione ; xii capitulorum in epistula ad nestorium scriptam | Aperta sunt omnia intellectum habentib⁹ | et rectam scientiam inuenientibus si eut scriptum est —

f. 15 non ineffeaci utilitate legentibus | Ex̄p praefatio s̄ci cyrilli | Inē s̄ci theodoriti epi cyrri ciuitatis ad (xxviii) | s̄cm iohannem epm antiochenum epistula in qua ostendit se scripsisse contra xii | capitula beati Cyrilli | \ddagger Valde dolui dum anathemata legissem | —

f. 16^b intellectus fiat dogma clara probatio | Ex̄p epistula s̄ci theodoriti epi | (xxviii) Inē anathemismus primus s̄ci quirilli (xxviii) | Si quis non confitetur dñi esse secundū | —

ibid. anathema sit | Contradictio sci theodoriti || f. 17 Nos autem quicunq; doctrinas euan gelicas sequimur —

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 72 ff.

²⁾ 'Capita viginti et unum abscissa sunt (es fehlen sieben Quaternionen)... vicesimi secundi non nisi pars superest. Dialogus est inter Catholicum hominem et haereticum; ad spurios illos qui S. Athanasio olim tribuebantur accedit.' Maffei a. a. O.

f. 18^b ad conceptam serui formam | Interpretatio sc̄i quirilli | Beati patres qui per tempora in nicae|nam conuenerunt | —

f. 19^b et ideo dī genetricem sc̄am uirginem | It̄ obpositio sc̄i quirilli | Multum ualde clamauimus aduersus | —

f. 22^b obiurgares sermones | Anathematismus sc̄i quirilli secundus | Si quis — Repraehensio a sc̄o facta theodorito | Unum quidem —

f. 23^b Interpretatio secundi anathematismi | sc̄i quirilli | S̄es scribit paulus —

f. 24^b Opposito sc̄i quirilli | Ecce rursus u. s. w.

f. 71 gratis accepistis gratis date | Beati Gregorii ep̄i in epistula ad filypenses | hoc sapiatur inquit in uobis quod et in x̄po | —

f. 71^b respuit manus | Beati basilii ep̄i caesareae cappadociae | Non enim totum caelum et terra et | —

f. 72 impassibilitatem donaret | Beati athanasii ep̄i alexandrini | Et uidebatur quia non phantasia sed | —

f. 72^b inuocamus | Sufficiunt — in saecula amen | Expliciunt sc̄issimi cyrilli ep̄i alexandriae capitula seu explanationes adq | obpositiones contra ea quae a beato | theodorito cyrri ciuitatis ep̄o dicta | sunt aduersus anathemata eiusdem dō gratias || f. 73 Inē allocutio beatissimi pauli quae p̄ae (xxx) | sente quirillo in alexandria facta est | perquam beatissimus iohannis ad sc̄ae | memoriae quirillum unitiuam | de pace direxit epistulam | + Docens duas naturas in x̄po et non | unam debere praedicari et in passibilem credi eius dītatem et sc̄arum | scripturarum diuidi uoces pridem | ad uestram loquentes intentiosius | caritatem minime ponere finem | nostro sermoni uoluimus conpres|sio enim nostrorum fratrum nos de sc̄amate pepulit

f. 76^b saeculorū amen . Exp̄ | (xxxii) Inē beati quirilli allocutio quam in ecclesia fecit . post allocutionem beati pauli | emeseni ubi dicta eius adfirmat | Beatus propheta esaias in x̄po doctorū | eloquentias praedieans dicit . aurite | —

f. 77^b naturam et singularem personam Exp̄ | (xxxiii) Inē epistula sc̄issimi theodoriti ep̄i cyrri | ad dioscorum alexandrinum post pri|mam ante secundam ephesenam | + Domino meo uere dō amantissimo archiep̄o dioscoro theodoritus in dñō gaudere | Magnam consolationem fernt his q̄i calumniā patiuntur scripturae diuinæ narrationes | —

f. 81^b Omnes cum tua sc̄itate in x̄po fratres | ego et qui mecum sunt salutamus Exp̄ || (xxxiv) f. 82 Incipiunt testimonia sc̄orum patrum quae in sy|nodo confirmata sunt de actione prima | Petri sc̄issimi

et martyris alexandriae | ex libro de diuinitate quoniam et uere gratia
et ueritas per ihū xp̄m facta | est —

f. 82^b S̄ci athanasii epi alexandriae de libro | contra arrianos | —
f. 83^b Item eiusdem ex epistula ad epictetum | — f. 84 Ex epistula s̄ci iuliani epi romani ad prosdociū | f. 84^b Ex epistula felicis epi romani et martyris ad maximianum epm et clericū | alexandriae de incarnatione uerbi set fide (*sic*) | — *ibid.* S̄ci theophili epi alexandrini quinta fe|ria paschē — f. 85 Item eiusdem (*sci theophili sup. scr.*) ex paschali epistula — f. 85^b S̄ci cypriani epi et martyris ex libro de elemosyna | — *ibid.* S̄ci ambrosi mediolanensis de libro | ad gratianum u. s. w.

f. 89^b Item attici epi constantinopolitani || f. 90 conuersationis fieret legeslator | et princeps | + Incipiunt testimonia (xxxiii) s̄co|rum patrum qui duas naturas | in xpo confessi sunt consubstantialem patri dñ uerbum etiam nobis secundum carnem ex maria consubstantialem ueraciter adserentes | S̄ci basilii ex his quae contra sunomium scripsit | Ego enim in hoc quod in forma dñ est | — *ibid.* Beati ambrosi ex his quae scripsit ad gratianum imperatorem | —

f. 92^b S̄ci phannis de explanatione euangelii secundum mattheum | —

ibid. sua nostris clementer adiungens | Exp̄ testimonia patrum ex allocutione s̄ci calchedonensis concilii || f. 93 Inē de incarnatione et passione uel (xxxv) resurrectione dñi nī ihū xp̄i s̄ci augustini ¹⁾; | Una substantia est sc̄ae trinitatis | —

f. 96 saeculorū | Inē definitio sanctae synodi calchedo (xxxvi) | nensis sescentorum (amen *sup. scr.*) xxx episcoporū | Sequentes igitur s̄cos patres unum eundemq; ; —

f. 96^b patrum nobis symbolum tradidit | Incipiunt exempla catholica beatissimorum patrum de incarnatione dñi | et saluatoris nostri ihū xp̄i quae in sc̄a | et uenerabili calchedonensi synodo | confirmata sunt aduersum nestorianos et eutychianos adq; hereticos | (xxxvii) Inē testimonium s̄ci hilarii confessoris et | episcopi pictauensis de duabus in xpo naturis; | de fide in libro secundo ad locum | humani generis causa dī filius natus | —

f. 104 Item beatissimi basilii episcopi et confessoris cappadociae de duabus naturis | in una dñi nostri ihū xp̄i persona inter cetera et ad locum | —

¹⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 391.

f. 104^b inlusa . emaginibus extimentur et reliqua | (xxxviii) Item beatissimi augustini ep̄i et confessoris hypponi regiensium de duabus naturis in una dn̄i n̄i ih̄u xp̄i persona ad dardanum inter cetera | Nolite itaque dubitare ibi nunc esse | —

f. 105 Item eiusdem in expositione euangeli secundum iohannen inter cetera | Quid igitur eritice cum xp̄s sit d̄s et homo | —

ibid. Item eiusdem in eodem loco infra | Agnoscamus igitur geminam substan|tiam —

f. 105^b Item eiusdem in omelia de eo loco euangelio ubi dicit d̄s manducatum nouum do | uobis ut diligatis inuicem et cetera ¹⁾ Acepit a nobis quod uile est dedit nobis | —

f. 106 Item eiusdem de omelia psalmi graduū | cxxx inter cetera ²⁾ homo autem infirmus et carne inuolutus —

f. 107^b aequalem patri et cetera Eiusdem ad locum ex libro quem ad laurentium fecit de fide spem et caritatē | quem etiam in encheridion uoluit uocitari ³⁾ : haec est gratia per ih̄m xp̄m dn̄m | —

f. 110 Item eiusdem de tractatu baptismatis ⁴⁾ | ad locum + dei ← euangelica lectione ubi | dictum est Nemo scendit in caelum nisi qui descendit de caelo filius hominis | qui est in caelo . in terra erat et in caelo esse dicebat —

f. 111^b Item eiusdem ad locum de libro primo | de praedestinatione sc̄orum ⁵⁾ | Fit ab initio fidei suae homo quicumq; | christianus —

f. 113 Item eiusdem de praedestinatione | sanctorum in libro secundo ad locum ⁶⁾ | Nullum est autem inlustrius praedestinationis exemplum —

f. 114^b Item eiusdem ex libro xxi de ciuitate d̄i inter cetera et ad locum | hii sunt filii d̄i quodquod sp̄ū d̄i aguntur —

f. 115 Item eiusdem beatissimi ex tractatu | de tribus modis in d̄m xp̄m dictum in | basilica restituta dixit pridiae id̄s decembr̄ | Psalmus iste ut xpianis omnibus notū | est —

¹⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 393.

²⁾ Augustinus ed. Venet. IV 1461 sqq.

³⁾ l. e. VI 153. 209.

⁴⁾ l. e. V 1181.

⁵⁾ l. e. X 810. 840.

⁶⁾ l. e. 851. 858.

f. 115^b et post non pauca | ex eodem tractatu subinnexit idem | beatissimus ecclesiasticus docto[r] | quae diuina et incorporea sunt ubiq[ue] | —

f. 117^b Item eiusdem de symbolo et d[omi]nitate et omnipotencia patris ¹⁾ + ostendimus | fratres dilectissimi ut uestra certe dilectio recordatur —

f. 119^b Item eiusdem de d[omi]no nostro ihu xpo ²⁾ | de d[omi]no nostro ihu xpo quod absque ini || f. 120 tio sit cum patre —

f. 124 Item eiusdem sc̄i augustini de symbolo omelia sexta de spū s̄co quod eiusdē | substantiae atque d[omi]tatis cuius est | pater et filius ordinem symboli ³⁾ | fratres dilectissimi in quo totius fidei | nostrae sacramenta consistunt nobis | —

f. 127 Item eiusdem de incarnatione dictū ⁴⁾ | in natale dñi nostri et saluatoris ihu xp̄i amen | —

f. 129^b saeculorum . amen | (xxxviii) Item eiusdem omelia de eo quod neofiti ex oleo s̄co aures a sacerdotibus et | nares inlinantur ⁵⁾ | Omnes quidem dī sermo fratres karissimi | —

f. 134 spū s̄co | Item eiusdem de mysterio et sc̄itate (xl) | baptismatis ⁶⁾ | Promisimus primo tractatu nos de omnibus quae per ministerio nostrum et | xpi gratia consecuti estis

f. 139 saeculorum amen | Item eiusdem dehuncetio capit[is] et (xli) | de pedibus labandis ⁷⁾; hucusque de mysteriis locuti sumus quae uel ante baptismati sacramentum uel in ipso baptismate celebrantur | Nunc uero de his acturi sumus quae | iam de baptizatis s̄ea institutione | complentur —

f. 142^b saeculorum amen | (xlii) Item eiusdem ubi post baptismum | spes paenitentiae concessa est | Quam nullus neglegere neque tardare debet ⁸⁾ —

f. 146 saeculorum amen | Item eiusdem de paenitentia ad quam (xlvi) | se omnis xpianus si post baptismum | deliquerit pro animae suae

¹⁾ l. c. V app. 390

²⁾ l. c. 391

³⁾ l. c. 393

⁴⁾ l. c. 216

⁵⁾ l. c. VI app. 288

⁶⁾ l. c. 289.

⁷⁾ l. c. 291

⁸⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 385

remedio | conuertat ¹⁾ | Optauile erat fratres karissimi continua corporis salute gaudere et nullis neque morborum uitiis corrumpi | neque vulneribus sauciari | —

f. 149^b saeculorum amen | (XLIII) Item eiusdem de resurrectione carnis et uiuorum et mortuorum iudicij ²⁾. xpianorum fides | fratres dilectissimi hic apud dñm magna atque praetiosa est quia praesentia despiciens futura desiderat —

f. 152 non resurgunt exp | (XLV) In epistula leonis papae ad flauianū | ep̄m constantinopolitanae ecclesiae | Dilectissimo fratri flauiano leo | Lecti dilectionis tuae litteris quas | —

f. 162^b saluetur | data idus iunias tertio et protogene ū ū ē ē | Exp epistula leonis papae ad flauianum | archiep̄m constantinopolitanum | (XLVI) Innocentius . rufo eusebio eustasio claudio . maximo . eugenio . gerontio iohanni . | et marciano epis machedonibus et dacie in dño salutem | Magna me gratulatio habuit cum post tot discrimina totius ut ita dixerim mundi uitalis —

f. 169^b pariter in perpetuum conexasetur in dño | data idus decembris . plautio constantio ū ē consule ||

f. 170 + In actio octaua sc̄i synodi calchedonensis de sc̄o theo (XLVII) dorito | Consulatu domni nostri marciani p̄ p̄ ū ū augusti | —

f. 174 tempus est omnes seruare concordia Legi Legimus Legi | Exp actio octaua | In actio nona (XLVIII) | Consulatu domni nostri marciani pp̄ū | —

f. 178^b sc̄ā sy|nodus efficient manifesta | (XLVIII) Exp actio nona in actio decima | + Similiter quintu kalendā nouembriꝝ | eodem consolatu in eadem sc̄issima ecclēsia sc̄ē martyris euphymiae | Residentibus hisdem magnificentissimis iudicibus —

f. 209^b fortitudinem retinebunt dō gratias amen | Exp actio reūi ep̄i ibae decima || f. 210 + Leo ep̄s ; rustico ep̄o narbonensi (L) | Subditis responsionibus et ad eiusdem consulta | respondentis epistulae fraternitatis tuae | —

f. 211^b nec decretis sc̄orum patrum inueniatur aduersum . | (LI) Incipiunt inquisitiones de praesbyteris uel diacones | quis episcopus ↙

¹⁾ l. c. 387.

²⁾ l. c. 389. Die andere Veroneser Handschrift (LXXVII 74), welche Ang. Mai für diesen Band der Patrum nova bibliotheca benutzt hat, ist ein Homiliar des vierzehnten Jahrhunderts.

esse mentit. I. sunt et de his quos | clericos ordinarunt nulla ratione sinit | ut inter episcopos habeantur —

f. 215^b xviii de his qui parvuli baptizati sunt — non oportet amitti Explicit || f. 216 + Incepunt canonis ecclesiae seu statuta (lvi) | concilii nicaeni in quo fuerunt episcopi ccxxviii | Cum conuenisset secundum et magnum concilium | nicaeum statuta sunt ab eis haec quae | infra scribta sunt et placuit ut omnia quae statuta sunt ad episcopum | urbis romae silvestrem mitterentur | Facta est autem synodus nicaea byzantinae | consolatu constantini augusti et lieini . | —

f. 230 qui persecutionem patitur non recipi etiam larga ueniuolentia et humana|itas est ei exhibenda | Finiunt decreta concilii nicaeni | + In e fidei expositio memorati concilii quod factum est apud nicaeam me tropoli byzantinae paulino et iuliano consulibus xiii kalend iulias quod est , apud grecos xviii . dies mensis eorum | aecies . desii anno alexandris esse sescentesimo xxxvi | Credimus in unum dominum patrem omnipotentem —

f. 230^b haec est fides quam exposuerunt patres | primum quidem aduersus arrium | —

f. 231 inquisitionem de heresibus habuerit Explicit | In e nomina episcoporum et prouinciarum | Osius episcopus cimitatis gordouensis pro uinciae hispaniae —

f. 234 theofilus gutthiae . barhoricathmus bosphori | Ex p concilium nicaenum | In e . concilium siue synodus apud ancyra | (lvi) Isti quidem canones seu regulae priores sunt nicaenis sed ideo canones | priores scribuntur propter auctoritatem magni et secundi concilii apud | nicaeum habitu conuenerunt autem in synodum memoratam ancyram ciuitatis hii qui infra scriberunt | marcellus —

f. 240 secundum canones constitutos | (lvi) | Ex p concilium ancyritanum | in e concilium nouacaesariensis | et isti quidem canones secundi sunt | eorum qui in ancyra et caesaria expo || f. 240^b siti sunt , nicaenis uero priores inueniuntur | In e concilium nouacaesariense | Presbyter si uxorem duxerit ab ordine —

f. 242 liber actuum apostolorum Ex p || f. 242^b (lv) Incepunt canones gangrenenses | et hii ipsi canones qui infra scribti sunt | post nicaenos expositi sunt | Dominis honorabilibus consacerdotibus | in armenia constitutis . | —

f. 247 preceptis in ecclesia fieri exceptamus | Ex p concilium gangrenensem | (lvi) | + In e concilium antiochenum | Sancta et pacatissima

synodus in unu^m | congregata his qui per singulas | prouincias sunt unanimibus in | dñō salutem | Gratia et ueritas ibū xp̄i dñi et | saluatoris nostri scām antioecena^m | ecclesiam —

f. 249^b nisi a suo fuerit receptus episcopus aut ¹⁾ ||

f. 250 prouinciae episcopis . quodsi nullum in | —

f. 254 agapius . et agapius . magnus . eneas | paulus consensimus | Ex̄p concilium antiochenum (lvii) | Incipiunt regulae siue definitiones | secundum laodiciam (laodiciam corr. m. al.) phrygiae pacatianae | Scā synodus secundum laodiciam phrygiae pacatianae conuocata ex diuersis prouinciis asiae regulas exposuit | ecclesiasticas . sicut infra scribtum est . | De eo quod oportet secundum ecclesiasticum canonem —

f. 255^b ex diuersis uersibus et sensibus libri unū ||

LX. 38. 2) membr. 8. foliorum 126. saec. VIII.

f. 1 XLVIII Ut de alieno monasterio receptos | nec ppositos monasteri nec clericos liceat | —

f. 2 cviii Epistula totius concilii africani ad papam celestinium urbis romane ēpm recitata sunt etiam in | ista synodo diuersa concilia uniuersae prouincie | africe transactis temporib' aurelii carthaginensis ēps . celebrata; | Expliciunt capitula | de concilio quod ypponi regio factum est | gloriosissimo im̄pr . theodosio aug . m̄ et habundantio ū ū; cois; octauus id; ottubris (is ex iis) ypponi (yppone corr.) regio in | seeretario basilica pacis et cetera : gesta huius concilii —

f. 34 cviii: Inc̄ epistula concilii africani ad pp̄ . celestinū | urbis rome^{ep̄m}: domino dilectissimo et honorauili (corr.) —

f. 35 uel multis aliis intercurrentib' impedimentis aduci non potuerunt; | Expliciunt canones diuersorum conciliorum africane prouincie numerum centum octo || f. 35^b Von einer Hand des zwölften Jahrh. :

Conciliū sacrū uenerandi culmina iuris

Condidit et nob̄ congrua frena dedit

Ut bene fundatus iusto moderamine posset

¹⁾ Ein Blatt fehlt.

²⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 75 ff.; Ballerini, I. c. pars II. 9. LVI 144.

Intemerata gerens clericus ordo geri
 Pontifices summi ueterū p̄epta sequentes
 Planius haec monitis exposuere suis
 Hinc fidis n̄rae se pandit semita et om̄is
 Errorū dāpnant dogmata s̄cā uias
 Quisq; dī famulus fuerit xp̄iq; sacerdos
 Hoe sale conditus dulcia mella fluent.

Nob̄ qdā e consortio fr̄m nr̄o⁹ orientales testati | sunt se uidisse
 conciliū niceñū . habens potiore⁹ | quattuor euanḡlo⁹ magnitudinē . con-
 tinens in se sessiones ep̄o⁹ et introductiones : iudiciaq; | querimonia⁹
 atq; definiciones . et constituti ones . nec n̄ et subscriptiones eo⁹ . |

Versus de synodis per ordinē dispositis |
 Primus ap̄lica canon docum̄ta ministrat
 Nienāq: secundus habet saluberrima dicta
 Tertiū aneyrana tenet moderamina uitae
 Cultricemq; sanat cordis neocesara quartus
 Pontifices agren quinto coluere boatu
 Antiochā celebrat sextus sermonib· urbē
 Septima felices sensit laudocia patres
 Te quoq; constantipolis octauus honorat
 Seribitur et nono ius calcedona eoruseum
 Eximiā decimus^{dat} consiliamina sardis
 Extulit undecimus clara cartagine scripta
 Vltimus anglio te psonat africa sistro.

f. 36 *leer* | f. 36^b *Von einer Hand des zehnten Jahrh.*:

Dalmaciane iugi cesar quē terra triumpho —
 Secula perpetua dent tibi euneta melos;

f. 37¹⁾ *Oben am Rande von einer Hand des zwölften Jahrh.:*
 (= m. 2 im Folgenden)²⁾: Facta ē aut̄ haec synodus apud niceā
 bithineae . consulatu constantini augusti et licinii xiii k̄l | iuliarū quae ~
 apud grecos octaua decima die m̄sis eo⁹ . sedm alexandrinos DCXXXII .
 & placuit ut haec oīna mitterent ad ep̄m ur̄b romae siluestrū. | ± Syno-
 dus nicea sub alexandro episcopo | alexandrie imp constantino | Multa
 igitur seditione facta beato alexandro . cum | —

¹⁾ Von hier an beginnt eine neue Quaternionenzählung.

²⁾ Im Übrigen bleibt dieselbe Hand wie im Vorhergehenden. Der ganze Codex
ist von der zweiten Hand durchcorrigirt, die hie und da auch grōssere
Zusätze gemacht hat.

f. 37^b similiter. et aui|tus . et uinecentius p̄b . urbis romae dixerunt et | subseripserunt; | Inēp canon primus synodi nicene ubi | qui se ipsos castrauerunt ad ordinatio|nem uenire non licere: | —

f. 42 orare debet** (debere m. 2). *Von der zweiten Hand am Rande noch vier Canones hinzugefügt*: ne seruus aut conditionalis clericus ordinetur — ut pb̄ ante trigesimū aetatis suae annū non ordinetur — ut pb̄ diaē & subdiaē aut colibet clerici n̄ pgant inconsulto ep̄o suo — de ordine clericō⁹ et uita . | *Am Schluss*: Expli : decreta niceni concilii . | Inēp concilium neocesarriense; | Et isti quidem canones secundi sunt eorum | qui in ancyra et cesareę expositi sunt: | nicenis uero priores inueniuntur —

f. 43^b auc|toritas erit: Expliunt; | (liber actuum apostolo⁹ in forma sup. scr.) Exempli synodi habitae rome | ep̄or. xciii: ex rescripto imperiali: | Damasus ualerianus . uitalicus . aut fidius pae|anius uictor —

f. 46^b confidimus: Expl' | haec // expositio ep̄la uel // synodi romanę habite | —

f. 47 quorum subserpsio in authenticō | odie in archiuis romane ecclesię tentur: | Expl' synodus romana et antiochensis; | Incipiunt conciliū gangragenses; | Et ipsi quidam canones qui infra scripti sunt post | —

f. 50^b in ecclesia fieri exoptamus: Expl': concilī; gr̄gense; | Inēp; sc̄ā: synodus secundum laudiciam: | Prygiae pacatianę conuocata —

f. 54^b ad ebreos . apocalypsis iohannis | Hie concludi debet canon ecclesiasticus: Exp. | Incip statuta siue definitiones synod: | constantinopolitani . episcōr: cl: quando | ordinatus est . beatus netārius: | · Non spernendam esse fidē patrum trecentorū | —

f. 55^b uel ab eo gesta sunt inritum (*corr. m. 2*) fieri. Explicit | Inēp synodus it canones anquiritani | Uitalis —

f. 59 penitentię redigantur secundum canones constitutos . | Inēp: synodus calchedonensis (*add. m. alt. a sexcentis xxx ep̄is edita*) | Sc̄ā ac magna uniuersalis synodus quę secundum dī | —

f. 60. precedentem quidem trecentorū xviii . sc̄ōr patrum fidem es|se inlibatam | Inēp : statuta sc̄ā synodus chalchedonensis | Piissimus noster imp̄: constantinopolitanę : p̄p; | — discedat synodo: | Definitiones ecclesiasticę pronuntiate a sc̄ā et uniuersali synodo quę calchedoneę congregata est: || f. 60^b Acta septime cognitionis calchedonensis | —

f. 64^b si uero laci anathematizentur: Expliē : statuta caleed: | Incipiunt concilii : hiponiensis: | Breuiata et quaedam eorum in con-

cilio earthaginiense | cum byzacenis ep̄is . conlata et diligentius pertraetata , erunt; niceni concilii prophessio fidei recitata est; | —

f. 68^b de quib⁹ consulendum statuimus relic⁹tis et agnitis subserpsi ceteri similiter; | Explicit concilium iponiense; | Incip̄ conciliū | earthaginiense | Agricola et eustathio ūū . ēē . cōn iđ iunius earthagi⁹ne in secretario basiliceae fausti; — | f. 69 paginis inserenda; | i Placuit uniuerso concilio ut qui excommunicatus fuerit —

f. 70 x. Item placuit ut agri uel quęcumq. predia ecclę | — firmauerunt . aurelius . simplicius augustinus et ceteri: De ordinandis ep̄is ↗ (in mg. m. 2: ↗ Aurelius ep̄s dix. Qd ad haec diē sanctitas ūra. ~ Ab uniuersis — ab hoc cetu separauit.) | Scā et magna synodus p̄ dī gratiam ecclesiae | alexandrię dilectissimis ffib⁹ p̄ egyptum li biam et pentapolim, apud niceam ciuitatem collecti. —

f. 71^b preses ipse refert, ut potest dīs ac socius actitar⁹: | Tunc temporis ingerebantur molestię : in pp̄ synodum conuocare ut insidarentur paulo ēpo constantinopolitano p̄ sugestionem eusebii . acacii ; theo dori ualentis . stephani et sociorum ipsorum | et congregata est synodus consolat' constantini et constantini apud sardicam; | Explicit; dō gratias: amen; | Incip̄: sc̄i: canonum: apostolorum: | i: De ordinatione episcoporum: | — viii: Quo tempore pascha celebretur || f. 72 + Incipiunt: capitula: antiocheni concilii | numero xxv: | i De his qui contraria gerunt . his qui regulariter | —

f. 72^b xxv: Ut ep̄s dispensande res ecclesiasticas habeat potestatē : Incipiunt : regule expositi : damnatio | in enciniis: | i De his qui contraria gerunt his qui (que m. 2) regulariter de | —

f. 78^b et hos oportet corrigi sc̄ā synoduo id quod condecet ad pbante. | Explicit textus canonum concilii Antiocheni || f. 79 Über der Zeile von der zweiten Hand: Incip̄ canon Sardicens̄ | Sancta synodus congregata est sardice et (corr. ex) diuersis prouinceis de partib⁹ orientis . thebaidis | —

f. 79^b hos omnes anathematizat sc̄ā catholica | ecclesia : De pascha autem scribsimus ūb | xxx annos qm̄ xxx annos fecit dīs nr̄ in carne sup terram: —

f. 80^b definitiones apud sardicam: | Dilectissimo fratri iulio osius et pro et ptogenes : meminimus —

f. 88 et dīi saluatoris nostri p̄ missione hac dilectione unum ualeant esse. | De ep̄s q̄ ciuitates mutauer̄ (m. 2.) | i: Ossius ep̄s dixit, quanto magis mala consuetudo | —

f. 94^b Omnes responde|runt decet et placet nobis hec sententia | Itē¹⁾ eiudē canonis sēdm aliā translationē cāpi numero . xi . | De ep̄is laicā etiā cōmunionē priuandis . q̄ ciuitates mutauerint. | Osius ep̄s dixit. Non min' mala consuetudo —

f. 98 Osiu' ep̄s dix Sugge|rente frē & coep̄o nr̄o ol̄ipio | etiam haec placuit ut si ali|quis uī pcessus ē. —

f. 98_b & prouinciae illius | saēdos . his decretis siē sup̄ scriptū | ē . conſe& . ss. | Leonis pp̄ alexandro ep̄. | Illud dilectionem tuam conue-
nit peauere | — ū resultant. Daſ . m . Id . iuñ . Opili|one . ūc . conſ. ||

f. 99 Forte p̄ arruptos decreui currere calles | Rursus ad ḡtherum deuexi lumina sidus — Dedicat & pulehro decernens om̄ia cultu etc. ||

f. 99^b Epistula | Athanasius presbyteris et diaconib' omni|bus ecclesię sc̄e apud alexandriam et pare|ambulam : catholice dilectissi-
mis . fratrib̄ | salutem : hēc scribentes oportet —

f. 112 gessit episcopatum : post quem timotheum f̄ suus suscepit episcopatum | ann' iii . post hunc theophilus ex diacono est | ep̄s ordinatus : Explicet | Item symbolus s̄c̄ae synodi sardici | Abrenuntio satanę et omnib' operib' eius et om̄ni pompa eius — uitā eternam amen. Expli . | f. 112^b Epistula : constantini : de synodo nicena | Constantinus pius catholiceae orthodoxorum | ecclesię per alexandriam : Gaudete ff dd ; | —

f. 113^b n̄b tribuit caritatem d̄s uos conseruet ff : | Explicit : epi-
stula : constantini | Uictor constantinus magnus pius ep̄is perque | loca populis : Maliulos et inpius arrius | — ibid. huic damnum est mors mox | etenim comprehensus in hoc capitalem | penam subibit p̄: Expli-
cit : | Initium : epistulae : episcoporum : || f. 114 Isychius pachurnius theodorus phyleas mele|tio —

f. 115^b et salubre terminum confirmare studetur ; | Fine epistule episcoporum ; | hanc epistulam postquam suscepit et legit : | et nec rescripsit — ibid. sepa || f. 116 rauit eos et ordinavit | ipse duos ; unum in | carcere et alio in metallo ; | Initium : epistule dñi petri | ep̄i alexandriae : | His agnitis beatus petrus cum multa patientia populo scripsit alexandrino ep̄itulam hoc modo : — ibid. uiris et uideam que sunt que cogitauit | ualete; Explicet inlustrō (sic) uiroy | Ineipit: definitio : dogmatum | ecclesiasticorum dñi || f. 116^b gennadi p̄b mas-
siliensis²⁾. Von der zweiten Hand ist dieser Titel durchgestrichen

¹⁾ Das Folgende bis 99^b von der zweiten Hand.

²⁾ XLII 1213 —

*und an die Stelle gesetzt: beatissimi augustini | episcopi | i Credimus
unū esse dñm patrē | et filium et sp̄m et sp̄m (sic) sc̄m | patrem eo
quod habeat filium ¹⁾; | filium eo quod habeat patrem ²⁾; sp̄m sc̄m eo |
quod sit ex patre cūm ³⁾ filio : pater ergo ^{~4)} | principium deitatis .
ob hoc quia de nullo (ob — nullo von zweiter Hand durchstrichen
und übergeschrieben sed sine ullo oīnō principio) | non quia prior
filio fuit uel sp̄ū sc̄o ⁵⁾; von der zweiten Hand diese Zeile durch-
gestrichen —*

f. 126^b mobilitate praeuaricatricis nature ⁶⁾; |

† HEC DE : MENDOSIS EXEMPLARIBVS TRANS
TVLI TANDEM ET QVEDAM QVIDEM QVA
/// NON VT VOLVIT : ⁷⁾ TAMEN POTVI RE
CORREXIT QVEDAM AVTEM TAC
TO PRTERMISI RĒI ⁸⁾ D̄NI AR
BITRIO DERELINQVENS :
QVI LEGIS : ORE PROME PEC ⁹⁾
CATORE : SIT DM ABEAS R̄D
AILIMVS OMNIVM DIA PTORĒ ^(em. 10)
THEODOSIVS INDIGNV^s
CONVS FECIT ¹¹⁾ : ||

¹⁾ filium habeat — ²⁾ patrem habeat — ³⁾ et — ⁴⁾ om.

⁵⁾ deitatis: qui sieut nunquam fuit non Deus, ita numquam fuit non pater:

⁶⁾ Die beiden letzten Capitel fehlen. Wie sehr diese Handschrift von der Ausgabe abweicht, zeigt der Schluss des 21. Capitels, wo diese hat: Initium ergo salutis nostrae Deo miserante habemus; ut acquiescamus salutiferae inspirationi, nostrae potestatis est; ut adipiscamur quod aquiescendo admonitioni eupimus, divini est muneris; ut non labamur ab indepto salutis munere, sollicitudinis nostrae est et coelestis pariter adiutorii; ut labamur, potestatis nostrae est et ignauiae. Die Handschrift dagegen gibt: Sieut | ergo initium salutis næ sequax (sequacē corr. m. 2) ēē diuinę in|spirationiſ libere confitemur, ita ut non | labamur a bono uel naturę uel muneris | sollicitudinis nr̄ē est. et cęlestis pariter adiutorii; ut labamur potestatis nr̄ē est | et ignanię. Im Anfange hat die zweite Hand darüber geschrieben: dō miserante inspirante habere nos credimus. ita arbitriū naturae nr̄ac.

⁷⁾ Ballerin. l. c. 147 ergänzen und verbessern richtig: quidem quamuis non ut uolui.

⁸⁾ Entweder rem in oder reuerendi. Falsch Ballerin. l. c., die nur *re* lasen, *reliqua*.

⁹⁾ Ballerin. l. c. *ore.....*

¹⁰⁾ d. h. si *Deum habeas redemptorem*. Ballerin. l. c.: *sit d n abeas red.....*

¹¹⁾ Richtig bei Ballerin l. c. so ergänzt: *humillimus omnium diaconorum Theodosius indignus diaconus fecit.*

LXI. 39¹⁾ membr. 4. foliorum 76. saec. VIII—IX.

f. 1^b Incipiunt capitula s̄eorum omnium | conciliorum qua a beatis patribus | statuta sunt sibe epistolarum decretalium quae a pontificibus sibe apostolicis ueris decreta sunt breuiter collecta atque conscripta : | Excerpta conciliorum a s̄eo dōno | martino eþo calliae tulta : —

f. 2^b XLIII ex concilio urbico sub illaro papa | XLIII idem capitolatio epistolarū | decretalium sententiae tantum | ex epistola beati clementis ad iacobum | —

f. 3^b XXX ex epistola leonis pape ad aleonium | ex epistola heronimi ad patroclum | de gradibus clerecorum | Excerpta de cannonibus senten|iae tantum ex lebro | bracarense martini eþi Galiciae | de diuersa concilia | ut populus non elegat eþm nisi sa|cerdotes —

f. 10 De libro complutens | ex concilio nicheneo uel aliis conciliis | quis se absiderit nullatinus accipiatur in clero qui ab aliis recipiatur |

f. 16 III De epistola innocentii pape | ex concilio nicino | qui se absciderit non ingrediatur in clero | —

f. 17 III Ex concilio arelatensi (20 Canones)

f. 18 V Ex concilio antiritano (18 C.)

f. 19 VI Ex concilio nouecesariae (12 C.)

f. 19^b VII Ex concilio cancerense (19 C.)

f. 20^b VII (*sic*) Ex concilio laudia aprigiae (63 C.)

f. 25 VIII (*sic*) Ex concilio constantinopolitano (5 C.)

f. 23^b X Ex concilio effeseno (12 C.)

f. 25^b XI Ex concilio calcedonense (27 C.)

f. 27 XII Ex concilio antioceno (24 C.)

f. 28^b XIII Ex concilio ualentino | sub die III idū iulias gratiano et quitio consolibus | (4 C.)

f. 29 XIII Ex concilio regiense | sub die XIII kī decembris theodosiū | augs XVII festo uero calsolibus | (6 C.)

ibid. XV Ex concilio aruasico | VII d̄ nouembri (27 C.)

f. 30^b XVI Ex concilio uasense | sub die idū nouēm diocoro consolibus | (5 C.)

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 78 f. Ballerini. I. c. pars IV. c. 4, 1 ff. LVI 286 ff.

- f. 31^b xvii Ex concilio aurelianense | (27 C.)
f. 33 xviii Ex concilio arelatense | (36 C.)
f. 34^b Ex inodo cartaginense | africe hono vii et theodosio vii
consolib' | (103 C.)
f. 41^b xx Ex inodo cartaginis | sub die idū agustarum consolatu
cerani | (71 C.)
f. 44 xxi Ex concilio agatense | (46 C.)
f. 47 xxiii Ex concilio arelatense | (1 C.)
ibid. Ex concilio arelatense (terraconense *corr. post. m.*) | (11 C.)
f. 47^b xxvi Ex concilio geronense (gerundense *corr. m. post.*) |
(8 C.)
f. 48 xxvii Ex concilio toletano thyudi | (3 C.)
ibid. xxviii Ex enodo helardense | (15 C.)
f. 49 xxviii Ex concilio ualense | (3 C.)
ibid. xxx Ex concilio eliuerritano | (69 C.)
f. 52 xxxi Ex enodo tolletano | era ccccxlviii (23 C.)
f. 54 xxxii Ex concilio bracarensse | (22 C.)
f. 55 xxxiii Item senodos bracarensse | (10 C.)
f. 55^b xxxiv Ex concilio tolletano | (22 C.)
f. 56^b xxxv Ex concilio cesaragustano | (7 C.)
f. 57 xxxvi Ex concilio aruennes | (22 C.)
f. 58 xxxvii Ex concilio cesaragustano | (4 C.)
ibid. xxxviii Ex enodo taurinantiū | x kl octobris (4 C.)
ibid. xxxix Ex concilio narbonense | (15 C.)
f. 59^b xl Ex enodo teleptense | (6 C.)
f. 60 xli Ex concilio bascinonense | (10 C.)
ibid. xlii Ex enodo ostense | (1 C.)
f. 60^b xliii Ex concilio orbico sub helaro papa | (3 C.)
ibid. i Ex epistola beati elementi ad iacobō | Ep̄s inreprinsibilis
(4 C.)
f. 61 ii Ex preceptionē cuius supra | sacramenta eū omni (3 C.)
ibid. iii Ex epistola sirici pape ad eumeriū ep̄m | ex arrio uenien-
tes (3 C.)
f. 61^b iii Ex epistola innocentii pape | ad exuperium ep̄m | p̄rb
diaconus incontinentis deponatur | (3 C.)
f. 62 Itē ex epistola innocentii ad uniuersis ep̄is | ep̄s in alienā
ecclesia ep̄m non ordinit | (4 C.)
ibid. vii Item innocentii ad uectoriū ep̄m sine metropolitano (7 C.)

f. 62^b viii Item innocent ad ēps duo qui | ante baptismō oxore
habuet et post | (1 C.)

ibid. viii Item innocent ad decentium | ordo minsae (8 C.)

f. 63^x Itē innocent ad aureliū ep̄m | facilē non inponat

ibid. xi Ex epistola zusimi pape | ad sicium ep̄m | si non fuerit

ibid. xii Ex epistola | bonifati pape | ad elariū ep̄m || in una pro-
uincia

63^b xiii Ex epistola celestini pape | ad aduienses ēps | i. sacer-
dotis docti sint (6 C.)

ibid. viii Itē caelestini epistola ab | ep̄os per apoliae calabria con-
stitutus |

ibid. xv Ex epistola pape leonis ad | anastasium ep̄m tessaloni-
cinse | (3 C.)

f. 64 xvi Item eiudē pape leonis | ad hericanos ēpos

ibid. xvii Item eiudē pape ad rusticū | ep̄m narbonense | (15 C.)

f. 64^b xviii Item eius leonis ad sieilliese ēpos |

ibid. xviii Itē eiudē pape leonis || ad nicetam ēpos

f. 65 xx Eiusdem leonis ad uniuersus ēps |

ibid. xxii Eiusdē leonis ad theodoro ep̄m | (3 C.)

ibid. xxii Eiusdē leonis ad leonē ēpo |

f. 65^b xxii Eiusdē leonis per cāpania sam|num ep̄m

ibid. xxiii Leo dioscoro (2 C.)

ibid. xxv Leo ēps turibio ēpo (11 C.)

f. 66 xxvi Ex epistola gelasi pape pupl|eania epī (19 C.)

f. 66^b xxvii Ex epistola eiusdē pape | ad sicelensis ēps | (2 C.)

ibid. xxviii Ex epistola felicis pape | ad sicilenses ēps | (4 C.)

f. 67 xxviii Ex epistola uigilii pape ad profuturum ep̄m bra-
carensē | (4 C.)

ibid. xxx Ex epistola felicis ad sitiensis ēps. | (6 C.)

f. 67^b xxxi Ex epistola sirici pape deum | meriū ep̄m (8 C.)

ibid. xxxiii Ex epistola leonis pape | ad balconium | *Es folgt*

Nichts.

ibid. xxxiii Ex epistola geronimi | ad patruglum ep̄m de gradib:
clericorū | (7 C.)

f. 68^b ***** gregorii pape ur̄b. romae | (4 C.) —

ibid. xxxvi In tertia tamen propin|quitate non licet (*corr. m. 2*)
oxorem | alterius accipere post obitū eius | dō gratias | qui lege ore pro
me peccatore sic | habeat dō adiutare ||

- f. 69 De ordinationib . episco|porum . eān . apōs . titl . i . | epes . a duobus . aut tribus epīs | ordinetur . eōn . niceno . tit . iii . | De his qui ad episcopatum in prouinciis —
- f. 69^b Cōne . antiocheno . tit . xviii . | Epēs . praeter sinodum —
- f. 70 Cōne . laudie . tit . xii . Ut epei | iudicio metropolitanorum *ibid.* Cōne . cartag . tit . xiii . | Aurelius epēs dixit .
- f. 70^b Item eōn . cartag . tit . xvi |
- f. 71^b Item de hoc ipso q̄ot | epei debeant adici .
- ibid.* Cōne . eodem . tit . xvii . | Sed illud est statuendum ut |
- f. 72^b De ordinatione pr̄bi . diaei . | uel citerorum . in eān . apōs . tit . ii . | Pbr̄ ab uno epeo ordinetur —
- ibid.* Ex de|creto papae sirici . tit . viii . | Dicimus etiam licenter —
- f. 73^b Ex decretis papae innocentii . tit . xxxii . Ita sane ut in eos tempora | —
- f. 74 Item de eorum conuersatione qui | ab infantia dō se uobent . ex decreto papae sirici . tit . viii . quicu ~ | q. itaq . se ecclesiis uobit
- f. 74^b Ex decreto zosimi . tit . iii . haec | autem singulis gradib . obseruanda sunt tempora .
- f. 75^b Item de grande|bis . ex decreta papae syrici . tit . x . | qui uero iam aetatem grandeb . | melioris propositi conuersati|one prouocatus . —
- f. 76 Ex decreta papae celistini tit . xvi . | Ordinatos uero quosdam fī eīni epēcos . | —
- f. 76^b difficilius imple|atur . |

LXII. 60. ¹⁾ membr. fol. foliorum 107. saec. VIII—IX.

f. 2—3 von einer Hand des zehnten Jahrh.:

- f. 2 Seī hyeronimi phr̄i in expositionē eūglii sup math²⁾ . | Dico aū uōb quia quicunq; dimiserit uxorē suā nisi ob fornicationē . — *ibid.* cum enim essem³⁾ liberi . uoluntate³⁾ nos sub|ieeimus seruituti , | Seī ambrosii ep̄i mediolanensis in expositione epistola (*corr. m. post.*) pauli apostoli ad corinthios | prima⁴⁾ . || f. 2^b his autē qui matrimonio iuncti sunt precipio non ego sed dñi | —

¹⁾ Palimpsest des codex Justiniani. Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 77 ff. Ballerini. l. c. pars IV. c. 3, 5. LVI 284.

²⁾ XXVI 135 (VII 143).

³⁾ uoluntarie

⁴⁾ ?

— *ibid.* quia non ita lege constringitur vir sicut mulier | Ex decreto sc̄i gregorii papae iunioris | cap. viii Si quis de propria cognatione uel quam cognatus habuit duxerit in uxorem anathema sit et resp̄d om̄s . iii . | anathema sit —

f. 3^b xvii Si quis ex clericis laxauerit comā anathema sit & res | pd om̄s . iii . anathema sit ||

f. 4^b Domino uere seo semperque beato pontifici | liberino cresconius xp̄i famulorum exiguis | aeterū in dno nostro salt : . | Uestri sacerdotii . incomparabile decus .

f. 5^b Incip̄ capitula | i De ordinatione ep̄i in canonibus apostolorum titulo primo | concl. niceno . titl. iii . concl. anthioc . titl. xviii . —

f. 14^b ccc. Ut episcopi et clerici non ordinentur nisi omnes suos fecerint xp̄ienos (*corr.*) . concl carthag . titl . iii . | Expl . capitulare . | canonieorum . | *Von einer Hand des zehnten Jahrh. hinzugefügt:* conc . bracarensis qui contumax canonū | — missa tenere n̄ potest . ||

f. 15 i De ordinationibus ep̄is | in canonibus apostol . tit primo | Ep̄is adu //////////// is ordinetur . | —

f. 99 *Mit ccxcii beginnt eine Hand des neunten Jahrh.*

f. 103 Ut ep̄i et clerici non ordinent nisi om̄s | suos fecerint xp̄ianos . coñ affricañ . tit̄ ij . | Ut ep̄i & p̄bri . et diaç non ordinent prius quā | om̄s qui sunt in domo eorū xp̄ianos catholiceos que fecerint ; ||

f. 103^b Incip̄ ep̄istl sc̄i auḡ ad auxilium | ep̄m pro causa iniustē excōmuni|cationis ¹⁾. | Domino dilectissimo et uenerabili fratri . et consacerdoti | auxilio augustinus in dñō salutem | Vir spectabilis filius m̄s comes classicianus | grauiter apud me litteris questus est qđ | —

f. 105^b & laetificet iuuentutem tuam . non | contempnentes senectutem meam . | Item epistola . esp̄ . ad eundem classiciānum ²⁾ . qui excommunicatus fuerat | Ego propter eos qui pro peccato unius animē | —

non agit pperam || f. 106 Item in libro de summo bono . | Secundum catholicam fidem —

ibid. Item in libro tertio de baptismo | Pax eccl̄e dimittit —

ibid. Item . esp̄ . de sermone dñi in monte | Temerarium iudicium

ibid. Item epistola esp̄ ad cl̄er . hip̄p̄ns | Quid enim obest homini

ibid. Item eus̄p̄ . contra secundinū manicheum | Senti de augustinō

ibid. Esp̄ in expositione psalmi . xxxv | Et si ad tempus damnaris

f. 106^b Item in psalmo . ci | Quis iniustus est —

¹⁾ ed Venet. II. 878.

²⁾ I. e. 879.

ibid. Ex sermone sc̄i iohannis crissostomi. | Qui semetipsum non nocet . si ab omnib: noceat | —

ibid. Item ex libro . m . sc̄i hieronimi in matheo | euangelista . ubi dicit . qua ligaueritis super terram . et cetera. Istum locum ep̄i & pb̄i non intellegentes aliquid | —

ibid. It̄ in salomone Sicut aues in contrarium uolant . & passer |

ibid. Item ibi . Anima

ibid. It̄ ibi . Est confusio —

ibid. It̄ in deuteronomio , f. 107 Conduxit contra te | —

ibid. Item in libro ad ualentinu . abb̄m . sc̄i augustini de correptione et gratia Ipsa quaedam natio nominat' quā facit episcopale iudiciū | —

Sic affici debem⁹ . caritatis affectum . ut omnes uelimus saluos fieri . amen

LXIII. 61¹⁾ membr. 8. foliorum 98. saec. XI.

f. 1 — 15 Excerpte aus Augustinus , Gregorius und Cassiodorius.

f. 16 Incip̄ consti et fides niceni concilii | Facto ē autem haec sinodus apud niceam bithiniae consulatu constantini auḡ et lucini . xiii . Kalendarum iuliarum . et placuit eis | ut haec omnia mitterentur ad ep̄m urbis rome siluestrum. Credimus — i de clericis qui se abscederunt castrauertueſt Im Ganzen 55 Canones , von denen der letzte gegen Pelagius (!) gerichtet ist: dann folgen f. 20^b. 21 Canones des concil . Sardicense , f. 22. 24 Canones des conc . Aneyrit. , f. 23. 15 Canones des conc. Neocaesariense , f. 23^b. 20 Canones des conc. Gangrense , f. 24. 30 Canones des conc. Antiocenū , f. 25^b. 59 Canones des conc. Laudicia , f. 27. Excerpte aus Gregorius und Leo , f. 27^b Expliē laudieense. Incip̄ . canoñ ; constantinopolitanum (3 C.) f. 28. 27 Canones des conc. calcidonense , f. 29. 98 Canones des conc. Carthaginense , f. 31. Expliēnt africana concilia . aurelius ad celestinū papam Auf diesen Brief folgen Decrete der Päpste Innocentius, Cælestinus und Leo.

f. 33 De concilio in urbe romana sub damaso papa edito | Post has om̄s pphaeticas et euangelicas atque apostolicas | scripturas —

f. 36^b esse damnata ; | Explicit conciliū . sub damaso papa. Incipit alt sub eugenio | Nullus ep̄s aliasq; sacerdos p muneribus (38 C.) |

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 79 f.

f. 38 dignē penitentiae submittatur . ut sacerdos loci considerauit . | Indicione xii. imperante adargasto eiusq. filio | nicifero . zacharias ē beatissimus . papa in ēcilio dicit | Non est silendum fratres quod in germaniae partibus . ita | — licentiam illis dedisset . in quarta se copulari generatione . | —

f. 38^b ut ab alio ep̄o aut p̄bro subpleantur missarū solemnia (14 Canones) | Reuerentissimo in xp̄o fratri ac filio alithgario ep̄o . ebo . | indignus ēps salutem. Non dubito tuae ignotū eē caritati . | —

f. 39 Dño et uenerabili . patri in xp̄o eboni archiep̄o halitgarius minimy | xp̄i famulus salutem. Postquam uenerandē pater directas | —

f. 39^b Incipit . prefatio . de penitentis . utilitate . | Quamuis originalia . in baptismatis munere grā mediatoris . | —

f. 42 quintus de ordinibus clericorum . et de regulis si deuiauerint ipsorum | sextus quoque ponitur libellus de penitentia qui non est ex labore nr̄ae excemptionis sed adsumptus de scrinio romane —

f. 72 Explicit liber quintus feliciter et dō grās amen | Dann folgt eine Sammlung von Decreten (kāp. xi. Ex sinodo mediolanensi facta per dōn letū) und Excerpten aus Kirchenvätern.

f. 92^b Bede pb̄ de remedii peccatorum . | De remedii peccatorum paucissima haec quę secuntur |

f. 97^b Satisfactio . ī. humiliatio . siue humilis petitio . ut locū suū siue ordinē ||

LXIV. 62. ¹⁾ membr. 4. foliorum 103. saec. XI.

f. 1 p̄phēcie ²⁾ hui'. auferet d̄s partē eius de libro uite | —

f. 20 modis ūmib; exoramus . | ipso auxiliante . cui ē laus . honor & uirtus | & gloria cū dō patre in unitate sp̄s sc̄i p̄ inf̄minabilia sc̄la sc̄loꝝ am̄ . Discipuli | dicta Clementis Romane eccl̄e p̄sulis . | Beati petri princeps apostolorum . caꝝ . | De uasis sacris ita agendū ē . altaris palla | —

Folgen f. 23^b dicta Anacleti, f. 25 Euaristi, f. 25^b Alexandri, f. 26 Telesfori, f. 27 Ygini, *ibid.* Pii, f. 28 Eleutheri, *ibid.* Zepherini, f. 29^b Calisti, f. 30^b Pontiani, f. 31 Fabiani, f. 33 Cornelii, *ibid.* Lucii,

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 82.

²⁾ Unter dem Titel *Invectira in Romam pro Formoso papa* findet sich dies Fragment nach dieser Handschrift herausgegeben in *Anastasius von Blanchini IV p. LXIX*. Wie viel fehlt, lässt sich nicht angeben.

f. 34 Stephani, f. 36 Dionisii, f. 36^b Felicis, f. 38 Eutieii, *ibid.* Gaii,
f. 39 Marellini, f. 41 Eusebii, f. 43 Meleiadis, *ibid.* Julii, f. 45 Felicis, f. 47 Damasi.

f. 49^b Ex ēcilio urbieo . | Si qd ēps contra canones ordinauerit |
successori illius lieeat canonib; | dāpnare . ex ep̄la innocentis pape . |
lieeat accusare homicidā . —

f. 50 Exēplar priuilegii . qd dōnus anastasius | pp̄ . concessit .
ragēbto sēc uerceſſl | ecclē . ep̄o . | Anastasius ēps seruus seruoꝝ dī |
reuerentissimo & sēissimo . Ragiberto | sēc uerceſſl ecclē ep̄o dieb; uite
tue | tantūmodo. Si pastores ouiū sole geluq; | p gregis sui custodia
die ac nocte ferre | contēpnitis —

f. 52^b Bene uale. q. iii. iſ feſ. p manū | theophilacti sacellarii
seç seđ ap̄lieq | Anno dō pp̄ pontificat̄ domni anestasii | sūmi pontifici
& unūsali iunioris pp̄ | in saeratissima sede beati petri ap̄li . | Inđ vx.

f. 53^b *Excerpte aus den canones ap̄loꝝ und aus der epistola Sixti pp̄.*

f. 56 Incipiunt capitula concordiae canonū | .1. De ordinatione
ep̄i . i canonib; ap̄loꝝ . titl . 1 . |

f. 60 De ordine congregatio[n]is canonicorum |

f. 74 Impr̄ ualerianus libri noni | codicili. eaſſl . | Si quis famusū
libellū siue in domo . siue in publico uſ in quoctūq; loco | —

f. 74^b pena plectet̄ . huiusmodi aut̄ libelli alterius opinionē non
ledat . —

f. 100 Sc̄i damasi . et ep̄le gregorii papae . | Greca elēm̄ta literarū
numeros eciā | exprimere nullus qui uſ tenuiter | greci sermonis noticiā
hab& ignorat . Ne igit̄ in faciendis ep̄lis canonicis quas | mos latinus
formatas appellat aliqua | fraus —

f. 100^b addat p̄terea separatim i ep̄la eciā nona|gentariū & nonū
numeros q seđm | greca elēm̄ta significant̄ αλιν̄ . ||

f. 101^b & A . alfa: . i . mia . | —

f. 102^b xx iocosi . |

CASSIODORI *complexiones.*

XXXIX. 37. membr. 4. foliorum 110. saec. VII.

f. 1 + incipit praefatio (*oben am Rande*) | Breues ¹⁾ apostolorum
quos nos pro prie complexiones possumus appellare | summatim dicendo

¹⁾ LXX 1319. Zuerst von Maffei nach dieser Handschrift, die bis jetzt die einzige geblieben ist. (Florenz 1721) herausgegeben.

diuersa complectuntur — exponendum textum in xp̄i nomine | ueniamus || f. 1^b leer ||

f. 2 Cassiodorii ¹⁾ Senatoris | iam dñō prestante conuersi explicit prefatio | incipiunt complexiones | in epistulis Apostoloru|m || f. 2^b oben am Rande: + sancti pauli ad romanos | Paulus seruus xp̄i ihū uocatus apostolus | —

f. 12 dñi ea qua coepit predicationis uirtute concludens . | ad corinthios prima | i paulus uocatus apostolos xp̄i ihū per uoluntatem dī et reliqua . eum susthene fra|re suo salutat —

f. 20 et epistulam presentem solita benedie || f. 20^b tione concludens | ad corinthios secunda | i. paulus apostolus ihū xp̄i per uoluntatem dī | et cetera . cum timotheo fratre scribit | ecclesiae dī —

f. 26 populo solita pietate concedens | ad galatas | i paulus apostolus non ab hominibus neque | per homine sed ²⁾ per ihū xp̄m et dñ patrem |

f. 28 sima benedictione concludens | ad efesios | i paulus apostolus ihū xp̄i per uoluntate ~ | dī et sequentia —

f. 30 salutationis caritate concludens | ad philippenses | i paulus et timotheus serui ihū xp̄i omnibus sc̄is in xpo ihū qui sunt philippis . salutat | —

f. 33 pariter et salutis ³⁾ | ad tessallonicenses prima | i paulus et silbanus et timotheus eccl|siae tessalonicensium —

f. 34^b praesens eius religatur (relegatur corr.) epistula | ad thessallonicenses secunda | i paulus et siluanus et timotheus eccl|siae thessallonicenses | —

f. 35 determinans | ad colossenses | i paulus apostolus xp̄i ihū per uolontate ~ | dī et reliqua ad colossenses scribit eu~ | —

f. 37 hanc in laodicencium ecclesia esse relegenda ~ | ad timotheum prima | i paulus apostolus xp̄i ihū secundum impe|rium dī saluatoris nostri et xp̄i ihū dñi . et|cetera . —

f. 38^b contentio|nis ⁴⁾ improbas uitare non desinat || f. 39 ad timo-

¹⁾ Diese und keine andere Namensform erkennt die Handschrift an. Maffei hat wohl mit Recht in der Vorrede S. XXXXV ff. auf die Autorität eines solchen Zeugen hin den Namen *Cassiodorius* als den richtigen bezeichnet.

²⁾ *homines* Maffei, welcher hinzufügt: Vulg. *hominem*. An dieser Stelle ist die Verschiedenheit von der Vulgata mindestens unsicher.

³⁾ salutans

⁴⁾ contentiones

(Reifferscheid.)

theum secunda | i paulus apostolus xp̄i ih̄ū per uoluntatem dī | et reliqua . seeundum promissionem ¹⁾ uitae dieit | —

f. 40. commonuit . ad titum | i paulus seruus dī apostolus autem xp̄i | ih̄ū et cetera. —

benedictione concludere ²⁾ | ad philimonem | paulus apostolus uinetus ih̄ū xp̄i et timotheus frater et reliqua. —

f. 41^b salutationis quorundam dicta subiungens | ad hebreos ||

f. 42 i . multi fariae multisque modis olim d̄s | locutus est patribꝫ in profetis de filio | suo . queri —

f. 47^b caritate commemorat || f. 48 expliciunt complexiones | epistularum beati apos, toli pauli . incepunt | complexiones cañica rum epistularum | septem . id est bāti | apostoli petri duas iohannis^{III} | iude unam et iacobi j | f. 48^b oben am Rande: petri apostoli ad gentes | i . petrus apostolus ih̄ū xp̄i electis aduenis et reliqua sanctissimae regulae —

f. 53^b benedictionis attribuens qui in xp̄o || f. 54 dñō permanebant | eiusdem ad gentes secunda | i . simon petrus seruus et apostolus | ih̄ū xp̄i his qui equalem sortiti sunt | fidem simon —

f. 57^b proficiant ut bonis semper meritis augeantur | Johannis ad Parthos | ī quod erat ab initio quod audiuimus quod | uidimus oculis nostris certissimam fidem | facit —

f. 61 mendaciis inludantur | inē eiusdem secunda | i iohannes senio electe dñē et filiis eius et | quod sequitur. —

f. 61^b iterum fine concludens eiusdem iii | i. senior gaio dilectissimo quem ego diligo | in ueritate et reliqua. —

f. 62 carissima salutatione concludens . iudei | J. iudas ih̄ū xp̄i seruus frater autem iacobi | in dñō patre et sequentia. —

f. 63^b omnia saecula saeculorum | inē epistula iacobi ad dispersos | ī. iacobus ih̄ū xp̄i seruus duodecim tribus qui ³⁾ | sunt in dispersione salutem iacobus | —

f. 66^b suorum uincula dissoluit + | exp . epistularum § | + cannicarum (sic). lib . . i . § | f. 67 oben am Rande: inē prologus de complexionib . actuū apostolorū | et apocalypsi iohannes | lucas unus euangelistarum qui doctrina ⁴⁾ | . dñi caelesti . ueritate conseribsit actus | —

¹⁾ promissionem

²⁾ concludens

³⁾ tribubus quae

⁴⁾ doctrinam

orthodoxus et

f. 67^b quod diligens lector inquirit | expl. praefatio im̄c liber . n | complexionum actuum apostolorum et apocalypsis sc̄i iohannes (iohan-nis corr.) | cassiodorii senatoris iam dño prae*s*tante conuersi . incipiunt comple|xiones in actus apostolorum et apo|calypsi || f. 68 *oben am Rande*: actum apostolorum | primum quidem sermonē feci de omni-bus | ·r· o theofile quae coepit ih̄s facere et docere | et cetera . —

f. 95 soluebat vincula peccatorum | expl. actus apostolorum || f. 95^b leer || f. 96 in*cp*. apocalypsis sc̄i iohannis (*oben am Rande*) | apocalyp-sis ih̄u xp̄i quam dedit | illis ¹⁾ dñs palam facere seruis suis . et cetera. | —

f. 110^b repetitione testetur . amen . | Cassiodorii Senatoris iam dño prestan*te* conuersi | explicue|runt eō|plexio|nes in | epistulis A|pos-to|lo|ru|m | et apocalypsis ||

Der Abdruck dieser Handschrift von Maffei lässt mehr zu wünschen übrig, als man erwarten sollte. Eine ziemliche Anzahl von Nachträgen und Verbesserungen ergibt sich bei einer neuen Vergleichung der Handschrift. Ich gebe im Folgenden einige Proben²⁾.

Ad Romanos . 4 inuenit] incurrit; 7 dicens] adiciens; 9 aug-mentum. Cum] augmenta . nam.

Ad Corinthios prima 3 glorietur in re] glorietur in se; 9 cum] cur.

Ad Corinthios secunda 1 et eis] et eos; 8 corrumpitur] corrūpitur confunditur se; 11 enumeratione] remuneratione *aus* anumeratione; 13 oriatur] ordeatur.

Ad Galatas 1 istis] ipsis; 3 quam gentiles] adque gentiles.

Ad Efesios 3 sed nunc] sed cum; adeo] adō d. h. a Deo.

Ad Philippenses 5 qui ulterius] quod ulterius.

Ad Colossenses 3 Sancti praecedentes in figura] s̄cōs preceden-tes qui in figura; 5 prosit] possit.

Ad Timotheum prima 1 regeneratum] uentre generatum.

Ad Titum 1 solum illi] soli illi.

Ad Hebraeos 1 velavit] caelauit; 2 Abrahae adsumpta humanitas] abrahae quod est adsumta (*sic*) humanitas; 15 primitua] primitia.

Petri prima 1 gratia et pax Domini] gratiae pace dñi; 3 eam] eum; 4 et humana mens] et ne humana mens; festinare] festi-naret; 7 ipsas] ipsa^z; illam] illas; 8 eminenter] imminenter.

¹⁾ illi

²⁾ Zuweilen beruht die Abweichung darauf, dass Maffei stillschweigend emen-dirt hat.

Petri secunda 2 pietatemque donata] pietatemque donata est
 Jacobi ad dispersos 2 tanquam forma] tamquam fena; posita]
 reposita; 8 visus noster] risus noster.

Aeta Apostolorum 2 conuenerant] conuenerunt 9 concita] conciata
 13 retruserant] retruserunt 14 poterit dissipari] praeualet dissipari
 16 increduli] increduli in dī d. h. in dei ¹⁾ 29 dixit. Exsequitur]
 intuens in eum dixit. Exsequitur 40 orantes] adorantes 48 eodem
 modo] eodem modo uehemens 71 senioribus, milite (wegen
 des von der Tinte zerfressenen Papiers schwer zu lesen)] SENIORI-
 BUS RE (sic) RETULITIS; quali causa] quali causa faciente.

Apocalypsis 6 Tyathir] tyathira; Thyathir] tyatyr^a; promittens]
 compromittens 11 Patre, quia] parte qua; sigillo vidit] signa-
 culo uidit 17 graduatio] gratulatio 18 aditura narratur] habitura
 narratur 21 bonosque] botrysque 27 amatam] amatam
 lugeant et 28 passionis: procedebat] passionis de cuius ore pro-
 cedebat.

CLEMENTIS *recognitiones.*

XXXVII. 35. membr. 4. 2 col. foliorum 265 saec. VIII.

fol. 1 simili ²⁾ oleo perung& | ut et ipsorum lux | luceat . et spū
 sōe | repleti immortālitate donentur —

f. 1^b quo|modo primus homo | perungui potuit ³⁾ ||

f. 2 uenerat ⁴⁾ et credi | ei qui expectabatur —

f. 13^b si bique ipsi quietem | dedit . | explicit liber | primus histo-
 riae | sancti Clementis . | incipit eiusdem | liber II . || f. 16 Cum autem
 dies quae | ad disceptandum | cum Simone —

f. 58^b quieuit | similiter autem & | nos omnes . erat | enim ^{iam} nox . |
 explicit . liber II | historiarum sc̄i | clementis ep̄ . urbis . ||

f. 59 *in der Mitte:* . incipit eiusdem | . sancti Clementis | . hosti-
 riarum (sic) | liber III ||

f. 59^b von einer Hand des zehnten Jahrh.: ORDO DE SEPTEM GRA-
 DIBUS IN QUIB; x̄ps|ASCENDIT | i. Ostiarius fuit. quando peutiebat portas

¹⁾ Ohne Zweifel verderbt aus *Judaei*

²⁾ I 45 (ed. Cotel. I 497). Die drei ersten Quaternionen und von dem vierten
 sieben Blätter sind verloren gegangen.

³⁾ l. e. 47. (l. e. 498). Ein Blatt fehlt.

⁴⁾ l. e. 50. (l. e. ibid.)

inferni . | — vii . Eps fuit quando aelevauit manus suas & | benedixit discipulos suos . | de officiis vii graduū. Ostiarium oportet pcutere cymbalū & aperire aeclesia & sacrarium & | — Ep̄m oportet iudicare interpretare (*sic*) & consecrare consummare ordinare offerre & baptizare ||

f. 60 Interea petrus gallo|rūm cantibus sur|gens —

f. 99 fidelibus uiris caesarea proficisci|mur . | explicit liber | tertius . incipit | quartus . || f. 99^b incipit liber . iii . || f. 100 Profecti caesarea | ut tripolim perge|remus —

f. 119 uespere facto ingres|sus cubiculum qui|euit | explicit | liber iii~ | incipit liber u . || f. 119^b leer || f. 120 Sequenti autem die | paulo citius quā | solebat —

f. 141 hospitium cum ipso suis | quisque locis requie|uimus . | explicit liber | . u . | incipit liber vi . || f. 141^b leer || f. 142 Ubi rarescen|tibus | tenebris primum di|es coepit proferre | crepusculum —

f. 150^b apud tri|polim anthiociam | proficisci|mur | explē amen || unter der Zeile von späterer Hand: Exp̄l . liß . vi . || f. 151 Egressi tandem etiā | tripolim foenicis | urbem primam in | hortosiade haut | procul a tripolim —

f. 169^b dixisset | uespere facto requie|uimus . amen | explē . liber viii . | incipit liber . viii . || *Der übrige Theil der Seite enthält von einer Hand des achten oder neunten Jahrh. den Anfang des Buches Daniel: + Leō danielis . prōf cum cantico | Anno tertio Ioachim regis Iuda | — cadentes adorate | statuam auream . ||*

f. 170 Postera autem | die petrus mane | adsumptis fratribus meis —

f. 207^b hospitium cibo et | quiete solito utimur | amen | explicit liber | viii¹⁾ | incipit viii || f. 208 Sequenti die petrus | una nobiscum matu|re —

f. 230^b redditisque | laudibus dō . suis | singuli requieui|mus locis amen | explicit liber | viii | incipit . x . || f. 231 . 231^b enthalten von derselben Hand (s. oben f. 169^b) aus demselben Buch Daniel Fol|gendes: Et non cessabant qui immise|rant eos ministri regis suc|cendere fornacem — Neq; enim erit dōs alias q̄ possit | ita saluare (3, 46—96 mit Auslassung von 50—90) || f. 232 Mane autem exorto | ego clemens et niceeta adque aquila —

¹⁾ Varianten zu VIII 15: alemaeon — contrariaetates — inmensitatem — par|tes non sint — geometre — idaeas — aquam heraelitus ignem diogenes aerem parmenides terram — ineonpellabile.

f. 239^b ne et sermo nobilis patiatur iniuiram et injuriae suaem reum¹⁾ ||

f. 260 dñ facere malū . | uerum dicis . nec | fecit sed qui ab eo | creati sunt²⁾ —

f. 263^b si uero | etiam punitus fuerit a caesare ut | luctum maximū habeant filii sui qui | me derelicto con|fugerunt ad petrū³⁾ ||

FACUNDUS HERMIANENSIS ad Justinianum in defensionem trium capitulorum, contra Micianum Scholasticum.

LIII. 31. membr. 4. foliorum 301. saec. VIII. Der Codex ist im Aufang an den untern Seitenrändern etwas beschädigt.

f. 1 Oben am Rande: Inē praefatio | Cum⁴⁾ in praeiudicium scī concilii calchedonensis | impugnatores eius acephali per quosdam subri | perent ut epistola ibae edissini (edesseni corr.) epi quam ad se | delatam memorata catholiceam iudicauit | —

f. 1^b tractata sunt | Explicit praefatio. Inēp. lib. primus scī facundi epi | hermianensis ecclesiae prouinciae africanae | Confessionem fidei tuae⁵⁾ elementissime impr magni | —

f. 26^b capax||||||enta⁶⁾ esse patrum auctoritate dignatur || f. 27 Explicit lib primus beatissimi facundi epi | ad imperatorem inē liber secundus eiusdem ad eundem | Quoniam integritatem fidei quae mihi religiosae (corr.) princeps —

f. 47^b praesumptores excipiunt⁷⁾ tanto grauiorem quanto pluri | oribus offuerunt | Explicit liber . ii . inc. tertius eiusdem | ad eundem | Exigit a nobis operis cura suscepti ut quod superiore libro demon- | strare coepimus —

f. 71 qm̄ satis non est ad contentionem quod abundat ad fidem. Facundi epi liber tertius | explicit inēp eiusd lib. quartus | Ut nouerint aduersarii quanta sit efficacia ueritatis —

¹⁾ X 47 (l. e. 391). Ein Blatt fehlt.

²⁾ l. e. 49 (l. e. 392).

³⁾ l. e. 39 (l. e. 394).

⁴⁾ LXVII 527

⁵⁾ tuae fidei

⁶⁾ nec contenta

⁷⁾ excipient

f. 90 per suos seminauere fautores ////////// | beati facundi hermionensis (*sic*) ecclesiae | ep̄i liber quartus explicit. Inē. eiusdem liber .v. | Intende nunc auguste quam manifesta et multiplici ratione hoc etiam demonstretur — .

f. 113^b diuisione ultimo loco nos promisimus ostensuros | Facundi uenerabilis herminensis | ecclesiae liber quintus explicit | Incipit eiusdem liber sextus . | Age nunc illud etiam quod superest probare | incipimus —

f. 138^h ueritas nec ipsa sententia quam uituperat | ueritas | Beati facundi hermianensis ep̄i | africani liber sextus explicit | Inē eiusdem liber septimus | Non ignoro quod imperitis | reþ aestimatorib, —

f. 163^b libro terminum damus ut intentio legentis ab alio | innouetur exordio | Expl lib. vii beati facundi hermianensis ep̄i | Incipit lib. octauus eiusdem ad eundem || f. 164 Accipe serenissime imþ quantis adhuc testimoniis ſcor̄ et uenerabilium patr̄ synodus | calchedonensis.

f. 189 patrib, et ecclesia in qua theodorus mansit | non potest improbare | Expl lib. octauus beati facundi ep̄i || f. 189^b Incipit eiusdem liber nonus | Promissionis memores competenti loco iam pro feramus ¹⁾ de theodori scribtis non pauca —

f. 212^b sub hoc ²⁾ specie pietatis mordeant. | Expl. facundi uenerabilis ep̄i ecclesiae | hermianensis africæ lib. viii exp. | Incipit liber decimus | Si quid mihi creditur imperator multum doleo || —

f. 237^b oboedientiae quam dō debemus | Expl liber decimus | Incipit eiusdem undecim. | Multa sunt equidem dicta quib, calumnias | eutychianor̄ —

f. 263 libro aliquanta dicemus | Explicit liber undecimus | Incipit eiusdem liber duodecī | Defensio magnae synodi chalcedonensis quam | criminantur acephali —

f. 288^b uidetur | enim per hoc condemnationem suam nisi qan | tocius auferatur futuro iudicio reseruasse | cuius et inretractabilis erit sententia et sine fine perpetuum quod sententiam fuerit consecutum | Expliciunt libri numero xii. | scāē m̄m ³⁾ facundi ep̄i hermianēsis eccl. ad iustinianum imþ in | defensionem trium capitulor̄ | Incp lib eiusdem beatiſ facundi | contra mucianum | scholasticū | Oportuerat ⁴⁾ uene-

¹⁾ proponamus

²⁾ hac

³⁾ d. h. memoriae

⁴⁾ l. e. 853

rabilis (*sic*) filii ut qualeumq | hoe opus a uobis impositum uestris
ex more no minib, dedicarem. —

f. 300 pro qua scripti sint¹⁾ non requirunt. | Expl. liber beati
facundi epi contra mocianum

In dem Venetianer Abdruck der Sirmondschen Ausgabe des Facundus (Sirmondi opera varia II 297 ff. Venet. 1728) hat Blanchini Verbesserungen nach dieser Handschrift nachgetragen, namentlich eine Reihe von Lücken, die durch Homöoteuta entstanden waren, ausgefüllt. Übersehen hat er indess folgende Stellen: 448^c²⁾ bene optimeque recipimus si autem sensu et significationem eiusdem nomi-
nis non recipimus multum erramus; 450^c temeritatis ac profanationis
esse dicatur illa capitula non intellecta culpasse qn̄m nō iam cyrilli
sed ephesenae synodi fuerant consequenter eiusdem temeritatis ac
profanationis esse dicetur.

Ich füge noch einige Angaben hinzu, die die Nachträge Blanchini's theils rectificiren theils vervollständigen: 305^b Zeile 19 dant] dieunt; 305^d et hae tres unum sunt sed hoc potius ait tres sunt ≡ testificantur in terra sp̄s aqua et sanguis hiⁱ tres unum sunt quid; 452^e beati Cyrilli approbatores; 447^a Iba apud plures excusauerit] ibas eps excusauerit; 449^a sicut diuina hac] sicut diuinæ scribturæ
hac; 450^c Zeile 41 ad auctoritatem] auctoritati.

GREGORII MAGNI³⁾ dialogi.

XLVI. 44. membr. 8. foliorum 150. saec. VIII.

f. 1 quoque⁴⁾ magistri palliū ferens adque | ad iordanē —

f. 31 GRG uelli⁵⁾ tibi in laudibus redemptoris de uiri uenera |
bilis benedicti miraculis aliqua narrare | sed ad haec exempla⁶⁾

¹⁾ scripta sunt.

²⁾ Ich eitire nach der Venetianer Ausgabe, die bei diesen Aufzeichnungen zu Grunde gelegt war: da dieselbe mir gegenwärtig nicht zu Gebote steht, so kann ich das Citat nicht nach Migne modifizieren.

³⁾ Von dem Texte des Gregorius Magnus gilt, so weit ich die Sache bis jetzt übersehe, im Grossen und Ganzen dasselbe, was oben bei Augustin (S. 5, A. 3) bemerkt wurde.

⁴⁾ Dialog. I 2. LXXVII 161^c. Der erste Quaternio fehlt.

⁵⁾ uellem

⁶⁾ explenda

hodiernū tempus | video non posse sufficere libriusque ¹⁾ | hoc loquimur ²⁾ si aliud exordium sumamus ³⁾ FINĒ dō gratias explicit liber primus | Inē. liber secundus de uita uenerabilis Benedicti. || f. 31^b i De capisterio fracto et consolidato ⁴⁾ — f. 32 xxxviii De insana muliere per eius specū ⁵⁾ sanata || f. 32^b Fuit ⁶⁾ uir uitae uenerabilis gratia Benedictus et nomine ab ipso pueritiae suae ⁷⁾ tempore corregens ⁸⁾ | senile —

f. 71 PETR placit quod dicas GRÉG | aliquanto ⁹⁾ iam locutionem ¹⁰⁾ cessandū est | ut si ad aliorum miracula narranda ¹¹⁾ tendimus | loquendi uires interim re ¹²⁾ silentium reparemus. ¹³⁾ | dō gratias | expl liber secundus | inē liber tertius | f. 71^b i De Paulino nolane ciuitatis ¹⁴⁾ ep̄o | — f. 72 xxxviii De uisione redempti ferentini ¹⁵⁾ ciuit̄ ep̄o || f. 72^b Dum ¹⁶⁾ uicinī ualde patribus intendo | maiora ¹⁷⁾ facta reliqueram ita ut paulini | miraculum nolane orbis ep̄o ¹⁸⁾ —

f. 104^b ante te quidem ego moriturus sum ¹⁹⁾ || f. 105 morte ²⁰⁾ illius deliberasse eos cernerit ²¹⁾ |

f. 109 GRÉG Laboriosū ualde | hoc est opus ²²⁾ et maxima occu-
pato ²³⁾ adq; ab alia ten|denti sed si sunt quib prodesse ualeant ²⁴⁾
uoluntate | mea ²⁵⁾ procul dubio postpono utilitate ²⁶⁾ proximorum et in |
quantum dō largiente ualuero quod anima post carne ²⁷⁾ | uiuat sub-
sequenti hoc quarto uolumine demonstrabo | explicit liber tertius in-
cipit | quartus dō gratias. || f. 109^b i Quod aeterna ²⁸⁾ spiritualia ideo a
carnalib minus credantur | quia ea quae audiunt p experimentū
minus ²⁹⁾ nouerunt | —

f. 110 lx De relaxandis culpis alienis ut nos|tra ³⁰⁾ relaxentur ||
f. 110^b Postquam de paradisi gaudii ³¹⁾ culpa ex|gente pulsus ³²⁾ est
primus humani ge|neris parens in huius exilii adq; ca|ritat̄is ³³⁾ quā
patimur aerumna uenit ³⁴⁾ | quia peccando extra semetipso ³⁵⁾ fusus |
illa ³⁶⁾ —

¹⁾ Liberius itaque — ²⁾ haec loquemur — ³⁾ l. c. 216.

⁴⁾ De capisterii fraeti reparacione. — ⁵⁾ in eius specu — ⁶⁾ LXVI 126.

⁷⁾ suae pueritiae — ⁸⁾ gerens — ⁹⁾ aliquantum — ¹⁰⁾ a locutione

¹¹⁾ enarranda — ¹²⁾ per — ¹³⁾ l. c. 204. — ¹⁴⁾ urbis — ¹⁵⁾ Ferentinæ

¹⁶⁾ LXXVII 216. — ¹⁷⁾ maiorum — ¹⁸⁾ nolanae urbis episeopi

¹⁹⁾ l. c. 276^b. Es fehlen zwei Quaternionen. — ²⁰⁾ mortem l. c. 309^b.

²¹⁾ cerneret — ²²⁾ opus est — ²³⁾ occupato animo — ²⁴⁾ valeat

²⁵⁾ voluntatem meam — ²⁶⁾ utilitati — ²⁷⁾ carnem — ²⁸⁾ aeterna ac

²⁹⁾ minime — ³⁰⁾ nostrae nobis — ³¹⁾ gaudiis — ³²⁾ expulsus

³³⁾ eaecitatis atque exsilii — ³⁴⁾ uenit aerumnam — ³⁵⁾ semetipsum

³⁶⁾ iam illa

f. 150^b si ante | morte dō hostiam ipsi fueremus ¹⁾ amen | + explicit dialogorum Libros iii | Beati gregorii papae orbis romae feliciter ||

GREGORII MAGNI homiliae in evangelia.

XLVIII. 46. membr. fol. 2 col. foliorum 238. saec. XI.

f. 1 Hinc theochos sacre uersatur sermo mariae | hyeronimus prudens | quae condidit ille sacerdos. | Qualitor haec claros assūpta petuit olimpos | Ex cuius merito mundus uirtutibus omnis | Et superi gaudent mirandum iure ministri. | Optata pariter p̄ quā | meruere salutem. | Incipit Sermo beati hyeronimi p̄bri. ~ De assumptione Scāe Mariae | Ad Paulā & eustochiū. | Cogitis²⁾ me o paulla et euſtochium . | immo caritas xp̄i | me compellit. —

f. 21^b apparuit in fine | sc̄li . cū ipso et uos ap̄pareatis in gla . am . || f. 22 Ep̄la pape | gg . ad ep̄m tau remenitanū. | Reue rentissimo³⁾ et | sanctissimo | fr̄i secundi no aēpo. | Gregorius seruus seruorum dī . | inter sacra missarum | sollēpnia ex his quae | diebus certis in hac etenī⁴⁾ legi —

f. 22^b emendatae sunt cerciores fiant . explicit | ep̄la Beati GREGORII . pp. | Incepint capitula. | Leē sc̄i eūg sedm̄ mathm̄. | In ill tpr. Ambulans ih̄s | secus mare galileae . uidit | duos fr̄s. Sedm̄ Lucā | — f. 23^b XL | In ill tpr. Dīx ih̄s dīs ss̄ | Simile ē regnū celo⁴ | —⁵⁾

1) mortem Deo ipsi hostia fuerimus. l. c. 429. — 2) XXX 122

3) LXXVI 1075 — 4) eccliesia

5) Die Ordnung der Homilien ist von der in der Ausgabe verschieden : I = 5. II = 1. III = 6. IV = 7. V = 8. VI = 10. VII = 19. VIII = 2. VIII = 15. X = 16. XI = 18. XII = 21. XIII = 23. XIV = 24. XV = 25. XVI = 22. XVII = 26. XVIII = 14. XVIII = 29. XX = 30. XXI = 28. XXII = 40. XXIII = 36. XXIII = 39. XXV = 34. XXVI = 33. XXVII = 38. XXVIII = 20. XXVIII = 31. XXX = 17. XXXI = 4. XXXII = 27. XXXIII = 3. XXXIII = 33. XXXV = 37. XXXVI = 32. XXXVII = 9. XXXVIII = 13. XXXIX = 11. XL = 12. Den Anfang macht f. 24 eine Homilie, die nicht zu Gregor's Werk gehört: In uīg S. Andree apli. | Leē sc̄i ev̄g sedm̄ | Jōhm̄. In ill tpr. | stabat iōhs et ex discipulis ei duo. Et respi|cens ih̄m ambulantē dixit. Eeee agnus dī | Vtique Oml̄ & ei'dē | iste singulariter agnus . | non sicut discipli . | qui et ipsi dicti sunt agni . | u. s. w. Dasselbe gilt von der Homilie, welche zwischen XXV. und XXXVI. eingeshoben ist: f. 137 FR. III. In III tpr̄a sept̄. | Leē sc̄i aev̄g sedm̄ marev̄. | In ill tpr. Respondens | unus de turba dixit | ad ih̄m. Magister attuli filium ad te u. s. w. | Notandum Omēl Leē ei'dē | autem qđ semper loca rebus con-

f. 222^b ut ad inferni | claustra se raperent ¹⁾). || f. 223 ²⁾) Domini Palmace. Lee s | evḡ seđm matheum. | In illo t̄p̄. Dixit | ihs discip̄lis suis. | Seitis quia post biđuū pasea fiet. Et | reliqua. Omeđ k eiđdē. | Legimus dñm ante sex dies paseę ue[n]isse hyerosolimam | cū frequentia tur|baꝝ. & cū ramis pal|maꝝ. —

f. 238^b Barrabas aūt ppter | seditionē . et homici diū . sicut Iueas testatur | conclusus tenebatur in ||

GREGORII MAGNI *moralia.*

XL. 38. membr. 4 foliorum 340. saec. VIII — IX.

f. 1 Qui ³⁾ nimirum uias dñi fortibus et non dissolutis gressibus seqūn[tur] —

f. 28 frango temptationis in corde | expl liber xxvii incipit liber xxviii: | dñs dñs noster ihs xps | in eo quod uirtus et sapientia | dñ est.

f. 65 ignarus qūr haec pateris nescis | explicit liber: xxviii incipit xxx: | beatus iob talia utrumne fuerit ⁴⁾ dñ interrogat te —

f. 113^b tanto | in illo robustius stat; | explicit liber | trecesimus | incipit liber xxxi || f. 114 in paradyso sano homini diabolus inuidens superbiae —

f. 171^b singulariter summus est se humiliter subdat | expl lib xxxi incipit xxxii | sc̄i uiri quo apud dñm altius uirtutum dignitate proficiunt | eo subtilius indignos se esse deprehendunt; quia dum | proximi lucis ⁵⁾ fiunt. ~ quicquid eos in se ipsis latebat inueniunt | et tanto magis foras ⁶⁾ —

f. 211 humili sine termino super caelos regnet; | explicit liber xxxii | incipit liber trecentimus (*corr. m. post.*) tertius | antiquo hosti qui sub | uehemoth nomine diuina ⁷⁾ uoce —

gruunt. | In monte dñs orat. transformatur. discip̄lis | archana suae maiestatis | aperit. In inferiora deſcendens turbae oecursu excepitur. miseroꝝ fletu | pulsatur u. s. w.

¹⁾ I. e. II 22 e. Der Schluss fehlt. Mit f. 223 beginnt ein neuer Quaternio.

²⁾ Auch diese Homilie gehört dem Werke Gregor's nicht an.

³⁾ Gregorii Magni moralia lib. 28, 3 LXXVI 453. Ein Quaternio fehlt zu Anfang. In der Handsehrift werden keine Capitel unterschieden.

⁴⁾ fecerit — ⁵⁾ luci — ⁶⁾ foris — ⁷⁾ dominica

f. 266^b sine cessatione conuertat . ~ flamma ¹⁾ quippe suggestio-
num ²⁾ extinguit | eitius unda laerimarum; | explicit liber ////////////// incepit.
xxxiii || f. 267 Quia ex hoc mundo | corpus gerimus uniuersitatis |
terminum ex ea quae ²⁾ nos sumus parte pensemus —

f. 305 principaliter humilitatem tuentur | incipit liber xxxv | Quia
iste ultimus huius operis liber est et locis difficilioribus —

f. 325^b se studuit ad grauiora praeparare ³⁾ ||

f. 326 no eius ⁴⁾ mentibus ornamentum semper oboedientiae iun-
gitur | —

f. 340 orationis autem atque expositionis uirtute conflata lector
meus in recompensatione me superat si cum | per me uerba audit ⁵⁾
pro me lacrimas reddat. ||

Diese Handschrift enthält den Palimpsest des Virgil und Livius. Die Schonung, mit welcher die Collatoren diese Handschrift behandelt haben, verdient um so grössere Anerkennung, als ihnen durch die Behandlung der Palimpseste des Gaius und des Codex Justinians nicht das beste Beispiel gegeben war.

GREGORII MAGNI *regula pastoralis.*

XLI. 40. membr. 8 foliorum 154. saec. VIII — IX.

f. 1 quod ⁶⁾ ergo laudabiliter alter | appetiit . hoc laudabiliter
alter | expauit.

f. 10 in eo qualiter | uiuere debeat demonstremus . | xii Tantum
debet actionem | populi actio transcendere —

f. 49^b ac si aperte dicat ut por/*/*ū arcā ⁷⁾. mora nulla ⁸⁾ praepe-
diat | * ectes ⁹⁾ a circulis numquā recedant. | * xiii quia igitur quales ¹⁰⁾
debeat | esse ¹¹⁾ pastor ostendimus nunc qualiter doceat demonstre-
mus . ut | enim longe ante nos reuerendae | memoriae gregorius nazon-
zenus ¹²⁾ | —

f. 74^b et duplicitatibus inuoluta dissoluit ¹³⁾ || f. 75 multiloquis ¹⁴⁾
uacantes — f. 78^b sine metu culpa cumulatur ¹⁵⁾ || f. 79 menime ¹⁶⁾

¹⁾ flamman — ²⁾ qua — ³⁾ l. c. 767^d. Lücke. — ⁴⁾ l. c. 768^a.

⁵⁾ accipit — ⁶⁾ LXXVII 20^c. Es fehlen zwei Quaternionen.

⁷⁾ ut ad portandam aream — ⁸⁾ nulla mora — ⁹⁾ uectes — ¹⁰⁾ qualis

¹¹⁾ esse debeat — ¹²⁾ Nazianzenus — ¹³⁾ l. c. 66^b. Es fehlen vier Blätter.

¹⁴⁾ 73^a. — ¹⁵⁾ 76^a. — ¹⁶⁾ 71^c.

(corr. m. 2) recipit sed laeni hi // | sanguine mollescit . | xxxviii ammonendi sunt a// | nimis taciti — f. 80^b ad contra ammonendi sunt ¹⁾ || f. 81 saepe ²⁾ enim ³⁾ mansueti dissolu // | turpiscent ⁴⁾ taedio —

f. 153 punienda ⁵⁾ denuntiant; et antequam uerba exortatio|nis insontent omne quod locuturi sunt | operibus inclament ⁶⁾ . | lxv. Sed quia saepe dum praedicatio | modis congruentibus ubertim funditur apud semedipsos inde ostensione ⁷⁾ | sui

f. 154^b unde ezechiel profeta | quotiens ad contemplanda cael|lestia ⁸⁾ ||

XLIII. 41. membr. 8. foliorum 130. saec. IX.

f. 1^b Incip̄ omelia de aduentu dñi | Propitiante ⁹⁾ diuinitate fr̄s dīlmi iā adueniunt | dies —

f. 3 ut cum dies iuditii uenerit: non cum impiis & peccato|ribus puniantur sed cum iustis & misericordibus | peruenire ad aeterna pre|mia mereantur. | Prestante dñō n̄ro ih̄u x̄po qui cum patre & sp̄u sc̄o | uiuit & regnat in secula seculorum amen || f. 5^b incipiunt capitula | regulae libri pastoralis ¹⁰⁾ gregorii papae urbis romae | i Ne uenire inperiti ad magisterium audeant. | —

f. 7^b LXIII Peractis rite omnibus qualiter predicatur a ¹¹⁾ se|metip|sum redeat ne hunc uel uita uel prediciatio extollat . | expliciunt capi|tula | in nomine summi dī ih̄u x̄pi | gregorii papae urbis romae | *Von spä|terer Hand*: incipit liber primus pastoralis cure. editus a beato gregorio | pp̄. urbis rome ad beatum Jōhem Raueñatem | episcopu; | Capl̄m. primum. || f. 8 Pastoralis curae | me pondera fugere delitescendo uoluisse be|nigna | frater carissime atque humillima ¹²⁾ | intentione reprehendis —

f. 8^b locutionis nr̄ae ianu;a repellantur . | Capl̄; · i · Ne uenire im|periti ad magisterium audeant | Nulla ars doceri presumitur.

f. 21 in eo qualiter uiuere debeat | demonstremus . | his qui ad regimen ordinate prouenerit ¹³⁾ | quale se in ipso regimine debet ¹⁴⁾ exhibere . | XII Tantū debet actionē populi actio transcendere —

¹⁾ 73^a. — ²⁾ 76^a. — ³⁾ ergo — ⁴⁾ dissolutionis torpescunt

⁵⁾ punienda sunt — ⁶⁾ clament — ⁷⁾ semetipsum de ostensione — ⁸⁾ l. c. 126^a.

⁹⁾ Max. Taur. hom. (Maximi Taur. opera. Rom. 1784. App. p. 17)

¹⁰⁾ LXXVII 13. — ¹¹⁾ Qualiter praedicator omnibus rite peractis ad

¹²⁾ humili — ¹³⁾ peruerterit — ¹⁴⁾ debeat

f. 23 uiuentia in sinu propriae sponsionis portant | hinc diuina uoce . in exodo ¹⁾ . & dextrum accipit | & reparatum ²⁾ . ut non solū sit ei' operatio utilis . | —

f. 49^b ac si aperte dieat ut ad | portandum (*corr. m. al.*) ³⁾ aream mora nulla ⁴⁾ p̄pediat . uectes a circulis | numquam recedant , | xxiii. Quanta debet esse diuersitas in arte praedicationis | Quia igitur qualis debeat esse ⁵⁾ pastor ostendimus | nunc qualiter doceat demonstremus. Ut enim longe ante nos reuerenda memoriae gregorius nazazēus ⁶⁾ |

f. 126^b sunt punienda ⁷⁾ denuncient ; Et antequā | locuturi ⁸⁾ sunt operibus clament . LXV | Peraetis rite omnibus qualiter p̄dicator ⁹⁾ . | ad sem&ipsum redeat ne hunc uita ¹⁰⁾ uel predicatio extollat. Sed quia saepe dum predicatio modis congruentibus ubertim funditur apud sem&ipsum inde ¹¹⁾ ostensione | sui

f. 128^b orationib. (orationis tue m. 2) me tuae (tuae *delebit m. 2*) ¹²⁾ tabula sustine . | ut quia pondus proprium | deprimit tui me (mem& m. 2) meriti manus ¹³⁾ leuet ; *von anderer Hand hinzugefügt* Explicit : liber pastoralis b̄ti Gre|gorii p̄p̄e ur|bis Rome | Romae ||

f. 129 Incipit de ortu et obitu prophetarum | et apostolorum ¹⁴⁾ . | Esaias in hierusalem. Nobili genere natus ibique prophetauit sub manese (manasse corr.) rege. Seets | in duas partes occubuit . sepultus est sub querēn rogeli iuxta transitum aquarum quas olim ezechias rex iacto obstruit (*corr. m. 2*) puluere ; | —

f. 130^b xxii heliseus . ex abel mauth de terra ruben | cum nascetur . uitula aurea magno boatu clamabit (*corr.*) in galgalis ita | seilicet ut in hierusalem boatus ipse audiretur . dixitq; sacerdos preseius futurorum proph&a inquit | in hierusalem hodie nascitur , qui | euneta sc̄uptilia destruet mortuus ē | igitur heliseus & in samaria sepultus est : ||

XLIV. 42. membr. fol. foliorum 178. saec. X.

f. 1^b Incipiunt capitulo regulae libri pastoralis ¹⁵⁾ | Gregorii papae urbis Romae . | Ne uenire inperiti ad magisteriū audeant , —

¹⁾ in exodo om. Nach diesen Worten ist eine Lücke, indem der Abschreiber von 27^b plötzlich nach 28^c abspringt. — ²⁾ separatum — ³⁾ portandum

⁴⁾ nulla mora — ⁵⁾ esse debeat — ⁶⁾ Nazianzenus — ⁷⁾ punienda sunt

⁸⁾ uerba exhortationis insonent omne quod locuturi

⁹⁾ Qualiter praedicator omnibus rite peractis — ¹⁰⁾ uel uita — ¹¹⁾ de

¹²⁾ orationis tuae me — ¹³⁾ tui meriti manus me — ¹⁴⁾ ?

¹⁵⁾ LXXVII 13. Das erste Blatt fehlt.

f. 46 LXV peractis rite omnib; qualiter praedicator¹⁾ (*ex ur*) ad semetipsum redeat ne | hunc uel uita uel praedicatio extollat | expli- ciunt capitula | In nomine suū | dī ihū xpī ineipit liber regulae | pas- toralis Gregorii papae urbis | Romae scriptus ad iohm ep̄m . || f. 5 Pastorali curae | me pondera fugere delitis|eendo uoluisse benigna frater | carissime atq: humillima²⁾ intentione | reprehendis. —

f. 5^b loeu|tionis n̄rāe ianua repellantur | 1 Ne uenire imperiti ad magisterijum audeant | Nulla ars doceri praesumitur —

f. 22^b in eo qualiter uiuere debeat | demonstremus; | xii. Is qui ad regimen ordinate perue|nerit qualem se in ipso regimine de|bet³⁾ exi- bēre | Tantum deb& actionem populi actio trans|cendere —

f. 55^b ac si apte dicat: Vt ad portandum⁴⁾ aream mora nulla⁵⁾, prepediat. ~ uectes a circulis numquam recedant⁶⁾; || f. 56 quem⁷⁾ quia commoueri⁸⁾ in ipsa contume|liarum iaculatione non potuit —

f. 141 sunt | punienda⁹⁾ denuntient, & antequā ue rba exhortatio- nis insonent | omne quod loeuti sunt operibus clament; | LXV Peractis rite omnibus | qualiter praedicator¹⁰⁾ ad sem& ipsum redat ne hunc uel uita | uel praedicatio extollat | Sed quia sepe dum predicatio modis || f. 141^b congruentibus ubertim funditur, apud semetipsum inde¹¹⁾ ostensione sui

f. 144^b orationibus | me tuae¹²⁾ tabula sustine ut quia | pondus proprium depremit (*corr. m. 2*) tui meriti manus leu&¹³⁾ (*eleu& m. 2*):

¹⁾ Qualiter praedicator omnibus rite peractis — ²⁾ humili — ³⁾ debeat

⁴⁾ portandam — ⁵⁾ nulla mora — ⁶⁾ l. e. 50^b.

⁷⁾ l. e. 62^b. Es fehlen zwei Quaternionen. Ausserdem hat die Handschrift noch mehrere Lücken, so wie Blattversetzungen: f. 124^b non exequendo deminuunt (107^b) || 125 (109^c) tias meas dño. & tu remisisti impieta|tem eor- dis mei — 126^b quiequid sibi de innocentia (111^a) || 127 (108^b) paulum dicitur; Si nosmetippos diudi|caremus. — 127^b utrum delectatione tan- tum (108^a) || 128 (111^d) humilitatis (humilis *die Ausgabe*) uitae; hinc enim scriptū ē; | — 128^b priuata sufficiat rursumque (112^c) || 129 (113^a) mine non sit absoluta; — 136^b exsicetur. Cuius quo plus (118^c) || 137 (122^b) uoce. ad occultos singulorum motus — 137^b eodemq: tempore. ~ et langori (123^a) || 138 *die drei ersten Zeilen ausradirt, dann* (119^b) frigidus uero est qui consummanta | — 138^b sine aeterno teste quo (*quod die Aus- gabe*) latenter (119^d) || 139 (123^c) contra uiuentem erescat ne eum | u. s. w.

⁸⁾ commouere — ⁹⁾ punienda sunt —

¹⁰⁾ Qualiter praedicator omnibus rite peractis

¹¹⁾ de — ¹²⁾ orationis tuae me — ¹³⁾ me leuet

Folgen Excerpte aus den *Moralia*; f. 146 aus den Briefen Gregor's (*opus excerptum ex codice | epistolarum beati papae Gregorii*): Johanni subdiacono Rauennati, Sabiniano ep̄o Jadertino, Columbo numidie, Eulogio ep̄o Alexandrino, Januario ep̄o Caralis, Januario ep̄o Sardis, Suagrio, Aregio ep̄o Franciis, Suagrio ep̄o Augustoduno, Caredo regi Uuisigotharum, Constantino ep̄o Mediolanensis, Maximiano ep̄o Salontano, Palladio pb̄o demoniesyna, Leontio exconsuli, Venantio Syracusano, Eulogio ep̄o Alexandrino, Cyriaco patriarchae Constantinopolitano, uniuersis epis in Galliis, Fortunato ep̄o Neapolim, Martiano ep̄o Rauennati, Joñ ep̄o Scyllitano, Cononi abb. Galliarum. mōn. Liberiensis, Joñ suðRauennati; f. 166 aus den *Dialogen* Gregor's; f. 169^b aus Hieronymus *Commentar zum Titusbrief* (*ex opuscolis S̄c̄i hyeronimi pb̄i*): f. 175 aus Prosper (*Prosperi | Ille autem cui dispensatio uerbi | commissa est &iam si sc̄ae uiuat . | & tamen perdite uiuentes arguere | aut erubescat . aut m̄uat . cum | omnibus qui eo tacente perierunt | periit — f. 177 animi malignitatem non incerepo*); f. 177 aus Isidor (*ex opuscolis Ysidori | Non sunt promouendi ad regimen | eccl̄e qui adhuc uiciis subiacent. — f. 177^b forma c&eris in malum existunt ||*; f. 178^b macht den Beschluss eine Besprechung des Unterschiedes zwischen libido und liuido: *In libinem & liuidinem . Libido p . B . | cupiditas est animi. Liuido per . v . | liuor est corporis — libeat alienum pudorem ||*

Die drei Handschriften (XLII. XLIII. XLIV.) enthalten den liber regulae pastoralis des Gregorius mehr oder minder vollständig. Alle stimmen in der äusseren Einrichtung überein: sie kennen die Eintheilung in vier partes nicht, sondern die Capitelzählung geht durch das ganze Buch, so dass das erste Capitel des zweiten Theiles als zwölftes Capitel gezählt wird. Ferner schliesst in allen das zehnte Capitel mit pro culpis aliorum. Das elfte beginnt hinc etenim (23^a); in den beiden ersten (im dritten fehlt die Partie) hört Capitel 23 auf mit breuitate pandamus (31^c); das 24. beginnt Aliter igitur ammonendi sunt uiri adque aliter seminae; das 25. Aliter iuuenes adque aliter senes; das 26. Aliter inopes adque aliter locupletes; das 27. = III, 3 u. s. w. In allen endlich wird, wo die h. Schrift citirt wird, das in der Ausgabe nicht angegebene betreffende Buch genannt; z. B.: cap. 11 (l. c. 23^a) hinc etenim superna uoce in leuitico ad moysen dicitur. Was endlich die Übereinstimmung in einzelnen Lesarten betrifft, so tritt dieselbe schon in der Angabe der Varianten zu den Anfängen und Schlüssen deutlich hervor.

GREGORIUS MAGNUS *Excerpta.*

XLV. 43. membr. fol. foliorum 186. saec. X.

f. 1¹⁾) Excerpte aus der regula pastoralis; f. 49 aus den Briefen (Item eiusdem ex codice epistolarum): Sabiniano ep̄o Jadertino, Aregio ep̄o, Caredo regi UUisigotharum, Leoni exconsuli, Cononi abbatii Galliarum; f. 53 aus den Moralia; f. 155 aus den Homilien über Ezechiel (ex libro omeliarum eiusdem papae Gregorii in Ezechihelē prophetam); f. 178—186^b aus den Homilien über die Evangelien.

GREGORII MAGNI *vita.*

XLVII. 43. membr. 4. foliorum 160. saec. XI.

f. 1 somnium tricesimumq; diem²⁾ —

f. 17^b respirabo³⁾ ut quae specialiter de pontificio | eius dicenda sunt in libello alio suffragante dñō referant̄: | explicit liber primus. uitae beati | gregorii romani pontificis . || f. 18 i Ubi gregorius seruum seruorum dī se scribens medioeribus uestibus amicitur⁴⁾. | — f. 19 lx. Quale de eo somnium heremita cognouerit . | expliciunt cap̄ libri secundi | incipit . textus eiusdem . | Age iam nunc qm̄ athletae xp̄i gregorii —

f. 52^b quę sequutura sunt . auxiliante dñō | tertius prosequatur . | explicit lib̄ secundus uitae beati gr̄e . ū . p̄ . | incipiunt capitula libri tertii . | . 1. Quibus gregorius studiis commissam sibi regebat ecclām. | — f. 53^b lx. Qđ gregorius pestē uniuersalis nominis . a totius eccl̄e | uniuersitate reppulerit⁵⁾ . | expliciunt capitula libri ttii uitae beati gregorii . ū . p̄ . | incip̄ . textus eiusdem . cap̄ . 1 | Talibus uenerabilis papa gregorius . cōmissā sibi diuinit' ecclām studiis —

¹⁾ Die beiden ersten Quaternionen fehlen.²⁾ S. Gregorii magni vita a Joanne Diacono scripta. I. 16. LXXV 69. Es fehlt der erste Quaternion und von dem zweiten das erste Blatt.³⁾ respiro⁴⁾ Gregorius seruum seruorum Dei se scribens medioeribus uestimentis amicitur.⁵⁾ Gregorius pestem uniuersalis nominis a totius ecclesiae uniuersitate repulit. (Reifferscheid.)

f. 93^b apud omnipotentem dñm custodirent | suum . | explicit liber tertius uitae beati | gregorii . romani pontificis . || f. 94 . i . De temperantia gregorii ; | f. 96^b . c . De uisione¹⁾ scriptoris qui ab emulo terreri potuit & a beato gregorio meruit consolari . | expliciunt capitula libri quarti uite beati gregorii | romani pontificis | incipit textus eiusdem | Hie²⁾ est gregorii refutatione³⁾ nominis uniuersalis plena | rationis . —

f. 160 minime denegasse cognoscari . | explicit . lib⁴⁾ . quartus | uitae beati gregorii . rom⁵⁾ . | pontificis dō grās . amen ||

HIERONYMI⁴⁾ *commentarius in Ecclesiasten.*

XXI. 19. membr. fol. foliorum 125. saec. X.

f. 1 Parabolae⁵⁾ Salomonis fili Dauid regis Israhel | Parabolae grece latine dicuntur similitudines ; quod huic libro | —

f. 70^b a quo ut laudari mereamur in futuro concedit . | ipse proprieus nos eū dignis in p̄senti uita conlaudare seruiciis . Amen . | Ineipit tractatus beati Hieronimi pr̄bi in ecclesiasten⁶⁾ . | Memini me ante hoc ferme quinquenniū cum adhuc romae essē & ecclesiasten s̄cā blesillae legerē —

f. 116 quā ab eo dispositas⁷⁾ & dicta senseř . Siue in hac partē . siue in illā | Ue quippe his qui dicunt malū bonū . & bonū malū . |

¹⁾ diuisione — ²⁾ Haec — ³⁾ de refutatione

⁴⁾ Hieronymus ist weniger begünstigt gewesen als Augustinus. Trotzdem dass die Benedictinerausgabe durch Vallarsi und seine Mitarbeiter eine oft gerühmte Revision erfuhr, so ist doch der Text des Hieronymus am meisten verwahrlost, und die handschriftliche Überlieferung nur sehr unvollständig bekannt. Vallarsi hatte keine Ursache, sich über die Benedictiner (Martianaeus) zu erheben, da auf Schritt und Tritt bei der Nachvergleichung der von ihm benutzten Veroneser Handschriften, unter denen einige von dem grössten Werthe sind, stets neue Beweise seiner Fahrlässigkeit und Flüchtigkeit sich ergeben. Obgleich durch die Vortrefflichkeit der Veroneser Handschriften zu der neuen Ausgabe veranlasst, hat er doch den Schatz, welcher in denselben verborgen liegt, nur zum geringsten Theile gehoben.

⁵⁾ Bedae comm. in Proverbia ed. Colon. IV 634.

⁶⁾ XXIII 1009 (III 381 Vall.)

⁷⁾ disposita sunt

Dann folgt eine grammatische Bemerkung:

Aspicere aspicimus ante nos
 Respicere respicimus retro
 Suspicere suspicimus sursum
 Dispicerē dispicimus deorsum
 Inspicere inspicimus introrsum
 Conspicere conspicimus circūquaq.
 Prospicere prospicimus longe

Ferner steht noch auf derselben Seite folgendes Gedicht:

Tercio in flore mundus adhuc dum pubesceret | in decore iuuentutis sc̄lm pulcresceret adq . | ple sup oīns latos caeli cardines germinando pul̄laret humana feliciter . natus ~ homo in mundo | patriarcha nobilis . abraam dī amicus puer fidelissimus —

& in lacū recluserunt innocentem puerum ||

f. 116^b Locutus ¹⁾ est ad nos sermo dī & depromptus est ad exortationē nrām . dicente | scriptura . Accipite disciplinā in domo disciplinae . Disciplina adiscen|do dicta est. —

f. 120^b in fame & siti . | micas de mīsa desiderantis. Mala mors. auersanda mors., finem ²⁾ ||

f. 121 tune ³⁾ enī ipse erit iudex causae tuae . qui modo testis ē uitae tuae | Clamauimus et laudauius conponamus causā nrām . Qui testis est | —

f. 125^b uxores uīe ostendunt uō̄ fieri posse qđ n̄ multis facere & dicitis fieri | n̄ posse ~ sed forte dieis ideo illa facilius facere posse qa multa // / / / / ||

HIERONYMI *commentarii in Joel et in Micheam.*

XIX. 17. membr. 8. foliorum 102. saec. IX — X.

f. 1 excoctis ⁴⁾ sordibus peccatorum purum aurum | remaneat —

f. 4^b sup omnia tabernacula Jacob | Explicit in iohel propheta beati hieronimi | presbyteri | ad paulam sc̄ā ||

¹⁾ Augustini sermo de disciplina christiana. XL 669 (VI 581 ed. Venet. 1731).

²⁾ l. e. 677 (l. e. 589^d). — ³⁾ ?

⁴⁾ Comm. in Joel. XXV 983 (VI 213^e). Es fehlen die fünf ersten Quaternionen und die Hälfte des sechsten.

f. 5 Incip̄ explanatio in Michea propheta¹⁾. Micheas in quem nunc commentarios dieta/re cupio —

f. 5^b a parentibus inponuntur; | Uerbum īgitūr²⁾ dñi quod factū est | ad mieheam morasthīthen . in dieb; | Joatham achaz³⁾ ezechiē —

f. 46 sed arguet condemnatos; | Expl̄ in Micheam liber 1 | Incipit liber II . | Semper inuidis respondemus quia non cessat | inuidia & librorum nostrorum exordia malorum⁴⁾ —

f. 46^b ropalo⁵⁾ contundere prophetali | Et tu turris gregis nebula/losa filiae sion —

f. 100^b aegyptias extruat ciuitates . | Expl̄. explanationes | in Michea proph̄ ||

f. 101. 101^b. 102 enthalten zwei Briefe des Ratherius, Bischofs von Verona⁶⁾: f. 101 ego⁷⁾ aū ad flagella parat' culparū scilicet mearū n̄ insciū de te quid iāf⁸⁾ (sic) iudex | etc. f. 101^b Imp&itoris uehemtissimo. M. uicentino . R. ueroñ ep̄s uehemtissime — f. 102 pmittit facere lupū . & hoc ad tui:quā mei credito dāpnū . ||

HIERONYMI commentarii in Jonam, in Zachariam et in Malachiam.

XX. 18. membr. 8 mai. foliorum 122. saec. X.

f. 1 quod⁹⁾ nunc creatoris iram suo tumore testatur, statimq; | historicus —

f. 16 et gaudere¹⁰⁾ oportebat . qā hic fr̄ tuus mortuus fuerat¹¹⁾ et reuixit . perierat & inuentus est¹²⁾.

f. 16^b leer.

f. 17 Beati Hyeronimi p̄bri explanatio | in zachariam prophetam ad exuperium | tolosanum ep̄m¹³⁾ . | Inēp liber primus . | Vltimo iam autumni tempore frater | nr̄ filius tuus sisinnius —

¹⁾ l. c. 1151 (l. c. 431). — ²⁾ om. — ³⁾ Achaz et

⁴⁾ aemulorum. — ⁵⁾ φοπάληω

⁶⁾ Nach Maffei Autographa. Die Schrift macht allerdings den Eindruck eines ersten Entwurfs.

⁷⁾ S. 555. — ⁸⁾ S. 551.

⁹⁾ Comm. in Jonam. XXV 1128 (VI 401^b). Es fehlt ein Quaternio.

¹⁰⁾ gaudere te — ¹¹⁾ erat

¹²⁾ l. c. 1151 (l. c. 429^c). Der Schluss fehlt in der Handschrift. Ferner sind die Worte oportebat — est von einer Hand des eilsten Jahrhunderts hinzugesetzt. Darauf bleiben auf derselben Seite noch drei Zeilen leer.

¹³⁾ l. c. 1413 (l. c. 773)

f. 41^b excuso | diabolus ostendens sibi tradita gloriatus sit . ||

f. 42 Inēp lib secundus | Ab osculis ad obscuriora transimus
& cum moyse —

f. 49^b ambulauit enoch & placuit dō | & translatus est . || f. 70
Inēp lib tertius | Urguet me frater Sisinnius incompta et in polita
transmittere . —

f. 99 quem de domo dnī¹⁾ adserunt auferendum ||

f. 100 In malachiam prophetam ad Minerium²⁾ | et alexandrum.
Liber unus | Vltimum duodecim prophetarum Mala|chi interpretari uolu-
mus . cuius nomen septuaginta | transtulerunt angelus eius dicentis³⁾.

f. 122^b Judaei & iudaizantes her&ici ante HAIM M̄ | NōN⁴⁾ suum
heliam putant esse uenturum & restitutum (*sic*) | omnia unde et xpo
in euangilio proponitur quaestio | quid quod pharisēi dicunt quod
helias uenturus ē . quib ; | ille respondit . helias quidem uenisse⁵⁾ cre-
ditis iam | uenit in heliam⁶⁾ iohannem intellegens ; *eine neuere Hand*
hat expl hinzugefügt. ||

HIERONYMI epistolae et polemica.

XV. 13. membr. 4. foliorum 127. saec. VIII. 7)

f. 1^b und 2 enthalten folgenden Index:

‡ in hoc codice continentur epistul: id sunt

i. Pammachii et oceani ad hieronimū pr̄bm:

ii. hieronimi pr̄bī: ad quosupra; epist;

iii. hieronimi aduersus heluiduē de uirginitate sc̄ae mariae

¹⁾ Dei — ²⁾ l. e. 1541 (l. e. 939). — ³⁾ dicentes

⁴⁾ ἡλειμένον — ⁵⁾ veniet, et si — ⁶⁾ Elia

⁷⁾ Es ist dies der berühmte Palimpsest des Gaius. Leider ist man bei Anwen-
dung der Reagentien mit zu geringer Schonung zu Werke gegangen.
Noch jetzt kann man den grössten Theil des Palimpsestes, wo die richtigen
chemischen Mittel nicht zu stark angewandt wurden, ohne grosse Mühe
lesen. Aber gerade an Stellen, bei denen nichts gelesen werden konnte,
ist auch der darüber stehende Text des Hieronymus völlig ausgelöscht.
Bekanntlich ist in einer Partie der Handschrift ein doppelter Palimpsest
enthalten, indem vor der endgültigen Einrichtung der Handschrift auf dem
Palimpsest des Gaius Hieronymiana eingetragen wurden. Da dieselben der-
selben Zeit angehören wie die letzte Schrift, und in dieser wiederholt sind,
so hielt ich es für eine undankbare Mühe, für jetzt eine Vergleichung der-
selben anzustellen.

- iii. it. hieronimi . p̄r ad Rufinū p̄rb romanae ecclesiae (*manus saec. XI. add.*: de iudiciis salomonis)
- v. hieronimi p̄rb ad paulū senem
- vi. hieronimi p̄rb ad eromatiū et ad alios
- vii. hieroñ. in esaia adbreviatio de capitulis paucis
- viii. hieroñ. ad uigilantiū p̄m de origene
- viii. hieroñ. ad iulianū diaconē aquilicense~;
- x. it. hieroñ. ad iulianū exortaturiam ..
- xi. hieroñ. ad rufino de bonoso monacho
- xii. hieroñ. ad castricianū de eaecitate oculorum.
- xiii. hieroñ. ad heliodorū epytaphiū nepotiani.
- xiv. hieronimi ad antoniū monachum
- xv. hieñ. ad mareū p̄m. calcedonensem
- xvi. hieñ. ad ripariū p̄bm.
- xvii. hieñ. ad uitalem p̄bm.
- xviii. hier. de paenitentia .
- xviii. chromatiēi et eliodori ad hieronimū p̄bm
- xx. hieroñ. ^{ad} eromatio et heliodoro ep̄si
- xxi. hieroñ. ad papa damaso
- xxii. hieroñ. ad rufinū
- xxiii. epistule anastasi ep̄i romanae ad iohannē ep̄m
- xxiii. praefatio rufini librorum quoꝝ grego transtulit in lati
f. 2. xxv. hieroñ. ad heliodoro exortaturium ^{num: ~}
- xxvi. hieroñ. ad euangelū p̄m de ordine ecclesiae (sacerdotali
corr. m. 2)
- xxvii. hieroñ. ad exsuperantiū de paenitentia
- xxviii. hieroñ. ad minetruū et alexandrū de dieſū ^{cillima} (sic)
- xxviii. hieroñ. ad marcellam de . v. noui testamenti
- xxx. hieroñ. *der übrige Theil dieser Zeile unleserlich.*
- xxxi. s̄cī ambrosi ad flācella regina
- xxxii. s̄cī gregorii papae de moralibus
- f. 2^b Pammachius ¹⁾ et oceanus hieroni mo p̄bō salutē: S̄c̄s ali-
quis ex | fratrib, schidas ²⁾ ad nos cuiusdā detulit quae originis
nomine ³⁾ uolumen quod | περιαρχων . scribitur ⁴⁾ —

¹⁾ XXII 743 (I 517 Vall.) — ²⁾ schedulas

³⁾ om. — ⁴⁾ inscribitur

f. 3 dissimulaueris consensisse¹⁾ uidearis: exp̄; ep̄ist : | pammachi; et oceani ad sc̄m̄: hieronimū; presbiterū : | inēpt eiusdem ad quos supra . | hieronimus²⁾ pammachio et oceano fr̄abs | salutē: schidulae quas misitis hono|rifica me adfecere contumelia . sic in|genium praedicantes ut fidei tollerent uerita|tem et quia eadem alexandriae romae³⁾ et in toto | paene orbe boni homines super meo nomine | iactare consuerunt⁴⁾ —

f. 12 eloquii uenustatem . | exp̄l: epistula; sc̄i hieronimi: pr̄aēb. : | ad pammachium; et oceanum . || f. 12^b Inēpt : eius : dem : aduersus : heluidium .. | de uirgenitate: sc̄ae: mariae: | Nuper⁵⁾ rogatus a fratrib; ut aduersus libellū cuiusdam eluidii —

f. 31 serb, dn̄i pariter | experiatur et mater regonnoui⁷⁾ hieronimus bethleem meum tractatum . siue in pugnatio hieronimis | scholastici aduersum heluidiū sc̄ae mariae uirginis | matris dn̄i n̄ ih̄u xp̄i calumniatorem . | exp̄l epistula hieronimi aduersus heluidium de perpetua uirginitate mariae | Inēpt eiusdē ad rufino p̄rbo romano de iudicio salomonis | Multum⁷⁾ in utramq : partem | crebro fama mentitur —

f. 34 dictaui . uulnus sustinuerim: exp̄. ad rufinum | p̄bm inēp ad paulum senem . | Humanae⁸⁾ uitae breuitas damnatio dilectorum⁹⁾ —

f. 35^b adflauerit | nauigabunt . exp̄c : ad paulum senem | inēp ad cromatiū et ad alium | Non¹⁰⁾ debet carta diuidere quos —

f. 38 amor ordinem nescit. exp̄c ad iobinum | eusebiū chromatiū . inēp¹¹⁾ in esaia; paruula adbreviatio de capitulis paucis . | Unus liber est duodecim profetarum et quod solent facere —

f. 42 indicat. srahel uero | hoc est anima uidens dñi me cognoscere noluit | exp̄c: de aesaia : pauca: capitula | inēp : sc̄i : (= supra scripti) : sc̄i : ad uigilantium: pr̄bm : | : de origene : | Justum¹²⁾ qui-dem fuerat nequaquam —

f. 45 ut audias . ut¹³⁾ taceas . ut intellegas et sic loquaris : | exp̄t amen || f. 45^b inep ad iulianum diaē aquilensem | Antiquus¹⁴⁾ sermo est . mendaces faciunt ut nec | uera¹⁵⁾ dicentibus —

¹⁾ consentire — ²⁾ l. e. 744 (l. e. 518) — ³⁾ et Alexandriae et Romae

⁴⁾ consueuerunt — ⁵⁾ XXIII 183 (II 205 Vall.)

⁶⁾ d. h. recognoui. Diese Subscriptio fehlt bei Vallarsi.

⁷⁾ XXII 682 (I 445 Vall.) — ⁸⁾ l. e. 343 (l. e. 22)

⁹⁾ delictorum — ¹⁰⁾ l. e. 338 (l. e. 17) — ¹¹⁾ XXIV 937 (IV 1131). Von Vallarsi zuerst nach dieser Handschrift herausgegeben.

¹²⁾ XXII 602 (I 345 Vall.). — ¹³⁾ et — ¹⁴⁾ l. e. 337 (l. e. 16). — ¹⁵⁾ sibi uera

f. 46 erebris reddas sermonib; laetiorē . | exp̄t : Amen . | Itē eiusdē sc̄i ad iulianū exortaturiam | Filius ¹⁾ meus frater tuus auxonius ²⁾ in ipso iam profectionis articulo eum mihi praesentiam sui | tarde dedisset eito ³⁾ abstulisset. atq; in punctō | temporis salue pariter ualeque dixisset . uaeū | se redire arbitratus est nisi mearum ad te aliquid ⁴⁾ | nugarum tumultuario sermone portaret . iam | dimisso ⁵⁾ sinthemate —

52 molestiam ⁶⁾ sustinet et sit tibi tanti dux femina facti . ex̄p. ad iulianū | inēpt: alia sc̄i rufino: de Bonoso: monaeho: | Plus ⁷⁾ dñm ⁸⁾ tribuere quam —

f. 53 uera nunquam fuit ⁹⁾: exp̄t : | Inēpt ad castricianaū ¹⁰⁾ de eaecitate oculorum | Sēs filius meus heraelius diaconus mihi | rettulit quod cupiditatē ¹¹⁾ nostri Cissam usque ¹²⁾ uenisses: —

f. 56^b magnitudine | fōneris ampliatam ¹³⁾ . exp̄l . ad castriciatum; | inēpt hieronimi ad heliodorū epitaphium | nepotiani | Grandes ¹⁴⁾ materias ingenia | parua non sufferunt et in ipso conatu ultra uires ausa succumbunt quantoq; maius fuerit quod dicendum est | tanto magis obruetur ¹⁵⁾ qui magnitudinem rerum ¹⁶⁾ uerbis —

f. 68^b numquam loqui ¹⁷⁾ desinamus . | ex̄p; epitaphium . , nepotiani . | f. 69 inēpt; ad antonium; monachī: | Dñs ¹⁸⁾ noster humilitatis —

f. 69^b conseruo | sermonem conseruus in pertias ¹⁹⁾ . exp̄e ad antonium: monaci: inēpt ad marcū pr̄bm calcidone | Deereueram ²⁰⁾ quidem utendū mihi —

f. 71 hie sumus | plurimū salutamus . ex̄p̄e . ad marcū p̄bm: | inēpt ad riparium pr̄bm s̄sī sc̄i de | reliquiis sc̄orum reuerendis et pro

¹⁾ l. e. 960 (l. e. 785). — ²⁾ Ausonius — ³⁾ et eito ⁴⁾ aliquid ad te

⁵⁾ dimisso. — ⁶⁾ molestias — ⁷⁾ l. e. 332 (l. e. 9).

⁸⁾ Deum. Im Folgenden (l. e. 333) hat statt *Alexandrinus monachus* die Handschrift *Alexandrinus Dei famulus*. Gleich darauf fehlt in ihr *iamdudum*.

⁹⁾ fuit. Vale in Christo.

¹⁰⁾ Castrutium. l. e. 651 (l. e. 406)

¹¹⁾ cupiditate

¹²⁾ Wie grundfalsch die handschriftlichen Angaben Vallarsi's häufig sind, davon hat man in der Anmerkung zu dieser Stelle ein Beispiel.

¹³⁾ duplicari — ¹⁴⁾ l. e. 389 (l. e. 329). —

¹⁵⁾ obruitur — ¹⁶⁾ rei — ¹⁷⁾ loqui nunquam — ¹⁸⁾ l. e. 345 (l. e. 25)

¹⁹⁾ impertias. Vale in Domin'.

²⁰⁾ l. e. 339 (l. e. 42).

uigilan¹⁰ | Acceptis ¹⁾ primum litteris tuis non | respondere superbiae est respon|dere temeritatis . de his ²⁾ enim —

f. 74 fructum bonū exciditur ³⁾ et | in ignē mittitur ⁴⁾ . ex̄p̄e ad ripariū | in̄cp̄: eiusdem ad uitalem pr̄bm pr̄bm (*sic*) | quomodo salam̄on et achaz undecim annorum | genuisse dicantur | zenon ⁵⁾ naucle|rus per quem —

f. 77 desiderium missa suscipito ⁶⁾ ex̄p̄e . sc̄i hieronimi: ad uitalem: pr̄bm . | in̄cp̄; s̄sī; sc̄i; de paenitentia | Paenitentia ⁷⁾ desperatae salutis | remedium esse nemo quis nesciat: dilectissimi in dñō haec quae | mortuum —

f. 78^b consortia promeruit . ex̄p̄e . amen . | in̄cp̄: cromati: et elio|dori: s̄so: sc̄o: | dñō sc̄o fratri hieronimo presbitero cromatius et helio|dorus . | episcopi in dñō aeternā salutem . | cum ⁸⁾ religiosissimus augustus theodosius —

f. 79 seām industriā melius et perfectius dī martyrib; exhiberi. Rescriptū s̄sī sc̄i: | Dominis sc̄is cromatio et heliodoro | episcopis hieronimus presbiter | constat ⁹⁾ dñm n̄m omni die martir̄ | suorum triu|fos recipere —

f. 80 in caelesti glo|ria fecit esse sublimes: ex̄p̄e: amen: | Incipit alia s̄sī sc̄i beato papae damaso | Domino ¹⁰) meo uere domino monar|citeq; ecclesiarū totius orbis tenentis | papae damaso ep̄sc̄o hieroni|mus | desiderii mei ardor tandē acce|pit remediu —

f. 81^b *Die letzten Worte zerstört.* ex̄p̄t amen . || f. 82 in̄cp̄ ad Rufinum sc̄i hiēr | diu ¹¹⁾ te Romae moratum sermo proprius | indicauit nec dubito spiritaliū parentū | ad patriam reuōtum desiderium ¹²⁾ —

f. 83 mei simi || f. 83^b les ¹³⁾ inuenias qui possint figuratis laudi|bus | delectari: explicit . incipit; | epistula ¹⁴⁾ anastasii romanae urbis episcopi ad iohannem episcopum hiersolimatarum su|per nomine rufini: | Probatae quidem affectionis est haec | ut ¹⁵⁾ de saerdote sacerdos —

f. 84^b nescire ¹⁶⁾ cu|piamus ipse denique uiderit ubi possit ab|solui: | explicit || f. 85 Incp̄t praefatio rufini librorum periarcion | quos de grego transtulit in latinum | Scio ¹⁷⁾ quam plurimus ¹⁸⁾ fratrum scien|tiae —

¹⁾ l. e. 906 (l. e. 719). — ²⁾ iis — ³⁾ excidetur — ⁴⁾ mittetur.

⁵⁾ l. e. 673 (l. e. 433) — ⁶⁾ suscipe — ⁷⁾ Unedirt? — ⁸⁾ XX 373

⁹⁾ XI 473 — ¹⁰⁾ Unedirt? — ¹¹⁾ XXII 735 (I 507 Vall.). — ¹²⁾ desiderio

¹³⁾ similes mei — ¹⁴⁾ XXI 627 (II 577 Vall.) — ¹⁵⁾ ut laudabiliter

¹⁶⁾ nee scire — ¹⁷⁾ l. e. 733 (l. e. 506). — ¹⁸⁾ plurimos

f. 87 legentibus generet . exp̄l . apologia ¹⁾ quam | pro se misit rufinus ad anātassium | Romanae | urbis episcopum . audiui quosdam cum apud beatitudinem tuam —

f. 90 inuidiam solam generant et liuorem: explicit: | inept eiusdem ad heliodorum exortatur | quanto ²⁾ studio et amore ³⁾ contendē ut pariter —

f. 97^b contingat quis ⁴⁾ nunc labor durus est . exp̄l | inept eiusdē ad euangelū pr̄bm de ordine | sacerdotii | Legimus ⁵⁾ in esaia . fatuus fatua loquitur . audio —

f. 99^b diaconi in aecclisia uindicent ⁶⁾ . exp̄l ad euan|gelum prebm . quid differt inter p̄ebm et diaēm | inept ad theodosium et ceteros anachoritas | Quam ⁷⁾ uellem nunc uestro —

f. 100^b optati litoris prosequatur . exp̄l ad anachoritas | inept eiusdē: ad exuperantiū de paenitentia | Inter ⁸⁾ omnia quae mihi sc̄i fratris quintiani ⁹⁾ —

f. 101^b nos crebro habebis | hospites . exp̄l ad exuperantiū inept | epistula beati hieronimi pr̄bi ad | mineruum (*sic*) et alexandrum de die scilli ma (*sic*) pauli apostoli quaestione. | In ipso ¹⁰⁾ iam profectio- nis articulorum ¹¹⁾ fratris ¹²⁾ nostri Sisinni qui —

f. 116 qui ¹³⁾ sensus sit supra diximus . explecit | incipit ad mar- cellam de quinque noui testamenti quaestionibus | Magnis ¹⁴⁾ nos pro- uocas quaestonibus et torpens —

f. 119 describuntur ¹⁵⁾ apud quos esse dignatur | amen | inept sc̄i ambrosi ad flacella . regina . | de eo quod scribtum est dūs creauit me | *Anfang zerstört* ¹⁶⁾ —

f. 120 ergo xp̄s qui est sapientia | non est adoptione filius sed uerus filius existens | dī (*folgt eine unleserliche Stelle*) exp̄l . capit . vi . | incipit . vii . de sp̄ū sc̄ō | uniuersas quae de patre et filio scri- beras | quaestiones —

f. 122 *Schluss zerstört* vii . sc̄i Ambrosi ad flacilla regina aduer- sus | arianos | incipit sententia de moralibus beati Gregorii | papae (*das Übrige zerstört*) | stillas pluiae et effundit imbræ ad ins|tar

¹⁾ l. e. 623 (l. e. 573). — ²⁾ XXII 347 (l. 28) — ³⁾ amore et studio

⁴⁾ cui — ⁵⁾ l. e. 1192 (l. e. 1074). — ⁶⁾ uindicent in ecclesia

⁷⁾ l. e. 331 (l. e. 8). — ⁸⁾ l. e. 1191 (l. e. 1073). — ⁹⁾ Quintiliani

¹⁰⁾ l. e. 966 (l. e. 793). — ¹¹⁾ articulo — ¹²⁾ sancti fratris — ¹³⁾ quis

¹⁴⁾ l. e. 586 (l. e. 325) — ¹⁵⁾ deseribuntur — ¹⁶⁾ Faustinus presb. de trin. e.

6 und 7 (XIII 73 — 80 M.)

gurgitum. | Duo in hac uita sunt genera iusto⁴ | unum uidelicet bene uiuentium | sed nulla docentium aliud uero | —

f. 126^b illa quae sunt | caelestia experiendo penetramus | expe . amen | Tres sunt felices quae in scribturis s̄eis leguntur | qui scit et non docet qui docet et non facit | qui nescit et non interrogat; tres uero sunt | felices qui scit et docet, qui docet et facit et qui nescit et interrogat. Tria sunt quae faciunt hominem uitare malum timor dñi | horror paenae desiderium regni caelestis; quattuor uirtutibus | sauitur homo paenitentia et amore spe et timore paenitentia de pecatis praeteritis timor de futuris spes praemiorum amor regni caelestis | pax scribentibus uitaque legentibus: sanitas audientibus praemia parata | in futuro facientibus //// pax uniuersis famulis dñi ||

f. 127 ist angefügt: auf der Rückseite (sonst leer wie die Vorderseite) steht der Titel (manu saec. XIV.):

Epl'e beati Jeronimi

. F F F .

XVI. 14. membr. fol. 2 col. saec. IX.

f. 1 (manu saec. XIV.) Epl'e beati Jeronimi.

f. 1^b Inep̄ liber epistolar̄ | hyeronimi | i hyeronimi p̄bri ad damsum papā desera|phym et calculo¹⁾ | Sex alē uni et sex alteri | et duabus quidem uelabunt faciem eius . et dua|bus uelabunt pedes & | duabus —

ibid. aure audietis et non intelle|gitis (getis m. 2) & cernentes aspicitis | et non uidebitis | Interpraetatio | eiusdem capituli²⁾ Et factum est in anno | quo mortuus —

f. 9^b tantum | studeamus & lingua³⁾ . | ii hyeronimus ad papā damsum de osanna⁴⁾ | Multis⁵⁾ super hoc sermone diuersa fixer⁶⁾ . | equibus —

f. 11^b alibi falsa⁷⁾ referre senten|tiam; iii. hyeronimus ad papā damasū de fide || f. 12 cui in antiochia cōmunicare deberet | uł de tribus ypotasis⁸⁾ | Qn̄m uetusto oriens int̄ —

¹⁾ XXII 361 (I 44)

²⁾ Sex alē — capituli fehlt in der Ausgabe.

³⁾ I. e. 372 (I. e. 57). Der Schluss des Briefes fehlt hier in der Handsechrift; siehe unten, wo er als besonderer Brief folgt.

⁴⁾ I. e. 375 (I. e. 63). — ⁵⁾ Multī — ⁶⁾ fixerunt

⁷⁾ de aliena lingua sietam — ⁸⁾ I. e. 355 (I. e. 37).

f. 13^b antiquo sensu praedicent: | m̄ hyeronimus ad | damas-
eum¹⁾ | Importuna in euangelio | mulier tandem meruit audire²⁾ | —

f. 14 dispieere³⁾ animam proqua xp̄s mortuus ē | v̄ hyeronim⁹
ad papā damañ de seraphym et caleculo et de quis ibit nobis | Septua-
ginta⁴⁾ et missū | est ad me unum de seraphym —

f. 16^b in apostolorum actib⁵⁾; | non legimus⁶⁾; | vi Item ad
damasū de filio prodigo hyeronimus⁷⁾ | Beatitudinis tuae interrogatio —

f. 28 uita sustendandum⁸⁾. ~ non siliquis; | v̄ hyeronimus ad
heliodorum episcopum⁹⁾ exortatoria | Quanto amore et studio | con-
tenderim —

f. 33 is¹⁰⁾ interesse contingat | quibus¹¹⁾ nunc labor durus est; |
v̄m̄ epistula s̄r̄ hyeronimi ad nepotianum presbiterum de uita cleri-
corum et monachorū¹²⁾ | Petis a me nepotiane k̄m̄ litteris transma-
rinis —

f. 40 species gloriarum¹³⁾ ||

f. 41 omnium¹⁴⁾ praedonum crudelitatem —

ibid. talis | est confitebitur; v̄m̄ hyeronimi ad paulinū | presbi-
terum de omnibus diuinę hystorie | libris¹⁵⁾. | Frater Ambrosius. ~ tua
mihi munuscula —

f. 41^b syson amne transmissō¹⁶⁾ ||

f. 42 syon¹⁷⁾; qui centum . xx . ab | uno —

f. 42^b Esaiā hieremiam . ezechihel¹⁸⁾ ||

f. 43 iohannīs¹⁹⁾ . iudas²⁰⁾ . septem epistulas —

f. 43^b semper cogitat se²¹⁾ esse moritum; x̄ Incep̄ epistla | se-
cunda hyeroñ p̄bri ad paulinū | p̄bri de institutionē clericorū uł | mona-
chorū et diuine hystorie²²⁾ | Bonus homo de bono | thesauro —

f. 48^b per te salutare²³⁾ uolo; añ ||

1) l. e. 358 (l. e. 40). — 2) audiri — 3) despicere

4) l. e. 372 (l. e. 57). — 5) actis — 6) legamus — 7) l. e. 379 (l. e. 68)

8) sustentanda — 9) l. e. 347 (l. e. 28) — 10) his — 11) eui

12) l. e. 527 (l. e. 252). — 13) l. e. 538 (l. e. 265^d).

14) l. e. 539 (l. e. 267^d). — 15) l. e. 540 (l. e. 268).

16) Gange transmissō l. e. 541 (l. e. 269^c).

17) l. e. 546 (l. e. 275^d). Den sechsten Faseikel bilden die beiden Blätter 41
und 42. Der siebente bildet einen Ternio (43—48).

18) Ezechielem l. e. 547 (l. e. 277^a).

19) l. e. 548 (l. e. 278^d). — 20) iudas apostoli — 21) se semper cogitat

22) l. e. 579 (l. e. 316). — 23) salutari

f. 49 xī | hieronimus ad aman|dum pr̄brm de diuersis questionibus¹⁾ | Breuis epistola longas —

f. 51^b non pare& ut medieus par|cat²⁾ seuit ut misereatur³⁾ | xii epistolaris respon|sio ad quem suꝝ dixim: | Proposicio⁴⁾ fuit de eadē | apostoli epistola ubi de re|surrectione —

f. 52 &⁵⁾ sit | xps totus in cunctis; non | ait ut sit pater omnia | in omnibus . sed ut sit dſ | omnia in omnibus⁶⁾ ||

f. 52^b xiii ad eliodorū ep̄n epita|phiū nepoeiani p̄bri⁷⁾ | Grandes materias inge|nia praua (*corr. m. 2*) non sufferunt | et in ipso cognatum⁸⁾ ultra | uires cause⁹⁾ succumbunt —

f. 61 xiii augustinus ad hiero|nimum . pr̄brm¹⁰⁾ | dñō carissimo et desiderantissimo¹¹⁾ | et honorando¹²⁾ fratri | et pr̄bo¹³⁾ hieronimo augus|tinus in dñō salutem . | Audiui peruenisse in ma|nus —

f. 62^b de te in dñō gloriantur¹⁴⁾ | xvii hieronimus ad beatum . augustino (*corr. m. 2*) | episcopum¹⁵⁾ | dñō uere sc̄o et¹⁶⁾ beatissimo papa (*m. 2 corr.*) augustino | hieronimus in dñō salutē. | In ipso pro|fectionis articulo | sc̄i filii nr̄i asterii ippodia|coni¹⁷⁾ —

f. 63^b suppli|citer te salutat | xvi Item cuius supra | dñō¹⁸⁾ uero (*sic*) sc̄o et beatissimo pape au|gustino . hyeronimus in xpo salutem. | Anno preterito per fratré | nr̄m asterium yppodia|conum¹⁹⁾ —

f. 64 dñē uere sc̄e ac²⁰⁾ suscipien|de pape (suspiciende *m. 2*) | xvii augustinus ad presidium²¹⁾ | Dñō et²²⁾ beatissimo | et merito ueneran|do fratri et consacer|doti . presidio augusti|nus in dñō salutem. | Sicut presens —

¹⁾ l. e. 560 (l. e. 293) — ²⁾ pareit medieus ut pareat

³⁾ l. e. 564 (l. e. 297^c). Der Schluss des Briefes (564—565) folgt als besonderer Brief.

⁴⁾ Tertia id est extrema propositio tua — ⁵⁾ ut

⁶⁾ non ait — omnibus *om.*

⁷⁾ l. e. 589 (l. e. 329). — ⁸⁾ conatu — ⁹⁾ ausa

¹⁰⁾ l. e. 829 (l. e. 625). — ¹¹⁾ desideratissimo — ¹²⁾ honorando in xpo

¹³⁾ compresbytero

¹⁴⁾ Der Schlusssatz *Memor — frater* fehlt in der Handschrift.

¹⁵⁾ l. e. 830 (l. e. 626) — ¹⁶⁾ ae

¹⁷⁾ hypodiaconi. *In Folgenden ut παλινοθίων] VTTIMIN | ωλιασ.*

¹⁸⁾ l. e. 831 (l. e. 628).

¹⁹⁾ hypodiaconum

²⁰⁾ et — ²¹⁾ l. e. 915 (l. e. 730) — ²²⁾ *om.*

ibid. si meam culpam ipse cognouero . | xviii augustinus ad sēm
hie|rōnīnum prōbrm | Cur¹⁾ itaque eonor | contra tractum flu|minis²⁾.
et³⁾ non pocius | ueniam deprecor⁴⁾. | —

f. 66 eoneor|diam reuertisse . xviii | Item auḡ ad hieronimū⁵⁾ |
Dñō dilectissimo | et cultu seneerissimo (*corr. m. 2*)⁶⁾ | caritatis ob-
sequendo | atque amplectendo fratri | et conpb̄o hieronimo | augusti-
nus. Numquā (*m. 2 add. ea*) | quae⁷⁾ quisque⁸⁾ facile euilib& | —

f. 69 quam iusta⁹⁾ tulisse sententiam | xx hieronimus ad au-
gustī¹⁰⁾ | Dñō uere sc̄ō¹¹⁾ beatissimo papē¹²⁾ | Crebras ad me | epis-
tolas dirigis & | sepe compellis¹³⁾ —

f. 70^v primum | facias peruenire . | xxi Itē sēi augustini | ad hie-
ronimū prōbrm¹⁴⁾ | Dñō dilectissimo | et culto¹⁵⁾ sincerissi|mo caritatis
obser|uando atque amplectendo fratri & conpb̄o | hieronimo augusti-
nus . | habeo gratiā quod pro | scripta¹⁶⁾ —

f. 73 minus de caritate pr̄esumentis¹⁷⁾. Item augus | xxii tinus
ad hieronimū¹⁸⁾ | dñō uenerabili | et desiderabili | sc̄ō fratri et con|pr̄bro
hieronimus (*corr. m. 2*) | augustinus in dñō salutem. | Ex quo coepi
ad te scribere | aut a te scripta¹⁹⁾ —

f. 75^v mihi quantum potueris p²⁰⁾ | presentiā tuam . | xxiii epis-
tula hieronimi ad auḡ²¹⁾ | Domino uere sc̄ō | et²²⁾ beatissimo papē |
augustino hieronimus | Tres simul epistulas —

f. 87 auditore uel²³⁾ lectore | pauperculo in angulo | monasterii su-
surare | xxiii hieronimus ad mag|num oratorem²⁴⁾ | Sebesium nr̄m tuis —

f. 89^v angustia | finienda est. || f. 90 xxv hieronimus ad beatū |
iulianū diaē aquiliense²⁵⁾ | Anticōs sermo est . men|daeis faciunt ut
nec²⁶⁾ uera | dicentib; —

¹⁾ l. e. 911 (l. e. 734^e). Der Anfang des Briefes (909 — 911) fehlt in der Handchrift.

²⁾ fluminis tractum — ³⁾ ac — ⁴⁾ peto

⁵⁾ l. e. 565 (l. e. 298) — ⁶⁾ sincerissimae

⁷⁾ aeque — ⁸⁾ quisquam tam — ⁹⁾ iustum — ¹⁰⁾ l. e. 834 (l. e. 632).

¹¹⁾ saneto et — ¹²⁾ papae Augustino Hieronymus in Domino salutem.

¹³⁾ compellas — ¹⁴⁾ l. e. 647 (l. e. 401)

¹⁵⁾ cultu — ¹⁶⁾ subscripta

¹⁷⁾ Der Schlussatz *Hunc — perhibemus* fehlt in der Handschrift.

¹⁸⁾ l. e. 832 (l. e. 629) — ¹⁹⁾ ae tua scripta — ²⁰⁾ om.

²¹⁾ l. e. 916 (l. e. 730) — ²²⁾ ae — ²³⁾ et — ²⁴⁾ l. e. 664 (l. e. 423).

²⁵⁾ l. e. 337 (l. e. 16). — ²⁶⁾ nec sibi

f. 90^b reddat ¹⁾ sermonib; | laetorem. | xxvi hieronimus ad niceā| ippodiaconi aquileg ²⁾ | Turpilius comicus | tractans —

ibid. solamen ³⁾. ~ si amici litte|ras uel indignantis acipimus (accipiamus *m. 2*) ⁴⁾. | xxviii hieronimus ad eriso|gonū monachū aquiliensē ⁵⁾ | Qui erga ⁶⁾ te affectus | m̄s sit —

f. 91 quod | scriberis ⁷⁾. *** hieronimus | xxviii ad antonium monachū | aquiliense ⁸⁾ | dñs noster humilitatis —

f. 91^b et ut ⁹⁾ conseruo . sermonē conseruuus in pertias . uale in dñō. || f. 92 xxviii hieronimus ad euangelum presbiterum | de melchisedech ¹⁰⁾. | Misisti mihi uolumen | ANNI&IOTON ¹¹⁾ & nescio utrum tuum ¹²⁾ | de titulo nomen —

f. 95^b corporis ualitudini; | xxx hieronimus ad rusticum monachum ¹³⁾ | Nihil est ¹⁴⁾ xpiano felicitius cui promittunt (*ur add. m. 2*) | regna ¹⁵⁾ —

f. 105 sed magna sunt premia; | xxxi. Incipit alia epistola | Qui ¹⁶⁾ ae*thiopem in|uitat ad balnea ¹⁷⁾ —

f. 107^b timere | quam hominum; | xxxii hieronimi . ad iulianum | exortatoria ¹⁸⁾. | Filius m̄s frater tu|us ausonius —

f. 112^b tibi tanti dux femina | facti . amen; | xxxiii hieronimus ad oceanū | de ** uita clericorum ¹⁹⁾ | Sofronius Eusebius | hieronimus oceano | suo salutem; depre|catus es ut tibi breuiter | —

f. 116 confirm&ur| effectu ²⁰⁾; hieronimus | ad oceanum de unius | uxoris uirum xxxvij | Numquam ²¹⁾ fili | oceane fore —

f. 124^b quod non lic& . & obciunt (*sic*) | quod concessum est | xxxv hieronimus ad|riparium phrm ²²⁾| Acceptis primum lit|teris tuis —

f. 127 fructum ²³⁾ excidetur & | in ignem mittetur; | xxxvi hieronimus ad castorinam materteram ²⁴⁾ | Johannes ²⁵⁾ apostolus | et euangelista —

¹⁾ reddas — ²⁾ l. e. 341 (l. e. 20). — ³⁾ solamen habeo — ⁴⁾ accipio
⁵⁾ l. e. 342 (l. e. 21). — ⁶⁾ eirea — ⁷⁾ scriberes — ⁸⁾ l. e. 345 (l. e. 25)

⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ l. e. 676 (l. e. 438). — ¹¹⁾ ἀνάγνωμα ἀδέσποτον

¹²⁾ tu — ¹³⁾ l. e. 1072 (l. e. 926). — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ promittitur regnum

¹⁶⁾ XXX 239 (XI 227 Vall.). — ¹⁷⁾ balneas — ¹⁸⁾ XXII 960 (I 785 Vall.)

¹⁹⁾ XXX 288 (XI 270 Vall.) — ²⁰⁾ casto confirmetur affectu

²¹⁾ XXII 653 (I 409 Vall.) — ²²⁾ l. e. 906 (l. e. 719).

²³⁾ fructum bonum. Vallarsi konnte *bonum*, welches Wort er 'ex Victorio' ergänzt, aus dem vorher beschriebenen Codex (XV.) entnehmen. Aber er scheint sich bei seiner Recension mehr an den besser zu lesenden XVI gehalten zu haben. — ²⁴⁾ l. e. 346 (l. e. 27). — ²⁵⁾ Joannes idem

f. 127^b epistola mea haec¹⁾ eum lecta fuerit me²⁾ absoluet | xxxvij hieronimus | ad Furiam³⁾ | Obseerans⁴⁾ litte|ris et suppliciter | deprecaris ut tibi reseribam⁵⁾ —

f. 133^b de secundis nuptiis cogitabis; | xxxviii hieronimus ad Saluinam⁶⁾ | Vereor ne offitiū (*corr. m. 2*) putetur —

f. 143 iudicium legentium⁷⁾ p̄timeseo | xxxviii hieſ ad pan-
eum⁸⁾ de | optimo genere interpretandi | Paulus apostolus | presente
agrippa —

f. 150^b quam demosteni⁹⁾ | & tullii philipica¹⁰⁾ scribere | xl hie-
ronimus ad marcellā¹¹⁾ | Abraham temptatur in filio & fidelior inueni-
tur; | Joseph in egypto¹²⁾ uenditur. ~ —

f. 151^b interpretatur p̄fuerse (*corr. m. 2*)¹³⁾ ||

f. 152 tremess¹⁴⁾ spū nutritur (nutritor *corr.*) carita|ties tre (te
corr. m. 2, cetera expunxit)¹⁵⁾ —

f. 156^b loquenter cum sorore cū matre; | xlj hieronimus ad
marcellam de exitu leq¹⁶⁾ | Cum hora ferme tertia | hodiernę —

f. 157^b estimemus¹⁷⁾ | ut possimus esse perp&ui; | xlj hieroni-
mus ad Letā¹⁸⁾ de institutione | filiae | Nemo reprehendat quod | in
epistolis paulisp¹⁹⁾ ali quos —

f. 158^b maritę (*corr. m. 2*)²⁰⁾ colant noxię timeant . susci-
piant²¹⁾ sacerdotes . | xlj hieſ ad fibolam (*corr. m. 2*) de | ueste
sacerdotali²²⁾. | Usque hodie in lectione ueteris —

f. 161^b aurum sensum²³⁾, aliud²⁴⁾ (*corr. m. 2*) argentum. ~ elo-
quium²⁴⁾, alias uocē²⁵⁾ ||

f. 162 batur²⁶⁾; Et certe ueritatem . | magis exprimunt tormenta
quam risus; —

¹⁾ me haec mea — ²⁾ om. — ³⁾ l. e. 550 (l. e. 280). — ⁴⁾ Obseeras

⁵⁾ reseribam — ⁶⁾ l. e. 724 (l. e. 493) — ⁷⁾ legentium iudicium

⁸⁾ Pammachium. l. e. 568 (l. e. 303) — ⁹⁾ Demosthenis

¹⁰⁾ philippicas tibi — ¹¹⁾ l. e. 463 (l. e. 171). — ¹²⁾ Aegyptum

¹³⁾ l. e. 465 (l. e. 173^c). Ein Blatt fehlt.

¹⁴⁾ trem esse. l. e. 466 (l. e. 176^a).

¹⁵⁾ nutrictum caritate — ¹⁶⁾ l. e. 425 (l. e. 124) — ¹⁷⁾ existimemus

¹⁸⁾ eandem Marcellam. l. e. 427 (l. e. 126).

¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ maritae — ²¹⁾ suspiciant — ²²⁾ l. e. 607 (l. e. 352).

²³⁾ sensuum — ²⁴⁾ eloquii

²⁵⁾ l. e. 613 (l. e. 358^c). Ein Quaternio fehlt.

²⁶⁾ l. e. 481 (l. e. 194^b). Nach dem Index am Schluss der Handschrift fehlen
folgende Briefe: XLV ad marcellam de detraetoribus suis XLVI ad mar-

f. 163 memento ¹⁾) exemplum pacientiae ²⁾) & uirginitatis insigne | fluctusque m̄ris tuis precibus mitiga; hieronimus | XLVII ad Florentiū de ortu amicitie ³⁾) | Quantos ⁴⁾ beatitudinis tuę | rumor —

f. 163^b desiderans catena langoris innector ⁵⁾; | XLVIII hieronim̄ ad eundem | cuius supra ⁶⁾ In ea mihi parte heremi com̄moranti quę iuxta syriā saraceni ⁷⁾ iungitur tuę dilectionis ⁸⁾ | —

f. 164 negotium prose|quatur ⁹⁾; L | hieř ad mareū pbr̄m calcedię ¹⁰⁾ | Decreueram quidem uten|dum mihi psalmistę uocē | dicentis; cum consistere peccator aduersum me ¹¹⁾ —

f. 165 plurimū | salutamus; Lj . ī ad auitū | in quo ea que libris periar|con. contra catholicā fidē s̄ pandet (pandit m. 2) ¹²⁾. | Ante annos circiter decim | sc̄s uir pammachius ad | me cuiusdam seedulam ¹³⁾ | —

f. 172^b ingrediatur | uiam quę sibi cauenda sijt ¹⁴⁾ nouerit; | Lij hieronimus ad oceanū | de morte Fabiolę ¹⁵⁾ | Plures anni sunt quo sup | dominatione (domitia corr. m. 2) ¹⁶⁾ —

f. 177^b dimittitur plus amat | LIII Itē sc̄i eugl secđ Lucam || f. 178 Et ait ad illos; Quis uestrum habet amicum .~ & ibit ad illum media nocte | et dieit (dicet corr. m. 2) illi; Amice commoda mihi tres panes —

ibid. & | pulsanti aperietur; | Explanatio lectionis ipsius | Seſ euangelista ¹⁷⁾ docet nos | necessitatem in | opie tollerantes subsidii causa | amicum debere perquirere & id quod deest ad refectionem alterius. ~ oportere | ab altero mutuari; In tantum autem ad postulandum ||

f. 179^b quem dñs in terram misit ut urat uitia & | peccata & accendat animas | p̄ caritatem atque inluminet; | LIV Beatus hieř in sententiis | generalibus ¹⁸⁾ ait | Terrena omnia seruando | amittimus.~ & largiendo | seruamus; domine miserere nostrum est prebere manus

cellam de onaso qui sibi bellus videbatur XLVII de fictis amicis qui sibi detrahebant. Von dem letzten ist die grössere Hälfte vorhanden.

1) memento mei — 2) pudicitiae

3) l. c. 335 (l. c. 13). — 4) Quantus

5) innector. Vale in Christo. — 6) l. c. 336 (l. c. 15).

7) Saracenis — 8) dilectionis tuae

9) prosequatur. Cupio te valere in Christo.

10) l. c. 359 (l. c. 42). — 11) aduersum me peccator

12) l. c. 1059 (l. c. 913). — 13) schedulas — 14) sint

15) l. c. 690 (l. c. 455)

16) dormitione — 17) Fausti Rhey. sermo XXX 276 (XI 259 Vall.) — 18) ?

(Reifferscheid.)

quod fieri iubeas; | tuū est imperare quid fiat; | Lv Incip̄ om̄l sc̄i auḡ ep̄i de diuitibus | Huius mundi . et de contemptu auariciae | Modo ¹⁾ eum diuina lectio legeretur audiuimus bea || f. 180 tum apostolum paulum precepisse discipulo suo thimotheo | ut diuites mundi istius ad humilitatem —

f. 181^b adtendis qui (quia m. 2) | habes seruum. ~ adtende quia | ber& (haber& m. 2) dñm; Sed tu seruum potuisti comparare non creare || f. 182 dñs tuus & (*in ras*). uerbo suo creauit te. ~ | et sanguine suo redemit te; | Lvi hieſ ad letam de institutione filię ²⁾ | Apostolus paulus scribens | ad corinthios & rudem | xp̄i ecclesiam sacris instruendis ³⁾ —

f. 187 regnis | celestibus offerendam; || f. 187^b leer. f. 188 LVI Item hieronimi ad uirgines hermonenses ⁴⁾. | Cartę exiguitas in|dicium —

f. 188^b bo|nus ⁵⁾ quare oculus tuus ne|quam est. ~ LVI hieronim; | ad marcellum ex no|minibus quibus apud | hebreos d̄s uocatur ⁶⁾ | Nonagesimum psalmū | legeris ⁷⁾ in eo loco qui ⁸⁾ scribitur. —

f. 189 habemus ⁹⁾ | athenas theba * salonas . | LVI Incip̄ epistola ad aui|gaium spanum ¹⁰⁾ | Quamquam multorū ¹¹⁾ | sim conscius —

f. 190 oppido salutamus, | LX Incipit epitaphiū scāe | paulę a hieſ edi***tū. ¹²⁾ | Si cuncta mei corporis ¹³⁾ | membra —

f. 209^b aññ LVI | mensibus . viii . ¹⁴⁾ diebus . xxii; | LX Explicit epytaphium | scē paule ad hyeſ edito | Incipit epistola hieronimi ad eustochium ¹⁵⁾ | Audi filia & uide & inclina | aurem —

f. 231 non | quo ¹⁶⁾ operient eam; | XLII Exp̄ explañ ad eustochiū. | Incipit epistola hieronimi | ad principiam uirginem ¹⁷⁾ | Scio me principia —

f. 232^b legens in titulo repperi | LXIII Inf̄ ¹⁸⁾ pro his ¹⁹⁾ | qui cōmutabuntur filiorum chore | ad ²⁰⁾ intellegentia ²¹⁾ —

¹⁾ ? — ²⁾ XXII 867 (I 671). — ³⁾ instituens

⁴⁾ Aemonenses. l. c. 344 (l. c. 24). — ⁵⁾ bonus sum

⁶⁾ l. c. 428 (l. c. 128). — ⁷⁾ legens

⁸⁾ quo — ⁹⁾ habere possumus

¹⁰⁾ Abigaum. l. c. 689 (l. c. 451). — ¹¹⁾ mihi multorum

¹²⁾ l. c. 878 (l. c. 684). — ¹³⁾ corporis mei — ¹⁴⁾ octo

¹⁵⁾ l. c. 394 (l. c. 87).

¹⁶⁾ om. — ¹⁷⁾ l. c. 622 (l. c. 371) — ¹⁸⁾ In finem

¹⁹⁾ Fortsetzung desselben Briefes. — ²⁰⁾ om. — ²¹⁾ intellegentiae

f. 243 intelle|gas ¹⁾) si uita comes fuerit & | totum canticum canticorū, ²⁾ | LXIIJ Puscarius (Pascarius m. 2) ad martinū | pb̄rm atq abbatem | Dnō uenerabili pa|tri martino pr̄bo | & abbati pascarius . ui|tas ³⁾ patrum grecorum ut | c&era facundia studiose | —

f. 243^b displicuisse cogno|uerim . | LXX hieř ad matrem et filiam | in tullia (gallias m. 2) commanentibus ⁴⁾ | Retulit mihi quidā | frater e gallia habere ⁵⁾ | sororem —

f. 244 itineris longitudi|nem . exp̄l preſ̄f | Primum scire uos ⁶⁾ cupio | soror ac ⁷⁾ filia —

f. 249 ignoseat u*¹⁾ (corr. m. 2) tempori ; | LXVJ hieronimus ad marcellā | de munuseulis ⁸⁾ | Ut absentia ⁹⁾ corporū | s̄ps —

ibid. accendisse sit gratum ; | LXVII Incipiunt sacrae sententiae theodonis ¹⁰⁾ | Perfectus homo est . qui | seipsum cognouerit . is | qui uero (uere m. 2) cognouerit se | cognoscere potest eum | qui fecit eum ; homo im|mago dī est . quod dō simile est s̄cēm est ; Qui * me * | tire (tiri m. 2) uult (m. 2 corr.) quantum sit in|ter caelum et terram? || f. 250 intellegit quod suō poſſit (corr. m. 2) ora|tio ; hic enim ora-mus~ ut in | superiora audiamur ; | —

f. 250^b sic uos cum ora|tionē uestrarum florū (florib; m. 2) diuino conpsiui (conspectui m. 2) mei me/ | /mores semper estote ; | LXVIII It de carnis superbia¹¹⁾ | At (Ad m. 2) te manum meam ex|tendo ~ quem sentio in ti|more dī tenere uexillū : | ad te me conuerto ~ quem sentio semper in uictoria per|durare . ad te mihi cura ē ~ | cuius mentem intellego | semper ēē sin*xceram ; —

f. 253 humilia|ta est caro m̄a. ~ qui (que m. 2) potens | erat in terra . et animā | humilem exaltauit. Ipsi | gloria in saecula saeculorū aīm , | LXVIII. Incipit de hominem | penitentem ¹²⁾ | Ad te surgo hominem | quem scio esse fidelem —

f. 256 im|pii ¹³⁾ & peccatores in ignem | aeternum. | LXX Incipit capitulū de euangilio Luce interpretatū ¹⁴⁾ | Questiu*xculam ¹⁵⁾ pro-

¹⁾ intellexisti carminis — ²⁾ cantorum intellegas — ³⁾ De vitis patrum VII (LXXXIII 1025)

⁴⁾ XXII 953 (I 776). — ⁵⁾ se habere — ⁶⁾ uos scire

⁷⁾ et — ⁸⁾ l. c. 480 (l. c. 192) — ⁹⁾ absentiam — ¹⁰⁾ Unedirt?

¹¹⁾ Unedirt? — ¹²⁾ XXX 242 (XI 230 Vall.)

¹³⁾ impii autem

¹⁴⁾ Ein Stück des Briefes ad Algasiam, l. c. 1018 (l. c. 857^d).

¹⁵⁾ Alteram de evangelio Lucae quaestiunculam

posuisti qui³ (*corr. m. 2*) sit uileius | iniquitatis. ~ qui ¹⁾ dñi uoce | laudatur ²⁾; —

f. 258^b parēe seminauerit | parce & m&& ³). LXXI | ad innocentium p̄br̄m | de septiis (*corr. m. 2*) percussā ⁴⁾ | Sepe a me innocentī | k̄māe postulasti ut | de eius miraculo rei ⁵) | —

f. 261^b uitę redder& liber'ati. | LXXI pammachius et oceanus | hieronimo pbr̄o | salutem ⁶) | Sēs aliquis ex fratrib; | scedulae ad nos cuius|dam d&ulit. ~ quae | originis uolumen quod | periareon scribitur ⁷⁾ —

f. 262 consen|sisse ⁸) uidearis; LXXIII | hieronimi ad pamma|chium et oceanum ⁹). | Scedulae ¹⁰⁾ quas misistis | honorifice ¹¹⁾ me affi-cere ¹²⁾ | contumelia —

f. 268^b eloquii uenustatem; | LXXIII hieronimus ad uitalem | pbr̄m de achaz et salomonē | Quomodo salomon | et achaz undecim | anno-rum genuisse | dicantur filios ¹³⁾; Zeno | naucherus (nauclerus *m. 2*) per quem —

f. 271 desiderium mis|sa suscepī (suscipte *m. 2*); | LXXV hiero-nimus aduersus | helui^dium ¹⁴⁾ | Nuper rogatus a fra|tribus ut aduer-sus | libellum cuiusdam | eluidii —

f. 278^b thabor. Itabirrum ¹⁵⁾ dicit¹⁶⁾; ||

f. 279 & ¹⁷⁾ nec ¹⁸⁾ sic quidem uolumus | ad meliora conuerti; | —

f. 282^b mandata tua non sum obli|tus amen; Incipit | LXXVIII ad dominionem ¹⁹⁾ | Litterae tuae & amore sonant | pariter ²⁰⁾ & querella | amorem (amore *m. 2*) tuum (tuo *m. 2*) ²¹⁾ quo sedulo | mones ²²⁾ —

f. 285 possunt uxō|res ducere: LXXVIII | Incip̄ ad p̄machium ²³⁾ | Xpiāni interdum pudoris | est. ~ —

¹⁾ quis — ²⁾ laudatus est

³⁾ l. e. 1021 (l. e. 862^b). — ⁴⁾ l. e. 325 (l. e. 1) — ⁵⁾ rei miraculo

⁶⁾ l. e. 743 (l. e. 517). — ⁷⁾ περὶ ἀρχῶν inscribitur — ⁸⁾ consentire

⁹⁾ l. e. 744 (l. e. 518). — ¹⁰⁾ Schedulae

¹¹⁾ honorifica — ¹²⁾ affecere

¹³⁾ l. e. 673 (l. e. 433).

¹⁴⁾ XXIII 183 (II 205). — ¹⁵⁾ Itabyrium — ¹⁶⁾ l. e. 196 (l. e. 219).

¹⁷⁾ XXII 1042 (I 888^a). Brief ad Rusticum. Vorher ist ein Quaternio verloren gegangen.

¹⁸⁾ ne — ¹⁹⁾ l. e. 512 (l. e. 234). — ²⁰⁾ amorem sonant pariter

²¹⁾ querelam. Amorem tuum — ²²⁾ monens — ²³⁾ l. e. 511 (l. e. 232).

f. 286 uniuerso loqua|tur hominum generi : | LXXX ad euangelum de | diaconibus ¹⁾ | Legimus in esaia fatuus fatua | loquitur ; Audio nescio quem ²⁾. ~ —

f. 287 & pbi & diacones ³⁾ in ecclesia | uindicent ⁴⁾ ; LXXXI | hieſ ad desiderium ⁵⁾ . | Lectus sermo ⁶⁾ dignationis | tuae —

f. 287^b exhortata ⁷⁾ ut facerẽ . ~ sponte facio ⁸⁾ : | LXXXII ad thedosiuſ | et ceteros anachoritas ⁹⁾ . | Quanquam ¹⁰⁾ uellem . nunc | urō —

f. 288 optati litoris prosequa|tur LXXXIII ad pacatulam ¹¹⁾ . | Causa difficultis paruulae | scribere quę non intelle|gat ¹²⁾ —

f. 290^b altero ami|ctiae dissimulatio est | LXXXIII expl ad pacatula. Incip̄ | Beati Vigilii ad Lycianū Botticum ¹³⁾ . | Necopinanti mihi | subito litterae tuae redditae | sunt. ~ quae quanto insperatae | tanto et ¹⁴⁾ gaudiorum plenae | ita ¹⁵⁾ quiescentem animum ¹⁶⁾ —

f. 293 separar& ¹⁷⁾ & absentem luci|num ¹⁸⁾ nr̄m semper presentē | litterarum uicissitudine sentiamus : | LXXXV expl ad lucinū. Incip̄ | ad exsuperantium ¹⁹⁾ | Inter omnia quae mihi s̄c̄i | f̄f̄ quintiliani —

f. 294 crebro | habebis hospites ; | LXXXVI ad tranquillimum ²⁰⁾ Maiora s̄ps uincula esse . | quam —

f. 294^b s̄cs f̄st tatianus ²¹⁾ te | inpēdio (*m. post. corr.*) salutat ²²⁾ ; LXXXVII | herō ad castritianum ²³⁾ | S̄cs filius m̄s eraclius diaconus | mihi r&ult qđ cupiditate | nr̄i ciſſamusque (*sic*) uenisses —

f. 295 ipsius uolumine contin&ur ²⁴⁾ : | LXXXVII damasi pap̄ ad hieſ ²⁵⁾ | Dilectissimo filio hieroni|mo damasus . dormien|tem te & longo iam temp̄r | legentem —

¹⁾ l. c. 1192 (l. c. 1074). — ²⁾ quemdam — ³⁾ diaconi

⁴⁾ uindicent in ecclesia — ⁵⁾ l. c. 492 (l. c. 208).

⁶⁾ Lecto sermone — ⁷⁾ deprecata

⁸⁾ l. c. 493 (l. c. 209^a). Die Hälften des Briefes fehlt in der Handschrift.

⁹⁾ l. c. 331 (l. c. 8). — ¹⁰⁾ Quam

¹¹⁾ Gaudentium. l. c. 1095 (l. c. 955). — ¹²⁾ intelligit

¹³⁾ Hieronymi ep. LXXI. Ad Lucinium. l. c. 668 (l. c. 428).

¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ animam

¹⁷⁾ separet — ¹⁸⁾ Lucinium — ¹⁹⁾ l. c. 1191 (l. c. 1073).

²⁰⁾ l. c. 606 (l. c. 349). — ²¹⁾ Tatianus diaconus — ²²⁾ resalutat

²³⁾ Castrutium. l. c. 651 (l. c. 406).

²⁴⁾ l. c. 652 (l. c. 408^c). Ein Drittel des Briefes fehlt. ...

²⁵⁾ l. c. 451 (l. c. 156).

f. 296 deceptus | errore benedixit; lxxxviii | de simbulo ad
damasum ¹⁾ | Credimus In unum dñm patrē | oīpt: & in unum dñm nrñm. |
ihñ xpñ filium dñ & in spñ | sēm dñ —

f. 296^b à xpõ | dñ & uitam consequeris | & premium; d&erra repro
missionis; | xc ad dardanum hieronimi ²⁾ | Quaeris dardane xpianorū |
nobilissimae nobilium ³⁾ | xpianissime —

f. 301 alterum caritatis est; | xci Finit ep̄la de terra Judee |
longa . clx . milibus circiter | lata (add. m. 2) xlviij ⁴⁾ , h̄ ad sauinia-
num | diaconum lapsum ⁵⁾ | Et ⁶⁾ samuhel quondam lu|gebat saulem. ~
quia penituerat —

f. 306^b cuius | consumatio in comb; tione est ⁷⁾; || f. 307 hier
ad theophilum ⁸⁾ | Epistola tua hereditatis | dominice —

f. 312 consummamur ⁹⁾ | ab inuicem . | xcij hieronimi ad uigi-
lantiū ¹⁰⁾ | Utile ¹¹⁾ quidem fuerat ne|quaquā —

f. 314 audias . ut ¹²⁾ taceas . ut intellegas . | & sic loquaris . xciij
ad teophilū ¹³⁾ | Beatissimo papē theophilo hieronimus. Nouit ¹⁴⁾ beatu-
titudo tua. quod & ¹⁵⁾ eo tempore qui|bus ¹⁶⁾ monebas ¹⁷⁾. Num quid ¹⁸⁾
officiis | meus —

ibid. nutriatur audatia ¹⁹⁾ pdio⁴ ²⁰⁾ | & factio robustior fiat ²¹⁾; |
xcv It̄ ad theophilum ²²⁾. | Beatissimo papē theophilo hieronimus; Nup-
ate ²³⁾ | beatitudinis scripta suscep̄i ²⁴⁾. ~ & ²⁵⁾ emendantia —

f. 314^b te in aliquo | ledere; xcv | De natl dñi hieroniñ ²⁶⁾; |
Hodie uerus sol ortus est . | mundo . hodie in tenebris —

f. 315 & basilicum in xpõ ihñ ²⁷⁾ cui ē | gloria ²⁸⁾ in secula se-
culorum añ . | xcvi de epiphania ²⁹⁾. | Dies epiphaniorum greco | nomine

¹⁾ XXX 176 (XI 145 Vall.)

²⁾ XXII 1099 (I 960 Vall.) — ³⁾ et nobilium — ⁴⁾ om.

⁵⁾ l. e. 1195 (l. e. 1078). — ⁶⁾ om.

⁷⁾ consummatio fit in combustionem

⁸⁾ l. e. 736 (l. e. 510).

⁹⁾ consummamur — ¹⁰⁾ l. e. 602 (l. e. 346). — ¹¹⁾ Justum — ¹²⁾ et

¹³⁾ l. e. 353 (l. e. 351). — ¹⁴⁾ Meminit

¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ quo — ¹⁷⁾ nobiscum tacebas — ¹⁸⁾ nunquam ab

¹⁹⁾ nutrias audaciam — ²⁰⁾ perditorum

²¹⁾ fiat. Vale in Christo. — ²²⁾ l. e. 754 (l. e. 531).

²³⁾ tuae — ²⁴⁾ percepi scripta — ²⁵⁾ om. — ²⁶⁾ XXX 220 (XI 208).

²⁷⁾ per Dominum nostrum Jesum Christum — ²⁸⁾ honor et gloria

²⁹⁾ l. e. 221 (l. e. 209).

sie uocantur¹⁾ | Quod enim²⁾ apparitionē | u& ostensionem didicimus³⁾. ~ Greci epiphaniam⁴⁾ —

f. 316 Super aquas⁵⁾ refectionis edo|cauit⁶⁾ me; Cui est gloria & | imperium⁷⁾ in s̄ecula s̄eculorū; | xcvi de quadragesima⁸⁾ | Quo-modo miles semper exer|c&ur ad proelium & si|mulati ictus⁹⁾ —

f. 317 aduentu paschae & carnib¹⁰⁾; | agni xp̄i ihū cui est gloria | in s̄ec̄l s̄eculorum¹¹⁾ amen | xcviij unde supra¹²⁾ | Moyses xi diebus & xi . | noctibus ieunauit in | heremo ut legem dī mere|r&ur accipere —

f. 318 diebus dñō uiuere debe|amus . ~ cui est gloria | in s̄ec̄l seculorum; | c . de pascha hieroñ¹³⁾ | hodie populus isrh̄l —

f. 319^b &¹⁴⁾ secun|tur agnum quocumque ua|dit; In x̄po ihū¹⁵⁾ cui est gloria¹⁶⁾ | in s̄ec̄la s̄eculor̄ amen; | ci de psalmo¹⁷⁾ | In omni quidem psalterio¹⁸⁾ | dñs n̄r p̄phetauit¹⁹⁾ atque²⁰⁾ ca|nitur; Siquidem hab& ipse²¹⁾ | clauem dauid. ~

f. 320^b in filios | dī omnipotentis adoptati | sumus cui ē gloria in s̄ecula | s̄eculorum amen; | ci Incipit epistola | ad eustochium²²⁾ | Parua speciē sed caritate | magna sunt²³⁾ munera ac|cepisse a uirgine armillas | ep̄las²⁴⁾ —

f. 321 placerem xp̄i ancilla | non essem; cī ad paulā²⁵⁾ senē²⁶⁾). | Humanae uitiae breuitas dā|natio —

f. 322 orien|talibus²⁷⁾. ~ ad te si sp̄s sc̄s affla|uerit nauigabunt; cī hieronimus marcelle²⁸⁾ | Ambrosius quod²⁹⁾ chartas et (add. m. 2)³⁰⁾ | sumptus notarius³¹⁾ (ex sumpto notario) minis|trante tam innu-merabiles libros originis ediderit uere adamantius | & noster calcente-ros³²⁾ explicauit; —

f. 323 doleamus | in terra³³⁾; Explicit. |

f. 323^b und 324 leer.

¹⁾ uocatur — ²⁾ enim nos — ³⁾ dicimus — ⁴⁾ επιφανείαν — ⁵⁾ aquam

⁶⁾ educauit — ⁷⁾ est honor et gloria — ⁸⁾ l. c. 223 (l. c. 210)

⁹⁾ simulatis ictibus — ¹⁰⁾ carne ac sanguine — ¹¹⁾ cui — s̄eculorum om.

¹²⁾ Unedirt. Vergl. Vall. l. c. 212. — ¹³⁾ l. c. 224 = XL 1201 (l. c. 212).

¹⁴⁾ qui — ¹⁵⁾ per Christum Jesum — ¹⁶⁾ honor et gloria

¹⁷⁾ l. c. 211 (l. c. 200). — ¹⁸⁾ omni psalmo — ¹⁹⁾ Jesus Christus prophetatur

²⁰⁾ ac — ²¹⁾ ipse habet — ²²⁾ XXII 445 (I 148).

²³⁾ magna sunt — ²⁴⁾ epistotam — ²⁵⁾ Paulum — ²⁶⁾ l. c. 343 (l. c. 22)

²⁷⁾ orientalibus mercibus — ²⁸⁾ l. c. 478 (l. c. 190). — ²⁹⁾ quo — ³⁰⁾ om.

³¹⁾ notarios — ³²⁾ Chalcenterus noster — ³³⁾ terra. Vale.

f. 325—328 enthalten den Index, der nicht blos die Titel aufzählt, sondern meistens eine ausführliche Inhaltsangabe der einzelnen Stücke enthält.

f. 325: i de seraphim & calculo | uel carbone & quid significet alarum uolatio | uel uolatus. —

f. 328^b cxxxvii ad castricianum | de hoc quod multos cernimus uolutari inceps libidinum madere | sanguine feritate | lupos rapinis miluos | uincere . & nihilominus flagellum non adpropinquare tabernaculo eorum nec | eos cum hominibus | uerberari; & econtrario secos uiros egrotationibus miseriis& egestate torqueri | & quod magna ira | est quando peccantibus || Hier bricht der Index und die Handschrift ab.

XVII. 15. membr. 4. foliorum 299. saec. VII.

f. 1^a enthält von einer Hand des vierzehnten Jahrh. (derselben wie in XVI 14) folgenden Index:

Beat Jero' ; Jouinianū

I^z ; heluidiū

I^z ad uigilāciū

I^z ad pamachiū

I^z ad sabinianū

f. 1^b und 2 leer.

f. 2^b am oberen Rande: INC LIBER PRIMUS ADVERSUS IO..... (durch Brand beschädigt). | Pauci ¹⁾ admodum dies sunt quod scripsi ex urbe ²⁾ fratres cuiusdam mihi iouiniani commentariolos transmiserunt ut eorum ineptiis responderem et epicurum xpianorum | euangelico adque apostolico rigore ³⁾ contererem ⁴⁾ —

f. 120 eicutae sorbitione castrari et posquā. | in pontificatum fuerint adlecti uiros | esse desinere. | Explicit | Liber | primus | incipit secundū . | superioris libri pars altera ||

f. 120^b leer

f. 121 oben am Rande: INC . LIBER SECUNDUS PARS ALIA | secunda propositio est eos qui fuerint baptizati —

f. 208 apud Te et uitia ⁵⁾ uigeant adhuc subregibus et sub numba pomilio facilius maiores tui pithagorae continentiam quam

¹⁾ XXIII 211 (II 237 Vall.) — ²⁾ urbe Roma

³⁾ vigore — ⁴⁾ fol. 3 gehört nach fol. 7. — ⁵⁾ et uitia apud te

sub consulibus | epicuri luxoriam suscepereunt | Explicit | aduersus | iouinianum | libri duo ||

f. 208^b leer.

f. 209 *oben am Rande*: INC apologeticum eiusdem operis ad pammachium | Christiani ¹⁾ interdum pudoris est etiam | apud amicos tacere —

f. 211 uniuerso | loquatur hominum generi | Explicit praefatio ||

f. 211^b *oben am Rande*: INC apologeticum | Quod ²⁾ ad te hucusq non scripsi causa fuit | silentium tuum —

f. 242 uel lazaram sequi | uel diuitem | expl . in dñō . apologeticum ||

f. 242^b *oben am Rande*: INC epistula hieronymi ad uigilantium | Justum ³⁾ quidem fuerat nequaquam | tibi litteris satisfacerem ⁴⁾ qui tuis au|ribus non credidisti neque enim | scidulae potes ⁵⁾ adquiescere —

f. 247^b ut audias et ta|ceas ut intellegas et sic loquaris | expl epistula hieronimi presbyt̄ ad uigilantium praesbyterū ||

f. 248 *oben am Rande*: INC aduersus heluidium de perpetua uirginitate mariae sc̄ | Nuper ⁶⁾ rogatus a fratribus ut aduersus | libellum —

f. 281^b seruus dn̄i . pariter experiat̄ur et mater | explicit feliciter | de perpetua uirginitate | mariae ||

f. 282 *oben am Rande*: INC adsauinianum sc̄ . praesbyteri hieronymi cohortatoria ** | de paenitentia | Et ⁷⁾ samuhel quandam lugebat saulem | quia penituerat dñm —

f. 297^b cuius | consummatio ⁸⁾ in combustionem | explicit ad sabinianum de paenit ////////////// ||

f. 298 Explicit sc̄ . hieronymi praesb . | in iouinianum lib . | duo et apologeticum ad pammachium eiusdem operis | liber unus ||

f. 298^b epistula hieronymi aduersū . | uigilantium . | aduersus heluidium de sc̄ mariae | uirginitate perpetua | liber unus . ad sauinianum de paenitentia epis. ||

f. 299. 299^b leer.

¹⁾ XXII 511 (I 232 Vall.) — ²⁾ XXII 493 (I 209 Vall.)

³⁾ I. e. 602 (I. e. 345). — ⁴⁾ satisfacere — ⁵⁾ poteris

⁶⁾ XXIII 183 (II 205 Vall.)

⁷⁾ XXII 1195 (I 1078 Vall.) Et om. — ⁸⁾ consummatio fit

HIERONYMUS *de viris inlustribus.*

XXII. 20. membr. 4. foliorum 175. saec. VIII.

f. 1 imperatorem¹⁾ anastasium directa pereres|conium et germanum episcopos . quae tanta | scribturarum caelestium auctoritate suffulta est . ut qui hanc intenta mente sub diuino timore perlegerit, inaniter hactenus inter ecclesias orientis et italiae tam schisma | nefarium perdurare cognoscit. | Lii Symmachus sedit annos quindecim menses | —

f. 3^b . LX . uigilius sedit annos decem et octo menses duo dies | nouem . moritur in syracusis secunda feria . nocte . septimo idus iunias inductione tertia. ||

f. 4 *oben am Rande*: Inc̄p . prologus . inlustrium uirorum | P hor-
taris²⁾ me dexter ut tranquillum sequens ecclesiasticos scribtores . in ordine³⁾ digeram —

f. 4^b inc̄p . capitula eiusdem . | .i. simon petrus | — (fol. 7 *von neuerer Hand hinzugesetzt*: cvii fotinus — Explicit Liber Hieronymi. Incipit Liber Gennadii — CLVI Severianus Ep.)

f. 9 ccxxvii gelasius urbis romae episcopus | ex̄p virorum . inlustrium . capitula || f. 9^b *oben am Rande*: P In̄c . virorum inlustrium.

¹⁾ Anastasius ed. Blanchini. III. 209. Muratori SRJ. III 45. Der Abdruck bei keinem von beiden correct. — Es fehlt der erste Quaternio und ausserdem zwei Blätter des zweiten.

²⁾ XXIII 601 (II 821). *me* fehlt nicht im Veron. ms. omnium antiquiss., wie Vallarsi behauptet.

³⁾ ordinem. Es ist gerade bei dieser Schrift auffallend, wie wenig Vallarsi die vortrefflichen Handschriften, die ihm zu Gebote standen, zur Berichtigung des Textes benutzt hat. Nach dieser Handschrift recensirt, erhält der liber de viris inlustribus eine ganz andere Gestalt. Zur Probe theile ich hier die Varianten zum Prolog vollständig mit: quartum decimum — caritius — aristoxenus — latinus — nepus — hygenus — uis prouocare — est mea — non parvam] paruam — acturus (wie ich vermuthet hatte Suet. rell. I^o adnot. S. 3) — et Eusebius — saepissime — ecclesiae eius scribtoribus — imputare debebunt — notum (sit *om.*) — discant igitur — aduersum — sectatores eorum — struxerint — et *om.* — recog noseant — xp̄o amen. Vgl. übrigens Maffei in dem Anhange zu seiner Istoria teologiae S. 86.

beati hieronimi . p̄b̄i et gennadii p̄b̄i | .i. Simon petrus filius iohannis prouinciae galileae | uico ¹⁾ bethsaida. —

f. 44^b quae nunc habeo in manibus et necdum | expleta sunt ²⁾ | Expl. inlustribus . uiris . sc̄i . hieronimi p̄b̄i. | Inc̄p̄ . gennadii . presbyteri . massiliensis | idem uirorum inlustrium . quos beatum | hieronimum sequens commemorat | cxxxvi. Jacobus ³⁾ cognomento sapiens. Nizibeneae ⁴⁾ | nobilis persarum modo ciuitatis episcopus | unus ex numero sub maximiano ⁵⁾ persecutore confessorum . —

f. 83 et hoc opus et epistulam de fide mea | missam ⁶⁾ ad beatum gelasium episcopum | urbis romae ⁷⁾ | Expl . uirorum inlustrum beati hieronimi | sed et gennadii massiliensis presbyteri || f. 83^b inc̄ . narrationis ordo de prauitate dioseori alexandrinus ⁸⁾ | Postea quam dyoscorus alexandrinus episcopus —

f. 86 de quo tanta se crimina ante ⁹⁾ meminerat retulisse. | Dilectissimo fratri Achacio. Simplicius ¹⁰⁾ | Cogitationum ferias non habemus —

f. 86^b seuerino coñs . directae per restatum ¹¹⁾. | Inc̄ . exemplum epist̄ . quem misit Achacius . ad | Scāe . memoriae simplicium papam romanae | urbis ubi damnatum rettulit petrum | alexandrinum ¹²⁾. | dñō beatissimo sc̄o patriarche ¹³⁾ episc ¹⁴⁾ . simplicio | achacius . sollicitudinem omnium ecclesiarum —

¹⁾ e vico — ²⁾ *Adversus — Epitaphium* fehlt in der Handschrift.

³⁾ LVIII 1059. Die Vorrede fehlt in der Handschrift. — ⁴⁾ Nisibeneae.

⁵⁾ maximino — ⁶⁾ misi

⁷⁾ urbis Romae episcopum. Es fehlen in der Handschrift Caesarius, Sidonius, Honoratus, Cerealis, Eugenius, Pomerius, Honoratus. Varianten zum Leben Augustin's (c. 38): hypponae regiae oppido — urbi — quis ergo — omnia se — unde ex multa eloquentia ei (*add. m. alia*) accedit quod salomon ait ex multiloquio — edidit iam senex quod iuuenis cooperat — ut *om.* — aut aliquid — domini idoneam — auortiuis eicerit (*Error-dedit om.*) permancit et de fonte eius omnia ista esse cognosce . de academicis contra paganos libros tres . de ordine libri duo de animae immortalitate liber unus . de utilitate credendi liber unus . de uera religione u. s. w. Es ist der dem Possidius zugeschriebene Katalog der Augustinischen Schriften, welcher hier auf 27 Seiten folgt.

⁸⁾ Leo ed. Ballerin. III 308 (LVI Migne).

⁹⁾ ante tanta se crimina — ¹⁰⁾ l. e. 313.

¹¹⁾ directa per restitutum. — ¹²⁾ l. e. 314. — ¹³⁾ ac sancto Patri

¹⁴⁾ archiepiscopo

f. 87^b et alia manu in dñō conserueris sc̄issime | et beatissime pater | Felix . epis̄c . sc̄ae ecclesiae . catholicae . vīr . achacio ¹⁾ | Multarum transgressionum repperiris obnoxius —

f. 89^b · LXVII · ²⁾ epis̄c . absque papa subscriperunt. | In̄c . thomus . de anathematis . uinculo papae | gelasi ³⁾. | Ne forte quod solent dicant —

f. 100^b antistites . quomodo non tantum modo | hereticis ⁴⁾ seruabantur . | sc̄i . gelasi commonitorium fausto | magistro fungenti legationis officium constantinopolim ⁵⁾ | Ego quoque mente percepī graecos in sua | obstinatione mansuros . ne ⁶⁾ cui uelut inopinatum ⁷⁾ uideri potest quod est in ante | praecognitum. —

f. 106 quantocius hue reuerti continuis diuinitatē uotis expectimus . | in̄c . ep̄st . sc̄i gelasi epis̄c . anastasium imperatorem ⁸⁾. | Famuli uestrae pietatis filii mei —

f. 113^b pugnet ⁹⁾ ueritas ipsa iudicat . | ex̄p . papae . gelasi . ad anastasium principē | in̄c . rationis reddendae . achacium . a sede | apostolica competenter fuisse damnatum ¹⁰⁾. | Dilectissimis fratribus uniuersis episcopis | per dardaniam constitutis gelasius : | ualde miratus —

f. 126 pro intemerata fide et sincera | communione tractatum | ex̄p . rationis reddendae . achacium . | a sede . apostolica competenter fuisse | damnatum . nec posse quemquam sine dis crimine animae suae eius communionis | participem effici . | in̄c . de eadem ratione redienda ad episcopos orientis ¹¹⁾. | Quid ergo isti prudentes uiri —

f. 138^b ut non nisi illis credere debeamus qui ab omni contagione sunt liberi . ± | exempl . rationis reddendae beati gelasi papae de euitanda communione | achacii . missa ad orientales episcopos ¹²⁾. | Post quingentos annos constituta —

f. 163^b tenet iusta sententia . et sublato obligationis causa resolutitur . ex̄pl . | beati gelasii de euitanda communione achacii ± ± ± | In̄c . epistula sc̄i gelasi ad ephimium | Constantinopolitanum ep̄cm ¹³⁾ | Dilectissimo fratri euphimio gelasius | quod plena cupimus —

¹⁾ l. c. 317. — ²⁾ septuaginta septem — ³⁾ l. c. 321.

⁴⁾ haeretici — ⁵⁾ l. c. 333. — ⁶⁾ nec

⁷⁾ insperatum — ⁸⁾ l. c. 338.

⁹⁾ pugnet et consistat — ¹⁰⁾ l. c. 347. — ¹¹⁾ l. c. 361.

¹²⁾ Concil. ed. Labb. V. 183. — ¹³⁾ l. c. 284. Maffei a. a. O. S. 220.

f. 171^b aegrotare quam uos recipere sanitatem + | et alia manu: d̄s te incolumem custodiat | ex̄pl. ad euphimium ep̄m constantinopolitanum + + + | + epistula papae gelasi ad succonium ep̄m afrū | apud constantinopolim constitutum qui | persecutionem arianorum de africa fugiens constantinopolim in prouide com|municando in praeuaricationem calchedonensis synodus argitor conruisse ut | corrigat ¹⁾. Cum tuae dilectionis in xp̄o constantiam —

f. 173^b contempseris adiuuando fratri menime (*sic*) defuisse uideamur . exp̄ | + m̄c . epistula beati papae gelasi ad natale abbatē ²⁾ | Dilectissimo filio natali abbatī . gelasius ep̄s | quamuis pro beati petri apostoli —

f. 175 congruentibus minestremus . suscribitio papae . d̄s te incolumem custodiat . | fili dilectissime: exp̄l. | *Dann folgt von einer Hand des vierzehnten oder fünfzehnten Jahrhunderts ein Verzeichniss von scriptores ecclesiastici nach Gennadius.*

HIERONYMI *quaestiones hebraicae in libros regum et paralipomenon.*

XXIII. 21. membr. 8. foliorum 115. saec. IX — X.

f. 1 enthält von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts den Titel: hebraicae q̄stionū sup libris regū palippom̄ | b̄ti Jeronimi p̄bri . |

f. 1^b FUIT ³⁾ UIR UNUS derama | thaim sophim . de monte ephraim. & nomen eius | helchana ⁴⁾ filius hieroam filii | eliu . filii thousuph epbratheus ⁵⁾ . | Ramathaim interpretantur ⁶⁾ | —

f. 55^b aream | uero sexcentis aureis emisse ; | EXPLICIT IN REGUM ⁷⁾ || f. 56 heber ⁸⁾ nati sunt . duo filii . nom̄ | uni salech ⁹⁾ —

f. 111 templi restau|rar& ¹⁰⁾; ep̄t̄l temporibus | CAROLI REGIS composita ¹¹⁾; | Honorabili & sc̄o uiro illo sacerdoti . paulus minimus | seruorum d̄r. Uenerabilis || f. 111^b abba ille qui ut comperi totis | te

¹⁾ l. c. 205. Maffei a. a. O. S. 234. — ²⁾ l. c. 206. Maffei a. a. O. 235.

³⁾ XXIII 1329 (III 755 Vall.) — ⁴⁾ Eleana — ⁵⁾ Thou, filii Suph Ephrataeus
⁶⁾ interpretatur

⁷⁾ Die Erklärung des dritten Buches fehlt.

⁸⁾ l. c. 1365 (l. c. 789). In der Handschrift findet sich die Abtheilung in zwei Bücher nicht.

⁹⁾ Phaleg quia — ¹⁰⁾ instauraret — ¹¹⁾ Unedirt?

uisceibus diligit . angustias | mihi tuae caritatis exposuit . | scilicet
quod magno merore | pariter ac pauore consumatris . eo quod infirmitate
grauatus ac per hoc ut fieri adsolus | mente diminutus aliqua in con-
petenter & saluti contraria | uerba protuleris —

f. 115 salutis a&erne . Uale in xp̄o feliciter ; ||

HILARIUS PICTAVIENSIS *in psalmos.*

XIII. 11. membr. 8. 2 col. foliorum 564. saec. VI.

f. 8 quagensimo ¹⁾ | psalmo posterior | est inscribto namque
utriusque | multo interuallo temporis aetasque diuersa est . | —

f. 15 huius ipsius primi | psalmi aditum propria sua et congrua |
clae pandamus | Inc. psalmus . I . | Principalis haec | in psalmis intel- |
legentia est —

f. 26 saecula saeculorum | Explic. psalmus | primus | Incip. psal-
mus II || f. 26^b quare fremuerunt gentes ²⁾ —

f. 564^b unetus est de nique post hanc | unctione ³⁾ aro ||

Dass eine neue Vergleichung dieser Handschrift nach Maffei
nicht überflüssig ist, zeigen folgende Proben:

Prol. §. 9 *hat die Handschrift*: et virtus ac sacramentum — per-
fecit. §. 10 *fehlt* et perfectio; statt poenitentia antelata *steht* peni-
tentia lata. §. 11 tempora seruatum — facile intellegemus. §. 12
est dominicis.

¹⁾ IX 238^b. Die vorhergehenden Blätter leer. Im Prolog die Columnenüber-
schrift rechts *instructio*, links *psalmorum*.

²⁾ Bei der Lücke in der Erklärung des 91. Psalms findet sich die Randbe-
merkung von der ältesten Hand: hic deest quod addendum est (fünf Zeilen
sind frei gelassen). Ferner hat sich am Ende der Erklärung des vier-
ten Buchstabens (littera IIII Delth) von Psalm 118 der Schreiber selbst
genannt: SCRIBIT ANTIQVARIVS EVTALIVS. Zwischen Psalm 120 und 121
steht folgende Bemerkung von einer Hand des neunten Jahrh.: ♫ In none
dñi dñi nostri ihum xp̄i | ariperto rege | fuit uera iustitia et since|ra;
das Übrige (vier Zeilen) ist ausradirt. Dann folgt Buillus abbas | de
monasterium | sei tohme apostoli | euit uocapolo est | pineolo.

³⁾ l. c. 747^a.

HILARIUS PICTAVIENSIS *de trinitate.*

XIV. 12. membr. 4. 2 col. foliorum 304. saec. VI.

- fol. 1 a suis ¹⁾ non receptum | recipientes —
 f. 21^b praedicare | ne falsum | amen | explicit . lib. i | incipit
 lib. ii . || f. 22 Sufficiebat credentibus —
 f. 46 obseruatione retinendus | explicit . lib. ii | incipit . lib. iii . ||
 f. 46^b adfert plerisq. obscuritatem —
 f. 69 et testis | et auctor existat . | explicit lib. iii . | incipit.
 lib. iii . | Quamquam anteriores libellis —
 f. 106^b profeta | quod dī est | explicit . lib. iii . | incipit . lib. v . |
 f. 107 respondentes inpiis | et uaesanis —
 f. 140^b in dō esse non | confitens | explicit . lib. v . | incipit . lib. vi |
 Non sum nescius | difficillimo . —
 f. 190^b crucifixerat | denegaret . | explicit . lib. vi . | incipit . lib. vii . ||
 f. 191 Septimus hic nobis | aduersum —
 f. 238^b dī se gignentis exibuit . | explicit . lib. vii | incipit . lib. viii |
 Beatus apostolus | Paulus —
 f. 286 inhabitet plenitudo || explic. lib. viii . | incipit . lib. viii |
 f. 286^b Tractantes superiore libro de in|deferenti ²⁾ natu|ra —
 f. 364^b in|tellegatur insci|tiā ³⁾ | explicit . lib. viii | incipit . lib. x . |
 Non est ambiguum | omnem —
 f. 425^b professus et mortuum || f. 426 explicit | lib. x . | incipit |
 lib. xi | Totum adq. absolutum —
 f. 476 creatoris sui imago mansurus | explicit . lib. xi | incipit .
 lib. xii . | f. 476^b tendimus tandem | iam —
 f. 504^b solus hic itaq. ⁴⁾ | pius de dō sermo est ⁵⁾ ||
- Eine kleine Probe genügt, um zu zeigen, dass auch hier kein unbedingter Verlass auf Maffei ist: gleich zu Anfang hat nicht blos der alte Codex der Basilica von St. Peter, sondern auch unsere Handschrift voluptate (uolup*tate).

¹⁾ I 10 X 32^b. Ein Quaternio fehlt. — ²⁾ indifferenti

³⁾ inscientiam — ⁴⁾ itaque hic

⁵⁾ XII 51 l. e. 466^b. Von dem letzten Quaternio fehlt die Hälfte.

IOANNIS CHRYSOSTOMI *sermones in epist. ad Hebraeos*¹⁾.

LIV. 52. membr. fol. foliorum 175. saec. IX.

f. 1 beatorum ut obtinere mereamus bona aeterna | in xpo ihū dnō nrō . cum quo patri una eum sēo spū glā | imperio honor nunc & semper & in sēcula sc̄loꝝ amen | Expl sermo; vi Inc̄p sermo; vii | Festinemus igitur intrare in illam requiē ne in | in ipsum exemplum quisquā incedat infidelitaſtis; —

f. 175^b hoc itaque igne circūsepiamur & exortor | glām offerentes . dnō nrō ihū xpo cum quo | patri una eum sēo spū . glā imperium . honor | nunc & semp & in sc̄la seculorū . amen . | *Von späterer Hand hinzugefügt:* explicit sermo xxxv . ||

ISIDORI *prooemia, de ortu et obitu patrum, allegoriae, testimonia.*

LVI. 54. membr. 8. foliorum 90. saec. X.

f. 1 In nomine patris et filii | et sp̄s sc̄i auxiliatrix esto | mihi trinitas sc̄a | orditur liber praemiorum | dialogus sc̄i hyeronimi pb̄i²⁾ | Plenitudo igitur³⁾ noui et ueteris | testamenti —

f. 15 mundū lignum⁴⁾ uitę dn̄m | nr̄m⁵⁾ ih̄m xpm ; | Explicit liber pr̄emiorum || f. 15^b *Oben am Rande:* Ysidori | Incipit⁶⁾ uita uel obitus sc̄orum qui in | dnō precesserunt⁷⁾ . prefatio . | Quorundam sc̄orum⁸⁾ . nobilissimorumq; | uirorum . — leguntur . || f. 16 i adā — f. 16^b LXXXIII⁹⁾ titus || f. 17 i adam protoplaüstus et colonus paradisi | —

f. 39 ecclesiam¹⁰⁾ praefatus reliquit apostolis¹¹⁾ | ibiq; in pace sepultus est¹²⁾; | Explicit uita uel obitus sc̄orum | qui in dnō pr̄ces-

¹⁾ Nach Cassiodors Zeugniß von Mucianus Scholasticus übersetzt.

²⁾ Isidorus Hispalensis in libros veteris ac novi testamenti. Prologus. LXXXIII 133

³⁾ om. — ⁴⁾ lignumque — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ l. c. 129

⁷⁾ de ortu et obitu patrum qui scriptura laudibus efferuntur.

⁸⁾ sanctorum patrum

⁹⁾ LXXXVI. In der Handschrift findet keine Trennung zwischen den sancti des alten und neuen Testamentoſtatt.

¹⁰⁾ ecclesiam — ¹¹⁾ apostolus — ¹²⁾ in pace defunctus est atque sepultus.

serunt . || f. 39^b *leer* || f. 40 Incepit opuseula sc̄i | Ysidori ¹⁾ . | Domino & uenerandissimo horo|sio . ysidorus ²⁾; quaedam notissima nomina nomina | legis & euangeliorum ³⁾ quę sub allegoria imagina|riae —

f. 62^b in qua ⁴⁾ om̄s sc̄i per xpm̄ | a&ernae ⁵⁾ beatitudinis refec-tione saturabuntur ⁶⁾ | Incipiunt testimonia diuinę scripture ⁷⁾ || f. 63 De uno dō in propheta | Audi israhel . dñs dñ tuus dñs unus est & dili-gis ⁸⁾ dñm dñ tuum ex toto corde tuo et ex tota anima* tua & ex tota uirtute tua | In euangilio Nemo bonus nisi solus dñs | Paulus ad timo-theum. Vnus enim dñs & im|mediator dī & hominum . homo xps ih̄s | qui dedit sem&ipsum redemptions pro nob̄; | de distinctione personarū patris et ⁹⁾ filii et s̄ps sc̄i | In epistula iohannis . quoniam —

f. 79^b qui seminat inter fratres discordias | In libro conlationum ¹⁰⁾ | Quattuor sunt perturbationis (*corr.*) hominū | animae. — *ibid.* ecce-siam dī ¹¹⁾ Incp̄ testimoñ de sent̄ euagri ad fr̄s ¹²⁾ | Quemadmodum enim flamma | comburet ¹³⁾ siluam sic uisionis (*corr. m. al.*) | malas extinguet ¹⁴⁾ esuries; It il || —

f. 80^b Qui diligit apem mandueat fauum eius | & congregans eam replebitur melle; | Incipiunt testimonia de libro sc̄i martini . | non illius turonici epi . sed isti (*corr. m. al.*) pater | fuit monachorum . | Quam-uis inualidum mox laudaueris | plus ualebit; Si parum ponderis por-tantem quasi admiratus fueris succumbit; —

f. 82 de libro sc̄i ambrosi (ii *corr.*) | In uite religio in oleo pax in rosa pudor . | —

f. 83^b Testimonia de libro prosperi | Si me mea rusticitas facie-bat inualidum | uestra fieri credidi fide qui iubebatis idoneum —

f. 87^b De libro sententiarum | Innocentia uera est quę nec sibi nec alteri noſe . & nemo prius in se quam in aliū pec̄cat. —

¹⁾ Isidori allegoriae quaedam sacrae scripturae. l. c. 97.

²⁾ Domino saneto ac reuerendissimo fratri orosio Isidorus

³⁾ euangeliorumque — ⁴⁾ per quam — ⁵⁾ aeterna

⁶⁾ saturabuntur, ad quam saturitatē nos perdueat Christus. Amen.

⁷⁾ l. c. 1203. (Ad Isidori opera appendix XI). Testimonia diuinæ scripturae et patrum. Nach dieser Handschrift herausgegeben.

⁸⁾ diliges — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ Testimonia patrum.

¹¹⁾ Stimmt nicht mit der Ausgabe. In dieser ist am Schlusse angegeben.: In libro Collationum, scilicet, Cassiani.

¹²⁾ Testimonia de sententiis Euagrii ad fratres.

¹³⁾ comburit — ¹⁴⁾ extinguit.

(Reifferscheid.)

f. 89^b cordis mutas affectum . Si aliud amas | aliud a*mabas . non* es ibi ubi eras¹⁾ : ||

f. 90 *Von einer Hand des vierzehnten Jahrh.* : Liber s̄c̄e marie maioris ecclie | Veronēsis ||

Vergleiche die Beschreibung dieser Handschrift bei Arevalus in den Isidoriana 44, 22; 62, 6. Maffei in dem Anhange zu seiner Iстория teologica S. 88.

ISIDORUS de ortu et obitu patrum (Excerpt).

LXV. 63. membr. 8. foliorum 60. saec. X.

f. 1 Incē martyrl bede p̄i²⁾ Janīs habet dies xxxi . | k̄l ianū . Octauas dñi et natalis | almachi qui iubente alypio urbis | —

f. 48^b igni caesa est . Expl martyrl || f. 49^b Incipit de ortu et de obitu patrum³⁾ | a Adam pater generis humani | dī manibus ex terra creatus | uixit annis nongentis triginta sepultus in cariatharbe . quę dis̄tat ab hierusalem uiginti duob; | milibus ad australem plagam.

f. 57^b §n Titus pauli discipulus . & in baptimate filius natione grecus | er&ensium ēps . missus ibidem requiescit in pace: | Item nomina eorum | quorum ignorantur | sepulchra⁴⁾. | Abel filius adam & pastor ouiū | in uita innocens . in morte patiens . post mortem non silens | u. s. w. (*es folgen noch Loth . Finees . Machabei . septem fratres*). — f. 59 cum magna ueneratione | quiescunt; ||

ISIDORI sententiarum libri.

LV. 53. membr. 8. foliorum 99. saec. VIII — IX.

f. 1 exercitum⁵⁾ super uniuersā terrā attendite et | audite eloquim meum. Sed haec adbreviatio . aut illud | intellegitur. quod dñs dicit . omnem legem et prophetas in duob; in⁶⁾ pr̄ceptis dilectionis dī et proximi | pendere aut propter ipsā orationē dñicam. uel simboli breuitatē in quib; ut predictū . est . omnē . scripturarum

¹⁾ l. c. 1213. — ²⁾ Anastasius ed. Blanchini. IV. p. LXXIX.

³⁾ Auszug aus Isidor. — ⁴⁾ Unedirt?

⁵⁾ Isidori Hispalensis sententiarum lib. I cap. 21. LXXXIII 587. Es fehlen drei Quaternionen. — ⁶⁾ om.

coartari altitudinem¹⁾ xxiiii²⁾). De baptismo et communione: | Solam ecclesiā· catholiceā habere baptismū ad salutē | —

f. 5^b et in nobis est xp̄s utiq; ubi ascendit ipse³⁾ et nos ascensi-
suri sumus | ex̄pl lib̄ primus . inēpt liber secundus | Item capituli libri
secundi | i de sapientia —

f. 6 XLIII de abstinentia siue ieuiunio⁴⁾ || f. 6^b Finiunt capitula
libri secundi incipit tex̄tus libri secundi i. de sapientia | Omnis qui
secundum dñm sapiens est . beatus est . | —

42 non solum nullum usum . adhib& sed &iam periculum exhib&: |
Expl̄ lib̄ iii. Inēpt tertius | Item capitula libri tertii | i de flagellis
dī n̄ de gemina peccatione | —

f. 42^b LXVI de uitiae⁵⁾ exitu: | Explieunt capitula libri tertii ||
f. 43 Inēpt. textus eiusde libri tertii | i de flagellis dī | Diuinae sapien-
tiae subtilitas —

f. 97^b eaelestis aula laetificandos concludit⁶⁾: Finit | liber tertius
dō gratias amen ||

Folgende Blätter der Handschrift sind palimpsest: f. 33. 34.
61—99. Von diesen enthalten f. 87^b und 89 ein Consulnverzeichniss
von Theodosius xvii und Festus an bis auf Decius iun. Das Übrige
steht nicht mit diesem im Zusammenhang, sondern behandelt, wie es
scheint, ein ecclesiastisches Thema: den genaueren Bericht behalte
ich mir für später nach erneuter Untersuchung desselben vor.

MAXIMUS TAURINENSIS.

Ll. 49. membr. 4. foliorum 137. saec. VII. Die Handschrift hat durch Fehltigkeit sehr
gelitten, so dass sehr viele Stellen unlesbar, oder doch nur mit grosser Mühe zu lesen sind.

f. 1 genuit xp̄m illa in senectute aetatis | ista in senectute tem-
poris —

f. 5 hos igitur | xii . misit ih̄s praeciopiens eis et dicens in|uiam
gentium ne introieritis et in ciuitates || f. 5^b samaritanorum ne ambula-

¹⁾ coaretari (cernimus) latitudinem.

²⁾ XXII. Dies Capitel schliesst in der Handschrift mit den Worten: testimoniū datur; das Übrige fehlt. — ³⁾ ipse ascendit

⁴⁾ siue ieuiunio om. Das 39. Capitel hat die Überschrift: de luxuria (nicht de
fornicatione). — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ includit. l. c. 738.

ueritis | amen¹⁾ | i de lectionibus sc̄orum euangeliorū²⁾ | hodie recitatum est in sc̄o euangelio —

f. 6 Item de lectione sc̄i euangelii . | uel de capitulo ubi dñs ait | qui sitit ueniat ad me et biuat | qui credit in me flumina de uenitiae eius fluent aquae uiuae. | Merito ad eum dieebat sc̄issimus profeta —

f. 9 Item recitatum est in sc̄o euangelio | qui loquitur uerbum sominat | hinc carissimi de dni sermone ipso dñō | —

f. 10 Item de lectione sc̄i euangelii | Recitatum est postquam oecesus est Johānes —

f. 11^b Item de lectione euangelica . | Ubi uenit quidam princeps et adorauit dñm dicens —

f. 13 Item de lectione sc̄i euangelii | ubi mulier a profluvio sanguinis curatur | ait dñs et saluator noster x̄ps cuius hodie mirabilia opera audiuimus in sc̄o | euangelio —

f. 14 Item de sancto euangelio || f. 14^b Cum diceret dñs ad turbas et uerba | pietatis adque salutis —

f. 16^b Item de sc̄o euangelio | hodie recitatum est nobis in sc̄o euāgelio quia dñs ih̄s indeserto de quinq . | panibus et duob . piseib. saturauerit³⁾ | —

f. 17^b Item de lectione euangelica | Lectum est de fariseo et publicano | quorum duorum dum merita preces personasque considero —

f. 19^b Item de lectione euangelica | Destinauit dñs ih̄s discipulos ut adducerent ad se pullum asinae in quo sederet | u. s. w. Audite fratres sc̄i eseiae⁴⁾ ueridica uatiuinatio in dñō nostro ih̄u . x̄po . completa | —

f. 20^b Item de lectione sci . euangelii . | Recitata est lectio ubi saluator de quīque panibus saturauit quinque milia | u. s. w. Ubique fratres x̄ps | dñs omnibus est sanitas.

f. 21^b Item de lectione euangelica. | Recitatum est hodie quia cum dñs || f. 22 sedisset in templo contra gazofilaciū | u. s. w. O amatorem misericordiae qui non copias diuitum sed pauperum laudat angustias.

¹⁾ LVII 329 Nach dieser Handschrift herausgegeben.

²⁾ I. e. 807. Ebenfalls nach dieser Handschrift herausgegeben.

³⁾ In der Ausgabe übergangen.

⁴⁾ Isiae

f. 23 De lectione euangelii ¹⁾. | Recitatum est nobis hodie in *sēo* euangelio quod suscitatus sit a dñō Lazarus | *quidriduanus u. s. w.*
f. 23^b audite fratres iacebat Lazari corpus mortuum |

f. 24 Item de sancto euangilio . | Dictum est quia discumbente dñō . in | conuiuio uenit quaedam mulier | *u. s. w.* Ergo mulier ista peccatrix et oculis |

f. 25 Item de lectione euangelica | Ait dñs uos estis lux huius mundi . nō | potest ciuitas abscondi supra ²⁾ montē | posita *u. s. w.* Ergo uos inquit discipulis ³⁾ estis lux | huius mundi

f. 27 De ⁴⁾ sancto euangilio | Recitatum est in *sēo* euangilio ita | post dies inquit sex adsumpsit ih̄s | petrum iacobum et iohanneū || *u. s. w.* f. 27^b post dies inquit sex post sex dies sab̄batum esse intellegimus

f. 28 Lectio euangelica ⁵⁾ | Ait dñs ignem ueni mittere in terram | *u. s. w.* ignem inquit ueni mittere | in terra ⁶⁾ et quid uolo nisi ut accendatur | ignem mittit dñs in terram pectoris nos

f. 30^b Item de lectione aeuangelica . | Recitatum est ubi dñs dicitur habuis|se conuiuium apud leuui . cum publi|canis et peccatoribus non prohi|bebat dñs publicanos et peccatores | ut uel occasione conuiuui docerentur ||

f. 31^b De ⁷⁾ sancto aeuangelio | Audiuius hodie in *sēo* aeuangelio | recitatum de duobus filiis iuniore | et maiore *u. s. w.* f. 32 Isti | duo fratres ut exiguitati meae uide|tur carissimi duorum populorum | significantiam gerunt.

f. 32^b Leetio aeuangelii sancti || f. 33 Audiuius hodie in *sēo* aeuangelio recitatum homo inquit ⁸⁾ quidam | erat diues *u. s. w.* || f. 33^b Consideremus ////////// ⁹⁾ diues ponitur | et mendicus diuitis; nomen tacetur . |

f. 35 De ¹⁰⁾ lectione *sēi* aeuangelii | Eeee inquit exiit seminans semina re et cetera uenit dñs ih̄s in mundo ¹¹⁾ | exiens a patre ipso dicente ¹²⁾

f. 37 Item de lectione aeuangelica | secundum marcum ¹³⁾ | Ingressus inquit dñs ih̄s in domum | neminem uoluit seire et non potuit

¹⁾ Item de lectione euangelica. — ²⁾ super — ³⁾ discipuli

⁴⁾ Item de — ⁵⁾ Item lectio — ⁶⁾ terram

⁷⁾ Item de — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ fratres quod — ¹⁰⁾ Item de — ¹¹⁾ mundum

¹²⁾ dicens — ¹³⁾ secundum marcum om. Ebenso nachher.

latere et cetera primo hoc consideremus quid est hoc fratres | Ingressus

f. 39 Item de lectione aeuangelii | secundum mareum ¹⁾. | Dictum est hodie recitante s̄cō aeuan gelio quod dñs ih̄s x̄ps de septem pani bus populum saturauerit — rex eaelestis dñs noster ih̄s x̄ps et de terra et de mari paseit populum suū |

f. 42 In s̄cā epiphania ²⁾ | Desideratus uotis omnium xp̄ianorum felicissimus dies aduenit

f. 43^b In s̄cō paseha ³⁾ | Desiderate sollemnitatis gaudia celebrantes fratres dilectissimi in trihumfis dñi nostri ih̄s x̄pi tota mentis alacritate laetemur.

f. 48^b De ascensione dñi in quadragesima ⁴⁾. | Exoptatus uotis omnium xp̄ianorum | dies aduenit saluator saeculi x̄ps | filius dī —

f. 50^b in gloria dñi. item de quadragesimo ⁵⁾ | Presentis diei festi donante dñō sollēnia celebrantes fratres dilectissimi exultemus

f. 53 adhuc de quadragesima dicendum ⁶⁾ | ascendens dñs in caelum primitias | obtulit corpus suum pro humano | genere;

f. 55 In pentecoste ⁷⁾ | Hodie donante dñō huius felicissimi | diei sollemnia celebramus . hic cōpletur quinta festiuitas

f. 57^b In natale infantum ⁸⁾ || f. 58 De necatis infantibus hodie locuturus | fratres ipsorum preces mihi ad auxilium posco.

f. 60 In natale sc̄i iohannis ⁹⁾ | De beati iohannis precursoris dñi | natuitate dicturus ////////////// atris auxiliū per dñm nostrum ih̄m xp̄m exoro

f. 62^b In natale sc̄i stephani ¹⁰⁾ | Hodie fratres iubante dñō beati ste phani passionis sollemnia celebremus

f. 64^b De passione sc̄i petri et pauli ¹¹⁾. | Legimus in quodam diuinarum scribturarum libro . sic esse ueritates praecones ut radios solis qui ubi || f. 65 apparuerint

f. 67^b De natale sc̄i cypriani ¹²⁾ | Ju ////////////// us pro natale sc̄i martyris ////////////// ni hodiernus nobis dies | inluxit fratres die isto debita pro honore martyris sollemnitas celebatur.

f. 69 Item de natale martyrum ¹³⁾ | hodie fratres iuuante dñō beatorū | martyrum sollemnia celebremus ||

¹⁾ l. c. 829 — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ ?

⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ ? — ¹³⁾ ?

f. 71 De natale omnium martyrum¹⁾ | Ecce iam fraglant et reolent de pratis | sc̄orum suabissimi flores et eorum | odor mentem nostram animosq. | compleuit

f. 73 Item alias²⁾ hodie fratres | iubante dñō debeatibus martyribus | locuturus impetramus quidquid | fideliter postulamus legimus quemdam sc̄orum dixisse in libris suis | guernator in tempestate dinoscitur ||

f. 77^b Contra iudeos³⁾ || f. 78 Dicunt secundum litteram iudei nō | secundum sp̄m⁴⁾ adhortatur nos ratio | —

f. 98^b ergo cognoscentes precepta saluatoris | nostri xp̄i unum dñm patrem per | ipsum semper laudemus cui est | gloria in saecula amen expl. (add. m. post.) in ep (add. m. post.) Contra paganos⁵⁾ | Est consuetudo seruis dī omne opus || f. 99 bonum in dicto uel in facto in nomine xp̄i adsumere quod perficiendum sit ad gloriam dī. monente ita | apostolo et dicente omnia quaecūque facitis in dicto uel facto omnia in nomine xp̄i facite. —

f. 119 et confitentes ipsum⁶⁾ | in sp̄ū sc̄ō cui est gloria et maiestas | in saecula amen | dō gratias semper | *Nach dem Zwischenraum einer Zeile:* Mambre haec est cedron. iusta quā | sepultus est abraham —

f. 119^b eam in libro epistularum quas ad | marcellam scribsimus quod in | libris hebraicarum questionū | plenius dictū est | *Mit kleinerer Schrift:* iam superius conscriptum est hoc quod in isto quaternione | habetur | Contra paganos⁷⁾ | Est consuetudo seruis dī omne | —

¹⁾ ? — ²⁾ ?

³⁾ I. e. 793. Ebenfalls nach dieser Handsehrift herausgegeben.

⁴⁾ Die Ausgabe hat an der Stelle von sp̄m eine Lücke. Nicht blos hier sondern an vielen anderen Stellen lassen sich die Lücken, die in der Ausgabe bei unleserlichen Stellen gelassen sind, ergänzen, indem man viel mehr lesen kann, als es Morosini gethan, der die Abschrift für die römische Ausgabe besorgt hat.

⁵⁾ I. e. 781. — ⁶⁾ om.

⁷⁾ Dies zweite Exemplar ist gar nicht benutzt worden, um die Lücken zu ergänzen, die in dem ersten durch den kläglichen Zustand, in welchem sich die Handschrift befindet, entstanden sind. Ein Beispiel möge genügen, um die Brauchbarkeit dieser zweiten Abschrift zu zeigen: I. e. 786 Nam de marte quid | dieam qui apud tracieas (Thrace es die Ausgabe) natus [ibi] que desunetus et ipse adulterii | ermine maculosus q**ue ue[nerem vulcani

f. 132^b sehr unleserlich: in der Mitte der Seite bricht der Traetat ab: eine Hand des neunten Jahrh., deren Schrift ebenfalls unleserlich geworden, hat den Raum ausgefüllt.

f. 133 Dñs noster ih̄s x̄ps semet ipsum p̄dixit esse magistrum . ut discipuli eius praeter eum nullius erede rent uerbum —

f. 136 saecula saeculorum amen Diuinorum ¹⁾ scribturarum multiplicem abundantiam latissimamque doctrinam sine ullo errore comprehendit —

f. 139^b in spū s̄eo amen | Fecerit uel inuitus —

f. 140^b saecula amen | m̄ . | De diebus eorum qui ////////// terunt quas facere cōuenit || f. 141 facere autem tertia eorum qui dor | —

f. 142 persecutos propter //////////

f. 146 Episcopus ergo ab episopis duob . | uel tribus

f. 147 Episcopus uel presbyter uel diaconus —

f. 157 Explicuerunt litterae | apostolorū missae ad | Clementem in quibus sunt | canones Nicenorum ||

Die beiden andern für die römische Ausgabe des Maximus benutzten Veroneser Handschriften (LXXVIII 73 und LXXX 431) sind Homiliarien aus dem dreizehnten Jahrhundert.

MISCELLANEA.

LII. 30. membr. fol. foliorum 277. saec. X.

f. 2^b Incep om̄l sc̄i gregō | de aduentu dñi n̄i | Dñs ²⁾ ac redemptor noster ³⁾ | p̄atos nos inuenire desiderans . senescentē mundum —

uxorem inlicito | amore contaminare temptauit | mercurius autem et ipse criminose natus plerumque a uobis | dicitur nunc in] infernis sedib⁹ | cum plutone et proserpina habitare nunc partem caeli] dicitur || possidere . ergo iste nullas habet | proprias (proprias habet die Ausgabe) sedes. Das in eckige Klammern Eingeschlossene ist auf die oben angegebene Art an Stellen gewonnen worden, wo die Ausgabe nur Punkte zur Bezeichnung der Lücke hat. Auch zeigt dies Beispiel, wie wenig man sich auf das in der Ausgabe angegebene Mass der Lücke verlassen kann. Um noch ein auffallendes Beispiel von der Nachlässigkeit, mit welcher die Abschrift für die romische Ausgabe besorgt worden ist, zu geben, so gibt die Ausgabe in dem Cicerofragment l. e. p. 783 dieis statt des in beiden Abschriften deutlich lesbaren stoiei. Beiläufig bemerke ich, dass in der zweiten Abschrift die Worte Tuilius in Hortensio dicens fehlen.

¹⁾ Aug. sermo 350 (V. 1533). — ²⁾ LXXVI 1077. — ³⁾ noster, fratres eharissimi

f. 8 preueniatis ¹⁾ || f. 9 Caelebritas ²⁾ hodierna die ad|monet ut in laude dī uirginis immorare debemus . quia | reuera dignū est. ~ ut in die tante | genetricis laudes dñi non sileat | lingua carnis ; —

f. 11^b pfecta uiuit & regnat dñs in seſa ſeſor̄y; || f. 12 Item om̄l de nat̄l dñi. | Et factū ³⁾ est inquit in dieb; | illis . exiit edictum a cēſare | augusto . ut pſiteretur uniuersos orbes (*corr. m. al.*) —

f. 13 ſeculor̄ amen . ut ſup̄ | Quia ⁴⁾ filius dī dñs est; | hoc usque mysteriū natiuitateſ xpi ſecundum deitate p̄diximus; deinceps de corporali | eius natiuitate dicamus maſifestantes ; —

f. 18^b demonſtretur genus & patrię; | In teophania om̄l ſeſi | Augustini ⁵⁾; | Nuper celebrauimus diē quod ex iud̄eis dñs natus est . hodie celebrauimus quod ab gentibus adoratus | est, qm̄ ſalutis ex iud̄eis . ~ ſed hēc | ſalutis uſq: ad fines tr̄e; —

f. 21^b ex gentibus peccatores; ut ſup̄ Quia ⁶⁾ ſtelle initium natu- uitatis eius | claruit; in numeris diuinus | ille balaam ita cecinit dicens ; —

f. 22 de|mouſtrarent; Quia ⁷⁾ ei mu|nera obtulerunt magi; | Et hoc pphetae nobis enarrant. | Sic enim psalmista p̄dix | dicens; et uiuit et dabitur | ei de auro arabię . | — *ibid.* laudem dñō denuntiantes; | Incip̄ epiftola pauli | apostoli ad theſſalo|nicensis; || f. 22^b pau- lus et ſiluanus et timo|theus — f. 27^b uobis|eum amen; In purifica- tionē ſeſe marię om̄l ſeſi | augustini ⁸⁾; hodiernus dies magnū nobis conſulit gaudium . in quo xps inſans in templo eſt presentatus; | extent ergo uirgines . quia | uirgo maria peperit xpm̄ ; | —

f. 30^b et regnat in ſeſa ſeſor̄y aīn; | Dominica prima in qua d̄ | omilia ſeſi gregorii papę | Dubitare ⁹⁾ a quib;dam ſolet a quo | ſpū quur ¹⁰⁾ ſit ih̄s duetus in derto p̄p hoe quod ſubditur —

f. 33^b conpetit relaxamus ¹¹⁾; | Om̄l in quadragenſima ; | Si bene ¹²⁾ retinet fraternitas | uestra . hoc ſuperiore domi|nica predica- uimus . qua ſeſa | quadragenſima abſtinendo | ipſe dñs conſecrauit ; —

f. 38^b in ſla ſeſulor̄ amen ; | Infra quadragenſi | ſermo de iacob et | iοſeph ¹³⁾; | In beato iacob fr̄ſ diſmi et | in ſeſo filio eius iοſeph

¹⁾ praeuenitis — ²⁾ Max. Taur. (?) hom. (app. p. 45); Hildefonsi (?) ſermo (96, 267 M.) — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Aug. ſermo 199 (V. 1026 M.) — ⁶⁾ ?

⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ LXXVI 1133 Dubitari — ¹⁰⁾ om.

¹¹⁾ relaxemus — ¹²⁾ Aug. (?) ſermo 147 (V. 2031 M.) cf. Max. Taur. hom. p. 443 ed. Rom. — ¹³⁾ Aug. (?) ſermo 15 (V. 1770 M.)

qui diligenter adtendit. Rem nimirum admirabilem dñm fecisse cognos-
cit : —

f. 42 sc̄la sēlor̄ amen ; | Sermones ex libro sc̄i ysidori de pas-
sione dñi¹⁾ | Congregati sunt . ad int̄sciendum eum et uniūsale |
adsensum . in passione eius | pr̄buerunt ; —

f. 53 Concipi etis errorem & peparietis sp̄s | uester ut ignis uora-
bitur ; | Ut supra de pascha ; | Uerū²⁾ tamen quia ab inferis | tertia
die resurrexit ; —

f. 53^b resurrexerunt ; Item | ut sup̄ de pascha ; | Passionē³⁾ uel
resurrectionē dñi | et saluatoris nostri fr̄s dīlmi | liet omnia ueteri
testamenti | uolumina multum ante pr̄dixerant ; —

f. 56 Cui est gloria in sc̄la sēlor̄ . amen ; | Item ut supra ; |
Adprehensum⁴⁾ autem iudei ioseph | qui dñm aromatibus conditō in
suo | monumentū recondidit ; in cellolā | —

f. 56^b id est usq . tiberii . xvii . anno suppotantur anni . de . ⁿlxvi ; ||
f. 57 Incep̄ om̄ de pascha⁵⁾ ; | Paseha xp̄i fr̄s dīlmi regnū | est c̄elorum
salus mundi | occasus inferi gloria sup̄norum . uita credentiū . resur-
rectio mortuorum . —

f. 59^b sc̄la s̄eculorum ; amen ; | Om̄li de ascensa dñi⁶⁾ ; | Mag-
num hodie fr̄s suscipimus diem festum . quando | dñs noster ih̄s qua-
dragesima | post dies resurrectionis aures | uolatum conseedit ad
c̄elum . | —

f. 60^b suscipiat caritas nostra ; | Om̄li de pentecosten⁷⁾ ; |
Discessurus e mundo isto | f. 61 et aseensurus in c̄elom dñs nost |
adq: saluator fr̄s k̄mi promisit | apostolis suis quod sp̄m sc̄m ad eos |
mitteret . —

f. 61^b hoī . & ḡk̄ in sc̄l̄ s̄fr || f. 62 In nat̄l sc̄i iōh baptista^{s)} ; |
Imperator c̄eli & terrae ut nos | fuisset uisitaret . dignatus est . | —

f. 63^b Qui uiuit & regnat in sc̄la sēlor̄ amen ; | In nat̄l sc̄i
petri⁹⁾ ; | Duoꝝ sc̄eor̄ apostolorum | petri et pauli ff̄ k̄mi hodie | c̄ele-
bramus natalem quoꝝ | sonus & predicatio puenit | in omnem orbem
terrarum . | —

¹⁾ ? — ²⁾ ? — ³⁾ Aug. (?) sermo 160 (V. 2039 M.) — ⁴⁾ ?

⁵⁾ Aug. (?) sermo 168 (V. 2070 M.) — ⁶⁾ ?

⁷⁾ Aug. (?) sermo 184 (V. 2092 M.)

⁸⁾ Aug. (?) sermo 200 (V. 2118 M.) — ⁹⁾ ?

f. 65^b et coronauerunt ad dñm dñm ; | In natl omnium . a|posto-
lorum ¹⁾ ; | Scriptū est enim sp̄s dñi | ornauit c̄los. Orna|menta enim
c̄lor̄ sunt | uirtutes pr̄dicatoriū quę | uidelicet ornamenta ; | —

f. 68^b reg|nat in sēla s̄eculorum amen ; | In natl sē marię ²⁾ ; |
Scientes fr̄s dīlmi auctori | nostro multū nos debere || f. 69 conditos
plus redemptos . redēptionis n̄rē cōmmercium uenere|mur ; —

f. 72^b in sēla sēlor̄ amen ; | In natale sēi an|dreae apostoli ³⁾ ; |
Fr̄s k̄mī cognoscamus pr̄cium n̄m ; ecce duo discipuli iohanni | quia
talis erat iohannes | amicus sponsi . non quere|bat gloriā suā. —

f. 77 ecce | uer× israhelita in quo dolus | non est ; | Item ut
supra. | Quid ⁴⁾ ergo faciemus fr̄s deberet eē iste primus in apostolis
non solum primus non inuenitur in apostolis sed nec | medius nec
ultimus inter duo|decim nathanahel est —

f. 80 descendentes sup̄ filiū hominis ; | In natl sēi Laurenti ⁵⁾ ; |
Beatissimi Laurentii martyris cuius natale hodie c̄ele|bramus passiones
uos credo. | —

f. 82^b in sēla sēlor̄ amen ; | In natale martyrū ⁶⁾ | Cum omniū
sēor̄ martyrū || f. 83 fr̄s k̄mī natale deuotissime | celebramus ; tur̄
pr̄cipue eorū | sollēnitas nobis ueneranda ē . ~ | qui in n̄ris domiciliis
propriū | sanguinē profuderunt ; —

f. 85 x̄po regnauit in c̄elo ; | In natale confessorum ⁷⁾ ; | Sēi euangeliū
ff̄ k̄mī | aperta uobis est lectio recitata . | sed ne aliquibus ipsa
eius plānities alta fortasse uideatur . | eam sub breuitate transeur-
rimus ; —

f. 88^b si prius|quā ueniat s̄ep timeatur ; | In natale uirginum ⁸⁾ ; |
Audistis fr̄s k̄mī dum euangelica | lectio legeretur ubi dñs in para|bulis
de decim uirginib; adseruit ; | —

f. 96 potius quā extinguat ; Intercede|dente sc̄a hēc uirgine eius
hodie | festa celebramus adiuuante dñō | & redēptore n̄rō ihū x̄po qui
cū | patre et cū sp̄u sc̄o uiuit & regnat | in sēla sēlor̄ amen | In dedi-
catione ecclesię ⁹⁾ ; | Gaudemus et congratulamur | uobis fr̄s . ~ quod
domū dñi omni | sollicitudine construentes habita|culū nomini eius
magna ambicione | fundastis ; —

¹⁾ ? — ²⁾ Max. Taur. (?) hom. (app. p. 43 ed. Rom.) cf. XCVI, 269 M. et Hieron. app. XI 110 Vall. — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Aug. (?) sermo 206 (V. 2127 M.), Max. Taur. hom. p. 579 ed. Rom. — ⁶⁾ Max. Taur. hom. p. 261 ed. Rom.

⁷⁾ Greg. Evang. hom. I 13 (I. 1480) — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ?

f. 100^b & regnat in seſta ſeſtor̄ . amen. || f. 101^b Incipit regula a ſc̄o benedicto | romense edita . inc . prologus ; | Ausculta ¹⁾ o fili precepta ²⁾ et inelina aurē | cordis tui et admonitionem pii patris tui ³⁾ | libenter excipere ⁴⁾ et | efficaciter comple ; | —

f. 106 erimus heredes regni eorum ⁵⁾ ; exp̄li ploḡ | Incepunt capitula regulae monasterii | i De generibus uel uita | monachorum ; —

f. 109 LXXIIJ De hoe quod non | omnis obſeruatio iustitię | in haec sit regulā constitutam (*corr*) ; | Explieunt capitula | regulae. | Incipit textus | eiusd de generibus || f. 109^b monachorum | Monachorum | quattuor | esse genera maniſtum est ; —

f. 180^b & tune demum | ad maiora quę sup ⁶⁾ cōmemorauimus doctrinę uirtutum | quę culmina dō ptegente ue[niamus ⁷⁾ . amen , | . Explicit regula . | Amen dieo ⁸⁾ uobis niſi dimiseritis | ex orde uestro delicta uesta | alterutrū . nec pater uester | celeſtis dimittit uobis peccata | uesta . et p ſc̄os apostolos indicauit nobis quotiens fratri remittere oporteat. —

f. 188 Sed unā | regulā fr̄s kñi temetipſum | conſtringe . p quā dō possis placere & tibimet ipſi & pximis . | te utilē in omnib; bonis exhibere ; | Incipit dieta ſeſtū efrem . | O admirabilis uiri festi- || f. 188^b nate ut ad eterna pæſua | ueniatis —

f. 193^b omnes in ſola diuina misericordia | gaudeant nullus de ſuis uiribus preſumat ; | In psalmo quinquagensimo ⁹⁾ ; | Et omnes iniquitates meaſ dele ; | peccata autem tua dicito . ~ ut deleas || f. 194 illa ; | Sed si confunderis . ~ alieui dicere quę peccasti . ~ —

f. 196 dimittimus debitorib: noſtris ; | Incipit ſentent . aliquas | de aloquorū (*sic*) beati gregorii , de libro primo : *Excerpte aus den Dialogen Gregors nach der Reihenfolge der Bücher.*

f. 227 Itinerariū ¹⁰⁾ a bordegala | hieruſalm . usq; et ab era|cla per aulonā . et p orbē | romā mediolanū usq; ſie ; | Ciuitas bordegala ubi est fluuius garonna —

f. 238 fit omnes ſūma ab urbe roma | medioland usq; miſ . cccc | xci . mīt xlīi . maūs . xxxiii ; | Incipit adnotatio prouinciarūq; urbiū galliar̄ | eū priuilegiis ſuis ; | prouincia lugdunensis prima | metropoliſ ciuit lugdunensiū . nn . | Ciuit aeduorum | —

¹⁾ LXVI 213. — ²⁾ praecepta magistri — ³⁾ om. — ⁴⁾ excipe

⁵⁾ Stimmt nicht überein. — ⁶⁾ ſupra — ⁷⁾ peruenies. I. e. 930. — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ?

¹⁰⁾ Edirt in Révæue archéologique 1864 S. 98 fl.

f. 241^b numerū . viii . | f. 242 epistola pape damasi ; | damassus ¹⁾
eps fratri et con|prsbo hieronimi in xpo salutē | Du multa corpora libror
in meo | arbitrio alta ²⁾ fuissent —

f. 242^b uestigium ³⁾ ; missa . vk noūb p bo|nifatio prsbo ⁴⁾ .
rescripta hiero|nimi prsbi missa pape damasso rome ; Beatissimo ⁵⁾
pape da|masso sedis apostolice urbis romē hieronimus supplex lege ⁶⁾ |
litteras apostolatus ūri ⁷⁾ —

f. 243 qod grece dicitur plogus factio ⁸⁾ ; | Incipit expositio all
apud caldeos — Itē expositio all apud hebreos | —

f. 243^b Incip̄ int̄pr̄tatio glorie | apud caldeos ; — Incip̄ int̄ptatio
psalmi . c . | xviii . p singulas litteras | —

f. 244 Beatissimo ⁹⁾ pape damaso | hieronimus gloria ¹⁰⁾ sētitatis
tue nostra humilitas deprecantur ¹¹⁾ . — ora pro nobis beatissime papa |
data kmaias ¹²⁾ . | damasus ¹³⁾ eps hieronimo | prsbo gaudet eccla tuo
fonte | iam saciata et amplius sitit | —

f. 244^b uale in xpo ¹⁴⁾ . data x kR ianuariarum ¹⁵⁾ ; | Incipit ordo
epis|coporum romē ¹⁶⁾ ; | Beatus petrus filius iohannis prouinciae
galileae uieo | bethsaida . primū sedit | eathedre episcopatus in an-
thiochia an vii . deinde in | rome an xxv . et menses . ii . | dies . iii .
Fuit temporib; tyberii | c̄esaris et gai et tiberi claudi et neronis sub
quo et pas|sus est ; hic scripsit . ii epis|tolas quē canonice nominantur
et euangelium marci quia | marcus auditor eius fuit et | filius de
baptismū (u in o). Post | omnes . iii . euangeliō⁹ fontē | ad int̄rogationē
petri firma|ta sunt . dum alius grece | alius ebraice alius latine ||
f. 245 consonet ; hic fecit ordinationes . iii . diaē vii pr̄bt x . eps |
iii . p mense decembrio . qui|et sepultus est uia aurilia | in tēplū apollo-
nis iuxta locū | ubi crucifixus est iuxta palacium neronianum in
uaticanū . in terretorio uia aurilia | iii k iul . ii . | —

f. 277 patre xcī . | Gregorius nāt Roīn sed̄ an xvi | men vii . ð
xxiiii . et cēs epis | ð xxxii ; Nach einem Zwischenraum von etwa

¹⁾ XIII 440 — ²⁾ allata — ³⁾ uestigia

⁴⁾ Bonifacium presbyterum Hierosolymam. — ⁵⁾ XXX 294. — ⁶⁾ legi

⁷⁾ tui. — ⁸⁾ Graece prologus, Latine praefatio dicitur.

⁹⁾ XXX 293. — ¹⁰⁾ gloriam

¹¹⁾ deprecatur — ¹²⁾ data kmaias om.

¹³⁾ XIII 441. — ¹⁴⁾ xpo deo et domino nostro

¹⁵⁾ Junii, et accepta VI Kal. Octobris missa de Roma Hierosolymam.

¹⁶⁾ Anastasius ed . Blanchini. IV. p. I.

zwölf Zeilen: xcii | Gregorius nā rōm sed añ x | meñ x . ð viii . ēs
ep̄is ð xi ||

Auf Seite 277 finden sich die drei folgenden Zahlen xciii—xcv. mit freigelassenen Zwischenräumen vertheilt.

Sulpicius Severus *de vita Martini, epistolae, dialogi.*

XXXVIII. 36. membr. 4. foliorum 115. saec. VIII.

f. 1 Seuerus ¹⁾ desiderio fratri ²⁾ karissimo ³⁾ | ego quidem frater
unanimis ⁴⁾ libellum |

f. 1^b materiam. non loquatur auctorem | Uale frater in xp̄o uene-
rabilis d̄exs | honorum sanctorumq. omnium ⁵⁾ ||

f. 2 incipit uita sc̄i martini ep̄i | et confessoris ⁶⁾ | Plerique mor-
tales studio et gloriae | saeculari inaniter dediti . exinde peren[n]em ut
putabant memoriam nominis | sui quaesierunt ⁷⁾ —

f. 27^b Ego mihi conscius sum me fide rerum ⁸⁾ et amore xp̄i
inpulsum . | ut scriberem ^{haec} . manifesta exposuisse . uira | dixisse; para-
tumq; ut spero habebit a dō | praemium . non quicumq; legerit | sed
quicumq; crederet, | expl. de uita sc̄i martini ep̄i . per seueru ^{sulpicium} z |
monachum massiliensem . cuius | depositio est tertiu . idus nouemb̄ |
Inc^e epistula eiusdem ^{sulpicii} seueri ⁹⁾ || f. 28 hesterna die cum ad me plerique
monachi | uenissent . inter fabulas iuges . longumque | sermonem .
mentio ineidit libelli mei quem de uita beati uiri martini ep̄i ¹⁰⁾ edidi —

f. 31 periculo : sed uere ¹¹⁾ probatum | expl. epistula sulpicii seueri |
Item incipit eiusdem ad aurilium diaç | posteaquam a me mane digressus
es | eram resedens solus in cellula —

f. 35 confabulatione praestaret | charta solacium | explicit . epi-
stula . seueri . ad aurilium diaç | de adsumptione . beati martini ep̄i et |
conf. || f. 35^b leer ||

¹⁾ XX 159 Es ist eine Nachlässigkeit Mignes, wenn er seinem Abdruck den Galland'schen und nicht den del Prato'schen Text zu Grunde legt. — In der Handschrift fehlt das erste Blatt.

²⁾ om. — ³⁾ charissimo salutem — ⁴⁾ unanimis — ⁵⁾ Uale — omnium om.

⁶⁾ Incipit liber. — ⁷⁾ quaesierunt — ⁸⁾ rerum fide

⁹⁾ In der Handschrift fehlt die Angabe, an wen der Brief gerichtet ist: ad Eusebium presbyterum.

¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ et

f. 36 Incipit . epistula . seueri . sulpicii ad bassulā | de adsumptione . beati martini epi. et conf. | sulpicius seuerus . bassulae parenti. uenerabili salutem. si parentes liceret in ius vocare¹⁾ | te plane expiationis furtiq ream. ad praeturii²⁾ tribunal. —

f. 40^b ille³⁾ nos ut spero custodiens . me haec | scribentem respicit (respiciet corr.)⁴⁾ te legentem seruabit⁵⁾ | cuius adsumptio est . m. idos . nouembris . | Incipit . dialogus . 1. seueri de uita sei | martini epi et confessoris | Cum in unum locum . ego et gallus conuenissemus . uir —

f. 69^b unde prima illius inter | militandum⁶⁾ | gesta praetereo . neq ea ad tingam quae laicus egit ac monachus . nec uero | audita ab aliis⁷⁾ quam quae uidi ipse dicturus | sum || f. 70 quo⁸⁾ primo igitur tempore relictis scholis beato | me uiro iunxi . paucos post dies euntem ad ecclisia⁹⁾ —

f. 87^b eras⁹⁾ reliqua dicemus . | et sulpicius¹⁰⁾ „ , ita pariter accepta hac galli | sponsione surreximus „ , | Finit , 1 incipit sequenti die de eadem re | et eo sulpicius . lucebit hoc galle surgendum est | nam ut uides et postumianus instat —

f. 103^b admiratione sed non minore ex nostris fle|tibus dolore discessum est. Explieit | dialogus ii¹¹⁾ . de uita beati martini epi | et confessoris p seuerum sulpicium | monachum massiliensem || f. 104 + incipit , uita beati pauli monachi thebei¹²⁾ | inter multos saepe dubitatum est , a quo potissimum monachorum eremus habitari | coepit . quidam enim altius repetentes | a beato helia et iohanne principia sumpserunt¹³⁾ . quorum et helias plus nobis uidetur | fuisse quam monachus et iohannis ante prophetare coepisse quam natus est¹⁴⁾ | —

f. 109^b hominem puluerem mox futurum . uerum | quia caritas omnia sustinet¹⁵⁾ || f. 110 Hier fehlte ein Blatt: die Lücke ist auf einem Palimpsestblatte¹⁶⁾ (die neue Schrift füllt anderthalbe Seite)

¹⁾ vocari in ius liceret — ²⁾ praetoris — ³⁾ illine — ⁴⁾ respicit — ⁵⁾ om.

⁶⁾ Die Correctur ist von anderer Hand. Die Ausgabe natürlich militandum.

⁷⁾ aliis potius — ⁸⁾ In der Ausgabe beginnt hier der zweite Dialog.

⁹⁾ haec uos hodie audisse sufficiat: eras — ¹⁰⁾ et sulpicius om.

¹¹⁾ In der Ausgabe der dritte Dialog.

¹²⁾ XXIII 17 (Hieronymus.) Von Vallarsi ist diese Handschrift, aber wie alle andern, ohne Methode benutzt worden.

¹³⁾ sumpsere principium — ¹⁴⁾ sit — ¹⁵⁾ sustentat. I. e. 25^b

¹⁶⁾ Vgl. Maffei in dem Anhang zu seiner Istoria theologica S. 90.

von einer Hand des zehnten Jahrh. ergänzt || f. 111 sed¹⁾) et ceteris expedit fratibus ut tuo | —

f. 114 Obseero quieumq; haec legis . ut hieronymi | peccatoris memineris . Cui si dñs optionem | daret multo magis elegeret | tunicam pauli eum meritis eius | quam regum purpuras cum meritis²⁾ suis, | ex̄pl „uita . beati pauli monachi thebei | perserib̄tus . codix hec . de uita beati | martini ep̄i et cōnf et beati pauli . ss | sub die kal äiūg agapito uēē ind^a decimae³⁾ | p ursicinum lect, ecclesiae ueronensis || f. 114^b und 115. *Entwurf einer Predigt über das jüngste Gericht von einer nicht viel späteren Hand als das Vorhergehende*: mulieres quae ue- nites abs spectacolum . uenite u. s. w. ||

f. 115^b: *allerlei Gekritzels des neunten Jahrhunderts.* ||

Den Schluss der Beschreibung möge die Angabe der Varianten zu den ersten Seiten des Briefes ad Bassulam nach dem del Prato'schen Texte machen⁴⁾:

p. 50, 8 parentes liceret in ius uocari | 10 praeturii | 11 con- quiras | 12 epistulam | 13 seribsi | uelititam in occultum | 14 a te (corr. m. ead.)

p. 51, 1 aduersus | 5 dilecto | scribta negligenter | 6 inlucobrata | paenitus | inpolita | 7 epistula *sic semper* | 8 aurilium | scribseramus (*sic semper*) | 9 tholose | 10 deuulsa | quae | 11 accipi | 12 epistola om. | ouitum sc̄i martini | 13 dibuisse | 15 edederim | 16 oportit

p. 52, 1 siquae om. | ouitu | 2 illos | 3 lieturam (corr. m. al.) | 4 te om. | 5 conperta | 6 praesciit | dissulutionem | sui om. | inmenere | 7 causa extetit | condacensem | diocisem | 9 ignorasset | 10 ob istius modi | 11 uirtutum | consummasse | 14 &] tu | adsiduis urguere | 15 inquit | 16 exaturari (que om.) | 17 potenti uerbo ut | aredas | 19 eo nimirum] et mirum | circa** | 22 martini | uiderint | 24 pacem | 25 uirebus (corr. m. post.) | 26 distitui | discipulis] fratibus | indecat | 27 tune | maeror et om. | et uox | 28 relinques | enim om.

¹⁾ l. c. 26^a. — ²⁾ poenis — ³⁾ 519 n. Chr. Der vorliegende Codex ist natür-lich, wie schon codix hec zeigt, eine Abschrift dieser alten Veroneser Handschrift. — ⁴⁾ Eine Anzahl derselben hat del Prato selbst in seinen Anmerkungen verzeichnet. **Nachtrag.**

Zu Canones et acta cod. LIX. 57 (S. o. S. 26) Fol. 1—2^b edirt von Mai Patr. n. bibl. p. 496. — Fol. 76^b—77^b ebend. p. 493.

II.

Die römischen Bibliotheken.

I. Die Bibliothek von St. Croce in Jerusalemm.

(Bibliotheca Sessoriana.)

Angelo Mai hat im *Spicilegium Romanum* V 237 ff. einen Bericht über die Handschriften der *Sessoriana* gegeben, der aber in manchem Betracht sehr ungenau und unzuverlässig ist, namentlich was die Zeitbestimmung der Handschriften angeht. So setzt er die Handschrift LIII, welcher er den in seiner *Patrum nova bibliotheca* i 500 herausgegebenen *Sermo in laudem S. Martini* entnommen hat, in's achte Jahrhundert, während dieselbe höchstens dem Ende des elften Jahrhunderts angehört. Sie enthält neben anderem auf St. Martin Bezüglichen Fragmente der Dialoge des Sulpicius Severus und ist durchaus ohne Werth. Eben so wenig verdienen eine genauere Beschreibung folgende gegen Ende des zehnten Jahrhunderts geschriebene Handschriften: xxiii. *Augustini locutionum libri vii et quaestionum libri vii*; xliv. *Explanatio Hieronymi super Hieremia*; lxxiv. *Augustinus de civitate dei viii—x*; lxx. gleichfalls *Aug. de civ. dei xi—xvi*. Die beiden letzten Handschriften rückt Mai in's neunte Jahrhundert hinauf. Schliesslich erwähne ich noch an dieser Stelle die Handschrift xxvi, welche nicht älter ist als das zehnte Jahrhundert, obwohl Mai von ihr sagt: *saeculi fortasse octavi*. Sie enthält in ihrem jetzigen Bestande den Commentar Cassiodors zu den Psalmen 74—100 (Anfang fehlt). Die ersten 22 Quaternionen dieser Handschrift sind nicht mehr vorhanden; sie enthielten ohne Zweifel den fehlenden Theil der *pars secunda*

des Commentars: die Erklärung von Ps. 51—74. Der Verlust ist nicht zu bedauern, da der Garet'sche Text durchweg besser ist als der dieser Handschrift. — In der Bibliothek selbst liegt ein handschriftlicher Katalog auf, der hauptsächlich aus Notizen des späteren Cardinal Besutius zusammengestellt ist: er enthält nur die allgemeinsten Angaben. Der jetzige Bibliothekar ist Don Gregorio Bartolini, welcher mit einer in Rom beispiellosen Liberalität mir die Benützung der Handschriften gestattete.

APPONIUS in canticum cantorum.

XII. membr. fol. 2 col. foliorum 141. saec. XII. init.

f. 1. Uiro deside|riorum seruo | cristi armeni|o. supplex appo|nius .
in cantico cantico|rū . explana|cio in trinitatis nōe . incip̄ | prologus .
e iusdē . ad eundē in eo|dē . quē praeclari . xii . libri se|cuntur ; |
Magno quidem | illo beati dani|helis exemplo | —

f. 1^b dormitatione uilescat . Explicit p̄pha|tio . Incip̄ . li|b . i . |
Ammirantibus no|bis uocem —

f. 13^b inpu|gnantes eū expugnat . cui est | etc. am̄. | Finit liber
primus . | Incipit liber se|cundus || f. 16. Indica mihi —

f. 25^b multipli|eis grę largitorę. Cui ē etc. amen. Finit liber . ii . |
Incip̄ . li|b . iii . | Quam pulchre —

f. 37 milites suos gau|debit. Cui est etc. amen. | Finit liber . iii .
in|cipit liber . iii . | Adiuro uos —

f. 47 adiutoriū im|plorem'. Cui ē etc. amen. | Finit liber . iii . |
Incip̄ . liber . v . | Dilectus m̄s —

f. 58^b reddidit | xpc ih̄e dn̄c n̄r . Cui est etc. am̄. | Finit liber
quintus . | Incipit liber sextus . | Quam pulchra | —

f. 66^b in ēspectu ei' laudatur. | Cui ē etc. amen. | Exp̄. li|b . vi .
Incip̄ li|b septim'. | Veni|de libano —

f. 79^b agitat molem. Cui | ē etc. amen ; | Explicit li|b . Septim'.
Incipit | li|b octauus ; | Uox dilecti mei —

f. 97^b dext̄a | porrigente. Cui ē etc. Amen. | Finit li|b . octa|uus.
Incip̄ li|b nonus . | Sexa|ginta sunt | —

f. 106^b uictoriā p̄ xpm̄ . Cui est | etc. am̄ . | Explicit lib . x .
Incip̄ liber . | undecim'. | Ego | dilecto | meo —

f. 120^b hic saluus erit. | Per xpm̄ filiū ei' Cui etc. Amen. | Expli-
cit. li|b . xī. Incip̄ li|b . xiī. | Quę | est ista | —

f. 141^b plenū intendat. | Regnantē cū patre *etc.* amen. | In cantico | canticorū | salomonis ; | expliciunt libri numero | ^{cīm} xii ; feliciter ; | aīm ; dō grās ; | Vt gaudere solet fessus iā nauta lābe. | Desiderata diu littora nota uidens. | Haud alīt scriptor optato fine libelli | Exultat uiso laps' (*lies lassus*) & ipse quidem ; ||

Diese Handschrift ist die einzige bis jetzt bekannte, welche den Commentar des Apponius vollständig enthält. Früher kannte man nur die sechs ersten Bücher. Mai gab *Spicil. Rom. V 1 ff.* das siebente, achte und neunte Buch heraus. Fast zwei Jahre später veröffentlichten zwei Patres von St. Croce den ganzen Apponius nach dieser Handschrift unter dem Titel: *Aponii (sic) scriptoris vetustissimi in Canticum Canticorum explanationis libri duodecim quorum alias editi emendati et aucti inediti vero hactenus desiderati e codice Sessoriano monachorum Cisterciensium S. Crucis in Jerusalem urbis nunc primum vulgantur curantibus D. Hieronymo Boltino . D. Josepho Martini ex ordine Cisterciensi. Romae 1843. 8.* Migne hat den Apponius ganz übersehen.

AUGUSTINI *confessiones.*

LV. membr. (*Grossoctav*) foliorum 200. saec. VII — VIII.

f. 1 (*sehr beschädigt*). *Über der Zeile*: Inc sermo sc̄i augustini de euangelio ubi dñs de aqua uinū fecit | Nuptiae ¹⁾ in quib. xps et munerator et conuiua decubuit munerator scilicet in | —

f. 1^b refecti sumus per ipsum ihm *etc.* amen | Incip̄ libri confessio- num eiusdem sc̄i augustini || f. 2 Magnus ²⁾ es dñe et laudalibus —

f. 7 dedisti mihi | Explicit liber primus confessionis | Incipit liber secundus | Recordari uolo transactas —

f. 10^b mihi regio egestatis Explc. lib. ii confessionū. | Incipit . liber . tertius . eiusdem. | Ueni karthaginem —

f. 14^b de caelo sonuisset Finit lib. tertius | Incipit lib. quartus confessionum | Per idem tempus annorum —

f. 20 aeternitas tua. | Explicit liber quartus | Incipit liber quintus . confessionum | Accipe sacrificium —

¹⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 247. — ²⁾ XXXII 659.

f. 25 cursus dirigerem | Explicit liber quintus incipit liber sextus. | Spes mea a iuuentute —

f. 31 ibi ego feram Expl̄e . lib̄ . sextus . Inep̄ . lib̄ . septimus confessionū. | Iam mortua . erat —

f. 37 opera tua et expaueram | Expl̄e . lib̄ . viii . confessionum . Inep̄ . lib̄ . viii . eiusdem | Ds̄ meus recorder —

f. 42^b earnis meae requirebat Expl̄e . lib̄ . viii . confessionū. | Incipit . liber . nonus . eiusdem . sc̄i . augustini . confessionum . | O dñe ego seruus —

f. 48^b per orationes meas | Expl̄e . lib̄ . viii . | Inep̄ . lib̄ . x . confessionum eiusdem | Cognoscam te cognitor —

f. 59 requirunt eum Expl̄e confessionum . lib̄ . x . inep̄ . lib̄ . xi . eiusd. || f. 59^b Numquid dñe cum tua sit —

f. 65 celsitudo tu es Expl̄l . lib̄ . confessionum sc̄i . augustini Inep̄ eiusdem lib̄ . xii | Multa satagit eor —

f. 71^b quod uoluit. | Explicit liber confessionum sc̄i augustini . xii . | Incipit eiusdem confessionum . liber . xiii . || f. 72 Inuoco te ds̄ —

f. 79^b sic aperietur. | Expl̄e . confessionum sc̄i augustini lib̄ . xiii . lege felix in xpo amen | Inep̄ sc̄i ambrosi sermo de caritate ex lectione pauli apostoli contra malos qui bonis inuident. | Peraetis ¹⁾ perfectionis inspectisq. —

f. 80^b gratiarum | actio et honor et potestas etc. amen . expl̄ sermo sc̄i ambrosi || f. 81. Über der Zeile: Inep̄ epithafium sc̄ae paulae a beato hieronimo pr̄bo . factū. | Si ²⁾ cuncta corporis mei membra —

f. 88 dies xxi . sinit dō gratias . ora pro scribtore | Inep̄ sermo sc̄i ambrosi de perfecto | Dni ³⁾ m̄ . ih̄ xpi caeleste praeceptum —

f. 88^b ad praehendant ueram uitam finit Inep̄ eiusd aduersus eos q̄i dieunt possessionem (corr. m. al.) non distrahadam sed | fruetib . misericordiam faciendam. | Dni ⁴⁾ xpi salutare praeceptum est uendite omnia quae possidetis et date elemosynam dnici mandati | fides —

ibid. in uitam aeternam. || f. 89 Haec insunt in hoc codice conlationes septem idest . abbatis chaeremonis de | perfectione eiusdem de castitate eiusdem de protectione dī | abbatis *** nestoritis de spirituali scientia eiusdem de carismatib' diuinis | abbatis ioseph de amicitia eiusdem de definiendo | Capitula abbatis chaeremonis de perfec-

¹⁾ XVIII 122. — ²⁾ XXII 684. — ³⁾ XVIII 109. — ⁴⁾ XVIII 119.

tione | i descriptio thenneseos oppidi . ~ expositionis postulatae, Fin . capitula . abbatis chaeremonis . de perfectione | Cum uirtutem perfectionis —

f. 89^b. *Über der Zeile*: Inep. lib. conlationum abbatis chaeremonis de perfectione | i. Cum 1) in coenobio syriae — (xv) addatur intentio | Explc abbatis chaeremonis de perfectione | Incipit eiusdem secunda de castitate . capitula chaeremonis de castitate | i verba abbatis chaeremonis de castitate. — xvi de fine ac remedio castitatis Finiunt capitula abbatis chaeremonis de castitate | Conlatio abbatis chaeremonis de castitate | . i. Refectione transacta —

f. 99^b intentionis | amitteret Explc secunda conlatio abbatis chaeremonis . de castitate | Inep eiudem conlatio tertia . de protectione dī. | i prohimum — (xviii) sit idoneum. Finiū capitula collectionis tertiae abbatis chaer de protectione dī | i. Cum ad synaxin matutinam —

f. 106^b itineris non sentire | Explc . abbatis chaeremonis de protectione dī | Inep conlatio abbatis nesterotis de spiritali scientia | i uerba abbatis nesterotis de religiosorum scientia — (xix) sermonis accipient . Finiunt capitula abbatis nesterotis . de spiritali scientia | i. Sponsionis nostrae et itineris —

f. 112^b labore corporis intimatur | Explc abbatis nesterotis de spiritali scientia conlatio | Inep eius secunda . de charismatib' diuinis | i Disputatio abbatis nesterotis de tripertita charismatum ratione — x reuelatio de perfecte caritatis experimento | Finiunt capitula abbatis nesterotis de charismatib' . diuinis | i. Post synaxim uespertinam —

f. 115 institutione prosecutus est . | Explc abbatis nesterotis de charismatib' . diuinis | Incipiunt capitula conlationis primae abbatis ioseph de amicitia | i quid a nobis abba ioseph primitus inquisierit — xxviii amicitias coniuratione initas firmas esse non posse | Finiunt capitula abbatis ioseph . conlationis primae de amicitia | Incipit conlatio de amicitia abbatis ioseph | i Beatus ioseph cuius —

f. 120^b ardentius inuitauit | Explc . abbatis ioseph de amicitia capitula | Incipit eiusdem . de definiendo || f. 121 i de uigiliis quas pertulimus. — xxx nihil super his quae ad usum communis uitae continent definiendum | Finiunt capitula conlationis de definiendo | i. Praecedente igitur conlatione —

1) XLIX 847 (collatio XI).

f. 129 seiant esse quod displicet ¹⁾) Explī lib sc̄i ioseph . de consolationib' | Incipit numerus sermonum sc̄i ambrosii epi nūmer LXI ²⁾ | i de natale sc̄orm petri et pauli ii de natale eorundem . iii . de margarita euangeli . | iii . de natale sc̄i laurenti v . de natale sc̄i iohannis baptistae . vi alia de natale eiusdem . vii de natale sc̄rm petri et pauli viii de natale sc̄i cypriani . viii . item sequentia x de passione sc̄rm octauai aduenti et solutoris xi de gratia baptismi . xii de natale martyrum xiii de natale sc̄rm eanti cantiani et cantianillae xiii (sic) de natali sc̄rm xiii de eo quod scriptū est in actib' apostolorum erant illis omnia communia et de cain xv sequentia de auaritia et anania xvi exhortatio ad plebem et de euangelio xvii item sequentia xviii de hospitalitate xviii de aelemosynis et de puto samariae xx praefatio uel inerepatio ad plebem xxii de grano sinapis et de sc̄o laurentio martyre xxii sequentia de grano sinapis xxiii de id quod scriptū est reddite quae dī sunt dō et de militantib' xxviii item sequentia . xxv de quo propheta ait caupones uestri miscent aquam uino xxvi de psalmo xxii . xxvii de defectione lunae xxviii item sequentia xxviii de eo quod scriptum est in euangelio facilius est camelum per foramen acus intrare quam diuitem in regno caelorum . xxx de id quod scriptum est simile est regnum dī fermento xxxi de hospitalitate in euangelio xxxii de ieuniis initio quadragensimae xxxiii sequentia et in ieunio non luxuriandum xxxviii de die sc̄o paschae et de cruce dñi xxxv de cruce et resurrectione dñi xxxvi de eo quod scriptum est uulpes foueas habent xxxvii increpatio ad plebem et reliqua xxxviii ubi dñs sabbato manum aridam curauit xxxviii de pentecoste . xl . item de die sc̄ae epyphaniae . xli item de die epyphaniorum et reliqua . xlii . de eo quod scriptum est in euangelio hominis cuiusdam diuitis fructus uberes ager adtulit xlvi de eo quod scriptum est quis maior est in regno caelorum xlvi de duab' nauiculis in euangelio xlvi de ieuniis uel sc̄a quadragensima xlvi item de ieunio dñi in deserto et reliqua xlvi item de sequentia ieuniis qradragensimae xlvi incep de pascha xlvi item sequentia l . item sequentia li de pentecoste lii de accusato dñō aput

¹⁾ I. e. 1088 (collatio XVII). — ²⁾ Die cursiv gedruckten Worte stehen auf einer Rasur und röhren von einer neueren Hand her. Was früher da gestanden hat, lässt sich ohne Anwendung von Reagentien nicht ermitteln. Eine noch neuere Hand hat am Rande bemerkt: *Sermones sunt Sti Maximi epi Taurinensis.*

pilatum et reliqua . LIII item sequentia LIII sequentia item LV de natale dñi nr̄i ih̄i xp̄i LVI de kalendis ianuariis LVII de epyphania LVIII dictum post epyphania LVIII item sequentia de quadragensima LX post epyphania dictum LXI de sc̄ā quadragensima LXII sc̄ī augustini hic est dies quem fecit dñs LXIII sc̄ī hieronimi de exodo in quadraꝝ paschae LXIII sc̄ī augustini ad competentes et cathecuminos LXV eiusdem de remissione peccatorum LXVI Eiusdem de missas cotidianas LXVII eiusdem de decimis dandis LXVIII eiusdem de sc̄ō . helisseo et lazaro LXVIII sc̄ī hieronimi de exodo in uigilia paschae LXX eiusdem sc̄ī hieronimi in dominica paschae LXXI item ipsius de dominica paschae . LXXII sc̄ī augustini sermo de resurrectione dñi post librum sc̄ī basili de regulis monachorū . LXXIII item eiusdem in capite libri sermo de uersiculo psalmi undecimi . tu dñe seruabis nos et custodies nos a generatione ista et usq. in aeternum ||

f. 129^b. *Über der Zeile*: Incp̄ sermo de natale sc̄īm . petri . et pauli apostolorum | Cum ¹⁾ omnes beati apostoli . parem —

f. 130 deicit uanitatem . Expl̄ incp̄ de eorum natale | II Natalem ²⁾ beatissimorum apostolorum —

f. 130^b obuiuens mortua est expl̄ | Incipit de margarita euangelii | III . Satis ³⁾ ad correptionem —

f. 131 spernit et dñm Expl̄ incp̄ de natale sc̄ī laurenti | III . Beatissimi ⁴⁾ laurenti martiris —

f. 131^b iudicii non timere . Expl̄ . Incp̄ . de natale sc̄ī iohannis baptistae | V In sc̄ī ⁵⁾ ac beatissimi —

f. 132 dñm gestib . praedicarit expl̄ . incp̄ alium de natale eiusdē | VI . Sc̄ī ⁶⁾ iohannis baptistae —

f. 132^b esse condicio[nis humanae Expl̄ incp̄ , de natale sc̄īm petri et pauli apostolorum | VII Notum ⁷⁾ omnib' uobis —

f. 133 caelestis substantia trasformatur Expl̄ . incp̄ de natale sc̄ī cipriani ep̄sc̄ī . | VIII Sc̄ī ⁸⁾ cypriani festiuitatem —

ibid. cursu festinat adtingere explicit | Item sequentia de eodem sermone || f. 133^b VIII Antedie ⁹⁾ cum beatissimi —

ibid tribulos germinauit tibi expl̄ . | Incp̄ . de passione uel natali sc̄ōrm . id est . octaui . aduenti . et solutoris . taurinis . | X Cum ¹⁰⁾ omnium sc̄ōrum —

¹⁾ *Maximus ed. Rom. 229.* — ²⁾ l. e. 573. — ³⁾ l. e. 389. — ⁴⁾ l. e. 380. —

⁵⁾ l. e. append. 41. — ⁶⁾ XVII 708 (Ambros.). — ⁷⁾ *Maximus ed. Rom.*

577. — ⁸⁾ l. e. 255. — ⁹⁾ l. e. 595. — ¹⁰⁾ l. e. 261.

f. 134 religione quam corpore explē , | Incipit de gratia baptis-
mi | xi . Quia ¹⁾ constat sicut —

f. 134^b soluere sed adimplere . Expl . incep . de natl . martyrum ,
xii Dignum ²⁾ et congruens —

f. 135 sit in defunctis explē . incep . de natali sc̄rm , canti , can-
tiani . et cantianillae . | xiii hodie ³⁾ beatissimorum canti —

f. 135^b profitemur ad gloriam explicit Item de natali sanctorum |
xiii . Si ⁴⁾ quantum me —

f. 136 ipsa passione commendant . Explē . Incep . de eo quod scrip-
tum est | in actib . apostolorum erant eis omnia communia . et de Cain . |
et annania . | xv Legimus ⁵⁾ in libro —

f. 136^b hominib' sed dō expl | Incipit sequentia de auaritia et de
anania . | xvi Retinet ⁶⁾ dilectio uestra —

f. 137 emit ut reddat . Explicit , Incipit exhortatio ad plebem ,
et de eo quod scriptum est in euangelio sicut fulgur desub caelo ita |
erit aduentus filii hominis . et de duobus in lecto uno . | xvii Pauco-
rum ⁷⁾ admodum dierum —

f. 138 relinquetur in tartarū | Explicit , Incipit , de sequentia , |
xviii Superiore ⁸⁾ dominica capitulum —

f. 138^b sua | passura perfidiae , Explicit , Incipit , de hospitali-
tate . | xviii Legimus ⁹⁾ in libro genesis —

f. 139 tabernaculorum aede teneatur . Explicit | Incipit de ele-
mosinis et ubi sedit dñs ih̄s , super puteum samariae . | xx . Dicit ¹⁰⁾
scriptura diuina —

f. 139^b adulter corruptione peccati explē . Praefatio uel increpa-
tio ad plebem . | xxii Libenter ¹¹⁾ nos praedicare —

f. 140 sua neglegit | medicinam explē . Incep . de grano sinapis . p
et de sc̄o laurentio martyre . | xxii Dicit ¹²⁾ dñs in sc̄o euangelio —

f. 140^b supplicia atrociora fecerunt . Explicit . Sequentia . de
grano sinapis . superiore | xxiii . Dominicam ¹³⁾ (sic) parabolam dñi —

f. 141 iudicij | exurentis incendii . Explē . Incep . de id qđ scriptū
est . reddite quae di (sic) sunt dō . et de militarib . | xxiii . Nonnulli ¹⁴⁾
ff . qui —

¹⁾ l. e. 429. — ²⁾ l. e. 617. — ³⁾ l. e. 615. — ⁴⁾ l. e. 621. — ⁵⁾ l. e. 319.

— ⁶⁾ l. e. 323. — ⁷⁾ l. e. 5. — ⁸⁾ l. e. 9. — ⁹⁾ l. e. 645. — ¹⁰⁾ l. e. 325. —

¹¹⁾ Unedirt? — ¹²⁾ l. e. 361. — ¹³⁾ l. e. 365. — ¹⁴⁾ l. e. 375.

f. 142 pacto teneat | alienum . Explē . Item de eodem . sequentia . | xxvi. Raepraehendimus ¹⁾ antediem (m eras.) negotiationem —

f. 142^b rei de contestatione . Explicit , | Inēp . de quod propheta ait ad filios . srl . caupones uestri miscunt aquam uino . | xxvi Non ²⁾ inconmode antedies —

f. 143 quam adulterare substantiam . Explicit . | Inēp . de psalmo xxii . et de passione dī . | xxvii . Psalmi ³⁾ qui lectus est —

f. 144 inuestitu deaurato Explicit Incipit de defectione lunae | xxviii . Et ⁴⁾ ipsi uidetis ff . —

f. 144^b tes|tis in caelo fidelis . p Explē . Item de sequentia eiusdem | xxviii Ante dies ⁵⁾ prosecuti sumus —

f. 145 mortis duritia deperiret . Explicit | Inēp . de eo qđ scrip-tum est in euangelio dicente dñō facilius est camelum per foramen | acus transire quam diuitem intrare in regnum caelorum | xxx . Dicit ⁶⁾ in scō euangelio —

f. 145^b caelestes thesauros amittatis . Explieit . | Inēp de eo quod scriptum est simile est regnum dī fermento | xxxi Et ipsi seitis ff . ⁷⁾ —

f. 146^b suae passura inuidiae . Explē . Inēp . de hospitalitate in euangelio . | xxxii . Aduertit ⁸⁾ sc̄itas uestra ff —

f. 147 caelestis habere consortium . explicit . | Incipit de ieuniis in initio quadragensimae | xxxiii . Testimonium ⁹⁾ perhibet sc̄s . apostolus —

f. 148 inferna | non ualeant explicit Item sequentia et tempore ieuniorum nō luxuriandū | xxxiii . Diximus ¹⁰⁾ superiore domenica —

f. 148^b corpora castigamus . Expl̄ . Inēp de die scō paschae et de cruce dn̄i . | Saeculi ¹¹⁾ ferunt . fabulae ulixem —

f. 149^b uobis nocebunt . Expl̄ . Item de cruce et de resurrectione dn̄i . | xxxvi . Diximus ¹²⁾ externa die —

f. 150 citius | suscitauit . Explē . Inēp . sequentia . de sepulchro dn̄i saluatoris . | xxxvii . Fortasse ¹³⁾ quis dicat —

f. 150^b uiuentem cum mortuis . Explē . Inēp . de pentecosten et de psalmo . centesimo nono . | xxxviii . Nosse ¹⁴⁾ credo uos ff . —

¹⁾ l. e. 347. — ²⁾ l. e. 339. — ³⁾ l. e. 137. — ⁴⁾ l. e. 333. — ⁵⁾ l. e. 337. —

⁶⁾ l. e. 385. — ⁷⁾ l. e. 369. — ⁸⁾ l. e. 331. — ⁹⁾ l. e. 467. — ¹⁰⁾ l. e. 457.

— ¹¹⁾ l. e. 151. — ¹²⁾ l. e. 153. — ¹³⁾ Unedirt ? — ¹⁴⁾ l. e. 197.

f. 151 proditoris admissum . explieit . | Incipit . de eo quod scriptum est in euangelio . uulpes foueas . habent et reliqua . | xxxviii . Si ¹⁾ diligenter animaduertite (e eras.) euangelium (euangeli corr.) capitulum —

f. 152 uulpib . religauit . exple . Increpatio ad plebem et de eo quod scriptum est in euan|gelio qui habet dabitur ei . et cantauius uobis et non saltastis . | xl . Frequentur ²⁾ studueram aput me —

f. 152^b ista caelesti . expls . Inc . ubi dñs sabbato manum aridam curauit . | xli . Diligenter ³⁾ audisse uos —

f. 153^b operib . extendatur . explcit . Incipit . de pentecosten . | xlII Seire ⁴⁾ debet seitas —

f. 154 super singulos eorum . exple . Incp . de die scæ ephyfaniae | xliii . Hodie ⁵⁾ uerus sol —

f. 154^b saeculorum . expls . | Item de die ephysaniorum et de euangelio ubi dñs baptizatus est de psalmo . xxviii . | xlvi . Dies ⁶⁾ ephysaniorum graeco —

f. 155 saeculorum . expls . Incp . | de eo quod scriptum est in euangelio hominis cuiusdam diuitis fructus uberes ager adtulit . | xlV . Duplex ⁷⁾ est temptationum species —

f. 157^b saeculorum amen explicit || f. 158. Über der Zeile: Incp . de eo quod scriptum est . quis maior est in regno caelorum . | xlvi . Si ⁸⁾ diligenter audistis —

f. 158^b fluctib . demergatur . exple . Incp . de duab' nauiculis in euangelio . | xlviI . Quantorum ⁹⁾ mirabilium operator —

f. 159^b aut uigilat . expls | Incipit . de ieuniis uel . sancta . quadragensima . | xlviII Nonnulli ¹⁰⁾ xpianorum ff . —

f. 160 stimulis compungamur . expls . Incp . de iunio (*sic*) dn̄i in deserto et quod non in solo pane uiuit homo . | xlviIII . Meminisse ¹¹⁾ debet uestra —

f. 161 sp̄s et uita est . explicit . | Item sequentia . de ieuniis quadragensimae . | l . Propitia ¹²⁾ diuinitate ecce —

f. 161^b aperire consuescant . Expls . de quadragensima . Incipit de pascha . | li Non ¹³⁾ inmerito ff . —

¹⁾ l. c. 379. — ²⁾ l. c. 661. — ³⁾ l. c. 383. — ⁴⁾ l. c. 191. — ⁵⁾ l. c. 413. —

⁶⁾ l. c. 211. — ⁷⁾ Basili Caesariensis tractatus de avaro divite (Zeno ed.

Veron. 348). — ⁸⁾ l. c. 285. — ⁹⁾ l. c. 639. — ¹⁰⁾ l. c. 461. — ¹¹⁾ l. c. 433.

— ¹²⁾ l. c. 465. — ¹³⁾ l. c. 179.

f. 162^b addicta captiuitas . exp̄lc . | Item sequenti . de sc̄m . paschae . | LIII Magnum ¹⁾ ff . et mirabile —

ibid. et sequere me amen exp̄lc Item sequentia . | LIII Retinet ²⁾ sc̄itas uestra ff . —

f. 163 diuinitatis ostendens . exp̄lc . incep̄ . de pentecosten . | LIII Non ³⁾ incommodae ante dies —

f. 164 obuiare blasphemis . explicit . | Incipit . de accusato dñō apud pilatum . et de susanna . | xv Mirum ⁴⁾ forsitan uideatur —

f. 164^b sacrilegium confirmauit expl . Item sequentia | LXI Ante dies ⁵⁾ prosecuti sumus —

f. 165^b uiuifi|cat morientem . explicit . Incipit de natale dñi . LVII . Bene ⁶⁾ quodammodo sanctam —

f. 166 consu|mat incendio . exp̄lc . Incipit . de Kalendis Janua-riis . | LVIII . Est ⁷⁾ mihi aduersus plerosq . —

f. 166^b sc̄itas atq . mysterium . amen . explicit . | Incipit . tra-
tatus . de ephyfania . | LVIII . Pleriq. ⁸⁾ in hac sc̄ea epyfhania —

f. 167 sunt reuersi . exp̄lc . Incep̄ . post epyphania dictum . | LX . Ad omnes ⁹⁾ uos ff . praedicationem —

f. 167^b exultatione laetus . sit . explicit . Incipit de sc̄ea qua-
dragensima | LXI . Ante dies ¹⁰⁾ deuotiem sc̄æ quadragensimæ —

f. 168^b reficit in ae|ternum . explicit . Incep̄ sermo sc̄i augustini . de id quod scriptum est . hic est | dies quem fecit dñs . exultemus . et iucundemur in eo . | LXII . Sicut ¹¹⁾ dñō dō nostro cantauimus —

ibid. in cordib . uestris . per ih̄m x̄pm amen | uersus sc̄i augu-
stini episcopi | d donatistarum ¹²⁾ crudeli caede peremptum . I infos-
sum hic corpus pia est cum laude nabori (?) a ante aliquot tempus
cum donatista fuisse . c . conuersus pacem pro q̄a moreretur amauit |
o optima purpureo uestitus sanguine causa n . non errore perit non se
ipse furore peremit u uerum martyrium uera est pietate probat̄ . s .
suspice litterulas primas ibi nomen honoris | *Zwischen den Zeilen:*
uersus cytheri . rethoris | quisq . ¹³⁾ grauas lacrimis hilarini flebile
marmor | fletu auiam potius duram uiuacib . annis . ille dō meruit
tenero praelectus in aeuo | uiuere tiro breuis sed iam sub milite x̄pi . ||

¹⁾ l. e. 181. — ²⁾ l. e. 185. — ³⁾ l. e. 187. — ⁴⁾ l. e. 141. — ⁵⁾ l. e. 143. —

⁶⁾ l. e. 403. — ⁷⁾ l. e. 409. — ⁸⁾ l. e. 423. Dieser Sermo in der Mitte fast ganz zerstört. — ⁹⁾ XVII 624 (Ambros.). — ¹⁰⁾ Maximus ed. Rom. 109. —

¹¹⁾ XXXVIII 1103. — ¹²⁾ Unedirt? — ¹³⁾ Unedirt?

f. 169 *Über der Zeile*: Incep. sermo sci. hieronimi de exodo in quadragen|sima ante paseha | Quomodo ¹⁾ mīlex (*sic*) semper exerce-
tur ad proelium et simulati | ictus postea uulnerib . praeparantur. —

ibid. saeculorum amen. || f. 169^c *Über der Zeile*: Incep sermo
sci augustini ad competentes et cathecuminos | Audiant ²⁾ cathecumini .
audiant —

f. 170^b xp̄m . Item eiusdem sermo de remissio | Euangel ³⁾
||||| peccatorū hinc admonendi estis ex sermone nostro . ministri enim
sumus —

f. 172 solummodo quaesiturus . explicit . incipit de decimis sermo
eiusdem | Scriptum ⁴⁾ est dī dī dn̄i est terra et plenitudo —

f. 173 deputauit | per ih̄m xp̄m ipsum dn̄m nostrum . Item alium
de sc̄ō helisseo | Dulcis ⁵⁾ insonuit aurib . nostris —

f. 174 exercitus angelorum amen | Exple. Incep alium de ubi
beatus petrus in mari tempestatem sustinuit in nauī | Nutritos ⁶⁾ hyrundo
pullos suos cum uolandi arte —

f. 174^b habuit defensorem amen . Incep sermo sci hieronimi de
exodo in uigilia paschae | Hodie ⁷⁾ isrl et uere homo uidens dm̄. —

f. 175^c qocumq . uadit in xp̄o ih̄u cui est gloria in sc̄la | Incep .
eiusdem in die dominica paschae | In omni ⁸⁾ quidem psalterio dn̄s
noster prophetatur —

f. 176 sclrn̄ amen . incep eiusdem sci hieronimi in die dominica
paschae | Non queo ⁹⁾ ff kk . quod mente concipio —

f. 176^b inimicis suis in porta in xp̄o . ih̄u cui est gloria et impe-
rium in saecula saeculorum . amen || f. 177 Instituta ¹⁰⁾ monachorum
sci basilici episcopi caesariensis cappadociae in xp̄o | prologus sci
rufini praesbyteri | Iam liber carissime frater ursaci aduentantes —
ob|seruationib' uiuant . Explicit prologus . Incep . dicta . Sci basili .
episcopi . | Humanum genus diligens d̄s et docens hominem scientiam
his quidem quib' docendi —

¹⁾ XXX 223. — ²⁾ Unedirt? — ^{3)?} — ⁴⁾ Patrum nova bibliotheca ed.
Mai I 142. — ⁵⁾ Fulgentius Rusp. ed. Venet. p. 329. — ⁶⁾ Patrum nova
bibliotheca ed. Mai I 105. — ⁷⁾ XXX 224 (ed. Vall. XI 212). —
⁸⁾ Augustini Sermo bei Mai patr. nov. bibl. I 20. Vgl. XXX 211
(Hieronym. ed. Vall XI 200). — ⁹⁾ XXX 224. — ¹⁰⁾ Basilius ed. Paris.
II 327.

f. 200 sufficientia nostra ex dō est exp̄e. | Inc̄p sermo sc̄i augustini de resurrectione dn̄i | Resurrectio ¹⁾ dn̄i nr̄i ihū xp̄i secundum ueritatem —

f. 200^b acus . conpara molem carnis humanae magnitudini ea-
mellorum //////////////// ²⁾ ||

Von allen Handschriften der *Sessoriana* ist wegen der Güte ihres Textes diese die werthvollste, indem sie für die in ihr enthaltenen Schriften zum Theil die einzige bekannte Quelle ist, theils wie für die Confessionen Augustins, für den zweiten Theil von Cassians Collationen, für die Sermones des Maximus die ausreichende Basis für eine neue Recension zu bilden im Stande ist. — Was Maximus anbelangt, so stimmt sie mit dem '*Sangallensis vetustissimus*', dem sie indess hinsichtlich des Alters überlegen ist. Beide Handschriften hat der letzte Herausgeber benutzt, aber, wie die Vergleichung des *Sessorianus*³⁾ lehrt, sehr ungenügend und ungenau die Varianten angegeben, und die Handschriften nur zum geringsten Theile ausgebeutet. Dasselbe Verhältniss zur Vulgata zeigt sich bei Cassianus, dessen Ausgabe (von Gazaeus besorgt) einer durchgreifenden Recension bedarf die den Text erheblich umgestalten wird. — Weniger ergiebig ist die Vergleichung der Confessiones, da auch hier die Arbeiten der Mauriner vortrefflich sind. Die in der Handschrift enthaltenen Sermones des Augustin hat, so weit sie unedirt waren, Mai herausgegeben (*Spicileg. Rom. viii 715 ff.*; wiederholt in der *Patrum nov. bibl. I. Augustini Serm. 53. 107. 118*), die des Ambrosius P. Leandro de Corrieris, weiland Bibliothekar von St. Croce, unter dem Titel: *Sermones tres in antiquissimo codice Sessoriano St. Ambrosii nomine inscripti ex eodem codice nunc primum editi. Romae 1834. 4°* (wiederholt bei Migne xviii 90 ff.).

AUGUSTINUS *de genesi ad litteram.*

XIII. membr. 4. foliorum 215. saec. VII.

f. 1 Über der Zeile, verblichen: Incipit li ////////////// ni de
genesi ////////////// | Omnis ⁴⁾ diuina scribtura . bipertita —

¹⁾ XXXVIII 1158. — ²⁾ Die letzten Worte *et noli calumniari diuinitati miraculorum* unleserlich. — ³⁾ Er wird von ihm mit num. 90. bezeichnet. — ⁴⁾ XXXIV 245.

f. 14^b eruisse sententiam : ~ | Expl . liber . primus | Incipiunt . capitula . libri secundi . || f. 15 i Quaeritur utrum aquae — animata sint corpora | Expliciunt . capitula . | Inc . liber . secundus || f. 15^b Et dixit d̄s —

f. 29^b tertium transeamus . | Expl . liber . secundus | Incipiunt . capitula . libri . | tertii || f. 30 i quod aer — homine inmortali || f. 30^b Explicuerunt . capitula . | Incipit . liber . tertius . | Et dixit d̄s —

f. 44 uolumine pertractemus | Expl . liber . tertius . | Incipiunt capitula || f. 44^b . i. Utrum species — f. 45^b inefficacia creatoris . | Explicuerunt . capitula | Inc . liber . quartus . || f. 46 Et consummata sunt —

f. 65^b sit beatior . | Expl . liber . quartus . | Incipiunt capitula . || f. 66 . i. Hic euidentius dicit —

f. 67 nunc operari . | Expliciunt . capitula . | Inc . liber . quintus . || f. 67^b Hic est liber —

f. 81^b consideremus exordio : ~ | Expl . liber . quintus . | Incipiunt . capitula | libri sexti || f. 82 . i. De fabrica — f. 83 donari per fidem . | Explicuerunt . capitula | Incipit liber sextus | feliciter . do gratias || f. 83^b Et finxit d̄s —

f. 97 explicare curabo | Expl . liber . sextus . | Incipiunt . capitula . || f. 97^b Et finxit d̄s — f. 98^b instructione necessaria | Expliciunt . capitula | Incipit . liber . septimus || f. 99 Et finxit d̄s —

f. 112^b mecum requirat . | Expl . liber . septimus | Incipiunt . capitula | libri . octaui || f. 113 . i. Argumentum ex rebus — f. 113^b per quam creaturam . | Explicuerunt . capitula . | Inc . lib . octabus || f. 114 Et plantauit d̄s —

f. 132^b sperādum est . | Expl . lib . octabus | Incipiunt capitula | libri . noni . || f. 133 . i. Hic praeuenit — f. 134 propheta manifestatur . | Explicuerunt . capitula . | Inc . liber . nonus || f. 134^b Et dixit d̄ns —

f. 142^b uenantes uel aucupantes ad retia quaecumque ¹⁾ || f. 143 quod ²⁾ in illius costae successit locum . ab angelis factum —

f. 146^b intentionem legentium : ~ | Expl . liber . nonus . | Incipiunt capitula | libri decimi || f. 147 Hic opinionem — f. 148^b ratione decente . | Explicuerunt . capitula . | Inc . liber decimus | dō gratias | f. 149 Iam quidem ordo —

¹⁾ l. c. 402 (9, 24). — ²⁾ l. c. 403 (9, 26). Ein Blatt fehlt.

f. 156^a indigestibilis creatoriſ tribueretur . cum uero ¹⁾ || f. 157
sit . ²⁾ in cogitatione formatur . Quis enim aethiops | —

f. 158 dein|de uideamus | Expl . liber . decimus | Incipiunt . capi-
tula | libri . undecimi || f. 158^b .i. Eo quod erant — f. 159^b consensu
adae | Explicuerunt . capitula | Incipit . liber . undecimus || f. 160 Et
erant nudi —

f. 182 sicut oporteret . Expl . lib . undecimus | Incipiunt capi-
tula | libri . duodecimi . | .i. De uerbis —

f. 185^b tertium spiritalem . | Explicunt | capitula . | Incipit .
liber | duodecimus || f. 186 Ab exordio scribturae —

f. 214^b ut earundem rerum alia tantummodo nomina || f. 215.

*Von diesem Blatte ist nur ein Fetzen übrig; ich setze die übrig
gebliebenen Worte und Buchstaben hierher:*

pr

iuante sp

ciet sed iam

uoluminibu

concludimus | Explicit . liber . | duodecimus | de genesi ad littera . | dō . gracieas ||

Von allen Handschriften, welche die *Sessoriana* besitzt, ist diese die älteste. Die vielen Schreibfehler der ersten Hand sind von einem Corrector im zehnten Jahrhundert fast durchgehend verbessert. Im Übrigen ist, dem Alter der Handschrift entsprechend, die Überlieferung als eine echte und ungetrübte zu bezeichnen, und unter allen bekannten Codices dieser Schrift nimmt der *Sessorianus* dadurch eine besondere Stellung ein, dass in ihm ohne Zweifel auf Augustin selbst zurückgehende Summarien den einzelnen Büchern vorausgeschickt werden. Mai hat dieselben in der *Patrum nova bibl. I. 2, 119* herausgegeben.

AUGUSTINUS *de immortalitate animae, de quantitate animae.*

XVI. membr. 8. foliorum 57. saec. X.

f. 2^b von einer Hand des zwölften Jahrh.: In eadē urbe
scripsi dialogū — abundare otio . || f. 3 De qualitate uel quantitate

¹⁾ l. c. 418 (10, 24). — ²⁾ l. c. 427 (10, 42). Ein Quaternio fehlt.

(Reifferscheid.)

animę | Ineip̄ dialogus augustini eū adōdato carna|liter sibi filio.
adeodatus (*diese zwei Zeilen von späterer Hand*) | Qñm ¹⁾ uideo te
abundare otio —

f. 44 me ipsum oportuniorē | obseruabo ; | De inmortalitate
anima ; | Post libros ²⁾ soliloquiorum — f. 45 est disciplina ; | Si
alieubi est disciplina —

f. 57^b per sensum de | quo dictum est probatur ; | Ex̄p̄ lib̄ sc̄i
augustini de inmortalitate | //////////////// animae ; ||

Diese Handschrift ist ohne besonderen Werth, wie schon daraus
hervorgeht, dass in dem Dialog *de quantitate animae* Adeodatus als
Unterredner genannt wird. Augustin selbst nennt Ep. 162 Euodius;
die besseren Handschriften haben gar keinen Namen.

AUGUSTINI *retractationes*.

XXXVIII. membr. fol. fol. 1 — 56 saec. X.; fol. 56^a — 139 saec. IX — X.

f. 1 Über der Zeile von gleichzeitiger Hand: Iste liber ualde
bonus atq; adamabilis | 1 Incip̄ breuis retractationum *Beati Augustini* ³⁾
| 1 De achademicis . lib̄ . iii . — xxvi . de mendacio . lib̄ . i . | Exp̄lic
liber primus . Incipit sedus . | xxvii . ad simplicianum . lib̄ . ii . | —
f. 2 xcm . ad quos supra de correptione & gratia . lib̄ . i . exp̄lic | In
hoc corpore continentur retractationū sc̄i augustini ep̄i . libri . duo . |
Iam ⁴⁾ diu est ut tacere (*sic*) cogito atque dispono . | — f. 3 eundem
ordinē nouerit; de achademicis . libri . iii . | 1 Cum ergo reliquissem —

f. 37 de mendacio; explīc | lib̄ primus; Inē lib̄ s̄eds; ad simplicianum . Līb̄ . ii . | xxvii Librorū quos epis̄c . elaborau . primi duo
st̄ ad simplicianum eccl̄e | —

f. 56^b alios dictatos . alios a me | dictos . retractare cepissem .
amen . ||

f. 56^a In hoc uolumine continentur explanationes in amos proph̄a
| hieronimi p̄bri Liber . unum (*sic*) . | de adquisito dom̄ ansfrit ažb̄ . .
f. 57 Explanationū sc̄i hieſ in amos profetā . | Amos ⁵⁾ propheta qui
sequitur iohelem — f. 59 in singulis disseram; | Et dixit . dñs de sion
rugiet. —

¹⁾ XXXII 1033. — ²⁾ XXXII 1021. — ³⁾ Das Cursivgedruckte von neuerer
Hand hinzugefügt. — ⁴⁾ XXX 583. — ⁵⁾ XXV 989.

- f. 65^b quae interpretatur patientia . & simul eos generauit in ¹⁾ ||
f. 66 sermonem ²⁾ . abrumpunt & diuidunt . tamen non hoc —
f. 82 frigoris repellendam ; | Explanationū in amos prophetā . |
Finit liber . i . | Incipit liber . ii . | Legi in quadam controuersia —
f. 109 quod exposuimus. || f. 109^b Explanationum in amos
prophetā | finit liber . ii . | Incipit liber . iii . | Praepostero ordine atque
confuso —
f. 139 promissio | lex naturae est ; | Finit in amos explanationum
liber tertius ||

Weder im Guten noch im Bösen ist diese Handschrift aus-
gezeichnet.

AUGUSTINUS *de divinis scripturis (speculum).*

LVIII. membr. 8. foliorum 226 saec. VIII — IX.

f. 1^b In nomine ³⁾ dñi ihū x̄pi . | Incip̄t ordo capitulorum . de diui-
nis scripturis . ii . CXL.III . sit . | i . de uno deo . | — f. 6 CXLIII . quod
dñs fons uitę sit | *Hinzugefügt hat eine Hand des eilften Jahrhun-*
derts: Iste est liber unus beati augusti contra donatistas . & idola |
de testimoniis scripturarum . | i de uno deo . | In deuteronomio | audi
israhel dñs d̄s tuus | d̄s unus est et diliges dñm | —

f. 154^b in lumine tuo uidebimus lumē | Explicit testimoniorum |
Hinzugefügt hat dieselbe Hand des eilften Jahrhunderts: liber .
beati augusti . cont̄ donatistas . & jdola . | Itē Liber beati cypriani
ēpi . ac martyris . de sacraṁtis x̄pi . | Incipit . ad quirinum . | Cypri-
anus quirino filio salutē | Obteperandum ⁴⁾ fuit fili carissime . desi-
derio | tuo — f. 155 pariiter potitus accesseris || f. 155^b Libellus
primus | i . iudeos in offensā dī grauiter deliquisse | — f. 156 xxiiii
quod solo hoc iudaei accipere ueniam | possint delictorū suorū si san-
guinem | x̄pi oeeisi baptismo eius abluerint et in ecclesiā transeuntes
prēceptis eius obtemperauerint || f. 156 b + iudaeo . in offensam dī
grauiter deliquisse | quod dñm reliq; rint . et idola secuti sint . | In
exodo . populus ad aron . exurge et fac nobis —

¹⁾ l. c. 1001 B. — ²⁾ 1002 C. *Ein Blatt fehlt.* — ³⁾ Patrum nova bibliotheca
ed. Mai. I 2, S. 1. — ⁴⁾ IV 675.

f. 16^b Os enim dñi locutum | est ista . | Incipit secundus | i
xpm primogenitum esse et ipsum esse sapientiam di p quem omnia
facta sunt . | —

f. 167 . xxx . quod ipse sit . et iudex et rex; | .i. xpm primo-
genitum esse et ipsum esse sapientiam di p que omnia facta sunt . |
Aput solomonem in proverbiis . dñs condidit | me initium uiarum su-
arum in opera sua . ante seculum fundauit me in principio . ante . || —

f. 188 iusti autem in uitam aeternam; | Ad quirinum de sacra-
mento xpi | explicit lib; ii; incep: liber iii | + cyprianus quirino filio
salutem . pro fide ac deuotione tua — f. 188^b semper bene ualere |
.i. de bono operis et misericordiae . | — f. 191^b cxx orationibus
insistendum; | i De bono operis et misericordiae . | Aput esaiam .
exclama in fortitudine —

f. 223^b quia mitis sum | et humiles corde . dō gratias amen. ||

Das in dieser Handschrift enthaltene *Speculum* des Augustin,
von dem früher bekannten völlig verschieden, hat Mai in der *Patr. nov. bibl.* I. 2, 1 ff. zuerst herausgegeben. Wie bei allen Mai'schen
Publicationen eine Nachvergleichung unerlässlich ist, so auch hier.

CANONES conciliorum et decreta pontificum.

LXIII. membr. 8. fol. 1—226 saec. IX—X; fol. 227 saec. XV; fol. 228 saec. XII;
fol. 229—232 saec. XV.

f. 1 i Domnus Petrus sedit annos xxv menses ii . dies iii.

ii Linus sedit aī xi menses . iii . dies . xxii.—

f. 26 xc.vii Adrianus sedē aī . xxiii . meīs decē dies . sedeci : ~

*Im Folgenden (— fol. 3) ist dies Pabstverzeichniss von ver-
schiedenen Händen bis auf Paschalis ii . fortgeführt.*

f. 3^b Primus apostolica canon documenta ministrat —

Ultimus angelico de psonat affrica sistro . ||

f. 4 Incipiunt capitula canonum omnium | conciliorum uel episto-
larum decretalium qualiter se sequuntur. |

i Seōrum apostolorum numero . L.

ii Niceni concilii . numero . xx.

iii Anquiritani concilii . numero . xxiii.

iii Neocaesariensis numero . xiii.

v Gangrensis concilii . numero . xx.

- vi Anthioceni concilii . numero . xxv.
 vii Laudociae prouince . numero . lviii.
 vii¹ Constantinopolis numero . iii.
 vii¹ Chalcedonensis concilii . numero . xxvii.
 x Sardicensis concilii . numero . xxi.
 xi Karthagimensis concilii . numero . xxxiii.
 xii Diuersorum conciliorū africanorū . numero . cv.
 Epiſtolę decretales
 xii (sic) papae sirici.
 xiii papę innocentii
 xiii papę zosimi
 xv papę bonifatii
 xvi papę cęlestini ubi sequitur diuersorum de gratia dī
 xvii papę gelasii ubi currit cum ss.
 xvii¹ papę leonis
 xvii¹ papę hilarii
 xx papę simplicii
 xxı papę felicis
 xxii Item papae gelasii.
 xxii¹ papę anastasii
 xxiii¹ papę symmachii
 xxv papę hormisdę

f. 4^b Incip̄ tituli canonum apostolorum | i De ordinatione ep̄i —
 f. 5 L Quod non debeat una mersio in baptismate q̄asi in morte dñi
 puenire || f. 5^b Incipiunt ecclasticę regule sc̄orum apostolorum prolate
 per clementem | ecclę romanę pontificē . quę ex grecis | exemplarib ;
 in ordine primo ponunt ; | quib ; quā plurimi quidem consensū non |
 pr̄ebuere facile et tamen postea quędam constituta pontificum ex ipsis
 canōnib : adsumpta esse uidentur ; Incip̄ cañ | apostoł . | — i Ep̄s a
 duobus aut tribus —

f. 9^b (L) patris & filii & sp̄s sc̄i ; | Incipiunt tituli canonum niceni
 concilii numero xx | i De eunuchis & qui se ipsos absciderunt —

f. 10 xx De flectendo genu | Incip̄ constitutio et fides niceni con-
 cilii cū subditis capit | Facta est aū haec synodus - siluestrum ; |
 Credimus in unum dñm patrem omnip̄tem — & apostolica eccl̄a ; incip̄
 pr̄f s̄sti concilii || f. 10^b Concilium sacrum uenerandi culmina iuris —
 hoc sale conditus dulcia mella flu& | De eunuchis & qui se ipsos abs-
 ciderunt | i Si quis a medicis —

f. 13^b (xx) uota psoluere | Expliē eaño sc̄i niceni concilii | et subseripserunt cccxviii ep̄i qui in eodē concilio conuenerunt || f. 14 Osius ep̄s einiatis eordubensis — f. 16 Dacias . camdos . bosforon . | Haec q̄ seq̄unt̄ usq: capiā aneyrani ēciliī in eanone apostolici romē n̄ habent̄ . | Post coneilium nicenum . in urbe roma coneilium congregatum | —

f. 17 sine dubio credamus ; | Incip̄ tituli canonum aneyrani conciliī num̄ . xxiii . || f. 17^b i De p̄bris qui immolauerunt temp̄ pseu-
tionis — xxi^{III} De his qui virginū corruptionib ; conseii sunt || f. 18 Incipiunt regulę aneyrani conciliī . | Iste regulę priores quidem sunt niceenis : — niceam : | De p̄bris etc. i p̄bos immolantes — f. 20^b (xx^I) p̄nitentię ēstitutos : | Et subseripseū xviii ep̄i q̄ in eodē ēcilio fuerunt | uitalis —

f. 21 alfios | Expliē eañ ēciliī angrani | tituli canonū neocaesa-
riensis conciliī num̄ . xiii . | i De p̄bris qui uxores — xii^I De numero
certo diaconorum . | Canōn concil̄ neocaeſar . | Incipiunt regulae
prolate — reperiuntur ; | i De presbiteris etc. || f. 21^b Presbiter si
uxorem —

f. 22^b (xii^I) liber insinuat ; | conuenēt aū in unū sc̄i et uenerabiles
ep̄i in uniuersā eçsariā ; | Id Uitalis — Sanctus & ceteri qui | statueū
superius scripta . | Incip̄ synodi s̄sti praefatio | Dominis honorabilib;
consacerdotib; in armenia constitutis . | ep̄i quorum nomina superius
sunt scripta & conuenerunt in | eangrense concilium in dñō salutem .
Qm̄ conueniens s̄ca | — f. 23^b suscep̄it obseruandum ; | tituli canonū
eangrensis conciliī num̄ . xx . | i De his qui nuptias execrantur —
f. 24 xx De his qui collectas — execrantur | Incip̄ regulę eiusdem
conciliī | que post niceū conciliū expositę sunt | i Si quis uituperat
nuptias — f. 25 xx execratur anathema sit . | Et subseripserunt .
Elianuſ —

f. 25^b Basilius | Explieunt regulę eangrensis conciliī . | Tituli
cañ anthioceñi conciliī num̄ xxv | i De his qui contraria — f. 26
xxv Ut ep̄s dispensandi — potestatem . | Incip̄ regulę anthioceñi
ēciliī expositę ap̄ anthiocia in eñceñis tituli numero xxv (*in mg. ./.*
añ nengensis) | i De his qui contraria etc. Omnes qui ausi — f. 30
(xxvi) condec& adprobante ; | Et subseripserunt xxx ep̄i qui in idem
conciliū conuenerunt | Eusebius — Manicos | Expliē textus | canonū
conciiliī anthioceñi ||

f. 30^b tituli canonum apud laodiciā phrygię editi num̄ . lviii | i De digamis — f. 31^b lvii Quae psallere — conueniat | Explie cap̄ . | Incip̄ textus canonū concil laodiceñ | Scā synodus quę apud laodiciam — adnexę sunt | i De bigamis | De his qui secundum —

f. 35 (lvii) noui testamenti uel ueteris | Explie canones concilii laodicensis | Incip̄ tituli cañ concil c̄stantinop̄ num̄ . iii | i Ut ea quę apud niceam — iii De maximi inlicita ordinatione | Incip̄ regulę eiusdē concilii sub theodosio piiss | imperatore apud constantinopol expositę | hę definitiones expositę s̄ — est ordinarius ; | i Ut ea etc. Fidei n̄ uiolandam — f. 35^b (iii) dedueta esse uideantur . | Expositio fidei centum quinquaginta scōrum | qui constantinopolim congregati sunt | Credimus in unum — seculi . amen | Et subserip̄ epi eentum quinquaginta qui in | eodem concilio conuenerunt . | Nectarius — f. 37^b Auxanianos eucapriensis | Explie canon concilii constantinopolitani || f. 38 tituli caño chalcedonensis c̄cilii num̄ . xxvii | i De canonib; uniuseuiusq. concilii — xxvii De his qui rapiunt pueras . | Incip̄ regulę ecclasticę promulgatę | a calcedonensi scō concilio | i De canonicibus etc. Regulas scōrum patrum —

f. 42^b (xxvii) anathematizentur . | Explie textus caledonensis concilii . | Incip̄ constitutio et fides eiusdē concilii | Aetius archidiaconus constantinopolis nouę romę legit : | Scā & magna — subter adnexa ; Dñs noster & saluator — f. 44 anathematizari . Et subseripeř uniuersi epi | Paschasinus eps uicarius —

f. 48 Ualerius afrus | Tituli cañ concilii sārdicensis num̄ . xxi . | De ep̄is etiam laica cōmunione — xxii De suscipiendis — patiuntur . Inē cañ serdiceñ . | i De ep̄is etc. Osius eps dixit ; Non minus — (xxi) ei est exhibenda ; | Subserpserunt aū omnes epi sie . | Ego ille eps illius ciuitatis — f. 53^b diuersarum prouinciarum uel ciuitatum . | Explie canones serdicenses | Incip̄ tituli canonū cartaginiensis concilii num̄ xxiii . | i Ut quae in niceo concilio statuta — f. 54 xxxii Ut p̄bri — liceat . || f. 54^b Incip̄ canones cartaginiensis concilii | Post consulatum glorioſissimorū imperatorū . honorii duodecies | — f. 57 recitauit in concilio africano . professio fidei niceni c̄cilii | Credimus — ecclā ; | Statuta qq . niceni concilii — inserta noscuntur | i Ut quę etc. Aurelius ep̄s dix ; hęc ita — f. 62 (xxxiii) tituli sui usurpare ; | Explie canones concilii cartaginiensis . || f. 62^b Über der ersten Zeile: hoc caپ aurelii cū subscriptionib: eporū in cañ apostolici romae n̄ habet . | Aurelius ep̄s dix : Juxta statuta — scribemus .

Et subscriptis. | Aurelius ep̄s huic seedulē relecte nobis subscripti — f. 63 & gesta recollegimus p̄ nos directa. | tituli canonū diuersorū conciliorum africanorū . num̄ . cv . | i Quod nihil de ipponensi — f. 65 cv Epistola totius concilii africani ad papā c̄elestinū urbis romē ēpm | Incip̄t canones diuersorū conciliorum | africanę prouincię num. cv | Gloriosissimo imperatore theodosio — f. 65^b caritate considerentur ; | i Quod nihil de ipponensi etc. | Epigonus ep̄s dix . In hoc breuiario —

f. 93 (cv) longiore orantē p̄ nobis custodiat domine fr̄ ; | Exp̄le africani concilii : Incip̄t epistula decretalis pape syrici ; || f. 93^b Siri- cius himerio ēpo tarragonensi salutem . directa ad decessorem | — tuetur heredes | Incipiunt tituli decretorum papę syrii numero xv . | i De arrianis non rebaptizandis — xv Ut si per ignorantiam — promoueantur . | *Folgen die Decrete.*

f. 98 Incipit epistola regularis pape innocentii ; | Innocentius decentio episcopo eugubino salutem ; Si instituta — f 98^b esse seruandam ; | Tituli decretorum papę innocentii numero . LVII . | i De pacis osculo — f. 99^b LVII quod subreptū — commutauerit ; | *Wie oben.*

f. 120^b Tituli decretorum papae zosimi nū . III . | i Quod monachi uel laici — III De presbiteros rauenna*tium . | Incip̄t instituta pape zosimi . *Folgen vier Briefe, die drei ersten an hesituis ep̄s salonitanus , der letzte an die presbyteri von Ravenna.*

f. 122^b (*Decrete des Pabstes Bonifatius*) i Supplicatio eiusdem pape — III Ut in unaquaq: — ordinet | *W. o.*

f. 123^b i De prospero & hilario — f. 126 xxii Quod docendus sit populus non sequendus | Incip̄t decreta pape | celestini. *W. o.*

f. 134 Tituli decretorum pape leonis nū XLVIII | i Ut nullus ep̄s — f. 136 XLVIII Leo ēpis mauris — presumat accedere | Explicit pape ***** | Incipit pape leonis decreta. *W. o.*

f. 153^b Tituli decretorum papę hilarii . numero . VI . | i Synodus habitum — VI Preceptum hilarii ēpi ad ascaniū de eadem causa | Incipit regulę papae hilarii. *W. o.*

f. 160^b Tituli decretorum papę simplicii . | num̄ . II . | i Ne liceat inlicitas — II Simplicii ad equitiū — ordinationibus | Incip̄t constituta papę simplicii. | *W. o.*

f. 162 Tituli decretorum papę felicis | i Constitutio papę felicis africanę prouincię de non rebaptizandis | Incipit constituta papę felicis | Exemplaria gestorū quibus est preepta pape felicis | —

f. 164^b dynamio . & siuidio , uiris clarissimis consulibus . | Tituli decretorum papē gelasii . num̄e . xxvii. | i De constitutis ecclesiasticis — f. 163^b xxviⁱⁱ Quod ep̄s p̄br & diaconus — tacuerit , incip̄ ep̄s . papē gelasii . | W. o.

f. 173 Tituli decretorum papē anastasi . num̄ . viii. (*sic*) i Quod p̄ xp̄o fungat legationē dū p̄ pace praeceatur aeccliae | — viii Quod mali — noceant | W. o.

f. 176^b Tituli decretorum papē symmachi numero quinque | i Suggestio fulgentii — v Ut si qs ambientes — aestimetur ; |

f. 179^b Exemplar constituti facti a sēō s̄ymacho papa de rebus ecclē conseruandis ; tituli eiusdē eonchilii ; | *Folgen acht Rubriken.*

f. 187^b Incip̄ ad hormisdam papā iustini imp̄rs saera ; || f. 189 Exemplar precum | f. 190^b Hormisda iustino augusto | f. 193 Ormisda presbiteris diaconibus et archimandritis secundē syrię . | f. 193^b i Ut nullus audeat presbyteram — xvii De eoma clericis non relaxandum ; |

ibid. Incipit constituta papē gregorii ; | — f. 197 Exp̄lie constituta pape gregorii sub anathemate interdictam ; finit . hue | usq ; apostolici canones habent . Itē sc̄i gregorii ad brunildā reginā . | Sub disticta anathematis interpositione debeant interdici ; —

f. 197^b uiduam tantum ; Incipit | conciliū nicenū uigi^{pti} episcoporum quae in grego non ha**be**ntur sed in latino inueniuntur ¹⁾ ita | Sunt etiam regule ecclesiastice quae in affricanis regionibus —

f. 198^b sequi uidebit . Incipiunt regule xl quadraginta | apud sardicam constitute ²⁾ | i hosius ep̄s dixit nulla excusatio — xl humana*itas* est exhibenda ; Incip̄ lex data (lata *corr.*) constantini auḡ de arrii dānatō atq; omni scrip̄ ab eo igni tradenda ³⁾ | Impt constantinus auḡ epis . et plebibus . Arrius qui malignos atq; ; | —

f. 203^b subiacebit ; *Incip̄ quemadmodū* ⁴⁾ | Factum apud niceam metropolim bithinię a die . xiii kł iul qui te[n]uit usque in die viii kł septembbris . *formata fieri debeat* ; | Paulino et iuliano . SS qui est apud grecos . xviii dies mensis eorum . | dies secundus alexandri

¹⁾ Herausgegeben von den Ballerini a. a. O. III. 2. (LVI 210). — ²⁾ Vergleiche dieselben a. a. O. Der 21. regula geht die Bemerkung voraus:

Itemque apud grecos non habentur sed apud latinos tantū inueniuntur. —

³⁾ Vergl. dieselben a. a. O. c. 3. (l. c. 214). — ⁴⁾ Das cursiv Gedruckte ist

in der Handschrift minürt. — Vergl. dieselben Ballerini a. a. O. p. II. c. 7

(l. c. 136).

anno . dccccvi et alia manus . attieus ep̄s | ecclesię constantinopolitanę dixit . Edidi eanones sc̄orum patrum | olografa manu a me subscriptos amen ; Greea elementa litterarum numeros . etiam exprimere nullus . qui uel tenuiter — elementa significantur . amen . Finit . nam numerus noster non | tenetur in epistola grecos —

f. 204 sedis apostolice Incip̄ instituta antiqua orientis¹⁾ ; i Qui eōs ordinandus est — f. 204^b (x) sed his patrum definitionibus adquiescat | i Ut ep̄s non longe ab ecclesia hospieolum habeat | —

f. 208 (cū) orationibus suis ecclesiam iubant (*am Rande*: usq : hi^r scriptū est) . Incip̄ expla beati hieronimi | p̄bri ad damasum papam | de tribus hypostaseos²⁾ | Beato damaso papae hieronimus | qm̄ netusto oriens —

f. 209^b sensu pr̄dient ; Incipit rescriptum damasi pape | ad petitum hieronimi ad paulinū episcopū antiochie³⁾ | Dilectissimo fratri paulino . damasus papa . et p ipsum filium meum | —

f. 210^b tribuat facultatem . Incip̄ concilium urbis rōme sub damaso pape de explanatione fidei⁴⁾ | Dictum est prius agendum est de sp̄u septemformi —

f. 214^b esse damnatam (*corr.* damnata) ; | Incipit liber sc̄i augustini ep̄i de ecclē regulis capla LV⁵⁾ . | i Credimus unum esse dñ . patrem et filium . et sp̄m sc̄m. —

f. 222^b qui generatione contrahitur regeneratione soluatetur Incip̄ deeretū zacharie pape : | Zacharias sc̄issimus ac ter beatissimus ep̄s —

(15 Cap.) f. 225 inuenierit sic facientem : | 6) Incip̄ explanā canonica quib ; debeant adimplere . p̄bri . diaē . | subdiaē | Primum omnium . ut fidem catholice om̄s p̄bri . et diaē . seu | —

(11 Cap.) f. 226^b ad metropolitanum suum accedant ; || f. 227 *Fragment (Excerpte aus kirchlichen Schriftstellern)* ; f. 228 *Bruchstück aus den Acta S. Bartholomaei apostoli* ; f. 229 *Siquis fr̄s oraculū reminiseatur* —

¹⁾ Herausgegeben von den Ballerini Documenta iuris canonici veteris III (l. c. 879). — ²⁾ XXII 355. — ³⁾ Herausgegeben von denselben Ballerini Codex canonum etc. c. LV (l. c. 684). — ⁴⁾ Vergleiche dieselben de antiq. collect. p. III. c. 3 (l. c. 215). — ⁵⁾ LVIII 979 (XLII 1203). — ⁶⁾ Herausgegeben von den Ballerini Documenta iuris canonici veteris IV (l. c. 890).

f. 232 obtreetatoꝝ minime p̄gauamur . sie demum p̄batoꝝ et ſeoꝝ uiroꝝ ||

Diese Canoneshandschrift gehört zu denjenigen, welche die Ballerini *de antiq. collection. et collector. canonum III 3* (LVI 211) characterisiren, ihnen den Namen 'collectiones additionum Dionysii' beilegend. Der *Sessorianus* zeichnet sich durch die grosse Sorgfalt, mit welcher er gesehrieben ist, aus, und verdient schon deshalb Be- rücksichtigung, weil er den genannten Gelehrten unbekannt geblieben ist. Die Schrift des Gennadius (auch hier Augustin beigelegt) hat eine von der bekannten völlig abweichende Fassung. So lautet in der Handschrift das letzte Capitel folgendermassen: *LV Contra Pelagium. Nam tria sunt ut scitis quae maxime aduersus eos catholica defendit eccl̄a . quorū est unū . gratiā dī non secundum merita nostra dari . qm̄ dī dona sunt . et dī gratia conferuntur etiam merita iustorū uniuersa . alterū est in quantacūque iustitia sine qualibuscūque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem uiuere . tertiu est obnoxiuū nasci hominē peccato primi hominis et uinculo dānationis obstrictu nisi reatus qui generatione contrahitur regeneratione soluatur.* Eben so wenig wie mit der Vulgata stimmt diese Recension mit dem Texte des *Cod. Veron. LX 58.*

CASSIANUS *de coenobiorum institutis.*

LXVI. membr. 8. 2. col. foliorum 169. saec. IX.

f. 1 In dī nomine regula | monachorum egypti | a iohanne easiano | massiliensi p̄bro conseripta incipit . quam eu|cherius lugdunensis | ēps breuiore conserp̄sit sermone sicut | in hoc continetur libro || ¹⁾).

f. 1^b *Über der Zeile:* Incipit prefatio | Ueteris instrumenti narrat — f. 3^h inpari | facultate | Explicit | prefatio | Incipit (incipiunt m. rec.) capitula || f. 4 i. de cingulo monachi — xi de einculo sp̄itali. et sa|era meritis ipsius. | De institutis ac regulis —

f. 10 repugnantem ; | Explicet . de h̄abitu | monachorum Lib .i. | Incipit de canonico | nocturnarum orationum et psalmoſrum modo . Lib secun . || f. 10^b i de canonico nufurnarū | — xviii quod a .

¹⁾ XLIX 53.

uesperē sabbati usque ad uesperā diei dominieī | genua non flectantur . nec totis diebus quinquagesimē || f. n Dupliei igitur | hoe —

f. 22^b oneret aut labore ; | Explicit de canonico nocturnarū | orationum & psalmorum modo . Lib . n. | Incip̄ de canonico | diurnarū orationum et psalmorum modo Lib . m . | i De sollemnitate horae — f. 23 xii Quib; dieb; eum cena | frib; exhibetur accedentib; | ad refectionem psalmus non | dieatur fieri in prandiis | solet . | Finiunt capitula | de libro tertio (libri tertii corr. m. ead.) | De nocturno ora tionum et psal'morum —

f. 32 p̄pria inuitat uoluntas : | Explicit de canonico diurnarum | orationum et psalmorum modo | Liber tertius . | Incipit de institutis renuntiantium Liber | quartus : Capitula . || f. 32^b i De institutione eorum qui renuntiant huie mundo . | — f. 33^b xlii. Recapitatio (*sic*) expositionis p̄ quam monachus ad p̄fectionem possit ascendere ; | Finiunt capitula | de libro quarto. | Incip̄ de institutis renuntiantium | Lib . m . || f. 34 De canonico modo orationum atq; | psalmorum —

f. 57 perfectio pos sidetur ; | Explicit de institutis renuntiantium Lib . m . | Incip̄ ea p̄ Libri v : | i Transiturus de institutis monasteriorum — f. 58 xl Sententia abbatis macharii de obseruantia | monachi uel tamquam diutis sime uicturi uel tamquam co*tidi* morituri ; | Finiunt ea p̄ de libro . v . | Incip̄ de spū castrimargie Lib v . || f. 58^b Quintus nobis iuuante | —

f. 83^b accessiendum esse se credit . | Expl̄ de spū | gastrimargie | Incip̄ de spū | fornicationis . | i De dupliei pugna aduersus spm̄ fornicationis — f. 84 xxiii Remedia curationis quib; pfecta possit cordis & corporis nr̄i puritas pmanere ; Expl̄ ea p̄ | Secundum nobis traditioni | —

f. 93^b solidissimum robur | que praemittunt . | Explicit de spū fornicationis | Lib . vi . | Incip̄ de spū filargyrie Lib septimus | Incip̄ ea p̄ . | i Quod peregrinum sit bellū | filargyriae — f. 94 xxxi . Quod non possit quis filargyriam uincere nisi in coenobio pserueret & quemadmodum possit ibidem pmanere . | Expl̄ ea p̄ . || f. 94^b Tertius nobis conflitus —

f. 109 sibi magnanimitter tolerare. | Expl̄ de spū filargyrię id de amore | pecuniarum . Incip̄ de spū irae Lib . viii | Quod quartum certamen | aduersus irae sit uitium — f. 109^b xxii Remedia quib; | iram | de cordibus nr̄i eradicare possimus | Finiunt capīt̄ | de libro octauo | Quarto (corr. m. ead.) quoq; | certamen —

f. 120^b promittuntur | aeterna ; | Explicit de | spū irē Lib. viii | Incip̄ de spū tristitie | i Quod quintum certamen | sit aduersus spm̄ tristitie | & quae — f. 121 xiii Remedia quibus tristitiam de cordib; nr̄is | exterminare possimus . Finiunt capitula de | Libro nono | Quinto nobis certamine. —

f. 124^b transeuntia contemplantes . Expl Lib. viii | Incipit lib. x | de spū accedię || f. 125 Quod sextum certamen | sit aduersus spm̄ accedię | & de natura eius . | — f. 125^b xxv Uerba abbatis mōsi . quae | dixerit mihi de remedio accedię ; | Sextum nob̄ | certamen —

f. 141 sed resistendo | superandam . | Expl de spū | accedię (accidię m. rec.) lib. x | Incip̄ de spū | cenodoxiae | Liber . xi : ~ | Incip̄ capitulo | i Quod septimum certamen aduersus | cenodoxiā sit & de natura eius . | — xviii Remedia quib; cenodoxias | superare possimus . | Finiunt cap̄i Incip liber xi | septimum nobis certamen est | —

f. 149 praetulisse conuicti ; | Expl de spū cenodoxię || f. 149^b Incipiunt capitulo | i Quod octauum certamen | aduersus spm̄ supbiae sit . | & de natura eius ; | — f. 150 xxxiii . Remedia aduersus | morbum supbiae ; | Expl . cap̄it | de spū supbię | Incip̄ lib. xii || f. 150^b Octauum qd | & extremum | —

f. 168^b in ue|ritate credamus ; | dō gratias | amen ||

Seltsam ist die Überschrift dieses Codex, nach welcher man nicht die vollständigen Institutionen, sondern den Auszug des Eucherius (L 867) erwartet. Indess da sich dieselbe Überschrift auch in anderen Codices des *Cassianus* findet, in welchen ebenfalls der vollständige Text desselben folgt, so ist der Schluss wohl erlaubt, dass dieser Zusatz zum Titel keine andere Bedeutung habe, als die einer historischen Notiz. Übrigens zeigt diese Handschrift, die einen vortrefflichen Text bietet, dass Gazaeus auch für die Institutionen sehr viel zu thun übrig gelassen hat.

CHRYSTOMI homiliae (*Übersetzung*).

XCIV. membr. (*Grossoctav*) membr. fol. 175. saec. X.

f. 1 *Über der Zeile*: In hoc cođ continentur homeł . Joħ chrysostomi in marcū & mattī nuñ . xvi . et sermo | de reparatione lapsi . | Traetatus sup mareum | Omnis seriba doctus in regno caelorum —

f. 32^b qui uoluerit legere habebit . | Incipit tractatus in matheōm beati ioħ constan|tinopolitani p ordinem a capitulo euangelii . e .

lxxxviii . usque ad ea^{pi} . cxxli . || f. 33 + In xp̄i n̄i . Incipiunt
 humiliae beati iohānis constantinopolitani : expositio euangeliorū |
 Quantum . quāq : gratuitum et utile sit : bonū ecclesiasticae pacis —
 f. 143^b putat . impl&um . | qui in actib: apostolorum : ~ Explicet | Inep̄ de reparatione lapsi | Quis dabit capiti meo aquam. —
 f. 174^b alia ultra medicamenta n̄ queras ; | Exp̄ de reparatione lapsi : ~ | Inep̄ . traetatus sc̄i iohannis episcopi : |
 i de ieuniis et geneseos . vi de ascensione saluatoris .
 ii de ieunio . & Jonam : vii de cruce dominicae
 iii de natale dn̄i . viii^l de pentecosten .
 iii de proditione iudee . viii["] de baptizandis
 v de cruce . & latrone : x de baptizatos . & inluminatōs ||
 f. 175 xi de iob
 xii de heliam
 xii^l de supscriptione
 xii["] de psalmo . l : mo
 xv de turture
 xvi de cruce et latrone
 xvi^l de psalmo . cxxii .
 xvii^l de psalmo centesimo . x : ||
 f. 175^b Jucundum quidem nautis est uere . iucundū et agriculis —
 f. 176^b fecit d̄s celū & terrā . requiras forsitan . Cur non
 prius¹⁾ ||

*EUCHERIUS (formularum spiritalis intellegentiae et
instructionum libri).*

LXXVII. membr. 4. fol. 113. saec. VIII—IX.

f. 1 (*manu saec. XI*) In hoc uolumine continentur epistol. iii .
 iō saluiani p̄bri . i . hilarii epi . i . rustici p̄bri . i . ad encheriū epm .
 item euchl̄ ipsius . ii . Salonio . i . & ueranio i . Item liū . iii .
 pdicti epi . primus de his quę appellantur | membra dn̄i uel id quod
 significantur . Secundū de ebreorum nominum | significationibus .
 Tertius responsionum de sacris uoluminibus ad | consulta discipulo-
 rum | hic codex adquisitus est per dom̄ anselmū abbh̄ . |

¹⁾ Bruchstück des sermo de genesi et ieunio.

f. 1^b Inep̄ opuscula | conscribta diuinarum scientia | eucherii libri : m : liber sc̄i augustini | qui grece īnehiri dion (*corr. m. post.*) appellatur | disputatio beati || f. 2 cereali ep̄i contra maximinū arioma[nitam] libri duo ep̄ist̄ | agnelli ad armenium | de ratione fidei : libellum fausti confessoris fides edita sc̄i | ambrosii ep̄i de sp̄ū sc̄ō | itē eiusdē testimoniū || f. 2^b de patre et filio et sp̄ū | sc̄ō : regula fidei catholice facta a nicena : | itē regula fidei secundū | cccxviii : patrū : item | regula fidei catholice | contra omnes hereses | hieronimi presbeteri | itē explanatio fidei ea || f. 3 tholicae beati sc̄i am[bro]sii de bono mortis notitia regionū | et ciuitatū quib ; apositolorum et euangelistarum uenerabilia corpora re[quies]cent : : : ||

f. 3^b Domino et dulci suo eucherio episcopo saluianus p̄ebt | Legi¹⁾ libros tuos quos transmisisti — f. 4 dulcis meus | Dño beatissimo merito suscipi (*suscepte corr. m. post.*) ***** et suscipiendo et in xp̄o | deuictissimo papae eucherio || f. 4^b episcopo hilarius ep̄os ; Cum²⁾ me libellos tuos mecum relaturum —

f. 5 beatissimae papa : | Dño uero sc̄ō adque (*corr. m. rec.*) amico dī et mihi in xp̄o omni cultu suscipiendo | papae eucherio rusticus praesbiter ; | Transcribitis³⁾ exultanter ac raptim | que depraecantem exemplanda misisti iligo ad beatitudinem uestram | —

f. 6^b cultu suscipiendo pater : : | Eucherius (*corr. m. post.*) salonio filio in xp̄o salutem | Licet saepe⁴⁾ a me requiris multarū | rerum absolutionem que in diuinis — f. 8 in xp̄o fili ; ; | Eucherius⁵⁾ uerano⁶⁾ filio in xp̄o salutem furmulas principalis intellegentiae conponendas tibi mittendas pro studio erga te paternae sollicitudinis —

f. 11^b intellectu sentiendū sit | Expl̄ prolopus : incipit | capitula furmularū | i de his quae appellantur membra dñi | uel id quod significantur | — f. 12 x de numeris | Expl̄ capitl̄ . Inep̄ liber i | De his quae appellantur membra^{bradnī} | Oculi dñi intelleguntur | —

f. 48^b A sinistris aperte iniustiae in | enangeli hedos autē a sinistris⁷⁾ || f. 49 da⁸⁾ clauduntur in genesi . remansit autem noe —

f. 55 item in a[liam] partem omnes gentes⁹⁾ drei Zeilen weggeschnitten, die von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts er-

¹⁾ LIII 168. — ²⁾ L 1271. — ³⁾ Unedirt? — ⁴⁾ L 774 (Vorrede zum ersten Buche der *Instructiones*). In der Ausgabe fehlt *licet*. — ⁵⁾ I. e. 727 (liber formularum spiritalis intellegentiae). — ⁶⁾ Die Ausgabe hat *Vranio*. — ⁷⁾ I. e. 765 C. — ⁸⁾ I. e. 766 B. — ⁹⁾ I. e. 769 B.

gänzt sind: plaudite manibus . Pugna o certam aduersus negotias | spāles . uſt aduersus | : f. 55^b uitia conflictus in apostolo sic | — bra- bium supernae uocationis^{† 1)} || *wie vorhin;* *ergänzt:* corona . ~ eternae gloriae p iustitia mereis . In apostolo | de cetero reposita est michi eoro — | f. 56 na iustitiae qm̄ spiritualium | — f. 58^b lectionis eserōtator (*corr. m. rec.*) inuenies : | Exp̄ : eucherii epi liber primus | Inep̄ eiusdem liber secundus²⁾ || f. 59 i de hebraeorum nominū significatio^{nibus} | — xv de grecis nominibus | Inepit proloetus | Qn̄ fili carissimae (*corr. m. ead.*) superiore || f. 59^b libro propositionis tuis se retulit iam cerebra responsio et | —

f. 60 celebriora brebitatis causa ponam | Explicit proloetus | i de hebreorum nominum significatio^{nibus} : | Adonai in latinum significat dñs | —

f. 86 parabola similitudo | Expl liber secundus | Inep̄ proloc. libri tertii³⁾ : | Multifariam⁴⁾ et multis in quidē | conificationibus per omnia | fere sacra uolumina declaratum —

demonstremus || f. 86^b exordio id est de interrogationibus et responsonibus ; | Expl prologus | De (*Ceras.*) interrogatio adq; responsio | In genesis⁵⁾ exordio legimus . In principio —

f. 112^b sicut columbam et ueni entem super eum⁶⁾ | Expl eucherii libri tres ||

In dieser Handschrift ist der *liber formularum* mit den *libri instructionum* in merkwürdiger Weise verschmolzen. Die Vergleichung anderer Handschriften des Eucherius wird zeigen, ob der *Sessorianus* in dieser Hinsicht allein steht. Ein grosses Interesse hat diese Handschrift durch den vorgesetzten Index, der über den ehemaligen Inhalt derselben Aufschluss gibt, und uns mehrere sonst unbekannte Schriften kennen lehrt. Der Brief des Hilarius Arelatensis ist von Salinas in seiner Ausgabe desselben nach dieser Handschrift verbessert worden.

GREGORII MAGNI dialogi.

XL. membr. 8. 2 col. fol. 210. saec. X.

f. 1 Quadā⁷⁾ | die | nimiis | quo|run|dam | secu|lari|um | tumul-
tibus depres|sus . — f. 30^b exoiu ~| sumamus; Explie liß . i . | Inci-

1) l. e. 769 C. — 2) Folgt das zweite Buch der Instructiones. l. e. 811. —

3) Excerpta aus dem ersten Buche der Instructiones. — 4) Vergl. l. e. 773 C. — 5) Vergl. l. e. 774 A. — 6) l. e. 811 A. — 7) LXXVII 149.

piunt capitula | libri secudi (*sic*) | i Uita et miracula uenerabilis benedicti | — f. 31 xxxvth De insana muliere p eius specū sanata . || f. 31^b Fuit | uir uitę — f. 66 p silentium | reparamus ; | Explieit liber secundus . Incipiunt capitulo libri tertii ; || f. 66^b i De paulino . uolanę ciuitatis epo — xxxviii De uisione redempti ferentę ciuitatis epo Explicitum capitulo ///////////// | Incipit prolopus | libri tertii . || f. 67 Dum uicinus ualde | patribus — oculis uidissem ; | Incipit liber tertius | Dum sequentium uaudalorum —

f. 121 uolumine de'mostrabo : | Explicit liber tertius | Incipiunt capitula | libri quarti : | i Quod aeterna spiritalia ideo | a carnalibus — f. 122 lxii De relaxandis culpis alienis ut nr̄e laxentur ; Explicitum capitula ; Incipit liber quartus ; | Postquam a paradiſi gaudiis . | culpa —

f. 184^b si ante . mortem dō hostiam | ipsi fuerimus ; | Explicit liber | quartus dialogi | beati gregorii papę . ||

f. 185 (*Das Folgende von etwas jüngerer Hand*) Uita fursei | Fuit uir uitę ueuera|bilis furseus | nomine . nobilis —

f. 199 merita illius . | clarescunt . diuinis . uirtutibus ; adiuuante dñō nr̄o ihū | xpo . qui etc. amen ; | Rem actam atque gestā | fr̄s dilectissimi ad memoriam concitemus confessoris. (*über denselben Furseus.*) —

f. 210 instabilis uitę clausit | horam . ||

Dieser Codex stimmt im Wesentlichen mit dem *Cod. Veron. XLVI 44*, ohne ihm jedoch an Alter oder an Werth der Überlieferung gleich zu kommen. Um ein auffallendes Beispiel der Übereinstimmung anzuführen, so hat der *Sessorianus* am Schluss des vierten Buches: *si ante mortem dō hostiam ipsi fuerimus*, der Veronensis ebenfalls: *si ante mortem dō hostiam ipsi fueremus*, während die Vulgata liest: *si ante mortem deo ipsi hostia fuerimus*.

GREGORII MAGNI homiliae in evangelia.

XXXIX. membr. (*Grossocœcæ*) fol. 103.

f. 1—47 saec . xiii . Ruperti abbatis Tuitiensis libri de diuinis officiis (*Fragment ohne Anfang und Schluss.*)

f. 48 . 49 saec. xi—xii. *Fragment der Genesis.*

f. 50—57 2 Col. saec. x.

f. 50 Incip̄ episto (*sic*) pauli apostoli ad galath̄ | cōmentariorū beati hieronimi pbri | ad paulam & eustochium lib̄ pri|mus Incip̄ | pre- (Reifferscheid.)

fatio ; | Pauei admodum dies sunt . quod | epistolam pauli | ad philemonem — ¹⁾ f. 52 singula queq; | pandamus : | Paulus . apostolus non | —

f. 57^b Pulehre aū ait nisi sunt | aliqui qui uos conturbant ²⁾ ||

f. 58—61 saec . xi—xii. *Perikopenverzeichniss.*

f. 62—65 saec . xi—xii . Passio s̄cō⁴ mārt . vii fr̄m dormientium.

f. 66—82 saec . xiii—xiv . Augustinus de doctrina xp̄iana
(*Fragment ohne Anfang und Schluss.*)

f. 83—90 2 Col . saec . viii—ix.

f. 83 ante ergo et | post abrahā | habuit . qui et | accidere potuit per exhibitionem ³⁾ —

f. 84^b Et quam multi sunt hodie | qui iudeorum | duritiam detectantur ⁴⁾ | f. 85 tur ⁵⁾ et si dō uiuere * in pueritia et * iuuentute —

f. 86^b Non si daret qđ | non deberet | sed si non daret ⁶⁾ || f. 87 quia predicationem dñi | audire noluerunt ⁷⁾ — nequaquam possit . | exp̄ om̄l xvii⁸⁾ . In ep̄ leē | sc̄i euḡ . seē math̄ . | In ill̄ temp̄ d̄ ih̄s | — f. 88 electi . In ep̄ om̄l xviii⁹⁾ . eiuc̄ hauīta ad pp̄ in basilica | sc̄ marię ad presepe ¹⁰⁾ || In explanatione sua multa | ad loquendum | —

f. 90^b (*fol. 90 zerfetzt.*) Quid hic statis | tota die otiosi | ac si aperte diea ^{++ 11)} ||

f. 91—96 saec . xi *Bruchstück von Augustins Psalmencommentar (zu Ps. 144. 145.)*

f. 97—101 saec . xi—xii Homilia in illud Joannis : Verbum erat apud deum . *Anfang:* Vox sp̄alis aq̄lē auditū pulsat ecclē u. s. w.

f. 102 . 103 saec . xii *Decrete Gregors des Grossen. Auf fol. 103 stehen von gleichzeitiger Hand folgende Verse:* Gregorii miras conscriptas has homilias | Oddo . siluester . faeta uice . sigezo necne . | Siluō patri . monachi scripsere beati . | Tunc prior hoc iussit maur̄ q̄ nōē fulsit . | Premia tu uitē d̄s istis da sine fine . Am̄. ||

f. 104 . 105 saec . xiii—xiv . *Fragment aus den vierzig Homilien Gregors des Grossen.*

Über diese Handschrift , die nur zum geringen Theil hieher gehört, ist nichts weiter zu bemerken, als dass das durch sein Alter sich

¹⁾ XXVI 307. Fol 30—37 bildeten ursprünglich den ersten Quaternio von cod.

XCVI. Siehe unten (Hieronym. comm. in ep. Pauli). — ²⁾ l. e. 319 A. —

³⁾ LXXVI 1152 B. — ⁴⁾ l. e. 1153 B. — ⁵⁾ l. e. 1153 D. — ⁶⁾ l. e. 1157 A.

— ⁷⁾ l. e. 1153 B. — ⁸⁾ Vielmehr XVIII. — ⁹⁾ Vielmehr XIX. — ¹⁰⁾ l. e.

1153 C. Die Ausgabe hat: habita ad populum in basilica beati Laurentii martyris. — ¹¹⁾ l. e. 1153 D. Fol. 85 und 86 gehören nach fol. 90.

auszeichnende Fragment der Gregorianischen Homilien eine Reihe abweichender Lesarten aufweist, durch welche der Credit der Vulgata sehr erschüttert wird. In der Handschrift, zu der das Fragment gehörte, machte es den siebenzehnten Quaternio aus.

HIERONYMI commentarii in epistolas Pauli.

XCVI. membr. (*Grossoctav*) 2 col. fol. 320. f. 1—204. saec. X.

f. 1 & uolunt conuertere euangeliū xpi : | Uolunt inquit¹⁾ — .

f. 25^b quā uel | maxime hab& ; Exp̄ lib̄ . i . | Incip̄ liber . ii .

Quod in primo | commentariorum ad galatas libro | —

f. 59 eautissime nunc exclusam . exp̄le . ii . Inc̄ li . iii . | Tertium ad galatas o|paula & eustochium | uolumen —

f. 90^b intellexerit | quod docetur . explicit | comentariorū beati hieronimi | lib̄ tertius Incipit prefatio | beati hieronimi p̄bri in epis̄tolis pauli apostoli ad haephe|sios²⁾ ; || f. 91 Paulus apostolus ihū xpi per uoluntatem dī ; | si per p̄positionis misteriū | —

f. 119 cor|ruerit comminu& eū | exp̄li liber . i . Incipit liber . ii . | Secundum orationibus | uiris . o paula . & eusto|chium orationib; compleatur; | Huius rei gratia ego pau|lus —

f. 153 qui re|dempti st̄; Exp̄li; |

f. 153^b Xps . lux . uita . det nōb uincere dira | Angelicis xps̄ p̄eibs nos dueat ad ipsum || f. 154 Exp̄ lib̄ tertius ad ephesios | hieronimi³⁾ . Incip̄ ad tytum . | Lieet non sint | digni fide⁴⁾. —

f. 190 benedicens prebere uoluiss& ; | Explicit ad titum | beati hieronimi Incip̄ | ad phylemonem . | Qui uolunt | inter epistolas pau|li⁵⁾ —

f. 204 quotiens auditus . //| lectus edificat . | Expl̄ . ad philemonem | beati hieroni|mi p̄bri ||

f. 205—307 saec . xi—xii.

f. 205—295 enthalten die Apostelgeschichte, die sieben kanonischen Briefe, und die Offenbarung mit allgemeinen und speciellen Prologen, sowie mit Capitulationen.

¹⁾ XXVI 319 A. (comm. in ep. ad Gal. I 1). Der erste Quaternio fehlt. Derselbe hat sich in der Misanthandschrift XXXIX wiedergefunden, in welcher er fol. 50—57 bildet. Siehe oben (Greg. Magni hom. in ev.). — ²⁾ Die praefatio selbst fehlt. l. c. 439. — ³⁾ Das dritte Buch in dem Codex nicht mehr vorhanden. — ⁴⁾ l. c. 555. — ⁵⁾ l. c. 599.

- f. 296 In xp̄i nomine inept sermo dom . paulini ad pp̄lm xl¹⁾ . | Audite fr̄s km̄i . & sollicite pertantes intelligite | —
- f. 297 sēlorum amen | Item omelia legenda de inicio quadraginta simae | Sieut dñs n̄ ih̄s xp̄s non pmisit hunc mundū | —
- f. 298^b bona opera egerunt . | Ineip̄ breñariū de sc̄o euanḡ . omel̄ legenda ad pp̄lm . | Dñs dicit in euangelio ; conuertimini ad me —
- f. 300 sēloꝝ amen | It̄ hom̄ leḡ de inicio quadragesime ||
- f. 300^b Sermo sēi Auḡ ad populum | Gaudemus fr̄s km̄i & dō grās agimus . quiꝝ a uob̄²⁾) | —
- f. 302 sēlorum . amen . | Incipit omelia . sēi isidori ep̄i | Satis nos oportet timere tres causas³⁾) —
- f. 304 selorū amen | Incip̄ omelia gr̄e (*sic*) geronimi pr̄bti . | Cum ingloriosus fueris beati illi qui habent oculos⁴⁾) | —
- f. 306 sēlorum . amen . | Sermo die sc̄o paschē | Scitis fr̄s n̄ri dilecti . quia hodie seissimū diē⁵⁾) —
- f. 307 unieū | filiu suū . amen . ||
- f. 309—313 saec . xiii
- f. 309 In natl . viii . fratrū . vi id iūl seq̄ sēi | eūg sēd Math̄ . | In illo temp̄ . uidens ih̄s — eñorum et reñq ; om̄ lec̄ eiusdem ; | Cum dñs et saluator n̄r circumiret ciuitates⁶⁾) —
- f. 313^b sēlorum amen . ||

Diese Handschrift gehört zum Mittelgut, über das sich erst in einem späteren Stadium der Untersuchung ein sicheres Urtheil fällen lässt.

HIERONYMUS *adversus Jovinianum.*

CXXVIII. membr. 4. fol. 164. saec. VIII.

- f. 1 (*man. saec. XI*) Sēi hieronimi ad iouianū | directū || f. 1^b Ineip̄ lib̄ primus | aduersus iouinianū | Pauel⁷⁾ admodū | dies sunt quod sēi ex urbe f̄f̄ . cuiusdā mihi iouiniani cōmentariolos transmiserunt . rogantes | ut eorū eneptiis responderē , | et epicur̄ xpianor̄ euangelico | atq : apostolico rigore contererē . | —

- f. 93 et postquam in pontificatum fuerint | adlecti viros esse desinere Finit | Expl lib̄ primus | Ineip̄ secundus lib̄ . | superioris pars altera | Secunda propositio est ** eos fuerint | baptizati a diabolo non

¹⁾ Das auf fol. 296—300 Enthaltene hat Mai Spicil. Rom. IV 306 ff. aus dieser Handschrift edirt. — ²⁾ XXXIX 2240. — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ XXIII 211.

po**e temptari | et ne hoc stulte dicere uideretur adiecit | quicunq; autem temptati fuerint , | ostendi eos aqua tantum et non spū baptizatos. —

f. 164^b quam sub consolibus epicuri luxuriam suscepereunt Finit | Expl. aduersus iouinianū | libri duo amen ||

Die durch diese Handschrift vertretene Überlieferung steht an Güte dem Texte des *Cod. Veron. XVII 15* nicht nach.

PROSPERI *chronicon.*

XXXIII. membr. fol. 2 col. fol. 1—234 saec. XII—XIII; fol. 235—259 saec. XI XII, fol. 260 — 283 saec. XI — XII.

fol. 1—234 enthalten die vierzig Homilien Gregors des Grossen, wie gewöhnlich in zwei Bücher eingetheilt, indem je zwanzig Homilien ein Buch bilden. Am Schluss des ersten Buches stehen zwei Constitutionen Friedrichs II.

fol. 234—259 enthalten Hieronymus de viris illustribus und seinen Fortsetzer Gennadius. Am Schluss stehen folgende Verse: Accipe quęsitū presul sc̄issime librū . | De nō patrū lectis de patriis actum . | Quo tibi sūme dā fā (sic) n̄ri memor esto tuorum . ||

f. 260 Incipit chronica sc̄i | Prosperi . Regensis ep̄i . | Adam eū ēct anno⁴ . ducento⁴ triginta . genuit seth . | !) —

f. 280 attulit offensionem . ōmēm in p̄petuum perdit auctorem . Explicit | chronica sc̄i Prosperi . Regensis ep̄i . Galenus | philosophus de signo mortis in homine . | Frons rubet — signa mortifera ; ~ | Adbreuiatio chronicę²⁾ . | Adam eū ēct centū triginta anno⁴ . genuit | seth —

f. 281 Sunt aut̄ toti's (corr. m. rec.) summē ab origine mundi anni usq; | in p̄sentē obitū domini karoli . sunt anni (expunavit m. rec.) m̄i 3 CCLXI . | De natura rerū . et tēpo⁴ ratione . | Non ē p̄mitendū eū dīx de natura | rerū . quur n̄ eciā de natura tēpo⁴ | —

f. 283^b ab auctoribus collecta . et ad quem cernendā | mentis acies purganda : ~ ||

In dieser Miscellanhandschrift verdient nur das Chronikon des Prosper Beachtung; äusserst selten nämlich hat sich dasselbe bis jetzt so wie hier ohne Verbindung mit Hieronymus gefunden.

¹⁾ LI 335. — ²⁾ Vergl. Tabulae eodd. MSS. in biblioth. Vin'ob. asser. 408, 5.

VITAE PATRUM.

MLI. membr. S. 2 col. fol. 1—183 saec. X; fol. 184—189 saec. XIII.

Auf dem Vorsetzblatt: Iste liber est monasterii nonatulani | f. 1 Incipit uita s̄ei pauli heremitē | Inter multos sepe | dubitatum ¹⁾) —

f. 8 regum purpuras eum regnis suis. Expl̄j uita s̄ei pauli moñ | Incipit uita s̄ei antonii mō²⁾) Presbiter euagrius . innocentio ea|rissimo filio . in dñō salutem; Ex alia in aliā | linguam ad uerbum | expressa translatio — f. 8^b tu quere sententiam ; | Ep̄s athanasius . ad peregrinos monachos ; optimū fratres inistis —

f. 36^b totius corruptiones | artifices . ^{2a)}) Incipit uita beati hilario-nis | Scripturus uitam beati hilarionis ³⁾) —

f. 76^b plus illum locum dilexerat ; Explieit uita beati hilariionis | anachorite | Incipit uita eiusdā monachi captiui ; || f. 77 Qui nauali prelio dimicaturi ⁴⁾) —

f. 82^b non posse superari . Incipit uita s̄ei symeonis syri & here-mite | Ses symeon ex utero matris ⁵⁾) —

f. 90^b pr̄stitit ; Ego humilis & peccator antonius . — s̄eculorum amen ; Incipit de capitulo primo | i De ysidoro p̄bro alexandrino . | De li machario q̄ legione demonū expuliset xviii (*diesen Index, der übrigens unvollständig ist, hat eine Hand des elften Jahrh. geschrieben*) || f. 91 Incipit liber qui appellatur paradysus palladii monachi qui fuit discipulus euagrii . Incipit prologus . in quo tractat de (add. m. poster.) etatis suae annos (annis m. ead. post.) & uitan|da hereticorum dogma^{ta} (corr. m. ead. post.) & de distinctione carniū esus uel uini | potus | Multi qui dem multos uariosq ; libros | ⁶⁾) —

f. 95^b prae positum & predicabiles | mores ; de isidoro (ex ysidoro) p̄bro alexandrino | Cum primum alexandrinam ⁷⁾) — f. 183^b si me pronus uolueris adorare ; || f. 184—189 Computus expensarū domini Alberici de Pane vom Jahre 1252.

Die Fassung der Vita des Symeon ist von dem bei Rosweyde publirten Texte derselben sehr verschieden. Im Übrigen bietet die Handschrift nichts Besonderes.

¹⁾ XXIII 17. — ²⁾ LXXIII 123. — ^{2a)} Der Epilog des Euagrius (l. e. 167) fehlt. — ³⁾ XXIII 29. — ⁴⁾ l. e. 33. — ⁵⁾ LXXIII 323. ⁶⁾ LXXIV 245. — ⁷⁾ l. e. 251.

2. Die Capitularbibliothek von St. Peter.

(*Basilicana.*)

Die Bibliothek des Domepitels von St. Peter enthält eine grosse Anzahl von patristischen Handschriften, von welchen die meisten dem elften oder zwölften Jahrhundert angehören¹⁾. Unter diesen hebe ich für jetzt nur die bekannte Handschrift des Persius hervor, da sie auch eine Schrift des Boetius enthält, H. 36. Dieselbe besteht nämlich aus mehreren Codices: f. 1—58 saec. xi. *Boetius de arithmeticā*; f. 59—63 saec. x. *Persius* (f. 63 b von etwas späterer Hand 'versus Prisciani eloquentissimi de est et non'); den Schluss macht eine Handschrift des Rhetors Julius Severianus aus dem elften Jahrhundert. Von älteren Handschriften finden sich nur drei, deren genaues Inventar ich hier befüge.

¹⁾ Es existieren in der Bibliothek ein am Ende des sechsten Jahrhunderts geschriebener Realkatalog, der die allerdürftigsten Notizen enthält, und ein alphabetisches Verzeichniss der Autoren, welches eben nur zur ersten Orientierung ausreicht.

AMBROSIUS *de officiis.*

D. 167. membr. 4. fol. 124. saec. X.

f. 16 In nomine | scāe trinitatis incip̄ | tractatio | sc̄i ambrosii |
ep̄i et confes̄ | de officiis ¹⁾ | liber primus || f. 2 Non arrogans uideri |
arbitror —

f. 6^b inrisum. posthabitu. atq: inlusum. Si respondeas ²⁾ || f. 7
ita ³⁾ dispicit . Qui autem dol&. quasi senserit. Neq: in | prouide —

f. 59 proph&ieae benedictionis inueniat. | Explicit . Liber . pri-
mus^f | Incipit . Liber . secundū . || f. 59^b Superiori libro de officiis
tractauimus —

f. 87^b auaritia autem procedente paene omisit victoriam ⁴⁾. |
f. 88 Melius ⁵⁾ est enim pro misericordia causas prestare | —

f. 92 d̄s pacis & diffectionis erit uobiscum in dnō ihū . cui est
honor gloria | magnificentia potestas cum spū sco . in sc̄la sc̄loꝝ
amen . | Explicit . Liber . secundus . | Incipit Liber . tertius . | David
propheta docuit nos | tamquam —

f. 124 compendio expressa plurimum instruc̄tionis conferat .
Expl . ||

HILARIUS *de trinitate.*

D. 182. membr. 8. fol. 311. saec. VI. init

f. 1^b ⁶⁾ In nomine patris & filii & sp̄c sc̄i am̄. pat̄ nr̄ | sc̄s fas
quas nus nis (?) in x̄po filio dei amen. | Circumspicienti ⁷⁾ mihi pro-
prium uitae humanae —

¹⁾ De officiis ministrorum XVI 23. — ²⁾ l. e. 29a. — ³⁾ l. e. 30 b. Es fehlt ein Blatt. — ⁴⁾ l. e. 138 b. — ⁵⁾ l. e. 139 e. Ein Blatt fehlt. — ⁶⁾ f. 1—11 b sind von einer Hand des elften Jahrhunderts geschrieben; f. 12, 12 b dagegen von einer Hand, deren Zeit sich nicht bestimmen lässt, da sie die Schrift des alten Codex, allerdings sehr ungeschickt, nachgeahmt hat. Mit f. 13 beginnt die alte Handschrift, deren beide erste Quaternionen mit dem ersten Blatte des dritten verloren gegangen sind. — ⁷⁾ X 25.

f. 11^b natus & uniuersis carnis nostrę, passionib; finctus . ad dñm ¹⁾ || f. 12 aut ²⁾ quum in stagnis domesticis nauē — f. 12^b ante omnia natum esse quā ubi nati ||

f. 13 uitatis ³⁾ significatio est. sola natuitatis professio —

f. 14 praedicare ne falsum | expl liber primus | incp liber secundus | contuli in nomine dn̄i ih̄u xp̄i || f. 14^b Sufficiebat credentibus —

f. 27^b est enim sp̄s s̄es unus ubique omnes patriarchas ⁴⁾ || f. 28 ⁵⁾ profetas & omnem chorū legis inluminans iohannem et iā | —

f. 28^b obseruatione retinendus. || f. 29 Expli Lib. II. Incip Lib. III. Scī Hilari. | Adfert plerisque obscuritatem —

f. 33 opere consummato qđ dedisti mihi ut fatiam ⁶⁾. || f. 33^b qui ⁷⁾ bene dici cupitis huc festini currite benedicti patris opem querite | — Quo* sequi nos donet xps (*die Hälften der Seite bleibt leer*) || f. 34 ⁷⁾ laus patris omnis a filio est —

f. 40^b et testis et uictor exsistat | sancti hilari trinitatis liber tertius | expl incp liber quartus (*unter der Zeile*) contuli in nomine dn̄i ih̄u xp̄i || f. 41 *Über der Zeile* L. III. | Quamquam anterioribus libris —

f. 62^b profeta | quod d̄s est | contuli in nomine dn̄i ih̄u xp̄i | liber quartus explicit | incp liber quintus || f. 63 *Über der Zeile* l. v. | Respondentes inpiis et uesanis —

f. 82 d̄m in dō esse non confitens | expl liber quintus | contuli in nomine dn̄i n̄i ih̄u xp̄i | incp liber sextus || f. 82^b Non sum nescius difficillimo —

f. 110 crucifixerat denegaret | contuli in nomine dn̄i ih̄u xp̄i | liber sextus expl | incp liber septimus | Septimus hic nobis aduersus —

f. 136 d̄r se gignentis exhibuit | contuli in nomine dn̄i ih̄u xp̄i | liber septimus expl | incp liber octauus | Beatus apostolus paulus —

f. 160 inhabitet plenitudo | contuli in nomine dn̄i ih̄u xp̄i | exp liber octauus | incp liber nonus || f. 160^b Tractantes superiore libro de indifferenti natura | —

¹⁾ l. c. 46 c. -- ²⁾ l. c. 47 a. — ³⁾ l. c. 48 b. — ⁴⁾ l. c. 73 a. — ⁵⁾ f. 28--33 sind von einer Hand des zwölften Jahrhunderts geschrieben. Von der alten Handschrift fehlt hier ein Quaternio. — ⁶⁾ l. c. 84 b, die Fortsetzung auf f. 34. — ⁷⁾ ?

f. 192^b instinetu futurae uoluntatis agitandas ¹⁾ || f. 193 Sunt ²⁾
mea sunt et ideo dixi de meo accipiet | —

f. 194^b intellegatur inscientia | contuli in nomine dñi ihū xpī |
expl liber nonus | incēp liber decimus | Non est ambiguum omnem —

f. 228^b professus et mortuum | emendaui in nomine dñi ihū xpī |
expl liber deeimus | incēp undecimus liber | Totum atque absolutum —

f. 251^b imago mansurus | contuli in nomine dñi ihū xpī | expl |
hilari de trinitate | liber undecimus | incēp liber duodecimus || f. 252
Über der Zeile 4 · xii · | Tendimus tandem iam —

f. 275^b manens in te et ex te | et aput te semper d̄s qui est
benedictus | in saecula saeculorum amen | contuli in nomine dñi ihū
xpī | Sancti hilari de trinitate | liber duodecimus expl | incēp eiusdem
liber | in ³⁾ constantium imperatorem | feliciter || f. 276 *Über der*
Zeile 4 · i · | Tempus est loquendi —

f. 288 (*Über der Seite 4 · ii ·*) memo|riis sanctorum et paternae
pietatis | rebellem ⁴⁾ (b ex u) | contuli in nomine dn̄i ihū xpī aput
kasulas constitutus anno quarto decimo transamundregis (*sic*) | expl
liber in constantium | incēp eiusdem ad constantium ⁵⁾ | Benignifica
natura tua —

f. 291^b ingrederentur scripse|rint de se loquitur ipsa | expl .
lib . i . sc̄i hilari . ad constantium imp̄ incēp | lib . ii . eiusdem ad
euādem quem et constan|tināpoli ipse ⁶⁾ tradidit | Non sum nescius —

f. 294 iuxta ista non | dissonans | expl . sc̄i hilari . ep̄si et coñf ad
constantiu | lib . ii . incēpi eiūsd aduersus ⁷⁾ arrianos uel auxentiū |
mediolanensem || f. 294^b d̄d fratrib. in fide paterna manentib. | et
arianam heresim detestantib. episcopis et om̄nib. plebib. hilarius
conseruus uester sał | Speciosum quidem nomen est pacis et pul-
chra est | —

f. 298^b d̄m uerum praedicabunt | expl sc̄i hilari inc blasphemiae |
exemplum auxenti ⁸⁾ | Beatissimis et gloriosissimis imp̄ ualentiniano |
et ualenti augustis auxentius episcopus ecclesiae | catholicae mediola-
nensem . | Ego quidem piissimi —

¹⁾ l. e. 328 c. — ²⁾ l. e. 340 a. Ein Quaternio fehlt. — ³⁾ l. e. 577. —

⁴⁾ Den interpolirten Schluss hat der Basilicanus nicht. — ⁵⁾ l. e. 557. —

⁶⁾ Mit f. 288 b beginnt eine andere, etwas spätere Hand, mit f. 293 b wie-
der eine andere, noch etwas jüngere. — ⁷⁾ l. e. 609. — ⁸⁾ l. e. 617.

f. 299^b retractari non potere | exp̄ blasphem̄ auxenti arriani . inc̄ . sc̄i . hilari epsi | pietabensis lib̄. fidaei catholicae contra arrianos et prae*tores ari* | anis acquiescentes in xp̄ feliciter (*zwischen den Zei- len*)¹⁾ | d̄d et beatissimis fratrib. et coepiscopis | proū germaniae — hilarius — salutem | Constitutum mecum habebam ff. kk in tanto silentii uestri tempore —

f. 311^b certum | q. fili uere sp̄s sc̄i hisq. nominib. non simpli- eiter²⁾ ||

Die Subscription unter dem *liber in Constantium imperatorem*, wonach dieser Codex im vierzehnten Jahre der Regierung des Königs Trasamund mit seinem Original verglichen worden ist, ist authentisch, wie daraus hervorgeht, dass dieselbe in echter alter Cursivschrift geschrieben ist. Wäre sie, wie so häufig, nur Copie, so würde sie in kalligraphischer Schrift wie das Übrige geschrieben sein. Ferner röhren von derselben Hand die Subscriptionen am Ende der andern Bücher her, in welchen einfach die Correctur bezeugt wird. Endlich hat dieselbe Hand in derselben Schrift wie die übrigen Subscriptionen am Ende der meisten Quaternionen (3. 4. 6—14. 19—25. 28—31. 33—36) unter der Quaternionennummer die Bemerkung *contuli* hinzugefügt. — Die Handschrift ist *aput kasulas* (nicht *kasulis*, wie früher gelesen wurde) in Afrika geschrieben oder doch mindestens dort corrigirt worden. Pertz (Abhandlungen der Berl. Akad. 1847 S. 235) lässt sich durch das Facsimile bei Mabillon de re diplomatica täuschen, wenn er glaubt, dass *karakis* zu lesen sei, und danach die Herkunft der Handschrift in Sardinien sucht.

ISIDORUS *de officiis.*

D. 217. membr. 8. fol. 96. saec. IX—X.

f. 16 Incip̄ liber officiorum³⁾ sc̄i | esidori | episcopi ||

f. 2 Incip̄ prologus | Dñō meo & d̄i seruo fulgentio ep̄o . esidorus ep̄s . queris a me originem officiorum — auctorum . | Incipiunt capi- tula | i De ecclesia uel uocabulo xp̄ianorum | — xliii de carnium esu uel piscium : exp̄l cap̄l | Ea quae in officiis — referamus ; | i De

¹⁾ De synodis seu de fide Orientalium l. c. 479. — ²⁾ 503 b. — ³⁾ de eccl- siasticis officiis LXXXIII 737. —

ecclesia uel uocabulo xpianorū | Primum a p&ro (apto add. man. saec. XII) ecclesia in antiochia est | —

f. 32^b nec apostoli prohibuerunt . Expł lib primus || f. 33 Incepit liber secundus . | Qm̄ origines causasq; officiorum | — sequēmur : , | expł pfā | Incipiunt capit̄ libri hunc (*sic*) | i De clericis — xxvii de manus impositione uel confirmatione | Expliciunt capita || f. 33^b i de clericis Itaq; oīs qui in ecclastieci —

f. 69 pat̄nis sententiis | firmar&ur . | Expł officiorū Lib . n. || f. 69^b Incip̄ opuseula sc̄i | isidori episcopi ¹⁾ | i de fide — f. 70 xl de monachis qui curis saeculi occupantur | Expliciunt capitula | i de fide | Non posse ad ueram beatitudinem peruenire (re *in ri corr. m. post.*) —

f. 96^b secl̄i honore portare stud& crucem xpi labore; ||

¹⁾ ? — Diese Handschrift kannte Arevalus nicht. Vgl. Isidoriana cap. CVII. (LXXXI. 915 sqq.)

3. Die Bibliothek des Principe Barberini.

(*Bibliotheca Barberina.*)

Die Barberina besitzt über ihre Handschriften seit der neuen Ordnung derselben ein Inventar nach ihrer Aufstellung und ein alphabetisches Verzeichniss der in denselben enthaltenen Schriften. Die patristischen Handschriften, deren die Bibliothek viele aber meist jüngere besitzt, stehen fast alle in den Abtheilungen XI—XIV zusammen.

ARNOBII et Serapionis conflictus.

XI. 148. (Alte Nummer 2889) membr. 8. fol. 1—72 saec. IX, 73—113 saec. X.

f. 1^b. 2 Calender

f. 2^b Interpretatio . Quomodo credis dñm R̄ | credo unū dñm in trinitate patrē & filium | & sp̄m s̄m . Inter quis est pater —

f. 3 de maria | uirgine natus ē . xps . ¹⁾ ||

f. 3^b De scā trinitate libri . iii . (*man. al.*) ²⁾ | In isto codice continentur | libri quattuor serui xp̄i | arnobii facti in monomachia |

¹⁾ Darunter ein Stempel mit der Legende S. Andreas Romae. — ²⁾ Mit *man al.* habe ich die verschiedenen Hände bezeichnet, welche ungefähr derselben Zeit, wie der Schreiber des Arnobius angehörend, Bemerkungen, Nachträge und kleine Tractate in die Handschrift eingetragen haben

aduersus hereses diuersas id est | nestori | arrii | eunomii | fotuni | sabellii | macedonii | apollinaris | et euticis¹⁾ || *Neben diesem Index an der Seite man. al. hebräisch-lateinische Glossen unter dem Titel Interpretatio sermonū hebreicorū in latinum.*

f. 4 De sc̄ā trinitate (*man. al.*) | Sup uenientes aegiptii qui ostenderent²⁾ se antiquō rū puinciae suae magistro⁹ displos —

f. 26 dī & hominis unam filii dī credamus esse | psonam Finit iber primus. | Incipit liber secundus | Postera namq.³⁾ die inter initia diei eodem⁴⁾ repraesentato cōuentu . resedentib, constantio & am̄monio . arñ d̄ . si aliqua⁵⁾ —

f. 41^b recitatus est titulus sic .⁶⁾ Incipit liber sc̄i | cyrilli alexandrinae ecclesiae episcopi | quē misit p totas aegipti partes ad exclu- dendam sectam nestorianam . | Explicit liber secundus . | Incipit liber tertius | Incip̄ . de dies egip̄ quom̄ colend̄ s u. s. w. (*m. al.*) || f. 42 De sc̄ā trinitate *m. al.* | Expliē lib̄ secdus . Incipit liber tertius . | Cyrilli beatissimi episcopi alexandrinae urbis | ad totius aegipti re gionē ep̄la paschalis qui p̄clarā | atq . eximiā & sacrī dī legib; con gruā uitā colere | consuer̄ . & in eo sūma alacritate simul animos i tate | uersari . nullo quide omnino torpore pigritiae detinunt impe diūta uero semp om̄na rūpentes . & moras | bonor̄ actuū incepta accuratissimo fine concludunt. | Opinor tam̄ his admonitiones quoq. eē necessarias | p̄ceptoris —

f. 50^b seaē quinquagesimae . sic enim regni caelo⁹ heredes cē merebimur in xp̄o ihū dnō nō p quē & cum quo dō patri cum spū scō gl̄a & impr̄m in sec̄la seclō⁹ am̄ | salutate inuicē in osculo scō saluant uos qui mecum s | fratres pax uobisecum . | Iudices dixerunt⁷⁾ . | Ecce ex integro lectus liber⁸⁾ ē . sc̄i cyrilli —

f. 55 nobis uerbo tenus lineam tende . ut memoranda | non tegantur silentio⁹⁾ . Finit liber tertius . | Incipit liber quartus . |

¹⁾ Arnobii catholici et Serapionis conflictus de deo trino et uno , de duabus in Christo substantiis in unitate personae , de gratiae et liberi arbitrii concordia. LIII 239. — ²⁾ ut ostenderent. — ³⁾ om. — ⁴⁾ eorum. — ⁵⁾ si Serapioni aliqua. — ⁶⁾ l. c. 294. e. In der Ausgabe, in welcher die Schrift in nur zwei Bücher eingetheilt ist. fehlt der Brief des Cyrillus (recitatus est titulus sic , etc.). Auch in der benutzten Handschrift scheint er nach Feu-Ardents Note zu urtheilen, nicht gestanden zu haben. — ⁷⁾ Post hanc epistolam publice perfectam iudices praefati dixerunt — ⁸⁾ liber lectus — ⁹⁾ l. c. 301 a.

arnobius seruus xp̄i dixit , | Dum in unigenito duas confitemur naturas duasq. | substantias obicitur —

f. 65 duasq. in unico dī filio | substantias ¹⁾ praedicasse || f. 66 Incipit sermo habitus in basilica | restituta die natalis dñi ²⁾ | Saluator n̄r natus de patre sine die p̄ quē factus | est omnis dies . uoluit natale habere in terra ³⁾ | —

f. 67^b processit qui est benedictus cum patre & spū scō in | sec̄la seclorum amen . Explīc itaq. a legente trac|tatus sc̄i agustini ⁴⁾ . serapion dixit . | Satisfactum eē desiderio —

f. 69 Si quis non dixerit ōmā p̄ filiū ⁵⁾ & sp̄m sem patrē fecis|se id est uisibilia & inuisibilia ⁶⁾ anathema sit ⁷⁾ . | hic r̄ aliqua partem quę adēe minime uidet (*von derselben Hand*) ⁸⁾ ||

f. 69^b tanto magis ab ea parte quae terris appar& radios eius excipere — & ideo uideri decrescere sed | quidlib& horum duo ⁴⁾ (*über die Mondphasen ; Anfang und Ende fehlt*) m. al.: Quid ē . hom̄ . animal rationalis & mortalis sensū capax | & disciplina . Qd̄ ē animal b̄ corpus animatus sensib; & | — f. 70 Quid ē flegm̄ b̄ | alba frigida — & ad glutiendū licore p̄stans , ||

f. 70^b m. al.: Ratio p̄ singuł m̄ qua potionē usitař deř homo | M Jaň gingib̄ & reupontico . m̄ . f̄. agrimonia & appio . | — humores n̄ moueant . Ratio . pp̄ sanitatē corporis | & cordis quid obseruare deř homo de m̄s in m̄s | m̄ . mař . dulce bibe — f. 71 bene digerere facit in omniř | aptissimū ē ||

f. 71^b m. al.: DCLXXII generationes . Erant aū filii noe. III | sem — f. 72 in assyrios primꝫ regnauit uetus quem quidē | alii existimant coturnus hius filius fuit nus | qui condidit ninniuen qm̄ d̄s || f. 72^b. 73 leer.

f. 73^b Introitum n̄rm ad fon|tem aquae uiuentem | ubique omnis gens desi|derans uenire . et bibe|re de aqua illa . quam | desiderat omnis gens | celestium terrestrium . | et nos expectamus per eam | salutem accipere . et uitam aeternam . | Adelbertus quamuis indignus pr̄b̄t . | famulus dñi . ~ | exarauit ad honorem | beatę mariae sedis ab-

¹⁾ duasque substantias in unico Dei filio — ²⁾ Sermo sancti Augustini episcopi de natuitate domini nostri Jesu Christi — ³⁾ in terra habere natalem — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ filium postea incarnatum — ⁶⁾ id — inuisibilia om. Der Barberinus stimmt hier mit der sonstigen Überlieferung des Briefes von Damasus. — ⁷⁾ l. c. 321 c. — ⁸⁾ Ein kleines Stück fehlt.

ruptiensis libellū | istum; Supplicat . ut qui in eo legerit . | dieat . Paree ei redemptor . & miserere animae illius (*der Rest der Zeile ausradirt*).

f. 74 In nomine scāē et indiuidue trinitatis . | incipit liber primiorum . de libris | ueteribus . hac noui testamenti¹⁾ plenitudinem . quam canonica et²⁾ catholica recipit ecclesia . iuxta ueritatē³⁾ | Priorum traditionum . ista est; | in principio uidelicet . quinque libri moy si . —

f. 75 dispositio igitur ueteris | ac noui testamenti . ordinem⁴⁾ . librorum | uel⁵⁾ numero nunc cursim. breuiterque in eis⁶⁾ parua | proemia narrationum subiciamus; | Genesis iuxta fidem historiae —

f. 85 Phedus quoque amicitarum cum romānorū duces . atque (t ex d)⁷⁾ legationum; | Incipit prefationes librorum testamenti noui⁸⁾ Euangelioꝝ pdicatio . quamvis quadrifaria sint⁹⁾. | —

f. 87^b flumen etiam baptismi mundum . lignumque uitae . dñm | ih̄m xpm; Explicit liber | primiorum traditionum . uetera et noua . de scriptura | diuina . quem canones continet; | Incipit uita . uel obitum scōrū . | qui in dñō processerunt¹⁰⁾; | Prephatio quorundam scōrum nobilissimorum . ortu¹¹⁾ uel gesta cum genealogiis | — dum breues sermones | leguntur . Incipiunt capitula . || f. 88 i. Adam — f. 88^b LXXXIII. Titus . | Incipit ortum . | uita uel obitum . | scōrum patrum . | qui in scriptura|rū laudibus | efferuntur; || f. 89 . i . Adam protoplastus¹²⁾ & colonꝝ paradisi . princeps generis & electi¹³⁾. —

f. 103^b (LX Judit) inter dotha | in balmon¹⁴⁾; Finit ortus ac | uita . uel obitū . scōrum patrum . quos habentur in ue|tere testamento; Incipit | eoꝝ quos sunt in nouo testamento obitum eorum; — LXI; — | Zacharias et helisabet . ante dñm iu|sti —

¹⁾ Isidori in libros ueteris ac novi testamenti prooemia LXXXIII 155 —

²⁾ Plenitudo novi et veteris testamenti quam in canone — ³⁾ uetustam priorum traditionem — ⁴⁾ ordine — ⁵⁾ et — ⁶⁾ eos — ⁷⁾ dueibus actaque — ⁸⁾ In der Ausgabe fehlt dieser besondere Titel. — ⁹⁾ sit —

¹⁰⁾ Isidorus de ortu et obitu patrum , qui in scriptura laudibus efferuntur. Vgl. die in der Handschrift folgenden Titel , l. e. 129 — ¹¹⁾ sanctorum patrum nobilissimorumque virorum ortus. — ¹²⁾ protoplastus. — ¹³⁾ humani generis et delicti. — ¹⁴⁾ et balmon. Die Ausgabe hat noch ein Capitel über die Machabaei.

f. 110 (lxxxi:) Titus ibiq; in pace defun|etus est . atque sepultus; | Explicit uita uel obitum sc̄ō⁹ | patrum . quos in scripturar̄ | laudibus referuntur; ~ | Dō gratias amen; ~ || 110^b Incipiunt capitula fidei baptismatis ¹) | Juxta pietatem presulis nr̄i . inquisitio|nem presbiterorum. — secundum ipsius preceptum | exempla colligere curauimus; Cap̄ . 1; ~ | Cur primum infans caticuminum efficitur . ~ Caticu|minus grecae . latinae audiens —

f. 113^b (xiii) ubi cognoscemur . sicut | et cogniti sumus; De vii^{em} . gradibus ecclesiis . | Clericus quid int̄pretaſ uſl cui' lingua dieſt. ~ by gre|icae; — in ordine et ministerio aecc̄lāe esse exorcistas ||

Die Schrift des Arnobius wurde zuerst von Feu-Ardent nach einem Codex S. Jacobi Leodiensis herausgegeben. Die Handschriften derselben sind äusserst selten , vgl. Mai Spicil. Rom. V 101, der den Brief des Cyrillus in der Arnobianischen Übersetzung nach zwei jüngeren Vaticanischen Handsehriften mittheilt. Der Barberinische Codex scheint, obwohl am Ende ein kleines Stück fehlt, vor der Lütlicher Handschrift bei weitem den Vorzug zu verdienen. — Die angehängte Handschrift des Isidor ist ohne Werth.

CANONUM collectiones.

XIV. 52. (Alte Nummer 2888) ²) Grossoctav membr. foliorum 298. saec. IX—X.

f. 1 In nomine | dn̄i nr̄i ihu | incipiunt constituta quas tri | centum decē et | octo patres constituerunt ||

f. 1^b i ³) Canones apostolorum tituli I.

ii Canones niceni tit. xxii.

iii Incipit quem ammodū formata fieri debeat

¹) ? — ²) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini de antiqu. collection. et collector. canonum II 7, LVI 135 ff. — ³) In dem Index sind mehrere Stücke übergangen: ich habe dieselben in den Anmerkungen an den betreffenden Stellen nach dem Texte verzeichnet. Dagegen habe ich weder, wo die Nummerierung der einzelnen Stücke von der im Text befolgten abweicht, noch wo die Angabe der Titelzahlen nicht übereinstimmt, die Differenz angegeben, da in dieser Hinsicht im Index wie im Text grössere oder geringere Willkür sich zeigt.

- iii Epistola directa ad synodum roma
 v Epistola siluestri ep̄i ad synodum
 vi Canones siluestri papae
 vii Statuta canonum anquirensum tit̄ . xxiii
 viii Canones neocaesariensium tit̄ . xxiii
 viii Canō gangrensum tit̄; xx;
 x Cañ cartaginensium tit̄. xl.
 xi Epīs; abone concilium . supra scriptum ad bonifatiū; uī epm
 xii Epistula attici ep̄i; aeccle; constantinopolitani ad bonifatiū:
 uī epm
 xiii Epistula . aureli ep̄i; ad s̄em: caelestinum epm ; uī
 xiv Item coneilium . cartaginensem; tit̄; x.l.
 xv Epistula coneilii . cartaginenses; ad innocencium papa; uī
 xvi Rescriptum sc̄i papae innocentis ad aurelium epm
 xvii Concilium uniuersale; caleidona habitum; ad quingentis xx
 epis tit̄ xxiii
 xviii ; can; constantinopolitani, tituli; v.
 xviii cañ; sardicensis . tituli . xxv.
 xx cañ antioceni tituli xxv.
 xxii Excerpta antistitum . que recitata sunt contra nestorium | ad
 synodo ephysyor̄ tituli . xviii.
 xxii Nestorii blapseiarum capitula et cyrillo alexandrino ep̄o | con-
 tradicente capitula . xii
 xxiii epistula imperiales ad aureliū; cartanicense; epm
 xxiv epistula aureli ep̄i ad om̄s ep̄os p̄ bizacenā prouinciā constituti
 xxv Excerpta digestis habitis contra pelagium hereticum
 xxvi Excerpta epis constantini epis . ualentiniani agusti iunioris
 de || f. 2 exiliando caelestino heretico pelagiano
 xxvii Statuta antiqua orientis tituli . cii.
 xxviii Epistula decretales ad anastasium epm thesalonicensi .
 xxix Rescriptum episcoporum adque fratrum
 xxx Epistula canonica quibus debeant adimplere; pr̄bi . diaconi
 sub ///
 xxxi concilium laodicensem
 xxxii concilium cartaginensem ¹⁾

¹⁾ f. 117 b xxxiii | Incip̄. ex consilio cartaginensem | Felix ep̄o salutem:
 salitanus dixit nec illud pretermittendum — f. 119 donec optemperet !

- xxxiii Epistula beati clementis. uī epī . ad iacobum . fr̄t dñi hyero-solimit//
- xxxiv precepta sc̄i petri de sacramentis conseruandis ¹⁾
- xxxv Anno regni constantini regis nepotis constantini magni uiri ²⁾
- xxxvi Confessio fidei: catholicae quam papa damasus misit ad paul // | num: antiochenum ep̄m
- xxxvii Dilectissimo fratri paulino . damasus
- xxxviii Epistula pape syryey directa ad hyerio ep̄o; tharaconensi ³⁾
- xxxix Innocensius ep̄s uī exuperio ep̄o . tolosano .
- xl Item eiusdem ad macedones ep̄os
- xli Innocensius uictorio ep̄o rotomagensi
- xlii Epistula innocentii papae . ad daecentium ep̄m egubinum
- xliii Epistula zosymi papae aesycio ep̄o solitano . salutāe
- xliii (sic)
- lx Supplicatio pape bonifatii constituatur a principe
- lxvi Epistula caelestini papae . uniuersis epis
- lxvii Item caelestini papae a ecclie romane . data ad synodū | in ephypo constitutum
- lxviii Item alia epistula . caelestini papae . ad nestorium
- lxix Item alia epistula eiusdem exortatoria sc̄i ep̄i caelestini | ad constantinopolim clero . et plebe missa
- l Caelestinus ep̄s . uniuersis epis p̄ uiennēse prouinciā constitutis
- li Accusatio syxti papae .
- lii De pulcronio: hyerosolimitano ep̄o ||
- f. 26 liii Deiectio marcellini papae
- lvii Epistula leonis papae . ad rusticum ep̄m narbonense

Zacharias seissimus ac ter beatissimus ep̄s sedis apos|tolice — subte r declarantur (es folgen 19 Titel und Unterschriften) — f. 123 Factum hoc synodus anno secundo ardabasti imp̄i | nec non et liutprand rege anno; xxii; indietio duodeci fꝝ — ¹⁾ Nach diesem Abschnitte folgt im Texte (f. 133) von einer Hand des zwölften Jahrhunderts die Notiz: In nomine dñi am̄. anno dñi. MXXXVI. Indit. IIII. tpr̄ sc̄i pp. bñdie|ti natus de tusculana ex patre albico . ¶ inquietissimi impatoris curradi | ¶ guinni (?) abbis oseelū ē tēplum hoc ad honorē dñi salvatoris — in festiuitate sc̄i britii ¶ usque ad octauam. — ²⁾ Gesta de Liberio: publiciert nach der Originalurkunde von Ughelli Ital. sacr. III 623 (vgl. Ballerini. a. a. O.) — ³⁾ Im Text geht noch die 'epistula pape syrii per uniuersis episcopis missa' voran.

- LV Eiusdem pape leonis inquisitionis et responsa
 LVI Eiusdem epistula : siculis epis
 LVII Item eiusdem pape leonis . ad aquiliense ep̄m
 LVIII Item papae leonis ad mauros ep̄os
 LVIII Item eiusdem pape leonis instituta . a niceto ep̄o
 LX Item eiusdem pape leonis a diascoro alexandrine . aecc̄l ep̄o .
 LXI Item eiusdem papae leonis iuuenali ep̄o hyerosolimitano
 LXII Item eiusdem pape leonis ad leonem augustum
 LXIII Item eiusdem pape leonis a maximo ep̄o ancioceno ¹⁾
 LXIII Item pape leonis ad flauianum ep̄m
 LXV Rescriptum flauiani . ad leonem papam
 LXVI Item epistula pape leonis ad euticitem pr̄b̄m
 LXVII Item pape leonis ad flauianum ep̄m constantinopolitane
 LXVIII Item eiusdem papae leonis ad leonem agustū
 LXVIII Exempla gestorum hubi in constantinopolitano synodo ad scō |
 flauiano . heutices damnatus est
 LXX Suscriptione flauiani ep̄i sco diuersorū episcoporum qui in |
 ihus synodi concilio consederunt
 LXXI Interfectio proteri ep̄i alexandrini
 LXXII Epistula simplici . ep̄i ad agacium
 LXXII Exemplum ep̄istule que misit agacius ad simplicium ep̄m
 LXXIII Exemplum epistolaꝝ beatissimi felicis pape . uīr | ad zenonem
 agustum
 LXXV Item eiusdē filicis pape . ad agagium ep̄m
 LXXVI Exemplum epistule quem misit agagius ad simplicianū ep̄m
 LXXVII Incipit exemplum epistolaꝝ beatissimi pape : felicis : ūr : romē
 LXXVIII Item eiusdem filicis ad agacium ep̄m ²⁾
 LXXVIII Item imp̄ zeno : ad libellū ep̄m iohannis aecc̄l . alexandrine
 urbis ||
 f. 3 LXXX Item epistula felicis epis ad agagio supradicto
 LXXXI Item eiusdem pape ad acacium alia
 LXXXII Capitula que directa sunt in synodo trecentorū decē . viii
 pat/// ³⁾)

¹⁾ Zwischen diesem Brief und dem folgenden hat der Text noch den Brief
 Leos an Anatolius. — ²⁾ Die Nummern LXXVI—LXXVIII sind irrthümliche
 Wiederholungen der drei vorhergehenden. — ³⁾ Die Nummern LXXXII—
 LXXXVIII sind im Text zusammengefasst unter dem Titel : LXXXII | Incipiunt

- LXXXIII Item eiusdem in libro ; viii ; inter cetera
 LXXXIV Item eiusdem in eodem libro . inter caetera
 LXXXV Item in theophyli . epi alexandrini
 LXXXVI Item sc̄i agustini epi
 LXXXVII Item sc̄i basili epi cappadocis
 LXXXVIII Item cyrilli epi . alexandrini
 LXXXVIII Item fide sc̄i agustini epi
 xc Item fides catholice romane ; aecl

Von einer Hand des zwölften Jahrhunderts folgt: dieta sc̄i cassiani . epi . ; | Vere credere . & indubitanter - quomodo uinū & aqua ||

f. 3^b Inc̄ p̄f canones apostolorū | Quamuis carissimus frater noster laurentius¹⁾ —

f. 4 attulisse uideatur . | Explicit p̄f inc̄p capitula canonū apostolorum | —

capitula que directa | sunt in sinodo trecentorū | dece et octo patrum cū epis|tola pape leonis ad leonem | augustū . | Der Brief Leos steht unter Nummer LXVIII. Die Excerpte aus den patres (herausgegeben von den Ballerini LIV 1173) folgen sich in der Handschrift also: Sc̄i hilari piatabensis epi et confessoris de fide in libro secundo inter cetera — item eiusdem in libro nono inter cetera — item eiusdem in eodem libro inter cetera — item alio loco in eodem libro inter cetera — item de libro sc̄i ambrosii epi & confessoris mediolanensis ecclesię. quos misit ad imp̄ grationum. in libro II de fide inter cetera — item de odem libro alio loco inter cetera — item eiusdem in libro de incarnatione dn̄i auersus . apollinaristas — itē infra — it̄ ad sauinum. epm eiusdem. inter cetera — itē iohannes eps constantinopolitane urbis in omelia de ascensione dn̄i inter cetera — it̄ eiusdem in eadē homeliā — item eiusdem homilia inter cetera — item eiusdem de homelia de cruce et latrone inter cetera — it̄ gregorii epi nazanzeni in omelia de epiphānia inter cetera — it̄ infra — itē teofili epi alexandrini de epist̄ pascale quam pre egyptū destinauit inter cetera — item eiusdem de alia epistula pascale contra originē inter cetera — sc̄i agustini epi hypponiensis in epistula ad da rdanū int̄ cetera — eiusdem in epistula ad uolusianum inter cetera — item eiusdē in exposione euḡli sc̄i ioh inter cetera — et infra — it̄ sc̄i basili epi cappadocis — sc̄i cyrilli epi alexandrini ad nestoriū — item eiusdē inter cetera — item eiusdem in libro qui dicitur colia de incarnatione unigeniti — sc̄i athanasi alexandrine aecl epi et confessoris ad epictatū conrintioꝝ epm — item fides sc̄i hylari — item fide sc̄i augustini. Bei den Ballerini ist die Ordnung eine andere.

¹⁾ Brief des Dionysius Exiguus an Papst Stephanus.

f. 285^b Inēp fides catholice aecle romane | Credimus in unū dñ patrē omptem | —

f. 286^b eterni supplicii explicit || f. 287 xc Inē instituta sci gelasi epī | Gelasius etc. Necessaria rey | dispositione —

f. 294^b suppressenda . Exp̄ statuta sci gelasi | epī data .v. id mār asterio . et presidio cons̄ | Inēp constituta sci gelasi pape quas epī in ordine sua decipiunt . | Papa ill̄ ordini et pleui consistenti ciuitati illi | dilectissimis filiis in dnō salutem | Probabilibus desideriis —

f. 295 corpus ecclē | per xp̄m etc. amen | d̄s qui uos incolomem custodiat dilectissimi filii || f. 295^b — f. 298 *canonistische Excerpta des zwölften Jahrhunderts*¹⁾.

XIV. 33. (Alte Nummer 127.) membr. 4. 2. Col. foliorum 163. saec. X.

f. 1 neque²⁾ uolens doctrinae psentis sci | concilii consentire . sed pmanens | —

f. 51 flauianū misisse epistolā legimus . | Exlt cognitio calchedonensis concilii | Inēp eiusdem | sed cognitio calchedonensis concilii . | Consulatu piissimi | —

f. 80 huic relationi sociauimus . | Explicit secunda cognitio | calcedonensis concilii . | Inēp eiusd synodi cognitio tert | Consulatu domni nr̄i | —

f. 91^b effectui mancipentur . | Exp̄lt cognitio tert | Incipit actio quarta | in calchedona | Consulatu domni nr̄i | —

f. 102 a scā synodo formula dabitur . | Exp̄lt actio quarta | Incēp quinta actio | Consulatu domni nr̄i | —

f. 106 manifesta fiant . diuino | uertici . Exlt . actio . v . | Incipit actio sexta | in calchedona . | Consulatu domni nr̄i | —

f. 116^b a scā synodo discedat . | Explicit actio sexta | synodi calchedonensis . ||

¹⁾ f. 297 findet sich unter diesen Excerpten folgendes Verzeichniss von ausgeliehenen Handschriften: Breue record de libri que prestauim | Ad sc̄m petrū ad aqua de uia sunt libri .ii. id est sup math. sup lucā ////; | Ad maxillanū. lib dialogus augustini & sinonima | Ad sc̄m maria in farnita dialogus gregorii | ad sc̄m petrū incāpo sup iōhm | Ad cāpagnatico //// & aimo | Ad corgnito. vitas patrū & sententiarū. || — ²⁾ Es fehlen acht Quaternionen: Die ante gesta des concilium Chalcedonense (wohl in verkürzter Form) und der Anfang der ersten actio. Vgl. cod. Veron. LVIII 56 S. 24.

f. 117 Incepunt eiusdem sy|nodi tituli canonū | num̄ uiginti septē | Tituli canonum concilii | calchedonensis nu|mero uiginti septem . | i De canonibus uni|uscuiusq, concilii | Regulas scorū per singula —

f. 120 (xxvii) si uero laici anathematizent̄ . | Expliciunt canones concilii calchedonensis | Incep̄ actio octaua || f. 120^b Consulatu domni nr̄i —

f. 122^b ob hanc causā legi legimus | Explicit actio concilii calchedonensis octaua . | Incep̄ actio nona eius|dem synodi | Consulatu domni nr̄i —

f. 124^b omnes seruare concordiā . | Legi . Legimus . Legit . | Explicit actio nona synodi | calcedonensis . | Incep̄ eiusdem concilii actio decima . | Consulatu domni martiani —

f. 126 efficiet manifestam . | Explicet actio decima | concilii calcedonensis . | Incep̄ eiusd̄ synodi actio | undecima . Similit̄ vi k̄ noūb | eodem consulatu —

f. 140 fortitudinem retinebunt . Exp̄lt auditio synodi | calchedonī undecima | Incep̄ eiusd̄ concilii | actio duodecima . | Consulatu domni nr̄i —

f. 146^b pfectius disponatur . | Exp̄lt actio synodi calchedonensis duodecim̄ . | Incep̄ tertia decima . | Similiter . iii k̄ noūb eodem | —

f. 148 causa | lēsionis fuer̄ restituetur | Exp̄lt actio tertia | decima synodi calced̄s | Incep̄ cognitio eiusd̄ | concilii quarta decima | Consulatu domni mar|tiani —

f. 161 quae dixisti conscripta sunt . | Exp̄lt synod̄ calchedonī | quarta decima | Incep̄ eiusd̄ concilii auditio . xv.^{ma} | Consulatu domni mar|tiani —

f. 163 concilio firma | consistant . | Explicit actio synodi | calchedonensis quinta decima | Incep̄ eiusdem | concilii auditio | sexta decima | Consulatu domni nostri | —

f. 163^b et trifono reue|rentissimo ep̄o cyri . et theoctis|to reue-rentissimo ep̄o berse et | geruntio reuerentissimo ep̄o ||

ISIDORUS de fide catholica contra Judaeos.

XIV. 44. (Alte Nummer 230) membr. Grossocetav. foliorum 174. saec. IX.

f. 1^b In nomine dñi | nostri . ihū xpi | et beatę mariae | semper uirginis | incipit . prefatio . vel . capitulo fidei catholice siue | sup dicti ¹⁾ operis ad | Florentinā sororē suam ²⁾ ||

f. 2 *Über der Zeile von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts:* liber . fratū scī saluatoris de septimo cisterciensis ordinis | Scē sorori florentinae . Isidorus | quedam que diuersis temporibus | — et mei laboris . | Explicet prefatio | Incipiunt capitula libri primi (*unter der Zeile:* Caroli Strozze Thomę filii | 1635) || f. 2^b i Quia xps a dō patre genitus est . — f. 3^b LXII Superdictio ³⁾ operis . Explicet capitula | i Quia xps a dō patre genitus est | Judei nefaria incredulitatem xpm dī | —

f. 38^b eius in celis ⁴⁾ . regnum atque iudicium declarauiimus . Expl . lib . primus . | Incipit capitula lib secundi | i Quia om̄s gentes ad dī cultum uocentur . | — f. 39 xxvn . Recapitulatio operis . | Expliciunt capitula | + Brebiarium ⁵⁾ | precedentis | libri . || f. 39^b Quadam ex parte dñi et saluatoris nostri . natuitatem — intonuerunt . | i. de gentium uocatione . | In principio autem opusculi huius de gentium | —

f. 69^b quia tabernaculum dī scī eius sunt in quibus | habitat in eternum . | Expl . feliciter dō gratias | Amen Amen ||

f. 70 humelia scī Augustini epi ⁶⁾ | Castissimę ⁷⁾ uirginis uterum sponsę uirginis | —

f. 72 cum ipsa tibi genuerit saluatore. Accipe itaque acceipe maria coniugem tuam — filius iudei set filius dī ⁸⁾ | Ad illa directa ad illi ihū xpi seruus illa ihū xpi ancilla | salutem ⁹⁾. Gratias agimus dō quia de nobis bonam | famam —

f. 73^b petrus quinque milia | conuertit ex iudeis . ||

¹⁾ Lies superdictio — ²⁾ Isidorus de fide catholica ex veteri et novo testamento contra Iudeos ad Florentinam sororem suam LXXXIII 449 — ³⁾ epilogus — ⁴⁾ coelum — ⁵⁾ Quia breuiarium — ⁶⁾ Aug. (?) sermo XXXIX 2107 — ⁷⁾ Castissimum Mariae — ⁸⁾ Am Schluss bedeutend verkürzt. Vgl. a. a. O. 2110. — ⁹⁾ ? —

f. 74 Über der Zeile von einer Hand des siebzehnten Jahrhunderts: Ex cantico canticorū | pulueris pigmentarii . Quam pulera es amica mea | —

f. 76 ceruorū sup̄ montes aromatū Expl | Item liber sapientiae scarpsum . | Diligite iustitia qui iudicatis terra sentite —

f. 76^b et miseris sēm sp̄m tuū de altissimis | Liber eiusdem aecclasiastes | Omnis sapientia a dñō dō est . et cū illo fuit et est | —

f. 77^b maledictio in perditione || Item humilia de nativitate dñi nrī | ihu xp̄i . in primis de incarnatione ¹⁾ | Legimus sēm moysen populo —

f. 80 omnia que in caelis sunt et que in terris ²⁾ | Item alia humilia ut supra ³⁾ | Clementissimus pater omn̄ps d̄s cum doleret sc̄lm | —

f. 81^b uerbū caro factū est et habitauit in nobis | Item alia humilia . eiusdē ut sup̄ ⁴⁾ | Rogo uos fr̄s km̄i . ut libenti animo —

f. 85^b misericors | dñs intromittat ⁵⁾ . || humilia in natl̄ sc̄i stephani ⁶⁾ | hiesus filius naue in heremo stabat ⁷⁾ . et moyses | —

f. 88 nisi p̄ tuis inimicis oraueris . conuersus ad dm̄m | ihm xp̄m qui uiuit et regnat ⁸⁾ | humilia . in natl̄ . sc̄i iohān . euanḡl ⁹⁾ . | In illo tempore . accessit ad ihm̄ mater filiorum | —

f. 90 ministrando omnium ur̄m erit. Itē in natale innocentum ¹⁰⁾ | hodie fr̄s km̄i natale illorū infantū colimus | —

f. 91 sub sua p̄tectione p̄ducat . cui est honor et gloria | Item in octaua dñi ¹¹⁾ | Circumeiditur itaq; puer qualis puer . de quo | —

f. 91^b immaculatus | exiret dñs ihs x̄ps qui uiuit | Item lectiones de theophānia ¹²⁾ | hoderni diei p̄ uniuersū mundū nota sollēnitatis —

f. 93 non qua ueni|m̄us reuertamus . adiuuante dñō nr̄ō ihu x̄po | qui uiuit et regnat | Itē alia humilia . sc̄i fastini eiusdē ut sup̄ . de theophā ¹³⁾ || f. 93^b Proxime est fr̄s km̄i quod dię tertia nuptias | —

¹⁾ de mysterio trinitatis et incarnationis Aug. (?) sermo l. e. 2196 — ²⁾ terris : qui uiuit etc. — ³⁾ Aug. (?) sermo , zuerst von Mai nach Vaticanischen Handschriften in seiner Patrum nova bibliotheca I 150 herausgegeben — ⁴⁾ Aug. (?) sermo XXXIX 1977 — ⁵⁾ intromittat , qui etc. — ⁶⁾ Aug. (?) sermo l. e. 1684 — ⁷⁾ pugnabat — ⁸⁾ oraueris . Quod nobis praestare digneris — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ Aug. (?) sermo l. e. 2152 — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ Aug. sermo XXXVIII 1033 — ¹³⁾ ?

f. 94^b suę adoptionis | adsumere qui est benedictus in secula sc̄lor̄ amen . | Item alia humilia eiusdē ut sup¹⁾ | Dies ephyphanior̄ greco nomine sic uocatur —

f. 96 refectionis edocauit me . cui est gloria in secula sc̄lor̄ am̄ . | In purificationę scaē mariae²⁾ | Sic namq; fr̄s olim p prophetā predictum est | —

f. 97 humiliē inuenerunt excelsum . | qui cum patre et spū s̄cō uiuit et regnat d̄s | humilia sc̄i agustini . de initiu quadragisem̄ . in predicatione populi³⁾ . | Rogo uos et ammoneo fr̄s km̄i . ut isto⁴⁾ legifimo —

f. 99^b ea|ratis legem ipsius⁵⁾ d̄ns sub sua protectione per | ducat qui cū patre Dñica .n. in quadragis⁶⁾ | Fr̄s km̄i propheta nos exortatur ad compunctionē —

f. 100 possimus misericordiā pmereri . It̄ ał humilia⁷⁾ | Rogo uos km̄i sufficiat nobis quod p totū anni | —

f. 101 si uultis euadere iudicē; qui uiuit et regnat | It̄ . humilia de media quadragis⁸⁾ | Audite et intellegite fr̄s dilectissimi —

f. 103^b perpetua | uita sine fine . Quod ipse nos prestare et con| regnare cū ipsis faciat . qui in trinitate pfecta | uiuit dominator et regnat d̄s . p om̄a sc̄la sc̄lor̄ am̄ . | Item alia humilia⁹⁾ | Fr̄s dilectissimi faciamus bonū ad om̄s homines | —

f. 105 in regno c̄eleste et cum¹⁰⁾ sc̄i¹¹⁾ angelis eius . cui est | gloria et potestas . humili sc̄i augustini unde supra¹²⁾ | Fr̄s km̄i ad memoria reducimus quod¹³⁾ p sacras paginas —

f. 108^b ab angelis eleuatur in celis ipso prestante¹⁴⁾ | Item alia humilia de die iudicii in ebdom maiore¹⁵⁾ | O fr̄s km̄i quā tremendus est¹⁶⁾ dies ille quod¹⁷⁾ d̄ns —

f. 109 de qua pena nos d̄ns¹⁸⁾ eripere dig|netur . qui cū patre | In vigilia s̄c̄m paschae¹⁹⁾ | Dñi nr̄i ihu x̄pi saluatoris et honorabilis sollēnitatis²⁰⁾ —

¹⁾ Aug. (?) sermo XXXIX 2015: auch unter den Schriften des Maximus LVII 551 — ²⁾ ? — ³⁾ Aug. (?) sermo l. c. 2022 — ⁴⁾ in isto — ⁵⁾ pius — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ Aug. (?) sermo, zuerst von Mai nach Palat. 216 herausgegeben, PNB I 284 — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ sanctis — ¹²⁾ Caesarii homilia LXVII 1079 — ¹³⁾ reuocemus quae — ¹⁴⁾ l. c. 1081 a eleuabitur in coelum. In der Ausgabe folgt noch ein längerer Passus, in welchem Augustin und Gregor citirt werden. — ¹⁵⁾ Aug. (?) sermo XXXIX 2210 — ¹⁶⁾ timendus est nobis — ¹⁷⁾ in quo — ¹⁸⁾ pius dominus — ¹⁹⁾ Aug. (?) sermo. Zuerst von Mai nach Vat. 1270 herausgegeben, PNB I 347 — ²⁰⁾ saluatoris honorabilem sollemnitatem —

f. 110 cum | suis congregaremur ¹⁾ ad cēlum . qui uiuit | In die ascensionis dnī ²⁾ . | Magnū hodie fr̄s suscepimus diē festum | —

f. 111 caritas uāra . In die scō pentecosten ³⁾ . | Perpetui muneris refusit hodie ornamentū | —

f. 111^b accipere sp̄s | sc̄i meruimus | humili in natale sc̄i iohān baptis ⁴⁾ ||

f. 112 Imperator cēli et terrę . ut ⁵⁾ nos fuisse ⁶⁾ ui|sitare —

f. 113 Qui se ipsū tradidit p̄ nobis . prestet etiā et p̄spe|ravit a nobis ⁷⁾ . | Qui uiuit et regnat in sc̄la sc̄lor̄ aīn . | In natale sc̄i petri ⁸⁾ | Petrus enim primus apostolor̄ qui accep|turus —

f. 113^b misericordiā consequun|tur . De transitu sc̄i martini ⁹⁾ | Martinus igitur obitū suū longe ante | —

f. 115^b cēlum diues ingreditur | In nał omniū apostolor̄ siue martyru ¹⁰⁾ | Omniū quidē bonor̄ fideliu xpianor̄ maxime tamen | —

f. 116^b uiuis ex | pignore p̄ xpm ¹¹⁾ . In natł confessorum ¹²⁾ | herit sensib; uris fr̄s in quod seripsimus ¹³⁾ . Beatos —

f. 118 emendatos liberet | qui uiuit & regnat . In natł uirgi|num ¹⁴⁾ | Caelor̄ regnum fr̄s k̄mi idcirco terrenis reb; simile | —

f. 120^b sine lauore capiatis . p̄stante dñō n̄o | De auaritia ¹⁵⁾ | Oportet uos ergo semp benefacere . quia sicut | —

f. 123^b neque maledicentes regnū dī possidebunt . | Item admonitio sc̄i basilii ep̄i ad mona ^{chos} | Stude monachę diligenter nec (corr. m. rec.) pecces . ut neq; ha|bitantem —

f. 125^b uos intrare in regnum cēlorū . adiuuante xpo cui est gloria | Incipit lib . sc̄i efr̄e diaconi de die iudicii | dī et de resurrec|tione eius || f. 126 Gloria omnipotenti dō qui os n̄rm adape|riat —

f. 131 impii autē infirma|buntur in eis . Expl lib . primus | sc̄i ephrem diaconi . | Incipit. lib. secundus . | Beatus qui hodie habuerit hunc mundū | —

¹⁾ suis cum sanctis congregemur — ²⁾? — ³⁾ Aug. (?) sermo XXXIX 2094 —

⁴⁾ Aug. (?) sermo l. e. 2118 — ⁵⁾ qui — ⁶⁾ fuit — ⁷⁾ prospera nobis.

Lies prosperam uitam nobis — ⁸⁾? — ⁹⁾ Bruchstück des Briefes von Sulpicius Severus an Bassula, in dieser Form in den Passionalien und Hoc|miliarien gewöhnlich. — ¹⁰⁾ Aug. sermo XXXVIII 1467 — ¹¹⁾ l. e. 1469.

In der Ausgabe folgt noch ein ganzer Absatz — ¹²⁾ Maximi sermo LVII 717 — ¹³⁾ quo descripsimus — ¹⁴⁾ Greg. M. XL in evang. hom. I 11

LXXVI 1114. — ¹⁵⁾ ?

f. 134^b ad patrē luminū | peruenire . Expl. lib̄ sc̄i ephrē . diaē u. | Incipit m̄ eiusdē . de patientiā || f. 135 Dñs nr̄ ih̄s xp̄s qui descendit de sino patris et effectus —

f. 139 qm̄ tibi debetur om̄s adorationes | et gloria in s̄ecula s̄e-
eulorū . amen . exp̄l . lib̄ m̄ | Incipit lib̄ . m̄ sc̄i . ephrem diaconi | in
luctaminibus . In luctaminib; huius sc̄i nullus sine agone | —

f. 142^b gloria spui + s̄eo immortali in s̄ecula s̄eculorum amen
f. 143 Expl. lib̄ sc̄i . ephrem diaē . de luctaminib; sc̄i | Inept .
lib̄ . v. * . eiusdem de die iudicii . | Uenite dīlmi fr̄s exhortationē —

f. 147^b traha || f. 148 tur ad uitā eterñā amen . Expl . lib̄ .
m̄ . de die iudicii | Incipit . lib̄ . v. sc̄i . ephrem . diaconi . sen |
tentia . de conpunctione cordis | Uenite km̄ mihi . uenite patres hac
fr̄s grex saluatoris —

f. 150^b et ultio et retributio iustorum est . Expl . lib̄ | sc̄i .
ephre diaē . de iudiciū . et de penitentia | Von später Hand : S .
Augustini liber dogmatū Ecclesiasticorū . | Credimus ¹⁾ unū esse dñm
patrē et filiū et sp̄m sc̄m patrē | —

f. 157 in eterñitate similitudinē in morib; inuenire ²⁾ Expl .
doc̄matum . sc̄i agustini . | Incipit . explanatio simboli ³⁾ || f. 157^b
Dum de simbolo conferre uolumus . hoc inquirendū —

f. 160 et corpus et anima . et tunc iusti gloriabuntur cum dñō |
Expl . explanatio simboli | Que sunt , instrumenta . bonor̄ operū | In-
primis dn̄m dñm diligere ex toto corde | —

f. 166^b in finem | hic saluus erit ; Explicit ΔΩ ΓΡΑΘΥΑC
A)-HN | f. 167 Incipit dicta sc̄i effrem | de fine mundi et consum |
matio saeculi et conturbatio gentium | Fr̄s . km̄ sp̄i sc̄o . qui lo-
quitur in nobis —

f. 171 hereditabunt ī uitā eterñā in secula seculor̄ . am̄ | Inci-
pit dicta sc̄i | methodii epi paterensi | sermo de regnum | cantri ⁴⁾ .
in nouissimis temporibus certa | demonstratio || f. 171^b Sciendum
namque ē ≠ quomodo | exeentes . adam quidem . et euā de | para-
diso —

f. 174^b c̄lesti et romanorū etiā subiciuntur di ||

¹⁾ Gennadius de ecclesiasticis dogmatibus LVIII 979. Das Barberinische Exemplar enthält die Recension, welche der Ausgabe zu Grunde liegt. — ²⁾ inueniri. — ³⁾? — ⁴⁾ d. h. antichristi. —

Die an die Schrift des Isidor, welche sich durch ihre gute Überlieferung auszeichnet, sich anschliessende Homiliensammlung nimmt ein besonderes Interesse für sich insofern in Anspruch, als sie Homilien enthält, die Mai zuerst nach vaticanischen Handschriften, zum Theil bedeutend jüngerem, herausgegeben hat.

MELITONIS *clavis.*

XI 135. membr. 8. foliorum 111 saec. X¹⁾.

f. 1 Caput²⁾) dn̄i ipsa diuinitas eo qd̄ | principium & creator sit omnium | rerum in danihelo³⁾. capilli dn̄i candidi | eo quod antiquis sit dierum ubi & supra⁴⁾ | Oculi dn̄i —

f. 111 (de nominibus aebraicis) Malachim regū. dabre iamin⁵⁾ id est parali | pominon . Tere asra⁶⁾ hoc est . xii . prophetarū . liber ||

Wie die Übersetzungen des Pseudoclemens, Origenes, Basilius, Chrysostomus u. s. w. im Occident die volle Geltung von Originalen hatten und den grössten Einfluss übten, so namentlich auch die vorliegende clavis des Melito. Da ohne diese alten Übersetzungen jedes Bild der patristischen Literatur des Abendlandes unvollständig sein würde, so habe ich kein Bedenken getragen, die Handschriften derselben in die bibliotheca aufzunehmen.

¹⁾ Auf dem Vorsetzblatt ist die Herkunft der Handschrift angegeben: Collegii Claromontani Soc. Jesu. Darnach ist diese Handschrift der von Kard. Pitraso lange und vergeblich gesuchte Claromontanus des Melito. Vgl. Spieil. Solesm. II p. XIII. Ehe dieselbe in die Barberina kam, war sie wie das eingedruckte Wappen zeigt, im Besitze der Colonnas. Weil sie zu den späteren Erwerbungen gehört, hat sie keine alte Nummer. Ferner enthält das Vorsetzblatt von einer Hand des zwölften Jahrhunderts die Notiz: Miletus asianus ep̄s hunc librū edidit — quem | & congrue nomine clavum appellant — ²⁾ Spieil. Solesm. II 4. — ³⁾ diuinitas quia est principium omnium rerum — ⁴⁾ candidi dierum eius aeternitas; quod antiquus sit dierum — ⁵⁾ debreyamin — ⁶⁾ astra.

4. Die Bibliothek von Sta. Maria sopra Minerva.

(*Bibliotheca Casanatensis.*)

Bei der Untersuchung der Bibliothek diente als Anhaltspunct ein alphabetisches Verzeichniss der in den Handschriften enthaltenen Autoren und Tractate.

CANONES apostolorum.

A. III. 24. membr. 8. foliorum 7. saec. VIII—IX¹⁾.

f. 1²⁾ viii Quod ministra altaris oblatione celebra|ta debeant communicare . | —

f. 2 L Quod non debeat una mertio in baptismate | quasi in morte dn̄i prouenire ; | Incipiunt ; regule : ecclesiastice scoꝝ | apostolo : rum : prolate per clementē | ecclesie romane pontificem numero L | i De ordinatione episcopi; episcopus ad duob̄ ep̄is | ordinentur aut a tribus : | —

f. 7^b (L) baptitantes | eos in nominē patris et filii et sp̄s sc̄i ; a | Expliciunt canones apostolorū | eine Hand des eilften Jahrhunderts fügt hinzu: per clementē numero . L . Dann folgt von einer andern Hand des eilften Jahrhunderts: Bedae (in mg.) | Incip̄ ratio cur septuagesima & sexagesima . nec n̄ & quinquagesima in ordine p dies dominicos | — alii nouē abstineant ebdomadas ; q̄ enī sex ebdomadas — salua fide et religione | nihil piudicam' ³⁾). ||

¹⁾ Die Handschrift stammt aus der Bibliothek von Frane. Trevisani, Bischof von Verona, und wurde von Benedict XIII. im Jahre 1728 der Casanatensis geschenkt. — ²⁾ Fol. 2 trägt das Quaternionenzeichen D. — ³⁾ Dem Codex ist eine von Barth. Campagnola 1728 besorgte Abschrift desselben beigefügt.

EXCERPTA *de patribus.*

B. IV. 18. (früher D. IV. 30) membr. 4. fol. 189 sæc. IX¹⁾.

f. 1. *Über der Zeile m. s. XV.: oput' | O /// mensum XII. ianuā . meñ . dies XXXI . III noñ . VIII id²⁾ | —*

f. 6 regulariter om̄s annos ad finem deduces³⁾ || f. 6^b domino glorioso karolo — alchuinus in dñō dō — salutem . Dum | dignitas imperialis —

f. 7^b beatitudinis . | O rex auguste clarissime dignus honore | — mens pia permandet semper amare dñm . | *Folgen die drei Bücher de trinitate Alcuins mit vorgesetzter Capitulation; dann von f. 37^b an der Brief Alcuins an Eulalia.*

f. 45 de ètes mundi ètas prima | Adam cum esset centū —

f. 46^b in presentē annū . III . DCCLVIII⁴⁾ | Prima dies saeculi creditur fuisse dominica —

f. 47 sacra testatur historia . | *Folgen Bemerkungen de saltu lunae und anderes dem ähnliche, woran sich f. 49—75^b darauf bezügliche Berechnungen vom Jahre 532 — 1063 anschliessen⁵⁾.*
f. 76—81^b *Kalender mit astronomischen Notizen und der Angabe der kirchlichen Feste.*

f. 82 Incip̄ ratio septuagesimę et sexagesimę et quinquagesimę et quadragesimę | Quadragesimae sex ebdomadis —

f. 82^b Carolus grā di rex — albino abbati — salutem ; Peruenit ad nos —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Schelstrate ant. eccl. I, p. XXXII. S. 625.

Dass die Handschrift im Jahre 812 geschrieben sei, ist ein irriger Schluss des genannten Gelehrten. — ²⁾ Auf derselben Seite von später Hand: lib̄ maioris eccl̄ bon̄. — ³⁾ Auf f. 4^b steht folgende Dedication (des Codex wie es scheint) von gleichzeitiger Hand: Munus hoc exiguū p̄claro nempe magistro | offero deuote ductus amore meo | fecit hoc & mulier uerbis laudata tonantis | illa euangelio uidua mente pia | ///////////// uoluntas || —

⁴⁾ Von dieser Schrift hat Schelstrate a. a. O. 625 die sexta aetas herausgegeben. — ⁵⁾ Beim Jahre 922 steht die Notiz: hoc anno uenerunt ungri in apulia quarto die stante meñ feß. Andere Notizen der Art, schwer lesbar, weil die Schrift ausgegangen, stehen bei den Jahren 852 und 871. Auf f. 47 stehen von gleichzeitiger Hand uersus senecę de qualitate temporis | // tēpus edax depascitur om̄a carpit - tēpore nullus erit. | de electione conjugii. | //////////// coniux queratur habenda. horrida nā facies multo celatur ab auro — superare puelle.

f. 83^b iocundantes delectemur . Finit . | Collectio de mysterio sc̄e trinitatis¹⁾ . | Solent homines alterius religionis simplices quosq; catholieos subtilissime non simpliei interrogatione —

f. 88 (x)²⁾ minorē³⁾ quā ipse est uoluerit iudicare uel credere ; xi. Quero tamen adhuc abs te . ut mihi dieas utrū pater pfectū genuerit filiū an impfectū ; si pfectū dieis . quomodo⁴⁾ | —

f. 90^b (xn)⁵⁾ illos d̄s secundū || f. 91 de quo⁶⁾ paulus loqtur . si enim cognouissent . nūquā dn̄m gl̄e crucifixis sent . Sequitur . Generationē eius qs enarrabit —

¹⁾ Diese Schrift wurde unter dem Titel 'incipit epistola sancti Augustini episcopi contra Arrianos de mysterio sanctae trinitatis' aus einer Handschrift von Monte Cassino von Tosti in seiner Geschichte des Klosters I, 269 ff. herausgegeben, dann von Mai PNB. I, 407 ff. wiederholt. Im Cassinensis fehlt ein grosses Stück. Der Casanatensis ergänzt die Lücke fast vollständig: es scheinen nur wenige Worte zu sein, die am Schlusse fehlen. — ²⁾ Vor diesem Worte bricht der Cassinensis ab. — ³⁾ quomodo equalē negas. Si impfectū uolueris dicere. uide quā blasphemia pberis incurrire. & cū legas d̄m om̄a opera sua p unigenitū suū ualde bona fecisse. qua conscientia credas hoc eū unigeniti sui natuitate implere noluisse . Cū enī p filiū facta sint om̄a . quomodo ipse pfectus non erit. q omnia pfecta constituit. XII. Adhuc quero a te . ut mihi dieas qualiter accipias illud qd̄ d̄ns dixit. ego in patre & pater in me man&. & illud. pater au in me manens ipse facit opera. Si istis duab; sententiis deliberas | credere. nulla argumentatione filiū minorē poteris approbare u. s. w. — ⁵⁾ Dass Augustin nicht der Verfasser ist, geht aus dem Schluss deutlich hervor, den ich desshalb ganz hierher setze: f. 90 Multa adhuc & innumerabilia testimonia quē equalitatē patris & filii ac sp̄s sc̄i euidenter ostendant & sp̄m sc̄m uerū d̄m eē demonstrent. in diuinis uoluminib; continentur. quē breuitatis causa omisimus. hęc enī pauca ita firma st̄ & ualida. ut ille qui minorē filiū dicat cū ex his interrogatus fuerit . nihil habeat qd̄ respondere ueraciter possit. — Si tibi non uidetur incongruū . poss̄t extraneis id est alterius religionis hominib; etiā quē intra (sic) scripta st̄ demonstrari . & qa solent dicere qd̄ nos pdidissemus fidē rectā & ipsi ea inuenerint (der grösste Theil der letzten Zeile. abgeschnitten) || f. 90^b poterunt agnoscere utrū rami p superuiā fracti se excusserint a radice . an ipsa radix a ramis excesserit. Si nolunt considerare oculis cordis ūl corporis oculos aperiant. & uideant quia quomodo p totū mundū p apostolos & apostolicos uiros xps ecclā fundauit catholicā . ita in ipso fundamento grā sua cooperante pman&. ut exinde diuelli nullis umquā pseuutionibus potuiss&. in tantū ut nec ipsis temporibus . qb; imperatores ūl reges religionis alterius ecclā catholicā totis virib; impugnabant . fundamētū qd̄ apli posuerant aut inuadere psumpserint aut inuadere potuerint. Deniq; si uolum' considerare . in ipsa hierosolyma ubi xps & natus &

f. 93^b Thesalonica . ciuitas macedonię . | de domiciliis | Proaulū .
porta prima est ab oriente . Salutatorium — aqueductus ¹⁾ ||

f. 94 post multa precepta correctio infertur iudicii . scire inquit
sapientiā | —

f. 96^b Igitur ih̄l quia non reuertitur ad pristinū statū . mortuus
esse | credendus est ; || f. 97 Incipit uita et obitus fursei abbatis |
Fuit uir uite uenerabilis furseus nomine —

f. 104 uiuit in sc̄la . | Tria st̄ quę mentē stabilem faciunt . uigi-
lię — f. 104^b satiat animas ²⁾ || f. 108 ³⁾ Parabolę salomonis . | Para-
bolę sunt similitudines — castę uite conseruationē ; | Timor dn̄i prin-
cipium sapientię . | Timores dn̄i sunt —

f. 132^b altius p̄tingitur. quanto uniuersu | ///////////////// liatur ; ||
f. 133 ⁴⁾ Incip̄ sent̄ de libro prognosticorū libro . i . cap. iii . | de

passus est . eccl̄a catholica optin& principatū . in epheso aū quomodo a
scō iohanne euangelista constituta est . ita pdurat . in alexandria sieut a
domino marco fundata est . ita dō auxiliante usq; hodie pseuerat . in smyrna
etī ubi sc̄s polycarpus successor ap̄lrm fuit ep̄s . eccl̄a catholica priuilegiū
ten&. Similiter & illas oīns eccl̄as qb; ap̄ls paulus scripsit . nūquā uel
potuerunt uł p̄sūpserunt alterius religionis principes occupare . Ipsa etī
romana eccl̄a que & prius imperatores & postea reges alterius legis habuit.
considerent qđ nullus ex eis ausus fuerit sedē apostolicā occupare . In
galliis etī ciuitas arelatensis discipulū apostolorū sc̄m trophimū habuit
fundatorē . narbonensis sc̄m paulum . tolosana . sc̄m saturninū . uasensis
sc̄m daphnū . p̄ istos enī quattuor ap̄lrm discipulos . in uniuersa gallia ita st̄
eccl̄e constitutę . ut eas p̄ tot annorū spatia nūquā pmiserit x̄ps ab aduer-
sariis occupari . implens pmissionē suā quā dixerat . sup hanc petrā ędifieabo
eccl̄ā meā . & portę inferi id est hereticorum sectę non p̄ualebunt aduersus
eā . Non incongrue inferni portę intelleguntur heretici . q̄ sectatorib; suis
ostia gehennę indesinenter aperiunt . Hoc totū ideo dixi . qa illi q̄ solent obi-
cere qđ fidē catholicā perdiderimus & illi inuenerint . &iā corporalib; oeu-
lis in ueritate cognoscant qs teneat | fundamentū . & quis de ipso excus-
sus sit & alienus effectus . Atque utinā incipi | (der grösste Theil der Zeile
abgeschnitten) poterat illos d̄ secundū || . — Beiläufig bemerke ich, dass
fol. 84—89 palimpsest sind, worüber ein ander Mal. — ⁵⁾ Mit fol. 91 be-
ginnt eine neue Blätterlage. Wie viel ausgefallen, lässt sich nicht be-
stimmen.

- ¹⁾ Ein Blatt ausgeschnitten. Vielleicht fehlt noch mehr, da mit f. 94 eine
neue Lage beginnt. — ²⁾ Excerpte aus Ambrosius, Hieronymus, Augustinus
und Beda, deren Namen am Rande verzeichnet sind. — ³⁾ Von f. 108
an, dem ersten Blatt eines neuen Quaternio, ist die Handschrift in das
10. Jahrhundert zu setzen. — ⁴⁾ Hier beginnt ein neuer Quaternio.

differentia infernorū . f. 133^b Itē sententia sc̄i augustini de eadē re . | f. 134^b // Cassiodorus ¹⁾ || f. 135^b Ysidori de legis decalogo ²⁾ | f. 136^b Item sc̄i auḡ de decalogo

f. 137 Ordinar unde tuos sacer o benedicte triūphos — f. 140 qui tā mira facis sit mihi laus & honor . | De miraculis osualdi regis ; | Tempore mortalitatis quę brittaniā hiberniāq; — f. 140^b famuli glā pdicabat ; ||

f. 141 Incip̄ expositio fidei catholicę beati augustini . | data eunti petro ad hierusolymam ³⁾ ; | Epistolam fili petre tuę caritatis accepi —

f. 148^b sermonis p̄misit | inserui . | Nunc de creatura quid absq; dubita ⁴⁾ | (*sic*) // pitula definitionum . numero quadraginta || f. 149 i(*in mg.*) Firmissime ⁵⁾ itaq; tene & nullatenus —

f. 156^b (xl) Et si quid aliter sapit . ~ hoc quoque illi d̄s reuelauit ⁶⁾ ; || f. 157. *Über der Zeile m. rec.*: Ep̄la Augⁿⁱ de corporis resurrectione | resurrexit ⁷⁾ in sc̄a ciuitate ; Qui utiq; si non iterum repositis corporib; dormierint ⁸⁾ uidendum est quem —

f. 162 ammoneo mittere ne graueris ; Exp̄li ep̄st | auḡ ep̄i . ad euodium uzalensem ep̄m . respon|dens ad eius consultum de questionibus que superius continentur ; || f. 162 de corpore sc̄e marię seu de corporib; sc̄orū | qui cū xp̄o resurrexerunt ; | — Itē hieronymi de corporib; sc̄orū cum | xp̄o resurgentium ; | — f. 163 Itē origenis de eadē sententia | — Itē idē ipse in tertio libro quē de cantico scripsit canticorū ita narrat in uersiculo psalmi septuagesimi septimi ; — Alius qdā doctor de hac sententia contra pdictas | rationes ita affirmat ; — f. 163^b Ex collatione diuersorū doctorū in matheo. | — f. 164 de decē p̄ceptis uel decem plagis — f. 164^b hieronymi ex tertio decimo | libro expositionis ezechieli prophetę — Eiusdē alibi

f. 165 ⁹⁾ *Über der Zeile m. rec.*: de horis can^{ci} | uenerunt mulieres ut emptis aromatib: ungerent corpus dñi ; & prius nisi st̄ | angeli —

¹⁾ Conuertantur peccatores in infernū — id est a penale esse liberatā —

²⁾ Dedit igitur d̄s legē moysi innocentię nrāe — ad pximi societatē. Wegen dieses Stükkes (comm. in Exod. 29, 30) wird die Handschrift von Arevalus erwähnt in den Isidoriana CVII 22 (LXXXI 920). — ³⁾ XL 753. — Fulgentius Rusp. LXV 671. — ⁴⁾ dubitatione credere debeas, int̄nabo l. c. 761. 683. — ⁵⁾ l. c. 769. l. c. 694. — ⁶⁾ reuelabit. Amen. l. c. 778. 706. —

⁷⁾ ep. Aug. CLXIV 9 (XXXIII 712). Mit fol. 157 beginnt eine neue Lage. —

⁸⁾ dormierunt. — ⁹⁾ Hier beginnt ein neuer Quaternio.

f. 167 (*eigentlich 166*) ab imis | labentibus pducemur . ipso adiuuante *etc.* amen ; Alia ratio eiusdē rei collecta ab aleuino | magistro ad carolum ; | Nocturnos celebрамus *u. s. w.*

f. 167^b ^{aug} de iuramento — f. 168^b Incipiunt uisiones de historia gentis anglorū bedani p̄rī | de scō furseo scotto . | — f. 170 Incipit uisio cuiusdā fr̄is ¹⁾ ; | — f. 171 Explanatio fidei sc̄i hieronymi ad augus|tinū et alippiū ep̄os missa ; | Credimus —

f. 173 hereticū cōphabit . Albinus uitulo salutem ; | Dep̄cor te fili —

f. 173^b accum ulare studeto ; | Sententiae ex apolugesitico sc̄i hieronymi ad pamma|chiū . de ep̄is pbris diaconibus . ut sacrificiū offerre uel recipere non possint si operi seruant nup|tiarū ; | — Ex eodē post multa — f. 174^b Ex eodem post aliqua — f. 175 Eiusdē (*mehrmals wiederholt*) — f. 175^b Hieronymi p̄rī qualiter sacra scriptura intel|le|genda sit ; | — f. 176 (*Ohne Titel*) Philosophia trifaria primo divi|ditur . id est in theoriā —

f. 176^b Sententię | beati hieronymi ex libris super danielē collectę . | — f. 177 Itē eiusdē post aliqua — Eiusdē — Item eiusdem — Item eiusdem — Eiusdē — Et post pauca —

f. 177^b Itē post aliqua — Itē post multa — Itē post — Eiusdē sup zachariā — Itē eiusdē — Eiusdē (*mehrmals wiederholt*) — f. 178^b Eiusdē sup malachiam — f. 179 Eiusdē sup aggeum — Eiusdē ex contentionē cum luciferiano — f. 179^b Eiusdē | ex libro tertio sup ezechiel . de iuram̄to seruando

f. 180 de peccatis criminalibus — f. 181 de mortalibus crimi|nibus — f. 181^b de incestis peccatis — f. 182 de peccatis | quę uidentur leuia et sunt grauiora in scripturis ostensa — f. 182^b de leuioribus peccatis

f. 183 Perdix fou& quos non peperit . congregauit sibi diuitias *u. s. w.* Non coques hę dū in lacte matris suę ; his enim uerbis *u. s. w.* aliter . f. 183^b Interrogationes de oratione dominica

f. 184 Serpens ²⁾ ille ueternosus : q dudū contra catholicā fidē hereticorū | linguas exacuit . nunc quoq; cuiusdā arseniotis labia — f. 187^b ad uos mea salutatio ; amen ; || f. 188 auḡ in libris confes-

¹⁾ Fuit qdā fr̄ . qui eductus e corpore — ad salutē ppetuā adiuuante dnō *etc.* aīm. — ²⁾ tractatus de anima XCVI 1379.

sionum ; — f. 188^b Ex libro secundo sc̄i auḡ ad simplicianū ep̄m | de corporis situ in oratione — f. 189 Ex libro secundo aleu'ni de eadē sententia aliter ; | — Quare d̄s dicatur magis c̄elo habitare quā in terra . — f. 189^b de ieunio ¹⁾).

Diese Handschrift verdient eine besondere Berücksichtigung schon desshalb, weil sie einen klaren Einblick in die zur Zeit Alcuins betriebenen Studien gewährt.

¹⁾) Die Schrift ist am Ende der Seite unlesbar geworden. Der Schluss scheint zu fehlen.

5. Die Bibliothek des Oratoriums.

(Bibliotheca Vallicelliana.)

Angelo Mai hat im Spicil. Rom. V. 242 f. über die Handschriften der Vallicelliana eine kurze Notiz gegeben. Die dort von ihm erwähnte Handschrift „saeculi ferme septimi“, welche einige Werke Augustins enthalten soll, ist vielleicht mit dem von mir beschriebenen Codex der Homilien in ev. Johannis (A. 14) identisch. Leider kann ich nicht mit grösserer Bestimmtheit sprechen, da der Catalog mir nur in sehr beschränkter Weise zugänglich gewesen ist.

AUGUSTINUS *in Johannis evangelium.*

A. 14. membr. fol. 2 Col. fol. 349. sæc. IX.

f. 1 In ñ di sum|mi incipiunt | capitula | in exposi|tuin euā|ḡli iohañ | edita a scō|agustino inprimis ed (*sic*) | // dñi nr̄i ihū xpi | i De eo qd scriptū ē | in principio erat uerbū . usq: | ad id . et tenebre eū . ñ conphendr̄ | —

f. 3 LII. Ab eo qd ait | ih̄s autē clamauit et d̄ . qui | credit in me ñ credit in me | sed in eū qui misit me . usq: ad | id qd ait . que ergo ego loquor | sicut diñ mihi pater . sic loquor | amen | Expl capitula auḡ in | expositionē sup iohañ | partis prime ¹⁾ | Item incipiunt | capitula eius-

¹⁾ Diese Eintheilung hat auch die Autorität anderer von mir untersuchter Handschriften für sich. Die Mauriner haben dieselbe nicht aufgenommen. —

dem agustini | super iohañ | partis secunde | a cena dñi | usque | in finem || f. 3^b hoc in libello inse|runtur omeliis aureoli | augustini expositum | in iohañ . euangeliū . et | unicuiq; euangelii lec̄ . p hēc ca | pitula repperies adnotatas . | in primis in cena dñi euā . sciens ih̄s | quia uenit eius h̄ , in ep̄ i . | in euḡ s̄corū petri et pauli . euā . | symon ioñ . diligis me . req̄ ep̄ LXVIII . || f. 4 i De cena dñi — f. 5^b LXX De eo qd diē . et hoc cum | dixisset dicit ei sequere | me usq; in finem . | Expl . capitula . | amen ||

f. 6 Intuendūm¹⁾ (*corr. m. poster.*) | quod modo audiuimus ex | lectione apostolica quod | animalis homo non p̄cipit | ea quę sunt sp̄s dī . Et cogitantes²⁾ —

f. 10^b Beati mundo corde qm̄ ipsi dī uidebunt . | Expl om̄l . i . Incp̄ om̄l . ii . | Ab eo — ueritate . | Bonū ē fr̄s ut textū | —

f. 13^b adoptant sibi et p³⁾ uoluntate⁴⁾ || f. 18 illa⁵⁾ humilitas ipsius ē n̄ gloria ipsius ; | — mare transire ; Expl om̄l ii . | Incp̄ om̄l iii . | Ab eo - narrauit . | Gratia et ueritatem | —

f. 23 qd accipient ; | Expl iii . Incp̄ om̄l iii . | Ab eo — ipse ē | Saepissime audiuit | —

f. 23^b iā ergo erat lapis ille p̄cisus sine manibus⁶⁾ || f. 14 n̄⁷⁾ uobis uidetur prēco⁸⁾ esse dicere | exite facite uiā ; —

f. 16^b ora claudentur ; | Alius sermo eiusdē lectionis⁹⁾ | Sieut dñs uoluit ad diē promissionis —

f. 29 nisi p columbā ; | Expl . v . Incp̄ . om̄l vi | —

f. 93 (xvii) et sanitatē sequentiū requirebat ; | De eadem lectione . | Nec¹⁰⁾ aurib ; nec cor|dib ; urīs —

¹⁾ XXXV 1379 — Tractatus I — intuens — ²⁾ cogitans — ³⁾ om. — Im Folgenden sind die Blätter versetzt ; die richtige Reihenfolge ist diese: 13 * 18—23 * 14—17. 24—27. Die Sternchen bezeichnen fehlende Blätter. — ⁴⁾ l. c. 1394. — ⁵⁾ l. c. 1396. Ein Blatt fehlt. — ⁶⁾ l. c. 1407. — ⁷⁾ l. c. 1409. Ein Blatt fehlt. — ⁸⁾ praeconis — ⁹⁾ Tractatus V. — ¹⁰⁾ XXXVIII 688 Sermo 125. Der 18., 19. u. 20. Sermo der Ausgabe fehlen in der Handschrift, die demgemäss, jenen eingeschobenen Sermonen mitgerechnet, nur 122 Sermonen enthält ; während die Ausgabe 124 zählt. Als 18. Sermo wird in der Handschrift der 20. der Ausgabe bezeichnet und so ferner.

f. 98^b quasi inopiā patiaris; e᷑ xvii. | Inc̄p̄ om̄l xviii | De eo — similit̄ amen; | Verba ¹⁾ dñi nr̄i ihu xp̄i | maximē quę ioha᷑n | u. s. w.

f. 168^b Utrūq; nouerimus in xp̄o. et unde ²⁾ || f. 169 ³⁾ aequalē patri & unde illo maior ē pater | — homo. | Fr ii statio ad sc̄m clementē . + (man. al.) ⁴⁾ | Ab eo — loquor uob̄ . ⁵⁾ | Lectio sc̄i euangelii qua ⁶⁾ p̄cessit hodiernā —

f. 171^b crastino red|dituri . | De euḡlo ab eo — dicebat dñm . | Uerba dñi nr̄i ihu xp̄i quę habuit eū iudeis | —

f. 178 xp̄ianus ⁷⁾ liber sum . in libertate ⁸⁾ || f. 178^b leer. f. 179 uocatus sū; Seruus erā . sed redēptus u. s. w.

f. 234 (lī) ut puenire possimus; amen . || f. 234^b. 235 leer. f. 235^b Cae|na ⁸⁾ | dñi secundū | iohannē | adiuuan|te dñō | debit is est | explican|da . —

f. 238 sequatur | inuentus . Expl . om̄l . i . | In̄p̄. om̄l . se- cunda . | De eo — ē totus . | Cum lauasset ih̄s pe|des discipulorum ⁹⁾ u. s. w.

f. 349^b (lxx) ipse compellerer meum ter|minare sermonem ||

AUGUSTINI *enarrationes in psalmos.*

B. 38. membr. 8. fol. 116. saec. VI—VII.

Diese Handschrift besteht nur aus einzelnen Fragmenten, welche im Jahre 1827 in einen Band vereinigt, zugleich aber auch in einer schrecklichen Weise durcheinander geworfen wurden. Im Folgenden gebe ich mit Zugrundelegung der jetzigen Numerirung die richtige Reihenfolge der einzelnen mit römischen Zahlen bezeichneten Fragmente.

¹⁾ XXXV 1556. — ²⁾ l. e. 1675. — ³⁾ f. 169 bis 178 saec. XII. — ⁴⁾ Ähn- liche Bemerkungen finden sich auch sonst in der Handschrift; f. 15 Sab̄b ad sc̄m Laurentium foras murum Jo᷑hs subdiaconus f. 149 feria // ad sc̄m Grisogonū Jo᷑hs subdiaconus u. s. w. Ein gewisses Interesse haben diese Bemerkungen insofern, als sie uns die spätere Geschichte der Homilien sowohl als die der Handschrift selbst kennen lehren. Sie beziehen sich offenbar auf Vorlesungen der Homilien Augustins in verschiedenen Kirchen Roms an bestimmten Festen. — ⁵⁾ Tractatus XXXVIII. — ⁶⁾ quae — ⁷⁾ l. e. 1696. — ⁸⁾ Tractatus LV. In der Handschrift beginnt hier mit dem zweiten Theil eine neue Zählung der Homilien. — ⁹⁾ lauaret pedes discipulorum Dominus.

- i fol. 11—16 = ps. 66 '/// fiteantur¹⁾ tibi populi omnes et |
 |||²⁾ utetis aliquid timendum' ps. 67 'sensus ditorum ubi
 | titulus est tantummodo psalmi'³⁾.
- ii f. 3—10 ps. 67 'tu⁴⁾ ergo perfecisti d̄s hereditatem tuā |
 quia infirmitas'⁵⁾ — 'aut | certe quia per eos qui sic moriuntur'⁶⁾.
- iii f. 107 = ps. 68,2 'meuin⁷⁾ hoc mihi amarum hoc aci⁸⁾
 | fuit amarum propter merorem | acidum'⁹⁾ — 'sed quia
 in membris xp̄i tales esse non possunt gustare'¹⁰⁾ possunt
 recipi in corpus non'¹¹⁾.
- iv f. 18. 21—26. 17 = ps. 69 'statim¹²⁾ erubescentes qui
 dicunt mihi | euge euge et quid sit cum illi auertūtur' —
 ps. 70, 1 'uer|sibus suis aliud tibi dicit non de illis se
 loq̄ i¹³⁾'.
- v f. 27—30 = ps. 70, 1 'ut¹⁴⁾ illud quod in te est donum
 agnoscas' — 'uiso | autem quod non crediderunt impii'¹⁵⁾.
- vi f. 20. 19 = ps. 70, 1 'immo¹⁶⁾ tune in te erit uirtus eius
 quādo defecerit tua' — 'in caelum miseris tanto te fortior
 ruina'¹⁷⁾.
- vii f. 31—36 = ps. 70, 1 'contra¹⁸⁾ quam dicit idem apostolus | non ex operibus' — ps. 70, 2 'quis autē | potest
 dicere iniustum fuisse captiuitatē'¹⁹⁾.
- viii²⁰⁾ f. 1. 2. 37 — 40 = ps. 82 '/// ne²¹⁾ eius a ceteris
 hominibus dissimi | /// uido²²⁾ quando appareuit in gloria' —
 'rursus|que ad hos redit qui in eadem'²³⁾.

¹⁾ XXXVI 809 — confiteantur. — ²⁾ ne — f. 15^b 'coronare dignetur. amen ep̄l.' | Incipit expositio psalmi. LV¹⁾ | Psalmi huius titulus'. — ³⁾ l. e. 813. — ⁴⁾ l. e. 820. — ⁵⁾ infirmata — ⁶⁾ l. e. 825. — ⁷⁾ l. e. 858. — ⁸⁾ acetum — ⁹⁾ acetum — ¹⁰⁾ gustari — ¹¹⁾ l. e. 859. — ¹²⁾ l. e. 870 — f. 24^b 'in illo die iustus index. amen exp̄l. | In̄c̄. expositio psalmi. LXX | In omnibus scribturis'. — ¹³⁾ l. e. 876. — ¹⁴⁾ l. e. 878. — ¹⁵⁾ l. e. 880. — ¹⁶⁾ l. e. 882. — ¹⁷⁾ l. e. 883. — ¹⁸⁾ l. e. 888 — f. 34 'tuae solius amen exp̄l. | Item inc. expositio psalmi LXX | usque in finem | Gratiam d̄i qua gratis'. — ¹⁹⁾ l. e. 892. — ²⁰⁾ Mit diesem Fragment beginnt ein anderer Schreiber und eine neue Quaternionengruppe. Während f. 10 mit XVII, f. 17 mit q XXVI bezeichnet ist, hat f. 49 das Quaternionenzeichen q III. f. 64 q XV. f. 79 q XVII. f. 93 q XVIII. — ²¹⁾ XXXVII 1051 — tune — ²²⁾ dissimilitudo appa-
 rebit —

- ix f. 42—49. 41 = ps. 83 ‘incipit ¹⁾ turtur [‘]abere pullos’.
 — ‘toleramus . ste uirtutes ²⁾ in conualle’ ³⁾.
 x f. 56 = ps. 84 ‘in regnorum ⁴⁾ caluum haeliseum in|rise-
 runt pueri dicebant ⁵⁾ post illum’ — ‘uestimenta mea.
 sed diuiserunt sibi’ ⁶⁾.
 xi f. 50. 55 = ps. 84 ‘ostendere ⁷⁾ praeterita uerba se in
 pro|phaetia’ — ‘et nemo scit qui ⁸⁾ prius . uerūtamen’ ⁹⁾.
 xii f. 51—54 = ps. 84 ‘in omnibus ¹⁰⁾ refectionibus nostris. |
 de morte’ — ueritas de terra orta est et iustitia de | caelo
 prospexit . ueritas de ¹¹⁾ ***** (de *in ras.*).
 xiii f. 57—64 = ps. 87 ‘uoluit ¹²⁾ super me transierunt dixit’
 — ‘ut mihi esset miserdia ¹³⁾ quidem tua’ ¹⁴⁾.
 xiv f. 67. 68. 66. 71. 69. 70=ps. 87 ‘contigerunt ¹⁵⁾ et con-
 tingunt omnia | haec in membris corporis xpī’ — ps. 88, 1
 ‘in nobis sedem aedificata est’ ¹⁶⁾.
 xv f. 72—79. 65=ps. 88, 1 ‘caelos ¹⁷⁾ opera digitorum tuorū·
 confitebuntur caeli mirabilia | — ‘thabor ille et her|mo-
 nim ¹⁷⁾ in nomine tuo exultabunt’.
 xvi f. 86—93 = ps. 88, 2 ‘et ¹⁸⁾ quaedam iniquitates de
 quibus quidē | disserere — ‘quia caecitas ex parte | israel
 facta est ut plenitudo’ ¹⁹⁾.
 xvii f. 80—85 = ps. 88, 2 ‘non ²⁰⁾ enim in uanitate constituti
 sunt ²¹⁾ | omnes’ — ps. 89 ‘eius litteris inditus non est’ ²²⁾.
 xviii f. 96. 97. 95. 100. 98. 99 = ps. 89 ‘qua ²³⁾ in oratione

¹⁾ l. c. 1061. — ²⁾ istae uirtutes nunc — ³⁾ l. c. 1066. — ⁴⁾ l. c. 1069 —
 regnorum libro — ⁵⁾ dicebantque — ⁶⁾ l. c. 1070. — ⁷⁾ l. c. 1072. —
⁸⁾ quid — ⁹⁾ l. c. 1073. — ¹⁰⁾ l. c. 1076. — ¹¹⁾ l. c. 1078. — ¹²⁾ l. c. 1113. —
¹³⁾ misericordia — ¹⁴⁾ l. c. 1118. — ¹⁵⁾ l. c. 1119. — f. 68 ‘timeatur
 inimicus | Expl expositio psalmi | LXXXVII. Incipit LXXXVIII | Psalmum
 istum unde (de quo ed. Maur.) loqui’. — ¹⁶⁾ l. c. 1122. — ¹⁷⁾ Her-
 mon — ¹⁸⁾ l. c. 1132. — ¹⁹⁾ l. c. 1137. — ²⁰⁾ l. c. 1138. — ²¹⁾ con-
 stituit — f. 85 ‘super uos fiat|fiat. conuersi ad dñm amen | Expl sermo
 secundus | de sequentia psalmi LXXXVIII. | hauitus per uigilia sci cy|pri-
 ani (die Mauriner haben nur die Anmerkung: habitus eodem die cum
 superiori sermone, nämlich: matutinis horis in martyrum quorumdam cele-
 britate). In~ expositio psal|mi LXXXVIII | Oratio moysi hominis dī psal-
 mus | ste notatur (iste praenotatur ed. Maur.)’ — ²²⁾ l. c. 1141. —
²³⁾ l. c. 1142.

- dieimus. ne nos infe|rás — 'ne arbitren|tur pro magno habendam' ¹⁾).
- xix f. 94. 102—105. 101=ps. 89 'bilis ²⁾) esto. alii uerbum . e uerbo | deprecare' — ps. 90, 1 'abstulisset diabolus | nisi permisisset dñs' ³⁾).
- xx f. 111—115 = ps. 90, 1 'protegere ⁴⁾ . ille te proteget ut eruat | et eruet de muscipula' — 'torquebantur . donec | negarent . perseuerantibus' ⁵⁾.
- xxi f. 116. 106. 108—110 = ps. 90, 1 'id ⁶⁾ est easu ⁷⁾ feruentis caloris nimie | persecutionis' — ps. 90, 2 'celerior refrenet celeritatē suā' ⁸⁾

CANONES conciliorum et decreta pontificum.

A. 5. membr. Grossquart. 2 Col. fol. 339. saec. X ⁹⁾).

Die vier ersten Blätter enthalten den Index, dessen Anfang verloren gegangen ist.

- f. I. xxxiii Itē eiusdē ad alexandrū antioche|nū epm de pace
- xxxv Itē eiusdē de attico epō constanti|nopolitano ad maximī-
anū epm
- xxxvi Itē eiusdē ad alexandrū epm antio|chenū de pace.
- xxxvii Itē eiusdē ad eundē quod prima se|des beati petri apud antiochenā esse memoretur.
- xxxviii Eiusdē ad aeaciū berohe epm de sēo | ioḥ constantino-
politano epō.
- xxxix Eiusdē de bonosiacis quod iudeis sint | cōparandi ad lau-
rentiū epm sēniense.
- XL Eiusdē de suscipiendis clericis quos | bonosus antequā dam-
naretur | ordinasse cognoscitur.

¹⁾ l. c. 1146. — ²⁾ l. c. 1147 — deprecabilis — f. 104 'mirauilia de lege tua expl | expositio de psalmo LXXXVIII Inē | tractatus de psalmo XC || f. 104^b. Psalmus iste est de quo'. — ³⁾ l. c. 1150. — ⁴⁾ l. c. 1152. — ⁵⁾ l. c. 1155. — ⁶⁾ l. c. 1156. — ⁷⁾ easum. — ⁸⁾ l. c. 1158 — f. 109^b 'ad intellegentiam uestram amen| Expl sermo de principia psalmi XC. Inē | sermo secundus psal|mi XC || f. 110 sicut non dubito meminisse'. — ⁹⁾ Vgl. über diese Handschrift die Ballerini de antiqu. collection. et collector. canonum III 3 (LVI 211 ff.).

- XLI Itē eiusdē ad rufū & eusebiū & cete|ros ep̄os per macedoniā
 & daciā |
- XLII Constituta zosimi papae ad esychiū | ep̄m salonitanū.
- XLIII Ep̄la eiusdē ad p̄bros rauennē directa.
- XLIV Supplicatio bonifacii papae ut con|stituatur a principe
 quaten' in ur|be roma numquā per ambitionē | ordinetur
 antistes.
- XLV Rescriptū honorii augusti ad boni|faciū papā romanū.
- XLVI Ep̄la bonifacii ep̄i urbis romae ad | ep̄os galliae de maximo
 ep̄o diuer|sis criminib. accusato.
- XLVII Eiusdē ad hilariū ep̄m narbonense | ut ⁱⁿ (*m. post.*) una-
 quaq. prouincia nemo contēpto metropolitano ēps ordinetur.
- XLVIII Decreta papae c̄elestini numero xxii.
- XLIX Decreta papae leonis numero XLVIII . | ad uniuersos ep̄os
 per campaniā pi|cenū tusciā & p̄ uniuersas prouincias con-
 stitutos capitula v.
- L Ad uniuersas ec̄las p̄ italiae prouincias constitutas titulus
 unus.
- LI Ad uniuersos ep̄os p̄ siciliā consti|tutios capitula. vii.
- LII Ad ianuariū ep̄m aquilensē tituł . i.
- LIII Ad inquisitionē rustici ep̄i narbo|nensis capitula respon-
 sionū xvi.
- LIV Ad anastasiū ep̄m thessalonicensē | tituli undecī.
- LV Ad nic&a ep̄m aquiliensē tituli . vii.
- LXI Ad uniuersos ep̄os p̄ c̄esariensē ma|uritaniā constitutos
 epistola . i .
- LVII Constituta papae hilari * .
- LVIII Declaratōrū papē simplicii ad iōhem | ep̄m rauennatē epi-
 stola . i .
- LVIII Ad florentiū & seuerū ep̄os ep̄la . i .
- LX Constituta papae felicis.
- LXI Generalis decreta (a *in i corr.*) gelasii papae | ad ōms
 ep̄os de institutis ec̄lasticis | moderate p̄ tēporis qualitate
 dispositis tituli xxviii .
- LXII Ep̄la pape anastasii urbis romę | f. I^b ad imp̄ēm anastasiū
 p̄ pace ec̄larę.
- LXIII Constituta symmachi papae.
- LXIII Ep̄la iustini augusti ad hormisdā.

- LXV Supplieatio ab hierosolymitanis & antiochenis & secundę
syrię | clericis & abbatib' & possessorib' prouinciae syrię
iustino augusto.
- LXVI Itē hormisda ad iustinū augustū.
- LXVII Itē hormisda p̄b̄ris diaconib. & ar̄chimandritis secundae
syriae.
- LXVIII Constituta papae gregorii iunioris.
- LXVIII Precepta sc̄i petri de sacramentis | conseruandis.
- LXX Constituta antiqua orientis | tituli . LXXXVIII.
- LXXI Recapitulatio ordinationū of| ficialiū ecclae capitula . XII .
- LXXII Ep̄la canonica quę debeant adim|plere p̄b̄ri diač seu sub-
diac eađ xi .
- LXXIII Depositio marcellini papae.
- LXXIII Augmentū quēad modū formata | fieri debeat .
- LXXV Ep̄la a nicena synodū (ū in o corr.) romā directa.
- LXXVI Ep̄la siluestri epī ad synodū .
- LXXVII Kanones sc̄i siluestri epī urbis rōme . Kapitula . xxv.
- LXXVIII Regulę niceni concilii . xx . ep̄ōr̄ quę | in grēco n̄ habent̄
sed in latino inueniunt̄
- LXXVIII Lex lata constantini auḡi | de arrii damnatione atq. omni |
scriptura ab eo igni tradenda.
- LXXX Incipit de liberio .
- LXXXI Ep̄la uniformis liberii epī antequā | exsiliaret̄ confessorib'
scripsit . | id est eusebio & dionisio & lucifero | in exilio
constitutis.
- LXXXII Quae dix idem liberius antequā | ad exsiliū ir& uicentio ca-
puensi | & heliano spol&ano.
- LXXXIII Eiusdē scripta ad orientales ep̄os
- LXXXIII Itē liberius de exilio scribit ursa|cio ualenti & gemino.
- LXXXV Itē de exilio scribit uincentio.
- LXXXVI Confessio fidei catholice quā papa | damasus misit ad pau-
linū antio|chenū ēpm.
- LXXXVII Explanatio beati hieronimi p̄b̄ri | ad damasū papā de trib'
hypostasis.
- LXXXVIII Rescriptū damasi papę ad p&itū hie|ronimi ad paulinū ēpm
antiochenū.

LXXXVIII Conciliū urbis romē sub damaso pa|pa de explanatione fidei ¹⁾).

- xc Ep̄la pap̄e siriū p̄ uniuersos ep̄os
- xcii Rescriptū ep̄oꝝ atq; fratrū ad siriū cium papā.
- xcii Ep̄la concilii karthaginensis ad innoꝝcentiū papā urbis romē
- xciii Rescriptio sc̄i papae innocentii ad | conciliū kartaginense. ||
- f. II. xciii Ep̄la imperialis ad aureliū kar>taginense ep̄m.
- xcv Ep̄la aurelii ep̄i ad om̄s ep̄os p̄ bizacenā & arbutianā prouinciā conſtitutos de damnatione pelagii | atq; c̄elestii.
- xcvi Kapitula excerpta de gestis habiſtis contra pelagiū her&icū & alia | de libellis eī quae in palestina synodo sibi obiecta ipse damnare com|pulsus est.
- xcvii Ep̄la c̄elestini pap̄e ecclae romanę | data ad synodū in epheso c̄onstitutā.
- xcviii Itē alia ep̄la c̄elestini pap̄e ad nestoriū.
- xcviii Ep̄la exhortatoria eiusdē sc̄i | ep̄i celestini constantinopoli clero | & plebibus missa.
- c Excerpta antistitū quę | recitata sunt contra | nestoriū.
- cii Nestorii blasphemiarū | capitula quib; ep̄lis ad se missis a|sc̄is c̄elestino romanę ur̄b & cyrillo | alexandrino ep̄is contradicit & | disputatione breuissima resoluendō duodeci capitula fidei quę a se | missa fuerant reppellit.
- ciii Exemplar ep̄lae synodi serdicenſis factae ad iuliū ur̄b romē ep̄m ²⁾.
- ciii Accusatio xysti papae.
- civ De polychronio hierosolymitano ep̄o.
- cv De sacerdotū uel leuitarū ordinatione leo ep̄s diosoro alexandrinę ecclae.
- cvi Itē statuta leonis ad torobiū asturicēnsē ep̄m tituli quindecī.
- cvi Eiusdē pap̄e leonis ad aquilensē ep̄m.
- cvi Itē ad septimū ep̄m eiusdē pap̄ leonis.
- cvi Itē ep̄la sc̄i leonis papae de penitentia ad theodorū ep̄m galliensē de | ciuitate foroiuliensi.
- cx Itē decr&a sc̄i leonis pap̄e urbis . | romē uniuersis ep̄is per siciliā | constitutis.

¹⁾ Im Text schliesst sich auch hier, wie im Sessorianus LXIII., der *canon scripturarum* an. — ²⁾ Im Text ist blos die Überschrift vorhanden, auf welche ohne Titel die *accusatio xysti* folgt.

- cxi Ep̄la eiusdē ad eutychetē p̄br̄m | atq; her&icū .
- cxii Exempla gestorū ubi in constantinopolitana synodo a scō flauia|no confessore eutyches her&icus | auditus atq; damnatus est.
- cxiii Ep̄la leonis pap̄e ur̄b romae ad ↓ flauianū ēpm c̄stantinopol̄ ur̄b.
- cxiv Rescripta flauiani ad leonē papā.
- cxv Ep̄la papae leonis uenerabiliter | suscipienda ad flauianū ēpm constantinopolitanū contra eutychen.
- cxvi Eiusdem sc̄i leonis pap̄e ad iuuenalē | ēpm hierosolymitanū.
- cxvii Eiusdē ad maximū. ēpm antiochenū || f. II^b per marinū p̄frm & olympiū | diaconū.
- cxviii Itē eiusdē papae ad anatolium | ēpm constantino politanū.
- cxix Eiusdē sc̄i leonis papa scripta ad | leonem augustū.
- cxx Itē alia ep̄la leonis pap̄e ad eundē | leonē augustū.
- cxxi Kapitula quae recitata sunt in | synodo trecenti decē & octo pa|trū cū exēplis pap̄e leonis ad leo|nē augustū . uidelic& sc̄i hilarii pie|tauiensis capitula . iii . sc̄i ambro|sii epī & confessoris mediolanen|sis ecclae capitula quinq. iōh̄ epī | constantinopolitanē urbis capi|tula . iii . gregorii epī nanzianen|ni capitula duo . theophili epī ale|xandrini capitula duo . sc̄i augus|tini epī ypponiensis capitula . iii . | itē sc̄i basilii cappadociae epī ca|pitulū unū. itē sc̄i cyrilli epī ale|xandrini ad nestoriū constantinopolitanū ēpm̄ . itē eiusdē inter | cetera . itē in libro eiusdē qui dieī | colia de incarnatione unigeniti . | itē sc̄i athanasii alexandrinē | ecclae epī & confessoris ad epicta|tū corinthiorū ēpm̄.
- cxxii Itē fides sc̄i hilarii pietauiensis epī.
- cxxiii Itē fides sc̄i augustini epī ypponi|ensis antistitis.
- cxxiv Itē fides catholicae ecclae romanē.
- cxxv Confessio p̄bro|y seu diaconor̄y ecclae | constantinopolitanē.
- cxxvi Ep̄la simplicii epī ur̄b romē ad aca|ciū constantinopolitanū ēpm̄.
- cxxvii Exemplū ep̄lae quā misit acacius | ad simpliciū archiep̄m̄ ur̄b romē | ubi damnatū retulit petrū | alexandrinū quondā ēpm̄.
- cxxviii Exemplū ep̄larū beatissimi pa|p̄e felicis ur̄b romae ad zeno|nē augustū p̄ uitalē & misenū ep̄os

- cxxviii Itē eiusdē papē felicis ad acacium | ep̄m p uitalē & misenū ep̄os.
- cxxx Itē ad imperatorē zenonē ad libellū epī ioh̄ ecclae alexandrinae.
- cxxxii Itē exēpla felicis epī ad acaciū su|pradictū constantino|politanę urbis ep̄m.
- cxxxii Itē eiusdē papē ad acaciū alia.
- cxxxiii Deer&alis de recipiendis & n̄ recipiendis libris qui scriptus ē a gelasio papa romano cū septuaginta | uiris eruditissimis epīs in sede | ap̄lica urbe romana.
- cxxxiv Sententia papē gelasii quod sedes ap̄lica omniū ligata dissolute possit ad ep̄os p dardaniā. ||
- f. III cxxxv Itē ad eosdē dardanos ep̄o sententia eiusdē atq, per exēpla pbatio | quod sedes ap̄lica facultatē habeat sine synodo & dissoluendi & | damnandi.
- cxxxvi Itē exēpla beati papē gelasii ad 1) | orientales ep̄os de euittanda cōmunione acacii ubi datur intelli|gi nullū esse uinculū insolubile ni|si circa illos qui in errore uł crimi|ne pmanent uł & iā moriuntur.
- cxxxvii Sc̄i gregorii papē romani decre|tor̄ capitula sex. cū subscrip|tione | eius. & ep̄orū atq' p̄borū.
- cxxxviii Eiusdē beatissimi gregorii papae | ep̄la ad serenū ep̄m massiliensē | pro imaginib̄
- CXL Synodus zacharie papae cū subditis capitulis suis & subscriptione | eī atq. ep̄orū & p̄borū qui interfuer̄ . Primo capitulo . ut epī cū mulierib̄ omnino n̄ habitent. | —
- f. III^b quinto decimo capitulo continetur | recapitulatio de gradib̄ cognationū uel quomodo se debeat | quislib& legitimo coniugio copulare.
- CXLI Liber sc̄i augustini epī de ecclasticis regulis capitula . LV . Primo | capitulo de trinitate . Secundo | de uno filio manente in duab̄ | substantiis. Tertio de filio quia | non dītatis initiū nascendo sus|sepit. —

¹⁾ Am Rande steht RQ. Diese Note (require?) bezieht sich wohl darauf, dass im Index das folgende Stück (CXXXVII) übergangen ist: Constituta sc̄i gelasii papae que episcoli in ordinatione sua accipiunt. Die Ballerini l. c. 217 haben hinwiederum n. CXXXV übersehen.

f. IV LIII. clā|rū posse fieri xpianū signis & | prodigiis non scīm .
LIII de scītate | qualiter adquiratur. LV. contra pelagiū . Dō
grās. ||

Auf den Index folgt eine Lage von zwei Blättern, deren Innenfläche mit farbigen Bildern geschmückt ist, welche berathende Kirchenlehrer darstellen. Die erste Aussenseite enthält von einer Hand des eilfsten Jahrhunderts einen Bericht über zwei in Ravenna gehaltene Synoden, deren eine unter Otto III., die andere unter Heinrich ins Jahr 1014 fällt.

- f. 1 Inep prae|fatio cres|conii de con|cordia canonū | ad liberi|
num | Domino|uero | scō semperque | beato pon|tifici liberino |
cresconius xp̄i | famulorum exiguus. Ues|tri sacerdotii incom-
para|bile decus —
- f. 2 pontifex dō digne. | Finit praefatio | Deinceps succedunt |
capitula | i De ordinatione ep̄i —
- f. 10^b (ccc) fece|rint xp̄ianos. conci| kar|tagineñ titulo. m. | Expli-
cuerunt capitula | de concordia canonum . | In nomine dn̄i
incipiunt | nomina episcoporum | qui fuerunt in scā roma|na
ecc̄la per ordinem . | i Domnus petrus sedit | annos xxv.
menses | n . dies . viii | —
- f. 12 cvi Benedictus sedit anñ . ii. | menses . vi . dies . xi . |
cvii Nicolaus sedit anñ viii | menses vi . dies xx |
cviii
cviii
cx

Incepit préfatio ka|nonū. domino uene|rabili mihi patri ste|phano
ep̄o dyonisius | exiguus in dn̄o sa|lutem | Quamuis | karissimus |
frater | noster | Lauren|tius | assidua et familiari | —

f. 13. attulisse uideamur . | Explicit praefatio . | Incipiunt tituli
canonum apostolorū | f. 13^b. Incipit titl canoñ | niceni concilii | numero.
xx . | f. 14 Incipit tituli cano|num ancyrani | conceilii numero | xxiii. |
f. 14^b Tituli canonum neo|caesariensium concilii | numero . xiii | f. 15
Tituli canonum | antiocheni concilii | numero . xxv. | f. 15^b Tituli canon
apud | laodiciam frigiae | congregati . nume|ro . lviii . | f. 16^b Incipit
cañ conci| apud constantinop̄l | congregata nu|mero . iii . | Ibid.
Titu| cañ calcedo|nensis concilii | numero . xxvii | f. 17^b Tit cañ
serdices | conci| num̄ . xxi. | f. 18 Tt cañ congregati | apud car-
taginem | numero . xxxiii | f. 18^b T̄t . cañ . diuersorum | conciliorum

africa|nē prouince|ro . cv , | f. 20^b Incipit tituł decreto|rūm . siricī . nu|mī . xv . | f. 21 Tituli decretorum | papae innocentii | numero. lvn | f. 22 Tituli decretorum | papae zosimi nume|ro . iii . | *Ibid.* Tituli decretorum | papae bonifatii | numero | iii || f. 22^b Tituli decretorum | papae cælestini nu|mero . xxii . | f. 23 Tituli decretorum | papae leonis . | numero | xlviii | f. 24^b Tituli decretorum | papae hilari . | *Ibid.* Titulus decretorum | papae simplicii | f. 25 Tituli decretorum | papae felicis | *Ibid.* Tituli decretorum papę | gelasii . xxviii . | f. 25^a Tituli decretorum | papae anastasii . nu|mero . viii . | f. 25^ab Tituli decretorum | papae symmachī nu|mero . v . | *Ibid.* Item tituli eiusdem concilii | Tituli decretorum | papae hormisdæ | *Ibid.* Tituli decretorū papę | gregorii iuñ | f. 26^b — f. 208^b enthalten den *Text der canones und der decreta in derselben Weise wie der Sessorianus LXIII; vgl. S. 131 ff.: dann folgen die 'additamenta'; vgl. die Ballerini a. a. O. S. 213. Die am Schluss der Sammlung stehende Schrift de ecclesiaticis regulis erscheint in derselben Recension wie in dem Sessorianus.*

f. 336^b regeneratione soluatur. Explicit | Dō gratias. ||

f. 337—339 saec. xi: f. 337 Über der Seite von neuerer Hand: Videtur ex concilio Ravennæ habito a Johanne x. pont. max. | Lectum est quoddam indiculū — f. 337^b petrus pb̄r titus (*sic*) eudoxie & benedictus titus damasi . si int̄fuissent illi synod̄ | & int̄fuisse coacte & mīam petiuerunt kaþ · i · | Synodus tempore pię recordationis sexti stephani papę successoris . | uidelic& nr̄i —

f. 339 (23 Can.) excommunicatione (ne in ni corr.) subiaceat ||

IUSTI Urgellensis in cantica canticorum expositio.

B. 62. membr. 12. fol. 215 saec. VIII.

f. 1 In xp̄i | nomine | inc̄pt | prologus || f. 1^b Cupiens ¹⁾ | in domo dī aliquid | offer|re de mu|neribus dī et in le|ge ipsius et si non | die ac nocte saltim | per interualla tem|porum exerceri | librum

¹⁾ Unedirt? — Die Handschrift beginnt jetzt mit dem dritten Quaternio. Die beiden fehlenden Quaternionen haben jedenfalls den Brief *ad Sergium papam* enthalten, vielleicht auch, da dieser noch nicht einen Quaternio aus gefüllt hat, den von Halm (Verz. der ält. Handschr. lat. Kirchenväter in den

canonicum | sapientissimi salo || f. 2 monis qui pie notatur | cantica
cantieorum | secundum eam editio|nem quam beatae | memoriae vir
erudi (di add. al. man.) | tissimus hieronimus | presb̄t . ex hebraica
(e eras.) | ueritate transtulit | in latinum . confidens in eum cui sunt |
omnia possibilia . | suscipio ptractandū . || f. 2^b non quod ex me
tan̄tae altitudinis —

f. 7^b Iam nunc quid pri || f. 8 mordia. uel consequentia pre-
fati libri conteneant . | Inluminante sc̄ō sp̄ū | per quem sunt scrip|ta
cernamus . | Explicit prologus || f. 8^b leer || f. 9 Osculetur ¹⁾ | me
inquit | osculis | oris sui . || f. 9^b Uox | haec | ecclesi|ae ²⁾ est . |
ueniente ³⁾ ad xp̄m in | osculo offensam | —

f. 14^b Nam in transfiguratione uultus eius ⁴⁾ || f. 15 cum ⁵⁾
apostolo dicunt | Caritas dī diffusa est | in cordibus nostris | —

f. 213^b existens super om|nem gloriam ange|lorum. amen . |
Explicit | expositio in|cantica | canticorū || f. 214 quod he|braiae |
dieitur | syras siri : ||

f. 214^b Beatus ⁶⁾ quidem opifex | scrutatur cantecis. | opitu-
lante xp̄o ad eptus ei uotum. | —

f. 215^b Sat dignusq. nubilis | athleta dī prudens | humiliter
petens | dn̄o sc̄m merire | praemium ||

Bibliotheken der Schweiz, S. 47) aus einer St. Gallener Handschrift er-
wähnten Brief *ad Justum diaconum*, doch ist mir nichts über den Umfang
des letztern bekannt. — ¹⁾ LXVII 963. Vor f. 9 fehlt ein Blatt. — ²⁾ eccl-
esiae haec — ³⁾ uenientis — ⁴⁾ l. c. 964. — ⁵⁾ l. c. Ein Blatt fehlt. — ⁶⁾ ?

Nachträge zum Bericht über die Veroneser Dombibliothek.

I. 1. app. 'Paralipomena MSS^m. Codicum Capituli Veronensis a Joanne Jacobo de Dionysii Veronensi Canonico in unum collecta 1758'. foliorum 17.

f. I—III sind Bruchstücke derselben Handschrift (saec VI—VII).
8.) und enthalten Fragmente des Ecclesiastes und der Proverbia.

f. IV—VIII . saec. VIII . 8 . Fragmente der libri regum und der lamentationes Jeremiae.

f. X . saec. V (?) . 4 . Fragment des Gaius (de praescriptione fisci).

f. XI—XII . saec. VI—VII . 4 . Fragmentum de iure fisci.

f. XIII . saec. VII—VIII . Rand stark beschädigt. Fragment der zweiten actio des Chalcedonense concilium: Über der Seite secunda | unigenitus di filius fuisse dicatur | postquam uerbum caro factum est | in nobis natura in eo singularis | ne eutyches ideo uel — XIII^b cyrilli sc̄ae memoriae | // | tis quondam ep̄ci est capitulū | ita continens.

f. XIV—XVII . saec. X . 4 . Fragmente derselben Handschrift, aber wie es scheint, verschiedener Schriften, die näher zu bestimmten mir nicht gelungen ist: uixit suffugare non distulit haec passus sū & cotti | die patior non ob aliud nisi propter iustitiam & ueritatem dī nr̄i . qui se nec dier&e uel localiter adora|re precepit . —

f. XV^b iste gaudeat quem pro suis perditis | moribus cruciari debuisse meroribus (ex memoribus) arbitramur . Contrist&ur ille quem uita lau ||

f. XVI quia nec ulla in dō necessitas capit. nec uolum|tas sapientiam preuenit ; Sc̄m quoque sp̄m | qui est tercia in trinitate persona unum atq; | —

f. XVII^b tres igitur persone istę dicuntur iuxta quod | maiores ; || *Unten das Quaternionenzeichen XVIII.*

II. 2. membr. 3. foliorum 235^b. saec. VI—VII.

f. 1 enthält von einer Hand des achten Jahrhunderts den Anfang des Augustinischen Sermo XXXIX 2210 : + in nomine dñi dō ihū xp̄i sermo | beati augustini de diae iudicii | O ff̄ k quam timendus

est dies ille | iudicii in quo dñs nr̄ proposuet uenire | cum flama ignes qui inflamauet | aduersarius suus — erunt senp cum dño in p petuum.

f. 1^b saec. viii—ix : *Lectio aus Ezechiel.*
f. 2—245 (f. 245 *Ergänzung einer Hand des zehnten Jahrhunderts*) libri regum .

f. 246 quae sunt ippodes taprobanaes ilefantinae theoros | —
f. 254 aggei baccuates | masilia auennei Explicit cosmografia iuli caesaris (*Fragment des Julius Honorius*) | Incipit eiusdem nomina prouinciarum omniū | diocensis orientis habet prouinciarum omniū | xviii . libia superior —

f. 255^b leuga una habet mille quingentos passus ; | Expl adiuvante dñō ihū xpo illi gloria amen | qui legis ora pro scribore sic dñm habe adiu // ||

Dies Provinzenverzeichniss ist zuerst von Maffei im Anhange zur istoria theologica abgedruckt worden; dann hat es Th. Mommsen nach neuer Vergleichung des Originals herausgegeben in den Abh. der Berl. Akad. 1862 S. 489 ff.

Ohne Nummer. 5 folia von dem jetzigen Bibliothekar Conte Giuliani gefunden und zusammengestellt.

f. 1 . 2 . saec. xiii. Grossquart. 2 Col. Fragment eines Passionariums.

f. 3. 4. saec. x. fol. 2 Col. Fragment einer Homiliensammlung.
f. 3 Von der Columne links ist nur ein schmaler Streifen erhalten, auch die Columne rechts ist am Rande stark beschädigt. Columne rechts beginnt : & uenientem sp̄m possidemus , | Nam illum retinemus fidei me|rito hunc sc̄ificationis accessu | Cum iero inquit ad patrē mittā | uobis paraclytū.

Auf fol. 36 ist das Verhältniss der Columnen natürlich umgekehrt: Columne rechts schliesst hos dies. E | aū conpleren | factus ē subito | aduenientis sp̄s | supra singulos eorū | spū scō . Itē de ead (in mg. cxxxv) Sc̄itati uītē km | iam nota | tas Qu | curemus ex ipsa condiximus Na | ||

f. 4 (Dies Blatt ist oben und am äusseren Seitenrand stark beschnitten, im Übrigen aber fast unverletzt) Necessē ē ut in agro illius cordis . | in quo huiusmodi planta conualuit . | spine potius tribuliq: uitiorū . quā | ullum uere virtutis semen oriatur . | Resistamus —

possimus (i ex u) ascendere | Cui ē cum dō patre & spū sēo . honor | & gloria in sc̄la sc̄l . am̄. | Incipiunt sermones sc̄i | pape leonis de ieunio| pentecosten | (*in mg. cxxxii*) Hodiernā dilmī festiuitatem discensione sc̄i | sp̄s consecratā . sequitur . | ut nostis solleme —

f. 4^b Quid aū tam inimicum misericor|die & operib ; caritatis . quam|uaritia . de cuius radice omniū | malo b, germen emergitur . ||

f. 3 gehört nach fol 4: ferner sind beide Blätter verkehrt gelegt, indem f. 3^b und f. 4^b die Vorderseiten derselben bilden. Erhalten ist also von der Homiliensammlung der Schluss des 130. sermo (S. Leonis Magni sermo LXXIV de ascensione domini II LIV 397) auf fol. 4^b und 4, der Anfang des 131. (S. Leonis Magni sermo LXXVIII de ieunio pentecostes I l. c. 415) auf f. 4, der Schluss des 134. (S. Maximi Taur. homilia LXI solemnitate sanctae pentecostes I LVII 371) und der Anfang des 135. (S. Maximi Taur. homilia LXIII. de solemnitate sanctae pentecostes III. l. c. 377), wobei indess die starke Beschädigung von f. 3 in Rechnung zu bringen ist.

f. 5 saec. XIII—XIV. fol. 2 Col. Fragment eines andern Homiliars.

Zu cod. XXXIX. 37. S. 48 ff. Bei einem zweiten Aufenthalte in Verona, dem auch die vorstehenden Nachträge ihre Entstehung verdanken, fand ich, dass in dem handschriftlichen Catalog der Bibliothek von einem Unbekannten (Masotti oder Maffei selbst?) eine allerdings nicht sehr genaue Nachvergleichung der Cassiodorischen Complexiones angestellt ist, die aber dadurch einen Werth erhält, dass zu der Zeit, als sie gemacht wurde, auf den letzten von der Dinte sehr zerfressenen Blättern der Handschrift mehr zu lesen war, als dies jetzt möglich ist. — Ich benutze diese Gelegenheit, um den ärgerlichen Schreibfehler S. 52 „Papiers“ statt „Pergaments“ zu verbessern.

Seite 110. XXXVIII. 36. Statt *saec. VIII* zu schreiben *saec. VII*. Bei der Beschreibung dieser Handschrift ist durch ein leider zu spät bemerktes Versehen die Bezeichnung der Lücken in den Schriften des Sulpicius Severus unterblieben. Der erste Quaternio ist vollständig. Von dem zweiten fehlt das erste und letzte Blatt, mit andern Worten die Stücke: *de vita b. Martini cap. 6 lium haereticorum vis coegerat* — *cap. 7 per spiritum domini adesse virtutem* und *cap. 13 sterrant pene prostraverit* — *cap. 14 et cinere, ieunans semper*. Eben so fehlt vom achten Quaternio das erste und letzte Blatt: *dial. I 13 Bovem unum habebat* — *humilioribus poma decuperet* und *19 in solo arente viresceret* — *20 non immerito crediderunt*. An allen diesen

Stellen sind zum Zwecke der Ergänzung Blätter eingehefstet, offenbar um zur Ausfüllung der Lücken zu dienen. Von diesen sind die des achten Quaternio palimpsest, und enthalten gleich dem ebenfalls zur Ergänzung bestimmten Blatt in der Schrift des Hieronymus (vgl. die Beschreibung S. 111) Fragmente der Institutionen Justinians cf. Goeschen, *praef. ad Gaium p. LXVI.* Die zuletzt bezeichnete Lücke ist von einer Hand des zehnten Jahrhunderts (vielleicht des 9.—10.) ausgefüllt. Es lässt sich wohl daraus schließen, dass auch die zur Vervollständigung des Sulpicius Severus bestimmten Blätter in derselben Zeit eingehefstet worden sind, ohne dass hier, da sie leer geblieben sind, die beabsichtigte Ergänzung zu Stande gekommen wäre. Derselben Zeit gehört die Hand an, welche in dem Codex an vielen Stellen, wo die alte Schrift dem Erlöschen nahe war, die Züge nachgefahren hat. Dies ist mit der grössten Unwissenheit und Unbedachtsamkeit, offenbar nicht nach Vorlage eines anderen Exemplars, geschehen. Zum Glück lässt sich an fast allen Stellen unter den Autoschediasmen des Restaurators noch die echte Überlieferung erkennen. — Beiläufig bemerke ich noch, dass am Schlusse des Briefes an Desiderius, nicht *honorum*, wie del Prato und ich angegeben haben, in der Handschrift steht, sondern, wenn man schärfer zusieht, das richtige *bonorum*.

Nachtrag zu dem Bericht über die Sessoriana.

S. 115. Ausser dem Sessorianus enthält noch der auch Mai (l. c. p. VII) schon bekannte Ambrosianus D 37 Sup. sæc. XV. die Schrift des Apponius vollständig.

S. 124. f. 169—176 sind palimpsest und enthalten Fragmente (sæc. VI—VII) von Plinius hist. nat. 24 und 25. Von diesen sind f. 169, 170, 175, 176 schon mit Reagentien, aber nicht besonders geschickt behandelt. — fol. 171 ist im Jahre 1849 verloren gegangen, vgl. Mai P. N. B. 224. — fol. 170^b schliesst: *ut sequamur uestigia eius et utiq, ip* (der Rest der Zeile ist zerstört); fol. 172 beginnt *iudaeus festinat et vigilat ad templum paganus*. Das Ende des vorhergehenden Sermo, und der Anfang des Sermo, von welchem auf fol. 172 der Schluss erhalten ist, sind verloren gegangen. Den letztern hat Mai, als der Codex noch vollständig war, abgeschrieben und herausgegeben in Spicil. Rom. VIII, 722 (wiederholt P. N. B l. c.).

6. Die vaticanische Bibliothek.

a. **Bibliothe ca Palatina.**

AMBROSIUS *de historia Josephi.*

170. membr. 4. 2 Col. foliorum 84. saec. IX—X.

f. 1 Incipit tractatus sc̄i ambrosii | ep̄i de historia iosippi cap-
tui translata ab ipso ex | greco in latinum liber prim⁹¹⁾ | Quattuor
libros regnorum | —

f. 24^b & dolis tentat ueritatē²⁾ || f. 25 excitauerunt³⁾ felicem
ut dum —

f. 33^b defulit tali dignus exitu fuit | Ea postquam neroni
nuntiata s̄ | —

f. 46^b meritis poenas dedere | Extinetis taricheis —

f. 57^b asperitas | deficiebat | Explicit liber quartus | Incipit lib̄
quintus | Anno primo de lati imperii uespasiano bellis asperis | —

f. 84^b opes eorum⁴⁾ + appositus ab ipsis prius ignis consum̄sit.
m. post. add. Explicit liber V.

¹⁾ De excidio urbis Hierosolymitanae XV 1961 — ²⁾ I. e. 2028 a (1,44) —
³⁾ I. e. 2044 c (2, 8). fol. 24 bildet das erste, fol. 25 das letzte Blatt einer Lage
das Übrige fehlt. — ⁴⁾ autem eorum.

Es ist dies der sogenannte Hegesipp. Dass der Verfasser dieses Auszuges aus Josephus Ambrosius ist, hätte nie bezweifelt werden sollen, da derselbe durch die Autorität der ältesten Handschriften als solcher beglaubigt ist.

AMBROSIUS in evangelium Lucae.

168. membr. fol. foliorum 207. saec. IX—X.

f. 1^b ¹⁾ Incipit expo|sitio sc̄i am|brosii in Luca ²⁾ | Scripturi in euangeli libro ³⁾ quem lu|cas sc̄s pleniore quodāmodo rerū | —

f. 39^b Credat in his qui (*ex que*) sensū | ut dīm cognoscerent consecuti sunt ⁴⁾; Explc || f. 40 Incipit lib̄ | secund's | Et ⁵⁾ ipse ihs | erat incipiens fere annoꝝ xxx | qui putabatur esse filius ioseph | De generationibus dicturi —

f. 55 qui solidiorem cibum afferre non possi. ⁶⁾ | Zwischenraum | Non absurdum opinor de generatione dñi concepimus ⁷⁾ opus; —

f. 67^b ut uiuisciandi habeant potestatem; | Explicit lib̄ tertii ⁸⁾ ||

f. 68 Incipit liber quartus ⁹⁾ | Et factum est cum esset in una ciuitatium ecce uir plenus lepra —

f. 207 concluae in monte complures fuisse; ¹⁰⁾ ||

AMBROSIUS in epistulas Pauli ad Corinthios.

169. membr. fol. foliorum 151. saec. IX—X.

f. 1^b Codex sc̄i nazarii de monasterio | Lauresham. |

¹⁾ Auf dem ersten Blatte findet sich folgende Notiz: lib̄ Sei eyriaci | Expositio b. Ambrosii sup Lucam | Auf heut dato den. 12. Junii. Anno. 1553. Ist dem Durchlaucht: tigen Hochgeborenen fursten und herrn. Herrn Otthainrich Pfaltz: grauen bey Rein. Hertzogen in Nidern und Obern Baiern. etc. meinem gnedigen herrn diß Buech. durch Dechant und Capitl des Stifts Neuhausen bey Wormhs gelegen. vereert worden. — ²⁾ XV 1527 — ³⁾ librum — ⁴⁾ In der Ausgabe Schluss des zweiten Buches. — ⁵⁾ In der Ausgabe Anfang des dritten Buches. — ⁶⁾ possint — ⁷⁾ confecimus — ⁸⁾ In der Ausgabe das vierte. — ⁹⁾ In der Ausgabe das fünfte. Von hier an werden in der Handschrift die Bücher nicht mehr angegeben. Am Ende des fünften Buches (1667 b) findet sich in dieser Handschrift nach praelibauit derselbe Zusatz wie im Fulensis und in zwei Colbertini. — ¹⁰⁾ Ende des zehnten und letzten Buches.

Expositio sc̄i ambro|sii in epistulas pauli | ad corinthios | primam | et secundam ¹⁾ || f. 2 Incipit tractatus sc̄i am̄bro epī medi|olanensis in epistula beati pauli | apostoli ad corinthios prima | Praecepto dñi admonitus aposto|lus resedit apud corinthios annū | & menses sex —

f. 93 quomodo inquiens dicit amen | sup tuā benedictionē ²⁾ | Ex̄pl. in ep̄la prima ad corinthios. || f. 94 Incipit eiusd̄ ambrosii in epistula | ad corinthios secunda | Cuius ³⁾ haec principales est causa —

f. 105^b ut triū perfectio | consummatio sit hominis in salutem; Explicit ad corinthios secunda ||

f. 151 Nomina laureshanensis c̄enobii fratrū ⁴⁾

Gerbodo abb& p̄r ⁵⁾	<i>Itē Anshelm'</i>
Ot̄tus p̄r	<i>Erloinus diacon'</i>
Salemann' p̄r	<i>Xpianus subdiač</i>
Gundramm' p̄r	<i>Berehthart' subdiač</i>
Uodalibald' <i>diacon'</i>	<i>Franco subdiač</i>
Lantgaudus <i>diacon'</i>	<i>Altduom subdiač</i>
<i>Itē Salemann' p̄r</i>	<i>Heriman' subdiač</i>
Frumolt' p̄r	<i>Deodat'</i>
<i>Itē Salemann' diacon'</i>	<i>Gerbodo subdiač</i>
Uualtfrid' p̄r	<i>Heinrih</i>
Billungus <i>diacon'</i>	<i>Adelhart subdiač</i>
Gerhard' p̄r	<i>Rihgoh subdiač</i>
Eberhart' pr	<i>Ercanbraht</i>
Luitherus <i>diacon'</i>	<i>Reginhoh</i>
Duodo p̄r	<i>Vuideo</i>
Germund' <i>diacon'</i>	<i>Rimei</i>
Tancrat' <i>diacon'</i>	<i>Geroltus</i>
Hetti <i>diacon'</i>	<i>Luitbraht</i>
Meginolt' p̄r	<i>Amalung' subdiač</i>
Arnolt' <i>diacon'</i>	<i>Herholtus</i>
Luitbold' <i>diacon'</i>	<i>Berenhart'</i>
Ruodhoh p̄r	<i>Lutheri</i>

¹⁾ XVII 183 — ²⁾ Stimmt nicht. — ³⁾ Secundam epistolam apostolus scribit Corinthis, cuius — ⁴⁾ Dies Verzeichniss ist von einer Hand des 10. Jahrhunderts in die Handschrift eingetragen. — ⁵⁾ Das Cursivgedruckte ist von anderer Hand hinzugefügt.

*Herib^t pi^r
Anselm^t diacon^t*

*Erem^t t^r
Thiederik^t
Geruic^t*

AMBROSIUS de Tobia.

290. membr. 8. fol. 1—34 saec. X, fol. 32 (doppelt gezählt) — 53 saec. X—XI.

Erstes nicht numerirtes Blatt codex de monasterio sc̄i nazarii quod est in lauresham || *Zweites nicht numerirtes Blatt (auf der Rückseite)* Incipit liber albini quem edidit | contra heresim felicis ¹⁾ ||

f. 1 Legimus in saecula|ris litteraturae historiis quosdam | viros medicinalis artis peritos. dum aliquas | ciuitates pestilentiae lue —

f. 34 sc̄itate praestantib; ullo modo potest esse cōmunis. || f. 32 Incipit liber sc̄i ambrosii ep̄i de tobia || f. 33 Incipit liber sc̄i ambrosii ep̄i de tobia ²⁾ | Lecto propheticō libro qui inscribitur tobis ³⁾. —

f. 53^b Omni tempore benedic dn̄m. in his itaq; faenus | aeternum est. & usura perp&ua. amen | Liber tobis explicit | feliciter | scribenti | pax. legen|ti uita. ||

ARATOR de actis apostolorum.

1716. membr. 8. foliorum 60. saec. X—XI⁴⁾.

Vorsetzblatt Temporibus iustiniani augusti Cassiodorus ap^r urbē | romam claruit. hic primitus consul. deinde sena|tor ad postremū monachus extitit. Hoc tem|pore dyonisius in urbe roma constitutus pa|schale calculum oposuit. Tune quoque apud constantino|polim pris|cianus cesariensis gramaticę artis profunda rimatus est. Tune & arator romanę ecclę | subdiaconus. apostolorum actus uersibus exarauit. | Hęc ita in langobardorum gestis scripta sunt. || f. 1 Prefatio cuiusdā de libro aratoris | Beato ⁵⁾ domno petro adiuuante | —

f. 1^b inductione vii^a expssl^r | Item uersus eiusdem | Versibus ⁶⁾ egregiis decursū clarus arator — Misticus ingenii sic indicat ordo

¹⁾ Nach dieser Handschrift von Foggini herausgegeben. — ²⁾ XIV 759 — ³⁾ Tobias

⁴⁾ In dieser Handschrift finden sich einige deutsche Interlinearglossen. — ⁵⁾ LXVIII 55 — ⁶⁾ ?

profundum [Domino, ¹⁾] sēō, uenerabili, et in xpī | gratia, spiritualiter, eruditō | floriano, abbati, arator, subdiaconus || f. 2 Qui meriti florē maturis sensibus ortum. —

f. 2^b pia causa iuuat ²⁾; Explicit epistola illustris, sc̄i et | domni aratoris, summissa (sum eras.), ad domnum abb. florianum. Domino sēō | beatissimo apostolico ³⁾, et in toto orbe primo, omniū sacerdotū papē ⁴⁾ | arator, subdiaconus | Moenibus undosis bellorum ineendia cernens | —

f. 3 Si quid ab ore plac& laus monitoris erit | Incipit capitulatio titulorū libri | primi | i. De ascensione ⁵⁾ dñi nr̄i ihū xpī | —

f. 3^b xxiii De eo ubi nocte beat' p̄rus ab angelo solutus uinculis est pduct⁶⁾ || f. 4 Explicunt capitula titulorum | libri primi in nomine patris et filii | et sp̄s sc̄i adiuuante aratore subdiacono sc̄e ecclesię romanę. Incepit hystorię apostolicae lib | primus | Vt seeleris iudea sui polluta crux | —

f. 29 Claudit iter bellis, qui portam pandit in astris | Aratoris subdiaconi, explicit | historia romanę sc̄e ecclesię | liber. i. Incipiunt tituli libri | apostolice secundi | xv De eo ubi saulus qui & paulus apud p̄consule paulo | predicare coepit in papho —

f. 29^b (XLII) romam usq; puenit. Explic cap̄ || f. 30 Incipit | aratoris libe|r secundus | De eo ubi saulus qui et pauk | etc. | Sp̄s acce[n]sam uerbo | radian|te lucernā. || —

f. 59 Et ten& a&ernam socialis gratia palmam || f. 59^b Greca ⁶⁾ elementa litterarum numeros &iam exprimere etc. ||

f. 60 Arcere, phibere; pars reparat. i. pedū | Vernula. seruus; Planta, plantatio. | u. s. w. f. 60^b unleserlich.

ARNOBII iunioris commentarii in psalmos.

160. membr. fol. foliorum 143. saec. X.

f. 1 Über der Zeile von neuerer Hand Arnobius super psalmos | Carissimis ⁷⁾, patribus, laurentio ⁸⁾ | & rustico epis . arnobius;

¹⁾ l. e. 63 — ²⁾ iuuet — ³⁾ ac beatissimo atque apostolico — ⁴⁾ papae Vigilio — ⁵⁾ Vgl. die von N. Heinsius 'ex codice Balthasaris Moreti' abgeschriebene Capitulation. l. e. 58 f. — ⁶⁾ Die bekannte Vorschrift für Anfertigung von epistulae formatae.

⁷⁾ LIII 327 — ⁸⁾ Leontio.

silentium bonum esse | — hoc potueritis implere; | Primus ¹⁾ psalmus
unde seit beatitudinem perisse —

f. 143 per | quorum euntes uestigia credamus nos ad dñi miseri|
cordiam puenire . cui gloria & imperium . p omnia | saecula saeculorum
amen . dō gratias. ||

Dieser Psalmencommentar wurde nach einer unter Hadrian VI. in dem zwischen Worms und Speier gelegenen Kloster Frankenthal gefundenen Handschrift herausgegeben. Da die Frankenthaler Handschriften meist in die Palatina gekommen sind, so unterliegt es wohl keinem Zweifel, dass die obige Handschrift dieselbe ist, nach welcher die Schrift abgedruckt worden ist. Ein anderer Codex, der dieselbe enthielt, ist nicht bekannt geworden.

AUGUSTINI *categoriae.*

213. membr. 4. fol. 1—71 saec. XI, fol. 72—91 saec. IX—X.

f. 1—21^b enthalten ein grammatisches Fragment, f. 22 Erklärung philosophischer, hier und da griechischer Ausdrücke.

f. 22^b Versus Aleuini diaconi ad carolum regem | francorum
Continet iste decem naturę uerba libellus — Munere qui tali gaudes
modo mitto legendum || f. 23 Categoriae aristotelis ab augustino
translatę ad filium suum adeodatum | Cum ²⁾ om̄is scientia discipli-
naq. arti*um diuersarum —

f. 50 aut indoctos manifestius erudire | Expliciunt. cathegoriae .
aris toteles (*corr. m. post.*) ab augustino . translate . deo gratias .
amen || f. 52^b in nomine dñi | decem preceptis et decem plagis |
Diligenter ³⁾ considerandum est cur | numerus preceptorum legis
dī cū | —

f. 53^b p dī auxiliū a diabolo saluati — f. 55 + Incipit opus-
culum de essentia diuinitatis | dī et de inuisibilitate atq. immensitate
eius. | Om̄ps ⁴⁾ dī pater & filius & sp̄s sc̄s . unus atq. trinus unus ui-
delicet —

¹⁾ In der Handschrift fehlen die in der Ausgabe den einzelnen Commentaren vorgedruckten Texte der Psalmen.

²⁾ XXXII 1419. Mit vielen Scholien. — ³⁾ ? — ⁴⁾ Aug. XLII 1199 Hieronymus XXX 176 Eucherius de formulis spiritalis intelligentiae cap. 1. L 729.

f. 64^b pertinet animae ita ¹⁾) similitudo refertur (ad *add. m. rec.*) opus iustitiae || f. 65. In nomine dī summi Incipit liber de definitio|ni- bus ecclesiasticorum dogmatum sc̄i august. epī. | i Credimus ²⁾ unum dñm esse ³⁾ patrem & filium & sp̄m sc̄m. | —

f. 71^b XL Nullum cat̄ecuminum. quamuis in bonis operibus ⁴⁾ ||

f. 72 i Sc̄i augustini de reddendis decimis | natl̄ sc̄i iohañ baptistae

ii Omeł de faciendis ///// sinis

iii Item eiusdem de ////////////

iv Item alia

v Item eiusdem de diligendis inimicis

vi Item alia de dilectione dñi

vii Excerptum de libro sc̄i effrem

viii Admonitio sc̄i fausti ut semp de peccatis | & de futuro iudicio
& de aeñna beatitudine

viii Omeł de die iudicii

x Epistula sc̄i iacobi apli

xi Epistula sc̄i petri apostoli

f. 72^b Omeł de reddendis decimis . sc̄i agustini epī | ante natl̄
sc̄i ioh̄ | Propicio xp̄o fr̄s. km̄ iā ppe s. dies in qb; messes ⁵⁾ | —

f. 74 prestante dño nr̄o || f. 74^b Epistula sc̄i agustini . de faci-
endis elimosinis | Fr̄s ⁶⁾ km̄ caritatē urām.amaui.& consiliū dare
psūpsi | —

f. 76 sc̄l | Incip̄ omelia eiusdem. | Lic& ⁷⁾ nođ. fr̄s km̄.incog-
nitū eē n credā tam̄ confidens . deside|rabilē | —

f. 77 sc̄lor'. am̄. | Incipit epistula . sc̄i agustini . episcopi . | Apo-
stolica ⁸⁾. lectione. ⁹⁾ fr̄s km̄.hunc sonitū.redđ tēp; breuis ē | —

f. 78^b prestante dñō nr̄o. | Sermo sc̄i agustini . de | decim talenta . |
Auditor ¹⁰⁾ hoc temp; p mulierē illā sollicitāq; habuit . x . de|narios —

f. 79^b cui ē hoñ | De diligendis inimicis | Scio ¹¹⁾ & credo cari-
tatē urām sapienter. intellegere. ñ eē | —

ibid. ñ possumus implere caritatē tam̄ in corde nr̄o dō ¹²⁾ ||

f. 80 cultoris ¹³⁾ industria . stipatus . ñ nutrit intus semina iacta —

¹⁾ ita et — ²⁾ Gennadius de ecclesiasticis dogmatibus LVIII 979 — ³⁾
esse deum — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Aug. sermo app. 277 XXXIX 2266 — ⁶⁾ Vgl. Aug.
serm. app. 306 XXXIX 2331 Mai PNB i 128. — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Aug. sermo 58 ad
fr. in eremo XL 1341 — ⁹⁾ lectio — ¹⁰⁾ Nach dieser Handschrift herausgege-
ben von Mai PNB i 240. — ¹¹⁾ Aug. sermo app. 273 XXXV 2256. — ¹²⁾ l. e.
Grössere Lücke. Vgl. f. 72. — ¹³⁾ ?

ibid. seſor̄ | Incip̄ omelia . sc̄i agustini epī de diē iudicii. | Audiūm' ¹⁾ cū in euangelio ²⁾ legeret̄ terribilē nocē. me|tuendā. —

f. 83^b seſor̄ | Incip̄ prologus. | Jacob; ap̄ls sc̄m instru& cler' de cultura . eaelestiū p̄ceptoř | & regula catholicae . obseruante . de inuictis. paſtentiae | maiestate & reuelatione . plūmor' & m̄datiū magistror' | Jacob; dī & dn̄i nr̄i —

f. 86^b multitudinē peccator'. Incip̄ . ep̄is . sc̄i . petri . ap̄li | Incip̄ prologus . Discipulus saluatoris . inuicti | toto orbē difusus . et peregrinos . in hoc seclo . monstrat . | & p̄terite . uitae peniteris . uadit . & in nouā . uitā . p̄ficerē | toto cū sollicitudine . exortatur . | P̄erus ap̄ls . ihū xpi . —

f. 91 ⁱ q̄ estis . in xpo . Explic ep̄l . ap̄li petri . ||

AUGUSTINUS *de civitate dei* XVIII—XXII.

200. membr. fol. 2 Col. foliorum 139. saec. IX.

f. 1^b Incipiunt capitula | 1 De his ³⁾ quę usq. ⁴⁾ tempus saluatoris xvii uolumini|bus disputata sunt | — f. 2^b LIII De stultissimo mendacio paganorū | quo xp̄ianam religionem non ultra | ccclxv annos mensuram ⁵⁾ ēē finixerunt | Incipit liber octauus | decimus | 1 De ciuitatum duarum | quarum dī una s̄eculi huius | est altera . in qua est ⁶⁾ quantū | —

f. 34^b cuius | nullus est finis; de quib; ambarum finibus . deinceps discernendum est (^{differendum est} corr. m. 2) | Expl (m. 2. add. Liber xviii') | f. 35^b Incipiunt capitula libri undeuicen|simi de ciuitate dī sc̄i agustini episcopi | 1 De in (eras.) ⁷⁾ questione quam de finibus bonorum & malorum philosophica disputatio | uentilauit cclxxxviii sectas esse posse uar̄ro perspexerit . — xxviii De ⁸⁾ in quem finem uenturus sit | exitus impiorum. Expli capitula | Aureli Agustini de | ciuitate dī incipit | liber nonus decimus | Quoniam de | ciuitatis utriusque | terrenae scilicet & eaelestis debitum —

f. 57^b de hoc iuditio quantum dī do[nauerit] in consequenti uolumine | disputabo . | Expl. lib. xviii sc̄i augustini | adversum paganos

¹⁾ Aug. sermo app. 78 XXXV 1897. — ²⁾ evangelium.

³⁾ XLI 559. — Auch im Texte selbst werden die Capitel unterschieden.—

⁴⁾ usque ad — ⁵⁾ mansuram — ⁶⁾ nunc est — ⁷⁾ Quod in — ⁸⁾ om.

de ciuitate dī | Incip̄ capitula libri uicesimi | feliciter | i De (eras.) quamvis ¹⁾ omni tempore | dī iudicet in hoc tamen libro ne ²⁾ nouissimo eius iuditio sit p̄priae disputandū | — xxx De ³⁾ quod in libris ueteris | testamenti cum dī legitur iudicaturus non euidenter xp̄i p̄so| nam ⁴⁾ monstretur sed ex quibusdam testimoniiis ubi dī dī loqui| tur appareat non dubiae quod | ipse est ⁵⁾ xp̄s Expliciunt capl | Incipiit lib; uicesimus sc̄i augustini | aduersum paganos de ciuitate dī | De die ultimi | iudicii dī quod ipse donauerit locuturi . eumq; | ad-| serturi —

f. 87 & posse facere . quod impossibile est | infideli Explicit || f. 87^b Aureli Auḡ | de ciuitate | dī exp̄l liber | vicimus | Inc̄ capitula lib̄ xx.i. | .i. De ordine disputationis qua prius | disserendum est de ppetuo suppicio | damnatorum cum diabolo quam de ae|terna felicitate sc̄orum | — f. 88 xxvii De ⁶⁾ contra eorum p̄suasione ⁷⁾ | qui putant sibi non obscura | peccata in quibus cum elimosynas facerent permanerunt ⁸⁾ | Ex̄p̄le capitula | libri xxi | Incipit lib̄ xxi | Cum p̄ ih̄m xp̄m dm̄m nostrum . iudicem | uiuorum atque mortuorum . ad | debitos fines amb̄e peruenerint | —

f. 110^b hac itaq; responsione red|dita librum sicut promisimus ter|minamus ; Ex̄pl lib̄ xxi . | Inc̄ip̄ cap̄it libri xxii | i De condicione angelorū & hominum | — f. 111 xxx De a&erna felicitate ciuitatis dī | sabbatoque perp&uo. | Exp̄l cap̄it libri . xxii . amen | Incipit liber | uicimus | secundus . felicit̄ amen | Sieut in proximo li|bro superiore promisimus .| iste huius totius operis ultimus —

f. 138^b mihi | ignoscant quib; aut̄ satis est . non mihi | sed dō mecum gratias congratulantes | agant . amen . Ex̄pl de ciuitate dī | libri xxii aureli augustini episcopi | sc̄ae legis catholicae | Ora pro me scribtore | donadeo seruo | tuo si dm̄ | habes adiutorrem || f. 139^b Codex de monasterio Sc̄i nazarii in laurisham.

AUGUSTINUS *de consensu evangelistarum.*

193. membr. fol. foliorum 107. saec. IX.

f. 1 Über der Zeile Aug. de ** sonantiis evangeliorum| Incipiunt capitula quaestionum libri secundi. ⁹⁾ | Quare usq: ad ioseph gene-

¹⁾ Quod quamvis — ²⁾ de — ³⁾ om. — ⁴⁾ persona. — ⁵⁾ sit. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ persuationem — ⁸⁾ perstiterunt. — ⁹⁾ In der Ausgabe finden sich die Inhaltsangaben den einzelnen Capiteln vorgesetzt.

ratores xp̄i | commemorantur cum de illius semine | non sit natus sed de uirgine maria | —

f. 3 LXXX Ubi mittit discipulos ut p̄parent | ei manducare pascha quomodo int̄ | se congruant matheus marcus & luē | Finit capitulare quaestionum | liber secundus | Incipit libri tertii | i De cena dñi & de ex̄p̄so traditore | eius quēadmodū int̄ se quattuor | conueniant —

f. 3^b xxv In eo qđ se postea discipulis manifeſtavit quomodo sibi omnes euangeſtae non aduerser̄t conlatis tes timoniis & de apostolo paulo & de | actibus apostolorum. | Finit capitulare quaेſtionum libri tertii | Incipit libri quarti. | i In euangelio marci exceptis his | quae cū matheo dixit quomodo | —

f. 4 x De iohanne euangelista quid | a tribus c&eris distet | Explicit capitulare | quaestionum libri quarti | Codex de monasterio Sci nazarij (*manu saec. X—XI*) || f. 4^b leer || f. 5 Inter omnes ¹⁾ diuinās auctoritates quae | scīs litteris continentur euangelium merito excellit quod enim lex | —

f. 18^b conuenientia scribendo in corporis ipsius unitatem (*corr.*) germanā seruasse concordiam. Aurelii Augustini epi de consensu euangelistarum exp̄l lib. i. Incip̄t lib̄. ii. ²⁾ | Quoniam sermone non breui et admodū necessario | —

f. 64 etiam ceteri euangelistē qui talia commemorant. Explicit lib̄ ii; de concordia euangelistarum. Incipit liber tertius | Jam quoniam omnium quattuor narratio in eo uersatur loco | —

f. 99 ut liberi contemplentur formam dñi. Explicit liber iii. | incipit liber. iii. | Nunc iam q̄uo (o in i) ³⁾ matthei. narrationem contextim considerantes —

f. 106 qui euangelista xp̄m longe ceteris altius commendat. apud eum discipulis pedes labat. amen. | Exp̄l. lib̄ iii de consensu evangelistar̄ | dō gratiās | Jacob scripsit von derselben Hand wie das Vorhergehende. Dann folgt von anderer gleichzeitiger Hand Quandam partem ⁴⁾ huius libri non spontanea uoluntate | sed coactus. conpedibus constrictus sic oportet uagū atque | fugituum uincire ||

¹⁾ XXXIV 1041 — ²⁾ Vom zweiten Buche an Capitelzahlen am Rande. —

³⁾ Nunc quoniam — ⁴⁾ Mit fol. 53^b beginnt ein anderer Schreiber.

AUGUSTINUS *de doctrina christiana.*

188. membr. 8. foliorum 82. saec. IX—X.

Vorsetzblat: Codex de monasterio lauresham

f. 1 Libri quattuor *sc̄i agustini* | *ep̄i de doctrina xp̄iana*¹⁾ |
 Sunt²⁾ praecepta quaedam tractanda|rum scripturarum. quae studi-
 osis ea|rum uideo non incōmode posse tradi —

f. 3^b sed de mirabili³⁾ habundantia gaudeamus | Incipit liber
 primus⁴⁾ | Omnis doctrina uel rerum est uel signorum. sed | res
 per signa discuntur. propriac autem nunc | —

f. 15 c&era de signis. quantū dñs dederit disseremus, *exp̄ lib̄ pri* | Incipit liber secundus | Quoniam de rebus cum⁵⁾ scriberem.
 praemisi commōnens. ne quis in eis adtenderet. nisi quod sunt non
 | etiam si quid aliud —

f. 34^b lapides uel metalla. incognita species | q: quaslibet scrip⁶⁾)
 | die drei letzten Zeilen der Seite leer || f. 35 Philosophi aū⁷⁾ qui
 uocant. si qua forte uera & fidei nrāe —

f. 36 de quibus iam | tertio uolumine dicere adgrediar. quod
 dñs donare | dignabitur. amen. Ex̄pl liber secundus | Incipit liber ter-
 tius. | Homo timens dm̄ uoluntatem | eius in scripturis sc̄is diligenter
 inquirit | —

f. 55 sequenti uolumine quae dñs donauerit | disseramus | Ex-
 plícit liber tertius | Incipit liber quartus | Hoc opus nostrum. quod in
 scribit[~] de doctrina xp̄iana | in duo quidem fuerat^{primum} distributione⁸⁾
 partitus. | —

¹⁾ Dieselbe Schrift in Pal. 189 membr. 8. 2 Col. foliorum 129. saec. X.
 fol. 1: In dī no|mīne in|cipiunt | libri aureli | *sc̄i augsti|ni ecclesiae | catholicae|*
de doctrina christian̄. | numero III. — ²⁾ XXXIV 15 — ³⁾ mirabili etiam —

⁴⁾ In der Ausgabe schliesst der Prolog ohne Zweifel richtig mit den Worten:
 tale nobis occurrit exordium. Auch in der Handschrift hat bei diesen Worten
 eine alte Hand angemerkt *incipit.* — In cod. 189 wird die Retractatio als Pro-
 log bezeichnet, und die Schrift beginnt mit den Worten Sunt praecepta u. s. w.
 Der wirkliche Anfang des ersten Buches *Duae sunt res* u. s. w. wird indess
 durch Majuskelschrift hervorgehoben. — ⁵⁾ Quoniam cum de rebus cod. 189. —
⁶⁾ l. c. 62. — ⁷⁾ l. c. 63. — ⁸⁾ quaedam fueram prima distributione. cod. 189
 hat quaedam fueram prima *

f. 81 Non solum sibi sed aliis | &iam ¹⁾ laborare studet. quantulacumque potui | facultate disserui. |

Expl de doctrina xpiana liber quartus ²⁾ ||

AUGUSTINI epistulae.

211. membr. S. foliorum 130. saec. X.

Auf der Rückseite des ersten bei der Paginirung nicht mitgezählten Blattes

In hoc codice continentur epistulae sc̄i auḡs. | i Epistula sc̄i augustini ad uolusianū | ii Itē eiusdem ad bonifacium ep̄m ut non noceat paruulis bapti|zatis iniquitas parentū cui nulla uoluntate consentit | iii Itē eiusdem ad armentariū & paulinā de uotis reddendis | iv Itē eiusdē ad marcellinū de sacrificiis ueteris & novi | v Itē eiusdē ad laetum de tolerantia passionum | vi Itē eiusdem ad italicam de fide | vii Itē eiusdem ad marcellinū de magis pharaonis | viii Itē eiusdem ad paulinam de uidendo dō | ix Epistula grammatici madaurensis ad augustinum | x Epistula augustini ad maximū grammaticū madau-nensis | xi Epistula augustini ad ualentinū de pelagiano errore uitando | xii Item sc̄i augustini de solutione quaestionum | i prima de resurrectione ii de tempore xpianae religionis | iii de sa-crificiorum distinctione iii de eo qđ scriptum est in | qua mensura mensi fueritis remetietur uobis | v de filio dī secundum salomonem vi de iona propheta | xiii Epistula machedonii ad sc̄m augustinum | xxii Epistula sc̄i augustini ad machedonium | xv Epistola sc̄i augustini ad paulinum ep̄n de psalterio | (das Folgende von anderer, aber gleich alter Hand hinzugefügt) xvi Epistula sc̄i augustini ad probam uiduam de modo orandi | xvii Constitutio sc̄i auḡ. quid obseruare de-beant in monasterio constituti (in ras.) | xviii Sermo sc̄i augustini de vita & moribus clericorum | ad seipso | xix Item sermo sancti augustini ad quos supra. ||

f. 1 Incip̄t epistula sc̄i augustini ad uolusianū | Domino ³⁾ in-lustri et merito insigni | et praestantissimo filio uolusiano | augustinus in dō (dnō m. 2) salutem | Legi litteras tuas in quibus uidi magni cuiusdā | —

¹⁾ etiam aliis. cod. 189 wie cod. 188. — ²⁾ cod. 189 f. 129 Amen | Expli-ciunt | libri aureli augsti|ni ecclesi|ae catho|licae de doctrina christiañ | nu-mero | quattuor | in dō || — ³⁾ XXXIII 515 (ep. 137).

f. 9^b retinenda xp̄i ¹⁾ & proximi caritas; ²⁾ Expl epist agust̄ episc̄; | II Item eiusdem ad Bonifacium episcopum || f. 10 Bonifatio ³⁾ coepiscopo augustinus in dñō salutem; | quaeris a me utrum parentes baptizatis paruu|lis —

f. 14^b reddidi quam potui rationem; | III Item eiusdē ad armentariū et (*in ras.*) paulinā de uotis redditis (*corr.*) | Dominis ⁴⁾ eximiis meritoque honorabilibus | ac desiderabilibus filiis armentario & pauline (*q. m. 2*) | "agustinus in dñō salutem; uir egregius filius me|us ruferius adfinis uester retulit mihi quid dñō uoueritis —

f. 18^b meritoque honorabiles & desiderabiles filii. | Explicit ep̄st sc̄i agust̄ ad armentarium | et paulinam || f. 19 Incip̄ epistula sc̄i augustini epi ad marcellinū III. | Domino ⁵⁾ eximio & merito insigni carissimo ac desiderantissimo filio marcellino agustinus in dñō salutem; | Inlustri uiro & eloquentissimo. nobisque dilectissimo. | uolumiano —

f. 27 carissime ac desiderantissime fili; | Expl ep̄la augustini ad marcellinum; v | Incipit ep̄la augustini ad letum *de tolerantia passionū* (*add. m. post.*) | Domino ⁶⁾ dilectissimo & desiderantissimo fratri leto | augustinus in domino salutem, legi epistulam | quam misisti fratrib; consolari te cupiens quod multis temp|tationib; —

f. 31 modo commendare uoluiss&; | Explicit ep̄la agustini ad letum ; | Epistula sc̄i aūg ad italicam de fide vi | Dominae ⁷⁾ eximiae & merito prestantissimē atq; in xp̄i | caritate honorandē filiae italicae agustinus ep̄s in dñō | salutem. Non solum litteris tuis uerum &iā ipso reſerente qui pertulit comperi —

f. 33^b molior explicare ⁸⁾; Explicit epistula ad italicam; | VII Incipit epistula sc̄i augustini ad marcellinū | Dñō ⁹⁾ eximio & merito insigni multumq: karissimo filio | marcellino agustinōs (*m. 2*) in dñō salutem: epistolam tuam | quā p sc̄m fratrem & coepiscopū meū bonifacium accepi. | —

f. 38 fassus fuerit soluta questio est; | Explicit epistula ad marcellinum sc̄i augus̄ || f. 38^b VIII Epistula sc̄i augustini ad | paulinam

¹⁾ Dei — ²⁾ Der Schluss des Briefes Incolumem felicioremque — salutat fehlt in der Handschrift. — ³⁾ l. c. 359 (ep. 98) — ⁴⁾ l. c. 485 (ep. 127) — ⁵⁾ l. c. 525 (ep. 138) — ⁶⁾ l. c. 1055 (ep. 243) — ⁷⁾ l. c. 318 (ep. 92) — ⁸⁾ Die Schlussworte des Briefes In protectione — resoluta fehlen auch hier. 'Absunt a Mss. sexdecim' bemerken die Benedictiner. — ⁹⁾ l. c. 585 (ep. 143).

de uidendo dō | Augustinus ¹⁾ memor debiti quod ex tua petitione et mea promissione —

f. 62^b quid disputare ualeamus; | Exp̄l epistula sc̄i augustini ad paulinam de uidendo dō | viii Incipit; epis̄l: maximi: grāmatici | madaurensis ad aḡustinum (*m. 2*) ; | Habens ²⁾ crebro tuis assatibus letificari & instinc̄tu —

f. 63^b ueneramur & colimus ; | x̄ Incipit epis̄l: aḡust ad maximū grāmaticū | Seriem (*serio corr.*) ne ³⁾ aliquid inter nos agimus. an iocari lib& | —

f. 65^b agere | uelle cognouero ; Exp̄l aḡus ad maximū grāmati-
cum adaurensis (*corr.*); | x̄ Incip̄ epis̄l sc̄i agustini. //// ad ualentinū | Dnō ⁴⁾ dilectissimo & in xp̄i membris honorando | fratri ualentinō & fratribus qui tecum sunt || f. 66 agustinus in dñō salutem.
cresconium felicem & aliū felicē | —

f. 68^b uigilanter orate dō uiuatis: ⁵⁾ | x̄ Sc̄i augustini de so-
lutione quēstionū i. de resurrectione. ii. de tempore — proph&a ;
prima de resurrectione | Mou& ⁶⁾ quosdam & requirint (*corr.*) de dua-
bus resurrectionibus | —

f. 82 sine salutis dispendio tolerandum | Epistula macedonii
ad sc̄m̄ augustinū xiii | Domino ⁷⁾ merito uenerabili & unicae co-
lendo patri aḡustino | machedonius; optatas admodum sc̄itatis tuae
litte|ras accepi —

f. 83 & vere colende pater; explicit ep̄la mache|donii ad augus-
tinū episcopum; xiii | Epistula sc̄i augustini ad macedonium | Augus-
tinus ⁸⁾ episcopus. famulus xp̄i familiaquae eius dilecto filio ma-
chedonio in dno salutem. Negotio|sissimum in republica virum. &
non suis sed aliorū | —

f. 94 felix in xp̄o uiuas | fili carissime: epistola sc̄i augustini
xv | Beatissimo ⁹⁾ & uenerabiliter desiderabili & desiderabiliter
uenerabili. sc̄o sc̄eque carissimō fratri & coepiscopo paulino | augu-
stinus in dñō salutem; quod de peruentione tam pro|spera fratris &
conpresbiteri nostri quinti & qui cum eo na|uigauerunt —

¹⁾ l. c. 596 (ep. 147). Die Benedictiner bemerken: In MSS. inscribitur: *Liber ad Paulinam de videndo Deo. nec habentur isthaec verba Paulinae salutem, licet praenotetur Augustinus.* — ²⁾ l. c. 81 (ep. 16) Avens — ³⁾ l. c. 83 (ep. 17) Seriumne — ⁴⁾ l. c. 971 (ep. 215) — ⁵⁾ Auch hier fehlt der Schluss des Briefes Deo — Florus. — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ XXXII 652 (ep. 152) — ⁸⁾ l. c. 653 (ep. 153) — ⁹⁾ l. c. 630 (ep. 149).

f. 106^b germano salutamus affectu ; | Explicit epistula sc̄i augustini ad paulinum episcopum ; | ^{xvi} Incipit epistula sc̄i augustini ad probam uiduā | de modo orandi. | Augustinus ¹⁾ ēps seruus xpi seruorumq: xpi. religiosae famulae dī probae. in dñō ²⁾ salutem. petisse ³⁾ te & promisso me re|colens —

f. 117 supra quam p&imus | & ⁴⁾ intellegimus, Exp̄l ad probā uiduā de orandi modo | Haec ⁵⁾ st̄t quae obseruetis pr̄cipimus in monasterio constituti | Primum propter quod in uno estis congregati ut unanimes | —

f. 120^b in temptationem non inducatur; amen | Explicit regula sc̄i augustini feliciter || f. 121 Incip̄ sermo sc̄i augustini de uita xviii | et moribus clericorum ad se ipsos ; | Propt̄ qđ ⁶⁾ uolui & rogaui hesterno die ut hodie frequentiōs conueniretis | *** hoc est quod dicturus sum uobiscum hic uiuimus & propter uos | —

f. 124^b in uerbo di | seruiēnt uobis. Explicit de uita et moribus clericorum | sermo primus | xviii Incipit secundus | Caritati ⁷⁾ uestrae (*in ras.*) hodie de nobis ipsis sermo rēdendus est; | —

f. 129^b minus ibi habeam' | & tamen uobiscum ibi regnemus. Explicit de uita | et moribus clericorum. sermo secundus.; || f. 130 F. dī grā romanoꝝ īpr ⁊ sēp aug't' Dilecto filio suo h. romanoꝝ regi aug'to saꝝ ⁊ patne dīl affectū | Nobilitati tue significand' duxim?. qđ u. s. w. ⁸⁾)

AUGUSTINUS *in epistulam Johannis ad Parthos.*

218. membr. 8. foliorum 93. saec. X.

f. 1 Incipiunt omeliae beati agustini | ⁹⁾ in epistul sc̄i iohannis apostoli (*m. post. add. In die octauar*) | Ab eo quod ait Quod erat ab initio qđ |////////// usque ad id |///////// qui odit fr̄m in tenebris (est *add. m. post.*) ¹⁰⁾ | meminit sc̄itas uestra | euangelium secundum iohan̄nem ex ordine lectionum nos solere —

¹⁾ l. e. 494 (ep. 130) — ²⁾ Domino dominorum — ³⁾ Et petisse — ⁴⁾ aut — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ XXXIX 1568 (sermo 355) — ⁷⁾ l. e. 1574 (sermo 356) — ⁸⁾ Der Kaiser berichtet, dass er wohlbehalten im Oriente angekommen sei, klagt aber zugleich über die Treulosigkeit der Griechen.

⁹⁾ XXXV 1977 — ¹⁰⁾ De eo quod Joannes scribit 'quod erat ab initio quod audiuimus et quod uidimus' etc. usque ad id 'Quoniam tenebrae exeaecaverunt oculos eius'.

f. 87 quam tu eredas xp̄m pred̄icanti ¹⁾). amen. explic; De nomine qui | descendebat ab hierusalem in hie|richo ex libro sc̄i agustini epi ²⁾ | homo ³⁾ quidā descendebat ab hierusalē in hierieho ip|se adā intellegitur in genere humano.—

f. 87^b pasei ex euangelio De illo qui me|dia nocte petit ab amico suo panes ex libro questionum euangeli ⁴⁾ Amiens ⁴⁾ ad quē uenit' media nocte ut | —

f. 88 p quē sapientia pr̄edicetur | Item de pane et pisce et ouo | De pane ⁵⁾ et ⁶⁾ pisce et ouo quibus contraria posuit lapidē serpentinem scorpionem intellegitur panis caritas propter maiorem ap|petitum —

f. 89 beatitudinis copia ditabuntur ⁷⁾|| f. 89^b Item de iudice ini-
quo quem | uidua interpellabat ex libro questionū euangl. | Quid ⁸⁾
est quod ad | sēp orandū & deficiendū de iudice | —

f. 90^b uindictam desiderare dieuntur. It̄ de septiformi sp̄ū et
vii beatitudinibus vñq: p&itionib: ⁹⁾ | Uidetur etiā mihi septinarus
iste numerus ha|rūm —

f. 91^b clamemus abba pater Explicit | Quē admodū cathezizan-
dus sit qui | uult fieri xp̄ians ex libro agustī ¹⁰⁾ | Sed faciem aliquem
uenisse ad nos qui uult es|se xp̄ianus —

f. 93^b ultra quam possunt sustinere | Explicit de libro sc̄i agu-
stini ||

AUGUSTINUS in evangelium Johannis.

207. membr. fol. foliorum 128. saec. IX—X.

f. 1^b Incipit pars media sc̄i auḡ in iohañ | Aurelii Agustini | tra-
ctatus ad populum | in iohannem xx | in hoc codice sermo scriptus de
testimoniis essaiae proph̄etae propterea non | pōterant credere quia
exēcuit id est | malitia oculus eorum indurauit eorū | cor in sermō
quinquagesimo; de v panibus | et duobus pipiscibus ab eo quod scrip-

¹⁾ Christo praedieenti — ²⁾ Dies Excerpt ist wie die folgenden aus Augu-
stins quaestiones evangeliorum entlehnt. — ³⁾ XXXV 1340 — ⁴⁾ l. e. 1341 —
⁵⁾ l. e. 1342 — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ ditantur l. e. 1349 — ⁸⁾ l. e. 1358 — ⁹⁾ ? —
¹⁰⁾ Aus der Schrift de catechizandis rudibus?

tum ē ab eo quod scriptum ē | post haec habuit ihs trans mare galilaeae ¹⁾ ||

f. 2 Ab eo quod scriptum est post haec abiit ihs trans mare galilaeae quod est tiberiadis ²⁾ | usq. ad id quod ait. illi ergo homines cum uidissent | quod fecerat signum . dicebant . quia ³⁾ hic est nere propheta . qui uenit in mundum; | Miracula quę fecit dñs noster ihs xps sunt qui|dem —

f. 127 sed crescendo capimus ambulan|do erescimus . profi-ciendo ambulamus . ut puenire possimus ⁴⁾. | m. al. Explīc . LIU . tractatus. || f. 127^b enthält einen (unvollständigen) Index der erklärten Evangelientexte von einer Hand des zwölften Jahrhunderts.

AUGUSTINUS contra Faustum Manicheum.

201. membr. fol. foliorum 198. saec. IX.

Auf der Rückseite des Vorsetzblattes Contra Faustum Manicheum | Sc̄i Augustini episcopi | libri duo ||

f. 1 Faustus ⁵⁾ quidam fuit gente afer. ciuitate mileuitanus. elo|quio suavis. ingenio callidus. secta manicheus ac per hoc nefando | errore peruersus —

f. 122 qui | sanā doctrinam non sustinentes. ad fabulas conuertuntur. Aureli . au|gustini aduersus faustum manicheum uolumen| primum . explīc . ⁶⁾ Incipit aduersus eum uel aduersus | eius heresem de uita patriarcharum uolumen secun|d feliciter dō gratias amen. | Faustus dixit. cur legem blasphematis & prophetas ; minime ⁷⁾ | nos hostes sumus aut inimici legis ac prophetarum. sed nec ullius om|nino —

f. 198^b sub|stantiam incommutabilem omnino ⁸⁾ incorruptibilem cogitate uel credite | & manichei continuo non eritis. ut aliquando & catholici esse possitis. amen | Explicit dō gratias utere felix salus amen | Explicit liber aurū anḡt ep̄isci contra faustum | manicheum se-

¹⁾ Die Worte de v panibus — galilaeae sind getilgt — ²⁾ tract. 24 XXXV 1592. — ³⁾ illi — quia om. — ⁴⁾ l. e. 1784 (tract. 54).

⁵⁾ XLII 207. In der Handschrift werden Capitel unterschieden, doch hört die Capitelbezeichnung gegen Ende auf. Am Rande ist die in den Ausgaben befolgte Büchereintheilung von neuerer Hand an den betreffenden Stellen durch ein Incp̄ bezeichnet. — ⁶⁾ In den Ausgaben schliesst hier das ein und zwanzigste Buch. — ⁷⁾ minime quidem — ⁸⁾ omnino, omnino.

cundum uolumen de uita patriarcharum | uel figuris prophetarum.
Item dō gratias | m. al. hoc qui nazariū librō fraudauerit // | s // | tricē districti iudicis iram ||

AUGUSTINUS *de genesi contra Manichaeos.*

216. membr. 8. fol. 1—19 saec. X, fol. 20—133 saec. IX—X.

f. 1 *Sci Augustini* | in libro geneseos | contra Manicheos ||

f. 1^a *Incipit expositio sci agustini in libro genesis contra manichaeos* ¹⁾ | Si eligerent manichei | quos deciperent eligeremus & nos | —

f. 19 iucundo otio p̄fruantur aurili gustini . liber primus aduersus manicaeus . | Finit. Explicet de genesi . | Incipit eiusdē liber secundus | de genese auersum eosdem .| Post enumerationem & expōsitionem — ad finem quasi luis aliquā ²⁾ || f. 19^b *leer* || f. 20 Omelie b̄ti Augustini | episcopi (*manu saec. XV*)

f. 21 Omelia *sci Augustini* *epi* de aduentu dñi | Pro|pi|ci|a ³⁾ quibus diuinitate fr̄s dilectissimi adueniunt | dies in qua natalem dñi || f. 21^b saluatoris cū gaudio desideramus | —

f. 24^b *sclo4.* amen | Item alia humilia eiusdē ||

f. 25 (Ad scām über der Zeile m. post.) Scām ⁴⁾ et desiderabilē gloriosam ac singula|rē —

f. 28^b *sclo4.* amen | Incipiunt omeliae de natali dñi | Legimus ⁵⁾ scām moysem populo | dī precepta dantē . ubi dix : —

f. 32 in celis sunt & que in terris ; | Item alia humilia eiusdē. | Audite ⁶⁾ filii lucis ad|optati in regnum dī fr̄s krm̄i | —

f. 35 ipso auxiliante dñō ; | Incipit humilia in natalis | *sci* stephani martyris || f. 35^b Hesterno ⁷⁾ die nata|lē habuimus dñi saluatoris. | —

f. 36 *sc̄la* ; | Itē alia humilia eiusdem | Martyr ⁸⁾ st̄ephanus beatus & primus | post apostl ab apostolis —

¹⁾ *de genesi contra Manichaeos* XXXIV 173 — ²⁾ l. c. 195 quasi brevis quaedam — ³⁾ Vgl. Max. Taur. sermo app. 1 LVII 843. — ⁴⁾ Aug. app. sermo 116 XXXIX 1975 Max. Taur. sermo app. 3 LVII 847. — ⁵⁾ Aug. app. sermo 245 XXXIX 2196. — ⁶⁾ Aug. sermo 194 XXXVIII 1015. — ⁷⁾ Aug. app. sermo 210 XXXIX 2137. — ⁸⁾ Aug. sermo 317 XXXVIII 1435.

f. 39^b gloria | Incipit humilia in na^talis sei iacobi et sei iohannis euang^l. | In illo te^pore ¹⁾ accessit | ad ihm m^at filio^u zebedei. eū filii | —

f. 43^b gloria | Item alia humilia eiusdem | Post hec ²⁾ adsūp-sit | ih̄s p&rū & iacobum | —

f. 49 se^{la}; | Hodie ³⁾ fr̄s k̄mī nata^{lē} illo^u infantium colimus | —

f. 52^b se^{lorum} amen | In xp̄i nom̄ incipit uita uel obitus sei landiberti ⁴⁾ | pontificis qui passus ē | f. 53 XV k^l october in uilla | nuncupante leodio ubi et ip^se dominus apostolicus requiescit in pace | Si paganorū figmenta saeuia | & nefanda plixa studeant | — f. 54 explendum curamus; | Finit prologus; | f. 54^b Gloriosus uir landibertus | —

f. 68^b perire | Explicit uita uel obitus sei landiberti ep̄i . q passus ē xv k^l oētb | Post hec in p̄fata uilla | —

f. 74^b se^{la} | amen | f. 75 Amen dō gratias | Explicit uita sei ac beatissimi Lanber^{ti} pontifici feliciter | siliciter am̄ | f. 75^b Sapientia ⁵⁾ foris praedicat — odibunt scientiam; | f. 76 Incipit humilia sei agustini episcopi; | Fr̄s ⁶⁾ d̄lmi faciamus | bonum ad omnes homines | —

f. 79^b se^{lorum} amen; Excarpsu; ex lib sei esido^ri de flagellis dī ⁷⁾ | Diuinę sapientiae subtilitas sicut | —

f. 82^b se^{lorum} amen; | Incipit humelia sei | f. 83 Agustini episcophy | Pius ⁸⁾ d̄ns & misericors fr̄s k̄mī | p prophetam nos exorta^t | —

f. 85^b seculorum amen; | Incipit excarpsu sei h̄sidori . feliciter; | Dilectissimi ⁹⁾ omni hora habe^to mortem pr̄e oculis tuis; | —

f. 89^b peiora prioribus; | Incipit liber sei de dispe^racione peccancium | Non ¹⁰⁾ p locorum . spacia. s& | *** affectu bono. uel malo itur | —

¹⁾ Angelo Mai bemerkt in mg.: Ex Hieronymi comm. in Matth. 20. —

²⁾ Est Hilarii in cod. Vat. 4222 f. 46' Angelo Mai. — ³⁾ Aug. app. sermo 220

XXXIX 2152. — ⁴⁾ Vgl. Wattenbach, Deutschlands Geschichtsquellen 190.

405. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Nach dieser Handschrift herausgegeben von Mai PNB 1 284.

— ⁷⁾ Excerpt aus Isid. sentent. 3, 1. — ⁸⁾ Beda VII 365 ed. Colon. —

⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ ?

f. 94^b circa uite finem erimus; | Incipit lib^{de die iudicij} de disperacione
peccantium; sc̄i esidori; | Rogo ¹⁾ nos fratres k̄mī . & eū | magna
mortalitate ad | felicitatem —

f. 96^b uita meritis adquiramus; | Incipit admonicio sc̄i fausti; |
Modo ²⁾ fr̄s . k̄mī cum diuina lectio legeretur . audiuius apostolum
terribiliter —

f. 100 seculorum amen. | Incipit excarpsum de epistolā sc̄i fa-
tali de uita xpianor̄ || Rogo uos filii & paterna piāte commoneo.
ut de salute anime —

f. 104 sēlorum | amen; | Incipit epist̄l sc̄i agustini de igne
purgatorio | In lectione apostolica ³⁾ q; nobis paulo ante recita ta
est fr̄s k̄mī . audiuius apt̄l | —

f. 109 seculorum amen | Incipiunt dicta sc̄i hie[ronimi] quā qui
legit | et opere impleuit uitam eternā possidebit || f. 109^b Dilec-
tissimi ⁵⁾ fr̄s oportet nos | humilitate habe[re]. p̄ceptū dī costo
dire. caritatē tene[re] ueritatē sequi & n̄ uanitatem; | Beatus agusti-
nus ait. Ueritas mundat | uanitas coinquiat —

f. 115^b ecceitate m̄tis . ecceider̄ In pfundis. || f. 116 Incipit ho-
melia de epiphanię (corr. m. al.) | Sieut ⁶⁾ iam aliquando caritati
uestre | suggestimus fr̄s k̄mī | sex illa ydrię quas | —

f. 121^b seculorum amen; | Incipit homilia sc̄i agustini de igne
purgatorio; | In lectione apostolica ⁷⁾ que nobis paulo ante receta ta
est . fr̄s k̄mī audiuius apostolum dicentem quia fundamen[tum] aliut
nemo potest ponere pret || —

f. 126 Et idō & qui ab ista p̄petua pena & ab illa purga ⁸⁾ |
f. 126^b In xpo nomene incipit uita sc̄i | pauli ⁹⁾ per uerbum dī due-
tus est in regnum dī ut uiderit regnum et opera iustorum & penas im-
piorum (im e.v in) | in primis uenit ad arborem qui habet . i. mille . d.
quinquaginta ram̄a. & habet totus fructus in se | & interrogauit s̄es
paulus istud | quid est dñe inde uiuunt iusti & | innocentes ; Vinit
in alio loco . uidit viros & mulieres . in cadenas | ferreas. & ducent
legatas | illas diaboli. qui adimperent | omnib; multa mala. commit-
tere. & interrogauit s̄es paulus. isti qui commisserunt dñe. | isti

¹⁾ ? — ²⁾ Fausti R̄heg. sermo 8 LVIII 887 Aug. app. sermo 110 XXXIX 1963. — ³⁾ Fastidius — ⁴⁾ Vgl. Aug. app. sermo 104 XXXIX 1946. — ⁵⁾ Vgl. Aug. sermo 67 ad fr. in eremo XL 1353. — ⁶⁾ Aug. app. sermo 91 XXXIX 1920 — ⁷⁾ Dieselbe Homilie oben f. 104. — ⁸⁾ I. c. 1948 — ⁹⁾ ?

sunt qui pater & mater honores tulerunt. & inter se ue[n]iam non
rogauerunt nec || f. 127 humilia sc̄i agustini ad populū | Fr̄s kñi¹⁾
ad memoriam nos[tr]am reducimus per sa[cr]as pagan̄s (*corr. ead. m.*)
in uestris cor[d]ibus radiantur —

f. 133^b quanta preparauit d̄s | diligentibus se; adiuāñ; ||

AUGUSTINI *grammatica.*

1746. membr. Grossquart. foliorum 184. saec. IX²⁾.

Fol. 1 fast ganz erloschen³⁾. Am oberen Rande von einer Hand
des vierzehnten Jahrhunderts Glosa magna donati (von einer an-
dern, aber gleichzeitigen Hand in Augustini verbessert) ḡmaticei |
Incp. artes sc̄i augustini⁴⁾ ad petrum mediolanens |

Latinitas⁵⁾ est obseruatio incorrupte loquendi — loquendi usu
||||| De vim partibus orationis⁶⁾ Partes orationis sunt
octo —

f. 10^b nec nom̄ inpositū est obliuiscor⁷⁾ incurię . memor sum
bono|r̄y — utilis ciuib; aptus scenę . | Explē artes sc̄i agustini felici-
ter || f. 11 In nomine dñi incip̄ regula augustini ep̄i de nomine | Om-
nia⁸⁾ nomina xiii litteris terminantur . quinque uocalibus | —

f. 26 mille indeclinabile⁹⁾ est. ||

f. 26^b Ego sum crux benedicta ad auxilium tibi. N. contra ca-
dentem morbum | & contra oīns morbos et contra oīns insidias dia-
boli ||

f. 27 Incipit ars donati quam paulus diaē exposuit |^d Partes ora-
tionis quot sunt^m Octo^d Quae^m No[m]en —

¹⁾ Caesarii hom. 17 LXVII 1079. — ²⁾ Vgl. über diese Handschrift Are-
valus in den Isidoriana 4, 103 LXXXI 879. — ³⁾ Über der ausgegangenen
Schrift steht auf der Mitte von fol. 1 von einer Hand des vierzehnten Jahr-
hunderts folgender Index: Codex sc̄i nazarii i laurissa| pmo Artes sancti Augu-
stini | Regula Augustini de nomine et aliis partibus orationis | Ars donati quam
paulus diaconus exponit | Sancti ysidori ep̄i de gr̄amaticā et partibus eius et
figuris | Dynamius gr̄amaticus ad discipulum suum. | Gramatica Juliani episcopi
Toletani | Gramatica et ars Taceuini | Alia ars siue gr̄aea Juliani Toletani | Ars
Asperi de octo ptibus oracionis | Ars domini bonifacii archiep̄i et martiris —
⁴⁾ Das cursiv Gedruckte unsicher: die alten Züge sind von später Hand nachge-
fahren — ⁵⁾ Herausgegeben von Angelo Mai nach dieser Handschrift PNB 1 2
p. 167. — ⁶⁾ Mai liest verkehrt 'Incipit de partibus orationis. De nomine'. —
⁷⁾ I. e. 181 Anm. — ⁸⁾ XXXII 1385. — ⁹⁾ declinabile.

f. 40^b ut at tat & si qua sunt similia. || f. 40^b Inep̄ sei isidori epi de grammatica et partibus eius ¹⁾ | i Disciplina a diseendo nomen accepit —

f. 58^b Fabule uero sunt quae nec facte ²⁾ sunt nec fieri possunt quia contra naturam sunt || f. 59 Dinamus grāmaticus ad discepulum suum ait ³⁾. | O quam ⁴⁾ dolenda conditio & fortiter -- tabēnacula. Int̄ Quis primus philosophi nomine —

f. 71^b preposita modo p̄posita coniugi (*m. al. post.*) ; || f. 72 quot ⁵⁾ syllabas sibi vindicat (*corr. in uendicat*) arsis & quo thesis in tris syllabis si in prima habuerit | —

f. 76^b Quia de multis libris | abseise sententiae ibi sunt posite. Explicit traetatus primus || f. 77 De barbarismo | Barbarismus est una pars orationis uitiosa | —

f. 86^b similitudinē | faciens it̄ in euangelio xps dix. uul * p*** illi***** || f. 87 Item Juliani ⁶⁾ epi toletani de littera | Partes grāmaticae artis quot sunt | prima pars —

f. 98^b uolans ecce gerens arma | ruitque la&us || f. 99 Incipit ars tatuini | Partes orationis * s̄ grammat̄ sunt viii. id est | nomen —

f. 126 licentia utenti prout uoluerint data est. || f. 126^b Ars Juliani Tolotani epi | Partes orationis quot sunt ~ oeto | —

f. 132 ad significaciones partis ipsius (*del.*) istius pertinent. ⁷⁾ || f. 133 Incip̄ ars asperi de octo partibus orationis | Partes orationis sunt octo nomen pronomen | —

f. 161^b luguduni uel agustuduni legebā | tamquam luguduno uel agustuduno & his dissimilia. || f. 162 Ars domni bonifacii archiepi et martyris (*über der Zeile*) ⁸⁾ | Partes orationis primus aristotilis duas | —

f. 184 in l. ut lido allido allisi alligo allatus mutatur & in r. & altrinsecus || f. 184^b corrumpuntur partes (*die Schrift auf dem Rest der*

¹⁾ Das erste Buch der Etymologien. — ²⁾ facta — ³⁾ Dinamus-ait, ebenso das folgende Int von anderer aber gleichzeitiger Hand. — ⁴⁾ Nach dieser Handschrift herausgegeben von Mai l. e. 182. — ⁵⁾ Vorher fehlen zwei Blätter. — ⁶⁾ Die Grammatik Julians ist am Ende des vorigen Jahrhunderts in Rom nach dieser Handschrift herausgegeben worden. — ⁷⁾ Vgl. zur Ergänzung Arevalus l. e. 881 f. — ⁸⁾ Nach dieser Handschrift bis auf den Schluss herausgegeben von Mai CA 7, 475.

Seite, die den Schluss der Schrift offenbar nicht enthalten hat, fast ganz ausgegangen) ||

AUGUSTINI *quaestiones evangeliorum.*

209. membr. 4. foliorum 126. saec. X.

f. 1 Sunt ¹⁾ quaedam expositiones | quorundam locorum ex euangelio | secundum matheum. alie ²⁾ similiter secundum | lucam — f. 1^b non ut hoc | quod ille uocaretur.³⁾ | Incipit prologus. | Hoc opus ⁴⁾ non ita scriptum est | ac si euangelium —

f. 2 opus esset facile inuestigaret. Explicit prologus. | Incipiunt capitula | i Quod ait. nemo nouit filium nisi pater | — f. 3 xlvii Quod ter dn̄s oravit priusquam traderetur | Incipit liber questionum sc̄i augustini epi in matheū primus. | i Cum diceret . nemo | nouit filium nisi pater. non | dixit & cui uoluerit —

f. 12 impleretur uoluntas patris. | Explicit liber primus in matheum | Incip̄t capitula libri secundi in lucam | i Quod zacharias audit ab angelo. exaudita est oratio tua. — f. 13 li Quod scriptum est de dñō. finxit se longius ire: | Expliciunt capitula libri secundi: | Incip̄t liber secund̄ sc̄i auḡ in lucam || f. 13^b i Quod zacharias orans pro | populo audit —

f. 46 ñ uerū corpus habuisse. sed fietū; || f. 46^b Explīc liber secundus sc̄i auḡ in lucā | Item incip̄t questiones ex euanglo ⁵⁾ | Quod dictum est | occisos infantes a bimatu et infra. Siḡnificatum est —

f. 58. quod nolunt ut perfecti sint. uelint. & perfecti sunt. | Expliciunt questiones ex euangelio. | Incipiunt capitula questionum et | epistolarum sequentium | Hae questiones tres deceptae de libro | questionum octo beati augustini ad dulcitium; ⁶⁾ | i Vtrum in nouissimo dñi aduentu sit futurum iudicium. questio . i | ii Item de hoc quod dicitur a quibusdā sara adulteriū ñ euitasse. q̄st. i | iii Item de hoc quod dñs ait. elegi dauid secundum cor meum. questio i | iii Item ad sc̄m aurelium pro amouendis conuiuiis de eccl̄a. eplā i (*sic semper*) | v Item beati augustini ad sc̄m aurelium p̄ monachis illicite

¹⁾ Aug. retractat. 2, 12 XXXII 634. — ²⁾ et aliae — ³⁾ uocaretur. Hoc opus — est. — ⁴⁾ XXXV 1321. — ⁵⁾ Quaestionum septemdecim in euangelium secundum Matth. liber unus. l. c. 1365. — ⁶⁾ Vgl. XL 147.

ordinatis. || f. 58^b vi Item eius ad seū alipium pro dioscori conuersione

vii Item eiusdē ad abbatē eudoxium in insula caproriae

viii Item ad caelestinum diaconum salutatoria

viii Item ad restitutū diaconū pro uitiosis in ecclā tolerandis

x Item ad largum admonens eum pro bonis operibus

xii Item eius sup̄ ad bonifacium comitem p̄ contēnendis terrenis

xii Item eiusdē ad erisimum cur in se manus inicere uoluisse diceretur

xiii Item beatorū alippi & augustini ad peregrinū ep̄m p̄ maximo

xiii Item memoratorū ep̄orū ad maximū medicū thenitanū eu-nomianistā

xv Item beati augustī ad ep̄m esiciū salonitanū de aduentu dn̄i & fine sc̄li

xvi Item rescriptū ep̄i esicii ad beatū augustinū quid de questio-ne sup̄scripta sentiret

xvii Item eius sup̄ ad ep̄m deutheriū p̄ uictorino manicheo subdiacono

xviii Item beati augustini ad macrouium episcopum donatistam pro diacono quodam ne eum rebaptizaret

xviii Item eiusdē ad cecilianum contra donatistas

xx Item eiusdē ubi sibi successorē p̄rbm eracliū elegit ab eo confecta gesta

xxi Item pr̄bi habitī qui reliquias martyris stephani primū destinauit ad spaniam¹⁾

xxii Item beati augustini ad quintillianum ep̄m commendans gallam et simpliciolam ||

f. 59 xxiii Item cuius sup̄ ad felicitatem & rusticum de correptionibus presentis uite

xxiii Item ep̄i euodii ad seū augustinū de ratione & dō

xxv Item eius ad quem supra de uirginitate beatę mariae & corpore filii dī

¹⁾ f. 102 Incip̄ ep̄la habitī pr̄bi pap̄e paleonio | xxi Beatissimo dilectoq. semper in dñō pap̄e paleonio. atque | uniuerso clero & plebi sc̄e eccl̄ie bracharen-sis. habitus presbiter in dñō aeternā salutem ; memores eē uos | mei cupio — f. 103 nibi in dñō | Explīc̄ ep̄la Habitī pr̄bri qui reliquias sc̄i | stephani primū direxit in spaniā p̄ orosiu p̄bū || = XLI 803.

xxvi Item eiusdem ad quē supra de supra scriptis questionibus & de questione ep̄le beati petri ap̄li

xxvii Item supradicti augustini. ad m̄ in euuodiū de uisionib. sōniorū

xxviii Item eius sup̄ ad quē sup̄ de corpore filii dī. & quod oculis corporeis non uideat diuinitatē. et de uirginitate sē marię & imaginibus

xxix Item beati hieronimi ad uitalē ep̄m̄ quomodo salomon & achaz undeci annorū filios genuisse dicantur

xxx Item. m̄ in hieronimi pape damaso de tribus hypostasis. & cum quibus debeat communicare

xxxi Item cui' sup̄ ad theodosium & alios anachoretas

xxxii Item cui' sup̄ hieronimi ad marcellā de quinq. questionibus noui testamenti. ep̄la .i. Hae sunt i Quid sit qđ oculus n̄ uidit. & c̄. ii De agnis & h̄edis. iii De his qui rapiunt̄ & eet̄. iii. Quod dñs ait noli me tangere ad mariam. v De XL diebus ante ascensionem ||

f. 59^b Expliciunt capitula. | Utrum in nouissimo dñi aduentu | sit futurum iudicium. | i Tertia t̄ tua quaestio est. utrum statim | —

f. 126^b illius terminus ponitur sed eorū merita describuntur. apud quos esse dignatur ²⁾). Explicit | Iste liber pertinet mōsterio b̄te marie magdalene | in frācentall int̄ spirā et | wormaciā situato. Canōico regulariū ordinis sancti augustini ep̄i. ||

AUGUSTINI opuscula.

210. membr. 4. foliorum 270. saec. VII.

f. 1 quattuor ³⁾ euangelium. sea | duo sacramentorium. duo homelias. | quindecim libri agustini. iii decem | episto pauli . de alagorum rotarum | regula. liber locorum. liber profetarum. | liber cipriani testimoniali. sedulius metri . | de igni purgatorio. pastoralis . uita pauli et | antonio n. antefanarius. duo libri pauli | Codex de monasterio. qđ noīatur lauressā ||

¹⁾ XL 139.— ²⁾ Hieronymi ep. 59 XXII 589 (dignatur vel non esse dignatur). Was die Sorgfalt angeht, mit der diese Handschrift geschrieben ist, so lassen sich wenige mit ihr vergleichen.

³⁾ Dies Bücherverzeichniss ist im neunten Jahrhundert in die Handschrift eingetragen worden.

f. 1^b Haec insunt sc̄i augustini | i de bono coniugali | ii de
 sc̄a virginitate lib. ||| iii ad iulianam de uiduitate seruanda | iiiii ad
 probam de modo orandi | v de opere monachorum lib. i ad aure-
 lium | vi de ieunio sabbati ad casulanum p̄rb | vii de agone
 xpiano lib. i | viii sermō^o (*corr. m. post.*) de uita et morib. cle-
 rieorum suorum | ad ipsos duo | viii epistula ad armentarium
 et paulinam exhortatoria | pro complendo uoto conuersionis | x
 sermo de diuersitate timoris et mortis in die martyrum | xi de be-
 atitudinib' secundum mattheum in natale | sc̄ae virginis martyris
 eius nomen taceatur | xii de uigiliis seruorum dī tractatus nice-
 tiae epis̄ | xiii de psalmodiae bono tractatus eiusdem nicetae | xiii
 sermo in natale sc̄i uincenti | xv de seminatore uerbi pulcherrimus |
 xvi sermo de luctatione iacob *eiusdem*¹⁾ | xvii de xo quod in esaia
 scribtum est qui dediti mihi sunt posſiderunt (r *in b corr.*) terram et
 in apostolo has ergo promissiōnes habentes mundemus nos ab omni
 coquinatōne carnis ac sp̄s *eiusdem*²⁾ xviii (*sic*) de pastore et mer-
 cennario et fure *cuius supra* | xviii de paenitentiae medicina eiusdem
 | xx de paenitentia niniuetarum | xxii Item de utilitate agendae paeni-
 tentiae et de psalmo | quinquagesimo *cuius supra* | xxii de quinq'
 panib' et duob' piscib' *eiusdem* | xxiii de monachis ad clericatum
 (*corr.*) ambitionis morbo tendentib' | xxiii quod in aurib' uirorum
 enaures ad seruendum | daemonib. suspendantur. ||

f. 2 Ex libro retractationum sc̄i augustini secundo (*in marg.*
 titulo XLVIII)³⁾ Iouiani heresis saerarum uirginum meritum | —

f. 2^b humani generis | pars est. | *Folgt noch eine grösstentheils ausrudirte Rubrica* || f. 3 *Über der Zeile* ± Sc̄i. augustini de bono
 coniugali | Quoniam⁴⁾ unusquisq. homo humani generi⁵⁾ | —

f. 22 propter xp̄m patres fuerunt | Exp̄ lib. sc̄i augustini de
 bono coniugali | ex libro retractationum titulo XLVIII⁴⁾ | posteaquam
 scripsi librum⁵⁾ de bono coniugali. expectabatur | — nuper edidi-
 mus | f. 22^b *Über der Zeile* ± Sc̄i. augustini de sc̄a virginitate |
 (*in mg. ii*) Librum⁶⁾ de bono coniugali nuper edidimus | —

f. 49 eum in | saecula. Amen | Explc. liber. sc̄i augustini. | de
 sc̄a virginitate | dō gratias. || f. 49^b *Über der Zeile* ± Sc̄i augustini

¹⁾ Das über der Zeile Stehende und im Text cursiv Gedruckte sind Zu-
 sätze späterer Hand. — ²⁾ 2, 22 XXXII 639. — ³⁾ XL 373. — ⁴⁾ 2, 23 XXXI
 640. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ XL 397.

ad iulianam de uiduitate conservanda¹⁾ | m̄l̄ augustinus ep̄sc̄ seruus xp̄i | seruorumq. xp̄i | religiose famulae d̄i iulianaæ in d̄nō d̄nōrū | salutem | Ne petitioni tuae et in xp̄o dilectioni diutius | —

f. 66^b perseveres in gratia xp̄i amen. | Expl̄ liber sc̄i augustini de bono. uiduali. | Inc̄p̄ ad probam. de orandi modo. liber | quem in libro. superiori. de bono uiduali. | ad iulianam. edito. nominavit m̄l̄ Augustinus²⁾ episcopus seruus xp̄i seruorumq. | xp̄i religiosae famulae d̄i probae in d̄nō³⁾ salutem | Petisse⁴⁾ te et promisso me recolens ut de oran|do —

f. 79 supra quam petimus et⁵⁾ intellegimus | + Expl̄ ad proba de orandi modo imp̄. ad aurelium | Ut⁶⁾ de opere monachorum librum illa necessitas — frater aureli || f. 79^b Über der Zeile + Inc̄p̄ ad aurelium. ep̄cp̄. de opere monachorum | v Jussioni⁷⁾ tuae frater aureli tanto deuotius optemperarem —

f. 111^b beatitudinis nouerim. | Expl̄ ad aurelium de opere monachorum | Inc̄ ad easulanum pb̄. de ieunio sabbati. | vi Dilectissimos⁸⁾ et desiderantissimo fratri | et copresbytero easulano . agustinus | in d̄nō salutem | Nescio unde sit factum. ut primis tuis | —

f. 129 disceptationes⁹⁾ sectare amen x̄g | Expl̄ ad easulanum. pb̄rū . | de ieunio sabbati || f. 129^b Liber¹⁰⁾ de agone xp̄iano — hic liber sic incipit corona uictoriae || f. 130 Über der Zeile + inc̄p̄ lib̄. de agone xp̄iano | vii Corona¹¹⁾ uictoriae non promittitur nisi | —

f. 148^b coronam uictoriae mereamur amen | Expl̄ de agone xp̄iano | Inc̄ sermo primus de uita et morib. clericorū | suorum ad ipsos || f. 149 viii Propter quod¹²⁾ uolui et rogaui hesterno die | —

f. 153^b in uerbo d̄i seruant¹³⁾ uobis amen | Expl̄ de uita et moribus | clericorum | Sermo primus Inc̄¹⁴⁾ secundus || f. 154 Über der Zeile + De uita et morib. clericorum sermo secundus | Caritati¹⁵⁾ uestræ hodie de nobis ipsis sermo red|dendus —

¹⁾ XL 429 (de bono uiduitatis liber seu epistola ad Julianam viduam). —

²⁾ ep. 130 XXXIII 494. — ³⁾ domino dominorum — ⁴⁾ Et petisse — ⁵⁾ aut —

⁶⁾ Retract. 2, 21 XXXII 638. — ⁷⁾ XL 549. — ⁸⁾ ep. 36 XXXIII 136. — ⁹⁾ dis-

ceptatione — ¹⁰⁾ Retract. 2, 3 XXXII 631. — ¹¹⁾ XL 289. — ¹²⁾ sermo 355

XXXIX 1568. — ¹³⁾ serviam — ¹⁴⁾ Das eursiv Gedruckte steht auf Rasur —

¹⁵⁾ sermo 356 XXXIX 1574.

f. 161 tamē uobisēum ibi regnemus. Expl | *Zwischen den Zeilen von anderer Hand* + de uita et morib. clericorum sermo secundus | viii Dominis¹⁾ eximii eximiis meritisque (*corr.*) | uenerabilib. ac desiderabilib. filiis | armentario et paulinae . augustinus. ep̄s | in dñō salutem uir egregius filius | meus ruferius adfinis (*aff. corr.*) uester rettulit —

f. 166 desiderabiles filii exp̄ ad armentarium et paulinā. | Explicit de morib. clericorum In̄c sermo de diuersitate timoris et mortis | in die martyrum || f. 167 *Über der Zeile* In̄c sermo de diuersitate timoris et mortis in die martyrū | x Ammonent²⁾ nos eloquia diuina quae lecta | —

f. 171 nobis celebranda ista³⁾ sollemnia reliquerunt | Explīc de diuersitate timoris | et mortis | In̄c de beatitudinib. secundum mattheum in natale | uirginis martyris cuius nomen tacetur | xi Sollemnitatē⁴⁾ sanctae uirginis *^{quae}* testimonium —

f. 178 quo[niam] ipsi dñi uidebunt Explīc *de beatitudinibus*⁵⁾ In̄c de uigiliis eruorum dī trac[tatus] nicetae episcopi || f. 178^b *Über der Zeile* + īp. de uigiliis seruorum dī nicete ep̄p. | xii Bona⁶⁾ et digna res est s̄cā⁷⁾ et apta prursus | —

f. 183 sequenti exhibebitur lectione. Expl | *de uigiliis servorum dī* | xiii In̄c de psalmodiae bono ei'dem nicetē | Dicamus⁸⁾ quae nobis dī donare dignatur | —

f. 187^b quia ipsi laudabunt dñm in saecula | saeculorum amen. Expl. *de psalmodie* | *bono nicete episcopi*. | In̄c sermo habitus in basilica | restituta xi kal februarii | natalis sancti uincenti⁹⁾ | xiii Oculis fidei certantem spectauimus¹⁰⁾ martyrem —

¹⁾ ep. 127 XXXIII 483. — ²⁾ sermo 65 XXXVIII 426 (de verbis evangelii Matth. 'nolite timere eos qui corpus occidunt' etc. habitus in solemnitate martyrum). — ³⁾ illa — ⁴⁾ sermo 53 XXXVIII 364 (de verbis ev. Matth. etc. vgl. Possidius). Solemnitate — ⁵⁾ Hier und im Folgenden das cursiv Gedruckte von anderer Hand hinzugefügt. — ⁶⁾ Dem Nietius Trevirensis zugeschrieben LXVIII 365 — ⁷⁾ et sancta res — ⁸⁾ l. c. 371 (De psalmodiae bono dicamus) — ⁹⁾ sermo 277 XXXVIII 1237. Die Benedictiner geben diesem Sermo die Überschrift 'In festo martyris Vineentii' und bemerken 'In veteri libro Colbertino inserbitur hic sermo *de basilica in vallis gloriosi martyris Vincentii restituta*'. Die Emendation bietet der Palatinus: *de natali gl. m. V. in basilica restituta*. — ¹⁰⁾ exspectavimus.

f. 198^b dum tamen in corpus non | ir conuertat dñm x̄g | Explic de natali sc̄i uincenti | In̄c De seminatore uerbi sermo | pulcherrimus || f. 199 xv Aduertit ¹⁾ nobis eum caritas uestra cum lege|retur —

f. 203^b immunditia epicureorum . superbiae stoicorum . | In̄c de luctatione iacob | xvi Haec ²⁾ maxime regula disciplinae necessaria est | —

f. 212 diabolo et aggelis eius. | Explic de lucta iacob | In̄c de eo quod apparuit dñs mosi in rubo | ardenti *inibi et sermo de esaia prof* | xvii Cum ³⁾ sc̄ae lectiones legerentur in ea quae scribta —

f. 215^b nos praesentia uidemus | in ecclesia | In̄c in ḥesaia quod scribtum est | qui autem dediti mihi erunt pos|sidebunt terram. et inhabita|bunt montem sc̄m meum. et ex apos|tolo . has ergo pro|missiones haben|tes carissimi. mundemū nos ab om̄ni coinquinatione carnis et sp̄s. perficientes sc̄ificacionem in timore dī ⁴⁾ || f. 216 In omnib. ⁵⁾ lectionibus quas recitatas au|diuimus —

f. 224^b quia qui promisit | habet et dat | Explic. de eo quod apparu|it dñs mosi in rubo et de esaia propheta | In̄c. de pastore et mercennario et fure | xviii Non ⁶⁾ ignorat fides uestra carissimi et|ita uos —

f. 234 orate ut paratos nos inueniat. | Explic . de pastore et mercennario | In̄c. de paenitentiae medicina | xviii | Quam ⁷⁾ sit ūlis et necessaria paenitentiae | medicina —

f. 249 mors aeterna uitatur | Explic . de paenitentiae medicina | In̄c de paenitentiae niniuetarū | xx *in ras.* | Nineuitis ⁸⁾ ionas a dē missus aduenit et quia | —

f. 260^b emittatur patri et filio et sp̄i | sc̄ō in saecula saeculorum amen | [†] expl. de paenitentia nineirum | In̄c. tractatus. de utilitate agendae | paenitentiae et de psalmo ·L· | xxi Uox ⁹⁾ paenitentis agnoscitur in uerbis quib⁹ | —

f. 270^b hic quidquid non fecero perdo quia alia || *Hieran schliesst sich unmittelbar das verheftete fol.* 103 uita quae post haē mortem futura est —

¹⁾ sermo 150 l. e. 807. — ²⁾ sermo 5 l. e. 52. — ³⁾ sermo 6 l. e. 59. —

⁴⁾ Dazu am Rande von alter Hānd die Bemerkung: sequare ex superiori pen|det — ⁵⁾ sermo 43 l. e. 262. Die Benediktiner bemerken 'Sermonis huiusce unicum exem plar uidimus Ms. Colbertinum cum editione Sirm.' — ⁶⁾ sermo 137 l. e. 754. — ⁷⁾ sermo 351 XXXIX 1535. — ⁸⁾ Nach dieser Handschrift von Mai herausgegeben PNB 194. — ⁹⁾ sermo 352 XXXIX 1549.

f. 103^b datus est dies mortis incertus | Expl. tractatus. de utilitate agen dae paenitentiae et de psalmo L. | Inc. de quinq. panibus || et duob. piscibus ||

AUGUSTINI sermones.

57. membr. 8. fol. 1—8^b saec. X. fol. 9—163 saec. IX—X, fol. 163^b—164^b saec. X, fol. 163—172^b saec. IX—X.

f. 1 Lib. Genesis exodus leuiticus numeri deuteronomium | iudicium ruth in uno codice —

f. 7^b Item ipse liber in alio codice 1) ||

f. 8^b Fragment eines Verzeichnisses von Klostergeräthschaften

f. 9—163 Briefe Pauli mit den Prologen des Hieronymus

f. 163^b Testamentū grunnii corocoete porcelli | Marcus grunnius

— f. 164 celsanus sig. | Explicit testamentū porcelli sub die | xvi kī lucerninas. Ciminato & Pipera to consulibus. 2) ||

f. 165 Incipiunt omeliae. sc̄i agustini recitandae. in solemnitatibus sc̄orum martyrum | Quotienscumque 3) fratres karissimi sc̄orū | martyrum. solemnia caelebramus. —

f. 167^b dñi non iudiciū sed remediū possitis adquirere. 4) ||

f. 167^b ipso adiuuante — amen; | Item alia omelia; | Quotiens 5) solemnitates martyrum caelebramus —

f. 170^b conscientia ueni&is. ipso praestante etc. amen; | de resurrectione. uel uita sc̄orū. | Haec 6) est contemplativa uita beata —

f. 172 regni caelestis | felicitas; De qualitate glorificatorum corporum quae in resurrectione futura sunt. Ibi 7) diuersi quidem sexus corpora sed si ne illa concupiscentia —

1) Katalog der Nazariana, herausgegeben von Mai Spicil. Rom. V. Eine andere Copie aus derselben Zeit findet sich in Pal. 1877, zugleich mit dem ebenfalls von Mai l. e. herausgegebenen Katalog der Fuldensis. — 2) Herausgegeben nach einer Pariser Handschrift und früheren Ausgaben von M. Haupt im Berliner Lectionskatalog Sommer 1860 — 3) Aug. sermo app. 225 XXXIX 2160. — 4) Stimmt nicht. — 5) ? Diese Homelie hat einen Mönch des Klosters Lorsch, wenn nicht zum Verfasser, so doch zum Bearbeiter, da in der Homelie die Worte vorkommen 'cccc beatus peculiaris patronus noster nazarius'. Auf fol. 171 unten: Codex de monasterio sancti nazarii Qod nominatur aureshan. 6) ? — 7) ?

f. 172^b haec de contemplativa uita dicta sufficient: | de futuro iudicio uel &ernitate | supplieii ac de qualitate gehen/// | Ageam cum ad illud ultimum indicium —

ibid. exempla simul ac uerba dispexim/// ||

212. membr. 8. foliorum 72. saec. X.

f. 1 Incipit om̄l de die iudicii | O fr̄s ¹⁾ k̄mī quā tremendus ²⁾ ē nobis dies ille in quo dñs n̄r | ih̄s x̄ps ac redemptor omnium proposuit uenire | —

f. 1^b s̄eclo⁹ am̄ | Sermo sc̄i augustini | Oport& ³⁾ fr̄s k̄mī ut tota m̄tis intentione inquirere uel intelligere studeamus quare xp̄iani sumus —

f. 3 saecu|lorum amen Dicta sc̄i augustini ad p̄dicandum | Quid enim prodest si signum xp̄i in fronte & more ponemus (e in corr.) | —

4^b saeculorum am̄ | secundum matheum || f. 5 Diligite inimicos ūros & orate p̄ psequentib; & calumniantib; uos —

ibid. in conspectu d̄i & hominū Secd matheū | Intrate p̄ angustam portam quia lata & spatiosa uia ē | —

f. 5^b conuertatur et uiuat. Secd matheū | Non potest arbor bona malos fructos facere neq. arbor | —

f. 6 & in psalmis | iubilemus ei Secundum matheum. | Quaerite ergo primum regnum d̄i & iustitiā eius & hēc | —

f. 7^b regnum preparauit in celo. | O fr̄s k̄mī recordemur dignitatis P̄dētio cotidiana | regni caelestis —

f. 9 sc̄lo⁹ p̄diētio de die iudicii | Duo ⁴⁾ regna statuit d̄s p̄sentis temporis & futuri & tē|pora utraq: —

f. 10^b ab origine mundi Dicta sc̄i effram | Fr̄s k̄mī quid querit dñs a nobis nisi salutē animarū | nostrarum. —

f. 11^b intra in gaudium | Dñi p̄dicatio de uita sc̄orum et p̄mis | O fr̄s dilectissimi faciamus bonū ad om̄ homines & habe|m̄us patientiam —

¹⁾ XXXIX 2210 (app. sermo 251). — ²⁾ timendus — ³⁾ Derselbe Sermo kehrt f. 12^b wieder, wo er dicta sc̄i effraem überschrieben ist. — ⁴⁾ Bonifacii sermo (LXXXIX 863).

- f. 12^b seſorum. Dicta ſci effraem. | Fr̄s k̄mī oport& nos tota-
mentis intentione inquirere | & intellegere quare xp̄iani ſumus —
- f. 13^b saeculā de fide trinitatis quo oñ exponit' | Quicunq. ¹⁾
uult ēē ſaluus ante omnia opus ē ut teneat —
- f. 15 nomen dñi ſaluus erit. p̄diēto carere tor̄ta | Peccatorib; aū
& impiis homieidiis fornicatorib; & ſceleratis | —
- f. 15^b ſeſor̄ In noñ dī ſuñi | Primum quidem decet audire iuſti-
tiā deinde intellege|re —
- f. 17 in uitā añnā; | Pius ²⁾ & misericors dñs ſſ k̄mī p̄ pro-
ph&a nos exortatur | —
- f. 18 ſeſorm. | Audite ³⁾ filioli mei & intellegite quomodo ſacra
ſcriptu|ra —
- f. 19 acceptabile sit dō. | Ad ecclesiā frequent̄ conuenite con-
fessionis (confessiones corr.) uñas | —
- f. 21 ſaeeulorum | Inprimis omnib; communiter fidelib; & in-
fidelib; tota | terraꝝ orbem inhabitantib; —
- f. 21^b ſaeculorum; añ | Querite primū regnū dī & iuſtiā &
hec omnia adpo'uentur uobis queram' corde —
- f. 22 requirit dñ ſed finē. | Dñs ⁴⁾ & ſaluator noster qualiter ad
eum post multas | —
- f. 24 ſeſim amen | Tim&e dñm & diligite ſep̄ quia lenis ē dñs &
lar'gus —
- f. 25^b hie ſaluus erit. | Hic ergo natus ē ex uirgine ut nos re-
naſceremur | —
- f. 25^b mansuri ſine fine in regna &na | regis &ni añ | Septem
ſunt signa q. ſanaueř hunc mundū | —
- f. 26 la&abitur | anima mea in dñō. || f. 26^b Incipit omelia nona ⁵⁾|
Initiū libri in ezechiel proph&a magnis obſeuritatib: clausū & qb;|dā—
- f. 28^b unde meruit audiri. Sequitur. | Patres eor̄ p̄uaricati ſunt
paetū meū usq. ad diē —
- f. 30 a uirtutibus alienum replet Sequitur | Et ſcient quia p̄-
ph&a fuerit in medio eor̄ malis | —

¹⁾ Ven. Fortunati expos. ſymboli Athanas. — ²⁾ Beda VII 365 ed. Colon. — ³⁾ Vgl. Augustini ſermo 64 ad fr. in eremo (XL 1347). — ⁴⁾ Augustini ſermo app. 141 (XXXIX 2020). Nach den Benedictinern wird dieſer ſermo in zwei Corbeienser Handſchriften dem Cäsarius beigelegt; die Ballerini (LIV 471) fanden ihn in ms. Patavino Eremitanorum 112 unter dem Namen Leos des Grossen. — ⁵⁾ Gregorii homilia in Ezech. I 9 (LXXVI 870).

f. 38^b s̄eculor̄ aīn expli | Inc̄p̄ liber quartus dialogor̄¹⁾ || f. 39
Postquam de paradisi gaudiis culpa exigente pulsus est . primꝫ |
humani generis parens in huius exilii atq; caecitatis²⁾ quā | patimur
aerumnam uenit³⁾, quia peccando extra sem& ipsū | fusus —

f. 72^b Formemus in pximis gratiā benignitatis. | Et sidenter dico
quia salutaris hostiā⁴⁾ post mortem non indigebimus si ante mortem
dō hostia ipsi⁵⁾ fuerimus. | Explicet feliciter liber quartus | dō gratias
semper | Incipit secularae sybyllinum⁶⁾ uenientis irae | magnae mundo
stupore abenti in fine ut de i|magine dicam. | Omnibus prof&a;ando
per singulas ciuitates ex quo ter|ris eecidit reliqua quae humana per
multos mortales | diuisa sunt uerba loquellae —

ibid. Machina pug|nar̄ et pacis inimica maligni. Inimicantes filii
parentib ; ||

220. membr. 8. foliorum 71. saec. IX.

f. 1⁷⁾ Incipit omeſ de die iudieii | O fr̄s⁸⁾ kāmī. quam tremendus⁹⁾ ÷ nobis | dies ille in quo dñs noster ihūs | xps ac redemtor omnium p̄posuit uenire ad nos —

f. 2 seſ aīn | Sermo sc̄i augustini | Oportet¹⁰⁾ fr̄s kām ut tota mentis | intentione inquirere uel intellegere —

f. 8 sc̄lo aīn | Secundum matheum | Diligitе inimicos ūros. et orate pro | persequentib; uos et calumnientibus uos; n̄ debetis reddere —

f. 9 in conspectu dī et hominū | Secundū matheum | Intrate p̄ angustam portam quia lata et | spatiosa uia q: ducit ad p̄ditionē et multi intrabunt p̄ eā lata ÷ uia huius seculi | —

f. 9^b et uiuat || f. 10 Secundum matheum | Non potest arbor bona malos fructos facere neq; arbor mala fructos | bonos (facere *add. m. post.*). De persona hominū hoc intellegitur —

¹⁾ Gregorii LXXVII 317. — ²⁾ caecitatis atque exilii — ³⁾ uenit aerumnam — ⁴⁾ salutari hostia — ⁵⁾ ipsi hostia — ⁶⁾ ?

⁷⁾ Auf dem nicht mitgezählten ersten Blatt das Bild eines Heiligen (oder Christi selbst), dessen Hände zum Segnen erhoben sind. — ⁸⁾ XXXIX 2210 sermo app. 251. — ⁹⁾ timendus — ¹⁰⁾ Derselbe Sermo kehrt f. 22 wieder, wo er dicta sc̄i effram überschrieben ist.

f. 11 in psalmis iubilem' ei | Seeundum matheum | Querite ergo primum regnum dī et iustitiā | eius et hec omnia adiecentur uobis primo oportet nos querere regnū per bona | opera id e ÷ caritatē (*sic*) et ieunīū —

f. 13 p̄parauit in celo . predicatione quotidiana | O fr̄s kār recordemur dignitatis | regni celestis qua xp̄s nos (*eras.*) uocare ue[n]it hunc mundum et instruit nos | —

f. 13^b seeulorum amen || f. 16 predicatione de die iudicii | Duo ¹⁾ regna statuit d̄s presentis temporis et futuri et tempora utraque | —

f. 18 ab origine mundi | Dieta sc̄i effram | Fr̄s kār quid querit d̄ns a nobis nisi salutē animarū nostrarū —

f. 20 intra in gaudiū dñi | predicatione de uita sc̄orū et pm̄is | O fr̄s dilectissimi faciamus bonū | ad omnes homines et habemus patientiam —

f. 21^b sc̄līm || f. 22 dieta sc̄i effram | Fr̄s eār oportet nos tota mentis intentione | inquirere et intellegere quare xp̄iani sumus | —

f. 23^b secula | de fide trinitatis quō exponit | Quicumque ²⁾ uult esse saluus | ante omnia opus ÷ ut teneat | —

f. 26 inuocauerit nōm | dñi saluus erit || f. 26^b pdicatio carere tormenta | Peccatorib; h' ÷ et impiis homi|cidis fornicatorib; et scele|ratis —

f. 28 sc̄lo aīm | in nomine dī summi | Primum quidem decet nos audire|iustitiam deinde intellegere|post intellectum reddere fructum—

f. 30^b in uitam eternam | pdicatio cotidianem | Pius ³⁾ et misericors d̄ns fr̄s eār p̄ prophetā nos exortatur ad coniunctionem uel | —

f. 32^b sc̄līm aīm || f. 33 Dicta sc̄i effram | Audite ⁴⁾ filioli mei et intellegite quomo'do saera scriptura uos admonet et regna celorum | inuitat et uiam ostendit. —

f. 34^b acceptabile sit dō || f. 35 In nomine dī sūmī | Ad eclesiam frequenter conuenite | confessiones uīras sacerdotibus | —

f. 38^b sc̄lo aīm | In nomine dī sūmī | In primis omnib; commo|niter fideli|bus et infidelib; toto terrarum | orbem inhabitatib; sparsi per sacrae | —

¹⁾ Bonifacii sermo LXXXIX 863 — ²⁾ Ven. Fortunati expos. symboli Athanas. — ³⁾ Bedae homilia VII 365 ed. Colon. — ⁴⁾ Vgl. Augustini sermo 64 ad fr. in eremo XL 1347.

f. 40 seſorū aī in nomine dī suī | Querite primū regnū dī et iustitiā | eius et hec omnia adponentur uobis | q̄:rimus corde petimus ore pulsamus | opere bono —

f. 40^b dī sed finem | Dīs ¹⁾ et saluator nīr qualiter *saluator nīr dicit* ²⁾ | ad eum post multas neglegentias | uenire debeamus —

f. 42^b ipsi ſolabuntur dieta ſcōrum | Uisitate infirmi requirantur in carcerem | constituti peregrini —

f. 44^b ſcō aī | in nomine dī summi | Timete dīm et diligite ſemper quia lenis | —

f. 45 hie ſaluuſ erit | natuuitas dicitur ſalutis | Hic ergo natus ē ex uirgine ut nos renasceremur —

f. 46 ſecundū opera ſua | In nomine dī ſum ſum | Oportet nos unumquemq: diligere | animam ſuam ſicut corpus ſuū | —

f. 46^b in regna eīna regis eīni amen | In nomine dī ſuī | Septem ſunt ſigna que ſanauerunt hunc || f. 47 mundum —

ibid. metet in uitam eternā || f. 47^b hie eſt ſapientia p' ſonū ^{lominis} | ſapientis oculi in capite eius —

f. 48^b letabitur anima mea in dī | ih̄ ſixit thomas dii iudicii | Audit thomas que oportit fieri in nouis ſimis temporib; —

f. 53 habeant in ſe abſconſa Incipit paſſia ſcē | In dieb; illis adueniens aurilianus impr̄ colu | de partib; orientis eū eſſet et idola coleret ba ³⁾) || —

f. 55^b ſeſorū amen | ſcī apostoli | Scio hominem raptū usq; ad tertium celum | in nauī aurea erant quaſi tres angeli hymnū | —

f. 60 audient aures tue finit finit dieta ſcē ſealea | Septem ſcale ſunt quib; ascendentur regna | celorū prima ē pudicitia —

ibid. timorem dī amen || f. 60^b Qua in hac die creata. | ſunt omnia idē celū et terrā mare et omnia —

f. 61^b in eū dauit uitā eīnā amen ſermo ſcī aguſtinuſ | Fr̄ ſ kār ſemp̄ ſinē noſtrū adtendere debeamus Et quidquid contra dī p̄cepta gessimus | —

f. 62 ſeculorū || f. 62^b engilberaht: uualtger; reginger. ſuitger: gerhart: iruil: uooto. theotger: uuelant | reginhart: ootfriit: ilpine:

¹⁾ Auguſtinuſ ſermo app. 141 XXXIX 2020. Dieser Handschrift liegt dieselbe Excerptensammlung, wie dem Cod. 212 (ſiehe oben), zu Grunde. —

²⁾ Minürt. — ³⁾ Die Zeilen wegen Beschädigung des Blattes unvollständig.

frumih: | hirine¹⁾ | Credimus — substacia quo || f. 63 Dicta s̄ei
aūtini | Quotienseumque²⁾ fr̄s kar̄mi s̄eōrū | martyrum solemnia ce-
lebramus | —

f. 66 eui ÷ honor | Item eiusdem de natale dñi | Natalis³⁾ dñi
dī ea de causa a patrib; notiae | solempnitatis institutus ē quia in eo
xp̄s | —

f. 67 qđ natus ē xp̄s | s̄ei gregori de natale dñi | Quia⁴⁾ lar-
giente dñō missarū sollēnia | hodie celebraturi sumus loqui diu de |
euangelica lectione ñ possumus —

f. 69 propter te factus ē homo beati agustini de natale dñi |
Natalis⁵⁾ ē ergo hodie dies saluatoris fr̄s kār | in quo lumen additum
in mundo ē Et inmor[talitas] —

f. 70^b seculoꝝ amen Item de natale dñi | Natus⁶⁾ ē h' xp̄s d̄s
de patre homo de matre | —

f. 71 mortis liberans eas̄su (*sic*) Aḡs de natuitate dñi | Quod⁷⁾
pfeta preuiderunt et pre'dixerunt hoc postoli uiderunt —

f. 71^b Unde sordes in ea q: nec concipiendo⁸⁾ ||

430. membr. Grossoetav. foliorum 186. saec. X.

f. 1 men⁹⁾ se a carnalibus desideriis occidit. Caro nos l̄a-
traxit | ad culpā afflita redue& ad ueniam —

f. 1^b iuste conp&it relaxemus. Item sermo de beato ioseph (*in*
mg. vi) | In beato¹⁰⁾ iacob fr̄s dil̄mī . & in sc̄o filio eius ioseph —

¹⁾ Diese Namen von anderer, aber gleich alter Hand eingetragen. —

²⁾ XXXIX 2160 sermo app. 225. — ³⁾ ? — ⁴⁾ Greg. in ev. hom. 1, 8 LXXVI
1103. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Auf den Rändern der Blätter sind hier und da
Hymnenverse, Bibelstellen und anderes der Art von verschiedenen Händen ein-
getragen. Darunter befindet sich f. 58 am unteren Rande, aber verkehrt, so dass
man, um ihn zu lesen, die Handschrift umdrehen muss, der althochdeutsche
Bienensegen, welchen nach meiner Mittheilung Fr. Pfeiffer, Forschung und Kritik
auf dem Gebiete des deutschen Alterthums II S. 3 ff. (Sitzungsberichte der
phil.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften LII) veröffentlicht
hat. Die Handschrift stammt aus dem Kloster Lorsch, da mehrmals auf dem
Rande, f. 50, 59, 71, von einer Hand des zehnten Jahrhunderts der Anfang
eines Hymnus auf den h. Nazarius sich notirt findet. —

⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ Aug. sermo app. 15 XXXIX 1770.

Quin¹⁾ immo durissime eis loquens . fratre illorū in un¹⁾ || f. 2 scriptum²⁾ in euangelio legimus. Nam & catelli inquit edunt de micis| quae cadunt de mensa dominorum suorum; Mice conuiuo³⁾ magnō | si non faciant. tamen paseunt; —

f. 3 adoratur a regibus; Ipso adiuuante *etc.* | Incipit sermo de eo quod scriptum est; mortuus est | ioseph et filii israhel creuerunt³⁾; | Audiuimus⁴⁾ in lectione quae lecta ē fr̄s dīlmi . quod⁵⁾ mortuo | ioseph —

f. 4^b habitare⁶⁾ dign&ur . qui cū patre *etc.* | Sermo sc̄i agustini epis̄ de decim plagis | Quia⁷⁾ sermo qui nobis recitandus ē fr̄s k̄mi —

f. 7 feliciter peruenire . *etc.* | Incipit de eo quod scriptum ē indurauit dñs cor pharaonis. | Quocies⁸⁾ leccio illa recitatur —

f. 9 uenire possimus *etc.* | Omeł sc̄i agustini ep̄i de uia trium dierum | In lectionibus⁹⁾ diuinis qui nobis pr&eritis diebus —

f. 10^b pueniamus ad regnum *etc.* Om̄l de manna ūl amar̄ aquā | Aesterna¹⁰⁾ die fr̄s k̄mi . cum diuina leccio leger&ur . audiuimus | —

f. 12^b p̄stare dign&ur *etc.* | Omeł de exploratoribus | Sieut¹¹⁾ in lectione . qui (*corr. m. al.*) nobis modo —

f. 14 interpellat p̄ peccatis nr̄is ipsi gl̄or̄ Om̄l de uirga aaron | Omnis¹²⁾ princeps tribus —

f. 15^b & reliqui uirtutes in xp̄o ihū dnō nr̄o cui ē honor | Om̄l de balahā . et balach media quadragesima | Cum¹³⁾ diuina lectio lege&ur fr̄s dīli . audiuimus qd̄ pfecti | filii isrl̄ —

f. 17^b credentes in ih̄m xp̄m dm̄m nr̄m | Omeł de raab meretrice et duobus nunciis | Leccio¹⁴⁾ ista fr̄s km̄ que nob̄modo recitata ē —

f. 20 & ero illorum d̄s quod ipse p̄st | Omeł de eo quod scriptum ē p̄cepit ih̄s populo suo ut | parati essent ad transeundū iordanem . et

¹⁾ l. e. 1771. — ²⁾ ? Die ursprüngliche Anordnung der Handschrift lässt sich, da die Quaternionen nicht zu unterscheiden sind, ohne Auflösung des Bandes nicht ermitteln. — ³⁾ Am Rande: viii (von späterer Hand, wie es scheint), darunter von gleichzeitiger Hand: xviii. Diese Numerierung wird eine Zeit lang am Rande fortgesetzt, später werden beide Zahlen von derselben gleichzeitigen Hand notirt. — ⁴⁾ Aug. sermo app. 16 l. e. 1773. — ⁵⁾ carissimi qualiter. — ⁶⁾ habitare in nobis — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Aug. sermo app. 22 l. e. 1786. — ⁹⁾ Aug. sermo app. 24 l. e. 1791. — ¹⁰⁾ ? Vgl. Aug. sermo app. 25 l. e. 1793. — ¹¹⁾ ? Vgl. Aug. sermo app. 28 l. e. 1799. — ¹²⁾ Aug. sermo app. 31 l. e. 1803. — ¹³⁾ ? Vgl. Aug. sermo app. 33 l. e. 1809. — ¹⁴⁾ ?

aliquid | de rab meretrice et de subuersione hiericho | Sicut ¹⁾ frequenter caritati urē suggestimus fr̄s dīli . moyses | —

f. 22 man& in &num . donante etc. | Sermo s̄cō ambrosio episco de gedeon | Esterna ²⁾ die audiimus fr̄s k̄mī . quod cū sibi ³⁾ arbore —

f. 23^b spiritalia puidere . auxiliante etc. || f. 24 Omeł sc̄i agustini epi de samson | Sāson ⁴⁾ fr̄s dīli fortitudinē habuit —

f. 26 mortuus consumauit . ⁵⁾ qui etc. | Omeł de dauid et patre suo et de golia | In scripturis ⁶⁾ diuinis fr̄s dīli . una eadēque psona —

f. 28 hie saluus erit; p̄stante etc. | Sermo sc̄i agustini epi de ab-salon | Sol& ⁷⁾ fidē natura seruare ⁸⁾ —

f. 28^b regnare ipso | adiuuante etc. Omeł sc̄i acustini epi de plaga | Modo ⁹⁾ cum regnorum leccio —

f. 29^b habere mereamus; | Sermo de iudicio salomonis | Bonum ¹⁰⁾ ē semp orare & numquā deficere; —

f. 30^b crux tua qđ ipse p̄st Incipit sermo de s̄cō helia | De s̄cō ¹¹⁾ helia nobis leccio —

f. 32 omnib; sp̄italib; p̄stante dnō nrō | Omeł de beato heliseo et gieci puero eius | Frequenter ¹²⁾ caritati urāe suggestimus fr̄s k̄mī beatū heliseum | —

f. 33^b pteccione pducat cui ē honor & gl̄a | Homeł de heliseo & secure in gurgite lapsā | Modo ¹³⁾ cum diuina leccio leger&ur fr̄s k̄mī . audiuius | quo ¹⁴⁾ eunte —

f. 35 quod ipse concedit . Cui ē honor & gloriam (corr.) || f. 35^b leer || f. 36 Incipit homł leonis pp̄ de passione dn̄i | Desiderata ¹⁵⁾ no-bis dīlmi & uniuerso optabilis | —

¹⁾ Aug. sermo app. 35 l. e. 1813. — ²⁾ Aug. sermo app. 36 l. e. 1816. Die Benedictiner bemerken: Excepta recapitulatione in quam sermo desinit nihil eo continetur aliud nisi quae apud Ambrosium libro primo de spiritu sancto prooemii vice praefixa est enarratio de Gedeone, non tamen tota. — ³⁾ sub. — ⁴⁾ Aug. (?) sermo 364 l. e. 1639. — ⁵⁾ celebravit. — ⁶⁾ Aug. sermo app. 37 l. e. 1818. — ⁷⁾ Fulgentius sermo app. 75 LXV 945. — ⁸⁾ praestare — ⁹⁾ Aug. sermo app. 38 XXXIX 1821. — ¹⁰⁾ Herausgegeben von Mai PNB 1 445 nach cod. Vat. 479, einer Handschrift des 14—15. Jahrhunderts. — ¹¹⁾ PNB 1 320 nach demselben cod. Vat. 479. — ¹²⁾ Aug. sermo app. 44 XXXIX 1832. — ¹³⁾ Aug. sermo app. 45 l. e. 1834. — ¹⁴⁾ quod — ¹⁵⁾ LIV 349.

f. 38 pmissa complere etc. | lec̄ sc̄i euanḡ sedm̄ ioh̄¹⁾ | In illo tēpore dixit ih̄s turbis etc. hom̄l lec̄ eiusdem habita ad populū in basilica beati petri apost̄l | Pensate²⁾ fr̄s k̄mī . mansu&udinem dī relaxare —

f. 41 nequaquā possit . hom̄l sc̄i hierom̄i in uigla osanne | Post-quā³⁾ dñs quadriduanum mortuū —

f. 42^b Eece uolunt eū iudei⁴⁾ || f. 43** sumptū p̄beat . sed peregrinis requiem subministrar& . | Non sacrilegis . ad luxū . —

f. 44 uiuiscat morientem . ipso adiuuante etc. | Incipit om̄ela hiohanis⁵⁾ de parasceuēn | Conuenientes⁶⁾ ad stationē ecclesiae matris —

f. 46^b pp&ua claritate . | Incipit om̄l de sabb̄ s̄cō Iudei⁷⁾ ergo qm̄ parasceue erat . | —

ibid. sed aperuit; ut illie quodā || f. 47 *drei Viertel der Zeile ausradiert:* et reliqua *scheinen die letzten Worte gewesen zu sein* | Om̄l lec̄ eiusdem habita ad populum in basilica beati Laurenti mař | Lec̄⁸⁾ sc̄i euangelii que modo in uīris aurib; fr̄s mei —

f. 50 ad pfeccionē roborat . etc. | Itē unde supra de resurrectione | Gaud&e⁹⁾ fr̄s k̄mī . quia redēpeionis —

f. 51 feliciter ueniāmus; Ipso adiuuante etc. | Item de resurreccionem | Pascha¹⁰⁾ xpi fr̄s dilectissimi regnum ē celorum¹¹⁾ —

f. 52^b ptegere que dign&tur . | Lec̄ sc̄i euanḡ sdm̄ iohannem | In illo tēpor̄ . maria stabat etc. | Omēl lec̄ eiusdem habita ad populum in basilica beati | ioħ que appellatur constantiniana | Maria¹²⁾ magdalene quę fuerat in ciuitate pęccatrix —

f. 58 consolabitur gaudio; qui etc. | Lec̄ sc̄i euanḡ seđm iohannem | In illo temp̄r . cum sero ess& etc. | Om̄l lec̄ eiusdem habita ad populum in bās beati ioħ | baps̄ que appellatur constantiniana | Prima¹³⁾ lectionis euangelice animum questio¹⁴⁾ —

¹⁾ in mg. S̄c̄ ggo^{e ij} — ²⁾ Greg. M. XL homil. in evangelia 1, 18 LXXIV 1150. — ³⁾ ? — ⁴⁾ Ein Blatt fehlt, wie eine späte Hand (saec. XV—XVI) bemerkt. — ⁵⁾ d. h. Chrysostomi — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Greg. M. XL homil. in evangelia 1, 24 l. e. 1184. — ⁹⁾ Aug. sermo app. 163 XXXIX 2065. — ¹⁰⁾ Aug. sermo app. 168 l. e. 2070. — ¹¹⁾ coeli — ¹²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 25 LXVI 1189. — ¹³⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 26 l. e. 1197. — ¹⁴⁾ lectionis huius evangeliae quaestio animum.

f. 63^b singulariter ¹⁾ am&tis (*corr. m. al.*) etc. | Leē sc̄i euangl sedm iohannē | In illo tempore dixit ih̄s discipulis etc. | Omeł leē eiusdem habita ad populum in basilica | beati p&tri apostuli. M (*in ut corr. m. al.*) ²⁾ audistis fr̄s ex leccione euangelica erudicionē | —

f. 66 in puenctione saciemur. | Incipit sermo de letania | Scire ³⁾ debemus & intellegere fr̄s k̄mī quia dies —

f. 67 indulgenciae puenire | etc. | Incipit sermones de ascensione dñi | Saluator ⁴⁾ n̄r dilectissimi fr̄s . ascendit in celum . n̄ | ergo turbemur —

f. 68 opera bona concedat . Quod ipse etc. | Item in domīe ascensa dñi | Magnus ⁵⁾ hodie fr̄s suscipimus diē festū quando —

f. 68^b suscipiat caritas urā . ** sedm marcum | In illo temp̄ dixit ih̄s discipulis etc. Omił leē eiusdē habita ad populū in basilica sc̄i petri die ascensionis dñi || f. 69 Quod ⁶⁾ resurreccionē dominicā discipuli tarde —

f. 73 deserit desideriū nr̄m . Ipse qui dedit etc. | Incipit sermo sc̄i agustini de pentecost̄ | Seitati ⁷⁾ ure k̄mī . uotorū nota ⁸⁾ deb& esse —

f. 74 xp̄i cōmittimus . Quod ipse etc. Item unde supra | Discensurus ⁹⁾ e mundo isto . & ascensurus —

f. 74^b ēē dign&tur etc. | Leē sc̄i euangl sedm iohannem | In illo temp̄ . dicebat etc. | Omeł leē eiusdem | habita ad populum beati p&ri die sc̄o pentecosten | Lib& ¹⁰⁾ fr̄s k̄mī euangelice uerba leccionis sub breuitate —

ibid. & mansionē apud eū faciemus; ¹¹⁾ || f. 75 nobis ¹²⁾ p̄sencia bona requiramus; nam p̄ labore pacienciae —

ibid. opitulatur in tēptacione p̄ ih̄m xp̄m | Incip̄ omeł in natl sc̄i petri . | Eodem ¹³⁾ tempore misit herodes rex manus ut adfliger& | —

f. 76 multiplicabatur . In natl sc̄i pauli | Cum ¹⁴⁾ om̄s beati apostoli parē graciā —

¹⁾ singularius — ²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 14 l. e. 1127 (ut *om.*) —

³⁾ Aug. sermo app. 174 XXXIX 2078. — ⁴⁾ Aug. sermo app. 177 XXXIX 2082. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 29 LXXVI 1213. — ⁷⁾ Aug. sermo app. 185 XXXIX 2093 Maximi Taur. hom. 63 LVII 577. — ⁸⁾ iam nota. —

⁹⁾ Aug. sermo app. 184 XXXIX 2092 (discessurus). — ¹⁰⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 30 LXXVI 1220. — ¹¹⁾ l. e. 1220 d; Lücke: offenbar unrichtig ist die Angabe derselben Hand wie oben, dass nur ein Blatt ausgefallen sei. —

¹²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 35 LXXVI 1265 a. Siehe Anm. zu f. 108^b. — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ Aug. sermo app. 202 XXXIX 2120 Maximi Taur. hom. 72 LVII 401.

f. 77 deiecit ¹⁾ uanitatem Le^c sc̄i euang^l sedm ioh | In illo temp̄ . etc. | Omelia le^c eiusdem abita ad pupuluin (*corr.*) in | basilica sc̄i pangrati die natalis eius . | Cum ²⁾ euneta sacra eloquia dominieis | —

f. 81 nunc decertantes iuuat etc. Incipit om^l sc̄i leoni papae de sc̄i mart̄ laurenti | Beatissimi ³⁾ laurenti martyris cuius natalem —

f. 82^b exultacio ⁴⁾ possimus prestante etc. | Le^c sc̄i euang^l sedm lucam | In illo tepr etc. | Le^c eiusdem habita ad populum in basilica | sc̄or processi et martiniani die natalis eorū | Quia ⁵⁾ dñs ac redēptor nū nouus homo uenit —

ibid. concupiscere si non poss& ⁶⁾ || f. 83 tasse ⁷⁾ carnali cogitatione apud se aliquis quomodo diligere ualeo —

f. 83^b nū relinqu&ur sed datur per etc. Le^c sc̄i euang^l sedm lucam . | In illo tempore etc. | Ome^l le^c eiusdem habita ad populum in basilica | beati Laurenti martyris | In uerbis ⁸⁾ sacri eloquii fr̄s kñi prius seruanda ē —

f. 87 in ur̄is m̄tib; loquatur; qui uiuit & regnat etc. | Le^c sc̄i euang^l sedm lucam | In illo temp̄ . etc. Le^c eiusdem | habita ad populū in basilica s̄c̄or apost̄ philippi et iacobi | Hoe ⁹⁾ distare fr̄s kñi inter dilicias —

f. 93 amore flagramus etc. | Le^c sc̄i euang^l sedm lucam | In illo temp̄ . etc. | Ome^l le^c eiusdem habita ad populum in basilica | sc̄or iohannis et pauli | Aestiuū ¹⁰⁾ tempus quod corpori meo —

f. 102^b factus ē iudex nū etc. | Incipit hom^l in nat̄ sc̄i ioh bapt̄ | In sc̄i ¹¹⁾ ac beatissimi iohannis baptiste laudibus —

f. 103^b dñm gentib; ¹²⁾ pdicauit | etc. Itē de eadem festiuitatem | Imperator ¹³⁾ celi & terre ut nos fuisset ¹⁴⁾ —

f. 104^b p̄sperauit a nob̄ ¹⁵⁾ etc. | Le^c sc̄i euang^l sedm lucam | In illo temp̄ . etc. | Ome^l le^c eiusdem habita ad populum in basilica sc̄i menne die natalis eius | Quia ¹⁶⁾ longius ab urbe digressi —

¹⁾ deiicit. — ²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 27 LXXVI 1205. — ³⁾ Aug. sermo app. 206 XXXIX 2127 Maximi Taur. sermo 70 LVII 675. — ⁴⁾ exultatione. — ⁵⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 32 LXXVI 1232. — ⁶⁾ l. c. — ⁷⁾ ? Auch hier soll offenbar unrichtig nach derselben Hand bloss 'unum folium' aus gefallen sein. — ⁸⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 40 LXXVI 1301. — ⁹⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 36 l. c. 1265. — ¹⁰⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 34 l. c. 1246. — ¹¹⁾ Max. Taur. sermo app. 10 LVII 863 Ambros. sermo app. — ¹²⁾ gestibus. — ¹³⁾ Aug. sermo app. 200 XXXIX 2118. — ¹⁴⁾ qui nos fuit. — ¹⁵⁾ prosper nobis. — ¹⁶⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 35 LXXVI 1259.

f. 108^b a murmuracione; Nec hec agentes r&ribui ¹⁾ || f. 109 in hunc ²⁾ locū & uigilatis nobis . Cum sint omniū nr̄m lāpades ac|cense & uigilemus —

f. 111 eū omnib; electis eius ³⁾ . Leē sc̄i euangl sedm matheū | In illo tempore . etc. Incipit homl sc̄e agnē die natle primo | Sepe⁴⁾ uos fr̄s k̄mī admoneo praua opera —

f. 114^b nescitis diē neq; horam. | Leē sc̄i euangl sedm lueam | In illo tēpore etc. || f. 115 Om̄l leē eiusdē habita ad | populum in basiliaca sc̄i iohannis quę appellatur constañ | Leccio ⁵⁾ sc̄i euangelii breui si possum uolo sermone —

f. 119^b quod dixiss& . ut uidelicet demonstrar& . quia quisquis nunc ⁶⁾ || f. 120 men ⁷⁾ quicumq; concelebrant tuū natalem —

ibid. benedicta p̄ee pferre | etc. Leē sc̄i [euangl sedm lucā | In illo tempore etc. Omeł | leē eiusdem habita ad popuł in basilica beati eleñtis | Cogitanti ⁸⁾ mihi de mariae penitenciae ⁹⁾ —

f. 123^b turpis mulieris dedit . Ostendit quod post ¹⁰⁾ || f. 124 inquinatur ¹¹⁾ xpi eucharistiam suscipiatur . & quia istis uerissimis | —

ibid. sub sua proteccione pducat . etc. | Om̄l de natl sc̄or̄y con- fessorum | herit ¹²⁾ sensibus ur̄is in quo discripsinus —

f. 127 ¹³⁾ em̄datos liber& etc. Om̄l de cottidianis diebus | Benedic- tus ¹⁴⁾ d̄s & pater dñi nr̄i ih̄u xpi —

f. 125 omniū peccatorum adiuuante etc. | Incipit homeł de na- tale uirginum | Audistis ¹⁵⁾ fr̄s k̄mī dū euangelica lectio leger&ur —

f. 133 adsumaere naturam nr̄am etc. | In xpi nomine incipit prologus iacobi filii ioseph | de historia natuitatis sc̄ae mariae uir-гинis | Ego iacobus filius ioseph fabri conuersans in timore dī pscripsi om̄a || —

f. 139^b infantē matris dñi Om̄l de cottidianis diebus | Stud&e ¹⁶⁾ queso fr̄s k̄mī dī uerbum meditare —

¹⁾ I. c. 1265. Hiernach sollte fol. 75 sqq. folgen. — ²⁾ ? — ³⁾ Vgl. Aug. sermo app. 208 XXXIX 2134. — ⁴⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 12 LXXVI 1118. — ⁵⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 39. I. c. 1294 (Lectionem brevem). — ⁶⁾ I. c. 1301 a. — ⁷⁾ Auch hier gibt dieselbe Hand den Ausfall eines Blattes an. — ⁸⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 33 LXXVI 1239. — ⁹⁾ poenitentia. — ¹⁰⁾ I. c. 1243 a. — ¹¹⁾ ? Dieselbe späte Hand: hic deficit unum folium. Als dieselbe ihre Bemerkungen machte, hatte die Handschrift vorn noch acht Blätter mehr. — ¹²⁾ Max. Taur. sermo 93 LVII 717. — ¹³⁾ Die Blätter verheftet: die richtige Reihenfolge ist folgende: 124. 127. 125. 126. 128. — ¹⁴⁾ ? — ¹⁵⁾ ? — ¹⁶⁾ ?

f. 141 p gratia eius etc. Leē sc̄i euagl sedm iohannē | In illo temp̄ . etc. Omeļ lee eiusdē abita ad populū | in cimiteriorū sc̄orum nerei et achillei | Lectio¹⁾ sc̄i euangelii quā modo fr̄s audistis exposizione —

f. 142^b quā p fidē ten&is²⁾. etc. | Leē sc̄i euangl sedm lucam | In illo tempore . etc. | Omeļ leē eiusdem habita ad populū in basilica sc̄i sebastiani martyres die natl eius | Si³⁾ consideramus⁴⁾ fr̄s quę et quanta sunt que nobis —

f. 147 remedia contulit . etc. Omeļ de natale sc̄orum martirum ||

f. 147^b Quotiescūq;⁵⁾ fr̄s kñi sc̄orum martyrum sollēpnia celebrabramus | —

f. 149 cito p caritatem p̄stinam⁶⁾ | reuocantur . Prestante etc. | Leē sc̄i euangl sedm lucam . | In illo temp̄ . etc. | Omeļ leē eiusdem habita ad populū in basilica beati felicis confessoris de natl | Sc̄i⁷⁾ euangelii fr̄s kñi apta uobis ē lectio recitata —

f. 151 si prius⁸⁾ ueniat semp timeatur ; | De cottidianis diebus | Legimus⁹⁾ in sc̄is scripturis quia consolatus dñs om̄s sc̄os fideles || —

f. 152^b puenire possumus . Prestante etc. | Incipiunt sermones de transitu sc̄i martini | Martinus¹⁰⁾ igitur obitum suum —

f. 154^b celum diues ingreditur . Itē unde subra de sc̄i martini toroñ | Arcadio uiro & honorio s̄es martinus toronicorum ep̄sc . | —

f. 155 ad urbem | toroni sunt reuersi . Leē sc̄i euangl sedm matheū | In illo tēp̄ . etc. | Leē eiusdem habita ad populum in basilica beati | siluestri confessoris die natl eius | Lectio¹¹⁾ sc̄i euangelii fr̄s kñi sollicitae considerare —

f. 158 quod feeimus excus& . | Omelia de cottidianis diebus . Audite¹²⁾ filioli mei & intellegite quomodo sacra scriptura | —

f. 159 quod facitis acceptabile sit dō¹³⁾ . | Incipit omeļ secunda die rogacionum | Audiuiimus¹⁴⁾ fr̄s dilectissimi cū euangelium legeretur . | dixisse dñm ad turbas —

¹⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 13 LXXVI 1131. — ²⁾ Stimmt nicht. —

³⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 37 l. e. 1273. — ⁴⁾ consideremus — ⁵⁾ Aug.

sermo app. 223 XXXIX 2160. — ⁶⁾ per caritatem cito ad pristinam salutem —

⁷⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 13 LXXVI 1123. — ⁸⁾ priusquam — ⁹⁾ ? —

¹⁰⁾ Vgl. S. 169 Anm. 9. — ¹¹⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 9 LXXVI 1106. —

¹²⁾ Aug. (?) sermo 64 ad fr. in eremo XL 1347. — ¹³⁾ l. e 1348. — ¹⁴⁾ ?

f. 161^b Item omeł in die tertia rogationum | Audiūimus¹⁾ fr̄s
dīli cū euangelica leetio leger&tur —

f. 163 recipere quod pmisit etc. | Leē sc̄i euanḡl seđm lucam |
In illo tempore. etc. | Omeł leē eiusdē habita | ad populum in epis-
copio ad fontes lateranes | Dñs²⁾) & saluator n̄r ih̄s xps̄ fr̄s kñi ali-
quando nos sermonib: | —

f. 170^b oculis ēē ualeamus . Leē sc̄i eunḡl seđm lucā | In illo
tēp̄. etc. | Omeł eiusdem habita ad populum | Redēptoris³⁾ p̄cursor
quo tempore uerbū p̄dieationis | —

f. 177^b misericordiae pignus tenemꝝ | Leē sc̄i euanḡl secđm
iohannem | In illo tēp̄. etc. | Omeł leē eiusdē habita ad popu|lū in
basilica sc̄i iohannis q̄ appellat̄ constantiniana | Fractus⁴⁾ longa
molestia stomachus diu me —

ibid. Nūquid nā debedo ad arcā uaeuuus redire⁵⁾ || f. 178 quā⁶⁾
debemus. Testifieatur enī sacerdotibus sp̄s sc̄s p̄ proph&am. Cla|ma
ne cesses. Non dixit clama —

f. 179 mereamini puenire etc. | Itē unde sup̄ om̄ił sc̄i cesarti.
ep̄s ad monachos. | Audiūimus⁷⁾ fr̄s kñi cū euangelio leger&ur. di-
xisse * dñm ad tur|bas. uł ad discipulos suos —

f. 180^b sub sua p̄teccione p̄dueat. etc. | Incipit omeł sc̄i augus-
tini ad monachos | Frequenter⁸⁾ diximus semp xp̄iani p̄secucionē
paciuntur. Mundus | —

f. 182 in celis ipse intrauit | in regnū celor̄⁹⁾ Incipit omeł sc̄i
effr̄e de die iudicii | Uenite oīns fr̄s. audite consiliū meū peccatoris
& indocti effrem. eo quod —

f. 184 os tuū in laudē dī. In nomine dī summi | Memoriam be-
ati michaehelis archangeli toto orbe uenerandē | ipsius & opere con-
dita —

f. 186 capiunt salutis in xp̄o ih̄u dn̄o | n̄rō p̄ oīna secula seculo-
rum. amen. finit. feliciter. am̄ | Leē sc̄i euanḡl seđm matheum | In
illo tēp̄. etc. | Incipit omeł. leē eiusdē habita ad populū in basilica
sc̄i stephani. | Cum¹⁰⁾ const& omnibus fr̄s kñi quare¹¹⁾ redeptor n̄r
in mundo | —

¹⁾ ? — ²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 17 LXXVI 1139. — ³⁾ Greg. M.
XL hom. in ev. 1, 20 l. e. 1159 (Redempteris nostri). — ⁴⁾ Greg. M. XL hom. in
ev. 2, 22 l. e. 1174. — ⁵⁾ l. e. — ⁶⁾ ? 'hie deficit unum folium'. — ⁷⁾ ? —
⁸⁾ Aug. (?) sermo 60 ad fr. in er. XL 1342 Caesarii hom. LXVII 1083. —
⁹⁾ Stimmt nicht. — ¹⁰⁾ Greg. M. XI hom. in ev. 1, 4 LXXVI 1089. — ¹¹⁾ quia.

f. 186^b tot adtritus p̄cussionibus a gloria sua cecidit. quasi iā nobis e p̄xim// ¹⁾ ||

336. membr. 8. foliorum 47. saec. IX.

Incepit liber sc̄i basiliī ep̄i | Audi fili ammonitionem patris. | tui & inclina aurem tuam ad uerba mea | adecommoda mihi libenter —

f. 12^b quae | praeparauit d̄s diligentibus se. amen || f. 13 Sc̄i augustini ep̄i | hodiae ²⁾ natus est d̄ns noster ih̄s | filius d̄i uiui —

f. 13^b moriendo pro nobis et resur|gendo . omelia sc̄i augustini ep̄i | O fr̄s ³⁾ dilectissimi faciamus bonum | ad omnes —

f. 16 et cum s̄eis angelis eius cui gloria | in saecula saeculorū *gloria tibi*⁴⁾ | Epiphania ⁵⁾ enim grecē dicitur quod ē | apparitio uere —

f. 19 haec timuerunt sc̄i et haec fugerunt | *bono animo* | Non timet qui non timet tres saltus | —

f. 20 in die dñi | nr̄i ih̄s xp̄i cui honor et potestas in saēl | saeculorum | Magnum ⁶⁾ uero sacramentum | quod nobis a dō —

f. 20^b ad eā et similes | erimus *Sc̄i augustini ep̄i* | O fr̄s dilectissimi magna ⁷⁾ indignatio | est qua nos xp̄s —

f. 22 sicut angeli in caelo cum | patre et filio et sp̄u sc̄o cui gloria in s̄ela saeculorū | *Sc̄i augustini ep̄i amen* | O fr̄s dilectissimi oportet ⁸⁾ nos renouari in | meliora —

f. 23 in fine mundi *in finem s̄cli* | Oremus ⁹⁾ dn̄m ne audiamus illud qđ d̄r | in euangelio —

f. 24 inaccessabile cui gloria in s̄ela saeculorū | *Sc̄i augustini* | Penticosten ¹⁰⁾ hodiae caelebratur || f. 24^b in nobis penticosten —

ibid. dixi uobis et com|monebit uos Omelia sc̄i augustini || f. 25 O fratres dilectissimi praeparam;¹¹⁾ | nobis eor nouum —

f. 26 per patientiā exspectam; | *amen* | O fr̄s dilectissimi timen-dus ¹²⁾ est ille quo | d̄ns proposuit —

f. 28 sempiternū in s̄ela saeculorum *amen* | mirabilis ¹³⁾ est | Septem speciem in monasterio quae ne|cessaria sunt —

¹⁾ l. e. 1090 b. — ²⁾? Vgl. Aug. sermo app. 120 XXXIX 1984 (Hodie puer). — ³⁾ Herausgegeben von Mai PNB 1 284 nach eod. Pal. 216 f. 76. Siehe oben. — ⁴⁾ Das Cursivgedruckte in der Handschrift miniirt. — ⁵⁾? — ⁶⁾? — ⁷⁾? — ⁸⁾? — ⁹⁾? — ¹⁰⁾? — ¹¹⁾? — ¹²⁾ Vgl. Aug. app. sermo 231 XXXIX 2210. — ¹³⁾?

- f. 28^b quae pparauit | Uos enim fr̄s in libertate uocati estis | —
f. 29 adinpleitis legē xpi lege | Amantissimi ¹⁾ fr̄s attendite
mandata | scribturā —
f. 29^b d̄s coope ratur *finit* | Scripturae ²⁾ diuine recitantur —
f. 30 laetabimus eum angelis | *Sci augustini epi* | Fr̄s carissimi
in his ³⁾ conroboramini —
f. 30^b regnabunt eum xp̄o in sēla saeculorū | Ita ⁴⁾ habitatio
hominis in hoc mundo sieut | —
f. 31 accipere urā carnalia | *Finit* | Dicit ⁵⁾ enim sc̄a scribura
prope est uerbum —
f. 33 nec auris audiuit nec in cor || f. 33^b *Sci augustini (durch-
gestrichen)* omelia sei effrae de die iudicii | Obsecro igitur uos fr̄s
kīni uenite | proiciam; —
f. 38 inrigentur a te per benedictionē et gratiam | dñi nr̄i ihū
xp̄i cui est honor etc. || f. 38^b Duo ⁶⁾ fr̄s carnales uenerunt habitare
in mo nasterio —
f. 39 ab inferno uiuifi cauit. *uiuit dñs* | Oc iter quidam saecu-
laris uitae habens tres filios renuntiauit —
f. 40 ad perfec tionem uenerunt *uitas patrum* | Qui iam ex pa-
tribus de aliquo episcopo referebat —
f. 41 manifestans | quae acta sunt *uitas patrum* | Duo fr̄s per-
rexerunt ad ciuitatem ut uiderent —
f. 41^b animā suā pro fratre suo | Duo fr̄s in pugnationes forni-
catione —
f. 42 paenitentia apud dñm | Inprimis de timore dñi | Serib-
tum ⁷⁾ est enim Initium sapientiae | timor dñi —
f. 42^b satagimus suspecti ēē de culpa | de dilectione dī et pro-
ximi | Praeceptum ⁸⁾ diligis dñm dñ tuum ex toto | —
f. 43 a caritate dī de caritate Dñs ⁹⁾ dicit in euang | Maiorem
caritatē nemo habet —
f. 43^b tenere amisit | in caelo de amicitiis | Sepe ¹⁰⁾ enim ami-
citia per simulationem —
f. 44 postquā habere desierit | de sapientia | Gloria ¹¹⁾ sapien-
tes possidebunt et insipientes | —

¹⁾ ? — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Folgen Excerpte aus den
vitae patrum. — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ ?

f. 44^b huic n̄ ualent comparare | de patientia | Beati ¹⁾ pacifici
quō filii di uocabuntur —

f. 45^b inuenitur minus sapiens de indulgentia inimicorum | In
oratione ²⁾ petimus demitte —

ibid. in illius animū remanebit | de humilitate | Dñs ³⁾ dicit
discite a me —

f. 46 humilitas p̄cedit gloriā | de paenitentia | Dñs ⁴⁾ dt̄ facite
fructos dignos —

f. 47^b quam repromisit d̄s diligenti|bus s̄e de perseverantibus |
Tunc ⁵⁾ enim placet dō n̄rā confessio — circa finē uitae erimus ||

Die hier beschriebenen Homiliensammlungen ⁶⁾ gewähren ein deutliches Bild von der Überlieferung dieses Theiles der patristischen Literatur, dessen kritische Behandlung zu den schwierigsten Aufgaben gehört. Nirgendwo sind die Überschriften trügerischer, und nirgendwo ist spätere Willkür gewaltsamer mit dem Texte verfahren, als bei den Homilien und Sermonen, die dem täglichen Gebrauche dienend nach den wechselnden Zwecken und dem verschiedenen Geschmacke der Zeiten durch mannigfache Umarbeitungen hindurchgingen ⁷⁾. — Mai hat, indem er im ersten Bande seiner *Patrum nova bibliotheca* 201 neue Sermonen Augustins, einige aus diesen Handschriften, herausgegeben hat, von denen die meisten nichts mit Augustin, jedenfalls nicht in der vorliegenden Form zu thun haben, deutlich gezeigt, wie wenig er mit der Art und Weise der Homiliüberlieferung vertraut war. Seiner Kritiklosigkeit gegenüber kann das Verfahren der Ballerini in ihrer Ausgabe der Sermonen Leos des Grossen, sowie das der Mauriner Herausgeber des Augustinus als Muster aufgestellt werden.

AUGUSTINI *speculum.*

198. membr. 4. foliorum 93. saec. X—XI.

f. 1^b Liber sc̄i augustini | qui appellatur | speculum |

¹⁾?) — ²⁾?) — ³⁾?) — ⁴⁾?) — ⁵⁾?) — ⁶⁾Vgl. ausserdem oben Aug. de genesi contra Manichaeos. Cod. 216. — ⁷⁾ Auch hier zeigt sich der Vortheil, den eine genaue Beschreibung der wichtigeren Handschriften gewährt: die Composition derselben hat nicht bloss ein historisches Interesse, indem sie einen Einblick in die Studien gewährt, sondern auch ein kritisches, indem sie zur Entscheidung von Fragen über Authenticität von Bedeutung ist. — Beiläufig bemerke ich, dass die alten lateinischen Übersetzungen griechischer Homilien bei der Kritik dieser Überlieferung nicht ausser Acht zu lassen sind.

f. 2 Incipit prologus in libru q appellat' speculū Augustini . | Quis ¹⁾ ignorat in scripturis sanetis | id est legitimis propheticis & ²⁾ euāngelicis . & apostolicis . auctoritate —

f. 2^b promisimus adgrediemur ³⁾ exordium. Explicit prologus | Haec⁴⁾ de libro legis qui exodus nominatur | Non facias tibi sculptile —

f. 93 ego ih̄s misi an|gelum meum testificari uobis : | Explicit beatus au|gustinus (*von neuerer Hand verbessert*) ep̄. liber. cuius nomen | dō gratias amen. ||

AUGUSTINUS *de trinitate.*

202. membr. Grossocetav. 2 col. foliorum 182. saec. IX in.

f. 1 Incipiunt capitula librorum trinitatis ⁵⁾ | numero xv cap lib .1. ante ipsum librum posita st̄ | Incipiunt cap lib. n. | 1 De regulis secundum quas scriptura de patre loquitur & filio | —

f. 6 xxvii quid quodam sermone ad populum disputandum sit. de differentia generationis filii & processionis s̄ps sc̄i . amen | Expliciunt capitula Incipiunt capitula libri primi: | 1 De triplici causa erroris falsa de dō opinantium —

xiii (*vorher 1—xii*) de unitate personae filii dī et filii hominis siue in gloria siue in humilitate (tate *eras.*) | Incipit epistola: | Domino ⁶⁾ beatissimo & sinecerissima caritate uenerando s̄eo fratri | & consaeerdoti papae aurelio augustinus in dñō salutem. de trini| f. 6^b tate — iubeas anteponi: | Ora ⁷⁾ p̄ me Explicit epistola ad aurelium ep̄ni carthaginensem || f. 7 Incipit liber primus | sc̄i augustini epi de tri|nitate | Lecturus ⁸⁾ haec | quae de trinitate | disserimus. pri|us oportet ut no|uerit stilum nostrū aduer|sus eorū uigilare calūnias | —

f. 25 ab alio iam petamus exordio. | Explicit liber. 1. sc̄i (*eras. Über der Zeile aurelij*) agustini | de trinitate. | Incip̄ lib secundus | Cum homines dñm quaerunt | & ad intellegentiam trinitatis —

f. 38^b in consequentibus uideamus | Explicit liber se|cundus | Incipit lib tertius Credant qui | uolunt malle | me legendu| quam | —

f. 50 uolumine commodius ordiemur: | Amen | Explicit liber tertius. || f. 51 Incipit liber quartus | Scientiam terrestrium | cae|lestiumque rerum magni | c̄stimari solet genus huma|num —

¹⁾ XXXIV 887. — ²⁾ om. — ³⁾ aggrediamur — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Dies Inhaltsverzeichniss der Bücher de trinitate hat zuerst Mai PNB 1 2, 153 ff. herausgegeben, aber nach einer jüngeren Hdschr. — ⁶⁾ XXXIII 757. — ⁷⁾ Vale. Ora. — ⁸⁾ XLII 819.

f. 66^b redarguantur uidebimus. amen | Explicit liber vi | Incip liber quintus | Hinc iam exordiens ea | dicere quę dici —

f. 75 scilicet | mutatione non sua | Amen explicit liber .v. || f. 76 Incip liber vi | Aequalitatem patris | et filii et sp̄s sc̄i | putant nonnulli ex hoc —

f. 83 in quo omnia nec diis multis, | sed ipsi gloria in seūa se-eulo|rūm, Amen | Expl, lib; vi: | Incip: lib: vii | Iam nunc queramus dili|gentius quantum dat d̄s —

f. 94^b nisi credideritis non intellegitis (getis corr. m. post.) ;| Expl liber vii || f. 95 Incipit liber viii | Diximus | alibi ea dici pro priae in illa trinitate —

f. 107^b ab articulo alieuius | exordii cetera contexamus | Explicit liber | octauus | Incipit liber | nonus | Trinitatem | certe quaeri mus non quālibet | —

f. 109^b mens enim amare se ipsam non potest. nisi | etiam nouerit se ¹⁾, nam quo modo amat quod nescit ²⁾ || f. 110 uiuere ³⁾ id quod intellegit. n̄ sicuti ⁴⁾ | cadauer quod n̄ uiuit. Nec si ⁴⁾ uiuit | —

f. 111^b iam poscit exordium ppter huius | libelli modū. | Expl liber decimus | Incip liber undecim' | Nemini dubium est sicut | interiorem hominem intelle|gentia —

f. 120^b in mensura et numero et pondere dis|posuisse testatur. amen: | Explicit liber xi || f. 121 Incipit liber duo|decimus. | Age nunc uideamus ubi | sit quasi quoddam homi|nis exterioris interiorisq; —

f. 132 conuenienter pos|sit inquire et quod inuentū sue|rit. explicari. Amen. | Expl lib. xii || f. 132^b Incip lib. xiii | In libro supe riore huius | operis duodecimo satis|egimus —

f. 148 ubi sit | quod in futuro uolumine lector | expectet. amen: | Incipit liber xiii | Nunc de sapientia nobis ⁵⁾ dis|serendum n̄ illā ⁵⁾ dī q̄. procul du|bio d̄s est. —

f. 154 quan|tū potui demonstrare | curauit; | Explicit liber xiii || f. 155 Uolentes in rebus quae facta (corr.) sunt ad cognoscendum eum a quo facta (corr.) sunt exercere lectorem —

f. 181^b quaecūq; | dixi in his libris de tuo agnoscant | & tui. si qua de meo et tu ignos|ce et tui: amen: | Explicant quindecim libri de trinitate sc̄i | agustini ||

¹⁾ se nouerit. — ²⁾ lib. 9 cap. 3 (l. e. 962). — ³⁾ lib. 10 cap. 10 (l. e. 980). — ⁴⁾ sicuti. — ⁵⁾ de illa.

BOETHIUS *de arithmeticā.*

1341. membr. 4. fol. 1—60. saec. X.

f. 1¹⁾) Incipit epistola qualiter officiū missae agatur in monasterio fulda | Uenerando in xp̄o ootberto pr̄bō theotrochus diaconus optat in xp̄o aeternā salutem | Qm̄ in multis locis non solum in monasteriis —

f. 1^b) & post hoc accipit oblationes patriarcharū. || f. 2 Praefatio²⁾ de quatuor sequentibus | disciplinis mathematicae. | Mathematica latine dicitur | doctrinalis scientia. — pos̄sint ostendi. De arithmeticā | i De uocabulo arithmeticē disciplinae. — x Quot numeri infiniti existunt. | Arithmeticā est disciplina numerorum —

f. 6^b (x) & singuli quiq; finiti sunt. & omnes infiniti sunt. Domino suo patricio symmacho boetius | In dandis³⁾ accipiendisq; muneribus —

f. 7 auctor merito quam probator. Incip̄ eaī libri primi | i Prohemium in quo diuisiones (nes eras.) mathematicē. — f. 8 (xxxii) ab aequalitate processerit. | Prohemium in quo diuisiones (nes eras.) mathematicae. | Inter omnes prisę auctoritatis viros. qui pithagora duce priore | —

f. 25^b uoco autem maiores numeros duces. minores comites. super particularium⁴⁾ || f. 26 sitate⁵⁾ transcendat. ut octo quaternarium. & per eandem cuncti sequentiam | —

f. 34 (xxxii) ab utilioribus moraremur. | Incipit liber secundus. | i Quemadmodum ad aequalitatem | omnis aequalitas reducatur. | — f. 35 (LIII) dēstenditur interuallis · | Quemadmodum — reducatur. || f. 35^b i | Superioris libri disputatione digestum est. | —

f. 55^b ut uno minus t̄mino in differentiis. om̄s pene dispositos subter⁶⁾ || f. 56 Om̄s⁷⁾ enim planae figurae quae nulla altitudine —

¹⁾ Der obere Rand ist stark beschnitten: er enthielt die Provenienzangabe, von der noch 'Ad laurissam' übrig ist. — ²⁾ Aus Isidors origines. — ³⁾ LXIII 1079. Die Überschrift des Briefes fehlt in der Ausgabe. — ⁴⁾ l. e. 1102. — ⁵⁾ l. e. 1103. Zwei Blätter fehlen. — ⁶⁾ l. e. 1151. — ⁷⁾ l. e. 1152. Ein Blatt fehlt.

f. 60 (lxxii) huius discriptionis¹⁾ subter exemplar subicie-
mus²⁾ ||

f. 61 *leer* || f. 62 *saecc.* xiii—xiv.

Vsus de eleūtis | Concipiens mundū ratio diuina sedm — Terra
suos fructus sua fert animalia fluctus | Explicit: ||

f. 62^b—109 *saecc.* xi *in.*

Macrobii . ambrosii . theodosii . v. e. et inl. cōmenta ex | cicerone
in somnium scipionis; | Inter platonis & ciceronis libros —

f. 80 disputationē sequentiū reseruemus. | M . a . th . v . c . e.
inl. cōm in s. scip̄ liber primus exp̄l | incipit secundus. | Superiore
(e *in i.m. 2*) cōmentario eustachi luce m̄ dilectior —

f. 93 philo|sophiae continet² integritas; Macrobii. Ambrosii.
Theodosii . viri . consularis . et inlustris . commenta . ex cicerone .
in somniū scipionis expliciunt feliciter; | Somniū Scipionis. M. T.
ciceronis excerptū ex libro vi. de re publica ; | Cum in africā ue-
nissē —

f. 94^b ego somno | solutus. Explicit. Somnium. Scipionis. marci
(arci *in ras.*) Tullii. Ciceronis. excerptum ex libro sexto de re-
publica ; | *Folgt eine Tafel über die genitura mundi* || f. 95 Inci-
pit presatio domni helbriei | Cum fratrib. nr̄is adolescentiorib. quedā
calculatorię artis rudiūta | — sublimiora rimetur. Capitula | i Ubi
ēficiat² annus solaris —

f. 95^b xxxviii Epilogus libelli Incipit libellus calculatorię artis
helbriei | Annus solaris ut maiꝝ

f. 104^b (xxxviii) facilius | adsequant̄ | *Folgen* (— 105) *Tabel-
len der concurrentes, termini quadragesimales u. s. w.* || f. 105^b—
108 *enthalten einen Kalender mit Angabe der Feste.* || f. 108^b
Sapientia quā ueteres philosophiā uocabant hoc modo diuidebant u.
s. w. || f. 109 Xenodochiū locus uenerabilis in q̄ — Lao|dicia. tribus
amabilis domino | Ad boreę partes arcti vertuntur & anguis| — Hinc
seq̄t̄ pistrix simul eridaniq. fluenta.||

¹⁾ huius autem descriptionis. — ²⁾ adiecumus. Die Figuren am Schlusse
fehlen.

BOETHIUS *de divisione.*

63. membr. Grossocetav. foliorum 200. saec. IX.

f. 198¹⁾ Quam²⁾ magnos studiassis afferat fructū scientia dividendi —

f. 200^b nōi agruit quec³⁾ duas has solas⁴⁾ differentias sīgēatiuam & s positionem⁵⁾ ē uoce⁶⁾ ||

BOETHIUS *de musica.*

1342. membr. Grossocetav. foliorum 158. saec. XI.

f. 1^b *Über der Zeile m. s. XIII Musica boetii | Omnia s)*
quidem perceptio sensuū . | ita sponte ac naturaliter —

f. 25^b ac de poetarum carminib'. iudicandi . | Explicit de musica id est armonicae | institutionibus. liber secundus | i. Premium — f. 26^b (xxxi) sex tonis non constat⁹⁾ . Premiuū . | Superius volumen cuneta digessit —

f. 50 fastidii uitator adstringam. | Explicit de musica id est armonica institutione liber secundus. | Incipit liber tertius adversū aristoxinū demonstratio super particula rem proportionem dividi¹⁰⁾ non posse atque ideo nec tonum. | Superiore uolumine demonstratu est diatessaron | —

f. 66^b disputationē censuim' | transferendam . Explicit de musica id est armonica institutione liber tertius explicit | Incipiunt capitula

¹⁾ fol. 1 'Liber sc̄e marie de Euprē (?). f. 1—197 enthält ein Psalterium mit Commentar. Psalm 1. ist ohne Glosse. Die Glosse geht stets dem Psalm voraus z. B.: q̄re fremuerunt. &c. titulus ps̄ d̄d̄ ps̄ iste & secunds in ordine. & primū in titulo. uñ in actibz ap̄lorum u. s. w. — ²⁾ LXIV 873. — ³⁾ quocirea — ⁴⁾ has duas (solas om.) — ⁵⁾ positionem iungo — ⁶⁾ l. c. 886 D — ⁷⁾ f. I eauta. seruandi sollicita gerit. Plus enī qđ habeat eupit. quā qđ sapiat q̄rit. Nec c̄siderat qđ expediat. tibi int̄cedit qđ rapiat. Deniq̄ ideo n̄ p̄stat stabile q'a n̄ uenit honeste; Hanc enī uitā penes | antiquos aliqui tyrañni penes nos mundus oīnis gerit. Voluptuaria ū uita ē. q̄ libidini tantū m̄ noxia | Dann folgt eine moralisch-allegorische Auseinandersetzung über Minerva und Juno; das Ganze schliesst: Vnde & plaut' in trinumo ait. hic fungino certe ē capite Vnde & theophrast' in mortalib; ait: Talipa noti id ē reliq̄ c̄sidera. — ⁸⁾ LXIII 1167. — ⁹⁾ constet. — ¹⁰⁾ dimidii in aequa.

libri quarti. | i Vocū differentias in quantitate consistere — f. 67 (xviii) aure diiu[dieare possunt¹⁾. Vocum — consistere. | Etsi omnia quę monstranda erant²⁾ superioris libri | —

f. 92^b dissonantiā & consonantiā reddat . *Folgt die Figur.* | Explicit de musica id est armonica institutio[ne. liber quartus. incipit quintus . | i Prohemiu[m] — xxx . Diatonici aequalis ptolomei divisione³⁾ . Prohemium | i Post monochordi regularis diuisionē adicienda esse⁴⁾ | —

f. 104 non spisis ūō ut in diatonicis generibus | nusquam una || f. 105 Sieut⁵⁾ vocis articulate | elementarię —

f. 121^b Huiuscę oratiunculę | ponamus hic finem . | Incipit scolia enhiriadis de musica | ॐ Musica quid est . ~Δ Bene modulandi scientia. ॐ | —

f. 132 cōmixtio. maximā suauitatē cantilenis adjicit. Finit pars prima | Incipit secunda de symphonis | Symphonia quę est. ~ Dulcis quarundā uocū | cōmixtio —

f. 142 penetralia . numerorū ducatu pueniam | Finit pars secunda | Δ Rogo in primis edicas quid sit quantitas . ~ॐ | —

f. 158^b & symphoniam seruat . | tropiq r&in& modum⁶⁾ . ||

CANONES conciliorum.

374. membr. 8. foliorum 151. saec. IX⁷⁾.

f. 3 In nomine dn̄i | n̄ ih̄u xp̄i | incipit canon | nicaena. de seis | canonibus. brevitatis studio. | ut quod opus est. | celeris posse inuenire. aliqua capitula. quae prasenti | tempore necessaria || f. 3^b minime uidebatur | omisimus. totum. | tamen. in hoc libello transtulimus. quiequid | oportunū: ac necessariū . om[nib' ecclisiis noueramus + |

i. Synodus nicaena. ccc. xviii . ep̄orum

ii. Synodus arelatenses. sexcentorū ep̄orum

¹⁾ diudicari possint. — ²⁾ erunt. — ³⁾ Quemadmodum tetrachordorum divisionem fieri dicat oportere. — ⁴⁾ arbitror esse. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Gegen Ende fehlen die Figuren. — ⁷⁾ Vergleiche über diese Handschrift die Ballerini de antiq. collection. et collector. canonum 2, 10 LVI 149 ff. Die Handschrift stammt aus Lorsch.

- iii. Auctoritas innocentie papae ad exoperium tolosanum ep̄m
 iii. Itē auctoritas innocentie papae
 v. Auctoritas Zosimi pap̄e . ad isiciū. tolosanum ep̄m.
 vi. Auctoritas celestine papae
 vii. Auctoritas decretalis sc̄i sirici papae
 viii. Item auctoritas innocentie papae
 viii. Auctoritas sc̄i damasi . ad roaulinum
 x. Sc̄i agustini ad eonpetentes
 xi. Auctoritas sc̄i symmaci paþ. ad cesariū ep̄m
 xii. Titulus a sc̄o iohanne papa. transmissus ||
- f. 4 xiii. Synodus africana episcoporū ducentorum
 xiii. Synodus ualentina
 xv. Synodus foroiuliensis
 xvi. Synodus reiensis
 xvii. Synodus arausiea
 xviii. Synodus uasenses
 xviii. Synodus arelatensis
 xx. Auctoritas sc̄e pape bonefati p̄ quā infra scripta synodus
 confirmata ē
 xxI. Synodus arausica . de gratia & libero arbitrio
 xxII. Synodus agatensem
 xxIII. Synodus aurelianenses
 xxIII. Synodus epaonenses
 xxv. Synodus arelatensis
 xxVI. Synodus carpentoratensis
 xxVII. Synodus uasensis
 xxVIII. Ad locū de constituto. synodali. apostolice sedis. ut
 null's ep̄s. res eccliae. uindere p̄sumat
 xxVIII. Tituli contra manicheos
 xxx. Synodus aruerna
 xxxI. Synodus. aurelianensis
 xxxII. Aurelianensis synodus ||
- f. 4^b | Synodus niceana | Statunt praeterea obseruandū esse in
 ecclesia —
- f. 5^b (xvi) futiniaci baptizentur | Incept capitulum de supra scriptis
 ea f. 6 nonib; id est nicenis . cccxviii . ep̄orū | Osius ep̄s dixit. &
 hoc necessarium arbitror — merita eius probauit . uniuersi dixerunt |
 placere sibi haec ; || f. 6^b Synodus arelatensis | Dñō sc̄issimo fratri

siluestro. coetus — obseruare debeant ; | Primo hoc loco de obseruatione pasche —

f. 8 (xx) dignus fructus paenitentiae ; | Incipiunt auctoritatis . uel ea[n]onis . urbieani . in[n]ocentius exuperio . episcopo : tolosano . | Ad locū de sp[iritu]ratiā auctoritate || f. 8^b quid de his obseruare debeat ; | Quoseūq; in diaconii — priuentur ; Itē ad locū de supra auctoritate | n. Et illud desideratum ē — condempnat ; | m. De his & iā requisiuit —

f. 9 consortii degantur ; Zosimus . isicio ep̄o | solinitano ; Exigit dilectio tua preceptum —

f. 10 totiens usurpatur ; | vi. Caelestinus . uniuersis ep̄is | p apoliā . et galabriam . constitutis ; | Ut de laicis nullus —

f. 11^b apostolus fiat ; | vii. Inept epistola decretalis | sei sirici ep̄i urbis romae ; | Siricius ep̄s emerio ep̄o terraconense | De his uero ñ incongrue —

f. 12^b pos sit indulgentia subuenire ; | Item ad locum de ipsa synodo ; | Plurimus enim sacerdotes xp̄i —

f. 13^b synodus niceena pmisit ; | Innocentius . uictorio ep̄o . ad| locum . radomagensi . | viii. Praeterea quod dignum & pudicū || —

f. 15 saeculorū amen ; xv kal mar ; | viii. Dilectissimo fratri pauli ^{no damasys} | Eos quoq; qui de suis eclesiis — quiescat in dñō ; | x Inept tractatus sei agustini ad competentes ; | Audite km̄ membra xp̄i . & matris catholicae filii —

f. 16. quarum fines ad interitum ducit ; | xi. Dilectissimo fratri c̄esario | simachos hortatur nos aequitas postulationis desi-derio | —

f. 17^b probō | uec consl ; Tituli infraseripti . a scō papa . io-hanne de sede apostolica sunt directi . ex canonib; apostolorum . xxv. | xii. Quod ep̄s — priuentur . | Ep̄s aut pr̄br aut diae . qui | in furnicatione —

f. 18^b (v) manere sententiā ; xiii Synodus africana | i. Ep̄orum ducentorū quattuor decem | —

f. 25 (cxlv) ecclsiā iubent ; finit ; | xiii. Statuta synodi . apud ecclsiā | ualentinā . sub ̄ . iii. id . iulias | gratiano . iii. & equitio consol ad locū | p i. Sed : it : igitur . ut nullus post hanc synodū | —

- f. 25^b protegat . fr̄s. dñeem̄i | xxv . Synodus . foro iuliensis . ad locum | Quamvis ea benedictus —
- f. 26 in aeternū fratres dilectissimi ; | xvi . Synodus reiensis ; | Cum in uoluntate dñi —
- f. 28 consensi & subscripsi ; xvii . Synodus . arausica | i . hereditius in mortis discrimine —
- f. 30^b (xviii) Ciro. in eccl̄sia iustianensis ; xviii Synodus. uasensis | i Qui oblationis defunctorū —
- f. 32 (v) dioseoro . uē cū apud aus**** | pitiū ep̄m ; xviii Synodus arelatensis | i. Ordinari ad diaconatus —
- f. 35^b (xxxi) susciperit. uidebat | Synodus arausica ; | xxii. De gratia & libero arbitrio . Cum ad | dedicationē —
- f. 36 deferant ; | i. Siquis p̄ offensam —
- f. 43^b (xxiii) propria manu . subscriberint . nē nām | Cesarius in dī nom̄ ep̄s —
- f. 44 adeodatus uir inl̄ consensi & sss | Dilectissimo fratri caesariorū Bonefatis p̄ filium nām . armenium —
- f. 47 horeste uē consoł | xxii. Sinodus agatensis . | i De his qui oblationes —
- f. 49^b (xxvii) placuit congregari | xxiii Sinodus aurelianensis . | i Raptor si ad eclesiam configiret —
- f. 51^b (xxii) deesse | n̄ liceat xxiii Synodus . epaonensis . | i Ep̄s pr̄s̄bis atq; diaconib; Canes | —
- f. 55^b (xxxi) agapito consoł . In hac synodo | suscriberunt epi numero . xxiii . | xxv . Synodus . arelatensis . | Cum in uoluntate dī —
- f. 56^b opilione uē consoł . In hanc constitutionem . xiii. ep̄i | f. 57 subscripserunt ; Synodus carpentoratensis . | xxvi . Carpenterate conuenientes. huius modi —
- f. 57^b subscripserunt ep̄i . xv . | xxxvii (*sic*) Synodus uasensis . ad locum | Hoc & iam placuit ut omnes pr̄s̄bi qui sunt in | parrociis —
- f. 58^b decio . uīn̄ uē . consł | In hanc constitutionē . xvii (*in ras.*) ep̄i subscripserunt . Ex constituto synodalī apostolicae sedis . inter cetera ad locum | His ergo perpensis —
- f. 59 consideratione disp̄git , | xxxviii (*sic*) . Inep̄t praeceptum. immo lex | f. 59^b a gloriosissimo rege theoderico contra | illos sacerdotes qui substantiam eccl̄siae iure | directo aut uindere aut donare praesumunt . | Domituri orbis presoli & reparatori libertatis senatui urbis romae. flauius. theodericus rex. peruenit ad nos | —

f. 60 uenatio uē consol | Incipiunt capitula sc̄i agustini | quae debeant | publica voce relegere et manu propria suscribere . In quib; suspicio est . quod | manichei sint . || f. 60^b | Qui credit duas esse naturas —

f. 63^b (xxi) fides recta n̄ recepit. anathema sit . | In xp̄i nomine ego prospера hanc cart̄olā — polliceor atq; promitto . | not . sub d̄ . xiii . kaſ . decem̄b . olibrio . | iuñ . uē consol finit ||

f. 64 xxxi Sinodus aruerna . | i In primis placuit quotiens secundū | —

f. 66^b (xviii) subire iacturā | xxxii: Synodus aurelianensis | Cum in dī nomine aurelianense urbe —

f. 75 (xxxvi) praeterire permittetur . | Lopus in xp̄i nom̄ ep̄s conscripsi —

f. 75^b Uincen̄is pr̄st̄ v directs a dom̄o sustrisio ep̄o sss . | Item incipiunt canones aurelianensis | facti in die quarta . basilio . uē . consol | Cum in aurelianensi urbe unanimiter — unita | suscriptio . Incipiunt . capitula . | i . Ut pascha uno die —

f. 77 xxxviii Ut quae statuta sunt conseruentr | i . Ut s̄m pascha secundum laterculum uictori —

f. 83^b constitutio sacerdotum . | Leoneius ***** in xp̄i nom̄ ep̄s eccl̄es . | Burdegalensi —

f. 85 teudo bando ep̄o ciuitatis lexobinae | Inēpt constitutio apostolicae | sedis . Siluester ep̄s . uniuersis ep̄is | per gallias . et septem prouintias . | Placuit apostolice sedi . ut si quis ex qualib& —

f. 85^b concessimus . Bene ualite feliciter . | i Osimus uniuersis in uiennensi & narbonensi . | et septē prouinceis ep̄is constitutis . praecipuum secuti —

f. 86 requirat | examen . | Auits ep̄s . uictori ep̄o . de | basilicis heret̄icorum n̄ . recipiendis . petisti . imm̄ potius praecepisti —

f. 90^b habeat quod donauit . | Canones aurelenianensis | facti inductione . tertia decima . | Ad diuinam gratiā — titolis praenotatum | f. 91 titoſ . | Itaq; nefariam sectam —

f. 97 (titoſ xxvii) custodiant aritatem . | Item subscriptio epis coporum . | Sacerdos eccl̄iae lugdunensis —

f. 98^b Sabaudus abba albini ep̄i . ec̄l ande cauis . sss Finit amen || f. 99 Domino uenerando mihi patre | ***** sthephano ep̄o dionisius . | Quamuis carissim̄s frater uesper assiduis —

f. 99^b gratia diuina custodiat. | Inēpt capitula canonum s̄eo | rū apostolorū . i de ordinatione epi . | —

f. 101 (XLVIII¹) in more dñi prouenire; Expliciunt capitula cano- nū. apostolor̄. Inēpt regulae eclesiasticeae s̄orum | apostolorum. per sem̄ elementē platæ | i Eps a duob; aut trib; ordinetur | —

f. 106 (XLVIII¹) in nomine patris. | et filii. & sp̄s sc̄i. Expl. synodus . apostor̄ | Anno secundo gloriosissimi regis hilderici. non̄ februarias. | Kartagine. in secretario basilicae sc̄i martyres. agilei. | Cum bonifatius eps. eccliae carthaginensis. cum coep̄is suis . diuersarum prouinciarum . africanarum | —

f. 123 Epi . dixerunt . fiat . Subscriptio . | Bonifatius eps plebis earthagenensis | —

f. 124 donatus eps plebis . gerbitanae . | Concilii. sub s̄eo boni- fatio ep̄o. earthagenensis aeclesiae celebrati acta pridie. finiunt. || f. 124^b Inēpt diei secunda anno secun do gloriosissimi regis hildirici | die nona id feb. carthagine in | secretario. basilicae sc̄i mār. agi- leii | Cum bonifatius eps eccliae carthaginensis cum ep̄is suis diuersarum | prouinciarum africanarum | —

f. 127^b iustissime flagitat . | Inēpt pactio xv. sinodi calcidonensis | i . De canonib; unius eiusq; concilii | —

f. 128^b (xxvii) puellas. finiunt capitula . | Ex synodo calcido- nensi | i . De canonib; etc. | Regula s̄orum patrum | —

f. 134^b (xxvii) si uero laci. anathematizentur . | Bonifatius — subserpserunt Item ex concilio carthaginensi || f. 135 sub domno aurelio ep̄o XLVII . Vt prsbt a quinq; ep̄is | —

f. 138 (ci) satis placet . | aurelius | —

f. 138^b et reliqui epi . numero xiii | . Proferantur | ex arcio uel quecumq; ad praesentis negotii pertinent firmitatē | Redemtiolus notarius | —

f. 142^b Sc̄i agustini de morib; clericorum | in secundo libro ad locum. | Uobis dico qui forte nescites | —

f. 143 occupetr | Item in libro secundo de morib; clericorū | Locus &iam ipse ubi monasterium | —

f. 143^b possedeatur Et alia exemplaria auctoritatis sc̄i bonifati epi. primatis prouinciae byzacēn | Dilectissimis atq; in xp̄i gratia nominan dis filiab; meis uniuersis dī ancellis monasterii bauaglia-

nensis . bonifatius | primae sedis ep̄s in dñō salutem. uestrae sc̄i moniae libellum —

f. 144 oramus. | Dat sub die kal mad anno . xxi. glorio simi (*sic*) regis tharsamundi . Itē recitauit | Exemplar epistulae generalis quae | ad ep̄s iuitandos in causa insulae lerinensis missa est. | Quotiens membrum aliquod —

f. 145 inquirit . | Inēpt institutio sc̄orum ep̄s ^{coporū} | Rauenni. rustici. — crisanti . in | causa insulae lerinensis . Cum arelate | in secretario eclesiae —

f. 146 aut uerbis repeteret. | Inēpt. fides. catholica. beati atanasi. ep̄i | Quicumq; uult saluus —

f. 147^b saluus esse non poterit. | De incestos homo si incestū commiserit. de istis causis —

f. 149 pro causa sua transmiserit | Locutus est dñs ad moysen dicens. | Quicūq; ergo. maculatus fuerit lepra | —

f. 149^b in loco | immundo . Interrogatio agustini ep̄i | Cum una sit fides — in galliarū ten&ur | .ii. Responsio gregorii papae. | Nouit fraternitas tua —

f. 150 in consuetudinē depone Interrogatio | sc̄i agustini ep̄i | Si post inlusionem — celebra re . Respoñ . sc̄i gregorii papae | Hunc quidem testamentū —

f. 151^b contradicat ne consentiat ||

573. membr. fol. 2 Col. foliorum 158. saec. X¹⁾.

f. 2^b de uiro contra voluntatē uxoris in monasterium ingresso. etiam si tonsorat' fuerit uxori omnino reddendo | u. s. w.

f. 3²⁾ Conciliū Toletān . x . vīii . ep̄o⁴ | De pr̄bis & diaconib; si post ordinē filios generint . | — De regulis catholice . contra pris cillianos . | Constitutio . concilii ep̄o³ toletano | archadii —

f. 5^b ētra sedē sc̄i petri satiens anathēm . | Incipit toletana sinodus | secunda acta a viii. ep̄is. |

f. 6^b Toletana sinodus . iii . LXXII . Ep̄o⁵ | in qua arriana heresis in spania | condemnat² . in nomine dñi nr̄i ihū | xp̄i anno regnante quarto glorioſissimo. atq. piissimo. et dō fidelissimo dōno | Re-

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. e. 3, 4 LVI 219. — ²⁾ Unten: Iste liber p̄tine t ad librariā | saneti Martini ecclae Magūtiñ | M Sindie' sst 1479.

eado rege. die .viii. idū maiarū hera | dclxxvi. haec sēa sinodus
habita est in | civitate regia toletana ab epis totius spanie vñ gallie qui
infra scripturā . | —

f. 14 Incep̄ synodus in toletana urbe habita | ep̄cꝝ Sexaginta
oeto —

f. 154 Synodus habita in ciuitate | spalense sub die iduum nouē-
briū anno | regnanti ḡlosissimo p̄neipe sisibuto hera dclvii. tituli. | i De
theodulsi malacitane aecle ep̄i querimoniis | adūsus reliquos ep̄s p̄
quib; dā parrochii . | — xii De duab; in xp̄i naturis & una psona . | In
 nomine dñi nr̄i ihū xp̄i isidorus bisinnius || f. 154^b rufinus . —

f. 156 (xiii) seā dī eelā doe& . i | Confitemur dñm —

f. 158^b (xlvi) dītatis est . Hęc igit̄ ēcordia sententiarū — subie-
cimus . Isidorus — honorius eccl̄e cordobensis ep̄s s̄bs . | Finitunt di-
uersi canones conciliorum spaniae. evidentiae | dō gr̄as amen. fiat.
fiat.

377. membr. 4. foliorum 74. saec. IX¹⁾.

f. 1²⁾ ///// causis lapsu sp̄i uel praesbiteri —

f. 2 honore priuabit³⁾ | Dicta Hieronimi presbiteri | Dñs in euangeliō ait scrutamini —

f. 2^b suo sensu . | Ecce dies ueniunt —

f. 3^b non pauperibus | Quod sumni sacerdotes — quam per-
dere. | Cum quo damno —

f. 4 suscipere | In Nomine dñi nr̄i ihū xp̄i ego carlmannus dux
& princeps francorum | anno ab incarnatione xp̄i septingentissimo
.XLII. —

f. 5 gubernare studeant | De alio synodali conuentu | Modo
autem in hoc synodali —

f. 5^b quindecim solidis || f. 6 Gregorius dixit. Mos autem sedis
apostolicae — reparandis; | hieronimus ait | Omnes igit̄ qui stipe —
fide ueritatem . Nomina episcoporum qui misi sunt a romana urbe
ad p̄dicandū in gallia. | — lemuicinus martialis destinatus p̄ epis . |
Nomina episcoperū seu abbatum qui apud uillam publicam attiniam-
cum . —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. c. 3, 1 LVI 203 ff. —

²⁾ Unten: Iste liber ptinet ad librariā | Sancti Martini u. s. w. —

³⁾ In dem Fragment werden Hieronymus, Augustinus und Leo citirt.

- f. 6^b pagingarius ab deutico. | Forsachistu diabolae —
- f. 7 in halogan gast. | De sacrilegio ad sepulchra mortuorum | De sacrilegio super defunatos .i. d adsisas —
- f. 7^b hom tollere iuxta pagau . Fili homi speculatorum positue in populo meo | —
- f. 8^b nolumus habitare. | Alloquutio sacerdotum de coniugii inlicitis ad plebem | Rogamus uos carissimi filii regamus uos viscera sciae matris aeccliae —
- f. 9 tardius portus occurrit | Clemens iacobo carissimo in dñō aeternam salutem . a seo | —
- f. 11^b temetipsum damnationem sibi accipiet; Explī dñō gratias | Domino uenerando mihi patri petronio episcopo dionisius. exiguus in dñō salutem quamuis carissimus —
- f. 12 gratia diuina eustodiet; Explicit prologus; Incipiunt capitula canonum apostolorum . i de ordinatione episcopi —
- f. 13^b Explicit capitu canonū apostolorum | Regula aecclasticae scōrum apostolorum | p' clementē prolatae | —
- f. 17^b Expliciunt canones apostolorum | Incipiunt capitula nicaeni concilii . |
- f. 18 Incip̄ cap̄. canon concilii ancyrani .iii. l. xxiii.
- f. 18^b Item capitula canonū sinodi neocesariensis. xiii
- f. 19 Item capitula gangrensis conciliae
- f. 20 Item capitula antiocheni concilii
- f. 20^b It cap̄ canonū concilii apud laudiciā frigiae congregatē
- f. 22 Item capitula constantinopolitani concilii
ibid. Incipit capitula synodi serdicensis .xx.
- f. 22^b *Ohne Titel* i Ut q. in niceno concilio statuta st omni modo conseruenter;
- f. 23^b Incipit cap̄ calcedonensis concilii .xxvii.
- f. 24^b xxvii De corruptorib; mulierum . Explī cap̄ diuersorum | Incipit canon niceni. Concilium sacrum — dulcia mella fluit . | De eunuchis et qui se ipsos abscidunt.
- f. 28^b Explicit canon niceni | Incipit canon ancyrani
- f. 32^b Expl̄ canones ancyradi; prolati in synodo neocaesariensi .xiii. | Et hi canones post eos — anteriores existunt.
- f. 33^b Explicit; Incipit canones gangressis. | haec gangrensis regulae — expositae. |
- f. 35 Expl̄ | Incipit canones anticheni |

f. 38 Sēa synodus quae apud laodiciā phrigiae pacatinae conuenit ex diuersis regionibus asiae. definitiones exposuit ecclesiasticas subter annexae st. |

f. 42^b Explic. | Incepit canones constantinopolitani concilii: ||

f. 43 qui ab episcopis centum quinquaginta — officiū

f. 43^b Incepit canon sardicensis

f. 48^b Incepit synodus apud cartagine afriicanarū prouinciarum | Post consolatum gloriosissimorum imperatorum honorii .xii. et theod. .viii. augg. . —

f. 51^b Synhodo de hoc insequenti tractauimus . | daniel not̄ niceenī concilii professionem fidei vel eius statuta | recitauit in concilio africano q̄ nos eum rescriptis episcoporum | alexandrini & constantinopolitani conseribsimus . | .i. aurelius episcopus dix . haec ita —

f. 57 subserpsi q̄ per nos directa sunt; | Incep̄t epistula ab omni concilio africano bonifaciū urb rom | episc̄p faustinū ep̄m philippū et asellū presb̄ directa . | Domino beatissimo & honorabili fratri —

f. 59 episcopi subserpseūt . | Incepit rescripta . ad concilium africanum. | Cyrilli alexandrini episcopi & attici const. episc̄ —

f. 60 quod optamus sc̄i ff . incepit exemplaria concilii niceeni directa | sub d̄ vi k̄ deceñ p̄ gloriosissimorum imp̄p hoñ xii et theod̄ viii | agg bonifatio ūrb rom episcopo; | Credimus in unum dñm — eccl̄esia . | Incipiunt constituta patrum . in magna & sēa synodo apud niceam ciuitatem bythiniae q̄ de greco translata st̄ a philone euares ad constantinopolitano : | —

f. 63^b necessario credimus inserenda. | Domino & dilectissimo & honorabili fratri cælestino | aurelius . | —

f. 65^b pro nobis custodiat fr̄. | Incep̄t regule aecclesiastice a chalcidonensi sēa sinhodo constitutę |

f. 69 anathematizentur: || f. 69^b dō gratias fiat . fiat . pontificum ueneranda cohors. | pro dogmate uero conueniens sc̄o indubie speramine plena limitib; sacris p̄fixit iura salutis. de sabbato | Magnificentissimi patres n̄ri apud laudiciam frigiae congregati — f. 70 saeculorum. | Incepit de euangelio tractatus. | Ambrosius episcopus gratiano augusto . Crebra | inquisitio —

f. 71 putauit quia | de inimico factus est. inimicus . | Sufficerant quidem prisorum patrū regulae sēae | aecclesiae — ideoq: glorioſissimus atq: relegiosus inluster vir francorum rex pippinus | —

f. 74^b dat v id iul anno quarto regnante domino nostro pippino gloriosissimo rege —

f. 73^b ad suam reuerti aeccliam¹⁾. do gratias . sinit . sinit; | *Folgen bis f. 74 von einer Hand des zehnten Jahrhunderts die Stellung der Cleriker betreffende Excerpta aus den canones conciliorum ccxlv . concilio cartaginense titul . xii . Felix ep̄s dixit suggesto . — finiat; de accusato & accusatore: | xxx Itē placuit ut accusatus uel accusatur — finiatur || f. 74 ccv Clericos aut laicos accusantes ep̄os . aut clericos eone calcid t̄l xxi : — opinio. concilio earthaginense t̄l viii . | Numidius ep̄s maxulitanus dixit . praeterea sunt — placet; | Item concilio cartaginensi titulo xcv. Placuitq: omnib; qm̄ superiorib; — non negandam; eonc statuto titulo xcii . | Item placuit quotiensemq: clericis ab accusatorib; — admittatur; Itē de ipso t̄l xcii. | Testes autem ad testimonium — admittatur ; ||*

378. membr. fol. foliorum 124. saec. IX—X²⁾.

f. 1³⁾ Incipiunt. tit̄ decretorum papae | siriū numeri xv |

f. 6^b Tit̄ decretorum papae innocentii. num̄. lvii | i De pacis osculo —

(x) terminentur epis || f. 7 (lii)⁴⁾ post baptismum sortitus fuerit etc.

f. 29^b Tit̄ decretorum papae zosimi . num̄ . iii

f. 32 Tit̄ decretorum papae bonifati . num̄ . iii

f. 35^b Tit̄ decretorum papae celestini . num̄ . xxii

f. 46^b Tit̄ decretorum papae leonis . num̄ . xlvi

f. 73 Tit̄ decretorum papae hilari (6 Tit.)

f. 79^b Tit̄ decretorum papae simplicii (2 Tit.)

f. 82 Tit̄ decretorum papae felicis (1 Tit.)

f. 84^b Tit̄ decretorum papae gelasii . num̄ . xxviii

f. 96 Tit̄ decretorum papae anastasi . num̄ . viii

f. 100 Tit̄ decretorum papae symmachii . num̄ . v.

f. 113^b Tit̄ decretorum papae hormisdae (4 Tit.)

f. 120 Tit̄ decretorum papae gregorii iunioris (17 Tit.)

f. 123 Explicit constituta papae gregorii | sub anathemate interdictam | hic continentur pro Quintiae galliganis quae | ciuitates sunt

¹⁾ 12 Canones. — ²⁾ Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. c. 3, 2 LVI 209. — ³⁾ Unten: Iste liber pertinet ad librarium | Sancti Martini. u. s. w. — ⁴⁾ Ein Blatt fehlt.

galligani metropolis pro quintia lugdunensis. | prima. | Metropolis ciuitas lugdunensium | Ciuī eduorum hoc est | augustedunum. | —

f. 124 proū nouempopulana | aequitaniae . m. | Metropolis ciuī austicorum — Ciuī elusatium | Explicit ||

379. membr. 8. 2 col. foliorum 104. saec. X¹⁾.

f. 1²⁾) hic habetur concordia ea|nonum conciliorum | infraserip-
tor̄ & presulum romanorū .i. canonū apostolorū. | nicenorū. ancyrenor̄.
neocesa riesiū. gangrenesiū. anthioceensiū. laodicensiū. calcedonensiū. |
sardoeensiū. cartaginensiū. | Item p̄sulū. sirieii. innoçençii. | zosimi.
celestini. leonis & gelasii. | Explieit adnotatio canonū | sc̄orum patrum |
Conciliū saerū — fluit | Domino uere sc̄ō sempq; beato | pontifici libe-
rino erisconius | & (eras.) xp̄i famulcr̄ exiguus urī | sacerdotii incon-
parabile decus | —

f. 2 ueniam dones . ora p̄ me | meiq; semp memento pontifex |
dō digne. finit prefatio succēdunt capitula | i. De ordinatione ep̄i in
canonibus | apostolorum titulo .i. | Concilio niceño. titulo .iii. | —

f. 11 cccr. Vt ep̄i & clerici n̄ ordinentur nisi omnes suos fece-
rint | xp̄ianos. concilio earthagiensi titulo iii. | Explieunt capitula |
Incipit liber canonum | Incip̄ lib̄ canonū | ii De ordinatione ep̄i | in
canonibus apostlor̄ | titulo primo. | Episcopus a duobus aut tribus —

f. 94 (ccc) xp̄ianos catholicos fecerint; | Incipit expositio fidei
conclilio ealeidonense; | Dñs noster. & saluator ih̄s xp̄s | —

f. 94^b cat holica & apostolica ecclesia; | Simbolum centū quin-
qua ginta sc̄or̄ patrū apud | constantinopolim; | Credimus in unum
dm̄ patrem | —

f. 96 aequalem deb& | habere stadium; | Ex cognitione quarte
synodus titulo xviii; | Si quis ep̄s cum pr̄bro diaçō l̄cum | subiectis
gradib; quodecumq; | uentilandum — in | xp̄o unum sumus; | Incipit
epistola de re talis pape leonis ad anastasium ep̄m tesso|lanicensi; |
Quanta³⁾ fraternita|ti tuę | a beatissimi p̄ri apostoli | —

f. 98^b auctores | noluerit custodire; | Incipit epistola hieronimi
ad lucianū buticū. | Necopinanti⁴⁾ mihi subito littore tuae —

f. 101 litterarū | uicissitudine sentiamus; | Explicit epistolo sc̄i
hieronimi ad lucidum. Incipit | epistola mansueti ep̄i ad | constantinū

1) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. c. 4, 3 LVI 284. —

2) Unten: Iste liber p̄tinet ad librariam | Sancti Martini u. s. w. — 3) LIV 668. — 4) ep. 71 XXII 668.

imperatorem; | Domino serenissimo atq; tranquillissimo & a dō coro-
nato | relegiosissimo constantino | imperatori mansu&us mediola|nensis
m&ropolitanę ecclesię indignus ep̄is ł uniuersa sc̄ā | episcoporum nr̄o-
rum fr̄at̄itas quę in haec magna regia | urbe conuenit. a&ernam | in
dñō salutem; | Si 1) apieem imperialis fastigii —

f. 103 huic | n̄rae fides contin& adnectere; | Incipit expositio
fidei; | Profitemur 2) nos eredere in|diuisibilem —

f. 104^b cuius regni non | erit finis; Exp̄lie ** exp̄ fid̄ | Incipit
expositio sc̄i agustini | de secreto glorioę incarnationis dñi nr̄i ih̄u
xpi. | Inter cetera et ad locū | lege cum timore caute & seer&ę; | ueni
ad me — & seeraete est exponendum; | Explicit concordia cano|num
scripta a erisconio | ad beatum liberinū | pontificem; ||

CASSIANI collationes III—V, VII—X.

560. membr. fol. foliorum 110. saec. X.

Auf der Rückseite des Vorsetzblattes i Collatio abbatis Paf-
nutii | de tribus abrenuntiationibus | ii Collatio abbatis Danihelis | de
concupiscentia carnis ac spiritus | iii Collatio abbatis Serapionis | de
octo prīncipalib. uitiis | iv Collatio abbatis Sereni | de animae mobili-
tate et spiri|talibus nequitiis | v Item eiusdem de prīncipalib. nequi-
tiis | vi Collatio abbatis Isaiae | de oratione | vii Item eiusdem de ora-
tione in alio codice (i. a. c. eras.)

f. 1 Incipit collatio abbatis paphnuti | de tribus abrenuntiationi-
bus 3). | In illo 4) sc̄orum choro 5). qui uelut astra | —

f. 15^b peipisse nossemus . | Exp̄l co&ha. abb. pafnutii de trib;
abrenuntiationib; | Incp̄l co&l. abb. Danihelis. de concupiscentia carnis
ac sp̄s 6) | Inter ceteros xp̄ianę philosophię uiros —

f. 27^b abieit diuitis noluptatē 7) | Expl̄l co&ha. abbatis danihelis
de concupiscentia | carnis et sp̄s. Incipit co&ha. serapionis de | octo prīncipalibus
uitiis 8). | In illo cetu antiquissimorum senum || —

f. 43 uelud | in speculo uideremur. || f. 43^b Expl. coll abb̄

1) LXXXVII 1261. — 2) XIII 631 Mai PNB 1 463. — 3) collatio 3 XLIX
557. — 4) Obgleich die in andern Handschriften vorausgeschickte Capitulatio
in dieser sich nicht findet, sind doch im Texte die Capitel durch Zahlen be-
zeichnet. — 5) choro sanctorum. — 6) collatio 4. — 7) voluntatem. —
8) collatio 5.

sarapionis. Incip̄ coll̄ abb̄ Sereni. prima de animae | mobilitate et spiritalis (s. in b; corr.) nequitiis ¹⁾). | Summē sc̄itatis et continentie uirum —

f. 61 gaudio conferemus ²⁾). Expl. | Incip̄ eiusdem Sereni collatio secunda | de principlibus nequitiis ³⁾: | Consummatisque —

f. 78 plenitudinem siteremus (corr.). De principatib; abb. sereni coꝝ secunda expl. | Incip̄ coꝝ prima. abb. isaac | de oratione ⁴⁾ || f. 78^b De perpetua | orationis —

f. 96^b disputationib; senseramus | Explicit. amen dō gratias || f. 97 Incipit collatio secunda ⁵⁾ eiusdē | senis de oratione | Capitula de secunda collatione | eiusdem senis. Prohemium i. — xiii Responsio quemadmodum stabilitas cordis seu cogitationū possit adquiri; Collatio secunda. | Inter cetera ⁶⁾ haec anachoretarum —

f. 109^b meditatio seruauerit ⁷⁾; Explicit collatio abbatis isaac secunda | de oratione lege in pace; || .

CASSIODORII *historia tripartita.*

823. membr. 8. foliorum 158. saec. IX—X.

f. 1 ter ⁸⁾ uoluntatem ppriam commorari iussi sunt. aut in metallis affigi. aut ⁹⁾ | —

f. 29^b synodum uenire pr̄cipiens. | i De psulibus eccl̄arū qui int̄fuerunt niceeno concilio — Expliunt capitula | Incipit liber secundus | Nomina episcoporum nicei c̄elii Sozomenus ¹⁰⁾ | Communicaabant —

f. 46 ordinatur ¹¹⁾ initium. Hist̄. eeclesiast. lib̄ ii explic. incip̄ liber tertius. Incipiunt tituli | libri tertii | — In temporib; religiosi principis —

f. 55 olympiadis. | Hist̄ ecclesiastice lib̄ iii explicit. Incip̄ lib̄ quart. | Incipiunt tituli. libri quarti | —

¹⁾ collatio 7. — ²⁾ conferamus. — ³⁾ collatio 8 de principlibus seu potestatibus. — ⁴⁾ collatio 9. — ⁵⁾ collatio 10. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ meditatione servaverint. — ⁸⁾ 1, 9 LXIX 892 a. — ⁹⁾ fol. 4—10 sind verheftet; sie sind nach f. 158 zu setzen. Zwischen f. 1 und f. 2 fehlt ein Blatt. — ¹⁰⁾ Nomina — Sozomenus om. In der Ausgabe fehlt die von Cassiodorus selbst beigelegte Angabe seiner Quellen überall. — ¹¹⁾ ordinetur.

f. 56 Sozomenus ¹⁾ | Igitur sub imperio constantini —

f. 74 manebant immotę . hist̄ eccl̄ lib̄ iii Expl̄ Incipit | liber . v.

Incipiunt tituli "bri quinti | —

f. 75 Theodoritus ²⁾ | Breui siquidem temp̄e —

f. 104 imperator . | historia ecclesiastica . lib̄ v Expl̄ Incip̄ lib̄ vi |
Incipiunt tituli libri quinti ** |

f. 105 Sozomenus ³⁾ | Nunc igit̄ de iuliano —

f. 128 potentia copuletur . | Historiae ecclesiasticae lib̄ vi expli-
cit incip̄ lib̄ vii | Incipiunt tituli libri septimi | — f. 128^b Socrates ⁴⁾ |
Milites igitur —

f. 155^b suscep̄. Contuli ⁵⁾. | Hist̄ ecclesiasticae lib̄ vii . Expl̄
incip̄ liber | viii Incipiunt tituli eiusdem libri octaui | —

f. 156 Soerates ⁶⁾ | De conuersatione monachorum ⁷⁾ | Eo tem-
pore fuit —

f. 158^b languores & dēmones effugabat. & cū litteras non di-
diciss& ad re//⁸⁾ || f. 4 fer ⁹⁾ quia dum sacrificearet aliquando. señ
angelum —

f. 10 impetum causa huius modi reipublice remouisset Bar-
bari ¹⁰⁾ ||

CASSIODORI *expositiones in psalmos.*

271. membr. fol. max. foliorum 355. saec. X.

f. 1 Diuersas notas more maiorum certis locis | estimauimus
affligendas; has cū explānationibus suis subter adiuuximus. ut |
quidquid lector uoluerit inquirere per si mīlitidines earum sine ali-
qua difficultate | debeat inuenire. | p̄p hoc in idiomatis ^{bu} (corr. m. al.)
id est propriis locutionib; legis diuinæ | p̄ hoc in dogmatibus ualde
necessariis | p̄ hoc in definitionib; | sēm hoc in schematibus. | ēt
hoc in & hiologiis. ¹¹⁾ Ethiologia ē cause redditio. | R̄p̄ hoc in interpre-

¹⁾ om. — ²⁾ om. — ³⁾ om. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Diese Subscription war
bisher nicht bekannt. Dieselbe kehrt in anderen Handschriften Cassiodors
wieder. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ De conversatione miraeulis et responsionibus vel scriptis
diversorum monachorum nec non et episcoporum. — ⁸⁾ l. e. 1107 b. —
⁹⁾ l. e. 1108 c. Ein Blatt fehlt. — ¹⁰⁾ 8, 13 l. e. 1118 c. — ¹¹⁾ Das Cursiv-
gedruckte m. al. in ras.

tatione nominum. | R̄T hoe in arte rethorica | T̄P̄ hoe in topicis | S̄YL
hoe in sillogismis | R¹) hoe in arithmeticā | ēo²) hoe in geom&rica. |
ſ̄ hoe in musica | R³) hoe in astronomia.⁴) |

Incepit prefatio | expositionū in | psalterio. cassiodori. senatoris | Repulsis⁵) aliquando in rauenna*⁶) urbe | —

f. 1^b Melos siquidem blandū animas⁷) | oblectat . sed non compellit ad lacrimas⁸) || f. 2 pascitur⁹) . ieumiis reficitur . & inde potius crescit. —

f. 2^b minutatim ad exponenda psalterii uerba | ueniamus¹⁰) ||
f. 3 eatus¹¹) uir qui non abiit in consilio impio¹²). Nimis pulchrum —

f. 3^b ad exemplum sanctitatis eius τ̄ membris quoq . uideat
ēe p̄ceptū¹³) || f. 4 conuenire . quāuis ad exemplum sc̄titatis eius | &
membris quoq; uideatur eē p̄ceptum —

f. 5^b Cuius hē causa suscepta sunt. Expl̄ psal̄ prim̄ . | Incepit n̄
psalmus Dauid . Quāuis in quibusdam codicibus . nec iste | —

f. 122^b dñō reddit immunes . | Incepit a quinagesimo primo
psalmo usque | centesimum | Cassiodori senatoris exigui serui
dī iam dñō prestante conuerso . | Incepit psalmus. LIM'. In fine
intellectus dāuid cum ueniret¹⁴) doech idūm̄s . | et adnuntiā
saul¹⁵) . et dix¹⁶) . uenit dñ | in domum achimelech¹⁷) . | Ut titulum
nobis aperiat . causa —

f. 231 solus p̄ualet | confitentes . | H̄ZIΛΙΚΙΤ ΤCΩΛA)-(VC
KHNTICD)-(UIC | Δ̄O | Δ̄P̄TIDC| In xp̄i nomine | incipit psalmus |
centesimus primus . | oratio pauperis cum anxius | fuerat¹⁸) et coram
dñō effuderit praecēm suam. || f. 231^b Quāuis aliqui praesentem
psalmum dñō¹⁹) saluatori —

f. 354^b exposidores habere noseuntur . | Explicit . expositio . |
psalmorum . in numero . LI | Von einer Hand des zwölften Jahrhun-

¹) Das Blatt hier und im Folgenden zu sehr eingehetzt. Lies AR. —
²) Lies ēo. — ³) Lies ASTR. — ⁴) Diese Vorrede über die im Commentar
angewandten Zeichen ist in den Ausgaben weggelassen, obgleich sie sich in
allen ältern Codices dieser Schrift findet. Durch den ganzen Codex finden sich
diese notae am Rande angebracht. — ⁵) LXX 9. — ⁶) Rauennati. — ⁷) animos. — ⁸) l. e. 11 b. — ⁹) l. e. 22 c. — ¹⁰) l. e. 26 a. Von dem ersten
Quaternio sind nur diese beiden Blätter übrig. f. 3 ist von einer Hand des
vierzehnten Jahrhunderts ergänzt. — ¹¹) l. e. 27 c. — ¹²) qui - impiorum
om. — ¹³) l. e. 30 b. — ¹⁴) uenit. — ¹⁵) Sauli. — ¹⁶) dixit illi: Eece. —
¹⁷) Abimelech. — ¹⁸) fuerit. — ¹⁹) Domini.

deris Hęc est rescriptio beati vđelrici ep̄i . in q̄ papę n̄icolaō de con-
tinentia clericorū n̄ iuste . sed impie . | n̄ canonice . s , indiscretē
tractanti ita respondit | Dñō & patri . puigili seç romanę ecclę pui-
sori . vđelric' . solo nomine ep̄s . amore ut filius . timore ut | seruus .
Cū tua o pat̄ . & dñē decreta sup̄ clericos | —

f. 353^b erubescam' peccatores ēē , qm̄ in conspectu hominum
homines ēē . ||

CLAUDIANUS MAMERTUS *de statu animae.*

240. membr. 4. foliorum 64. saec. XI.

f. 1^b ecipis t) ut respon|deam quae in rebus humanis corporea .
quęue | incorporea sentienda sint . —

f. 4 societate dominatur . Incipit p̄fatio libro⁹ claudiani . | prae-
sectorio ²⁾ . patricio . doctissimo . et optimo | viro . Sollio ³⁾ sidonio .
Claudianus ⁴⁾ | Editionem libello⁹ | mihi quos de animę statu condidi .
reticendi eautus . et loquendi | —

f. 5 uige bonis viris ⁵⁾ ueteris reparator eloquentię . Explicit
plogus . | Lib̄ de statu animae primus . | Magnum in genere humano.
Solli Sidoni . fr̄ | amantissime multorum uitium . ē . arrogans imperitia . et pui|eax —

f. 32 secundi uoluminis ordiamur . *Explicit lib̄ prim' ⁶⁾* | Zwei
Zeilen leer | Sepenumero mecum reputanti mihi . quonā | pacto excell-
entissima ueritas tatum inimicorum semet | —

f. 53^b huiusec iam uoluminis iste sit finis || f. 54 Editis in astrue-
tionem ueri et merito pa|riter & numero satis ut arbitror idoneis uadi-
bus . Restat | —

f. 64^b quanta sit in excidio falsitatis ⁷⁾ . Explicit Liber | *Folgt
der griechische Text des Psalms 'Beatus vir' und das griechische
Vaterunser.* ||

¹⁾ Diese Vorrede scheint unedirt zu sein. — ²⁾ LIII 697. — ³⁾ C. Sollio. —

⁴⁾ Claudianus Sal. — ⁵⁾ viribus. — ⁶⁾ Das cursiv Gedruckte von späterer Hand. — ⁷⁾ Die Schlussepistel an Sidonius Apollinaris fehlt.

EUSEBI (Rufini) *historia ecclesiastica.*

822. membr. Grossocetav. foliorum 173. saec. IX.

f. 1 Incipit prologus Rufini in librū | historiarum Eusebii quem de greco transtulit in latinum | Peritorum ¹⁾ dieunt esse medicorū | —

f. 1^b theodosii augusti haec continet ecclesiasticae historiae | liber primus . Capitula Incipiunt . | — f. 2 Incipit liber primus | ecclesiasticae historiae | Successiones scōrum apostolorum et tempora | —

f. 16 tenebunt locum; || f. 16^b Quae &iā secundus ecclesiasticę hystoriae continet liber . | — f. 17 Quaecumque oportuit —

f. 31 ista sufficiant; | Explī lib̄ secundus . Incipit liber tertius . | haec etiam liber tertius continet . | — Explicunt capitula libri tertii | Igitur Judaei debitis —

f. 49 ista sufficiant . Expl̄ liber iii . Cap̄ lib̄ . iii . | — Quartus quoque ecclesiasticae liber haec continet | — Incipit liber quartus || f. 49^b Duodecimo anno principatus —

f. 67^b uiuendi finem fecit . Finit liber . iii . Incip̄ liber quintus . | Haec etiam . quintus continet liber . | — f. 68 Igitur Soteri ep̄o —

f. 88 hystoriis esse mandata: explicat . | historiae ecclesiasticae liber quintus . Adiuro te qui|cumque hos descripseris libros p̄ dñm n̄m ih̄n̄ xpm̄ et | gloriosū eius aduentū . in quo ueniet iudicare uiuos et mortuos . ut conferas quod descripseris . et emendes ad exemplaria ea de quibus transseripseris . diligenter et hoc | adiurationis genus similiter transseribas . et transferas meū codicem quem descripseris; || f. 88^b haec continet sextus liber eusebii caesariensis ecclesiastice | historiae de greco in latinum uersum (uerse *ead. m.*) | Incipiunt capitula de libro sexto | — At cū seueros —

f. 109^b materiā derelinquit | Explī lib̄ vi . incipit liber viimus . haec ⁱⁿ sunt in vii | libro ecclesiasticae historiae | — f. 110 Explicunt capitula libri . viimi . Incip̄ liber septimus . | Septimum nobis —

f. 124 ad memoriam relinquimus (relinquamus corr.) . | Expl̄ liber vii . Incipit . viii . | haec insunt in octavo libro ecclesiasticae historiae | — Expl̄ capitula | Incipit liber . viii . || f. 124^b Apostolorum successionibus —

¹⁾ XXI 461.

f. 136^b consecutum sit uideamus . | Finit liber octauus Incipit liber nonus | — Expliunt capitula || f. 137 Huiuscemodi edictis | —

f. 148 fuerant. procurabat . | Eusebii Cesariensis ecclesiastice istoria | Finit liber viii Incipit liber x | Hucusque ¹⁾ nobis eusebius — addidimus ²⁾. | haec etiā decimo libro ecclesiastice historię continentur | — f. 148^b Expl capitula | Cum ³⁾ apud alexandriam —

f. 162^b inaniter reliquer ⁴⁾. | Finit liber .x. Incipit liber undecimus . | haec contin& ximus ecclesiasticae historiae liber | — f. 163 Expliciunt capit̄ . || f. 163^b Post iuliani necem —

f. 173^b p̄mia meritorum Finit liber undecimus ecclesiasticae historiae dō gratias ||

FERRANDUS *ad Reginum comitem.*

243. membr. 4. fol. 1—32 saec. X, 33—48 saec. XI, 49—61 saec. X, 62—66 saec. XI

f. 1 Liber Ferrandi | diaconi ecclę cartaginensis ad regnū comitem qualis | esse debeat dux religiosus | in actibus militaribus . anī ⁵⁾. | Sotialis (t ex c) uitae laborib; exercendus ignorantia pueritiae mox rationis ⁶⁾ | homo caruerit aut dō incipit dux | inlustris regine aut saeculo militare| —

f. 32 ducib; xp̄ianis ppetuus principatus . | Explicit liber Ferrandi diaconi ||

f. 33 ⁷⁾ Gens ⁸⁾ meroingorum de qua | franci reges —

f. 48^b quiequā duxit. et antiquius quā ut urbs roma || f. 49 — f. 51 enthalten Gebete ||

f. 52 Incipit chronica ab aūo incarnationis dnī DCLXXXV ab initio vero | mundi . anno m̄i DCCLXX (in mg. Bedae presbyteri) || f. 52^b Istianianus minor filius constantini regnū annos. x . | —

f. 58 Sēm uero nazariū in monasterio nrō | lauresham ubi in pfatis locis in multis miraculis clarescunt | —

f. 61 franco⁹ constituit. | Nomina regū franco⁹ | Hlutharius regnū anī XLIII — Hlotharius anī. XVI ||

¹⁾ l. c. 463. — ²⁾ addemus. — ³⁾ l. c. 467. — ⁴⁾ capta reliquere. —

⁵⁾ LXVII 928. Ferrandi ep. 7. Ad Reginum comitem paraeneticus Qualis - militaribus, seu de septem regulis innocentiae. — ⁶⁾ ut rationalis. — ⁷⁾ f. 34 unten: antiquus liber sc̄i nazarii in laurissa. — ⁸⁾ Leben Karls des Grossen von Eginhard.

f. 61^b Oratio quando ymnum cantat²⁾ | angelicum . | D̄s qui non mortem — per dñm . ||

f. 62 Praecepta uiuendi per singulos uersus | quae monastica dieuntur¹⁾ . haec praecepta legat deuotus ut²⁾ impleat actu | —

f. 66 Expectat laetus cœlestia gaudia iustus³⁾ . Finit . | Versus contra luxuriam | Qui cupis esse bonus . qui uitā queris honestā — Dilige munditiā corporis | atque animae || f. 66^b nicht mehr zu lesen.

FIRMICUS MATERNUS *de errore profanarum religionum.*

163. membr. 8. foliorum 36. saec. X.

f. 1 quod in fabricatione hominis⁴⁾ —

f. 33 Ut diuina maiestate puecti orbē terrę | felici gubernetis imperio; | Juli Firmici Materni ūē. de errore profanarū religionū explicit. || f. 33^b + D̄s propitius esto mihi peccatori seruo tuo — spiritu scō uiuis || f. 34 Permittente⁵⁾ beato ap̄lo petro clemens multa de nefanda | —

f. 36^b et clemens respondit. Sed ne ipsū ////////// | //// obseruare consequenter nouerant⁵⁾ ||

Auf mehreren Seiten (f. 1. 3. 4^b. 5. 12^b. 13. 20^b. 21. 28^b. 29. 36^b) ist die Schrift mehr oder minder ausgegangen. Als Flacius Illyricus die Handschrift abschrieb, befand sich dieselbe offenbar

¹⁾ Columbani monosticha LXXX 287. — ²⁾ et. — ³⁾ l. c. 291 b. —

⁴⁾ Die Lücke zu Anfang und vor fol. 5 ist von Bursian in der Vorrede zu seiner Ausgabe S. iv unrichtig beurtheilt worden. Vier Blätter fehlen am ersten Quaternio, aber nicht, wie Bursian vermutet, die drei ersten und das letzte des Quaternio; vielmehr fehlen, da das Mittelstück der Lage (f. 1. 2. 3. 4) erhalten ist, die beiden ersten und die beiden letzten, vorausgesetzt, dass die erste Lage, wie die andern vier, einen Quaternio bildete. Denn möglich ist es immerhin, dass die erste Lage aus einem Ternio bestand, dass also blos je ein Blatt am Anfang und am Ende derselben fehlt. Aber wenn auch die erste Lage einen Quaternio bildete, so ist es nicht nöthig anzunehmen, dass vorn mehr als ein Blatt am Texte fehlt, da das eine Blatt als Titelblatt gedient haben kann. Indess ist dies nicht wahrscheinlich, da die ganze Beschaffenheit des Codex verräth, dass der Schreiber keinen Überfluss an Pergament hatte. Für einen grossen Theil der Handschrift hat er eine Urkunde zerschnitten und die ursprüngliche Schrift bis auf kleine, noch lesbare Reste sorgfältig ausradirt. Auf jeden Fall ist vorn keine grössere Lücke anzunehmen als vor fol. 5. — ⁵⁾ Clemens recogn. X 17—27.

schon in diesem Zustande. Bursian hat sich meist bei der Lesung desselben beruhigt, während sich behaupten lässt, dass auf mehreren der angegebenen Seiten nur wenige Worte sicher sind. Einige Beispiele mögen die Unzuverlässigkeit der bisherigen Lesung darthun: f. 4^b, 21 ed. Burs. hat die Handschrift nicht 'nefariae', sondern 'barbarae', f. 4^b, 25 nicht 'obsequatur' sondern 'seruiatis', f. 12^b, 23 gibt die Handschrift 'ueritatis inimicus sceleratarum artium magister' statt der Lesart der editio princeps 'ueritatis in multis sceleratarum impietatum scriptis' ¹⁾. Dazu kommt noch dass auf f. 1 und 5 von einer sehr späten Hand mit der grössten Willkür die erloschene Schrift nicht nachgefahren, sondern überschrieben ist. Dies ist nach Veranstaltung der ersten Ausgabe geschehen, da die Lesarten derselben unter der späteren Schrift noch hier und da deutlich zu erkennen sind. Bursian hat zuweilen dieser späteren Schrift den Vorzug vor den Lesarten der ed. princeps gegeben. Eine neue Ausgabe ohne wirklich neue Lesung, die nur mit Hülfe von Reagentien zu bewerkstelligen ist — das schwächste chemische Mittel würde ausreichen, um die erloschene Schrift wieder zu beleben — muss sich darauf beschränken, f. 1 und 5 fast ganz, von den übrigen Seiten die meisten Worte in Cursivschrift zu drucken, um über die Unsicherheit der Lesung keinen Zweifel zu lassen.

GREGORII *Magni epistulae selectae.*

266. membr. Schmalfolio. folioruin 126. saec. IX—X.

f. 1 i Uenantio ²⁾ lunensi ep̄o scripsit ut subsidiū | a se misse abbatissē & adiutorium in om̄ib⁹ pr̄ebuiss&. | —

f. 16 ccxxi Uniuersis ep̄is perallam prouinciam constitutis gratiarum actio pro reuerſione de errore . nullumque pro commodi datione ad sacrum ordinem accedere . | sub plurimis exemplis diuinae scripturae proibet ³⁾ . || f. 16^b i Gregorius uenantio ep̄s lunēn | Fra-

¹⁾ Bursian gibt 'ueritatis in multis sceleratarum.....' und bemerkt 'spatium uacuum ed. pr. expleuit impietatum scriptis sed aliud quid fuisse in eod. apparent. — ²⁾ Die beiden ersten Blätter fehlen. — ³⁾ In dieser Hand-

ternitatis ¹⁾ uestre adeo nobis. | sollicitudinem placuisse rescribimus ²⁾
ut studii ³⁾ —

f. 125^b ēē Greḡ furtunato ep̄o neapolitano | Augustinus ⁴⁾ praesentium portitor. qui reliquorū | —

f. 126 inde centi prohibitum & ⁵⁾ pro suaे magis | animae utilitate cognoscat. || f. 126^b Codex de monasterio o *(sic)* ||

Diese Handschrift zeigt, wie wenig Vertrauen man der Vulgata in den Briefen Gregors des Grossen schenken darf.

schrift ausgewählter Briefe Gregors des Grossen ist die Ordnung des Registrum nicht befolgt. Bemerkenswerth sind die dem Verzeichnisse der Briefe beigefügten Inhaltsangaben. Die Handschrift enthält folgende Briefe: I 85 III 11. 37 V 29. 43—47 VI 34 VII 43 VIII 17. 19. 32 IX 1. 2. 3. 6. 8. 13—32. 34. 36. 37. 40. 42—43. 47—52. 54—56. 60. 62—64. 66. 70. 71. 73—76. 78. 81—85. 87—94. 97. 101. 104. 106—122. 124. 125 X 2. 3. 5—7. 9. 12—15. 20. 25. 26. 28. 30. 32. 33. 40—44. 46—48. 50—60. 64. 66. 67. XI 9—11. 17—21. 23. 24. 39. 41—43. 48. 49. 70. 73. 75 XII 3—6. 9—11. 13—23. 25—27. 34—37. 39—46. 49 XIII 24. 25. 36. 43. 47 XIV 15 in dieser Ordnung: X 43 XII 34 X 6. 7 XI 39 XII 4 XIII 24 IX 51 XIII 25 XI 23 XII 20. 22. 21. 23. 25 IX 47 XII 13. 5 X 67 XII 6 IX 48. 49. III 37 X 44 XII 3 XI 42. 41 IX 52. 94 V 45 IX 97 V 46 XII 35 IX 5 XII 26 IX 93 V 47 IX 73. 50. 24 X 2 XIII 36 X 30 IX 101 X 13. 12. 14 IX 74 XI 24 IX 78 VII 45 IX 84. 85 X 46 IX 87. 88. 54 VI 34 XI 6. 7 XII 9. 36 IX 1. 2 X 32. 50. 52 XII 27 XI 73 XII 39 I 85 X 3 IX 91 XII 40 XIII 43 VIII 17 X 47 XII 19 IX 92 XII 41 XI 48. 49 IX 62. 63. 21. 18. 19. 22. 23. 20 X 48 XII 10 XI 17. 21 IX 55. 83. 36. 14. 13 VIII 32 IX 25 X 53 IX 104. 26. 15 X 54 IX 16 XI 18. 19. 20 IX 6 X 42. 28 IX 40 'Sergio defensori. Filius noster magnificus' etc. (?) IX 66. 8. 64 XII 42 III 11 IX 118. 117. 109. 115. 110. 111 XI 73 IX 106. 107. 112 XI 70 IX 108. 119. 116. 121. 122. 120. 81 X 66 IX 125 XII 43 IX 82 XI 9. 10 IX 124. 17 XI 11 X 55. 36. 37 IX 70. 71 X 58. 39 XII 16. 17 VIII 19 IX 42. 28. 43 X 41. 40 XII 18. 11 X 9 XII 14. 13 X 33. 25. 60. 64 IX 27. 73. 76 XI 43 XII 44 X 15 IX 29. 30 XII 37 X 5 IX 44. 43 XIII 47 IX 31. 32 XIV 15 XII 45 V 29 XII 46 IX 89. 90. 34. 36 X 20 XII 49 IX 60. 37 X 26. Früher enthielt die Handschrift nach dem vorgesetzten Index noch zwanzig Briefe mehr: Sauino subdiacono. Felici ep̄o. Castorio notario. Juliano scriboni. Gratiarum actiones marcio augusto. Exhortatorium conductoribus massarum. Cypriano diacono. Constantinae augustae. Constantiae augustae. Sabastiano ep̄o. Eulogio et Anastasio. Anastasio. Eulogio. Datiano ep̄o. Johanni ep̄o Const. Castorio ep̄o. Furtunato ep̄o. Vergilio ep̄o. Omnibus epis qui in regno hildeberti fuerant. Hildericus regi. Johanni ep̄o.

¹⁾ LXXVII 1101. — ²⁾ scribimus. — ³⁾ nostri studii. — ⁴⁾ I. e. 1084. — ⁵⁾ om.

GREGORII MAGNI *homiliae XL in evangelia.*

238. membr. 4. 2 col. foliorum 121. saec. X.

f. 1 Si ¹⁾ igitur ²⁾ pascha xp̄s . pensandum nobis est quid | de pascha lex loquitur ; | —

f. 4^b seforū aīm ; | exp̄le omelie xxn . | seī sc̄i euangelii | sēd lucam . | In illo temp̄ duo ex discipulis ibant ³⁾ in castellum | — f. 5^b eum in fractiōne panis . Om̄l lectiōnis eiusdem habita | ad populum in | basilica beati petri apli | In cottidiana uobis sollēnitate laboran-
tibus | —

f. 7 ut proprios recipiat ad | regnum ⁴⁾ ; Explie om̄l xxiii | seī sc̄i eūg sed̄ ioh | In illo tempore mani festauit se iterum ih̄s | —

f. 27^b quibus | breuiter respondemus ⁵⁾ . || f. 28 amittimur ⁶⁾ magna ⁷⁾ . | Quia dum rem diligimus | —

f. 64^b sibi pro odore suae | earnis adibuit . | Quod ergo sibi tur-
pit ⁸⁾ . || f. 65 cumbebat ⁹⁾ . sed apud pae[n]itentem mulierem mentis
aepulis delectabatyr . | —

f. 121^b populū figuraliter exprimit . Qui dū conuersus ad dñm ¹⁰⁾

GREGORII MAGNI *homiliae in Ezechiem.*

239. membr. Grossoctav. foliorum 96. saec. VIII—IX.

f. 1 ¹¹⁾ sed ¹²⁾ erunt sicut angeli dī in caelo . unde ¹³⁾ per iohannem
dicitur | — unigenitus patris qui cum eo uiuit & regnat in unitate
sp̄s sc̄i | d̄s ¹³⁾ per omnia saecula saeculorum amen Incipit om̄lia iii . |
Uir cuius ¹⁴⁾ calamus mensurae in manu eius | ecce ¹⁵⁾ deseribitur —

f. 13^b sperantes in uerbo quod uiuit et regnat cum patre in
unitate sp̄s sc̄i d̄s ¹⁶⁾ per omnia secula seculorum amen . | Explicit

¹⁾ hom. 22 LXXVI 1177 d. Der erste Quaternion fehlt. — ²⁾ ergo. —
³⁾ Jesu ibant ipsa die. — ⁴⁾ regnum ipso adiuvante etc. — ⁵⁾ hom. 26. l. e. 1203 d. — ⁶⁾ hom. 27 l. e. 1205 d. Zwei Blätter fehlen. — ⁷⁾ amittimus maxima. — ⁸⁾ hom. 33 l. e. 1240 a. — ⁹⁾ l. e. 1243 d. Vier Blätter fehlen. —
¹⁰⁾ hom. 40 l. e. 1302 c. Bloß der Anfang der Homilie ist erhalten. Die letzten Blätter sind sehr beschädigt. — ¹¹⁾ Lib. II hom. II LXXVI 958 a. Die beiden ersten Quaternionen fehlen, von dem dritten fehlen die beiden ersten Blätter: von dem zweiten ist noch ein Fetzen übrig. — ¹²⁾ et unde. — ¹³⁾ om. —
¹⁴⁾ cui. — ¹⁵⁾ in manu esse. — ¹⁶⁾ om.

liber. iii. Incipit liber. iii. | Uir cuius ¹⁾ species quasi species aeris
mensus est uestibulū portę —

f. 24 seculorum | Incipit omelia .v. expositionū sc̄i gregorii. |
Memoratis superius thalamis propheta subiungit —

f. 36^b ergo plerumq; sc̄is etiam et in lotis sublimioribus positis
ut ad bona opera alii prouocentur ²⁾ || f. 37 Incipit homelia vi. | Post-
quam de contemplationis gratia obliquas fenestras insinuas profeta —

f. 49^b non solum ad orientem centum cubitis ³⁾ sed etiam ad
aquilonem dueuntur dum | cum iustis etiam peccatores per dona et
penitentiam ad perfectionem ueniant ⁴⁾. | Explīc̄. omelia .vi. Incip̄
omelia .vii. | Magna legentium debet esse discretio ut in saro ⁵⁾ elo-
quio cum —

f. 62 habere nos ante oculos dī omnipotentis ⁶⁾ palmas hinc
inde ⁷⁾ monstramus ⁸⁾. | Explicit omelia .vii. Incipit octaua . | Pro-
phetiae ⁹⁾ uerba quae largiente dñō hodie caritatis ¹⁰⁾ uestrae lo-
quenda —

f. 74^b pec̄camus atque u*tapremis ¹¹⁾ mundi post culpas laue-
mus | holocaustum ¹²⁾. explicit om̄e . viii. Incip̄. om̄el . viii. | Quid
sumus de mistieis sensibus hiezechiel profeta ¹³⁾ | —

f. 84^b homo factus p̄ nostris iniquitatib: in cruce sanguinē fudit.
qui uiuit et regnat cum patre in unitate sp̄s sc̄i d̄s p̄ ūnia secula
seculoř amen amen | zwei Zeilen leer | Sacri eloquii uerba ¹⁴⁾ misti-
cos sensus ut ¹⁵⁾ profeta p̄ adspirationem sp̄s sc̄i prudent̄ intel-
legens d̄t —

f. 96^b p̄ petuā ¹⁶⁾ erudit sit itaq; gloria ūnipotenti dñō nō ihū
xp̄o qui uiuit et regnat | cū patre in unitate sp̄s sc̄i d̄s p̄ ūnia s̄ela
scloř amen . | Expliciunt omeliae sc̄i gregorii pp̄ in extrema parte
ezechielis | numero decē dō gratias . ||

¹⁾ cuius erat. — ²⁾ l. c. 998 a. Der Schluss fehlt. Die Handschrift ist von
verschiedenen Schreibern geschrieben, so beginnt f. 37 eine neue Hand. —
³⁾ cubiti. — ⁴⁾ ueniant, largiente - seculorum. Amen. — ⁵⁾ sacro. — ⁶⁾ omni-
potentis Dei oculos. — ⁷⁾ et inde. — ⁸⁾ monstramus. Cui - seculorum. Amen. —
⁹⁾ Prophetae. — ¹⁰⁾ caritati. — ¹¹⁾ ut appareamus. — ¹²⁾ holocaustum.
Ad haec agenda adest gratia redemptoris nostri, qui etc. — ¹³⁾ Ezechielis pro-
phetiae. — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ Vorher hat die Handschrift 'per dolores
et uulnera et munera'

GREGORII MAGNI *moralia I—V.*

245. membr. 4. foliorum 180. saec. IX.

f. 5¹⁾ studii²⁾ ex utraq; fulciatur. Explicit prologus. | Incipit expositio beati iob moralia gregorii | per contemplationem sumpta . pars prima . | idē libri quinque , | Inter multos sepe queritur . qui³⁾ libri beati iob scriptor | —

f. 25^b a ue|neratione historiae n̄ recedat; explicit liber | primus ; Incipit liber secundus; | Scriptura sacra mentis oculis quasi quoddā spe|cūlūm —

f. 49 isl⁴⁾ uero uidens dñm dicitur et quid per iacob nisi iudai|eus — f. 49^b nudus quippe ad uterum matris reuertitur⁵⁾ || —

f. 62 profeeto e|quanimiter ad moñtū sublata tolleramus | Explīc liber secundus | Incip liber tereius; | Beatus iob ad mortem p&itus in temptatione | —

f. 92^b expedient⁶⁾ loca pducamus; | Explīc lib̄ tereius || Qui textū considerat & sensū saerae locutiōnis —

f. 125^b subiungit' et seruus lib̄ a dnō suo . Explīc liber nn̄
f. 126 Incipit liber quintus | Cū ualde occultas (*corr.*) sint diuina iudicia . cur in hac | —

f. 179 in desideriis infirmatur; | Explicit liber quintus⁷⁾ ||

XI—XVI.

246. membr. 4. 2 col. foliorum 110. saec. X.

f. 1 Reddere nazario me lector kare memento | Alterius domini ius quia nolo pati||

f. 2 Moraliorum gregorii | papae in expositione beati iob | per contemplationem sumpta | liber undecimus pars | tertia (*m. al. add. libri vi*) ||

¹⁾ Die Handschrift ist zu Anfang und zu Ende stark beschädigt. Die beiden ersten Blätter fehlen ganz, und erst mit fol. 5 beginnt die Handschrift einigermassen lesbar zu werden. fol. 2 unten: codex de monasterio sc̄i nazarii qd nomi (*sic*). — ²⁾ LXXV 516. — ³⁾ quis. — ⁴⁾ l. c. 584 b. — ⁵⁾ l. c. 585 c. fol. 49 von einer Hand des 11—12. Jahrhunderts ergänzt. — ⁶⁾ expetunt. — ⁷⁾ Von den beiden letzten Blättern nur je ein Fetzen erhalten. —

f. 2^b Quamvis ¹⁾ in plico | opere esse culpabilis | stili mutabilitas n̄ | debet —

f. 18 quia nee p carnalem hue deleetationem | uenit . Expli lib undeceimus | Incipit liber | duodeceimus | Mos iustorum est | tan^{tō} sollicitius pr̄esentē | uitam quam sit fugitiua | cogitare . quanto —

f. 34 de cordis sim plicitate laudauit. | Explicit liber duodecimus | Incipit liber tertius decimus | Esse hoc peruersorū | proprium solet quod | mala sua ²⁾ p conuitum bonis | —

f. 47 in suis | uocibus securus non est . | Explicit liber | tertius decimus | Incipit liber quartus decimus | Superioribus ³⁾ huius | operis parte traetaimus quod om̄ps d̄s ut | mentes corrigeret sub lege | —

f. 68 ante iudicium diutius expectauit | Explicit lib ^{***} decimus | Incipit lib | quintus | decimus || f. 68^b Quia amici beati iob . nequaquā | peruersi esse potuerunt. Sophar | naamathites (es in is corr.) | uerba testantur —

f. 89 in | se sed &iam in aliis oderunt. | Explicit liber | quintus decimus | + Incipit liber | sextus decimus. | Qui contra | ueritatis | uerba in alligatione | deficiunt . | Sepe etiā | nota replicant ne tacendo uicti uideantur —

f. 110 quia magna obscuritate | implicata sunt . opitulante dō latius | deserantur (disserantur corr. m. al.); Explicit liber | sextus decimus pars tertii ||

XXIII — XXVII.

248. membr. 4. 2 col. foliorum 146. saec. X.

f. 1 de locis ⁴⁾ singulis quasi p exerceenda caritate commouit . eorūq; ora sub specie consolacionis aperuit; —

f. 29 quę fortiter egerit . ad diuine spei munimen fugiens solidius uiuat: | Expli liber uicesimus | tertius: Incipit viresimus quartus: | heliu uim supnē | dispensationis insinuans —

f. 33 patientē grauis innotescit: | Expli lib vicesim' | quartus. Incep̄t lib | xxv | Ipsa humanę edicionis qualitas indicat. | quā longe reb; c̄eris | —

¹⁾ LXXV 953. — ²⁾ sua mala. — ³⁾ Superiori. — ⁴⁾ lib. 23 LXXVI 250 b. Zwei Blätter fehlen.

f. 75^b oritur exordia honoris ignorat; | Expl lib̄ xxv. Incip̄ lib̄ vicesimus sextus | In locutionibus suis | hoe arrogantes uiri habere int̄ alia —

f. 112^b extendam¹⁾; | // 2) p̄l lib̄ vi | // esimus sex//us; Incip̄ // vicesimus | // ptimus: | // squis de | // gnis dietis | // rogantiū | // mere scienc| // 3) nit̄. p̄uidere soller̄t deb& —

f. 146^b turba depr̄ehensi adhue | syeomori arborem non | inueniunt: | Explicit lib̄ xxvi | dō gratias | amen ||

XXXII—XXXV.

249. membr. 8. foliorum 150. saec. X.

Vorn auf dem Vorsetzblatt + iste liber p̄ sextum scribi deb& quia pars ē ultima *auf der Rückseite desselben* Codex de monasterio sc̄i nazarii . quod vocat²⁾ Lauresham | Incipit lib̄ tricesimus secundus pars ultima | Reddere nazario me lector kare memento | Alterius domini ius quia nolo pati ||

f. 1 In hoc libro continentur moralia in iob | libri . iii . beati gregorii papae urbis romae | Sc̄i³⁾ uiri . quo apud dñm altius uirtutū | dignitate proficiunt . eo subtilius indignos | —

f. 37 sine termino sup celos regn&; Expl̄ lib̄ xxxii . | Incip̄ liber xxxiii | Antiquo hosti qui sub uehemoth nomine dominica uoce describitur . superbi quique tanto familiarius —

f. 87^b flammā quippe suggestionū . extinguuit citius | unda lacrimarum ; Expl̄ liber xxxiii : | Qui non est diligens et studiosus lector in isto libro nich̄ pficit | anno dñi 300 ccc xcvi rubricatus est textus iob || f. 88 Incipit liber beati gregorii xxxiii | Quia ex hoc mundo corpus gerimus . uniuersitatis terminum ex ea que⁵⁾ nos sumus parte pensemus . | —

f. 118^b dum | in sem&ipsis principaliter humilitatē tuentur ; finit | Explicit liber xxxiii. Incip̄ liber xxxv. | Quia iste ultimus huius operis liber est . & locis difficultioribus pertractatis minus obseu[ra sunt —

f. 150 sieut⁶⁾ per | me uerba audit . pro me lacrimas reddat . | Explicit lib̄ xxxv ||

¹⁾ extendatur. — ²⁾ Ein Stück aus dem Blatte geschnitten. — ³⁾ Quisquis de magnis dietis arrogantium sumere scientiam. — ⁴⁾ LXXVI 631. — ⁵⁾ qua. — ⁶⁾ si eum.

HIERONYMUS *ad Damasum.*

187. membr. 8. foliorum 66. saec. IX.

f. 1 Codex sei nacii laur/// || f. 1^b Incipit epistola | sei hyeronimi pri | ad damasso papa | urbis Roma | Beatissimo ¹⁾ papae damasso se|des apostholicae urbis ro|mae hyeronimus . supplex legi |

f. 4 usq; centum . quinquagisimo ²⁾ . | oret p nobis . beatitudo tua . beatissimae papa | Explicit prefatio | Incipit expositio psalterii uel literarum | Quae peruersorum capita . cognoscunt' | psalterium ³⁾ dicitor ab psalentium multorum modolamine vocis —

f. 5^b fiat fiat quod est semper . | Psalmorum Lib . ueſt haſt . v miſt . c . | Beatus uir qui non habuit | —

f. 6 impiorum peribit . | Quare fremuerunt gentes . & populi | —

f. 6^b confidunt in eñ | in Dñe quid multiplicati sunt qui tribulant me — dicunt anima mea || f. 7 enthält Recepte von gleichzeitiger Hand: Unguentū ad uentrē soluendū und potio ad ptyicos || f. 8 (— 66) Inept alfa .. betū . galie|ni ad paternum (*Beschreibung von Pflanzen mit Angabe ihres Gebrauches in alphabetischer Ordnung*). —

HIERONYMI *dialogus adversus Pelagianos.*

178. membr. 8. foliorum 82. saec. X.

Auf dem zweiten nicht numerirten Blatte von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts Iste liber pertinet ad sēm nazarium in laurissa | monasterium pmonstratensis ordinis . redde sibi |

f. 1 Incipit ⁴⁾ epistola hieronimi ad thesi|phontē ⁵⁾ contra heresim pelagi ⁶⁾ . | Non audacter ut falso putas sed amanter studioseq; fecisti . ut | nouam mihi ex neteri mitteres questionem . quae ante litteras —

f. 12^b cum ue|rām fidem meae xps reliquerit uoluntati ; || f. 13 Explicit prologus; Incipit liber; | a Dic ⁷⁾ mihi critobule . uerum ⁸⁾ est quod a te scriptum audio | posse hominem sine peccato esse si uelit. & facilia dī esse | precepta ; c Uerum attice sed non eodem sensu . ab emulis ac|cipitur —

¹⁾ XXX 294. Vallarsi hat diese Handschrift benutzt. — ²⁾ CL. — ³⁾ ? —

⁴⁾ ep. 133 XXII 1147. — ⁵⁾ Ctesiphontem. — ⁶⁾ adversus Pelagium. —

⁷⁾ XXIII 498. — ⁸⁾ uerumne.

f. 41 reperire non poterit; Cor enim filiorum hominum repletū | est malitia; Libri pars prima finit | Incipit pars secunda | c Multa quidem de scripturis sc̄is. memoriter copiosaeq; —

f. 67 sub peccato . ut omnium misereatur . & cetera quae sepe replicabimus ¹⁾; Finit libri pars secunda . | Incipit pars tertia | Delectatus sum tuorum multiplicatione sermonum . | —

f. 82^b delicta solui dicit in baptismo ut cuius in e&eris auctori|tate ducimini , &iam in hac parte errorem sequamini ; ||

HIERONYMUS in *Ecclesiasten.*

175. membr. 4. 2 Col. foliorum 66. saec. X.

f. 2 Von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts Qui te furetur hie demoīs ense secetur | Iste sit in banno qui te furetur in anno. | Codex monasterii S̄i Nazarii q̄ vocatur laurissa

f. 2^b Incipit tractatus | beati Hieronymi presbiteri | in ecclesiasten . | Codex de monasterio s̄ei nazarii quod nominatur lauresham .

f. 3 Memini ²⁾ me ante | hoc ferme quinq̄uennium | . eum adhuc | romē essem . et eeclesiasten s̄cae blesillae | legerem . —

ibid. fonte* ueritatis amisso ³⁾ . op̄nionū | riuolos consecutarer | Uerba ecclesiastes . Filii | dauid regis hierusalem . | Tribus nominibus : uocatum fuisse | —

f. 65^b Uae quippe his qui dieunt malū | bonum . & bonum malum . Explicit expositio | eine Hand des vierzehnten Jahrhunderts fügt hinzu b̄ti Jeronimi super ecclesiasten ⁴⁾ .

¹⁾ replicauimus. — ²⁾ XXIII 1009. — ³⁾ omissio. —

⁴⁾ f. 66^b von einer Hand des zehnten Jahrhunderts

Breue de libris que heilradi fuer²

liber euangeliorū

liber comiti

missalis

antefonarius

Itē gradal & penitentialis

in uno volumine

lib eucherii

lib de pura confessione

quaternio^{nes} de reddendis decimis & omelie

tertia de cartalario

quarta de baptisterio

HIERONYMUS *in evangelium Matthei.*

177. membr. fol. foliorum 123. saec. IX.

Auf dem Vorsetzblatt Codex de monasterio sc̄i nazarii in laureshā.

f. 1 Incipit prefatio hieronimi | pr̄bi in explanationem | Tres ¹⁾ fuisse | qui euangelia scribserunt et lueas euangelista | testatur dicens, quoniam quidem mul^{ta}* conati | sunt — f. 3^b scribenda concludat . | Expl̄ praefatio hieroñ p̄bi | Incip̄ lib̄ primus expl̄natione hieronimi in matheū | Liber | generationes (*corr.*) ihū xp̄i | In esaia legimus —

f. 36^b quod quantum cumque seminaueris tantum et messurus es ²⁾ | Expl̄ lib̄ . 1. | Incip̄ liber secundus | Johannes ³⁾ autem | cum audisset in uinculis opera xp̄i mittens duos de discipulis suis —

f. 65^b sed a doctrina pharisaeorū et sadduceorum; | Explicit liber secundus . | Incipit liber | tertius . || f. 66 Uenit autem | ih̄s in partes caesariae filippi; | filippus ist (*sic*) est frater herodis | —

f. 94^b pharisaeorū non q̄si discipulus . sed q̄si temp. tor accedit. | Explicit liber tertius | Incip̄ liber quartus | Congregatis autem | fariseis interrogavit eos | ih̄s dicens quid uobis uidetur | —

f. 123 n̄ ignorat . eam diem in qua se seit futurum cū apostolis . | Explicit . Explicit . ||

de grammatico .II.

It penitentialis

pactis

de missale

de sermone in monte.

Dann folgt eine Bemerkung von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts: Anno dñi millesimo trecentesimo sexagesimo | nono | in die s̄c̄o 4 p'mi et feliciani op̄pidum | heppenheim per ignem pp'ium totaliter | est destructū itaq̄ nō remanerūt nisi q'nq̄ edificia || . — Vallarsi hat diese Handschrift benutzt, ebenso die folgenden. Die ausserdem von ihm angeführten Palatini sind aus späterer Zeit.

¹⁾ XXVI 15 — Plures. — ²⁾ sis. — ³⁾ Stimmt nicht mit der Ausgabe, weil fast durchweg in den Ausgaben des Hieronymus die eitirten Bibelstellen mit der grössten Willkür verändert sind. In sehr vielen Fällen stimmt wie hier die Erklärung des Hieronymus gar nicht zu dem vorgedruckten Texte.

HIERONYMI (?) *fides.*

186. membr. 8. foliorum 36. saec. X.

f. 1 Fides sc̄i hieronimi pr̄bi | Credimus¹⁾ in dñ patrem omnipotentem | cunctorum visibilium & invisibilium conditorem | Credimus & in dñm nr̄m xp̄m p̄ quē —

f. 3^b me maculare uoluerit se inperitum nel maluolū | uel &iam non catholicum non me heretieū conprobabit (b ex u) Expl. m. al. add. Ebrietatis uitiiū declinandū | Qui eupis esse bonus — *ibid.* subpungit anhelitus artus || f. 4. 4^b *leer* || f. 5 Incipit opuscula Sc̄i | Efrem de paenitentia | Dñs | nos ter ih̄s xp̄s descendens | de regno patris & effectus ē uia | salutis . sup paenitentiam instruens beata sua uoce sie ait || —

f. 34^b qui aū pseuerauit | in amore dī hie saluus erit qui habet fontem | sempiternū amen Explē liber sc̄i effrē | Plurima labenti donaū -luminaria eaelo | Conditor omnip̄s humane noctis : ut umbras | Lustraret diuina poli de culmine flaūa ||

f. 35 caro²⁾ facere nisi uoluerit anima munda ergo | cogitatione animo & caro n̄ peccat audi anima — f. 36 aspectus nāq: amoris iacula mittit concepiscendi libidine || f. 36^b *erloschen.*

HIERONYMI *quaestiones hebraicae in genesin.*

183. membr. 8. foliorum 36. saec. IX.

f. 1 In nomine summi creatoris | incip̄ liber questionum (m. al. add. a s̄eo hieronimo editus) | Qui³⁾ in principiis librorum debebā secuturi operis argu|menta pponere —

f. 2 parvulos & in angulis gr̄rire tenebrosis . | Expl̄ prologus | Incip̄ liber questionum | In principio fecit d̄s eaelum & terram ; plerique aestimant⁴⁾ . ut⁵⁾ in altercatione quoq: iasonis & papisei scriputū ē & tertulianus in libro contra praxeam dis|putat —

f. 36 servientes | altari uiuant⁶⁾ de altari | Explicit liber quaestioñū hebraicarū amen dō gratias Sc̄i hieronimi pr̄bi⁷⁾.

¹⁾ XI 146 ed. Vall. — ²⁾ ? — ³⁾ XXIII 935. — ⁴⁾ existimant. — ⁵⁾ sicut. — ⁶⁾ uiuant. — ⁷⁾ Das eursiv Gedruckte ist von zweiter aber alter Hand hinzugefügt.

HILARIUS *in evangelium Matthaei.*

167. membr. 8. foliorum 33. saec. X.

f. 1 Sei Hilarii | incipit expositio | in euangelium | Mathei . super | titulos quatuordecim ¹⁾ | Gressus qui ²⁾ matheus | in ordine regiae successionis | ediderat —

f. 33^b sermo igitur ad originem propositi onis referendus est iohannis ut frequenter admonui ³⁾; ||

Diese Handschrift verdient umso mehr Beachtung, als sie von den Maurinern nicht verglichen worden ist.

JOSEPHI *antiquitates* ⁴⁾.

814. membr. Grossquart. foliorum 143. saec. IX—X.

f. 1 Codex de monasterio s̄ei nazarii . quod nominatur lauresham. |

f. 2 + Incipit ⁵⁾ . liber antiquitatis iosepphi . historiographi . feliciter | In principio ereauit d̄s caelū | & terram —

f. 12^b (xx) cum uirtute defunetus est . | Explicit liber primus | Incipiunt capitula libri secundi | haec insunt . in secundo libro historiarū | ioseppi antiquitatis iudaicæ . | i Quomodo esau & iacob — (iii) fratres habuit sibi subiectos . | Post mortem uero isaiae | filii —

f. 24 munera redditurus in pace . | Explicet liber secundus | ioseppi historiographi | Incipiunt . capitula . libri . tertii . | haec insunt . n libro . tertio | ioseppi historiarum . antiquitatis . iudaicæ . || i. 24^b Quomodo moyses populū — (xi) & neq : in aegyptū | reuersuros. Expl . | Incipit liber tertius . | Igitur impinabiliter hebraeos tali | —

¹⁾ Sancti Hilarii in evangelium Matthaei commentarius IX 917. —

²⁾ Gradum quem. — ³⁾ Joannes ut frequenter admonuimus cap. 14. 7. Hiermit bricht die Handschrift ab, ohne dass ein Defeit wahrzunehmen wäre. Auch verspricht der Titel der Handschrift nicht mehr. Am Rande finden sich die Zahlen der Capitel oder tituli I—XIII. — ⁴⁾ Diese Übersetzung wird meist Rusin beigelegt; Muratori glaubt, sie stamme aus dem Kreise Cassiodors. — ⁵⁾ Vorher fehlt ein Blatt, das den Index des ersten Buches enthalten zu haben scheint. Auf f. 1^b hat eine Hand des fünfzehnten Jahrhunderts denselben so ergänzt: Capitulum primum tractat de operatione sex dierum — Decimū nonum de Jacob tansituq; eius & regressu mesopotamie | hie codex tantū Duodecim libros historiarū iosephi in se habet | residui hie uaeant | Opus Divi Nazarii. ||

f. 33^b (xi) ut plaenerit unieniq: consideret : Expl liber .m. antiquitatis iudaiae | iosepphi historiographi . | Incipiunt capitula libri quarti . | haec insunt in quarto libro iosepphi | historiarū antiquitatis iudaiae . | i Bellum hebraeorū absq: notitia moyseos. — (v) ē ablatus Continet tempus hie liber annorum xxx | Hebraeos itaque deserti moles|tia —

f. 46 tamen p&itis ut nequaquā cum eis pugnare | debeat. Expl lib̄ .m. | hie aliqua praetermissa sunt . | Incipiunt capitula libri quinti . | Haec insunt . in quinto libro . ioseppi historiae | antiquitatis iudaiae | Quomodo hiesus .dux hebraeor̄ — (xiii) abstulere captiuā | Continet - sex . Explē capitula | Incipit liber quintus | Moises itaque praedicto | modo —

f. 58^b (xiii) ex domo eleazari receper̄^{denuo} . | Expl liber quintus . | Incipiunt . capitula . libri sexti . | haec insunt in sexto libro iosepphi . | historiarum . antiquitatis . iudaiae . | Interitus palestinoe — (xv) una | cū filiis . Continet hie lib̄ tempus annor̄ xxxii | ex̄pl capitula | Tenentes igitur palestini | captiuam —

f. 72^b habeta conuersatione defunctus est . | Explicit liber sextus. iosephi | iudaiae antiquitatis . || f. 73 Incipiunt capitula libri viii | haec insunt in septimo libro ioseppi | historiarū antiquitatis iudaiae . | Quomodo dī quidem — (xi) ad aedificiū | templi Continet — xl . | Incipit liber septimus | i Praedictum itaque proelium | gestū ē die qua dī — (xi) haec nos indieasse sufficiat explicit vii | Incipiunt capitula libri viii | haec insunt in viii libro iosepphi | historiarum antiquitatis iudaiae . | i Quomodo salomon suscepit regnū — (xii) pugnando deuictus est . | Continet — clxxiiii | Incipit liber viii | i Dauid itaque eius uirtutem | quantorumq' —

f. 104 Cui ochodias filius successit in regnū explē | Incipiunt capitula libri viii | haec insunt in | nono libro iosepphi | historiarum iudaiae antiquitatis | i Quemadmodum castra metatur — f. 104^b (xvi) samarios appellant | Continet — vi . | Incipit liber viii Lege feliē | Josaphat itaque rege ad hieru|solimam —

f. 106 p̄tiū creditoribus | daret & ex ipso olei p̄tio¹⁾ || f. 107 (v) recti in quo ait iudicabitis nā uerba uesani locutus | ē —

¹⁾ Die Hälften von f. 106 leer, ebenso f. 106^b. Eine gleichzeitige Hand bemerkte am Rande: hie deest.

f. 113^b oportunius edicemus Expl. lib⁷ viii | Incipiunt capitula libri .x. | Haec insunt in decimo loco iosepphi | historiarum iudaicæ antiquitatis | i Bellū regis assyriorū — (xii) p babilonios puenēr | Continet — decim | Expl. eaꝝ libri decimi || f. 114 Incepit liber decimus | Cum autem ezechias duarū tribuum rex —

f. 123^b p diuersa | sententia habebit Explicit liber decimus | Haec continetur in libro xi | ioseppi historiarum antiquitatis iudaicæ | Qualīt cyrus rex psarū iudeos — f. 124 (viii) quā iudeam obtinuit | Continet — trium mensium | Incepit liber undecimus | Primo imperii anno regis | persarum —

f. 133^b (viii) in his constituti | hierusolymitae degebant | haec continentur in duodecimo libro ioseppi historiarū | antiquitatis iudaicæ | Incipiunt capitula libri xii. | i Ut ptholomeus filius largi — pstratus ē xviii | Continet — clxx annorum | Incepit liber xii || f. 134 Alexander rex macedonū | ubi regnum psarum —

f. 145 qui eū principatū sacerdotii trib; annis habuit set defunctus est | Expl. liber xiiimus ioseppi historiographi iudaicæ antiquitatum || f. 145^b Von einer Hand des zehnten Jahrhunderts Reddere Nazario me lector kare memento | Alterius domini ius quia nolo pati | Reddunt ecce boni me Saluatoris alumni | hinc illis grates Nazarius referes ||

ISIDORI *etymologiae.*

281. membr. fol. 2 col. foliorum 308. saec. IX¹⁾.

f. 1 In nomine dī summi | Domino et | dī seruo Bra^{m̄n}ulioni ep̄o: ysi|dorus omni²⁾ | desiderio desiderauī nūne | uidere — domine & frater | Domino meo et uere domino xp̄ique electo ysidoro | ep̄orum summo, Braulio | seruus inutilis sc̄orū dī | O pie domine & uiorum pr̄stantissime, Sera —

f. 1^b marcescens (*ex marcise.*) Domino meo et dī seruo | braulioni ep̄o ysidorus, | Quia te incolumem cognoui | —

f. 2 beatissime domine, | Domino meo et uere domino xp̄ique electo . ysi|doro ep̄orum summo, braulio | seruus inutilis sc̄orū dī, sol& re|pleri —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI 864. — ²⁾ LXXXIII 908.

f. 4 inlustrari mereamur. | Domino meo et dī seruo bra|ulioni
ep̄o Ysidorus. Tuae sei|tatis epistule —

f. 4^b domine fratres (*corr.* frater) | Domino ¹⁾ meo et dī seruo
braulioni ep̄o ysidorus En tibi sicut — stilo maiorum, | Incipit capi-
tuł. lił. i. | De disciplina & arte — xxviii De generibus historiae | Finiunt
capitula libri .i. | Incep lib̄ primus de gra|matica | et partibus eius ||
f. 5. Disciplina a dis|cendo nomen accepit, | unde et scientia diei
potest —

f. 6 dextro ²⁾ monstrauit limite calle | — f. 6^b gre|cis uocatur
quando sibimet ³⁾ || —

f. 308 ut uis morbi ignis ardore sic|cetur. | Explicit lib̄ xx | dō
gratias . amen . | de sonitu auium | Aquilas clangere — cicadas fri-
tinnire . ||

Diese Handschrift verdient vor dem durch viele Rasuren ent-
stellten Frisingensis den Vorzug.

ISIDORUS *de fide catholica contra Judaeos.*

279. membr. 4. foliorum 40. saec. X^{4).}

f. 1 Incipit liber . sei | ae beatissimi . isidori | ad florentinam
sororem suam | Quaedam ⁵⁾ quae diuersis temporibus in ueteris |
testamenti libris -- mei laboris . Quia ⁶⁾ xp̄s a dō patre genitus est. |
i Judei nefaria incredulitate . xp̄m dī filium abnegantes impii | —

f. 16 non erat aspectus & desiderauimus ⁷⁾ || f. 17 res ⁸⁾ terrae
& inspiciam om̄is —

f. 22 atq; iudiciū declarauimus. | Incipit capitula libri secundi-
i Quia om̄s gentes ad dī cultu uocentur ⁹⁾ — xxvi Quia panis & cali-
cis saera|m̄tum futurum eē in holocaustu ¹⁰⁾ | Recapitulatio operis |
Incipit textus breuiarium ¹¹⁾ | precedentis libelli | Quādam ex parte
dñi & saluatoris nr̄i nativitatem | —

f. 40 (xiii) et statim | morte nouissima puniendus . sic ergo
//nā ¹²⁾ quaecumq; illis ¹³⁾ ||

¹⁾ LXXXII 73. — ²⁾ l. e. 76 b. — ³⁾ l. e. 79 b. fol. 6 von einer Hand
des zwölften bis dreizehnten Jahrhunderts. — ⁴⁾ Vgl. über diese Handschrift
Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI 863. — ⁵⁾ LXXXIII 449. —
⁶⁾ Quod. — ⁷⁾ l. e. 476 e. — ⁸⁾ l. e. 491 b. Ein Quaternio fehlt. — ⁹⁾ De
gentium vocacione. — ¹⁰⁾ Quomodo sacramentum eucharistiae praesiguratum
est. — ¹¹⁾ Vgl. l. e. 499. — ¹²⁾ omnia. — ¹³⁾ l. e. 524 b.

ISIDORUS *de natura rerum.*

834. membr. 8. foliorum 92. saec. IX—X¹).

f. 1 Reddere ²) nazario me lector care mem̄to | Alterius dñi . ius quia nolo pati . Amen .

f. 1^b Incipit martyrlogium . | Bedani pres̄i : | Januarius habet dies . xxxi . i kī ian̄. octauas dñi . & natale almachi qui iubente alyp- pio urbis praefecto —

f. 25^b colūbae uirginis sennonis sub aureliano imprē | quae superato igni caesa est ; | Explicit martyrlogium | Bedani presby- teri . || f. 26—26^b Concordatio mensium . Ter̄m . quadragesim̄ . Ter̄m . pasch . Ter̄m . rōg . Epaetae . || f. 28^b *Drei Heilige, über dem Bilde* Haec uulgo pictura man& dignissima laude Et manus eximia Laude cluente simul ; || f. 29 Incipit supp̄utatio eusebii hieronimi . ab adam — & obitus karoli impēr . *Von anderer Hand* Te pater ac fili nec non & sp̄s alme — Noxiā quis uenient felicia cedere cuncta ||

f. 29^b—33^b *Ostertafel von 836—1006* || f. 34 Hebraice . Theb&h . Greee tybi . Aegyptiace . eudihius . dicitur : Principium Jani . sanctus tropieus capricornus . Porro romani ianuarium ex nomine Jani vocauerunt . so durch alle Monate hindurch ||

f. 35^b Concordatio mensium in horarū spatio || f. 36 De computo uel loquela digitorum : | De temporum ratione dñō iuuante dicturi necessarium , duximus . utilissimam primo promptissimamq ; flexus | digitorū . paucis premonstrare sollertia . — f. 37^b prefigere scient . f. 38—f. 45^b *Verschiedenes auf die Osterberechnung Bezügliche* f. 45^b De his signis qui extra zodiacum sunt . Sunt ergo signa extra ea quae —

f. 46 serenitatem inde coniciunt . f. 47^b Incipit liber de astris celi s̄ei hisidori spalensis episco pi Incipit prologus | Domino . fratri . (& filio corr.) sisibuto . hisidorus . dum ²) te pr̄stantē —

f. 48 dictorum fidem efficiat . Explicit perfatio . Incipiunt capitula | De diebus — f. 49 xlvi de partibus terrae . | De diebus | Dies est solis orientis presentia . quo usq : —

¹) vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 103 LXXXI 71. — ²) Darüber ein Crucifix mit vier Heiligen. — ³) LXXXIII 963.

- f. 90 stadiorum & quinque exestimauerunt. || f. 90^b *Figur* ¹⁾ ||
f. 91 Incipiunt partes philosophiae . | Philosophiam . triuarieꝝ primo
diuiditur . — & sophisicam id̄ fraudolenta ac sieta . || f. 91^b—92
Tafeln zur philosophiae diuisio ||
f. 92^b Storia simplex est . Tropologica . id̄ morū institutio —
quia xp̄s mortuus ÷ p̄ pec̄atis nostris . ||

1448. membr. fol. foliorum 122. saec. IX—X ²⁾).

f. 1^b Me legat annales — astra poli | ♦ In dī nomine ; pauca incipiunt de temporib; | et de uariis temporis spatiis amen . | Δ Tempora unde dicta sunt a temperamento &iam nomen ³⁾ | —

f. 4^b propter diem | dominicum uariata Finit dō gratias amen |
f. 5 Cursus lunae per xii signa | etc.

f. 5^b ♦ Incipit ordo solaris anni cum litteris a s̄eo | hieronimo superpositis ad explorandam septimanae | diem et ad lune aetatem inuestigandam in uno | quoque die per xviii annos | Si quis itaq; &iā calculandi --- uetusta egyptiorū obseruantia traditum . || f. 6 ⁴⁾ II Grecorum mensis eydineos signū capricorni —

f. 11^b Nox horas xviii. dies horas vi || f. 12 Ita curreunt epacte lunaris in k. mensū per xviii añ . | u. s. w.

f. 13 Incipiunt argumenta grecorum de titulas paschalibus aegyptiorū inuestigata sollertia | Si nosse uis quotus annus —

f. 17 semper incipiunt pariter adsumas Expliciunt arguūta paschaliū titulorū | Incipit calculatio | Quomodo reperire possit quota sit feria —

f. 18 usque in presentem annum . m̄ deexlii || f. 18^b *leer.*

f. 19 In nomine dī summi domino ⁵⁾ et filio sisi buto isidorus | Dum te praestantem ingenio — fidem efficiat . | Explicit prefatio ||
f. 19^b i De diebus — xlviii De partibus terre . ||

¹⁾ Vgl. die Beckersche Ausgabe. Die Schrift des Isidorus de natura rerum findet sich vollständig in dieser Handschrift, vgl. Beeker S. XXVI. — ²⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 103 LXXXI 876 ff. — ³⁾ f. 2 unten: Iste liber pertinet ad librariam | Sancti martini ecclie magūtiñ | M Sindie' sst | 1479. — ⁴⁾ Calendarium und Martyrologium. — ⁵⁾ LXXXIII 963. Auch in dieser Handschrift findet sich die Schrift Isidors vollständig.

f. 20 Incipit liber rotarū sēi isidori epi | De diebus | Dies est solis orientis presentia . quousque ad occasum —

f. 39^b centum octuaginta milium stadiorum aestimauerunt ; finit amen ; dō quantum queo gratias ago meo ; uale .. ||

f. 40 *leer* || f. 40^b dies hab& horas xxiii . — ebdomada hab& dies vii Libra uel as siue assis xii unciae — siliquae | Siue igitur hora unam siue diē integrū —

f. 41^b dupliciter tripliciter & supra. | Uolusii . mecianni distributio it uocabula ac note partiū in reb; pecuniariis pondere numero mensura | Sepenumero cęsor animaduerti egre ferentē te quod | —

f. 44 ciati . ti . Partiū & numeri naturalis | causa durat . quāvis nominib; apud quasq; gentes referat ponderis & mensuraru modus neccrtus ē. Nam ei; dispensio ac dimensio . De mensuris . | Chorus dicit a similitudine collis —

f. 44^b stater uero qui ÷ medi&as untię || f. 45 *Über der Zeile m. s. XIV* Incipit ɔpot' | Tempora igitur a tēperamento nomen accipiunt | —

f. 39^b lunares ccxxxv dies exceptis bis sextis vī dccccxxxv . decies nouies enī duodenī || f. 60 *fehlt* || f. 61^b *Martyrologium* || f. 62 Versus de singulis mensibus | Primus Romanas — decembris adest | Item uersus de numero dierum singuloru mensiū | Dira patet iani — genialis hiemps | Tetrastikon autenticum de singulis mensibus | hic iani mensis sacer est — f. 63 ludere uerna licent | Versus de duodecim signis | Primus adest aries obscuro — ludere pisces | Tantae magnitudinis sunt signa singula etc. ||

f. 63^b Cursus lunae per duodecim signa u. s. w.

f. 64.u. Grecorum mensis eydyneos Signum capricorni | —

f. 69^b Nox horas xviii. dies horas vi . | Expliciunt quattuor tempora anni — momenta ccc l. dclx . || f. 70 Quota sit luna per singulas kldas per decem et nouē añ |

f. 70^b Loca embolismorum. Concordia maris et lunae.

f. 71 Quota sit quar̄ta decima luna per decem | et nouem annos.

f. 71^b Liuea xp̄e tuos — nouissimus ordo

f. 72 Ut praecepta mihi dederas dulcissime domne | — Posco tūum memorans flaccum sine fine ualeto .

f. 72^b und 73 enthalten anderes auf den Computus Bezugliche

f. 73 De interlunio. De eclypsin solis. De eclypsin lunae.

f. 73^b Incipit calculatio quomodo repperiri possit | quota feria singulis annis ximma luna paschae occurrat. | Primo anno circuli decennouenalis xxx est luna | —

f. 74 citissime inuenies. | haec dilecte cōmes — dum tibi fessus
f. 74^b Plura sint *** segmenta mundiq.; nostri circulos appellauere graeci | parallelos. principium habent indiae pars uersa ad austrum. pat& | —

f. 75^b Secundum persyen^{an}. aegypti euntem qui ess& horarum . xii. idemq; singulis | dimidia horarum spatia usq; ad ultimum adiācere circulis. & hactenus | de terris ¹⁾). | + diatessaron hab& uoces iii . interualla tria. | cxci . ccxvi . ccxlvi . cclvi . | + diapente hab& uoces v . interualla quattuor. | cxxii . ccxv . ccxlvi . cclvi . cclxxxviii . | + diapason hab& uoces viii . interualla septem. | cxci . ccxvi . ccxlvi . cclvi . cxci . ccxvi . ccxlvi . cclvi . cclxxxviii . ||

f. 76 Incipit de ortu et obitu patrum | A Adam ²⁾ pater generis humani dī manibus ex terra creatus uixit annis nongentis triginta sepultus in eariatharbe | quae distat ab hierusalem uiginti duobus milibus ad australē plagam. | B Enoch —

f. 79 ΖΗ Titus pauli discipulus & in baptimate filius natione grecus | cretentium ep̄s missus ibidem requiescit in pace: ~ || f. 79^b Ciclus solaris uiginti octo annorum per kīl | u. s. w.

f. 81 Laterculus secundum supputationem orientalium . in quo diem paschae — quem diem paschae debeas obseruare . || f. 81^b. 82 Tabellen || f. 82^b De temporibus et horis et momentis | Tempora momentis horis diebus etc.

f. 110^b (Argumentum de lunae cursu per signa) in xii . xxxii . in xv . xl . id est horam | integrum || f. 111 Itaque stella ueneris & mercurii hoc a superioribus trib^o | — f. 111^b Hipparchus — solem altiorē esse | quod luna sit . || f. 112 De lunae cursu per signa | Luna cotidie quattuor — f. 112^b pat& esse transgressa . | Item de lunae dis- cursu si qui signa ignorat . | Quod si quis signorum nescius —

f. 113^b xxx . Spatio mensū xii . | De trimoda temporum ratione | Tempora igitur a temperamento —

¹⁾ & — terris getilgt. — ²⁾ ?

f. 114 & dies & annos. | De minutissimis temporum spatiis | Hora
xii pars diei est. —

f. 114^b nunc atomum noeant. | De ratione unciarum. | Vneiarum
quoque diuisionem —

f. 115 & cubitum ac | semissem altitudinis . || f. 115^b leer.

f. 116 & De ratione temporum | Tenditur ratio temporū trimoda |
auctoritate —

f. 122^b (de saltu lunae) regiam uiam rite obserua | gaudens ut
cerete gloria in regni ||

*ISIDORI prooemia, de ortu et obitu patrum, quaestiones de veteri et novo
testamento, allegoriae.*

277. membr. 8. foliorum 1—93 saec. VIII—IX, foliorum 94—115 saec. X¹⁾.

f. 1 Incep. liber pr̄emiorum | siue prefationum | ueteris nouique
testamenti | Plenitudo²⁾. noui et ueteris testamenti. quam in ea³⁾ noni
(corr. m. post.) catholica —

f. 22 mundum lignum³⁾ | uitae. dn̄m n̄m⁴⁾ ih̄m x̄pm; explicit; |
Quorundam⁵⁾ sc̄orum⁶⁾ nouilissimorum que (corr.) virorum. hortus
uel gesta eū | genealogiis suis . in hoc libello indīta sunt; dignitas
quoq: et mors eorū . | adq: sepulera⁷⁾ sententiali breuitate notata;
quę quāuis omnib . notaꝝ | sint . qui p amplitudinē . scripturarū . |
percurrunt⁸⁾. facilius tamen ad memoriā. redeunt dū breui sermone
leguntur . || f. 22^b i adam — f. 23 lxxxiii titus | finiunt capitula |
Item capitulatio de nouo testamento || f. 23^b Incep. hortus uel ouitus
sc̄orum patrum. qui in scripturarum | laudibus efferuntur, | i Adam
protoplaustus⁹⁾ et colonus | paradysi —

f. 46 suā . iuxta poliandrū q̄od × prope nat¹⁰⁾. Finīt | Incipit .
eorū. qui in novo testamento sunt | lxiii Zacharias et elisabeth. ante
dn̄m | insti —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI
862. — ²⁾ LXXXIII 155. — ³⁾ lignumque — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Isidorus de ortu et
obitu patrum LXXXIII 129. — ⁶⁾ sanctorum patrum. — ⁷⁾ sepultura. —
⁸⁾ percurrunt scripturarum. — ⁹⁾ protoplastus. — ¹⁰⁾ Naim l. e. 143. Acht-
zehn Capitel fehlen.

f. 55 ibique ¹⁾ defunctus est. adq; (*m. post.*) sepultus || f. 56
Inēp. auctoritas operis presentis. x̄pe saue uotis bonis. | Jam ²⁾ tempus
est. ut seueritas | luculentis rationis optutibus | —

f. 56^b uel ut rex insederit thalamo. expl. | Inēp. namq. historia
chronica | quod etiam pari modo explauerunt. clemens uel theo-
philus. et timotheus dilectis simi dī ep̄i chronographi. et | dilectus
autem dī chronographus eusebius pamphiliensis ³⁾. | Anno autem.
XLII. octauiani augus|ti caesaris natus est dñs et | — f. 79 quantum
nobis expediri. | queat. || f. 79^b Igitur incipiamus | ipsorum caesa-
rum uel imperato|rum annos quos regnauerunt. | Licet ab aduentu
saluatoris in carne exponere secundum chronicam executionē. |
Augustus —

f. 81^b Iustinus . regn. ann VIII | Explicit. chronica. dō gratias. |
amen || f. 82 In nomine dñi n̄ ihū x̄pi . Incipiunt questiones sc̄i hys-
dori | tam de nouo. quam de uete|re testamentum. | dic ⁴⁾ mihi .
quid est inter nouum | et uetus testamentum. Respon|dit . uetus est
peccatum adae. | —

f. 89 eos dñs | per aquas diluuii . explicit . | Inēp. epistula . de
supputatione dierū. | anni cum mensib. anni uel bissex|tis; annus habet
dies CCCLXV . | mensis . XII . tempora . m̄ . uer; ēstus . | autumnus . et
hiemps. et per annus | tempora duo sunt. equinoctia | —

f. 90 transit . per malorum traditionum . | bissextum . || f. 90^b
Item computus | Cum ⁵⁾ omnes apostoli de hac luce migrassem .
error erat in populo. | —

f. 92 sc̄ificati | sunt . ad pasea celebrandum . expl | Inēp. sen-
tentia papae Leonis | de apocriphae scripturae (*diese Zeile ausradirt*) |
Curandum ergo est . et sacerdotali diligentia . maxime prouidendum —

f. 93^b patrum. prout ordo poscit leguntur. explicit . || f. 94
Allegoriae quaedam S. Scripturae | tam ueteris quam noui testa-
menti (*der Titel von neuerer Hand*) | domino ⁶⁾ sc̄ō ae reue-
rentissimo fr̄i orosio; | Isiderus (*sic*) quedam notissima nomina legis
euangeliorumque — commisi conrigendo iudicio; explicit prefatio. |
Adam figura x̄pi gestauit. Nam sicut ille sexta | —

¹⁾ ibique in pace. — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ LXXXIII 201. — ⁵⁾ ? —
⁶⁾ LXXXIII 97.

f. 103^b celestis coronam accepit: post hee sequitur | nouum testamentum: Quattuor euangelistas —

f. 114^b aeterne beatitudinis refectione saturabuntur 1) |

ISIDORI quaestiones in libros regum, in Esdram, de libro Machabaeorum.

276. membr. 4. foliorum 65. saec. X²).

Vorsetzblatt Liber monasterii laurissen̄ | Qui te furetur hic demoīs ense secetur | f. 2 Incipiunt capitula | i de natuitate samuhelis — f. 2^b xxi. Ubi occiditur saul. Expliciunt capitula . | Incip̄. explanatiuncula s̄ci Isidori . in libr̄ Regū . | Post librum iudicium³⁾ | sequitur regum; & aspice tempora . primo | —

f. 19 Gelboe enim montes . lubrici interpretantur. Exp̄ liber primus . | f. 19^b Incipiunt . capit̄. de lib̄. regum . secundo. | i Ubi ammonetur dauid ne templum construatur⁴⁾ . | — vi De catalogo uiorum fortium . | Incip̄ interpraetaſ . in lib̄. regum . n . | Post mortem itaq. saul . unguitur dauid & regnat —

f. 22^b inter filios dī . Explicit . interpraetatio | de libro . seundo. | Incipiunt . capitula . | de libro . regum . | tertio. || f. 23 i de salomone — vni de heliseo⁵⁾ et uirtutibus eius | i Succedit deinde salomon dauid; in quo quidem n̄nulla —

f. 26^b descenderet . qui nos a peccato mundar& ; | Incipiunt capitula de lib̄ . regum quartus . | i de duob . quinquagenariis cum militib . suis igne⁶⁾ combustis . | —

f. 27 vni de transmigrationis isli a nabocodonosor facta in babiloniā⁷⁾ . | Incip̄. interpr̄t . de lib̄ . regum . quartus . | Mittit rex impius duos quinquagenarios . cum subditis sibi militib . —

f. 29^b tamquam in caeli uolatilib . confingen̄do⁸⁾ requiescit . | De unitate fidei et caritate quae plenitudo legis est⁹⁾. | Quid vir unus . non solum ille unus dicitur . sed omnes conpetentes —

¹⁾ In der Ausgabe wird noch hinzugefügt: ad quam satoritatem nos perdueat Christus. Amen. — ²⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI 861. — ³⁾ LXXXIII 391. — ⁴⁾ Ne David templum aedificet. Das letzte Capitel des vorhergehenden Buches hat in der Ausgabe die Überschrift De morte Saulis et Jonathae. — ⁵⁾ Elia — ⁶⁾ cum—igne om — ⁷⁾ De transmigratione Israel in Babyloniam. — ⁸⁾ confugiendo. — ⁹⁾ ?

f. 33 inter hos fuit psecutor iudas; | De proximi uel defuneti . fratri copula ¹⁾. | Ex lege pximō (*m. rec.*) defuneti uel fratri copula deferebatur eius —

f. 38 vi. annis. xiii annis. xvi annis. xxviii annī. lv annis. | Incipiunt capit̄. de lib̄. hesdrae. | i De septuaginta annis captiuitatis & ihū sacerdoti ²⁾. | — nu De reditu populi in hierusalem. Expliciunt. capitula. || Incip̄. interpr̄. sc̄i isidori. in lib̄. hesdrae. | Nam ³⁾ quod &iam ⁴⁾ post septuaginta annos secundum eiusdem ⁵⁾ | —

f. 39 baptisma . non iteramus . | Incipit . de libro . machabeorum . | De machabeis aut̄ quid frib̄ . eloquar ⁶⁾ qui sub antiocho rege | —

f. 39^b saeculorum am̄ . | Explicit feliciter xp̄o dō gratias . | Ysidorus palanensis epī hi extant uersus . Titulus bibliothecae . | Sint ⁷⁾ hie plura saera sunt mundi alia ⁸⁾ plura ex his si qua placent | carmina tolle lege —

f. 40^b Vascula conereta fragili ⁹⁾ de puluere crete | Pia menta ¹⁰⁾ gerimus pocula nulla damus ¹¹⁾ . || f. 41 Incipit . praefatio | Dilectissimo fratri nothelmo . beda salutem; Quae | de libro regum dilucidanda —

f. 41^b dilectissime in xp̄o frater . Exp̄l praefatio . | Incipiunt capitula . | i Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem . & cetera — f. 42 xxx Et transtulit omnem hierusalem & uniuersos principes. et cetera . | Expliciunt capitula . || f. 42^b Incipit ipse liber . questionum in regum . | i Quod ait propheta ad heli loquens ex persona dī . Et suscita,bo mihi —

f. 63 constituam intrate in gaudium dn̄i uestri . | Explicit . liber questionum in regum. ||

IULIANUS Pomerius de vita contemplativa.

238. membr. 8. foliorum 77. saec. IX—X.

f. 3 Codex de monasterio sc̄i nazarii | nomine lauresham ||

f. 4 In dī nomine summi opificis | ineipit praefatio libri prosperi | Diu ¹²⁾ multumque | renisus sum uoluntati tuę | mi domine ¹³⁾ studio-

¹⁾ ? — ²⁾ De LXII annis captiuitatis — ³⁾ Jam. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ loquor. — ⁷⁾ LXXXIII 4107 — sunt. — ⁸⁾ hie mundalia. — ⁹⁾ fragilis. — ¹⁰⁾ pigmenta. — ¹¹⁾ l. e. 1111 b. — ¹²⁾ LIX 415. — ¹³⁾ domine.

sissime pontificum | iuliane — f. 4^b proposuistis adtexam ¹⁾ | Expli prologus | Incipiunt capitula | libri primi || f. 5 | Quod ea sit uitae contemplati + uae proprietas ubi d̄s mundo corde uidebitur | — f. 5^b xxv Quales esse debeat sacerdotes qui uolunt fieri uitae contemplatiuae participes. | Item incipit prologus || f. 6 Itaque iubes ²⁾ ut paucis edisseram | —

f. 6^b orationibus adiuuante tractemus Expl prologus | Incipit liber primus de | uita contemplativa | Quod ea sit uitae contemplatiuae proprietas ubi d̄s mundo corde uidebitur | Contemplativa uita | in qua creatorem suū creatura —

f. 22^b continetur ratio disseramus | Explicit liber primus | Incipiunt capitula libri | secundi | 1 De aetuali uita — f. 23 xxv Quā utile sit ieunio uel abstinentiae aduenientiū | caritate* plerūque preferre . Expl cap³⁾ || f. 23^b Incepit liber secundus | de aetuali uita | Superiore libro rationem | —

f. 43 donante d̄no disputemus | Explicit liber secundus . | Incipiunt capitula libri tertii | 1 Quantum a ueris uirtutib: uirtutum similitudines distent | — f. 44 xxxiii Ubi se de foto opere loquuntor excusat. | Expliciunt capitula | Incepit liber tertius | De uita contemplativa et quantum ab ea differat | aetualis . uel qualit — incipiam | quantum a ueris uirtutib: similitu | Quesistis quantum a ueris uirtutib: —

f. 73^b uerba sunt | instituta . Explicit prosperi | liber tertius fauente d̄no f. 74 *Von einer Hand des zehnten Jahrhunderts Codex de monasterio sc̄i nazari laursam* || f. 74^b vñ kl ianuarias | in Bethleem | natuitas dñi nr̄i | ih̄u xp̄i s̄ec earnē | Roīn. Jonini Pastoris | —

f. 77 Saturnini et poliearpi (*pridie kl Feb*) ||

JUSTINIANI rectae fidei confessio.

573. membr. 4. 2 col. foliorum 27. saec. X.

f. 1 Edictum piissimi | imperatoris justiniani recte fidei confessionem continens | et refutationem | heresium quae aduersantur catholicae | dī eccliae . | Scientes ⁴⁾ quod nihil | aliud sic potest miseri cordem —

¹⁾ In der Ausgabe folgen die Capitel fälschlich erst nach tractemus (f. 6^b). — ²⁾ iubetis. — ³⁾ Die Vorrede ist bei der Capitulation mitgezählt. — ⁴⁾ LXIX 226.

f. 6^b Exemplum hominis proponentes & dicentes | quod sicut ex diuersis naturis anima & corpore consistens homo una natura¹⁾ | f. 7 Sc̄orum²⁾ patrum hominis exemplo in mysterio xp̄i usi | sunt —

f. 27 & pro deceptis | & decipiendis ab eo . red& magno deo & saluatori nostro ihū xp̄o in die | iudicii. amen³⁾ . | Finit . ||

LACTANTII *divinae institutiones.*

161. membr. Grossocetav. foliorum 236. saec. X.

f. 1 Dō⁴⁾ autem quia semper unus est . proprium nōmen . e . d̄s . super est de responsis saeriq: carminib: | testimonia . quae sunt multo certiora proferre⁵⁾ —

f. 30^b libens ac paratus adcesserit . | Firmiani . Lactanti . de falsa . religione deorū . | lib̄ priū explicit || Inēpt . de eadē | religione | falsa⁶⁾ . lib̄. ii | Quamquam primo libro —

f. 60^b potuisse fateantur . | Firmiani Lactanti . | de falsa religione | deoř lib̄ . ii . explie . || f. 61 Inēpt . de falsa sapientia philosophorum . lib̄. tertius . | Uellē mihi . qm̄⁷⁾ ueritas —

f. 98 proximus indicabit . || f. 99 Inēpt liber iii . | de uera religiōn | et uera sapientia⁸⁾ . | Consideranti⁹⁾ mihi —

f. 134^b de iustitia disseramus . | Firmiani Lactanti | de religione uera | et uera sapientia | liber . iii . exp̄lt . || f. 135 Inēpt . lib̄ . de iustitia . feliciter . | Non ē . apud me dubiū — *

f. 163^b passionis & p̄niū. + Firmiani Lactanti de iustitia lib̄ v . exp̄lt . || f. 164 Inēpt de uero cultu | liber . vi . feliciter . | Quod erat officium —

f. 201^b officio suo¹⁰⁾ | satisfecit . || f. 202 Inēpt . lib̄ . viii . | eiusdē de vita beata . feliciter . | Bene hab& iacta sunt —

f. 235^b a dñō consequamur | Firmiani Lactani (*sic*) | explicit . lib̄ . viii . eiusdē | de vita beata . felicēt . || f. 236 De dī opificio . Id . ē . de ratione firmiani | Lactanti . ad demetrianum . |

¹⁾ l. e. 236 c. — ²⁾ l. e. 238 b. Ein Blatt fehlt. — ³⁾ l. e. 268 b. —

⁴⁾ VI 140. Der erste Quaternio fehlt. — ⁵⁾ Auf derselben Seite unten: Iste liber pertinet ad librariam | Sancti Martini ecclae magūtiā | // | anno 1479. —

⁶⁾ De origine erroris. — ⁷⁾ quando. — ⁸⁾ de vera sapientia et religione. —

⁹⁾ Cogitanti. — ¹⁰⁾ suo officio.

Illud ¹⁾ quoq; uenire in quaestionem potest . utrumne anima ex patre au potius ex matre . —

f. 236^b qua ad beatae uitae statum exspectant ²⁾ . | Von derselben Hand, wie es scheint Antestis dñi nimium praeclarus amande | hunc tibi lotharius librum sic scribere fecit . ||

MARIUS MERCATOR.

234. membr. 4 fol. 1—113^a saec. IX—X, fol. 114—272 (2 col.) saec. X.

f. 2 In ē epistula anastasi romanae urbis episē ad iohannem episē iherosolimorum super nomine rufini | Probate ³⁾ quidem adfectionis ē hēc ⁴⁾ ut de sacerdote sacerdos loquaris | —

f. 2^b uiderit ubi possit absoluī | Exp̄. In ē propter fidem ⁵⁾ | Propter ueneratione sc̄orū locorū hiersolymā & b&hleē uenimus. & intelleximus plurimos —

f. 3 eottidie fieri anathema sint. Finit de fide de nomine rufini . | Commonitoriu lectori aduersum heresim pelagi & c̄lesti ūl & iā scripta iuliani a mario mereatore seruo xp̄i ⁶⁾ . | Questio contra catholiceā fidē apud nūllos syrorū & p̄cipue in eilicia ad ⁷⁾ theodoro quondā epō | oppidi mamsistē —

f. 4 conuincimus | & deflemus . Finit prologus . | Nunc uerba iuliani ex libro eius primo ⁸⁾ ad florū capitulo cxii ita , sed ⁹⁾ eurrant ad eū || —

f. 13 tibique eoaptauit ¹⁰⁾ dictum hoc parturisse te montes unde nascetur ridiculus mus; | Marius mereator xp̄s ¹¹⁾ seruus lectori con-

¹⁾ De opificio Dei 19 VII 73. — ²⁾ quae ad vitae beatae statum spectent l. c. 76. — ³⁾ XLVIII 231 XX 68 XXI 627 Hieronymus ed. Vall. 2, 577. Valsarsi hat diese Handschrift benutzt. — ⁴⁾ hoc. — ⁵⁾ Fides Rufini. Ausserdem XXI 1123. — ⁶⁾ XLVIII 109. Von hier an gibt den Text des Marius Mercator Baluze (Galland. bibl. Patrum tom. VIII 615 ff.) Mit Recht hat er dem Palatinus den Vorzug vor dem von Garnier zu Grunde gelegten Bellavensis gegeben. Ausserdem ist Garnier, dessen Text Migne thörichter Weise wiederholt hat, in der Anordnung der einzelnen Stücke in der Sammlung des Marius Mercator mit der grössten Willkür verfahren. Baluze ist wieder zu der durch die Handschriften bezeugten Anordnung zurückgekehrt. Eine neue Vergleichung des Palatinus ist indess nicht überflüssig. — Im Folgenden sind die Varianten nach Baluze angegeben. — ⁷⁾ a. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ Verba Juliani. Sed. — ¹⁰⁾ eoapabit. — ¹¹⁾ Christi.

seruo suo salutaem; grecus ser^{mo} theodori est quondam episcopū oppidi mansisteni ¹⁾ prouincie eilicie . hunc ego ²⁾ pro facultate —

f. 13^b persequendus . nunc expositio praeceps fidei theodori | superscripti . Qui aut ³⁾ nunc primum —

f. 14^b hec sentit anathema sit . Immo nos tibi catholici dicimus qui talia ore impurissimo | —

f. 16 semper & ⁴⁾ in secula; finit . *It alia epistula* ⁵⁾ | Item marius mercator seruus xp̄i lectori conseruo salutem . Samosateni pauili adque nestorii est ista non minus impia quam uana doctrina Nestorius uerbum dī —

f. 16^b iurae dañatus est; *finit. It alia* | Item marius mercator seruus xp̄i lectori conseruo suo & parens in dñō fidei salutem; Nestorii | quondam ep̄sc̄pi —

ibid . lapsus infeliciter conruit doctrina pietatis ē | sensatorū —

f. 17^b idē ipse & in seūa seūorū finit itē tractus ⁶⁾ alius . Čtumelias | qdē in me heretiquoy —

f. 21^b unificabuntur | Ipsi gl̄a in seūa seūorum . Finit . Item tractus ⁷⁾ alius ⁸⁾ . | Plausus amatores xp̄i populos —

f. 22^b gloriam iudicare . Explicit | Item eiusdem sermo in ecclesia habitus postquam litteras caelestini romani episcopi | — viii . idus decembris . cons̄ theodosi | xiii . et ualentianii . iii . aug post sextum diem quam easdem litteras sumpsit . | Dulcem nob̄ praecedens —

f. 25^b dī pacis erit | uobiscum. Finit. Item incipit eiusdem die altera id ⁹⁾ dominica. | Aliis in terra sit aliarum — f. 26^b seūorum . Finit . Item eiusdem ¹⁰⁾ epistula ad cyrillum alexandrini episcopum | rescribentis similiter ex greco sermone ¹¹⁾ translata . | Iniurias quidem aduersum nos —

f. 28 neq; | eccl̄a dī ipsi gl̄a in seūa seūorum . | Nunc exemplum epistolę cyrilli ep̄i ¹²⁾ alexandrini ad eundem nestoriū ex | greco in latinū cū ¹³⁾ impiissime contradicens idem nestorius respondendum | esse putauit sicut superius continetur . | Garriunt quidē sicut audio quidā —

¹⁾ Mansisteni. — ²⁾ ergo. — ³⁾ autem. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Das eursiv Gedruckte hier und im Folgenden von anderer, aber alter Hand. — ⁶⁾ tractatus. — ⁷⁾ tractatus. — ⁸⁾ alius Nestorii. — ⁹⁾ id est. — ¹⁰⁾ eiusdem Nestorii. — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ cui.

f. 29 inter sacerdotes dī; Finit¹⁾. | Item eiusdem epistula²⁾ ad eundem nestorium epistula secunda ex greco sermone | Uenerabiles uiri hae³⁾ fide digni —

f. 29^b qui nobisēū ſ salutant explicit⁴⁾ | Item eiusdem epis cyrilli ad clericos suos constantinopolim constitutos ex greco sermone | Legi litteras missas —

f. 31 & uibere & mori maximum uotum est . expi . | Item nes|torii de diuersis eius libris uſ tractatibus excerpta ab episcopo cyrillo capitulo ex grēco | a noſ in latinū uersa ida⁵⁾ de codice confecto quaternione . xxvi . Inter cetera & infra; | Oportet nosse nos —

f. 33^b (xxi) adseritur seruus . | Item eiusdem contra heresim pelagi . | Seu celesti contra quorū prauam —

ibid. translatus . | Multis inquit & defreuenter angorum —

f. 35 et reliqua ad pſentē rem⁶⁾ minime ptinentia . | Item eiusdem in adam tractatus cuius initium istud est in ecclesia publice habitus . | Sol quidē supra terras altior —

ibid. eā inde restaurans . Itē eiusdem in eo quod scriptū ē | haec oñā tibi dabo si procidens adoraueris me . Cuius initium istud⁷⁾ ē in aliū sermonē lingua p̄urgente —

f. 35^b deiecit atq; prostrauit . | — Itē eiusdē tractat' alius ad popuL in adā | Et auditorū me exp&entiū —

f. 36 in secula . Nunc exemplum apostole eiusdem || f. 36^b nestorii ad cęlestiū rescribentis de greco in latino⁸⁾ translatae | Honorable & religiosimo p̄bro cęlestio nestorius in dñō salutē noli egre ferre —

ibid. religiosissime frater . | Item exemplū cōmuniturii qđ sup nomine cęlesti greco sermone a mercatore | datum — postmodū in p̄senti damnati ſ . Cęlestius quidā eunuchus matris utero —

f. 39 miseratione suscepti sunt. Finit⁹⁾ . | Item nestorii blasphemiarū capitula quib; litteris ad se missa seis¹⁰⁾ cęlestino | romanę urbis ep̄o et cyrillo alexandrino contradic̄ . et disputationib; | breuissimis respondendo .xii. capitula fidei . que ad se missa fuerant refellit . | Nunc epi cyrilli priora —

¹⁾ om. — ²⁾ om. — ³⁾ ac. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ ita. — ⁶⁾ rem praesentem. — ⁷⁾ istud initium. — ⁸⁾ latinum. — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ missis a sancto.

f. 45^b prorsus ēē nihil potest . | Post consulatū dñm fl. theodosii .xiii. & fl. valentiniani —

f. 53 eum fore anathema siē sup dietū est . Ex libro ipsius nestorii ex quaternione | xvi dogmate quotiens igit' sēā scribura dictura est uel generationē xpī | —

f. 53^b demonstrandi . ecce hic plane confit&ur neminem ante se talia populo pdicasse . | Cyrillus ep̄s alexandriae subserpsi —

f. 56^b Theodorus ep̄s eari|delon (c eras.) subserpsi . | Explicit¹⁾ ep̄sc nomina qui interfuerunt sinodo contra nestoriū | numero cxciii || f. 57 qui suā mentem dō sēō deuouere —

f. 69^b sc̄m xpī corpus dixeris esse communem²⁾ || f. 70 in iudicium³⁾ uitae omniū dñs subiit⁴⁾ —

ibid. in secula seculorum . amen . | Cyrilli ep̄i alexandree⁵⁾ ad ea quę theodoretus contra ana|thematismos dixit . | Cyrillus reuerentissimo & dilectissimo fratri & consacerdoti euoptio in dñō salutē | Legi qua&ua⁶⁾ sc̄imonia dudū —

f. 85 & adie& ad percipiendum; exp̄l . aīn⁷⁾ . | Eiusdem theodoriti ex p̄fatione librorū quinque | quos aduersum beatum cyrillū alexandrīnē ciuitatis | antistitem sc̄mq, conciliū ephesenū a quo nestoriū damnat; | ē diabolo instigante conserbisit . Inter cetera . | Prius quam conuentus apud ephesum celebraretur duodecim | —

f. 87^b Eiusdem ex capitulo tricensimo | Dī filius — eius assumens; | Item epistula eiusdem seeleratissimi theodoriti directa nestorio iam in exilio pro sua perfidia constituto qua satisfacit —

ibid. Eiusdem theodori⁸⁾ ex epistula quam pro consolatione || f. 88 nestorianorum constantinopolim destinauit in qua dicit . quod — subsecuta post alia . | Fidelis inquit d̄s —

f. 89 pdicant dñm | Constant⁹⁾ hunc theodoritum per haec scripta — adprobemus theodori māsuestini ep̄i de secundo codice | lib¹⁰⁾ quarto folio decimo contra sc̄m augustinum defendantem originale peccatum & adam per transgressionem mortalē factum catholice disserentem; | Tantis extantibus quae demonstrent —

f. 91 sustinere | Eiusdem theodori ex viii. sermone catacismi folio .vii. | Nec enim inquit si duas —

¹⁾ Expliciunt. — ²⁾ XLVIII 963 c Baluz. l. c. 683 e. — ³⁾ l. c. 967 e. Baluz. l. c. 685 e. Zwei Blätter fehlen. — ⁴⁾ subit. — ⁵⁾ Alexandrini. — ⁶⁾ quae a tua. — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ Theodoreti. — ⁹⁾ Constat. ¹⁰⁾ libri quarti.

f. 91^b sine peccato custodiens . | Diodori tarsensis ep̄s diuidentis deitatē xp̄i ab eius humilitate | Ih̄s inquit — comprobatur. Item eiusdem diodori | Non sic inquit — substantia . | Blasphemie hibet¹⁾ edessenorum ep̄s | Non inquit inuideo — fuerat factus; | Eutherii heretici reprehenderit in²⁾ sc̄orum patrū doctrinā | & maxime beati cyrilli alexandrini pontificis quā de xp̄o protulit dicens —

f. 92^b approbantur . sed iam supradicti eutherii uersuta prauitas & nihil apud fideles ulte|rius ualitura pandatur; O inquit inconsiderata —

f. 93 sermonibus prodere | Ad caelestinum papam nestorius ep̄s constantinopolit̄ | Didici honestissimum cyrillum alexandrinae urbis ep̄m p̄pt libellos contra eum nōb oblatos | —

f. 93^b ad tractatum diuinitatis dñi xp̄i . | Epistula synodica sei cyrilli alexandrini ep̄i directa nes|torio quondam constantinopolitanae urbis ep̄o duodecim continens anathematismi . capitul . | Religioso —

f. 97^b uniuiscator ut d̄s anathema sit . || f. 98 Cyrilli ep̄i alexandri³⁾ scholia de incarnatione unigeniti | quid est xp̄s | Xps⁴⁾ nomen nee definitionis uim optinet nec cuiuspiā substantiā; | —

f. 113^b rectas cogitationes euntes & sensus ad caelestis uocationis palmā peruenimus⁵⁾ in xp̄o p̄ quem & cum quo dō & patri gla⁶⁾ sp̄ū sēo in seculo amen . explīc . || f. 113^a Codex de monasterio sei nazarij (*von einer Hand des zehnten Jahrhunderts*) ||

f. 114 Über der Zeile von einer Hand des sechzehnten Jahrhunderts Augustin' sup . Genesim . | Omnis⁷⁾ diuina scriptura hiper|tita⁸⁾ est —

f. 125^b non inutile est eruisse sententiam . | Explicit aureli ags iber primus | dō gratias amen . | Incipit liber secundus . | Et dixit d̄s fiat firmamentum | —

f. 137 ope|ris nr̄i iam tertium transeamus; | Explicit lib̄ secun|dus | Incipit liber tertius . || f. 137^b Et dixit d̄s educant aquae reptilia animarū uiuarū —

f. 148 quae seeuntur in sequenti uolumine p̄tractemus; Explicit lib̄ in || f. 148^b Incipit liber quartus | Et consummata sunt caelum & terra | —

¹⁾ Ibae. — ²⁾ reprehendentis. — ³⁾ Alexandri. — ⁴⁾ Christi. — ⁵⁾ perveniemus. — ⁶⁾ gloria eum. — ⁷⁾ Augustinus de genesi ad litteram XXXIV 245. — ⁸⁾ bipartita.

f. 166 eorū egentē quo sit beatior | Explicit liber iii | Incipit liber v genesis ad litt̄ aureli aug | Hie est liber creaturae caeli & ter|rae —

f. 177^b ab alio conside|remus exordio . | Explicit liber v | Incipit liber vi | Aureli Agustini | Et finxit d̄s hominem puluerem de terra —

f. 189^b se|quenti uolumine explicare curabo . | Explicit liber sextus . | d̄o gratias amen . | Incipit liber vii | Et finxit d̄s hominem | puluerem de terra —

f. 199^b discamus mecum re|quirat . Explicit liber vii . | Incipit liber octauus | genesis ad litteram | Et plantauit d̄s paradisum in e|den ad orientē —

f. 213^b in consequentibus parandum est . | Explicit liber . viii . | Incipit . liber . viii . | Et dixit d̄ns d̄s non | bonum est —

f. 223 renouent intentionē legentium . | Explicit liber nonus ; | Incipit liber decimus | Jam quidem ordo ipse uid&ur —

f. 236^b ut quae | secuntur deinde uideamus . | Explicit lib̄ decimus | Incipit lib̄ undecimus | feliciter || f. 234 Et erant nudi ¹⁾ adam & mulier eius & —

f. 252 intellegenter²⁾ | sicut oporter&. Expl . || f. 252^b Incipit liber duodecimus | Ab exordio scribturae sc̄ae —

f. 271 isto tandē fine con|cludimus | Explicit liber xii aureli | aug genesis ad litteram | amen || f. 271^b Von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts Codex monasterii sc̄i nazarii lauricensis | augustini sup genesim ad literam.

OROSII historiae adversum paganos.

829. membr. 4. foliorum. 113. saec. IX.

Vorsetzblatt Haec insunt in hoc codice historiarum Pauli Horosii praesbiteri. | aduersum paganos | libri numero septem | Lege feliciter . | m. post. add. Ormista ḡ miserabilis l̄ metiens sonat ||

f. 1 Prologus (*Über der Zeile*) | Praeceptis³⁾ tuis parui beatissime pater au|gustine — libens feci; Explicit prologus . | Incip̄ pauli horosi p̄rb historiar⁴⁾ aduersū paganos lib̄ primus | Praecep̄eras mihi . uti⁴⁾ aduersus uaniloquam prauitatē | —

¹⁾ nudi ambo. — ²⁾ XXXI 663. — ³⁾ l. c. 666. In der Ausgabe wird noch ein grosses Stück zum Prolog gerechnet, welches in der Handschrift an den Anfang des ersten Buches gesetzt wird. — ⁴⁾ ut scriberem.

f. 17 hominib; continebit ; | Explicit liber primus | Incipit | aduersum paganos liber secundus | Neminem iam esse hominum —

f. 30 cetera psequamur¹⁾ (m. al. add. expl); | Explicit aduersum paganos pauli horosii liber | secundus; | f. 31 Incipit pauli orosii aduersum paganos | liber tertius . | Et superiore iam libro —

f. 46 mox punica | consequantur... Explicit liber . tertius . Incipit . pauli . horosi . | aduersus paganos . liber quartus... | Dixisse aenean* uirgilius —

f. 46^b retracta in portu classis et profligata est . praefecti nauium²⁾ || f. 47 patione³⁾ et minis objectantis sese consulis manuque retinentis tandem | —

f. 61^b termino reparentur., | Finit . liber . quintus . Incipit... pauli . horosi . p̄bri . hist̄. | liber . vi . || f. 62 Omnes homines cuiuslibet uel sectae . uel uitiae . uel patriae . | —

f. 82 corripiuntur | expediām || f. 82^b Explicit . liber . sextus . Incipit . pauli . horosi . historiarum . | liber . septimus . | Sufficiēntia* ut arbitror docūm̄ta⁴⁾ —

f. 113 per te iudicata si deleas : explicit . | Pauli . horosi . historiarum . aduersū paganos.. | liber vii . feliciter :: | epistula . seueri . ad sc̄m paulinum . ep̄m⁵⁾ :: | Post . quam omnes coquos tuos coquinae tuae . renuntiasse cognoui | —

ora pro me.... | Incipit epistulae... || f. 113^b Sacrae religionis fidus —

f. 114 iniusta sentire... | . Incipit alia . | Licet . dominus et germanus meus —

ibid. popularib; uindicauit . | domini ut sup̄ . Quō itaq: —

ibid. functiones ., ad saluim : | Forensis elatio —

f. 115 faciat maximinus :: | Alia animorū quidem —

ibid. praeſentia . | uisitentur :: dō gratias . amen⁶⁾ :: ||

¹⁾ prosequamur. — ²⁾ l. e. 857 a (4, 1). — ³⁾ l. e. 932 b (5, 7). Es fehlen zwei Quaternionen. — ⁴⁾ Im Folgenden ist fol. 93 verkehrt eingehefstet: es gehört zwischen f. 87 und f. 88. — ⁵⁾ Diesen und die folgenden Briefe hat zuerst nach dieser Handschrift, aber ohne dieselbe näher zu bezeichnen, D' Archery. V 532 ff. herausgegeben. Nach einer von mir angestellten Vergleichung sind dieselben von Halm in seiner Ausgabe des Sulpicius Severus S. 251 ff. neu edirt worden. — 'Paulum' bei Halm in der Überschrift des ersten Briefes ist ein Druckfehler. — ⁶⁾ Palat.

PASCHASIU^S (*Faustus*) *de spiritu sancto.*

241. membr. 4. foliorum 37. saec. X.

f. 1^b Incipit prolocutio de plenitudine spū scī | Faustus ¹⁾ ex

828 enthält fol. 89—172 eine Copie der oben beschriebenen Handschrift aus dem zwölften Jahrhundert. Auf fol. 172^b findet sich folgende Notiz:

Hist libri quos bernardus | ppo sumptu ēscribi fecit. | Ysagogę . Cathegorię . Periermenias . Topica . liber syllogismoꝝ | ypoteticoꝝ . Ante p̄dicamenta boetii . hi om̄s . viii . in uno ſ uolumine. | Cōmentū . cathegor̄ . Cōnitū in | topica. Topicę differentie | & prior liber sillogismorum | cathegoricoꝝ & quedā excerpta | uel questiones de dialectica in uno uolumine. Iterū topicę differen- tie in altero uolumine. Regulę minutiarū & questiones | Lantfranci in uno uolumine . Iterū utiles q̄stiones dialecticę . & | regulę syllogismoꝝ utroꝝq; & | mensuratio monocordi . & regulę abaci & minutiarū . & textus dia|lectici & ſed liber sillogismorū | in uno libello . om̄s . viii . | Rethorica de inuentione . Prisci anus de ēſtructiōne . De litteris | & syllabis . figuris & tropis . & me- tris & maximianus in uno uolumī. | Regulę p̄ſciani . Ouidius meta|morphoseon . Ouidius tristium | Ouidius in amatoria . Virgilius . | Lucanus Terentius duo salustii | .i. arator .i. Auianus . Donatus . | Marcianus de nuptiis philologie . | Orosius . Cassiodorus . duo Helperici | cum regulis bedę . Juuenalis . & | de- scriptio astrolabii in uno | uolumine . Arithmetica . | Musica . | Duo missales . unū officiale . | unū graduale cū sequentionario . xxx . iii . libri | .l. vi partes. | Librū qui ētinet passiones apostolorū dedit ad altare scī Martini | & unū psalteriū . |

f. 173 Anno ab incarnāt dñi . Miꝝ. LX III . consecratū ē hoc oratoriū & indiet. II^a.

altare | a uenerabili Bennone Osnebrugensi ep̄o . II. k̄l Octobr. In honore sc̄e | trinitatis . & sc̄e marię matris xp̄i & sc̄i michaelis archangeli. & sc̄i | Hieronimi pr̄bri . & eorū quoꝝ reliqę in altari continentur Timo|thei discip̄li Pauli . feliciani mr . Paneratii mr . Laurentii mr . & om̄i.

Anno dñice incarñt M^{mo}. LX^{mo}. III^{to}. Indiet^a. II^a. Consecratū ē hoc oratoriū & altare . a domno nr̄o . Eilberto . uenerabili ep̄o .i. k̄l Octobr . In honore sc̄e & uictoriosissime crucis . & sc̄e marię matris xp̄i . & S Hieronimi pr̄bri . & confess̄ . & om̄ium . confessoꝝ xp̄i . & in primis eorū | quoꝝ reliquię in hoc altari sunt inclusę . scilicet Martini . confess̄ . | Nicol. confess̄. (eras.) Theodori ep̄i. Donati ep̄i |

Anno ab incarnū . d̄ . M^{mo}. LX^{mo}. III^{to}. Indiet^a. II^a. Consecratū ē hoc altare . vi . N̄ . Octobr . | a domno nr̄o Eilberto uenerabili ep̄o in cōmemorationē dñicę | pas- sionis & in honore sc̄e & uictoriosissime crucis & S Marię | matris d̄ . & sc̄i leodegarii ep̄i & mr . & om̄iū mr . Continet autē | in altari de ligno d̄ . de cor- pore . S Stephani p̄tom̄ . & S Ypoliti m̄r . | S Paneratii mr . & S Pontiani mr .

¹⁾ Gennadius de viris inlustribus 85 LVIII 1109.

abbate liriensis ¹⁾ monasterii. apud | Gallie regium eps²⁾. vir in diuinis scripturis satis intentus. ex traditione symboli occasione | accepta . conposuit librum de spū scō. In quo | ostendit eum iuxta fidem patr*um*. & consubstantialem. & coaeternalem esse patri & filio. ac plenitudinem trinitatis obtinentem. | In hoc codice continentur duo libri | Fausti episcopi de spū scō | Incipiunt sensum capitula | uel distinctiones | capitula libri | primi ³⁾ |

f. 2 Omnes spm scm aperte de capite fidei. | id est de symbolo intellegendum | — Localem non esse spm scm. | Expliciunt capitula libri primi || f. 2^b Incipit de spū scō liber primus | i Om̄s spm scm aperte de capite fidei | id est de symbolo intellegendū | Fides ⁴⁾ catholica in uniuersum mundum | —

f. 24^b & talia tribui per conserui aestimas largitionē | Explicit de spū | scō. liber | primus || f. 25 Incipiunt capitula | de libro secundo | Quia nulla creatura rationabilis ⁵⁾ cognatae creaturae possit infundi. | — f. 25^b in corpore mereantur | Expliciunt capitula | Incipit de spū scō | liber secundus . i Quia nulla creatura rationabilis | cognatae creaturae possit | infundi || f. 26 Legimus de proflua effusione spps sci. ihs | —

f. 36 & a confirmatis signorum miracula celebrant ⁶⁾ . || f. 36^b manu saec. XII (*Hymnus auf S. Mauricius*) Emicat ecce dies lucida | — Cesar amande scires dominum ||

PAULINI Nolani carmina natalicia de S. Felice.

235. membr. Grossquart. fol. 1—26 saec. IX, 27—64 saec. XI.

f. 1 Über der Zeile incipiunt sex libri felicis sci | Annua ⁷⁾ uota mihi reineant . simul annua linguae | —

f. 5 perpetuisque opibus quas et modo | cernimus auxit. | Tempora ⁸⁾ temporibus subeunt. | abiit ⁹⁾ et uenit. aetas —

¹⁾ Lerinensis. — ²⁾ apud Regium Galliae episcopus factus. — ³⁾ Die Worte Incipiunt — primi durchgestrichen. — ⁴⁾ Unter dem Namen des Paschias Diaconus herausgegeben LXII 9. Das erste Capitel der Handschrift bildet in der Ausgabe die Vorrede. — ⁵⁾ rationalis. — ⁶⁾ 2, 4 l. c. 31 Die grösse Hälfte des zweiten Buches fehlt. — ⁷⁾ LXI 468. In der Handschrift keine Versabtrennung. — ⁸⁾ l. c. 476. — ⁹⁾ abit.

f. 8^b motauit ¹⁾ pie non clausit saeculum ²⁾ uitae . | Lex ³⁾ mihi iure pio proposita ⁴⁾ hunc | eaelebrare quotannis —

f. 13 leta ethiebatur ⁵⁾ gemini uictoria uoti ⁶⁾ iii | Incipit iii .

f. 13^b In ueteri ⁶⁾ nobis noua res | adnascitur . cetu ⁷⁾ —

f. 16^b idem et in aeteron ⁸⁾ immo|tabitur a se . ⁹⁾ liber iii , incipit . | liber v . || Nascere ⁹⁾ mihi | semper quae | tardo redderis hortu ¹⁰⁾ —

f. 24 culmina | extractis ¹¹⁾ habitator mentib³ adsis : Ex quintus liber incipit sextus | liber | Jam n^{ebis} ¹²⁾ et nos properans relinquis . quos tamen sola regione relinquis ¹³⁾ | —

f. 26^b sume coronam am³ dō gratias | dō gratias | lectio libri apocalipsis iohannis | Et factum est proelium — et qui inhabitatis in eis ||

f. 27 Über der Zeile liber sancte mar^e viginis in huisboreh : | et ppagines euangelice uitis —

f. 32^b tandē ī sartaginē ferreā seu et pice crepitantē . ut ī tali torñto tenerrima virgo torret^{re 2} . scandere ¹⁴⁾ ||

f. 33 *Gebet.* Folgt uadom nocte niger dux nomine candidus alter | — candidus ingenio pr̄editus atq^o suo ||

f. 33^b Tres digitⁱ in | sinistra manu | id est auricularis | medicus inpu|dieus usq^o ad viii | continent nūmerum . | — dccc . | De temporum ratione dñō iuuante dieturi necessarium duximus u. s. w.

PAULINUS Petricordiae de vita S. Martini.

843. membr. fol. foliorum 194. saec. IX—X.

‡ In xp̄i nomine | incipit prologus | de vita sc̄i martini | Seuerus Desiderio fratri km̄o salutem ¹⁵⁾ | Ego quidem frater unanimis libellum —

f. 1^b loquatur auctorem . | Expl . prologus . | Inep̄nt cāp lib̄ prim de uita | et uirtutibus sc̄i martini ep̄i ¹⁶⁾ | i De sc̄a conuersatione adu-

¹⁾ mutavitque. — ²⁾ clausit saeculum. — ³⁾ l. c. 490. — ⁴⁾ posita. — ⁵⁾ sequebatur. — ⁶⁾ l. c. 663. — ⁷⁾ actu. — ⁸⁾ aeternum non. — ⁹⁾ l. c. 648. — ¹⁰⁾ Nascere quae tardo semper mihi redderis ortu. — ¹¹⁾ et extractis. — ¹²⁾ l. c. 483 Jamne abis. — ¹³⁾ linquis. — ¹⁴⁾ Fragment der vitae patrum. — ¹⁵⁾ om. Varianten nach der Halmschen Ausgabe angegeben. — ¹⁶⁾ Die Capitulation findet sich im Veronensis nicht.

lescentiae & caritate uel patientia atque humilitate, & quod ante baptismum perfectionem tenerit. — (xxvi) numquam laxauerit: Exp̄lt capt̄ | Incepit praefatio: | Plerique mortalium studio & gloria ¹⁾ saeculari | —

f. 20 sed quicumque ere diderit. Exp̄lt liber prim̄. | Incep̄t epist̄ seueri ad eusebium. | pr̄bm postea episcopum ²⁾: | Hesterna die eum ad me —

f. 22 s& ³⁾ probatum . Exp̄lt epist̄ seueri: | f. 22^b Incep̄t alia eiusdem ad aurelium | diaconem: , Posteaquam a me mane —

f. 24^b carta solatium . Explicit | epistola Severi ad aurelium diaconē | Incipit epistola Severi Sulpieci ad socrum suam | Bassulam qualiter sc̄s martinus | de hoc mundo recesserit | Sulpiecius Severus Bassulae parenti , uenerabili salutem si parentes uocari ⁴⁾ —

f. 27^b respicit te legentem . Explicit dō gratias | Incepint capitula dialoḡ seueri ⁵⁾; | i Ubi postumianus edisserit prosperitatē nauigationis | & omnem suae perae grimationis historiam qualiter | in oriente fides xp̄i floreat quae sit sc̄orum quies quae | instituta monachorum quantisque signis ac uirtutibus | in seruis suis xp̄s operetur. — f. 28^b (xx) istud quod inponitis non recusem. | Explicit capitulatio | Incipit dialogus Seueri | Cum in unum locum ego et gallus —

f. 44^b ipse dicturus sum. | Exp̄li liber secundus ⁶⁾. | Incep̄t capitulatio dialogi Seueri | i Ubi intra amfibalū sibi tunica latenter eduxit & pauperem uestiuit . | — f. 45 xv Ubi angelus quid gestū nemauso fuisse in sinodo nuntiauit . | Exp̄licint capitula . | Quo primo igitur tempore —

f. 54^b sponsione surreximus . | Exp̄lt lib̄ iii de vita sc̄i martini | Itē dialogus secundi ⁷⁾ | i Ubi multitudo hominum insperata occurrit audire gallū | de sc̄i martini uirtutibus locuturo —

f. 55 xxi Vhi sperat sollicite inquire & pie uisitari sepulturam pomponi . | Exp̄licint capitula | Luciseit hoc galle surgendum est || —

¹⁾ gloriae. — ²⁾ Diese Angaben über Eusebius fehlen in den bekannten Handschriften. — ³⁾ sed uere. — ⁴⁾ Der Palatinus hat dieselbe Wortstellung wie die von Halm benutzten Münchener Handschriften. — ⁵⁾ Auch diese und die folgenden Capitulationen scheinen in den bekannten Handschriften zu fehlen. — ⁶⁾ Die vorliegende Handschrift ist der älteste mir bekannte Zeuge für diese Eintheilung der Schriften des Sulpiecius Severus über Martin von Tours. — ⁷⁾ Ganz ebenso hat der von Halm verglichene Frisingensis

f. 64 dolore discessum est. | Expłt dialogus secundus | de uita sc̄i martini episcopi .: | Incip̄t uersi in foribus primae | cellae sc̄i martini episcopi .: | Uenimus en istuc hic nec personat heu | — qui non dormitans protege isräelem Item in cella galilia (alia m. al.) hie inhabitabit duī uestigia lambens hie inhabitabit uir — f. 64^b hie inhabitabit quem paradiſus hab& | Item in cella interiore | Sēe d̄s misereſſe loci quem ſemper amasti dilige multiplica | protege ſemper ama | — ac simul ille iuuent | Item illac ſuper locum lecti eius . | Qualia uid̄ oīſtie (*sic*) bellantis . tela frequenter uidimus | — ſella die | Incipiunt uersi basilicae | Item primus in turre a parte orientis | Ingrediens templum refert ad ſublim'a uultum | — f. 65 ſc̄ificauit | iter. Item aliis . | Intraturi aulam ueneransque limina xp̄i — ſaluuſ eris. | Item in introitu a parte occidentis ſuper oſtium. | historia picta uiduae. Dicat euangelico xp̄m ſermone fateri — f. 65^b iudicis ore d̄i | It uerſ. ſuper oſtiū a part̄ ligeris | diſcipulis praeciſiante d̄no — liberat | Sc̄iſſima xp̄i ecclēſia quę eſt mater | omnium ecclēſiarum — uerberatus eſt xp̄s. | Eat quiske ſolo — f. 66 tam prodiſa mundū | It ſuper arcum abſide in altare | Quam metuendus eſt locus iſte uere templum d̄i & porta celi. | Item circa tumulum ab uno latere | hic conditus eſt — uirtutum. It in alio latere | Certamen bonum — iudex . It desuper . | Confessor meritis — noſtris ſuis. Item in aspida. | Martini corpus hic conditum — f. 66^b culmina perp&ui . | Item incip̄t . | Depositio — media; finit | Item incip̄t in memoria ſecuri rem̄ . | Quinque beatorum retinet domus iſta coronas. quorū | — prēconia | Basiliča ſc̄i martini abeft e ciuitatem || f. 67 paſſus quingentos — uiuas in eternū. | It incip̄t lib̄ ſc̄i martini de trinitate | Clemens ¹⁾ trinitas eſt una diuinitas ut autem per ſacra mentum —

f. 67^b ſaeculorum. | Quodam itidem die dum in area | quae parua admodum tabernaculum illius ambiebat in illo | —

f. 69 cēna deb&ur . | Incip̄t uita ſc̄i ac beatissimi briceii epi et confessoris . | Igitur ²⁾ [post] excessum beati martini turoni^{ce}. ciuitatis. epi | —

f. 70 ſaeculorum amen . | Incip̄t epiftula de obitu transiſtu ſc̄i martini epi | Arēadio uero et honorio ſc̄s martinus | ¹⁰⁰

f. 71^b computantur | It uerſiculus (ſermo corr. m. post.) de tranſtu (*corr.*) ſc̄i martini. | Beatus autem ſeuerinus colonensis ciuitatis epiſ uir | —

¹⁾ XVIII 11. — ²⁾ Greg. Turon. historia Francorum 2, 1.

f. 72 reuelatum. | It̄ alias (sermo *add. m. post.*) sc̄i ambrosii de transitem sc̄i martini. | Eo ¹⁾ namque tempore —

f. 72^b historiam explicare. | It̄ alias quando corpus eius translatum est. | Opere ²⁾ pr̄etium est —

f. 73^b silere nequiuimus; | finit amen: || f. 74 Incipit opus paulini petricordie | de uita sc̄i martini ep̄i uersibus ³⁾ | Sparserat in toto lumen uenerabile mundo. | —

f. 81 Atq; honestis ⁴⁾ spolium creditis gaudia plebis. | Finit in xp̄o liber primus: | habens versus . ccclxxxv ⁵⁾ . | Inēpt . liber secundus. | Panditur ecce nouum pelagus flatusq; benigni | —

f. 94^b Prodidit & meritum quia se meruisse negauit, | Finit in xp̄o liber secundus. | Habens uersus deexxi | feliciter amen. | Incipit liber tertius | Quo rursus sterilis calamus & sibila ruptis ⁶⁾ . | —

f. 103 Plus peccata dolens plebis quam uulnera carnis; | Finit in xp̄o liber tertius. habens versus. | Incipit liber quartus: | Finierat sumptum translatio coepita uolumen: | —

f. 115^b Quam uitando fugis laudem uiuendo mereris. | Finit in xp̄o liber quartus. | Incipit liber quintus in dñō | Jam semel in laudem tanti prolati patroni. | —

f. 131^b Finierit teneat transcripta oratio laudem | Expt̄ lib. v. in dñō h̄ v̄r. dcccclxxiii | Inēpt de uirtibus (*sic*) sc̄i martini prae|sentibus liber sextus | Instauras ⁷⁾ nostram renouanda ⁸⁾ ad murmura curam | —

f. 141 Perp&uo ⁹⁾ urbs tororum martino antestite gaud& | Finit in xp̄o ihū lib. vi. hab̄. ver̄s cccclxxiii. | Domino ¹⁰⁾ sc̄o ac beatissimo patrono | perpetuo ep̄o paulinus. | Iterato asinae ora reserastis qui mihi | —

ibid. audeamus ¹¹⁾. | Inēpt uersus paulini de uisitatione neputuli sui ¹²⁾ | Quam modicam stellam ¹³⁾ quanto torrente rependis | —

f. 143 Optata indulgens propere uel praefata ¹⁴⁾ seruans | Finit ver̄s paulini de uisitatio neputuli sui | Item alius de orantibus ¹⁵⁾ | Quisque solo ad clinis mersisti in puluere uultum | —

¹⁾ ? — ²⁾ ?) — ³⁾ LXI 1009. — ⁴⁾ hostis. — ⁵⁾ Diese stichometrischen Angaben fehlen in der Ausgabe. — ⁶⁾ rupti. — ⁷⁾ Inuitas. — ⁸⁾ reuocanda. — ⁹⁾ Perpetuum. — ¹⁰⁾ I. e. 1071. — ¹¹⁾ audeamus. — ¹²⁾ I. e. 1073. — ¹³⁾ stillam. — ¹⁴⁾ praestita. — ¹⁵⁾ I. e. 1074.

f. 143^b In cunctum perg&. pi&as tam prodiga mundum | Finit opus paulini feliciter | Domino !) sēō adq̄ apostolico piissimo in xp̄o & peculiari | patri gregorii papae fortunatus apud pietatis animum | —

f. 144 duleis pater . | Inēpt̄ praefatio | Nauta rūdis tumido cum nult dare uela profundo —

f. 145 Addam ut thesauris parua talanta suis exp̄l praeſ | Incip̄ opus furtunati pr̄b de uita sc̄i martini epi lib̄ primus ; | Altithronus postquam repedauit ad aetha (*sic*) xps | —

f. 154^b Et fontem fluuidae maculae lauat unda saliuae | Incip̄ lib̄.ii.de uita sc̄i martini | Pendula iamdudum laxaui carbasa pinu . | —

f. 163^b Sic tibi quaeque petis tribuat praeſentia regis | Exp̄l lib̄.ii.hab̄.ueſ. ccccxc ∵ | Inēpt̄. lib̄.iii.de uita sc̄i martini ∵ | Hactenus in bibulis fixa stetit anchora | terris: otia lenta trahens ∵ | Leniter adludens —

f. 173 Explicit liber.iii.habens uersus. dxxviii | Incipit liber . iii.de uita sc̄i martini; | Post mare fluctuagum repetens ad litora portū ; | f. 186^b Et quo xps hab& nomen martinus honorem | Explicit opus fortunati. | p̄bi.de vita sc̄i martini | epi felt. | Inēpt̄ opus fortunati | in laudem dī sēc mariae; | Lingua propharum cecinit de uirgine partum ∵ | —

f. 193 spes mihi.sis ueniae quae uehis orbis opem | Dō gratias . amen . xp̄e audi nos . xp̄e audi nos | xp̄e audi nos. Sēc maria ora pro nobis sit intercessor uobis:, De reuelatione . sc̄i stephani ruodolf²⁾. ||

PROBÆ cento.

1733. membr. 8. foliorum. 117. saec. IX—X.

f. 1 (*oben stark beschädigt*) s grammatici marii uict̄ tium grammaticarū scriptores qui } cooperunt quidam . a grammatici qui de } —

f. 23^b in maximo | opere & studio fuit. Marii Uictorini de metri didasealieis lib̄.i. explicit feliciter . | Incipit lib̄.ii. lege feliciter . | de prototypis speciebus nouem . | Credo nos omnia quae ad instruētionē m&ricę discipline uelud . quaedam —

f. 34 ipsum eicodion. dixerunt | d *Rest der Zeile leer* | didascalicus prototyporum nouem | explicit liber secundus | Incipit liber ter-

¹⁾ Venantius Fortunatus de vita Martini. — ²⁾ Es folgt nichts.

tius. | de coniunctis inter se & mixtis mēris | pragmaticis feliciter scriptori et lectori || f. 34^b De cursis metrorum generibus per nouem species fastigii —

f. 47^b super hoc adhuc non parua lis est. || Epc̄ lib. iii. ti. lx || f. 48 Incipit liber. iii. lege feliciter | de conexis inter se atque inconexis | quae greci ac synartita vocant pragmaticus | Emensis atque discussis his secundum propositum —

f. 58^b comminisci ac p̄ferre possemq; aelii festi | apthonii. v. p. de metris omnibus expliē. lib. iii. felicit utere stephane scriptor & lector || f. 59 Inter initia huius operis id est in prima ole excusa ueram breuitatis studio —

f. 62 in dua eola diuiditur abusine aū & iam cōmā dicitur colon. Explicit | Incipiunt indieula centonis probae inlustris romanae antīciorū mater | De maronis qui & virgili mantuani uatis libri^s praedicta proba | uxor adelphy exp̄raefecto urbis hunc centon religiosa mente amore xp̄i sp̄i feruenti prudenter enucliate deflorabit & legendum populis omnibus xp̄ianis tradidit ostendens quia & alienigeni | uates uera obscuris inuoluentes in alia mente legem dñi & aduentum passionem & ascensionem uel cetera ante aduentum dñi inspirato praedixerunt. Incipit prologus | Jamdudum¹⁾ temerasse duces pia foedera pacis. — munera xp̄i Explicit prologus || f. 62^b Rem nulli obscuram —

f. 69 hac casti maneant in religione nepotes | Versus ad gratiam dñi inducit duas personas moeliboeum et tityrum | (Me in mg.) Tityre²⁾ tu patulae recubans sub tegmine fagi. Nescio qua praeter solitum dulcedine laetus —

f. 70^b O quam te memorem uirgo cui mentem | animumq; Semine ab aetherio superis concessit ab oris. Om̄ps (*der grösste Theil der Seite leer*) || f. 71 Ad basilium amicum sergii. | Ultimarum syllabarū naturam siē poposceras | —

f. 74^b logis aut diphongis. | Final . regul . explicit feliciter . amen . || Am untern Rande der Seite loquellares sunt p̄positiones hac . am . con . di . dis . se . re . au . || f. 75 Incip̄ p̄ quinti papirii. ortografia feliciter lectori et scriptori . | Justitia cum scribitur tertia syllaba

¹⁾ XIX 803. — ²⁾ ? —

— antecedit litt. s. ut iustius eastius . || ff. 75^b 76 *leer* || f. 76^b
 Incipit capitula sequentis libri | i Prohemiu & pñatio | ii de calculo septiformi no|ui ac u&eris instruñti florib; | contexto — f. 77 cxli. Exortatoria finalis | uerbi sententia supp̄mam | codicelli clausulā continens. | Expliciunt capitula . | orditur prohemium . | Incipit de metris | & enigmatibus | ac pedum | regulis . || f. 77^b Dñō praestantissimo et
 prae cete|rīs — acireio — aldhe|m̄us — salutem ¹⁾). | Non ambigo —

f. 109^b leues ocreas lento dueunt argento . | + Enigma ē ob-
 scura sententia — tempus equum fumania soluere colla hoc ≈ carm̄
 finiri || f. 110 i De gratio — lxxxvii De pecunia || f. 110^b m. al.
 Incipiunt enigmata simp̄phonii | haec q̄q̄ simphosius de carmine lusit
 inepto —

f. 113 (lxxxxvi) Scrutor aquas medias ipsas q̄q̄ | mordeo ter-
 ras || f. 113^b Incipit de uitiis quae fiunt in barbarismo | Sunt aliqua
 uitia quae uitare debemus ista quinque — q̄m̄ ipsa sibilum hab& . ||
 f. 114 Incipiunt caesure uersuum s̄ei bonifatii | Accentus est anima
 uerbor̄ siue uox syllabae quae in | sermone plus sonat —

f. 114^b postremus loquaris | primus taceas , Quare poetae , ||
 f. 115 Sunt mihi diuerso uaria sub teñore fata , — | In regione
 poli aut mortis sine fine manendus , | Dum domus ipsa mea dormit
 uigilare suesco — sic sunt fata mea | diuersa a patre creata , ||
 f. 115^b De mare ueliuolo consurgo p̄ aera trano , — unde ual&
 populis spissā p̄ducere^{messē} , | me pañ ex gelido generat dum ter-
 gore matris , — tempore post iter haut multo gignenda p̄ ipsam |
 f. 116 Po&ae latine uates olim & scribta — p̄ pedes duplices eonpu-
 tari in c&eris p̄ simplici . || f. 116^b Funereo textu scribuntur facta
 prior. ut discat uanas | linquere quiñq; uias , sed non est flendus
 studuit qui uiuere xpo , | — clarus ad astra leu& , | Rogo te domine
 pater ut emendas et corrigas || f. 117 lucidus & la&us quinis considere
 ramis . | saepe solent pariter splendentes la&a iubentes | aedib; in mediis
 fieri non tristia corda | dumq; simul ludunt ra*xmāq ; tenuntur aptā
 dulcia quinbibulis tradunt& bassia buccis . | muleifer egreditur tantumq;
 reman& adh̄erens | lucidus in ramis quib; antea sedit uterque | *Zeile
 leer* | Nubibus & etris nidi dilabere quendam | ipsa uelox cecidit sup
 ardua tecta domorum | mollis erat uisu — milib; in multis uix postea
 cernitur una , | eine Zeile ausradirt , fünf leer | + en video sobo-

¹⁾ LXXXIX 161.

tem propria eum matre morantē | mandere cuius pellis in pari& pd& adh̄ens , ||

f. 117^b Candido (o in a) virgo suas lacrimas dū seminat atras | —

ibid. grāmate terribili narra uitanda i) /// atu ||

PROSPERI *exhortatio ad uxorem.*

239. membr. Grossoctav. foliorum 21. saec. X²).

f. 1 Incipit exhortatio prosperi ad uxorē | Age³) //⁴) praecor mearū . comes inremota rerum , | —

f. 3 una sit atque duos s̄ps unus alat . | Explicit exhortatio prosperi ad uxorē | Ineipiunt sententiae generales | in singulis uersibus ; | Vtilibus⁵) monitis prudens adeoñod& aurem | Non la&a extollant animum n̄ tristia frangant |

f. 3^b aspera perpeñū finnt iocunda relatu : | Aut⁶) amat aut odit mulier nihil tertium | —

f. 6 Longum est quod flagitat cupiditas || f. 6^b Incipit liber eronicorū sc̄i | esidori ep̄i minoris | Breuem⁷) temporum⁸) per | generationes & regna primus | —

f. 21^b consūmatio | saeculi est . Explieit liber breuia|riū temporū a sc̄o esidoro ep̄o | diligenter collectū iuxta historiae fidem : amen | *Von einer Hand des eilfsten Jahrhunderts Codex de monasterio sc̄i nazarii* ||

PROSPER *de promissionibus et praedictionibus Dei.*

237. membr. 4. foliorum 91. saec. IX.

f. 1 Incipit prologus . sc̄i prosperi | presbiteri ; | Paulus⁹) apostolus neque^{int}¹⁰) qui plantat. ē. aliquid neque | — exp̄ p̄l (*in mg.*) cernat impleta ; Ineipiunt capitula libri huius . | i Proī creature¹¹) & in adā & quam xp̄m & ecclesiā | —

¹⁾ *in mg.* eauenda. — ²⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den sidoriana 4, 102 LXXXI 838. — ³⁾ LI 611. — ⁴⁾ iam. — ⁵⁾ 'Exstant apud Hildebertum' Arevalus. — ⁶⁾ Bruehstück der 'sententiae P. Syri'. — ⁷⁾ LXXXIII 1017. — ⁸⁾ temporum seriem. — ⁹⁾ LI 733. — ¹⁰⁾ dieit: Neque. — ¹¹⁾ Ex libro geneseos creaturae.

f. 2 xl Prom̄¹⁾ in signo crucis expugna²⁾ inimicos ; | Prom̄ . xxv . pređ xv . | Expl pars prima . Incip̄ secunda | Pređ in monte legis³⁾ date & xp̄i dn̄i mandata in monte | f. 2^b xl pređi In machabeis qui et martyria & ipsū xp̄m regē natū suscep̄r ; | Expl pars . ii . Incip̄ . tertia ; manifeste | gratia . sub gratia⁴⁾ | i Prom̄ de iohane⁵⁾ precursore xp̄i . | — f. 3 xl prom̄ de euangeł omnib; gentib; pdicato & fine mundi⁶⁾ . | Expl pars . iii . sub gratia temporis pmission̄ . xl . || —

f. 3^b Incip̄ dimidium temporis . | In signis antichristi⁷⁾ ; | i Pređ de angeli p superbiā effectio diabolo⁸⁾ . | — xx pređ de igne purificatorio ; expl . | Incipit de gloria⁹⁾ sc̄orum | i Prom̄ de caelo nouo & terra noua . | — f. 4 xiiii prom̄ de eo q̄ sit d̄s om̄a in omnib; | Expl . capituł . cliii . prolog | Incipiunt ipsi libri . sc̄i psperi | Omnis fidei ratio spe dilectioneq. concluditur . etenim diligendo —

f. 4^b demonstrabunt || f. 5 Promissio ex libri geneseos credita et uisa¹⁰⁾ | In principio fecit d̄s caelum —

f. 27^b incoatos¹¹⁾ | exsurgat . Explicit liber pars una ; | Incipit pars secunda ; | Legis tempora¹²⁾ populi dī —

f. 66^b libri sumat initium ; | Explicit pars secunda . Incipit liber pars tertia . | Quam¹³⁾ xp̄i dn̄i gratia rutilante inlustratus —

f. 79^b sine fine laudare . amen . Explicit pars tertia | Incipit sub gratia dimidium temporis in signis anticeristi¹⁴⁾ | In hoc dimidium tēporis —

f. 89 aestimanda capitulus¹⁵⁾ . | Explicit dimidiū temporis amen . Incipit de gloria | regniq; ¹⁶⁾ sc̄orū. promissio implenda¹⁷⁾ . | Apocalypsis iohannis dicit . Uidi —

f. 91^b in secula seculorum . amen . | *Explicit liber promissionū et predictorum dī amen*¹⁸⁾ . ||

¹⁾ om. So auch im Folgenden. — ²⁾ expugnare. — ³⁾ leges. — ⁴⁾ Tempus gratiae. — ⁵⁾ Johanne baptista. — ⁶⁾ Quod cum omnes crediderint gentes veniet finis. — ⁷⁾ Dimidium temporis ad eius finem implendae sunt visiones in scripturis sanctis factae de Antichristo. — ⁸⁾ Quomodo creatus est angelus qui per superbiam diabolus factus est. — ⁹⁾ gloria regnoque. — ¹⁰⁾ Ex libro geneseos u. s. w. — ¹¹⁾ inchoatus. — ¹²⁾ Tempus legis. — ¹³⁾ Quoniam. — ¹⁴⁾ Siehe oben. — ¹⁵⁾ intimanda capitulus. — ¹⁶⁾ regnoque. — ¹⁷⁾ implenda credendaque. — ¹⁸⁾ Von späterer Hand hinzugefügt.

PROSPER *de vocatione omnium gentium.*

236. membr. 4. foliorum 33. saec. X—XI.

Vorsetzblatt Codex de monasterio sc̄i nazarii in lauresham .

f. 1 Hoc uero somnium — aio ad eum ¹⁾ || f. 2 Prosper de uocatione om̄i gentiū (*manu saec. XV über der Zeile*) | Inter defensores ²⁾ | liberi arbitrii & praedicatores gratiae dī . magna & diffi-
ciliſ —

f. 28^b secuturam disputationem ab exordio | alterius uoluminis
inchoemus | Explicit liber primus | de uocatione omnium gentium |
Incipit liber secundus | Remotis abdicatisq. omnib. | concertationib.
quas intemperantiū | —

f. 53 D̄s enim qui omnes uult in ³⁾ agnitionem ueritatis uenire . |
non potest quemquam . sine iustitia refutare | Explicit liber | secundus |
sc̄i Prosperi de uocatione omnium | gentium . ||

SULPICH *Severi chronica.*825 ⁴⁾. membr. 8. foliorum 28. saec. XI.

f. 1 Incip̄ plogus sulpitii severi in chronica . q̄ ipse sēc ab
exordio mundi ^{usq. ad cap. sum.} | Res a mundi exordio sacris litteris editas .
breuit̄ constringere . et cū | — Nunc initiū narrandi faciam | Incipit
liber | Mundus a dō constitutus est . abhinc annos iā pene sex | —

f. 15 calamitosis . nulla dignitas erat . Explicit sacrorū chroni-
corū | liber primus . Incipit secundus . Lege feliciter . | Captiuitatis
tēpora . pphetarū uaticiniis atque actib; illustrata s̄t . || —

f. 28^b optimus unus quisq . probro atq . ludibrio habebatur //// ⁵⁾ ||

Es ist dies die einzige bis jetzt bekannt gewordene Handschrift
der chronica. Halm hält nämlich mit Recht daran fest, dass diese
Handschrift der editio princeps zu Grunde gelegen hat.

¹⁾ Erzählung eines Traumes. Fragment. — ²⁾ LI 647 — ³⁾ ad. —

⁴⁾ Nicht 824, wie Halm als Nummer der Handschrift angibt. — ⁵⁾ Ein Wort (*Explicit* wie es scheint) durch den päpstlichen Stempel verdeckt.

6. Die vaticanische Bibliothek.

b. **Bibliotheca Reginensis.**

(**Bibliotheca Alexandrina.**)

AMBROSHI *expositio de psalmo CXVIII.*

32. membr. Grossoctav. foliorum 177. saec. X.

f. 1 In nomine sc̄e trinitatis. Incipit expositio de psalmo cxviii. sc̄i am|brosii mediolanensis urbis episcopi | Licet ¹⁾ mysticae ²⁾ quoq. ³⁾ uelut | tubę increpuerit sono dauid proph&a tamen moraliū magnus | —

f. 1^b adseruntur esse descripti. | Prima littera aleph —

f. 177^b Coepit in hortis ēē ecclesia. postquam in hortis | passus est x̄ps; Liber sc̄i benedicti abbatis | floriacensis coenobii ⁴⁾. | si quis furauerit anathema sit | Explicit de psalmo | cxviii sc̄i ambrosii | mediolanensis urbis| episcopi. finit | Liber sc̄i benedicti abbatis | Sicut desiderat nauigator. Ad ripā uenire. Sic desid desiderat. Scriptor maganarius. Ad regnū dī uenire | τ qui legit ὥρα p illo peccatore. ||

¹⁾ XV 1197 — ²⁾ mystica — ³⁾ quaeque. Lies mystice quoque -- ⁴⁾ Die-selbe Provenienzangabe kehrt mehrmals in der Handschrift wieder, z.B. f. 25^b oben: hic est lib sancti. Benedicti. abbatis. floriacēsis cenobii.

ARATOR.

300. membr. fol. foliorum 1—40 saec. X, fol. 41—78 saec. XI.

f. 1 Dñō¹⁾ sēō²⁾ uenerabili et in xp̄i grā | abbatī florianō³⁾ arator
subdiaconus in xp̄o⁴⁾ | Qui meriti florem maturis sensib; ortum | —
Cede dies operi. quod pia causa dedit⁵⁾ | Dñō sēō⁶⁾ beatissimo atque
ap̄lico sacerdoti⁷⁾ papae uirgilio⁸⁾ arator subdiacono[nus.⁹⁾ dabo tibi
laudem | Moenibus undosis bellorum incendia cernens| —

f. 1^b Si quid ab ore placet laus monitoris erit | Explicit prologus.
Incipit liber. hic breuit sequit̄ passionē seu resurrectionē | Ut sce-
leris iudea sui polluta crux| —

f. 19^b Claudit iter bellis. qui portam pandit in astris | Aratoris
subdiaconi seç ecclae romanę | explicit liber primus; Incipit sedis
eiusdem; De eo ubi saulus qui et paulus — credidit.¹⁰⁾ | Sp̄s accen-
sam uerbo radiante lucernam| —

f. 39^b Et tenet aeternam socialis gratia¹¹⁾ palmam | Explicit al-
mitonans in xp̄o dignus arator | Finito libro reddatur cena magistro|
Finis adest libri laudentur dieta magistri; Explicit liber aratoris |
subdiaconi; Finit arator in hoc consurgit deniq; pastus: || f. 40
leer || f. 41 Incip̄t ep̄la sedulii poete eximii ad macedoniū p̄b̄rm |
Dñō¹²⁾ meo sēō ac beatissimo patri macedonio presbitero sedulus |
in xp̄o salutem. Priusquā me uenerabilis pater operis n̄ri decurso —

f. 41^b sc̄lorum. Amen | Finit prologus sedulii presbiteri | hoc
opus sedulus int̄ cartulas — patricio. | Paschales carminib; liber pri-
mus | Sume sacer meritis ueracis dieta poetę. | — si uig& ore tuo ||
f. 42 Prefacio paschalis carminis Beati sedulii poete | Paschales qui-
cuq; dapes conuua requiris | — Rubra quod appositum testa minis-
trat holus | Incip̄t sacrū opus ex ueteri testam̄to | quod poeta incitat
se ad scribendum | Cum sua gentiles studeant figmenta poetae | —

f. 54 Ora lupi uitaq; frui per pascua xp̄i. Explicit | lib .i. Inci-
pit liber secundus | Prima suę dñs | thalamis dignatus adesse | —

¹⁾ LXVIII 63 — ²⁾ saneto ae — ³⁾ spiritualiter eruditō florianō abbatī —
⁴⁾ subdiaconus S. — ⁵⁾ iuvet — ⁶⁾ saneto ae — ⁷⁾ et in toto orbe primo om-
nium sacerdotum — ⁸⁾ Vigilio — ⁹⁾ subdiaconus S. — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ gratia —
¹²⁾ XIX 533.

f. 60 Et speciale bonū cu sit generale reuoluā || f. 60^b Explicit li᷑ .ii. ubi dominus innumerā ras ad adae seruat cateruas | Jam plācidas iordanis item transgressus harenas | —

f. 66 Qui regit ḡhereū princeps. in principe regnū; | Explicit liber tertius. Incipit liber .iii. | ubi dominus petit patrē se clarificari ab eo | Has inter uirtutis opes iam pxima pasehē | —

f. 74 Sufficer& densos p tanta uolumina libros | Explicit li᷑ .iii. Pasehalis carminis heroici. | Ineīp Carmen eleiacu. qđ uocatur paracete|rīcū .i. repeuissum. eo qđ reputia᷑ unus | uersus ab altero hoc ē. iniciū pmi fit ultimū sedī paractera ġee. latine repeuissio dī. Descriptis || f. 74^b iā miraculis hortat̄ poeta seeū oīns canere xpo | & grās refferre | Cantemus socii dō cantemus honorem | —

f. 76 Cum sēō spū gļa magna patri | Explicit Incipit ambrosianum ipsius sedulii | A solis ortus cardine adusq; terre limitē xpm ea| namus principē natū maria uirgine | —

f. 77 Sēōq; spū. In sēpītna seļa; | Amen. Explicit | Sedulius xpi miracula uersib; edens | —

f. 77^b Stabunt hi garrula dieta testudine uersus | Utilibus moni-
tis prudens adeoñodet aures | etc. Audit qđ non uult qui pgit dicere
qđ uult | — Magno conficitur discriminē res memoranda||f. 78^b Metrū
Eugenii de decēm plagis egyptiorum | Prima plaga egypti limphas in
sanguine uerit; | — Quod nec it̄ facimus pascua nec sequiñ |
In honore dñi nři ihū xpi dī aeñni | i Perpetuo colitur xps hic ih̄s ho-
nore **6 Verse.**

.ii. Jacob. Thomas. Philip'. Bartholom̄s. **4 Verse , ebenso im Fol-
genden.**

.iii. Jacobus Matheus . Simon Thomas.

.iii. Leo Felix Marce Marcellę Fabiane Siluester.

.v. Atansae Ambro Agūt̄ Donte pauline.

.vi. Tecla . Sabina . Petronilla . ppetua. felicitas. | & septem filii
eius

.vii. Patrici . Aedani . Ninia . Colūba . Cerani.

.viii. Antoni . Pauli . Benedicti . Hilario . Symeon

.viii. Anastasia . Luecia . Eulalia . Eugenia et machabei.

.x. Remē . Diōni . germani . hylarii. **6 Verse.**

AUGUSTINUS *de bono patientiae, de bono coniugali, de sancta virginitate,*
de nuptiis et concupiscentia.

318. membr. 8. foliorum 258. saec. X.

f. 1^a) Incipiunt capitula huius libri | —

f. 2 Incepit sermo sc̄i augustini epī de hoc quod dñs | ait. dimittite et dimittitur uobis | Preceptum ²⁾ saluberrimū audiūimus de sc̄o eūgelo. ut dimit tamus peccatū fratri qui in nos peccauerit —

f. 4 dabitur uobis. Explicit liber | sc̄i Augustini epī de hoc qd̄ dñs dīc. dimittite et | dimittetur uobis. Incepit eiusdem. | de bono pacientiae | Virtus ³⁾ animi quae patientia dicitur. tā magnū dī donū .ē. | ut & iā | —

f. 11^b ac ferus nolit habere ⁴⁾, Explicit de bono pacientiae | Lib̄ sc̄i auḡ epī. Incp̄ lib̄ eiusdē de bono coniugali | Qm̄ ⁵⁾ unusquisq; homo humani generis pars .ē. & sociale —

f. 28^b ppter xpm̄ patres | fuerunt. Exp̄ de bono coniugali. Incp̄ de sc̄a uirginitate. Hoc de libro retractationū XLVIII | de sc̄a uirginitate liber 1 | Posteaquā scripsi — ostendi, *Hic liber — aedidimus ⁶⁾* | Explicit praefatio. Incepit liber | Librū ⁷⁾ de bono coniugali nup̄ edidimus in quo & iā xpī uirgines | —

f. 49 exaltate eū in sc̄la. amen. Explīc de sc̄a | uirginitate. Incepit uita beati | Valentini. confess. Lingouensis | Igitur beatus ualentinus in laticensi suburbano ligonensium oriundus fuit —

f. 50^b facile intellegatur. Explicit uita beati Valentini conf. || f. 51 Incepit de nuptiis. et concupiscentia. ad Valerium magistrum equitum. Hoc de libro retractationū. De nuptiis. et concep̄. | ad Valeriu. lib̄ .ii. | Scripsi duos libros ad illustrē — euras. Explicit praefatio | Domino illustri & merito p̄stantissimo ⁸⁾. atq. in xpo ⁹⁾ dilectione carissimo filio ualeorio. agustin' in dnō sał ; Cum diu moleste habere —

¹⁾ f. 1 m. s. XIV hic est liber sancti bñdicti flo⁴; häufig in der Handschrift, namentlich am Anfang der Quaternionen, wiederholt. Der Index von alter Hand. — ²⁾ XLVI 997. Nach einer Cassinenser Handschrift herausgegeben. — ³⁾ XL 611 — ⁴⁾ Stimmt nicht. — ⁵⁾ l. c. 373. — ⁶⁾ Das cursiv Gedruckte von anderer Hand. — ⁷⁾ l. c. 397 — ⁸⁾ Aug. ep. 200 — ⁹⁾ Christi.

f. 51^b cōmodius intimabit; Expl. praeſ. Incip. lib. i. | Her&ici¹⁾ noui dilectissime fili ualeri. qui medecinā xpi qua* peccata sanant carnalit —

f. 63^b ut &iā noctnas aliquas horas lectioni uigilanter inpen-das. || f. 64 Inter militiae tuae curas & illustris psonae. quā p meritis gestas actusq: rei publicae | —

f. 79^b brachio. digito. labro. linguae. & ad nutum nr̄m c̄tinuo corriguntur. ²⁾ || f. 80 Viris ueri dī cultoribus. et ihū xp̄i dñi | nr̄i seōrumque eius non fictis amatori|bus: Einardus peccator | Qui uitias et facta iustorum ac secun|dum — assurgat. | Incipit liber primus | Cum adhuc in palatio positus —

f. 92^b reputando pfec̄t sū; Expl. lib. i. de uirtutibus sc̄or̄ marcellini et petri. Incip. praefatio libri sedi ; | Scripturus uirtutes atq: miracula quae beatissimi martyres xp̄i marcellin' | — f. 93 miracula | pferam; Incipit prosecutio uirtutum | Postquā sacra beatissimorū corpora —

f. 106^b cōmodius inchoent² Expl lib. ii. Incip. lib. iii. | In relatione signorū atq: uirtutū —

f. 121^b ac sic dñi & proximū quos amare iubent. se odisse declararent. | *Folgen rituelle Bemerkungen, zum Theil aus Isidors Büchern de officiis, von anderer gleichzeitiger Hand* || f. 122^b *Hymnus auf den Erzengel Michael* || f. 123 Incipit passio sc̄orum martirū petri et marcellini | quae est iii. non. iunias | Benignitas saluatoris —

f. 126 saluatoris etc. amen finit | Passio beati apollinaris pontificis sub die x^{mo} kalendiarum augustarum | In diebus claudii —

f. 133^b Augustarum etc. Amen. Expl. pass. sc̄i apollinaris mař. || f. 134 Incipit uita ** beati confessoris | Cum in nomine —

f. 137 hodiernum diem etc. Amen. || f. 137^b Incip. pass. sc̄orum sergii et bacchi | Tempore illo Maximiano —

f. 144 clarificemus. etc. Amen | Explicit pass. sc̄or̄ sergii et bacchi. Incipit | passio sc̄orum. speusippi. elasippi (eleusippi corr.) et melesippi. | Tres pueri —

¹⁾ XLIV 413 — ²⁾ I. e. 468 (porriguntur). Die vier letzten Capitel fehlen. Die fehlenden Blätter sind erhalten im Codex 385 f. 94 ff.

f. 146^b leouillae. iunillae. et neo//nis || f. 147 Omelia Hieronymi (*m. rec.*) | fennana ¹⁾ autem & multos habere dicitur & multis accipere portiones —

f. 154 in nouitate uitae ambulē etc. amen. Incip̄. ep̄la. hieroni pb̄ri | ad principiam de uita marcellae | Sepe ²⁾ & multū flagitas —

f. 159^b Incipit uita beatissimi karilefi sacerdotis seu abbatis monasteri Anisolensis

f. 173^b Incip̄ ep̄la sc̄i hieronimi pb̄ri ad paulinū | pb̄m de omnibus diuinis historiae libris

f. 179 Ep̄la beati Hieronimi pb̄ri ad paulā et Eustochiū de assumptione sc̄ae mariae virginis

f. 193^b Inept̄ uita beati Lifardi abbatis

f. 199 Inept̄ pass̄. sc̄i ualeriani mař

f. 201 Inept̄ uita | sc̄i fursei. abbatis

f. 207 Inept̄. pass̄. sc̄i Eustachii. uxoris. et filiorum eius

f. 213 Inept̄. uita sc̄i marcelli epi parisiensis

f. 215^b Incipit uita beati Hieronimi pb̄ri. | Hieronimus nr̄ in oppido stridonis qđ a gothis uersū. | dalmaticae quondam panno| niaeque: —

f. 219 Incip̄ passio sc̄i carauni martiris

f. 222 Incipit uita sc̄i merouei confessoris

f. 227 Incipit pass̄. sc̄oř mauricii. atq; | sociorum eius

f. 232 Incipit. pass̄. sc̄oř martyrum. donatiani et rogatiani

f. 235 Incipit uita sc̄i iuliani epi et confessoris

f. 241^b Incipit uita sc̄i turibii epi et confessoris

f. 244 Incipit uita sc̄i panatiꝝ epi et confessoris

f. 247 Incip̄ uita sc̄i uicturi epi atq; uicturii filii eius et epi

f. 249^b Inept̄ uita domnae mariae aegiptiae. translata de greco in latinum —

f. 256 Incip̄. pass̄. sc̄i nicefori. martyris

f. 258 Explicit passio sc̄i nicefori. martyris

¹⁾ ? — ²⁾ XXII 1087.

ALCIMUS AVITUS.

2078. membr. Schmalfolio. foliorum 150. saec. IX—X¹⁾.

f. 1 Über der Zeile von neuerer Hand Theodulphi Vers' | Quicquid ab ebreo stilus atticus atq; latinus sumsit | —

f. 2^b Hinc aquilae specimen celsa p&entis hab&. | Domino²⁾ sc̄ō in xp̄o piisimo et³⁾ beatissimo | apollinari epi⁴⁾ aleimus adatius⁵⁾ auitus frater. Nuper | quidem paueis —

f. 3 loquendi lege presumitur. Explicit prologus. alcimi. auiti epi. de initio mundi. Inept lib .i. || —

f. 3^b Quicquid agit uarios humana in gente labores; | — Viuit peccati moribunda in carne cicatrix; | Jam pater om̄ps librantis pondere uerbi; —

f. 8^b La&us in astrigeram caeli se subtulit⁶⁾ aulam. | Aleimi Auiti epi de initio mundi. | explicit liber i incipit de originali peccato | liber secundus || f. 9 Vtitur interea uenturi nescia casus: —

f. 16 Confictum periit fugiens⁷⁾ per nubila corpus | Aleimi Auiti epi. explicit de originali peccato | liber secundus incipit de sentetia dī | liber tertius | Tempus erat quod⁸⁾ sol medium transcenderat axem | —

f. 23 Fortior antiq: reddat tua gratia sedi | Aleimi Auiti epi expli de sentencia dī | Liber tertius Incipit de diluio mundi Liber quartus | Infectum quendam uitia sc̄ō cordibus⁹⁾ orbem | —

f. 34 Et flammam timeas quo¹⁰⁾ iam non subp&it unda | Aleimi Auiti epi explicit liber | quartus Incipit de transitu maris rubri liber quintus | Hactenus in ter^{ris} undas potuisse¹¹⁾ canenti | —

f. 46 Hoc tenui cumbe ponimus non elitore portum¹²⁾ | Alchimi Auiti epi explicit | de transitu maris rubri liber .v. | feliciter amen | Post consumationem¹³⁾ libellorum quos non | —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena zu Prudentius 4, 78. Zu Dressels Zeit (vgl. Prud. prolegg. p. LX) war die Handschrift verschwunden. — ²⁾ LIX 323 — ³⁾ ac — ⁴⁾ episcopo — ⁵⁾ Eedicius — ⁶⁾ sustulit — ⁷⁾ linquens — ⁸⁾ quo — ⁹⁾ quondam vitiis concordibus — ¹⁰⁾ quia — ¹¹⁾ patuisse — ¹²⁾ Ponimus hoc tenui cymbae nunc littore portum — ¹³⁾ l. c. 367. Die Überschrift des Briefes (an Apollinaris) fehlt.

f. 46^b fidei adstrictione ¹⁾ | deseruiat. | Aleimi Auiti epi
exp̄ liber v | Incep̄ Liber vi de uirginitate ²⁾ || f. 47 Suscipe complectens xp̄o dignissima uirgo —

f. 58 Conseripsi en celeris deno sub lumine solis ³⁾ || f. 58^b Aurelii prū clem certam uirtutum contra uitia | Xp̄e ⁴⁾ graues hominum semp miserare labores | —

f. 70 Ornamenta animae quibus oblectata decoro | Incip̄ ars capri de ortografia. | Haec uia quo ducit non ubi eato discendit | —

f. 74^b ab similitudine stillarum. | Exp̄ ars capri de ortografia Incipit ars agroetii | Domino Eucherio episcopo agroetius Libellum | capri de ortografia — seruare possumus; | Vale memor n̄ri et presidium meū Incipit ortografia agroetii rethoris || f. 75 Agroetius et cum latine seribas per oe dyptongan | —

f. 79^b Supplieia d̄ormentis dicimus ; | Versus Belesarii seolastici | Sedulius xp̄i miracula uersibus ×aebens | —

f. 80 Semotis cunetis modicis saturauit ab escis | Sedulius dñi per culta noualia gaudens | — stabunt hi garula dicti testudine uersus | Auieni v̄c adamus cōsale agro (*sic*) | Rure morans quid agam respondi pauca roga*tus | — Prandeo poto cano ludo lauo caeno quiesco ; | Iudicii signum tellus sudore madescit ; || —

f. 80^b Tartareumque chaos monstrabit terra dehiscens. | Versus Virgilii ad cesarem | Nocte pluit tota redeunt spectacula mane — Sic nos non uobis mellificatis apes || f. 81 Virginitas ⁵⁾ fulgit (*corr.*) lucens ut gemma coronae —

f. 110^b Plumabant pariter macta uirtute coronam | Digestis igitur sc̄orum laudibus almīs | —

f. 113^b Sed tyro infracta tectus testudine xp̄i || f. 114 *Über der Zeile von der Hand des Petavius* finis Lib. primi Catonis | Cum dubia incertis uers&ur uita periclis — Dum fueris dando (*in ras.*) semper tibi proximōs esto | Incepit Liber secundus (*Catonis von der Hand des Petavius hinzugefügt*) | Telluris si forte uelis cognoscere cultus | —

¹⁾ astructione — ²⁾ l. c. 369 (de consolatoria laude castitatis ad Fuscinam sororem deo virginem saeratam) — ³⁾ Die drei Verse am Schlusse, welche Labbaeus nova bibl. mss. librorum ed. Paris. 1653 p. 22 'ex codice ms. Naudeano' zuerst bekannt gemacht, finden sich auch in dieser Handschrift. — ⁴⁾ Mit Unrecht behauptet also Dressel, dass diese Handschrift nicht die Psychomachia enthielte.— ⁵⁾ Vorher fehlt ein Quarternio.

f. 115 Dum uigilat superat (*al. m. corr. sperat*) per somnum cernit id ipsū | Incipit Liber tertius | Hoe quieumque uelis carm̄ cognoscere lector | —

f. 115^b Nec matrem offendas dum uis bonus esse parenti | Explicit liber. tertius | Incipit liber quartus | Securam quicunque cupis pducere uitā | —

f. 117 Hoc breuitas fecit sensus coniungere bonos (*corr. binos*) | Explicit Liber eatonis quartus | in nomine patris et filii et spū scī | O d̄s om̄ps conuexae conditor areis | —

f. 117^b Gundradae egregie moribus & facie | Hos karolo regi Versus Hibernicus exul | Dum proceres mundi regem uenerare uidentur | —

f. 119 Sic fatus regis. ^{cum} dono ad castra recessit | Versus Karoli imperatoris | Haec est uestra fides celi que dicit ad aulam | — collectum ex uariis flore cum ante rosis | Versus Karoli imperatoris | Carta xpo comite per teluris spatium | —

f. 119^b Deme xp̄i seruulo sic memor exiguo | Versus Karoli imperatoris | Laudibus eximiis caelebrātur sc̄la prisca | — Nobilis aut sanguis dextrae marte potens | Fini ////////////// honis || f. 120 Versus ad ecclesiam | Haec est mira domus uario depicta metallo | 6 V. Versus ad fontes | Hic fons inriguus uitali ad ora ministrat | 6 V. Versus ad fenestram | Ne dauid grabatum temptatur callidus intrat | 4 V. Versus ad hostium | Quia egyptius agni dudum de sanguine potes | 2 V. Versus ad ministerium | Qui ex duro latices iussit producere saxo | 2 V. Sit tibi summa salus sēper sine fine beata — Soluenti ueni& criminum solutio xpi | Verba philosophi ad discipulos | Quisquis alumne uelis uartes cognoscere serum —

f. 120^b Sed labente die lacidiora dedi. | Magister exortans discipulos | Discite nunc. pueri docilis eito uertitur aetas | — Nam sine doctrina uita perit hominum. | Magister cumminans discipulis | Quemlibet hic signem leuitatis culpa remord& — Gratiaque meritā ultio nulla for& | Vir orans | Haec rogo parua domus caelesti pace serena | — Asiduis uotis laus ton& alma dī ||

f. 121 Epitasium filii eathonis | Quid tibi mors faciam que nulli parcere nosti | — Sint tibi uitalis sint tibi la&a modo | Epitasium Folradi | Felix illa hominum est mors et p̄ciosa honorū —

f. 121^b pro peregrino me posco p̄ear&uo: | Item alium epium | Qui pietate pater pastor eura &a magister | — a&ernis meruit lau-

dibus & precibus | Item alii uersus | Egregii proceres clot^harius ac dagobertus — Cum nant^hilde sua quem exornant aurea busta | Item alii uersus | Effigies regnum hie & nomina clara resurgent — Caesar quem peperit berta pulcherrima mater. | Hoc iac[&] in tumulo pip-
pinus rex uenerandus —

f. 122 Raptus ab orbe fuit cito pastor largus egentu | Epita-
fium Alquini | Hic rogo pauxilulum ueniens subsiste uiator | — pro
quo funde preces mente legens titulū | Epitasium || f. 122^b Qui mani-
bus librum lector comprenderēs istū | — d& sibi sic dñs perp&uam re-
quiem | Item aliud | Hoc recubat tumulo motharius ille sacerdos | —
ante fuit humilis plenus amore dī | Item | Quisquis es hunc cernens
titulū dic pectore puro | —

f. 123 de mortis nullus lege solutus adē | Item | Authelmi mo-
nachi busto ſ̄ membra sub isto | — perp&uam requiem d& sibi posce
dſ̄ | m. al. aequali Incipiunt enigmata aldelmi | De terra | Altrix
eunctorum quo mundus genstat (n eras.) in orbe | —

f. 135 Seiscitor inflatōs fungar quo nomine sophos | Expliciunt
enigmata de uariis reb; aldelmi epi || f. 135^b Incipit prefatio enig-
matis simphosii. | Hāē quoque simphosius de carmine lusit incepto |
— Da ueniam lector quod non sapit ebria musa. | i. De grafio | De
summo planus sed non ego planus in imo —

ibid. xciii De adamante lapide | En ego non uertor rigidi cri-
mina ferri | Est mihi de pelago corpus de flore loquela | Vincula de
terris. sophia de digitis | Epitaphium Karoli regis | Aurea caelorum
postquam de uirgine prolis | — Astriferam Karoli teneat dic sp̄s
arcem || f. 141 Incip̄ opuseculū beati eugenii epi ¹⁾ | Obliquo mem&
uisu q̄ figis ocellē | — & faueat iugis pax tibi paxq; tuis | Oratio
eiudem | Rex d̄s inm̄ise quo constat machina mundi | — ēcede ue-
niā cui tollit culpa coronā. | De mentis humanę mutabilitate | Nescia
mens nr̄i fixū seruare tenorē | — Tot nr̄am faciem mutat sententia
formis | De bono pacis | Qui cupis infestū sēp uitare chelidrū | —
Ultima que decima plis primordia trunca. | Eptameron de primordio
mundi | Primus in orbe dies lucis primordia sūpsit | — Septimus ē
dño req̄es his rite pactis | Domini Euantii | Nobilis & magno uirtutū
culmine celsE | — Om̄psq; tuis non reddat debita culpiS | De ani-
mantib; ambigenis | Hec ſ̄ ambigene que nutu dispare constant | —

¹⁾ LXXXIX 359 f. 141 von einer andern Hand (sae. X.) als das Übrige.

At lupus & catula formant coeundo licetū | Item ad iohannem | o 10
uersiculos nexos quia dispicis HANNES | — proq; tibi ut nō ue-
niat ex carmine FECTYS | Instar lucilii egor disrūpere uersus || f. 141^b
Quisque uenis studio discendi fretus amice | — Eloquiique potens
rusticitate carens. | Facundi dicti sicut ei est studiosa uoluntas. | —
Moribus & lingua clarus & arte uigil. | Quisquis habes uotumque
sit dialectica scire | —

f. 142 Discussaque bonum nube referre palam. | Lector aritme-
tice conductus amore magistre. | — Rebus & his non est quod
queat esse sine. | Qui cupiat formas quas dat geometrica nosse. | —
Forma figurarum plena necesse fiat. | Musica quid ualeat quid sit
quicūque requiris | —

f. 142^b Et lenis & igres melificando truces | Astrorum cubitus
quisquis scrutator adisti | — Et que occulta iacent mox manifesta
fore | Lucida que cernis clarescere tecta uiator | — Munera deque
suo languida membra souens. | Dextera magna dī ecclesiam tueatur
ab hostes | —

f. 143 Saluet & orne& am& dextera clara dī | Ad boree partes
arcino^a. uertuntur et anguis | — Celsior his cunctis & tardior omni-
bus astris. | Versus de adnunciacione | Hie mariam claro gabrihel
sermone salutans | — Hic natus passus surgens scandensque re-
demptor | De natuitate | Cardine quadrato colitur quo uertitur
orbis | —

f. 143^b Qua dempsit mundo crima cuncta dī | Versus de as-
censione | Hie pia surgentis ueneranda est gloria xpī | — Reddat &
acceptos actibus & meritis | Omnipotens dī qui celsa uel ima gubernas | — Effectum tribuas semper habere dī | Hoc construxit opus
lector quod cernis honestu — f. 144 Prebeat & herii premia larga
soli | Qui cupiat rerum studiosus forte uiator | — Et quam cum lacri-
mis posce& hab& ueniam | Omnipotens miserere | — rex pius adq'
mei | Hanc quisque de uoto — pectoraque percuto | Det xp̄s domina-
tor enim de semine dauid | —

f. 144^b O lux digneris clam Omnibus es quia uerE | Dona
anime miSerendo meae seDem oro quietiS | — Omnipotens eX-
celse ueni quO te rogo supleX | Dux pictatiS ades cArnē qui ex Se-
mine dauid | —

f. 145 Egregios R&us quOs inde fOrtis ubiquE | Siderea de
sede poli pater alme serenus | — In quo iure. Meam requiem Oro

xp̄e morari | Digne semper amande piis deus inclite dauid | — Exaudi reector seruo mihi iustus semper ubique | Sē deus miserator tu pia uia salutis | — Xp̄e tuo populo saluans sub nomine tu dux | —

f. 145^b Da pietate potens det mitissime dauid | — O pi&as bernouuino O praecurrere cliento | Summa salus pia laus uictrix per tēpora uirtus | In solio exelso felix quies gloria regni | Rex aeterne salus uia lux data duleis et auctor | Es quia praecelsus populorum rector in orbe | Rex requiem bernouuino da pater atq; pius rex | —

f. 147^b Pendens plebem liberauit hostis ab insidiis | Ephytaphium | Qui cupis ut praecibus domini mereare fauorem | — namque petens caelum aeterna tenens ||

f. 148 Versus bernouuini epi ad crucem | Conditor aeternae quem laudo uersibus istie | — Xp̄e tu iustus index miserere mihi iam uerus rex | Omnipotens dñs mundi formator et auctor | — Suscipe haec munus accipe supplex rogo | Versus in calice et patena | Bernuui.nus humi.lis sua. reddit.vota to.nanti. | Hoc cor.pus humi.lis. prestat ui.ta bea.ta. ||

f. 148^b Item alium | Quisquis magnorum dolet breue decidere uita | — Indiecio xi obiit qui in seeulo uixit annos xxx . et viii . | Item alium | Hie constans alacer celebri probitate refertus | — Aut tribuit natis aut sibi post obitum It alium | Et liet omne fretum seeliuia sēa salutis. | — Presidium uenies emeruisse docet. It alium | Hie probitatis apex hic status gloria prisci | —

f. 149 Sic uixdum tenerae radicabat flore iuente. | Item alium | Quod salibus cordis protulit ore serentem | Et tribus adiectis mensibus atque tribus. | Quantum iure potest ornari femina donis | — Janu decimo migravit arii dida kalendas || f. 149^b *Von anderer Hand* Contra aebrietatē | Qui cupis esse bonus et uis dinoscere uerum | — Quod tenuis miseros suppungit anhelitus artus | Cōmonitio mortalitatis humanę | O mortalis homo mortis reminiscē casus | — Quod bene quod iuste quod recte feceris ipse | C̄tra cra-pulā | Propens (*sic*) & stomachum qui farcit dape ciborum | —

f. 150 Castig& uentrem tunc homo doctus erit. | *Das Folgende von einer Hand des eilften Jahrhunderts.* Discernendi ignarus nihil difert ab asino. Amor potentū | instabilis —

f. 150^b (*Mercurius*) Celerior planetis quia septima die | pmeat circulos ||

BASILII *sermones.*

141. membr. 8. foliorum 170. saec. IX—X.

f. 1 Incipit sc̄i basiliī | de psal̄m̄ primo | Omnis scriptura diuinitus inspirata utilis est | —

f. 9^b et ex his quae audistis p̄ gratiam | dñi nostri ih̄u xp̄i cui gloria in sc̄la sc̄lorum amen. | De eo quod scribtum est ; | adtende tibi ne forte fiat in corde tuo | sermo occultus iniquitas. | Sermonis usum d̄s nobis qui nos creauit indulxit. | —

f. 19 ut possis adtendere dō. | De eo quod scriptum est in euangelio. | hominis eiusdam diuitis fructus uberes ager attulit. et reliqua. | Duplex est temptationum species; aut | —

f. 26^b p̄gratis regna caelestia. per eū qui uos uocauit xp̄im̄ ih̄m̄ dn̄m̄ nr̄m̄. cui gloria & imperiū. in | sc̄la seculorum. amen; | De inuidia | Bonus est d̄s. et dignis lauda⁹tur | —

f. 33^b sicut & d̄s donauit uobis. in xp̄o ih̄u dn̄o nr̄o. | cui * est dō patri cum sp̄u sc̄o gloria in sc̄la sc̄lorū. am̄; | De fide | Dī quidem sine intermissione esse memo⁹rem —

f. 37 derelinquere per gratiā dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. Cui est gloria | & potestas. in sc̄la saeculorum amen. | Incipit in principium prouerbiorum | salomonis quam dixit cum esset presb̄iter iubente epis̄copo. | Magna est oboedientiae merces. | —

f. 53^b diuinę uoluntatis in xp̄o ih̄u. cui gloria in sc̄la saeculorum. am̄en. | Incipit in psalmo .lviii. | Consideranti mihi & puindenti intentos ad audiendū | —

f. 57 corroborati | in spe nr̄a. qui est x̄ps ih̄s d̄ns nr̄. Cui est gloria & potestas. in sc̄la sc̄lorū. amen ; | Incipit de ieunio. | Canite tuba in initio mensis in die insignis | —

f. 59^b sapientia dī. & unigenitus filius eius d̄ns | nr̄ ih̄s x̄ps. Cui est gloria & potestas cum sp̄u sc̄o in a&na | secula seculorum; Amen. Finit. orat̄ ad popu⁹l de ieunū. | Incipit de eadem re dictio secunda. | habeant fortasse aliquid (d ex t) difficultatis | —

f. 63 & iudice | dō nostro. per quem est dō patri cum sp̄u sc̄o gloria & a&ernitas in saecula saeculorum. amen. | Explicit in dn̄o feliciter. || f. 63^b Prefatio. | Proficiscenti mihi ex urbe magnopere iniungebas ap̄niane —

f. 64^b tu qui utriusq; lingue habes peritiam magis probato. Finit. | Gregorii ep̄i nanzanzeni incipit apologeticus in latinum translatus in greeco. | Uictus sum. et fateor me esse superatum. | —

f. 92 grex simul & pastores in xp̄o ih̄ū dñō | nostro. cui gloria in secula seculorum. amen. | Incip̄t de primis epiphaniis | id est de natali (i ex e) dñi. | Xps nascitur. gloriamini. xps e celis. occurrite. xps in terris. exaltamini. Cantate —

f. 100 possibile est. per xp̄m ih̄m dñm nostrum. cui | est gloria & potestas in secula seculorum. amen. | De luminibus quod est | de cundis (*sic*) epiphaniis. || f. 100^b Iterum ih̄s meus. * et iterū mysteriū n erroris alicuius | —

f. 102^b Ubi autē earnis fuerit facta purgatio. ibi continu || f. 103 cum ¹⁾ et inluminantis clarius fuerit lumen accensū et auditores purgatas —

f. 108^b fulgeat coram hominibus per xp̄m dñm nostrum Cui est gloria in seula sc̄lorū amen. De pentecosten. et de spū | sc̄ō dicta in ecclesia constantinopolis | De sollemnitatis huius die pauca dicenda sunt —

f. 116 exultatio sc̄orū. Cū quo est dō patri gloria & potestas in spu sc̄ō in seula sc̄oꝝ am̄. | Desiderabamus o filii. quia et pari mensura desiderabar —

f. 124 uita & fide probabili. Tibi gloria & potestas in secula saeculorum. Amen. | Incipit de hieremia dicta praesente imperatore apud quem et intercedit pro quodam periclitante. | Uentrē meū uentrē meū doleo. & sensus mei turbati —

f. 129 misericordiā speramus. | p xp̄m dñm nr̄m. uiuentē secū & regnantē eū spū sc̄ō in seula sc̄oꝝ am̄; || f. 129^b De reconciliatione et unitate monachorū. | Lingua nostrā soluit alacritas. & hominū legē —

f. 138^b custodiat corda uestra in | xp̄o ih̄ū dñō Cui gloria & potestas in seula sc̄orum. amen: | De grandinis uastatione cum pater | episcopus reticeret. | Quid laudabilem soluitis ordinem. quid inpellitis linguā | —

f. 148 quem fructifieauit in xp̄o ih̄u | dñō nostro. Cui est gloria & potestas in seula sc̄orum. amen. | Incipit de arrianis quod non licet | semper et publice de dō contendere | Ad eos qui in sermone callent. sermo nobis est. —

¹⁾ Vorher ist ein Blatt ausgefallen.

f. 150^b Natiuitatē | dī & creationem & dñ ex nullis extantibus.
& substantiae sectio|nem atq; seisionem et resolutionem. ut quit
(corr.) audit profanus ||

f. 151 Incipit comp̄t grecorū anni circuli qualiter | calculare
debeas

f. 152^b Item ad argumentum ad fer̄. uel ad luñ | seu ad ter-
minos paschał inueniendum

f. 153^b Item argumentum | qualiter secundum latinos uel
grecos xiiii lunas paschales | uel initium primi mensis absq; ullo
errore inuenire debeas

f. 154 argumenta calculi

f. 154^b de punctis uel momentis

de temporibus anni

de solestitia et aequinoctium

f. 155 de mensibus

f. 155^a de saltum lunae

de lunae cursu

f. 156^b Incipit. | Romano computatio ita digitorum flexibus
u. s. w.

f. 157^b De mensib; qđ horas habent in die uel in nocte

It argumentū unde creatur bissextus

Incipit de mundi principio

f. 159^b Uentus aer commotus & agitatus *u. s. w. nach Isidor.*

f. 160^b — 163 *Rotae (Zonentafel — Windtafel)*

f. 163^b — 165^b *Angabe der Indictionen, Concurrentes u. s. w.*
von 804—873

f. 165^b Prima a&as in exordio sui. | contin& creationem
mundi —

f. 169^b Eraclius añ xxvii huius | — f. 170 vdeecxxxiii. Colle-
gitur omne tempus ab exordio mundi usq; | in p̄sentē
glori recensuinthi principis. añ x. | qui .ē. era. dxxvi.
añ. v. dececlvi. || f. 170^b (*von nicht viel späterer
Hand*) Añ uel resp in natl sc̄i. eligii. ep̄i et confes-
soris ad uesperas.

BOETHIUS *de musica.*

1638. membr. 4. foliorum 128. saec. X.

f. 1 *Von späterer Hand über der Zeile*¹⁾ Prohemiu. | Musicā naturaliter nobis ēē | coniunctam —

f. 12²⁾ De consonantiis et semitonio | Nam si uox uoce³⁾ duplo sit acuta uel grauis —

f. 28^b (xxxiii) de poetarum carminibus iudicandi; Explicit | de musica id est armonicae institutionis liber .i. | Incipit liber secundus | i. Proh̄emium. | —

f. 29^b (xxxi) sex tonis non constat⁴⁾; Expliciunt capitula. | i. Prohoemium. Incip̄ lib̄ s̄c̄ | Superius uolumen cuncta digessit. quae nunc diligentius | —

f. 61^b (xxxi) nunc uoluminis seriem fastidii uitator astringam; | Explicit de musica id ē armonica institutione liber se|cundus incipit liber tertius .i. aduersum aristoxenū | demonstratio super particu- larem proportionem diui(di)⁵⁾ in aequa non posse atque ideo nec to- num; | Superiore⁶⁾ uolumine demonstratum ē * diatessaron. | —

f. 70^b (viii) semitonium minus; | apotome igitur est ED. ⁷⁾ || f. 78 xv. Apotomen⁸⁾ maiorem esse quam quattuor commata | minorē quam .v. tonum maiorē quā viii. minorē quā viii. | Eadem haec ratione. et semitonium —

f. 80 (xvi) cōmentarii disputationē censuimus | transferendā; Explicitus de musica. id est armonica | institutione liber .iii. Incipit liber .iii.; | i Uocum differentias in quantitate consistere | —

f. 80^b xviii Quēadmodum indubitan̄ musicae consonantie aure dijudicari^{possint} | Expliciunt capitula; i. Vocum differentias in | quan- titate consistere | Etsi omnia quae demonstranda erant —

f. 85^b medioī⁹⁾ enarmonios .pi grecū et signa¹⁰⁾ ēuersū⁵ ¹¹⁾. ||

¹⁾ LXIII 1167 — ²⁾ f. 1—11 saec. XI—XII. Mit Nam si vox (l. e. 1181) beginnt die ältere Handsehrift, die zu Anfang zwei Quaternionen verloren hat. — ³⁾ vocī — ⁴⁾ constet — ⁵⁾ dimidii — ⁶⁾ Diese Handschrift gehört zu denjenigen, in welchen die Figuren nicht fehlen. — ⁷⁾ l. e. 1234 — ⁸⁾ l. e. 1263. Das Dazwischenliegende (f. 71—77) in derselben Zeit ergänzt, wie f. 1—11. — ⁹⁾ Meson — ¹⁰⁾ Lies Sigma. Die Ausgabe C. — ¹¹⁾ Hier bricht die alte Hand- schrift ab; mit f. 86 beginnt wieder die Ergänzung.

f. 111 pporeionis dissonantia¹⁾ reddat. | (*Figur*) | Explicitus de musica id est | armonica institutione lib. iii Incipit lib. v. || f. 111^b Post monacordi (a in o corr.) regularis diuisionē adicienda²⁾ esse | —

f. 125^b ut in diatonicis generib; nusquam una. | *Von anderer Hand* Segmina pgameii tereti circūdata ligno. Perpetuo inscribe uersu | qui dū resolutus. Non respondentes sparsō dabit ordine formas | Donec consimilis ligni replicet in orbem. ||

f. 126 Nona noane Primus tropus Incipit. Mese p̄ni trop̄ incipit | Prima in introitibus differentia —

f. 128 (*Octavus tropus*) Sebastianus | Gloria patri & filio & spiritui sancto sieut erat in principio & | nunc & semp & in secula seculorum. amen. ||

CANONES conciliorum³⁾.

1040. membr. Grossquart. foliorum 86. saec. IX.

f. 1 suscepit quas humanae aegrimoniae narrationes habens & | non simulatione sed ueritate Id non mea uoluntas ut ostendat carnis subsistentiam —

f. 36^b postquam praesentis causae. plurima | & praecipua capitula. coram nostra pi&ate iam pacta sunt⁴⁾ || f. 37 Actio duodecima | in n̄m dñi et dominatoris | ihū xpi dī saluatoris n̄i impe[r]antib; a dō coronatis et sere[n]issimis n̄ris dominis flauis | constantino data xxii. die. mēns | martii indictione viii | Resedentibus quoq; gloriosissimis patriciis —

f. 39^b additi tres. falsi. quattuornones. hunc sermonem adstruens. Reliqua uero || f. 40 quod⁵⁾ multotiens sc̄i patres nostri. ut lucentur pluri[m]am animarum. —

f. 48 quae promissa sunt super sergio honorio | atque sofronio opere adimplente. actio .xiii. | In nomine dñi et dominatoris | ihū xpi dī et saluatoris nostri | imperantibus. a dō coronatis | ac serenissimis nostris domi[n]is. flauis. | Constantino quidem piissimo —

f. 53^b discendisse de caelis | & incarnatus esse ex spu sc̄ō | & domina nostra sc̄a || f. 54 antiquae romae. quem & accusauerunt.

¹⁾ dissonantiam et consonantiam. — ²⁾ arbitror esse. — ³⁾ Conciliensammlungen finden sich ausserdem in cod. 848. 849. 1127. Die Handschriften 1040 und 1043 stammen aus der Bibliothek des Petavius. — ⁴⁾ f. 1—36^b entält Fragmente der zehnten und eilften actio; mit f. 17 beginnt der sechzehnte Quaternio. — ⁵⁾ Zwei Blätter fehlen. Auch im Folgenden ist die Handschrift mehrfach lückenhaft.

qua (qui a m. al.) parte sunt agathonis | sc̄issimi pape apostolice sedis —

f. 59^b ad nos perdueatur de propria fide sua. interrogandus | Actio xv. || f. 60 in n̄m dñi et dominatoris | hū xpi dī atque saluatoris n̄i | imperantibus a dō | coronatis ac serenissimis | n̄is dominis flauis | Constantino quidē piissimo —

f. 62 s̄m coneilium | dixerunt sufficiunt & quae hodierna die aeta sunt. | actio .xvi. | In n̄m dñi et dominatoris | ihū xpi dī atq; saluatoris n̄i imperantib; a dō —

f. 63^b definitionē rectae | fidei conuenientē. sinodaliter statuimus. aetio xvii. | definitio orthodoxe fidei .n̄. facta in | regia ube temporibus piissimi ac tranquillissimi domini n̄i Constantini magni | uictoris imperatoris. | In n̄min dñi et dominatoris —

f. 72 ueri dī nostri anathima. actio xviii. | In n̄m dñi et dominatoris ihū xpi | dī atq; saluatoris n̄i —

f. 75^b p̄cipimus naturas ita & duas naturales uolontates & duas | naturales. operationes. || f. 76 operatur enim utraq; natura cum alterius communione quod proprium habuit. uerbo operante —

f. 86^b cle|mentissimum n̄m dñi quia usq; dum n̄r sp̄s statutus est ex | dō esse in nobis. ipsas cartas inlibatas. & inconmutabiles. ||

1043. membr. fol. foliorum 159. saec. X.

f. 1^b Incipiunt tituli canonum apostolorum

f. 2 Incipiunt tituli canonū niceni concī. num̄. xx

f. 2^b Incipiunt tituli canonum | anchyrani concilii. numero xxiii

f. 3 Tituli canonū neocaesariensiū | concilii numerum. xiii

f. 3^b Tituli canonū gangrensis | concilii numerum. xx.

f. 4 Tituli canonū antiocheni concil. n̄m xxv.

Tituli canonū apud laodicieā phrigie ^{egreg}_{num̄ LVIII}

f. 5^b Incipit canon concilii apud constantinopolim congregati numero .iii

Tituli canonū calcedonensis ^{concil. num̄}_{xxvii}

f. 6 Tituli canonū sardiensis ^{concilii}_{num̄. XXI}

f. 6^b Tituli canonū congregatio apud carthagienensis num̄ xxxiii

f. 7^b Tituli canonū diuersorū conciliorū | africana prouincia numero. c. v.

f. 9 Incipiunt tituli decretorū papē siriei num̄. xv

f. 9^b Tituli decretorū papē innocentii ^{numerum}_{L VII}

- f. 10^b Tituli decretorum papae bonifacii num̄ iii
 Tituli decretorum papae caelestini num̄ xxiii
- f. 11 Tituli decretorum papae leonis num̄
 XLVIII
- f. 12^b Tituli decretorum papae hilari num̄. vi
 Tituli decretorum papae simplieii
 Tituli decretorum papae silicis
 Tituli decretorum papae gelasi num̄ xxviii
- f. 13^b Tit̄ decretorum papae anastasi num̄r VIII
- f. 14 Tit̄ decretorum papae symmachii num̄r V
 It tit̄ eiusdē concilii
- f. 14^b Tit̄ decretorum papae hormisde
 Tit̄ decretorum gregorii iunioris
- f. 159^b (Incipit constituta papae gregorii) p̄rus archidiaconus
 gregorius ////////////// ||

1043. membr. Kleinfolio. foliorum 174. saec. X.

f. 1 Consulatu domni nři marciani perpetui augusti et qui fu|erit
 nuntiatus sub die .viii. idus octobris. indictione quar̄ta. calcidona
 scđm praeceptionē sacratissimi et piissimi domni | nři. marciani per-
 petui augusti. Congregatis in scā ecclesia scāe martiris eusimiae —

f. 81^b Uisus est ad religiose memorię flauianū mississe | epistolam
 legimus: exp̄l .i. cognitio calchedonensis concilii. | Incip̄ eiusdem .ii.
 cognitio calchedonensis concilii. | Consulatu piissimi —

f. 102 gesta cum omnium nřorum supsripcione huic relatiōni
 sociauimus. Exp̄ secunda cognitio calchedonensis | concilii. Incipit
 eiusdem sinodi. cognitio tertia | Consul̄ domni nři marciani —

f. 111 Quae interlocutionibus prolata sunt effectui mancipentur. |
 Explicit cognitio tertia calcedonensis concilii. || f. 111^b Incipit actio
 quarta in calchedona. | Consulatu domī nostri martiani —

f. 121 & amplissimus senatus. dđ. | a scā synodo formula da-
 bitur | Explicit actio quarta. incip̄ | actio quinta | Consolatu domni
 nostri martiani —

f. 125^b diuino uertici. | Explicit actio quinta. incipit act̄ vi^{ta} |
 in calchedona | Consulatu domni nostri marciani —

f. 133 a scā synodo discedat | Exp̄ actio sexta sinodi calchedo-
 nensis incipiunt | eiusdem sinodi tituli canonum numero xxvii ||
 f. 133^b Tituli canoñ concilii calchedonensis numero xxvii De cano-
 nib; uniuseuiusq. concilii | i Regulas sc̄orū patrum —

f. 136 (xxvi) si uero laici anathematizentur. Exp canones concilii ealchedonensis | Inep̄ aēt octaua | Consulatu domni n̄ri marciani —

f. 137 ob hanc causā legi legimus. Explei concilii calchedonensis octaua. | Inep̄ aēt nona eiusdē synodi. | Consulatu domni n̄ri marciani —

f. 139 concordiā. Legi legnus legit. Exp̄ actio nona synodi calchedonensis. Incip̄ eiusdē concilii decima actio. Consulatu domni marciani —

f. 140^b efficiat manifestam. | Exp̄ act decima concilii calchedonensis. Incip̄ eiusdem synodi. aetio undecima similiter | vi kł noub eodem eodem (*sic*) consulatu —

f. 150 fortitudinem retinebant. | Exp̄ auditio. synodi. calchedonensis. undecima. Incipit eiusdem concilii | actio duodecima. | Consulatu domī n̄ri marciani —

f. 154 Exp̄ actio synodi calchedonensis duodecima || f. 154^b leer || f. 155 Incipi**t eiusdem concilii | auditio tertia decima. | Similiter iii kł nouembris eodē consulatu —

f. 155^b causa laesonis ei fueū restitu&. | Explicit actio tertia decima. | synodo. calchedonensis. | Incipit cognitio eiusdem concilii quarta decima. || f. 156 Consulatu domī marciani —

f. 157^b quae dixisti conscripta sunt; | Explicit sinodi calchedonensis quarta | decima | Incipit eiusdem concilii audatio (*sic*) | quinta decima || f. 158 Consulatu domī martiani —

f. 165 s̄cō concilio | firma consistant | Exp̄t actio synodi calchedonensis xvma ; Inep̄ eiusd̄ c̄cilii auditio xvi. | Consolatu domni n̄ri marciani —

f. 168^b tota synodus conprobauit. | Explicit synodus ca'chedonensis amen amen amen | Incipit responsio seu allocutio sc̄i & uniuersalis calchedonensis concilii — similiter refutarunt | Et hoc profecto uestrū decebat —

f. 173 sua nostris clement̄ adiungens. | Expl allocutio seu responsio sc̄i calchedonensis concilii cū subiectis testimoniis patrū | Exemplar relationis archetypae sc̄ae magnae et uniuersalis synodi quae in calechedoniae metropoli congregata est ad s̄cē memoriae papam leonem. | Sc̄a & magna & uniuersalis synodus quae — patri leoni. Repletum est gaudio —

f. 174 Inuenialis ep̄s hierosolimitanus ualere me in dūo ora sc̄is-sime & beatissime pater. Explicit. || f. 174^b Von gleichzeitiger Hand hic liber sc̄i Germani parisioꝝ urbis psulis.

1997. membr. 8. foliorum 160. saec. IX—X.

f. 1 *Litterae formatae*

f. 1^b In n̄me | dñi | ineipit | tituli | canonū | aneyrenſium | 24 *Can.* Isti sunt canones | priores quidem — f. 2 tituli | uiginti quattuor, | *Folgt der Text.* f. 3 Et isti sunt canones se|cundi quidem aney|renſium, Et eorū qui | in eo cesaraea sunt expositi. de nicenos autē primi sunt. | Sed in aneyrenſes. constituta | sunt, tituli xiii | —

f. 6^b Inept̄ canon̄. quę | apud cangrente | acta sunt. | domini honorabilibꝫ in arm̄enia | constitutis. sanctis & conministris. Eusebius — glangrā. | Incipiunt tituli. cano|num. gangrenſium

f. 9^b Inept̄. tit. canonum | anthyocaenium

f. 15 Inept̄ responsa | et constitutiones quę | apud Karthaginē acta | sunt

f. 25^b Inept̄ epistula. ab omne | conciliū. s̄st. a bonifacio | ur-bis romae ep̄s scripta

f. 27^b Inept̄ ep̄tula || f. 28 attici ep̄s ecclae constantinopo-lytanae. ad | bonifatium | urbis romae | episcopus (*corr.*) | data cum exemplariis | nicaeni concilii de grēco | in latino translatis. ac | beatissimi cyrillo & attyco episcopis alexandrine | & constantinopolitanę ecclę. | et directis p̄ innocentiu | praeſ suū & asellum subdiač | ecclesiae Karthagine^{nsis} ut | superius recitatū est fides | niceni concilii cum titli xx; | epistola uero continetur. | Atticus ep̄s ecclę. | constantinopolitanae. sc̄ō fratri | bonifatio. urbis | romę episcopus (*corr.*) salutem. | Ededi cationes sc̄eoꝝ | patrū. olografa | manu. & subscr̄ptos a me amen; | Graeca elementa litterarum —

f. 28^b .i. XL. VIII. L. | Inept̄ epistula sc̄i aureli. ep̄i. ad sc̄m caelesti|num. urbis rome | ep̄s. de aduentū apiarii. | —

f. 30^b Inept̄ titl. canon. calcidonensium.

f. 36^b Inept̄ capi|tulū. cañ. constan|tinopolitanum

f. 39^b Ineipit. capitu|la. nicaeni. | concilii

f. 52 Inept̄. kapitula. de constitutis. sc̄i syrici ep̄s.

f. 57^b Inept̄ epistola sc̄i leo|nis epis̄. ad rusticum

f. 62 ad mauros episcopos

f. 65 ad flauianū ep̄m. constantinopolitanum

- f. 70^b thorybio ep̄s ansturensi
 f. 78 uniuersis ep̄s — per siciliā const̄
 f. 82 nicetae ep̄i aquiliensi
 f. 83^b Innocentius uictorio episcopo ratomagensi
 f. 86^b Caelestinus uniuersis episcopis per biennensem et nar-
 bonensem puincīā constituti
 f. 89 Inept statuta. sēi. gelasii. episcopi
 f. 96 Incepit gesta de no|mīne acaci. | In causa fidēi xp̄i anē —
 f. 99^b ad anthioce|nā misit ecclesiam. | Epistola hieronimi | ad
 euangelum p̄br. | Legimus in ęsaia. fatu|us. fatua loquatur. | Audio—
 f. 100^b & diacones in ecclesiā | uindicent. || f. 101 Innocentius.
 exsu|perio. ep̄o tolosano
 f. 103^b Innocentius Rufo etc. episcopis | Machedonib. et dia-
 conib'
 f. 108 Zosimus esyphio. ep̄s salotano
 f. 109^b Cēlestinus. uniuersis ep̄scis. per apuleam et calabriā
 constitutis
 f. 110^b Bonifatius episcopus | honorio aūg
 f. 111^b Victor honorius inclytus. triumphator. semp aūg. |
 sēo. ac uenerabili bonifa|tio papē urbis aeternae
 f. 112 Inept exemplū sacri | ędici. glyceri. im̄p. | dat. ad
 himeleonem. | p̄c p̄p tt.
 f. 113^b Felix himeleo. p̄p | dioscorus. aurelia|nus protadius.
 ūū | cē. p̄p d̄d.
 f. 114 Inept epistola. papē | leonis ad aquiliensē ēpm
 f. 116 Incp̄ eiusdem. ad | septimū. episcopū
 f. 116^b p̄c. paulini. aūg. sub | die k̄l mar̄. in basilica beati pe-
 tri ap̄sli | residente uiro uene|rabile pa symmacho etc.
 f. 121^b i Seſ petrus. sed. annos. xxv. m̄. ii. d. iii.
 f. 122 L. ii. hormisda sed. anñ. viii. d̄xviii. | Expl. Amen. |
 Exemplar. constituти facti. a domno. symmacho papa. de reb' |
 ecclē conseruandis
 f. 127^b Inept. pr̄c. reḡ .iii. | missa ad synhodū. |
 f. 128^b Preces regis .iii. | missa ad synhodū. | Fl. theodori-
 enus rex | uniuersis — pacem. ep̄s | symmacho criminosis pro|posi-
 tionib. etc.
 f. 130 Relatio episcopo rum. ad reḡ. | Agimus dō gratias etc.

f. 131 Preceptio. regia. | Fl. Theodoricus rex. | uniuersis epis-
copis. ad syn|hodum conuocatis. Decue|rat quidem etc.

f. 132^b Inept constitutio|nes. episcoporum. | Rufio magno. |
fausto. auieno. | uīe. const̄. | sub. d̄. x. kl. | nouembris. | Sēa
synhodus. apud | urbem romā. ex praeco|pto | gloriosissimi regis
theodorici | etc.

f. 137 Incipit. fides. nicaena. | Fides | quę a patrib̄ | n̄ris.
exposita | breuiter | comprehendit. | Sic enim spiritu|liter oīa posu|
erunt. ut totā | legis. et prophe|tarum euange|liorum. et apos|tolo|
rum pr̄cep|ta dū fideliter. | legitur. illie po|sita ēē. monstretur. |
nam dieit | Credimus —

f. 152 ur|guente in gehennam | missus perpetuas | luet poenas
| Fides catholica. | apud nicheam | exposita ex̄pl | amen. ||

f. 152^b Inept. capitulū | editum. a siluestrio papa urbis | ro-
mae | Dum residisse | in synxodo | cum constantino augusto. | et si-
mul cum eis | residentes. centū | LXXVIII episcopos. | et cum eis du-
centi septua|ginta p̄bris & diacones .XL. | et simul cum eis. omnes
ro|manos populus. dum re|sidisset in termas. Sic | statuerunt in syn-
hodo. | placuit eis & ad omnem | x̄pianorum populū ro|manorū , Ut
nullus laicu|s audeat clericu| crimen | ingerere. Nisi sub idoneos | tes-
tes *** uiros iustos | religiosos dñi timentes, & | x̄pm pdicantes. Non
inlit|terati. quorum filios ha|beat uxoratos. et nepotes. | et filias
iam nuptū traditas | Inept. canone | constitutus | uel religio. qualit̄
| custodiatur. a sil|uestrio. ep̄o. urbis | romae. presul** | nisi in
septuaginta | duo testes | ***** a quemquā | iudicabitur. —

f. 153 ei dandā esse cō|munionem, | X̄po enim fauente | le-
gentib̄ cunctis inploro, pro | exiguo me ceterisq, | sacerdo|es.
ciuib̄ his. | quamquam inmerito | nomen. sacerdotii | minime fun-
genti ho|nore Sicipertus | humillimus. x̄pi | hunc opusculum | opere
explicau | domno beatissimo | pr̄cipienti fieri in|gilrāmo. Rursū |
magis magisq, lecto|rib̄ queso. quod si | aut ex syllabis scisma |
aliqua inueneritis | minime detrahatis | insipientię mee. | Sed quod
uīa. habun|dat sapientia cordis | sollogismo aufe|ratis ab eo. | Vt alma
dī intemera|ta maria. et beati | thomę simul et | beati iustini. in
eu|ius sedis hunc perficitus fuit. delic|taq, uīa deleantur | per-
enne polleat. | pr̄ceptor opifex. | saluificeetur | in euum. amin |
f. 153^b ¹⁾) hoc capitulū est de ep̄la | sc̄i gregorii pap̄e ad se|cundinum

¹⁾) f. 153 – 160 saec. X.

inclusu: | Dilectissimo filio secundino seruo. | dī inclusu:; Gregorius seruus servorum dī. dilectionis tuę litteras | suscepī. —

f. 154^b redime|re uenit :; Ep̄la hisidori | ad massonem ep̄m :; domino uero (uiro corr.) sc̄o meritisq; beato | fratri massoni ep̄o. hisidorus ep̄s | in dñō salutē :; Ueniente ad nos | —

f. 155^b extat | auctoritas :; Explicit || f. 156 In ordō de sacris ordinib; benedicendis

f. 160^b *Litanei, in welcher für hludouicus a dō coronatus magnus et pacificus imp̄, angelberga imperatrix und die novissima proles regalis gebetet wird.*

CLAUDIANUS MAMERTUS *de statu animae.*

201. membr. 8. foliorum 80. saec. X.

f. 1¹⁾ Incipiunt capitula libri primi | 1 De opinionib. 2) imperitorū —

f. 1^b xxvii Quod quislib& 3) absens corpore. carū suum uideat mente. 4) | Incipiunt capitula libri secundi | 1 Quia facilius dinoscitur 5) —

f. 2 (xi) raptus eē eredatur 6). | Incipiunt capitula libri tertii Huius | actio tamen ex euanḡlo dn̄m incorporalitate animae uti. testē utitur 7). | 1 De lazari corpore —

f. 2^b (xiii) inferiori sp̄u p̄ponitur. || f. 3 Superiorum in breui 8) recapitulatio librorum. | In finem huius libri 9) ueniam postulat conflictori 10). & iterum 11) | utrumq. certamen 12). | huius operis auctor ignoratur | quia tacito nomine ista conscripsit. | contra qua (eras.) claudian' tres hos libros disseruit 13). | Praecipis 14) ut respondeam quae in rebus humanis | —

f. 6 soci&ate dominatur. | Incipit prefatio librorū claudiani prefectorio 15). patricio doctissimo. et optimo uiro | sollio 16) sidonio. claudianus 17). | Edicionem libellorum —

f. 7 ueteris. reparator eloquentiae. | Explicit prologus. Incipit liber | de statu animae primus. | *Unter der Zeile Pa Petauus*

¹⁾ Unten P Petauus. — ²⁾ LIII 699. — ³⁾ quilibet — ⁴⁾ mente videat —

⁵⁾ Stimmt nicht. — ⁶⁾ Stimmt nicht. — ⁷⁾ Huius — uti om. — ⁸⁾ brevis —

⁹⁾ In — libri om. — ¹⁰⁾ veniam auctor a suo petit conflicto — ¹¹⁾ inter. —

¹²⁾ certamen ipsum deligit iudicem — ¹³⁾ huius — disseruit om. — ¹⁴⁾ Undeirt. — ¹⁵⁾ I. c. 697. — ¹⁶⁾ C. Sollio. — ¹⁷⁾ Claudianus sal.

C. R. 1) || f. 7^b De opinionibus — pertinacia. | Magnum in genere humano. soli 2) sidoni frater amantis|sime —

f. 43 (xxvii) quae post hinc disputanda sunt. principio secundi uoluminis ordiamur. Cui supra. | Finit liber primus. Incipit secundus | in mg. de contrariis | Saepenumerus 3) mecum reputanti mihi. quoniam pacto excellentissima —

f. 66^b intentio huiusce iam uoluminis | iste sit finis. | Editis in astructionem ueri & merito pariter & numero sa|tis ut arbitror —

f. 80^b proinde quicquid illud ampliusculo sermocinati sumus. ||

CYPRIANUS.

118. membr. fol. max. 2 col. foliorum 87. saec. X.

f. 1^b 4) Ad donatum 1 —

f. 2^b passio cypriani | Lege in xpo || 5)

f. 3 Über der Zeile + Ad donatū + | Bene admones 6) —

f. 6 religiosa mulcedo | Ad donatum explicit | Incipit de habitu virginū | Disciplina custos spei 7) —

f. 8^b uirginitas honorari | De habitu virginū expl. | Incipit de lapsis. | Pax 8) ecce dilectissimi fratres ecclesiae reddita —

f. 15 sed corenam 9); | De lapsis explicit, | In ē de ecclesiae catholice unitate 10) | Cum 11) moneat dñs —

f. 20 xpo dominante | regnabimus; | De ecclesiae catholicae unitate | expl. Incipit de dominica | oratione, 12) || f. 20^b Euangelica 13) praecepta fratres dilectissimi. nihil | —

f. 26^b non desinamus; | de domī oratione explicit | Incipit de opere et elymosina 14) | Multa et magna sunt —

f. 31^b passione geminabit | De operē et elymosinē | expl. Incipit de mortalitate | feliciter. || f. 32 Etsi 15) apud plurimos uestrum fratres —

1) f. 24 unten lib bi dyonisii ariop. — 2) Solli. — 3) Saepenumero —

4) f. 1 enthält die Provenienzangabe, die aber bis auf das noch erkennbare Aurel ausradirt ist. Vgl. den folgenden Codex. — 5) Index. — 6) IV 192. Unten auf derselben Seite Petavius. — 7) l. e. 440. — 8) l. e. 463. — 9) et coronam — 10) de unitate ecclesiae — 11) l. e. 495. — 12) de oratione dominica — 13) l. e. 519. — 14) eleemosynis — 15) l. e. 583.

f. 36 desideria maiora, | De mortalitate explicit | Incip̄ ad demetrianū feliciter | Oblatrantem ¹⁾ te & aduersus dñm —

f. 40 immortalitate securus, | Ad demetrianū expl. | Incipit de pacientia ²⁾ lege | feliciter, | De pacientia ³⁾ locuturus —

f. 45 dñm timentib. honorem; | De patientia explicit, | Incipit de zelo et liuore, | lege feliciter, || f. 45^b Zelare ⁴⁾ quod bonum —

f. 48^b ante placeamus; | De zelo et liuore explicit. | Incipit ad fortunatum | Desiderasti ⁵⁾ fortunate karissime —

f. 53 conscientia coro[natur]; | Ad fortunatum expl | Incip̄ ad quirinum lib̄ primus ⁶⁾ | Cyprianus ⁷⁾ quirino filio salutem; Obtemperandum fuit —

f. 55^b accesseris ⁸⁾ | *Folgt die Capitulation.* | Capitu[lo]lū pri- mū | a Judaeos in offensā dī grauiter deliquisse | quod dñō (corr.) re- liquerint ⁹⁾ et idola secuti sint; | In exodo populus —

f. 59^b locutum. ē ista; | Ad quirinum liber prim expl | Incip̄ eiusdem lib̄ ii, | *Capitulation* | Capitulū. primum. | a Xpm primo- genitum esse. & ipsum esse sapientiam dī. per quem omnia facta sunt. Apud | salomonem in parhoemiis; ¹⁰⁾ —

f. 67 in uitam &ernam; || f. 67^b Caecili. Cypriani | ad quiri- num liber ii. | explicit. | Incipit ep̄la (*add. m. post.*) ad eundem | Excepta capitulorū | ii iii xx | Cyprianus quirino filio salutem; | Pro fide ac deuotione tua — semper bene ualere. || f. 68 *Capitulation* || f. 69 Excepta capitulorum | ii xxx explicit | Incipit ad quirinum iii. iii. | Ca- pitulū primum (*add. m. post.*) | De bono operis | et misericordiae | Apud Esaiam | Exclama —

f. 81 meditabitur die ac nocte | Caecili (*corr. m. post.*) Cy- priani | ad quirinum | liber tertius expliç. | Incipit ad caecilium. | de sacramento dominici calicis. | Cyprianus ¹¹⁾ caecilio fratri | salutem | Quamquam sciam —

f. 84 semper bene ualere | Caecili Cypriani ad Caecilium | De sacramento dominici | calicis explicit | Incipit ad rogatianum | iunior- rem et confessores ¹²⁾ | Cyprianus ¹³⁾ rogatiano ¹⁴⁾ et | ceteris conf- in dō perpetuam salutem | Saluto uos fratres carissimi —

¹⁾ l. c. 544. — ²⁾ de bono patientiae — ³⁾ l. c. 622. — ⁴⁾ l. c. 638. — ⁵⁾ l. c. 651. — ⁶⁾ Testimoniorum libri tres adversus Judaeos. — ⁷⁾ l. c. 675. — ⁸⁾ accesseris. Opto — valere. — ⁹⁾ dereliquerint. — ¹⁰⁾ prover- biis — ¹¹⁾ l. c. 372. — ¹²⁾ ad Sergium et Rogatianum et ceteros confessores in carcere constitutos — ¹³⁾ l. c. 424. — ¹⁴⁾ Sergio et Rogatiano.

f. 85 gloriām ¹⁾ peruenire ²⁾; | Ad rogatianum iuniorem | et confessores explicit; | Incipit ad antonianum | de cornelio et nouatiano | Cyprianus ³⁾ antoniano | fratri salutem. | Accepi primas litteras —

f. 90 semper bene ualere; | Ad antonianum de corñ | et nouatiano explicit. | Incipit ad martyř et confessř | Cyprianus ⁴⁾ martyribus | et confessoribus ihū xpo ⁵⁾ dñō nřo | in dō ⁶⁾ perpetuam salutem. | Exulto laetus —

f. 91 meminisse; ualete; | Ad martiras et confessōř | explicit. | Incipit moysi et maximo | prsbb et ceteris confessōř | Cyprianus ⁷⁾ moisy et maxi|mo praebb et ceteris confes̄ | dilectismis fratribus salt | Gloriam fidei & uirtutis —

f. 91^b milites coronatos ⁸⁾. | Moysi et maximo et ceteris | confessōribus explicit | Incipit secundus | Cyprianus moysi et maximo | presbiteris. et ceteris confessōribus fratribus salūt | & cunctos uos pariter —

f. 92^b nostri | meminisse: Mosi & maximo presbitero & | c&eris confessōribus .ii. explicit; | Incipit ad clerum de deprecando dō pro peccatis nostris ⁹⁾ | Cyprianus ¹⁰⁾ p̄b et d̄d fratrib ; | salutem | Quamquam sciām —

f. 94 semper bene ualere ¹¹⁾; | Cycili Cypriani ad clerum | de deprecando dō pro peccatis nostris explicit | Incipit ad clerum et plebem | de aurelio confessore ¹²⁾ | lectore ordinatō | Cyprianus ¹³⁾ presb & d̄d item ¹⁴⁾ plebi uniuersae | salutem; In ordinandis ¹⁵⁾ —

ibid. semper bene ualere. | Ad clerum et plebem de aurelio | et confess̄ lectore ordinato expl̄t ; | Incipit ad clerum et plebem | de ce'reino confess̄ ¹⁶⁾. lectoř ordinato. || f. 94^b Cyprianus ¹⁷⁾ prešb et d̄d et plebi|uniuersae fratrib. ; salutem ¹⁸⁾. | Agnoscenda & amplectenda —

f. 95 semper bene ualere | Ad clerum et plebem de celeriñ | et confess̄ lectore ordinato expl̄. | Incipit ad thibaritanos ¹⁹⁾. | Cyprianus ²⁰⁾ plebi thibari consistenti salutem. | Cogitaueram quidem —

¹⁾ gloriae — ²⁾ pervenire. Victor — salutant. — ³⁾ l. e. 345. — ⁴⁾ l. e. 245. — ⁵⁾ in Christo — ⁶⁾ et in Deo patre — ⁷⁾ l. e. 288. — ⁸⁾ coronatos. Opto — meminisse. — ⁹⁾ pro — nostris *om.* — ¹⁰⁾ l. e. 240. — ¹¹⁾ valere et nostri — Valete. — ¹²⁾ *om.* — ¹³⁾ l. e. 317. — ¹⁴⁾ et. — ¹⁵⁾ ordinatio-nibus. — ¹⁶⁾ *om.* — ¹⁷⁾ l. e. 320. — ¹⁸⁾ in Domino salutem. — ¹⁹⁾ ad Thibari-tanos de exhortatione martyrii — ²⁰⁾ l. e. 349.

f. 97^b Ad thibaritanos explicit. | Incipit ad Cornelium | de confessoribus eius prima. ¹⁾ | Cyprianus ²⁾ cornelio fratri | salutem. Cognouimus —

f. 98 Ad cornelium | explicet || f. 98^b Incipit eiusdem secunda | Cyprianus ³⁾). Liberalis. Calidonus | —

f. 99^b Ad cornelium secundū | explicit .| Incipit ad eundem tertium | Cyprianus ⁴⁾ cornelio fratri | salutem. Legi litteras tuas —

f. 104^b minas ingerunt respuantur. ⁵⁾ | Ad cornelium iii. de quinq; | presbiteris ⁶⁾ explicit. | Incipit eiusdem epistula | quarto de nouatiano ⁷⁾ | Cyprianus cornelio | fratri salutem | Et cum diligentia et dilectione ⁸⁾ || —

f. 105^b Ad cornelium de Nouatiano (*Nouato corr. m. post.*) | epistula quarta explicit | Incipit quinta | Cyprianus ⁹⁾ cornelio fratri salutem. | Et religiosum uobis ¹⁰⁾ —

ibid. Ad cornelium v. explicit. | Incipit sextus. | Cyprianus ¹¹⁾ Cornelio fratri | salutem. Quod seruis dī —

f. 106^b Ad cornelium vi. explicit | Incipit septimus. | Cyprianus ¹²⁾ cornelio fratri | salutem. Uenerunt ad nos —

f. 107 reuertantur. ¹³⁾ | Ad cornelium de episcopatu* eiusdem ¹⁴⁾ explicit. | Incipit octauus. | Cyprianus ¹⁵⁾ cornelio fratri | salutem. | Et egisse nos —

f. 107^b extra ecclesiam detineri ¹⁶⁾. | Ad cornelium epistulae | numero viii explicit. | Incipit ad rogatianum | et ceteros de obseruanda | disciplina. ¹⁷⁾ | Cyprianus ¹⁸⁾ Rogatiano pb | et ceteris confessoribus | fratribus salutem; Et iam pridem —

f. 108^b Ad cornelium (*corr. m. post.*) | et ceteros explicit. | Incipit ad plebem | de quinto (quinq; *corr. m. post.*) p̄r ¹⁹⁾ | Cyprianus ²⁰⁾ plebi | uniuersae salutem. | Quamquam fratres carissimi —

¹⁾ l. e. 339 sqq. (in exilium de eius confessione). — ²⁾ ep. 57. — ³⁾ III 851. — ⁴⁾ ep. 55. — ⁵⁾ respuantur. Opto etc. — ⁶⁾ de Fortunato et Felicissimo sive contra haereticos — ⁷⁾ ep. 49. Responsum ad Cornelium de Novati seculeribus. — ⁸⁾ cum dilectione — ⁹⁾ ep. 43. — ¹⁰⁾ nobis — ¹¹⁾ ep. 42. — ¹²⁾ ep. 41. — ¹³⁾ revertantur. Opto etc. — ¹⁴⁾ quod ordinationem Novatiani non receperit — ¹⁵⁾ ep. 47. — ¹⁶⁾ detineri. Opto etc. — ¹⁷⁾ ad Rogatianum presbyterum et ceteros confessores — ¹⁸⁾ IV 235. — ¹⁹⁾ de quinque presbyteris schismaticis factionis Felicissimi. — ²⁰⁾ l. e. 332.

f. 109^b precibus insistere. | Ad plebem de v. pr̄r | explicit || f. 110 Incipit ad ep̄iectum ¹⁾. | Cyprianus ²⁾ ep̄iecto fratri & plebi assu|rás consistenti salutem. | Grauiter & dolenter motus sum —

f. 110^b Ad ep̄iectetum et plebem. explicit. || f. 111 Incipit ad clerum et plebem ³⁾ de uictore qui faustinum presbyterum | tutorem nominauit. | Cyprianus ⁴⁾ presbiteris & diaconibus & plebi | furnis consistentib. salutem. | Grauiter commoti sumus —

ibid. Ad clerum et plebem de uictore | qui faustinum presbiterum. | tutor nominauit. explicit. || f. 111^b Ad lucium de exilio reuersum. ⁵⁾ | Cyprianus ⁶⁾ cum collegis lucio fratri salutem. | Et nuper quidem —

f. 112 Ad lucium de exilio reuersum | explicit. | Incipit ad maximūm | et nicostratum ⁷⁾. | Cyprianus ⁸⁾ maximo & nicostrato & | ceteris confessoribus salutem. | Cum frequenter carissimi —

f. 112^b Ad maximum (*corr.*) et nicostratum | de unitate explicit. | Incipit ad florentium. quem et | pupianum. ⁹⁾ | Cyprianus ¹⁰⁾ qui et eascius ¹¹⁾ florentio cui et | pupiano fratri salutem. | Ego te frater —

f. 114 utrūque recitabitur. | Ad florentium quem et pupia|num explicit. | Incipit ad maximum. presb̄. | et urbanum. et sidonium. | et macarium ¹²⁾ | Cyprianus ¹³⁾ etc. salutem. Lectis litteris uīris | —

f. 115 Ad maximum presb̄. et urba|num. et sidonium et macariū | explicit. | Incipit ad martyras et conf̄. | in metallo constitutis. ¹⁴⁾ | Cyprianus ¹⁵⁾ nemesiano —

f. 116^b me|minisse ualete. ¹⁶⁾ | Ad martyres et confesso|res. in metallo consti|tutis. | explicit. | Incipit ad urbanum | de hereticis bapti|zandis | epistola .iii. ¹⁷⁾ | Cyprianus ¹⁸⁾ adiubaiano ¹⁹⁾ fratri saluem; | Scripsisti mihi —

¹⁾ ad Ep̄iectetum et plebem Assuritanorum de Fortunato quondam eorum ep̄iseopo — ²⁾ l. e. 389. — ³⁾ plebem Furnis consistentem — ⁴⁾ l. e. 397. — ⁵⁾ ad Lucium papam Romanum reversum ab exilio. — ⁶⁾ l. e. 358. — ⁷⁾ ad confessores Romanos ut ad unitatem redeant — ⁸⁾ l. e. 340. — ⁹⁾ ad Florentium Pupianum de confessoribus — ¹⁰⁾ l. e. 400. — ¹¹⁾ Thascius — ¹²⁾ ad confessores de reditu ex schismate congratulatoria — ¹³⁾ l. e. 342. — ¹⁴⁾ ad Nemesianum et ceteros martyras in metallo constitutos — ¹⁵⁾ l. e. 414. — ¹⁶⁾ om. — ¹⁷⁾ ad Jubaianum de haereticis baptizandis. — ¹⁸⁾ l. e. 412. — ¹⁹⁾ Jubaiano.

f. 121 Ad iubanum de hereticis | baptizandis. explicit. | item incipit. ad quintum. | epistola .ii. de his ipsis. ¹⁾ | Cyprianus ²⁾ quinto fratri salutem. | Retulit ad me frater —

f. 122 Ad quintum de hereticis baptizandis explicit epist. .iii. | Incipit ad iubaian ³⁾ de hereticis | baptizandis. epist. .iii. | Cyprianus. liberalis. cal*donius (*in ras.*) —

f. 122^b Caecilii Cypriani. ad iubaianū | de hereticis baptizandis | ep̄l. n̄ .iii. explicit. | Ineīp̄. señt. episcoporum. n̄. LXXXVII. ⁴⁾
|| f. 123 Cum ⁵⁾ in unum —

f. 127 de antixp̄is | xp̄iani. | Sententiae episcoporum. | numero LXXXVII. de hereticis | baptizandis. explicit. | Incipit ad Pompeium. contra | epistulam stephani. ⁶⁾ | Cyprianus ⁷⁾ pompeio fratri salutem. | Quamquam plene —

f. 129 a pastore restitui; ⁸⁾ | Ad pompeium contra stephani | epistolam (o ex u) de hereticis baptizandis explicit. | Incipit ad magnum de nouatiano. ⁹⁾ | Cyprianus ¹⁰⁾ magno filio salutem; Pro tua | religiosa —

f. 131^b ad xp̄i eccliam ueniunt. | Ad magnum de nouatiano | et his qui in lecto consequuntur. prima. explicit. | Incipit ad eundem. ¹¹⁾ | secunda | Quesisti etiam fili carissime —

f. 132^b ad magnum. de nouatiano. et his | qui in lecto consequantur .ii. expliē | Incipit de martiale et basilide. ¹²⁾ | Cyprianus ¹³⁾. caelicius ¹⁴⁾. primus | —

f. 134^b de Martiale et Basilide explicit | incipit ad fidum de infantibus | baptizandis | Cyprianus ¹⁵⁾ et ceteri collegae —

f. 135^b Ad fidum de infantibus | zaptizandis. explicit. | Incipit ad eucratium | de histrione | Cyprianus ¹⁶⁾ eucratio ¹⁷⁾ fratri salutem. | pro dilectione —

¹⁾ de haereticis baptizandis — ²⁾ l. c. 408. — ³⁾ ad Cornelium ? III 851? — ⁴⁾ Sententiae episcoporum LXXXVII de haereticis baptizandis. — ⁵⁾ III 1052. — ⁶⁾ Stephani de haereticis baptizandis — ⁷⁾ IV 412. — ⁸⁾ restitui. Opto etc. — ⁹⁾ de baptizandis Novatianis et de iis qui in lecto gratiam consequuntur. — ¹⁰⁾ l. c. 414. — ¹¹⁾ In den Ausgaben und den meisten Handschriften bilden diese beiden Briefe nur einen. — ¹²⁾ ad clerum et plebes in Hispania consistentes de Basilide et Martiale — ¹³⁾ l. c. 400. — ¹⁴⁾ Caecilius. — ¹⁵⁾ l. c. 359. — ¹⁶⁾ l. c. 362. — ¹⁷⁾ Euchrario. —

ibid. Ad eucratium de histrione | explicit | Incipit presb et diaconib̄ constiēn romae ¹⁾ | Cyprianus. ²⁾ presbiteris & diaconib. fratribus | salutem; Quales litteras ad clerum —

f. 136 fraternitate ³⁾ ualete. | Ad maximum. preb̄ et urbanum. | et sidonium et macharium. expliē | Alia presb̄ et diaconi romae consist̄ | Cyprianus presb̄ et diaç romae consitentibus salutem. Qm̄ compaeri —

f. 136^b ad romanos explicit | Incipit ad presb̄ et diaconibus. | ut his conf̄. qui in carcere sunt | constituti. | humanitas omnium. | praebeatur. ⁵⁾ | Cyprianus ⁶⁾. presbit̄ & diaconib; fratrib. salutē | Quamquam sciamus ⁷⁾ —

f. 137 meo nomine salutate. ⁸⁾ | Ad presbit̄ et diaconibus ut his confrat̄ | ut qui in carcerem sunt constituti | humanitas omnium. prebeat. | Explicit | Incipit de laude martyrii. | Etsi ⁹⁾ incongruens est —

f. 142 creditur | non negare. | De laude martyrii. explicit. | Incipit de numidico confessores | presb̄ ordinato. ¹⁰⁾ | Cyprianus ¹¹⁾ presbiteris & diaconibus & plebi uniuerse carissimis ac desiderantisimis | fratrib; salutem. Nuntiandum uobis fuit | —

ibid. honore* florere. ¹²⁾ | De numidico conf̄ presb̄ ordinato | explicit. | Incipit ad lucium et qui cum eo sunt. ¹³⁾ | Cyprianus ¹⁴⁾ fratri & college lucio ¹⁵⁾ & qui cū | eo ¹⁶⁾ sunt fratres omnes in dō salutem. | Exultantib. nobis —

f. 142^b qui tecum sunt. uale. | Ad lucium et qui cum eo sunt. explicit. | Incipit ep̄l. felicis. iader. polionis. ¹⁷⁾ | Cypriano ¹⁸⁾ carissimo & dilectissimo felix | —

ibid. uthyciano salutem. ¹⁹⁾ | Cypriano felix iader polianus. explicē | Incipi ep̄l nemesiani. prima ²⁰⁾ || f. 143 Cyprianus naemesiano. licio. ²¹⁾ —

¹⁾ ad clerum Carthaginensem de missis Romam et acceptis inde litteris —

²⁾ l. c. 316. — ³⁾ Fraternitatem salutate. — ⁴⁾ l. c. 262. — ⁵⁾ ad clerum ut confessoribus in carcere constitutis omnis humanitas praebeatur — ⁶⁾ l. c. 327. — ⁷⁾ sciam vos — ⁸⁾ salutate. Valete. — ⁹⁾ l. c. 788. — ¹⁰⁾ de Numidico ordinato presbytero — ¹¹⁾ l. c. 324. — ¹²⁾ florere. Opto etc. — ¹³⁾ ad Cyprianum Lucii et ceterorum martyrum responsum — ¹⁴⁾ l. c. 422 Cypriano. — ¹⁵⁾ Lucius — ¹⁶⁾ mecum. — ¹⁷⁾ Felicis Jaderis Poliani et ceterorum martyrum responsum ad Cyprianum — ¹⁸⁾ l. c. 423. — ¹⁹⁾ Eutychianum saluto — ²⁰⁾ ad Nemesianum et ceteros martyras in metallo constitutos. Siehe oben fol. 115. — ²¹⁾ Felici, Lucio.

f. 144 meminisse ualetis. ¹⁾ | Ad nemesianum ep̄isl .i. explicit | incipit secunda epistula. ²⁾ | Cypriano ³⁾ fratri nemesianus datiuus —

f. 144^b felix | et uictor ⁴⁾. explicit. | Incipit quod idola. dii non sint ⁵⁾. | Quod idola dii non sint —

f. 146^b fuerimus seuti ⁶⁾. | Quod idola dii non sint | Explicit. | Incipit ad romanos || f. 147 Incipit ad romān. ⁷⁾ | Cyprianus ⁸⁾ presbiteris & diaconib; romē consistentibus ⁹⁾ salutem. Quamquam | bene sibi —

f. 148^b nostri meminisse | Explicit ad romanos | Incipit cypriano papae | moyses maximus. p̄p. b̄b. | Cypriano ¹⁰⁾ papē moyses & maximus pr̄br | —

f. 150 nr̄i meminisse. | Cypriano papae moyses et maximus | p̄p. b̄b explicit. | Incipit ianuarium de baptismo. | Cyprianus ¹¹⁾ cum collegis —

f. 151 Ad ianuarium de baptismo explicit. | Incipit ad clerum de cura pauperum ¹²⁾ | Cyprianus ¹³⁾ presbiteris & diaconib; fratrib; | carissimis salutem. Saluto uos —

ibid. Ad clerum propter curam pauperum. | explicit. | Incipit ad clerum sicut supra. | Cyprianus ¹⁴⁾ presbiteris & diaconib; fratrib; | carissimis salutem. Saluto uos —

f. 151^b salutant | ualete. | Ad clerum sicut supra explicit | Incipit ad rogatianū et ceteros confessōr ¹⁵⁾. | Cyprianus ¹⁶⁾ presbiteris & diaconib; fratrib; | salutem. Optaueram quidem —

f. 152 admonete. uale ¹⁷⁾. | Ad rogatianum et ceteros confessores explicit. | Incipit ad pomponiū de uirginib; | Cyprianus ¹⁸⁾ cecilius uictor —

f. 153 ad pomponiū de uirginib; explīc || f. 153^b Incipit ad fortunatum et | ceteros ¹⁹⁾ de his qui per tormenta superantur | Cyprianus fortunato ahymno optato | —

¹⁾ Valete — ²⁾ Nemesiani etc. responsum. — ³⁾ l. c. 420. — ⁴⁾ Stimmt nicht. — ⁵⁾ l. c. 563 (de idolorum vanitate quod idola dii non sint et quod deus unus sit et quod per Christum salus eridentibus data sit). — ⁶⁾ imitati. — ⁷⁾ Cleri Romani ad Cyprianum — ⁸⁾ l. c. 307 Cypriano papae — ⁹⁾ presbiteri et diaconi Romae consistentes. — ¹⁰⁾ l. c. 290? — ¹¹⁾ l. c. 408? — ¹²⁾ ad clerum de cura pauperum et peregrinorum — ¹³⁾ l. c. 326. — ¹⁴⁾ l. c. 228. — ¹⁵⁾ ad presbyteros et diaconos — ¹⁶⁾ l. c. 231. — ¹⁷⁾ Valete — ¹⁸⁾ l. c. 364. — ¹⁹⁾ alios collegas.

f. 154 Ad fortunatū et ceteros de his | qui tormenta superantur exp̄le. | Incipit ad rogatianū de diacono. ¹⁾ | Cyprianus ²⁾ rogati-anō fratri salutem. | Grauiter & dolenter —

f. 154^b Ad rogatianum de diacono explicit. | Ineipit ad stepha-num de concilio. | Cyprianus ³⁾ & ceteri —

f. 155^b Ad stephanum de con|cilio explicet. | Ineipit ad clerum — reddiderunt | Cyprianus ⁴⁾ — salutem. Quamquam sciam —

f. 156 salutate ualete. etc. | Incipit epistola ad Cyprianum — fecisse. | Cypriano ⁵⁾ fratri maximus urbanus —

ibid. Incipit ad clerū de quibus|dam presbiterō qui temere | pa-cem laps̄ dederunt. needum | sedata pars ⁶⁾ et eitra conē epis̄ | Cyprianus ⁷⁾ — salutem. diu patientiā meā | —

f. 157 nr̄i meminisse. ualete. | etc. | Incipit ad martyres et | confessores qui lapsis | petierunt pacem dari et | corripet p̄r qui pa-cem dede|runt eis qui poenitentiam non egerunt. ⁸⁾ | Cyprianus ⁹⁾ martyrib; ¹⁰⁾ carissimis fra|trib; salutem. Sollicitudo loci nr̄i | —

f. 157^b nr̄i meminisse. ult̄. | etc. Incipit ad plebem facta | sig-nificans quid ad eū | martyres de lapsis peti|erunt. ¹¹⁾ | Cyprianus ¹²⁾ fratribus in plebe consis|tentib; salutem. Ingemescere uos | —

f. 158^b nostri meminisse. ualēt | etc. | Incipit ad clerum ae-puae | propter lapsis ¹³⁾ et eaticuminis ne uacui exirent | Cyprianus ¹⁴⁾ presbiteris & diaconibus | fratrib; salutem. Miror uos —

ibid. admonete ¹⁵⁾ ualete | etc. | Incipit in qua rescrip|sit clero ¹⁶⁾ de his qui ad | pacem festinant. || f. 159 Cyprianus ¹⁷⁾ presbiteris & diaconib; fratri|b; salutem; Legi litteras uestras —

ibid. admonete ualete. | etc. | Incipit epistola cipriani | ad cle-rum non temere pacē | dandam ubi et dicit et se| solum idoneum non esse. ¹⁸⁾ | Cyprianus ¹⁹⁾ presbiteris & diaconibus | fratrib; salutem. Dñs loquitur —

¹⁾ de diacono qui contra episcopum contendit — ²⁾ l. e. 393. — ³⁾ l. e. 411. — ⁴⁾ l. e. 327. Siehe oben fol. 136^b. — ⁵⁾ l. e. 342. — ⁶⁾ perseecutione — ⁷⁾ l. e. 250. — ⁸⁾ et corripit — egerunt *om.* — ⁹⁾ l. e. 253. — ¹⁰⁾ marty-ribus et confessoribus — ¹¹⁾ ad plebem — ¹²⁾ l. e. 256. — ¹³⁾ ad clerum de lapsis — ¹⁴⁾ l. e. 258. — ¹⁵⁾ admonete et rogate. — ¹⁶⁾ ad clerum. — ¹⁷⁾ l. e. 260. — ¹⁸⁾ ad presbyteros et diaconos de praecedenti et duabus equentibus epistolis — ¹⁹⁾ l. e. 269.

f. 159^b uniuersam salutē¹⁾ | etc. | Incipit epistola cipriani | ad calidonium | Ciprianus²⁾ caldonio fratri salutem. | Accepimus litteras tuas —

f. 160 Incipit epistula cipriani | scribentes romae ad clerū | de redditione epis̄c̄ urbi ē³⁾ | Cyprianus⁴⁾ presbiteris & diaconibus | romae consistentib; fratrib; salutem. | Cum de excessu —

ibid. bene ualete⁵⁾. | etc. | Incipit epistula cipriani | ad clerum insinuans quod | ut romae litteras mittere | fēc̄ se optato hypodiacono | et saturum lectorem⁶⁾ | Cyprianus⁷⁾ presbiteris & diaconibus | fratrib; salutem. Ne quid conscientiā | —

f. 160^b salutate ualī | etc. | Incipit epistola cipriani ad | clero urbico⁸⁾ de multis⁹⁾ et de | luciani uerecundia¹⁰⁾ et de¹¹⁾ | clerini conf̄ modestia. | Cyprianus¹²⁾ — salutem. Factis¹³⁾ ad uos —

f. 161 Incipit epistola uniuersorū | conf̄ ad ciprianum de | pace datam.¹⁴⁾ | Uniuersi¹⁵⁾ confessores —

ibid. Lucianus scripsit. || f. 161^b etc. Incipit epistola caldonii | cypriano et clero de eis. | qui sacrificia et postea | exhorrentes facti sunt. | et pacem postulauerunt.¹⁶⁾ | Cypriano¹⁷⁾ & cumpresbiteris carissimis¹⁸⁾ | consistentib; caldonius salutem. Necessitas | —

ibid. felicissimos bene ualere.¹⁹⁾ | etc. Incipit epistola celerini ad | lucianum petens pro nomine | numeriae et candidae ut eas | in mente* habere*~~t~~ quale nu|meria ut dicit premium de|dit ne sacrificarent²⁰⁾ | Celerinus²¹⁾ luciano²²⁾ haec cum tibi —

f. 162^b legere | digneris. | etc. | Incipit epistola luciani | rescribentis celerino sup̄ | nomine numeriae et candidae | et nomine pauli. et mappalice | et ceterorum signif̄ sibi eos | mandasse ut pe-tentibus | daret pacem.²³⁾ | Celerino²⁴⁾ domino si dignus —

¹⁾ salutate — ²⁾ l. c. 273. — ³⁾ ad presbyteros et diaconos Romae consistentes — ⁴⁾ l. c. 228. — ⁵⁾ valere — ⁶⁾ ad clerū de litteris Romam missis et de Saturo lectore et Optato hypodiacono factis — ⁷⁾ l. c. 287. — ⁸⁾ ad clerum Romae consistentem — ⁹⁾ multis confessoribus — ¹⁰⁾ inver-eundia — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ l. c. 282. — ¹³⁾ Post factas — ¹⁴⁾ Confessorum ad Cyprianum — ¹⁵⁾ l. c. 268. — ¹⁶⁾ Caldonii ad Cyprianum — ¹⁷⁾ l. c. 272. — ¹⁸⁾ compresbyteris Carthagini — ¹⁹⁾ Stimmt nicht. — ²⁰⁾ Celerini ad Lucianum. — ²¹⁾ l. c. 274. — ²²⁾ Luciano salutem. — ²³⁾ Lucianus re-spondet Celerino — ²⁴⁾ l. c. 279 Lucianus Celerino.

f. 163 sofia quas uobis cōmendo. | etc. | Incipit rescribens celerino | luciano ¹⁾ | Didicimus secessisse benedictum papatem ²⁾ cyprianum —

f. 163^b Incipit epistola cipriani | ad presbiteros et diacones | romae consistentes. | Cyprianus ³⁾ presbiteris & diaconibus | romae consistentib; fratrib; salutem | & dilectio communis —

f. 164 ualere. ualete. | etc. | Incipit rescriptis presbiteris | et diaconibus romae consistentib; ⁴⁾ | Cypriano ⁵⁾ papati ⁶⁾ pr̄bri & diacones romae | consistentib. ⁷⁾ salutem. Cum plegissemus | —

f. 164^b quas uolebat accepit. | etc. | Incipit cipriano aduersus | lapsos qui illic scripserunt. ⁸⁾ | Dñs ⁹⁾ noster cuius —

f. 165 tranquille agere. (ualete add. m. post.) | etc. Epistola cipriani aduersus | lapsos qui illic scripserunt | explicit | Incipit rescripta corneli | ad ciprianum de scismaticis. ¹⁰⁾ | Cornelius ¹¹⁾ cypriano fratri salutem. | Quantam sollicitudinem —

f. 166 frater carissime. | etc. Incipit alia cornelii ad cyprianū de nomine maximi | longini et machei et nicos|trati et euaristum. ¹²⁾ | Cornelius ¹³⁾ cypriano fratri salutem. | Ne quid minus —

ibid. frater carissime. | etc. | Incipit epistola cipriani ad cle|rūm de eis qui temere lapsi com|municauerunt et de philumino (*in ras.*) | fortunato hypodiacono | et fauorino acholyt. ¹⁴⁾ | Cyprianus ¹⁵⁾ presbiteris & diaconib; fratribus | salutem. Integre & cum disciplina —

f. 166^b salutate uale¹⁶⁾ | etc. | Incipit epistola cipriani | diaconī caldonio et herculaneo sup nomine felicissimi | peruersi ¹⁷⁾ | Cyprianus ¹⁸⁾ caldonio & herculaneo. colle|gis item rogatiano & numidico cum|presbiteris salutem. Vehementer contrastat' | —

f. 167 Item incipit ad caldoni | herculanei et uictoris de | absente felicissimo et aliis | de extorrentes rescipserunt ¹⁹⁾ | Caldonius ²⁰⁾ —

¹⁾ Cleri Romani ad clerum Carthaginensem de secessu divi Cypriani —

²⁾ papam — ³⁾ l. c. 302. — ⁴⁾ Presbyteri et diaconi Romae consistentes

ad Cyprianum — ⁵⁾ l. c. 303. — ⁶⁾ papae — ⁷⁾ consistentes —

⁸⁾ Cyprianus lapsis — ⁹⁾ l. c. 298. — ¹⁰⁾ de confessoribus ad unitatem

reversis — ¹¹⁾ l. c. 341. — ¹²⁾ de Novati sceleribus — ¹³⁾ l. c. 342. —

¹⁴⁾ ad presbyteros et diaconos — ¹⁵⁾ l. c. 300. — ¹⁶⁾ et valete — ¹⁷⁾ ad

Caldonium, Herculatum et ceteros de abstinentia Felicissimo — ¹⁸⁾ l. c. 329. —

¹⁹⁾ de abstento Felicissimo cum suis — ²⁰⁾ l. c. 331.

ibid. budinarium ¹⁾ | etc. | Incipit epistola cypriani. ad successum. ²⁾ | Cyprianus ³⁾ successo fratri salutem. Ut non | uobis in continenti —

f. 167^b in dñō bene ualere. | Caecili Cypriani epistola ad successum explicet. | Incipit aduersus iudeos | qui insecuri sunt dñm nūm ihm xpñ | Adtentite ⁴⁾ sensum —

f. 169^b Incipit epistola cypriani | de alatores ⁵⁾ | Magna ⁶⁾ nobis ob ⁷⁾ uniuersa —

f. 172 noli respicere, amen. | Epistola cypriani ad alatores explicet. | Incipit de duabus montib; ⁸⁾ | Probatio ⁹⁾ capitulorum —

f. 175 gentes credant. ¹⁰⁾ Caecilii cypriani de duabus | montibus explicet. | Incipit ad uigilium eñm | de iudaica incredulitate. ¹¹⁾ | Etsi ¹²⁾ plurimos gentilium —

f. 177^b puerum tuum ¹³⁾ sc̄issimę. | Caecilii cypriani ad uigilium. | eñm de iudaica incredulitate | explicet. | Incipit cecilii cypriani | antestis di ¹⁴⁾ | Cyprianus ¹⁵⁾ religiosus antestis ac testis dō ¹⁶⁾ | gloriosus & simulata ¹⁷⁾ conseripsit —

f. 181 fidei gloriosū gentib; & dolendum ¹⁸⁾ || f. 181^b Epistola cypriani antistites dī | explicit. | Incipit caecilii cypriani ad flauium felicem de resurrectione mortuor̄; ¹⁹⁾ | Qui ²⁰⁾ mihi ruriculas optauit ²¹⁾ carmine musas | —

f. 184 atq; aerna suis ueni& ad p̄mia uotis ²²⁾ | Cecilii cypriani ad flauium felice e sic | de resurrectione mortuor̄ explicit | Incipit caena cypriani. | Quidam ²³⁾ rex nomine iohel nuptias faciebat in | regionē orientis —

f. 185^b dolmus suas rep&ierunt. | Cēna cypriani explicit | Incipit oratio cypriani ²⁴⁾ | Agios. ²⁵⁾ agios. agios sēcē sc̄orū patrū ²⁶⁾ n̄rōrū | —

¹⁾ budinarium — ²⁾ ad Successum de nuntiis Roma reversis persecutionem nuntiantibus. — ³⁾ l. c. 429. — ⁴⁾ l. c. 919 Attendite. — ⁵⁾ de aleotoribus. — ⁶⁾ l. c. 827. — ⁷⁾ ab — ⁸⁾ de montibus Sina et Sion — ⁹⁾ l. c. 909. — ¹⁰⁾ credent et sperabunt — ¹¹⁾ Celsi in altercationem Jasonis et Papisci praefatio de iudaica incredulitate ad Vigilium episcopum — ¹²⁾ VI 49. — ¹³⁾ tuum Celsum — ¹⁴⁾ De vita et passione Cypriani per Pontium diaconum — ¹⁵⁾ III 1481. — ¹⁶⁾ Dei — ¹⁷⁾ tametsi multa — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ Incerti auctoris de iudicio domini II 1089. — ²⁰⁾ Quis — ²¹⁾ aptabit — ²²⁾ ? — ²³⁾ l. c. 926. — ²⁴⁾ Oratio Cypriani Antiocheni pro martyribus — ²⁵⁾ l. c. 905. — ²⁶⁾ pater patrum.

ibid. saeculorum. amen. | oratio cypriani explicit | Incipit eiusdem alia oratio | *** quam dixit sub die passionis suae. | Dñe ¹⁾ s̄cē pater agios d̄s a te & ad te d̄s meus ²⁾) | —

f. 187 sc̄lorū amen. | Oratio Cypriani quam sub | die passionis suae quē dīx exp̄le | Incipit passio eiusdem | Passio cypriani ex die qua cyprianus martyriū tulit —

f. 187^b ex tabella recitauit thasciū cyprianum glādio animaduerti plac&. | passio cypriani explicit. ||

116. membr. fol. foliorum 115. saec. IX—X.

f. 1³⁾ Caecili Cypriani epistola ad Donatum | Bene ⁴⁾ ad̄mones (*m. al.*) donate carissime. Nam et promisisse me memini | —

f. 4 religiosa mulcedo. Ad Donatum explicit | Incipit de habitu uirginum. Disciplina ⁵⁾ custos spei —

f. 9 uirginitas honora|ri. amen ⁶⁾ ad uirgines explicit | Incipit de zelo et liuore | Zelare ⁷⁾ qđ bonū —

f. 12 de opere et elemosynis ⁸⁾

f. 17 de lapsis ⁹⁾

f. 23 ad tibaritanos ¹⁰⁾

f. 25 de unitate ecclesiae ¹¹⁾

f. 30 de oratione dominica ¹²⁾

f. 35^b de mortalitate ¹³⁾

f. 39 de bono patientiae ¹⁴⁾

f. 43 ad Demetrianum ¹⁵⁾

f. 47^b ad Fortunatum amen | Pressurarū ¹⁶⁾ & persequitionū pondus incūbit —

f. 53 Quod idola non sint ¹⁷⁾

f. 54^b Ad Quirinum liber. primus ¹⁸⁾

f. 58^b Caecili Cypriani ad Cyrinum de sacramento xp̄i | liber primus exp̄l Incip̄ liber secundus ||

¹⁾ l. e. — ²⁾ deus hagie et hagie deus meus — ³⁾ Oben: Petri Danielis Aurelianeñ 1564. — ⁴⁾ IV 192. — ⁵⁾ l. e. 440. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. e. 638. — ⁸⁾ l. e. 601. — ⁹⁾ l. e. 463. — ¹⁰⁾ l. e. 349. — ¹¹⁾ l. e. 493. — ¹²⁾ l. e. 519. — ¹³⁾ l. e. 583. — ¹⁴⁾ l. e. 621. — ¹⁵⁾ l. e. 545. — ¹⁶⁾ l. e. 651. (Desiderasti Fortunate carissime ut quoniam persecutionum et pressurarum pondus) — ¹⁷⁾ l. e. 563. — ¹⁸⁾ l. e. 675. Den einzelnen Büchern gehen Capitulationen vorher.

- f. 66^b liber tertius
f. 78 de saeramento ealieis ¹⁾
f. 81 ad rogatianū et ceteros confessores ²⁾
f. 82 ad martyraes et confessores ³⁾
f. 83 ad moysen et maximum et ceteros confessores
f. 83^b ad eosdem ⁴⁾
f. 84^b ad clerum de deprecando dō ⁵⁾
f. 86 ad clerum et plebes de aurelio confessore lectore ordinato ⁶⁾
ibid. ad eosdem de celerino confessore lectore ordinato ⁷⁾
f. 87 ad praesbyteros et diaconos *etc.* Optaueram ⁸⁾ quidē fratres | kīmī ut uniuersū clerū nostrū integrū —
f. 88 ad nemesianum et ceteros in metallo constitutos ⁹⁾
f. 89 ad collegas de hereticis baptizandis ¹⁰⁾
f. 90 ad praesbyteros et diaconos. Diu ¹¹⁾ patientiā meam —
f. 91 ad martyres et confessores ¹²⁾
f. 91^b de numidico praesbytero ordinato ¹³⁾
ibid. ad fidum de infantibus baptizandis ¹⁴⁾
f. 92^b ad eueratium de histrione ¹⁵⁾
f. 93 ad cornelium ¹⁶⁾
f. 94 ad eundem ii.
f. 99^b ad eundem iii de confessione eius
f. 100^b ad eundem iii
f. 101^b ad eundem .vi.
ibid. ad eundem .vi.
f. 102 ad eundem vii
f. 102^b ad eundem viii
f. 103 ad eundem viii
f. 103^b ad rogatianū et ceteros confessores ¹⁷⁾
f. 104 ad antonium ¹⁸⁾ de cornelio et nouatiano ¹⁹⁾
f. 109 ad magnum de nouatiano et de his qui in lecto conse-
quuntur ²⁰⁾

¹⁾ l. e. 372. — ²⁾ l. e. 424. — ³⁾ l. e. 245. — ⁴⁾ l. e. 253. — ⁵⁾ l. e. 240. — ⁶⁾ l. e. 317. — ⁷⁾ l. e. 320. — ⁸⁾ l. e. 231. — ⁹⁾ l. e. 414. — ¹⁰⁾ l. e. 408. — ¹¹⁾ l. e. 250. — ¹²⁾ ? — ¹³⁾ l. e. 324. — ¹⁴⁾ l. e. 359. — ¹⁵⁾ l. e. 362. — ¹⁶⁾ l. e. 339 u. s. w. — ¹⁷⁾ l. e. 235. — ¹⁸⁾ Antonianum — ¹⁹⁾ l. e. 345. — ²⁰⁾ l. e. 414 (III 1137).

f. 109^b commixtione adunatę multitudinis copulatum ¹⁾ || f. 110
runt ²⁾ spū inmundo redeunte quatiantur ³⁾ | ut manifestū sit diabolum
in baptismo fide creditis | —

ibid. semper bene ualere | Ad magnum de cornelio et nouatiaco explicit | Incipit ad epictetum et plebem assuritanorum de fortunato quondā epō eorū ⁴⁾

f. 111 ad plebes in hispania constitutas de basilide | et martiali ⁵⁾

f. 113 Incip̄ ad pomponium de uirginibus | Ciprianus ⁶⁾ cecilius uictor sedatus tertullus conpresbiteri ⁷⁾ —

f. 114 placeamus Optamus ⁸⁾ te frater carissime ⁹⁾ bene | ualere ad Pomponium de uirginibus explicit | Incipiunt uersus beati cypriani martyris xp̄i ad quendam | senatorem ex xp̄iana religione ad idolorum seruitutem | conuersum | Cum ¹⁰⁾ te diuersis iterum uanisque uiderem —

f. 115 Non erit in culpa quem paenit& ante fuisse | .C. Cypriani uersus aduersus quendam senatorem explicē | *Petri Danielis Aurelianē* ||

f. 115^b Incip̄ passio cypriani martyris | iii kī sept̄b tusco & basso consulibus paternus proconsul cipriano episcopo | —

ibid. ciprianus. Ciprianus dixit Ego sum ep̄s Galerius maximus proconsul ||

EUSEBIUS EMISENUS.

131. membr. Grossoctav. foliorum 175. saec. IX—X.

f. 1 ¹¹⁾ In nomine | ihū xp̄i incipit | liber domni | eusebii quē | translatū est | ex ebreo in latinū | haec superscriptū principii pro | utilitate factū ut si subito quod | solet fieri lapsus fuerit | inueniatur in nomine dn̄i ||

f. 1^b Audiuiimus per proph&am dicentem. de natuitate —

f. 5 portat in corpore; | Explicit humilia de natuitate dn̄i i. incipit secunda | Bene nostis fr̄ (fr̄ corr. m. post.) carissimi & mecum fideliſter —

¹⁾ III 1142 b. — ²⁾ l. e. 1151c. cooperint — ³⁾ quatuntur — ⁴⁾ IV 389. — ⁵⁾ l. e. 400. — ⁶⁾ l. e. 364. — ⁷⁾ cum presbyteris — ⁸⁾ Opto — ⁹⁾ carissime ac desiderantissime in Domino — ¹⁰⁾ Cyprian. ed. Baluz. app. p. CLVII. — ¹¹⁾ Oben: 39 N. Peta. 1656. Unten: Volumen XXXIX. Non Petauianum. — Eine jüngere Handschrift des Eusebius findet sich unter der Nummer 245 (membr. 8. foliorum 138. saec. XII—XIII). Ihr Inhalt ist folgender: f. 1 Sermo Fausti ad monachos primus. | Ad locum | hunc kī. non ad | —

f. 8^b & sacrificium. moriendo; | Explicit humilia .i.i. de natuitate dñi; Incipit | stefani martiris | Satis notum ē beatos martires & amicos dī | —

f. 11^b mansuris benediecionib; | inrigatur (*n in r*); | Explicit humilia sc̄i stephani pri^{mi} martyris qui et | leuita fuit. incipit humili | ephifanie et ⁱⁿsantū quos herodis | interfecit || f. 12 Proxime natalē dñi saluatoris | exegimus —

f. 18 effecti eius qui regnat | in a&ernum; | Expl̄i humilia | prima ephifanie | et infantū quos | herodis interē sic | incipit humili se|cund̄ ephifanie | Die tercio nupcie siebant; | —

f. 21^b tale transcrib&; | Explicit humilia .i.i | ephyfanie | incipit humilia ter|tia ephysfaniae | Dies tertius trinitatis ē sacramen|tum; —

f. 27 uite meritis conparemus; | Expl̄i feliciter hu|mil̄ epi|phañ tercia | incip̄ humil̄ epiphā quar|ta et infantum sc̄orum .vii. | Audiuimus in euangeliō uocem dñi dicentis; | Non omnes —

f. 33^b la&&ur; &clesia; | Expl̄i feliciter. humi|a epyfania orum (*corr. in ephysfaniorum*) | iii. et sc̄orum infan|tū. inēp. inicio qua|draginsime | Sieut messium aut uindemia|rūrum | —

f. 36^b corona paratur | & gloria; | Explicit feliciter humilia | de quadragensima incipit de | simbulo viii. | Sieut nonnulli scire promissum ē. apud ue|teres —

f. 43^b suscipiat ignis inferni; || f. 44 Explicit humilia simbuli feliciter prima incipit secunda. | Fides reletionis catholicae lumen est ani|me. —

f. 4 iā resurgat. Explicit sermo pm'. | Item sermo eiusdem fausti; | Instruit nos atque hortatur sermo diuinus. quāliter —

f. 9^b ad pmissa dñi n̄ri īhu | xp̄i cui ē etc. Amen. Expl̄i sermo .ii. In|cip̄ sermo .iii. ei'dē fausti. | Quod supplente & quodām cū caritate iu|bente —

f. 12^b tribuatur uenia; aīn || f. 13 Sermo sci augustini de psecutione xp̄i ana. | Frequenter diximus fr̄s k̄ni. qđ semp xp̄ianus | —

f. 15^b tutos liberare etc. Amen. Augustinus de obedientia; | Nichil dō sic placet quoām obedientia —

f. 18 audiendi audiat. etc. Amen. Incipit sermo | sci cesarii ad monachos primus. | Scimus quidem —

f. 23 pseuerando puenerit. | Itē sermo ei'dē | Fr̄s k̄ni. ob hoc ad sc̄m ppositū conuenim' —

f. 24^b inuitante ueniam'. etc. Aīn | Item sermo ei'dē .iii.; | Videte uoca|tionē uīam fr̄s k̄ni; —

f. 49^b re|surgere animas de fontis gurgite con || *Ein Blatt fehlt*
 || f. 50 satis agite carissimi nouella adoptio diuinitatis | —

ibid. uita custodiat ; | Explicit humilia simboli | ii. incipit iii.
 quae et de simbulo et de scā blandina lugdonensis ; | Etiam si
 martyribus relegionis ex|traneae —

f. 53^b uita qui uiuit in secula seculorum .xii. | incipit humilia
 prima die pasce ; | Exulta caelum. & la&are terram (*corr. m.
 post.*) —

f. 54 interitu formidam' ; | Finit humil̄ prima pas̄e | incipit se-
 cunda || f. 54^b Beneficia dī nr̄i. cum magna adque mirifica —

f. 56^b non meminerat | reum ; Non poterat tenere damnatum || *Ein
 Blatt fehlt* || f. 57 seruitutis educerit celebre est ad plebis tran|situm —

f. 62 si ad xpm respiciant | iam redempti; | Explicit humilia
 pascae ter|cia item incipit quarta ; xv. | Hodieini diei sacroſea sol-
 lemnitas. | hebraeice fase —

f. 65^b rebellium transeat | angelorum; | Explicit humilia pasche
 .iii. | incipit v paschae .xvi. | Opportune & congrue sub die insigni
 so|lemnitatis —

f. 69 p alapis suis; | Explicit humilia paschae v. | incipit .vi. |
 Magnitudo celestium. beneficiorū. | angustias —

f. 74^b praeparare | dign&ur qui regnat in secula seculoꝝ; |
 Explicit humilia. pasce | vi. incipit .vii; xviii. || f. 75 Bene nouimus
 primum esse ab origi[n]e mundi ; —

f. 26^b in futuro p̄sidium etc. | Item sermo eiusdem .iii; | S̄es ac uenera-
 bilis | —

f. 31 supplicantibus uobis etc. amen. Sententia | paulini ad monachos de
 penitentia | Detur penitentia scl'ari. —

f. 32 non erit apta. Incipiunt sententie | de opuscl's sc̄i ieronimi; | Alii
 festinant ad c̄elestia | —

f. 40 in uoluptate impudicitia; Sententia nouati catholici de humilitate
 & obedientia τ calcanda supbia. | Secularibus aliter in eccl̄a loquimur. | —

f. 43 profecit et non | perit; Augustinus de bono discipline; || f. 43^b Multi
 sunt qui sanę doctrinę aduersantur —

f. 48 tempore disseramus; Augustin' de eo qd' septū ē bonita|tē τ disciplinā; | Inter cetera quibus beatus dauid —

f. 50 blan|dior disciplina; Ep̄la augustini ad letū diaconem || f. 50^b Dño
 etc. Legi epl'am tuam —

f. 55 cōmendare uoluisset; | Sermo sc̄i macharii ad monachos; | Fr̄s
 k̄ni. quanquam et noticiam scripturarū τ earū | —

f. 78^b dā[n]are non possit; | Explicit humilia pascae. | vii. in-
eipit .viii; | Quodam loco sermo * hieremiae proph&ae | —

f. 84 hominē portar& in celum; | Explicit humilia. pascae |
viii. incipit vni. | Dies hec fratres si bene p̄spicimus. dupli-
no& —

f. 87 terminum | non habebit; | Explicit humilia pascae. | viii.
incipit x. Festiuitates. | iste carissimi et celebritates. | —

f. 89 cordis timore seru&ur; | Explicit humilia pasce. | .x. || f. 89^b
leer || f. 90 Incipit humilia xi. | Digne carissimi piis studiis exulte-
mus | —

f. 93 seruie|runt in terris; xxiii. | Explicit humilia pasche
xi | incipit xii | Resurrectio dñi nostri carissimi eum | qua —

f. 98 sensus nostros dō nostro; xxiii | Explicant. humiliē.
pasche xii. incipit. | humilia. de latrone. Ds erat in xpō mundum
reconcilians —

f. 104^b cum ueneris in regnum tum. | Explicit feliciter humilia de latrone beato qui in cruce missus est quando et saluator noster a iudeis in cruce pependit. Incipit de letaniis. | Congruum ac ualde necessarium est dilectissimi fratres. ut sicut priori —

f. 107 in libertate captiuus est ; || f. 107^b Explicit humilia
prima | de letaniis. Incipit de penitentia ninniuitarū | in laetaniis. |
Cum sacro uolumine ione prophetae gesta replicantur. —

f. 62 felicis|simis hominibus p infinita regnemus sel'a sel'orum amen;
Incipit sermo primus | Eusebii emiseni ad monachos; | Exhortatur nos sermo
diuinus ut curramus | —

f. 64^b accepimus | ad salutem etc. Explicit sermo | primus; Incipit sermo secundus; || f. 65 Quid salubritatis kīmī —

f. 66 timore | dignetur etc. Amen; Explīc | sermo .ii; Incipit sermo .iii. |
Sicut a nobis dñs p suscep|ti —

f. 69^b inueniat iudicaturus; Explīc sermo .III; | Incip̄ sermo .I.III; | Ad hoc
ad istum locum conuenimus | —

f. 71 inuitante ueniamus; Explīc | sermo .iii; Incip̄ sermo .v. | Si quando
tre operarius. —

f. 76^a sempitna felicitas; Explī sermo .v. || f. 76^b Incīp sermo .vi. Ait quo-dam loco sermo diuinus: —

f. 79^b sine fine durarent; Incipit omelia .^{i.} eusebii emiseni | de pascha; |

f. 110 ut non moriatur in uita ; | Explicit de penitentia | ninni-
uitarū. Incipit humilia de ascensione dñi prima xxii | Scire de-
bemus carissimi. quod hodier na festiuitas. non minor est —

f. 115^b &erni iudicis precurramus ; | Finit feliciter. humilia de
ascensione dñi prima: incipit | secunda. | Omnia se dñs in hoc
mundo. sub | fragilitate —

f. 118 adquirat | natura gloriosior; || f. 118^b Explicit humiliae
duae | due ascensione dñi. incipit de pentecosten | In illis diebus.
dicit dñs. effundam de spū | —

f. 121 inexplilibil; desideriis explorare || f. 121^b Explicit. de
pentecosten. | Incipit humilia. sc̄i iohannis baptistae. | Hodie di-
lectissimi fr̄s. | iohannis qui dñi precurrit —

f. 122^b in illo habitabit in nobis ; | Explicit humilia. de sc̄o
iohanne | baptista; Incipit eiusdem | alia | Beatus iohannes a sc̄o spū
&iam in majorum —

f. 125^b maluit augere. quam tacere ; | Expliciunt humiliae .ii.
de sc̄o iohanne. baptista de passione et alia. de nativitate sua. Inept
humilia de mathaeis; | Hodie itaque sacras septem martyrum —

f. 128 effecti qui regnat in a&er|num ; | Finit feliciter. humilia | de machabeis. Incipit humilia | in natale apostolorum; | petri
et pauli. | Beatorum martirum praeclera | gesta & speciosa —

f. 130^b & uulnerata remediū ; | Explicit humilia de natale apos-
tolorum; petri et pauli: | Incipit humilia de trinitate | generalis; Praesenti
lectiōne percipimus; | Si quis uult post me uenire. abneg& se | —

f. 80^b int̄itu formidamus; Explīc omelia i. | Incip̄ omelia .ii. | Beneficia di-
nri —

f. 83^b dubitant p̄paratos; Explīc | omelia ii; Incip̄ omelia .iii; Magnum et
admirabile —

f. 88 respiciant iā redēpti. | Explicit omelia .iii; Incipit omelia. iii; |
Hodierni diei sacros̄a sollempnit̄a hebraice —

f. 90^b transeat anglo⁹; Explicit omelia .iii; | Incip̄ | omelia .v. | Oppor-
tune & congrue sub die insignis | —

f. 93^b p̄ alapis suis; Explicit omelia .v; Incipit omelia .vi; | Magnitudo
celestium | beneficiorum —

f. 98^b p̄pa|rare dignetur. etc. | Explīc omelia .vi; Incipit omelia .vii; |
Bene nouimus pm̄ū ēē —

f. 101^b dampnare non possit; Explicit | omelia .vii; Incipit omelia octaua; ||

f. 102 Quodam loco sermo ieremie —

f. 107 portaret in celum; Explīc omelia .viii; | Incip̄ omelia .viii; | Dies
hęc fr̄s k̄ni si bene | —

f. 133^b non dubites praeparatos ; | Finit humilia de trinitate. | generalis. Incipit de sēō | episcopō. maximo et abate ; | Loquuturi de perfectione summi antestitis —

f. 141^b in filiis merita | iam resurgat; Expliciunt humiliae | xxxvi. sed hic de sēō maximo | episcopo; Incipit ad dardanū de | terra repromotionis. | Quaeris dardane christianorū | nobilissime nobilium christianissime —

f. 148^b nouissime sub regibus offendistis dñm ; | Incipit de ui- giliis. ac templū cupi_{mus} | Nos etenim. fr̄s carissimi | si templum cupimus —

f. 153 sequenti exhibebit lectione ; | Explicit de sc̄is uigiliis. Incipit de utilitate hymnorū ; | Qui promissum reddit debitū soluit | —

f. 159 quia ipsi. laudabunt dñm in sc̄la selōm amen; | Ex- plieit de utilitate hymnorū ; | + Incipit at agalsiam questionū. | ΤΥΜΜΙΚΤΩΝ; | i Cur iohannes discipulos suos mittit. ad dñm ut introgent — f. 159^b (xi) fuerit homo peccati & reliqua ; | Filius meus apodemius qui interpretatione no[minis] —

f. 173 (vii) qui tritoco (*corr.*) man|datorum; *Hälften der Seite leer* || f. 174 pergule & incontinencie uicum mors | intravit —

f. 174^b purificacione \ ieuinii. uicina dī. praesenciam (*q; add. m. post.*) conferri; || f. 175 spiritali fenore ad ipsum boni operis recur|rat usura; —

f. 175^b Ut | secundum salomonem. castigato pestifero. fidelis efficiatur astucior; || f. 174.175 *lose Blätter*

f. 110 ² tminū | n̄ habebit; Explīc omelia .viii; Incip̄t omelia .x. | Festi- uitates iste kīni celebritates —

f. 112 timore seruetur; Explīc omelia .x; | Incipit omelia .xi; | Digne kīni piis studiis exultem' | —

f. 115 seruierunt in terris; Explīc omelia .xi. | Incip̄t omelia .xii. | Re surrectio dñi n̄ri kīni cū —

f. 118^b sensus n̄ros dō n̄o; Explīc | omelia .xii; | Incipit omelia de latne beato; | D̄s erat in x̄po mundū reconcilians —

f. 123^b in regnū tuū; | Explīc omelia de latrone beato; Incipit de | sym- bolo omelia prima; | Sieut nonnullis scire —

f. 128^b ignis inferni; | Explicet omelia .i; Incipit omelia .ii; | Fides reli- gionis catholice lum̄ ē animę —

f. 135 uita custodiat; Explicit omelia sym|boli .ii; Incipit omelia || f. 135^b
beati eusebii emissarii de trinitate; | Presenti lectione peipimus. si quis uult p' me | —

f. 138^b ad celestia non dubites preparatos. | Explicit omelia de trinitate; Liber sēc̄ marie longipontis. ||

EXCERPTA *de patribus.*

407. membr. 4. foliorum 101. saec. X.

f. 1^b) ////////////// quā audeat ep̄os iud. | i De ecclesia — f. 2 LXII
 De conscientia augst̄. | Incipiunt capitula seeundi libri de diuersis |
 conciliis ecclesiasticeae regulae in unum | collectis. | De ciuitatibus
 m&tropoleis | & quales sub se habeant ciuitates | De causis singulis
 qualiter p | auctoritatem ueritatis uenitilanda sunt | Statuta car-
 thaginiensis ecclae | antiqua cum capitulis LXXV | Qualiter exami-
 n&ur is qui | episcopus ordinandus est | i Ut ep̄s ordinatus scdm patrū|
 scorum diffinitiones uiuat | —

f. 4^b (cxxxii) ñ per | om̄a esse dispositam || f. 5 Ne temere
 quisquam audeat episcopos iudicare | Beatus hieronimus presbiter in
 libro historiae ecclesiasticae capitulo .ii. quem ipse composuit |
 astruit inter c&era. Constantinus catholicus imperator —

f. 28 LXII | Sermo sc̄i augustinī epi. de conscientia. | Fratres
 estote fideles —

f. 29^b mereamur saluari. | De ciuitatibus metropoleis uel quales
 sub se | habent ciuitates. | In italia. Roma. Rauenna. Gradus.
 Aquileia. Mediol. | Prima prouintia lugdunensis. hab& ciuitates .v.|
 Metropolis ciuitas lugdunum. | Ciuitas eduorum —

f. 32 Prouintia alpium mari|timarum. hab& ciuit̄ nūm .viii. |
 M&ropolis ciuitas ebrodunū. | — Ciuitas. uinsintensis. | Incip̄ capi-
 tulu ecclesiasticae regulae ex diuersis collectae conciliis. quae in
 romano canone ñ habentur. | Beatus augustinus in libris de ciuitate
 dī dixit. | Omnes causae primitus — discernere deb&. | Antiqua
 constituta cartaginensis ecclesiae. | Qui ep̄s ordinandus ē. Ante
 examin&ur —

f. 33 p̄sentia ordinetur Cap̄ .i. | Ep̄s suscepto in nomine xpi
 episcopatu. —

f. 54 (cxxxii) & censuram canonum estimare | Excarpsum de
 ep̄la sc̄i hieronimi ad rusticum de poenitentia peccatorū cxxxiii|
 Dñs per proph&am —

f. 56^b ut facerem ei. cap̄ cccxxxiii (*sic*) | Excarpsum de
 collationibus patrum abbatis punupii sermo de paenitentia et |
 satisfactione. | Multi sunt poenitentiae fructus. | —

¹⁾ Die ersten Blätter beschädigt.

f. 59 parce seruo tuo. | De collatione in theone abbatis. cap
xxi. | Nec tamen ex eo debemus —

f. 60 obliuione depereunt. De eucharistia | Ses cyprianus dix.
Eucharistia cottidie — non desinat. | Unde supra in ep̄la hieronimi ad
lucinū | Eucharistiam quoq; —

f. 60^b arbitretur. | Exhortatoria optima ioh̄ constantino|politi-
tani ep̄i ad poenitentiam quam fē | super psalmū L. de recuperatione
lapsi. | O grandis misericordia dī —

f. 61^b ab operibus malis. Excarpsum de libro | beati iohannis
constantinopolitani | ep̄i quam scripsit ^{de} recuperatione lapsi | Quia
ualde magnum —

f. 63 & sincera conuersio. | De reparatione lapsi. gregorius.
secundino seruo dī inclauso. | Dilectissimo filio secundino seruo
incluso. Gregorius seruus seruorum dī. Dilectionis tuae litteras|
suscepi —

f. 65 redimere | uenit. Item isidorus de reparatione lapsi |
Domino sc̄ō meritisq; beato fratri mansoni episcopo | isidorus ep̄s.
Ueniente ad nos famulo urō —

f. 66^b dignitatis | recipi& meritum. Ex libro sc̄i iohannis | con-
stantinopolitani in euangel̄ mathei. ne nimis crudelis sit sacerdos|
in iudicio aliorum. | Alligant autem onera grauia —

f. 67^b & onerant inpotentes. | Sermo sc̄i iohannis constantinopo-
litani ep̄i de iii mensibus ieuniorum com|putatum secundū solarē
numerum. | Inter cetera proph&iae suae miracula. Zacharias —

f. 68^b id est crisma nascatur | In explanatione zachariae prophe-
te hieron̄ pr̄bi. de eisdem ieuniis. ita | scriptum est ut ait idem
proph̄ | Et factum est uerbum dn̄i —

f. 70 his qui credunt in eū. | De obseruatione quattuor tem-
poru | Primi igitur mensis —

f. 71^b gaudio possidebit. | Excerptum de ep̄la sc̄i augustini ad
euodium ep̄m. ubi dī qualiter intelle|gendum sit. quod petrus in
actibus apostolorum de xp̄o dicit. et terra mota est | — qui dor-
mierunt. surrexerunt. et de dī | in eadem resurrectione. | De eo
quod dicit petrus —

f. 73^b sine peccato simillimam. || f. 74 Sententia. baedae pr̄bi
de libro tractatus sui in parabolis salomonis ubi diē | Omnes qui
ingrediuntur —

f. 74^b Item unde et cuius supra | Notandum autem — falluntur | In eañ aneirano cap .x. | de disponsatis puellis et ab aliis rap̄. | Desponsatas puellas — constiterit. | De decretis sircii epi. cap .iii. quod non | liceat alterius sponsam ad matriū rortiri. | De coniugali autem uelatione — uioretur. De ratione coniugū dicta sc̄i auḡ | Qualis deb& esse uxor —

f. 75 recipienda. Itē eiusd̄ | Nolite uiri — alteram ducere | Itē unde supra. sc̄i augustini. de concubinis. | Quale est & illud. —

f. 75^b numquā licebit. De uxoribus non di|mittendis. hieronimus in cōmentario | super matheo libro .iii. cap̄ xlvi inter | cetera sic exponit. | Et accesserunt ad ih̄m —

f. 76^b subicimus seruituti. | Item de consanguinitate. | Intellege quid lex loquitur. —

f. 77 incestus est. | Incipit sermo uenerabilis uiri ambrosii | mediolanensis epi qui pastoralis dic̄t | Si quis fratres oraculum —

f. 86^b dare promisisti amen. | De quattuor uirtutibus. | Porro antequā de principalibus —

f. 87 Temperantia. | Prudentia est rerum diuinarum —

f. 88 aperire. De iustitia | Justitia ē animi —

f. 88^b hereditas comparatur. De fortitudinī | Fortitudo est magna —

f. 89 fortiter tolerare. | De temperantia | Temperantia est totius uitiae —

f. 90^b dubit& esse conexa. | De disciplina principum in ecclesia. | Potestas imperialis & regalis —

f. 92 seculorum amen. Exhortatio poenitendi cum consolatione et misericordia dī ad animam futura iudicia || f. 92^b formidantem. Cur fluctuas anima —

f. 96 cultores efferunt mundi am̄ | In xp̄i nomine incipit sermo ad regem | Moneo sublimitatem tuam nobilissime rex. ut quę tibi | caritatis stilo ¹⁾ —

f. 101 dandam. imploro o dulcissime rex. | Item sermo alienius de his quae iustus homo obseruare debet. || f. 101^b hec omnibus modis fuganda sunt & absentiā totaq; | animi uirtute separanda Languor a corpore. | Imperitia ab animo. Luxuria a uentre.

¹⁾ fol. 98 Hlotharius atauus tuus tres | filios habuit hildebertum. hloðueum et hloðmirum. In hiltiberto quidem tanta sapientia u. s. w.

A ciuitate | seditio. A domo discordia. & a cunctis temperantia | rebus
 O homo stateram ne transilias. id est ne iustitiam transgrediaris.
 Ignem gladio ne fodias. | id est iratum uerbis maledicis ne lacessas.
 Coronam | ne carpas. id est leges urbiū conserues. Cor non co-
 medas. id est merorem de animo proice. Cum profectus fueris ne
 redeas. id est uitam istam post mortem ne | desideres. Per uiam pu-
 blicam ne ambules. id est multorum errores non sequareis. Hirundinem
 in domū | ne suscipias. id est garrulos & uerbosos homines in |
 eodem tecto non habeas. Oneratis onus impone. | id est ad uirtutem
 ineedentibus auge precepta. | Deponentibus non communices. id
 est tradentes se | otio constringe. ||

FULGENTIUS RUSPENSIS ¹⁾).

267. membr. 8. foliorum 228. saec. VII.

f. 1 Anno grē m̄ .cc. xxiii. Incep̄t̄ alt̄atio. + | īt̄ .b. ep̄m̄ leīm̄.
 ⁊ W. abbatē .s̄. marē ⁊ īt̄ eud̄ | abbatē. ⁊ W. p̄positū cābonēsē.
 q̄ noluit accipe | ī priorē. B. pic. moniales de usura — p̄ laporcharia
 p̄ brunot. ||

f. 1^b In hoc codice continentur

libri sc̄i fulgentii. episcopi	
de praedestinatione	liber .1.
de quaestione ab arrianis proposita	liber .1.
item de alia ab eisdem proposita quaestione	liber .1.
dicta regis trasamundi et contra ea responsionum	liber .1.
de mysterio mediatoris ad suprascriptū regem	liber .1.
de immensitate diuinitati fili⁹ dī	liber .1.
de sacramento dn̄iae passionis	liber .1.
ad optatum de consultiscios	liber .1.
epistola ad gallam de uiduitate seruanda.	
ad probam de uirginitate et humilitate	liber .1.
epistola ad eandem uirginem probam.	
epistulam de bono caritatis ad eugepium	
epistola ad theodorum senatorem de conuersione	
epistula ad uenantia ^m non debere propter peccata desperare conuersos ²⁾ .	

¹⁾ Eine andere Handsehrift des Fulgentius siehe unten TICHONIUS 590. —

²⁾ Neben dem Index von einer Hand des zehnten Jahrhunderts: Hie est liber Sc̄i Marcialis monasterii Lemouicensis. Das cursiv Gedruckte steht auf Rasur.

f. 2¹⁾ Gratias²⁾ ago dñō quod de bono theūsauro —

f. 5^b ut nos dñō adiuuante te non pigeat | hereticis respondere expl. || f. 6 Litterae³⁾ tuae filii karissime monime | quantum demon-
strant —

f. 52^b re|nouet studium temperies distinc|ta librorum | Expl. liber. primus. | Inc. liber. secundus. || f. 53 Satis est⁴⁾ ut arbitror monime karis|sime quaestionem de diuersitate —

f. 81 ac|cepisset supererogare non pos|set. Expl. liber. se-
cundus | Inc. liber. tertius || f. 81^b Quotiens dilectissime monime
a xp̄i | famulis uirtus consideratur —

f. 98^b consequetur salutem. qui in eo diuine humanaeq̄ na-
tureae plenā cognouerit ueritatē. exp || f. 99 *Über der Zeile* Obiec-
tiones. regis. trasamundi⁵⁾. | Dictum⁶⁾ est patrem de se ipso hoc
est de id⁷⁾ quod | ipse est ineffabiliter — concordant | n Obiec-
tio⁸⁾. quid ad hoc dicitur — profiteatur. | Responsio Evidem dum
nominantur —

f. 117 (xi) quia insepara|biliter est utrisque communis. ep-
licat. || f. 117^b leer || f. 118 Trumphalibus⁹⁾ tuis sensibus piissime
rex ne|quaquam crediderim obliuione subtractum | —

f. 134 dein|ceps disputanda d̄s nobis ostium sermonis aperiat |
Explicit. liber. primus. de mysterio mediatoris. | Incipit. liber.
secundus. de immensitate* diuinitatis filii d̄i. || f. 134^b Quotiens
humanae condicionis infirmitas. | semetipsam protinus cognitura —

f. 153^b dominicae passionis. alio rursus incipiamus | exordio. |
Explc. liber secundus. de immensitate | diuinitatis filii d̄i. dñi
nostri ihu xp̄i | incpt liber tertius de sacramento | dominicae. pas-
sionis. || f. 154 Quamquam secundo libro superni muneris | opitu-
latione subnixi —

f. 181 supra quam petimus aut intellegimus. ex ipso enī | et
per ipsum et in ipso sunt omnia ipsi gloria in sae|cula saecu-
lorum. amen. | Explc. liber tertius. de sacramento dñicae passionis. ||

¹⁾ Unten: Pa. Petauius. — ²⁾ LXV 151 (prologus in tres libros ad Moni-
num). — ³⁾ l. c. 153. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Fulgentii contra Arianos liber unus ad
decem obiectiones decem responsiones continens. — ⁶⁾ l. c. 203. — ⁷⁾ hoc
— ⁸⁾ Obiectio prima — ⁹⁾ l. c. 223 (ad Trasimundum regem libri tres).

181^b leer || f. 182 Epistulam ¹⁾ tuam sc̄ae sollicitudinis indicem| ante aliquot menses —

f. 188 in quo continentiae uirtus palmam uitae melioris ex-pectat | *Zwischenraum (in der Mitte eine ausradirte Zeile)* | Dominae ²⁾ uere inlustri et in xp̄i timore uenerabili | filiae gallae ³⁾. seruorum xp̄i famulus ⁴⁾. | ante menses aliquot diaconi mei ex urbe remeantis. | —

f. 198^b in omnibus et coram dñō inuenies | gratiam | *In kleinerer Schrift* dñs te in uia iustitiae ⁵⁾ suae dirigat et ad regni | caellestis promissa perducat | domina inlustris filia ⁶⁾ | *Zwischenraum* | Spiritali ⁷⁾ desiderio atque instituto suo sc̄a famula. | dī proba quantum congratuler —

f. 211 quam debitae seruitutis officium sponsae dñi denegare || f. 211^b Dominae ⁸⁾ in xp̄o plurimum uenerabili. et cum | omni honorificentia nominandae. famulae dī. | filiae probae fulgentius seruorum xp̄i famulus | in dñō salutem. | Epistulam sc̄itatis tuae. cum tota cordis gratulatione —

f. 215^b satiabimur cum delectatione et delectabimur | cum sa-tietate explicit. || f. 216 Domino ⁹⁾ beatissimo et plurimum uenerabili | ac toto caritatis affectu desiderabili. sc̄o fratri et conpraesbytero eugipio. fulgentius seruorum xp̄i famulus in dñō salutem. | Utinam sancte frater tanta meo facultas suffragaretur —

f. 219 perfecta sem^{per} caritate regnatur | *Zwischenraum* |
Orantem pro nobis — frater
domnus ianuarius — affectu
benedictionem a uobis — acceptam
suggestione fratris — uestris ¹⁰⁾). ||

f. 219^b Domino ¹¹⁾ inlustri et merito insigni | ac pr̄stantissimo filio thudoro ¹²⁾. fulgentius seruorum xp̄i famulus in dñō sal' | Ut ignotus corpore uidear ¹³⁾ epistulari tibi me|am —

¹⁾ l. c. 303. Nach dem vorgesetzten Index ist dieser Brief an Optatus gerichtet. In der Ausgabe fehlt der Name in der Überschrift: Domino et merito uenerabili filio Fulgentius servorum Christi famulus in Domino salutem. — ²⁾ l. c. 311. — ³⁾ gallae fulgentius — ⁴⁾ famulus in domino salutem — ⁵⁾ virtutis. Der Corbeiensis hat ebenfalls iustitiae. — ⁶⁾ filia amen — ⁷⁾ l. c. 324. — ⁸⁾ l. c. 339. — ⁹⁾ l. c. 344. — ¹⁰⁾ Der Schluss des Briefes ist in vier Absätzen mit kleinerer Schrift gesehrieben. — ¹¹⁾ l. c. 348. — ¹²⁾ theodo-ro — ¹³⁾ audeam.

f. 222^b et subsequentem ualeat¹⁾ ad regni caelestis beatitudinem perueni^{re}. | *In kleinerer Schrift* Sanctam multumq; in xp̄o —

f. 223 digneris. | Inseparabilis trinitas — inlustris fili²⁾ | *Zwischenraum* | Dominae³⁾ inlustri et merito uenerabili | filiae ueuantiae. fulgentius seruorum | xp̄i famulus. in dñō. salutem. | Sicut uera lux nullatenus obsecuratur ita numquam —

f. 228^b faciem tuam ne confundas nos. | *Petauius* ||

GREGORII TURONENSIS libri miraculorum et de miraculis S. Martini.

530. membr. Grossquart. foliorum 122. saec. X.

Vorn und hinten je zwei Blätter, welche von gleichzeitiger Hand Bruchstücke der glosa in exodus und in leviticum des Strabu enthalten

f. 3⁴⁾ Incepunt capitula | i De natuitate dñi nr̄i ihū xp̄i | in bethleem — f. 4 cvi De importunitate | muscae signo ep̄i auersa⁵⁾ | Expliciunt | capitulo || f. 4^b Ineip̄ lib̄ primus miraculorū in gloria beatorū | martyrum opere georgii florentii gregorii ep̄i | turonici⁶⁾ | Hieronimus⁷⁾ pr̄bt & post apostolū paulū bonus doctor | — f. 5 salutar&uum. | i Nato ergo dñō nr̄ō —

f. 52 (cvi) sanguinis commertio reparauit⁸⁾. | Incipiunt capitulo de passione | et uirtib; sc̄i iuliani martiris⁹⁾. | i De passione eius¹⁰⁾ —

f. 53 L De alio caeco inluminato. | Magnum in nobis quodammodo —

f. 67^b usq; ad consūmationē hui' uitę custodiam¹¹⁾. | Explicit liber de gloria sc̄i iuliani. Incipiunt | captl de uirtutibus sc̄i martini ep̄i | i Quod seuerus uitā sc̄i¹²⁾ conscripsit —

f. 68 (*Oben* hic est lib̄ sc̄i Martini) xxxv De securo contracto. | Georgi. florenti. Gregorii. turonici de uirtutib. beati

¹⁾ qua valeat — ²⁾ Vgl. fol. 219. — ³⁾ l. c. 352. — ⁴⁾ Unten: οἵς ἀτυχῶ, λίαν εὐτυχῶ | PPet. Genabens. — ⁵⁾ de Pannichio presbytero — ⁶⁾ Liber miraculorum. Liber primus de gloria beatorum martyrum. — ⁷⁾ LXXI 705. — ⁸⁾ reparavit. Amen. — ⁹⁾ Liber secundus de passione virtutibus et gloria S. Juliani martyris. — ¹⁰⁾ S. Juliani martyris — ¹¹⁾ custodiam. Amen. — ¹²⁾ S. Martini.

martini ep̄i¹⁾ || f. 68^b Dominis²⁾ sc̄is & in xp̄i amore dulcissimis
fr̄ib; &³⁾ filiis aec̄e turoni|c̄ mihi a dō com̄isse Gregorius peccator. |
Miracula quae⁴⁾ dñs d̄s nr̄ —

f. 69 virtutibus elucidere .i. | Multi enim⁵⁾ sunt —

f. 82 olim meninisse iuuabit. Explicit liber prim' | Incipiunt
capitula libri secundi. | i Qualit̄ a febre & dissenteria erut' sum. | —

f. 82^b lx. De oculi⁶⁾ & capitis | mei | dolore. | Incipit liber |
secundus: | de virtutibus | quae fac^{te} sunt | postquam nos | ueni-
mus⁷⁾: || f. 83 Qm̄ perscriptis virtutibus — in cumulis .i. | Anno
centesimo septuagesimo secundo —

f. 87^b (xviii) Lucescente autem die reseratis⁸⁾ || f. 88 (xxiiii)
fere⁹⁾ aut eo amplius. uenit iterum ad solemnitatem. —

f. 97^b sum confessus in seculo. | Explicit liber .ii. | Incipiunt
capitula libri tertii || f. 98 i De dolore fauciū mearum. | —

f. 98^b lx. De his que in¹⁰⁾ itinere gesta sunt. | Incipit liber .iii.
feliciter; | Tertio¹¹⁾ ordinante xp̄o libello¹²⁾ — recessisse cum cursu |
Quid autem nuper ptulerim —

f. 111 prouehitur¹³⁾ ad coronam., Explicit liber tertius | Ca-
pitula libri quarti. | i De dolore uentris mei. —

f. 111^b xlvi De caeco et contracto¹⁴⁾ | Incipit liber quartus |
Saluberrimo nos hortatu proph&a — f. 112 restituit sanitati. ii | Nu-
perrimo autem tempore —

f. 120 (xlvi) protinus morbo caruit; | Explicit liber quartus de
virtutibus et miraculis beati martini | confessoris. ||

HIERONYMI liber de locis Hebraeorum, quaestiones hebraicae in Genesim,
etc.

39. membr. 4. fol. 1—105 saec. X, fol. 106—108 saec. XII, fol. 109 saec. XIII.

f. 1 In nōm sc̄ae trinitat̄ incip̄. lib̄. | sc̄i hieronimi. de inter-
praetacioni. locorum Hebraeorum | Eusebius¹⁵⁾ qui a beato p̄aphylo

¹⁾ de miraculis S. Martini episcopi — ²⁾ l. c. 911. — ³⁾ ac. — ⁴⁾ illa
quae — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ oculorum — ⁷⁾ venimus nos — ⁸⁾ l. c. 949 c. —
⁹⁾ l. c. 951 e. Ein Blatt ausgeschnitten. — ¹⁰⁾ in meo — ¹¹⁾ Tertium —
¹²⁾ libellum — ¹³⁾ prouehetur — ¹⁴⁾ Fehlt die Überschrift des letzten Ca-
pitels: De incendio ope eius extinto. — ¹⁵⁾ XXIII 839. Vallarsi hat diese
Handschrift benutzt.

marty|re cognomentum sortitus .ē. — posse me credo. De Genesi ||

f. 1^b Ararat arminia —

f. 43 ubi adonias immolat ¹⁾ uictimas iuxta fontem rogel. | Explicit. liber locorum. sc̄i. hieroni|mi. feliciter. || f. 44 Incipit liber questionum sc̄i hyerō | Qui ²⁾ in principiis librorū debeamus ³⁾ secu|turi operis —

f. 45^b garrire thenebrosis. | In principio fecit d̄s caelū & terrā | —

f. 90^b ser|uientes altari uiuant ⁴⁾ de altari | Explicit liber questionum | sc̄i hieromini | Incipit tractatus sc̄i hieroni|mi de chain ⁵⁾ || f. 91 Beatissimo papae damaso hieronimus | postquā aepistolā tuae sc̄itatis accepi. —

f. 97 plenitudo gentium | tunc ōmis israhel saluus erit. | Dilectissimo ⁶⁾ & honorabili fratri uicturio | hilarus archidiaconus. Cū pleriq: (i in ū m. ead.) de ratione | paschali tā de greco translata —

f. 97^b dirigatur. ora p̄ nobis dilectissi|me s̄r̄t. | Dño ⁷⁾ uere sc̄ō & in xp̄o uenerabili fratri hilario | archidiacono uictorius. Vtinā pr̄ceptis | tuis arched̄s. Uenerabilis hilare. tam | effectu ualeā parere quā uoto. —

f. 102 kī mairū. sedm aegiptios. cū aliquotiens obser|uandū ē. repperiri n̄ posse || f. 102^b Incipit ordinis paschalisi | Cum ⁸⁾ omnes apostoli de hoc mundū | transissent p̄ uniuersum orbē. —

f. 105^b Narrat ergo & renuntiat. ea quę in psalmo tenentur. Explicit. || f. 106 Sermo ex dictis beati Athanasii summi pontificis. de imagine saluatoris xp̄i. | Apud caesarea cappadotiae in urbe p̄ maxima conuenientes | —

f. 109^b ad sua rediere laudantes dñi; Ita de greca edizione ad latine | lingue noticiā translata. s̄ep maximā in ūris uoluminib; te-neāt | hec lectio sacra. Ingenito genitori ac genito ingenito ζ ab utroq; | p̄cedenti. Laus & honor sit sp̄itui p̄ cuneta. sc̄la amen. | Explicit sermo de imagine dñi. ||

¹⁾ immolavit — ²⁾ l. e. 935. — ³⁾ debebam — ⁴⁾ vivunt — ⁵⁾ ep. 36 XXI 452. — ⁶⁾ Bucherius de doctrina temporum (Antverpiae 1634) p. 1. — ⁷⁾ l. e. p. 2. — ⁸⁾ ?

HIERONYMUS *de viris inlustribus.*2077. membr. 4. 2 col. foliorum 101. saec. VII¹⁾.

f. 1 In̄ lib (der Titel selbst ausgegangen) | hieronimi p̄b |
hortaris²⁾ dexter ut | tranquillum sequens | —

f. 2 cognoscant³⁾ | uale in dñō ihu xpo. ex̄p. | Incipiunt brebes |
1 Simon Petrus — cxxxv hieronimus p̄b. usque hic ad se fecit⁴⁾ |
+ | Incip̄ indicul. uirorū | inl quos gennadius p̄b. post. | obitum beati
hieronimi addidit | cxxxvi Iacobus cognomen|to sapiens | — f. 5
ccxxvii Iohannis p̄b. expl. | indicul|um | Incip. ipse lib. || f. 5^b Si-
mon petrus filius | iohannis prouinciae | galileae —

f. 47 nunc habeo | in manibus et necdum expleta sunt⁵⁾ |
(in mg. ora pro me | dñē bene|raulis | pater) Ex̄p. inl. uirorum lib.
1 | hieronimi | Incipit. idem inl. | uirorum. lib. secundus Gen-
nadi presb̄, | Massiliense subiunctus | feliciter⁶⁾ || f. 47^b cxxxvi
Iacobus cognomē|to sapiens nisiui|ne⁷⁾ nobilis persa | —

f. 78 dicitur ex⁸⁾ tempore | declamare⁹⁾ | Über der Zeile
+ de duobus testibus | + Incipit de enoc et helia | Dicitur¹⁰⁾ uenire
enoch | et helia praedicatu|ri —

f. 78^b potuit extorque|re sermonem | explicit || f. 79 Über der
Zeile inm dñi incipit ratio paschae | Ratio paschae. Dicente dñō ad
moysen mensis hic | —

f. 79^b Post octogesimo quar|to anno. reuertitur ad se eyclus||
f. 80 1 Anno kal. iañ. die sabb̄a lun. xxı dies pasc. vi kal. ap̄ril.
L.xvi Const̄ vii et const^{no}. —

f. 81 LXXXIII Ann. kal. Iañ. d. vii. Lun. x d. p. iii d. ap̄ril. L.xxii
actio. iterum et segr//_{uerto} | + Ex̄pl. comp. pasc. cum compitem lunae
quae si custoditur rephaeendi n. potest | Id est hic usq. ad ann. ecce.
a passione dñi et in alio sequitur. a felice et //|| |

f. 81^b Über der Zeile Iñm dñi in̄ cronica | + adam | seth | —

¹⁾ Palimpsest der Verrinen. Vgl. über diese Handschrift Mommsen Her-
mes I S. 130 ff., de Rossi inser. Christ. I p. LVIII sq. — ²⁾ XXIII 601 Hortaris
me — ³⁾ agnoscant. — ⁴⁾ usque — fecit om. — ⁵⁾ In der Ausgabe folgt
noch 'adversus Jovinianum — epitaphium'. — ⁶⁾ Die Vorrede des Gennadius
fehlt (LVIII 1059). — ⁷⁾ Nisibene — ⁸⁾ et ex — ⁹⁾ l. e. 1115. Cap. 94—100
des Gennadius fehlen. — ¹⁰⁾ ?

f. 93 deportatus est. quo persequentibus || f. 93^b barbaris et
ineensa cum eo domo sepultura quoque caruit. | huc usque hiero-
nimus. ex hinc prosper consecuta | subiunxit. Igitur Ualente a gotis —

f. 96^b Leone aug. ter. | Incip. epitoma temporum et indiculus
pascae | Sc̄orum ¹⁾ et uestris orationibus. faciam spiritualiter | quod
solent h̄i facere qui in breui tabella terrarum | u. s. w. ²⁾ || f. 99 Nox
in octo partibus diuiditur | uespera. fax. concubia. intempesta |
gallicinium. conticinium. cespulum. aurora. | folgt eine Tafel der
Winde | A quarta usq; xi. B̄ est. ab xi usq; xviii cauendum ab
xviii usq; | xxvii B̄ est xxxvii usq; quarta. id. cauenda est. ||
f. 99^b Ex libro quarto publi uegati renati. de re militari. in titulo
xxxviii post praecepta belli naualis quae incipiunt a titulo supra
scripti libri xxxi inter ce|tera et ad locum ³⁾). Igitur uentorum
numerum atque uocabula. ars nauigandi primum debet inspicere —

f. 100^b non solum peritiae ratiōrum. etiam uulgus intellegit. | Item ex superioribus libris eiusdem operis inter cetera et ad locū. | Apud romanos in legione .x. cohortes erant — in praelio in qui-
bus. erant sena millia armatorum || f. 101 Inc. nomina heresum
quarum etiam opinones | subter adnexae ab augustino ep̄isc̄ in hoc
uolumine congestae sunt: | i Simoniani — xc Eutychianistae ⁴⁾). ||

Q. JULIUS HILARIANUS.

213. membr. 4. foliorum 157. saec. X.

f. 1 ⁵⁾ In dī nomin̄ | incipit libellus quinti Ju|li (lii corr. m.
al.) hilarionis | Petavius fügt hinzu de Danielis Hebdomadibus, An-
gelo Mai seu potius de cursu temporum vel de mundi duratione. |
Quantocumque ⁶⁾ | tempore in diuinis legibus cuiuscumque ti-
mentis | dñm intentus fuerit | animus tanto e lege ⁷⁾ que uera sunt
disc& ut discendo | — f. 13^b manebunt. Impii in ambustione & terna |

¹⁾ ? — ²⁾ Die epitoma temporum geht bis 562. — ³⁾ Die von Momm-
sen als juristische Formel bezeichneten Worte 'inter cetera et ad locum'
kehren überall in den patristischen Handschriften in Excerptentiteln wieder.
— ⁴⁾ Bloss die nomina sind erhalten. — ⁵⁾ Unten: PPetauius. — ⁶⁾ XIII 1097.
— ⁷⁾ Das corrupte eligere der Ausgabe wird durch die obige Lesart schlagend
emendirt.

iusti aut̄ eum dō in uita a&erna. amen. | Explicit libellus quinti iulii hilariani | Incipiunt capitula chroēi | hieronimi excarpsum ↗ | i De regnu* asyriorum —

f. 13^b LXII De iustiniano imp̄ & belsarium patricium | Expliciunt capitula | Incipit liber | Regnum ¹⁾ Assyriorum. | Primus rex nimus regnauit añ LI & mulier sua —

f. 52^b (XLIX) ita cuneta mixta sunt ut gestorum ueritas quę | historię insere possit ad plenum repperiri non | potest | Ydacius ²⁾ seruus dñi nři ihū xpī uniuersis fidelibus in dñō nřo ihū xpō & servientibus se ³⁾ | in ueritate salutem probatissimorum in omnibus uirorum studio ⁴⁾ —

f. 53 ignarus | indignissimus ² omnium seruorum dī ydacius | seruus ihū xpī & dñi nři que secunt ab anno pri|mo theodosi agusti & conper& descripsi breue | ante factę prefationis inditio. | in mg. L | Romanorum XXXVIII teodosius per gratia|num —

f. 75^b (LXII) nominis glorioſis | uictus nomen uitāque amisit. Explicit liber | Incipit prefati greca ⁵⁾ | Decedant eo ⁶⁾ atq: immo potius pereunte ab | urbibus gallianis ⁷⁾ liberalium cultura litt|rarū —

f. 76 ab ipso mundi principio libri poneretur initium primi ⁸⁾ | Explicit prefatio liber. Incipiunt | capitula libri quod est excarpsum | de chronica grecū epis̄ thoronaci | i De hunis et agetiū patritium ⁹⁾. — f. 78^b XCIII De chilperico quod filiā suā hispaniā ¹⁰⁾ cum thesauris direxit et in continuo calauilla mortuos ¹¹⁾ est. Expliciunt capitula | i Cumque uuandali pterissent a galliis | —

f. 105^b (XCIII) crudelissimam uitam digna | morte femuit sic. || f. 106 Incipiunt capit̄ chronicī libri. | i De bonitate guntramni et ecclēsia sc̄i marcelli | —

f. 108 (LXXXV) De uuillibadi interitū et flaoecati obitū | Explēt capitula. | Incipit prologus | Cum ¹²⁾ aliquid n̄iusso uebi ¹³⁾ proprietate non habeo. | —

¹⁾ f. 13^b—157 Fredegarii chronicon. Denselben Inhalt hat die Wiener Handschrift des Hilarianus (vgl. *Tabulae 482*) und der Vossianus 5 in Leyden (Pertz, Archiv 7, 255). — ²⁾ LXXIV 701. — ³⁾ servientibus se om. — ⁴⁾ studia — ⁵⁾ Fredegars Auszug aus der historia Francorum Gregors von Tours. — ⁶⁾ Decedente (LXXI 159). — ⁷⁾ Gallicanis — ⁸⁾ libri primi pone- retur initium: cuius capitula deorsum subieci — ⁹⁾ Agecio patricio (l. e. 573). — ¹⁰⁾ in Spaniam. — ¹¹⁾ ad Calam villam mortuus — ¹²⁾ l. e. 605. — ¹³⁾ unius uerbi

f. 109 eū childerici uita finis|set. seripsi ¹⁾). Explicit prologus |
Incipit liber chronie | Guntrānus. rex frācorū eum iā anno xxiii.
burgun|dię —

f. 157^b Karlus eū exercitū regressus in loco | qui dicitur sillis
sup ripam. | *Von einer Hand des eilfsten Jahrhunderts* Remigius
psul meritis ortuque uenustus | frācorum domino gentē peperit
luculentā ||

HILARII tractatus super psalmos.

93. membr. Grossquart. foliorum 229. saec. X.

f. 1 Incip̄ tractat̄ sc̄i hilarii ep̄i pietauensis super psalmos |
Diuersas ²⁾ esse plurimorum in ³⁾ psalmorum | libro oppiniones. —
ppria ⁴⁾ & congrua clae pandamus. | Beatus uir. qui non abiit
in consilio impiorū. et in via peccatorū non st&it. | —

f. 7^b sc̄lorū. amen. Explicit. psalmus .I. Incipit psalmus .II. |
Quare fremuerunt —

f. 229 qđ eū d̄s sp̄s sit d̄m | tamen non caro iā sit ////////////// ⁵⁾ sed
sp̄s. Finit tractatus de psalmis .c.l. | in xpo dñō n̄o amen | Hic
est liber Sc̄i maximini mieiacensis monasterii quem petrus abbas |
scribere iussit et pprio labore p̄uidit atque distinxit | et diae
caene dñi super sacrū altare sc̄i stephani dō et sc̄o | maximino ha-
bendū obtulit sub huius modi uoto. ut quis|quis eum inde aliquo
ingenio non redditurus | abstulerit cum iuda pditore anna /// caipha |
atque pilato damnationem accipiat | Amen ||

IGNATII epistulae.

81. membr. Kleinquart. fol. 1—12 saec. X, fol. 13—97 saec. XI.

f. 1 Ampla ⁶⁾ pectoralem suscitat uernia cauername. | mestum
extrico pulmone tonstrum. Sed gaudi fluam pectoreis arto procellam
arthereis. Cum | —

f. 12^b in solum fabulosam exprimunt accole soriam. | Hisperica
finiunt famina. amen. || f. 13 *Name des früheren Besitzers* Loys
Cartier ||

¹⁾ Chilperiei vitam finisse seripsit — ²⁾ IX 232 Varias — ³⁾ de —
⁴⁾ propria sua — ⁵⁾ laudatura — ⁶⁾ Herausgegeben von Mai CA 5, 479.

f. 13^b Incipiunt ep̄le sei ignatii m̄ris | numero .xii. Incipit prima. | Ignatius qui et theophorus mise|ricordiam —

f. 88^b in pacientia ihū | xpi. Expliciunt .xii. ep̄le. sei ignatii. m̄ris antioensis. | Incipit laus H̄ronis discip̄li sui | atq. successoris in eum. | Sacerdos & assessor sapientissimi dī ignati. | —

f. 89 sicuti prius solebas. faciebas; | Explicet laus hyronis. Incipit | ep̄la beati policarpi Smirneou | eccl̄e epi ad philipenses confirmantis fidem eorum. | Policarpus & qui cū eo st —

f. 93 grā ipsius | cū omib; uobis am̄ Expliē ep̄la bī | Policarpi ad philipenses. | Policarpus ioh̄is ap̄li discip̄ls & ab eo | —

f. 97^b que ndū ad nos puenerunt. | hui' op' scripti finalīt explicet istie. | hic lib̄ ignatii radiatur dogmate sei. | Quē lector sei fore cognoseat iuliani. | hunc si quis nequā scō subtraxerit uq. | p' finē uite barathri cruciet in igne ; ||

ISIDORI *allegoriae.*

231. membr. 8. foli 1—40 saec. XII — XIII, fol. 41 — 165 saec. X, fol. 166 — 191 saec. XII—XIII¹).

f. 1 Incipiunt capitula libri | magni aurelii cassiodori senatoris de anima | Quid amici requisierint. 1 | — Oratio. xvii | Expliciunt capitula | Incipit liber cassiodori senatoris | de anima; Quid amici requisierint; | Um²) iam suscepti opis | optato fine gauderem. —

f. 18 cūversatione tractare. Explicit liber | Cassiodori de anima. pax legenti. | uita credenti. salus seribenti. | gloria deo largitor. regnanti in | secula seculorum amen. Incip̄ lib̄ sei | prospī p̄ p̄dicatōrīb̄ grāe dei. contra librū | Cassiani pr̄bī q̄ p̄notat̄ de p̄tectione dī. || f. 18^b Gratiam³) dī qua xp̄iani sumus q̄dā | dicere audent. —

f. 40^b p̄matū. q̄ se dī⁴) ēē p̄ncipiū. qm̄ ex ipso τ p̄ ipsū τ in ipso sunt | om̄ia. ipsi ḡla. in secula. amen. Explicit lib̄ | sei prosperi contra librum abbatis quondam | cassiani qui prenotatur de protectione dei. | siue aduersus dogma pelagii et celestīxi *** |

¹) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 99, 28. —
²) LXX 1279. — ³) LI 213 (de gratia dei et libero arbitrio liber contra collatorem id est pro defensione S. Aurelii Augustini Hipponeensis episcopi contra Cassiani presb. librum qui titulo de protectione dei praenotatur). — ⁴) dixit se.

- *****¹⁾) inimicis²⁾) gr̄ē di & dñi | nostri ihū xpi. || f. 41 nere³⁾). rata p̄cipere. sc̄ā admonere; Ut quisq; l̄ctus — f. 44 Quāuis enī in huius exilii aerūnosā caecitatem — f. 54 ingrediat² explānare. Incip̄ proloḡ libri sec̄di | Omnis itaq; sc̄ōrum auctoritas — f. 69^b melius | arbitror. Incipit proloḡ libri t̄tii. | Duas enim creaturas — f. 86^b confitenti in oīna sc̄la sc̄ōrū sic | Adesto lumen uerū — f. 88 gratiarū actio in sc̄la s̄ep̄tma | Credimus sc̄ām trinitatem id ē patrem & filiū | — f. 89^b beatitudo & gloria. | Desiderantissimo filio fredegiso albinus | salutem placuit prudentia urāe fili | — f. 94 in cruce sp̄m xps | Carissimae in xpi caritate sorori eu-laliae uir|gini albinus in dñō salutem sc̄āe sollicitudini ūiae | — f. 105^b fulgeat in meritis sic pia uirgo sacr̄is. | Incipit expositio. sc̄ī euangelii. | Matheus sicut in ordine primus ponitur | — f. 109 in intellectu uertitur | Incipit de seriem generationis ihū xpi dñi nr̄i secundum carnem | Quomodo iuxta historiae fidem ac-cipiendū | — f. 113^b passionē | finem accepit | Item de nouo testamento | Quattuor⁴⁾ euangeliste dñm⁵⁾ ihū xpm sub quat|tuor — f. 122^b refectione saturabuntur⁶⁾). Item praeftationes librorū noui testamenti | Euangeliorū predicatione. quāuis quadrifaria | — f. 123 eloquio ediderunt. | Incipit liber de int̄pretatione quorun-dam nominū [ueteris nouique testamenti⁷⁾] | Dñō & dī seruo orosio ep̄o⁸⁾ isidorus quedā notis|sima nomina legis & euangeliorū⁹⁾. quae sub alegorio|ria — f. 131 coronam accepit¹⁰⁾). | Dñs & saluator noster — f. 138^b ipsius misericordia liberamur. amen | Incipiunt int̄ pretationes no|minū ex hebreo in | latinū | hel: d̄s — f. 141 Anien: fidelis ſ nutricius | Gr̄ nom̄ in t̄interp̄ | O theus. d̄s | —

¹⁾ In veteri Corbeiensi exemplari: nefandi dogmatis repertores ac defen-sores et — ²⁾ inimicos — ³⁾ Ein Blatt fehlt. Vorrede von Aleinus de tri-nitate.—⁴⁾ Isidori allegoriae quaedam ex novo testamento LXXXI l 115.—⁵⁾ om. ⁶⁾ saturabuntur, ad quam saturationem nos perducat Christus. Amen.—⁷⁾ Alle-goriae quaedam sacrae scripturae l. e. 97 — ⁸⁾ Domino sancto ac reveren-dissimo fratri Orosio. — ⁹⁾ evangeliorumque — ¹⁰⁾ l. e. 116. Die allegoriae ex novo testamento siehe oben fol. 113^b.

f. 141^b Biblioteca repositio libroru[m] || f. 142 Incipit expositio symboli apostolice | Quando beatum legimus paulu[m] ap[osto]l[u]m dixisse | —

f. 152^b in symbolo continetur. amen | In iunxisti mihi illud fidei opusculu[m] q[uod] passim in | ecclesiis recitatur —

f. 165^b de illius laude & nos gloriemur qui uiuit & regnat | p[ro] infinita semp[er] secula se[cul]orum. amen | In Quomodo intellegendu[m] ē illut q[uod] in libro deuteronomiu[m] scriptu[m] ē: ego enim sum d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s tuus emulator. | reddens iniuitatē —

ibid. a d[omi]no redduntur. || f. 166—191 enthalten die *Apocalypse*.

ISIDORUS *de natura rerum.*

255. membr. 4. foliorum 194. saec. X¹⁾).

f. 1 Dnō²⁾ & filio sisibuto ysidorus, dum int[er]pr[et]antē³⁾ ingenio facundiaque | — efficiat | i de diebus — f. 1^b xlvi De monte ethna⁴⁾ || f. 2 Dies est solis orientis pr[es]entia quoisque —

f. 21^b Finem numquam est habiturus | Explicit liber primus sc̄i Ysidori | Tu⁵⁾ forte inluculentus⁶⁾ uaga carmina gignis —

f. 22 luna meat fratrem rectis | obiectibus urgens | k[on]t Octōbr antiphona sc̄i Germani | O atleta inquietissimum germanum —

f. 22^b a periculo mortis. A. || f. 23 Incipit lib[er] pronosticor[um] editus a iuliano tolotanę | episcopo ad dida[li]um episcop[um] barcinonensem⁷⁾ | Diem illū clara redemptorū omniū exceptione | conspicuum. —

f. 25^b debeat publicari sententia. Oratio | Desertum idumeę ce-
cūs et morbidus possessor inhabitan[s] —

f. 26 rerum euidentia contueri. | Explicet prologus siue oratio | Iuliani cathedre Toletane ep[iscop]i. Incipi[unt] ea[st] lib[er] primi. || f. 26^b De originae mortis humanae | i Quomodo mors primum subintrauerit in mundū | —

f. 27 xxii De oblationibus quę p[ro] defunctis fidelibus | offeruntur. Expliciunt capitula lib[er] primi | Incipit liber de origine mortis | hu-

1) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 99, 39. —

2) LXXXIII 963. — 3) te praestantem — 4) Cap. 44 und 48 fehlen. Vgl. Isidorus de natura rerum ed. Becker prolegg. p. XXVI. — 5) l. c. 1112. Vgl. Arevalus l. c. 76, 12 Isidori lib. de nat. rer. ed. Becker S. 78. — 6) in luco lento —

7) XCVI 453.

mane quomodo mors primum | subintrauerit in mundum | Peccato
primi hominis actum esse ut mors in mundum —

f. 78^b nisi peruenire ad regnum eius nullus est finis. Expl |
Tractatus sc̄i ambrosii de superbia carnis (*von anderer Hand*) |
lxiii Ad te¹⁾ manū meā extendō quē sentio in timore dī tenere
vexillū —

f. 79 Itaque mortificem' carnem p abstinētiā & ieunio. | &
oratione. Explicit liber. pro*nostico⁴ || f. 79^b *Hymnus* || f. 80 larum
brachia decorari. ille uirtutum ornamenta | animę suę. a xpo deco-
rem accipit. Semper enim caeleste donum a xpo expectat. — Ideo
frater carissime. Consideremus quis est qui nos | pr&iotso sanguine
redemit. —

f. 109 atque in aeterna beatitudine una cum sc̄is & electis tuis
aeternaliter | regnare concedis. quia est tibi cum aeterno | patre
& spū sc̄o una deitas. gloria. uirtus. impe|rium. & potestas in sc̄la
sc̄lorum. amen: | Confessio ad prima | Consiteor dñō et ti pater. quia
peccau in cogitationibus pessimis —

f. 109^b perducat te ad uitam aeternam. Amen. || f. 110 *capla*
*libri primi*²⁾ | i Quod³⁾ d̄s s̄mus & incomutabilis sit | — xxxi de
gloria sc̄orū | hic desunt *capla secundi libri* | *Capla libri tertii* | i de
flagellis dī — lxvi de exitu | Incip̄. liber. spermologon. Isydoti. | i Quod
d̄s summus et incomutabilis sit | Summum bonum d̄s —

f. 134 & nos ascensuri sumus. Explicit liber ***** | Incipit
liber ***** | Omnis qui secundum d̄m sapiens —

f. 159^b periculum exhibent⁴⁾. Explicit liber secundus | Incipit
liber tertius. i. De flagellis dī | Diuinae sapientiae subtilitas —

f. 190^b caelestis aula letificandos includit. | — f. 192^b *Hymnus*
auf S. Germanus | f. 193. 194 m. s. XIII: *Gebete* ||

1260. membr. 4. foliorum 178. saec. X⁵⁾.

f. 1⁶⁾ Liber Baedae pr̄bti de natura rerum.

1) ? — 2) Das cursiv Gedruckte von einer Hand des vierzehnten Jahr-
hunderts. — 3) LXXXIII 537 (Isidori sententiarum libri tres). — 4) exhibet

— 5) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 101, 8. —

6) Unten: Petri Danielis Aurel.

f. 7^b Tempora. momentis. horis diebus mensib; annis. sc̄lis aetatibus diuiduntur Momentū ē | —

f. 14^b apr̄ die non fuisse aut ante aequinoctiū fuisse confirmet. | Est enī raeio qualiter terminus paschalus (*corr.*) inueniri possit. mār̄ habet regula | — f. 16^b ordo appelland. xi. k̄l. ap̄l. ||

f. 17—43 *Isidorus de natura rerum*¹⁾

f. 43 Tu ²⁾ forte inluculentus ³⁾ uaga carmina gignis —

f. 44 luna meat fra|trem rectis obiectibus argens ⁴⁾. ||

f. 44^b Incepit liber Hygini | periti magistri de astronōm hygi-
nuſ m̄. fabio | plurimam salutem. | Etsi te studio —

f. 86 In sinistro lumbo .i. || f. 86^b Ad boreae partes arcti
uertunt ² & anguis | — eridaniq. fluenta. ||

f. 87 In dī nomine incipiunt pauca de ratione | computandi se-
cundum solem et lunam | Me legat annales uult qui cognoscere cielos
| tempora qui uaria qui simul astra poli | Sciendū nobis. quomodo
sol —

f. 118 Incipiunt argumenta de titulis paschalib; | aegiptiorū
inuestigata sollertia q̄ dionisius | conposuit utraq; lingua grēc uide-
licet et lat̄ eruditus | Si uis scire qt̄ anni ſ —

f. 118^b illius mensis. | Aliud argumentum. de hac eadem ra-
tione | Si uis scire septimane —

f. 119 luc& luna xv. | Aliud argumentum de hac eadem ratione
Vieturius | Massiliensis dicit. | Si quis seire quot horas —

f. 120^b luñ xiii paschalis. | u. s. w. || f. 123^b De saltu lunae
uicturius dicit. | Post decem & nouem ann̄ aegyptiorū more con-
tinuato or'dine —

f. 124 diligenter animaduerti deb&. || *zwei Blätter fehlen.* ||
f. 125 ⁵⁾ Incipit lib̄ aethici philosophico editus | oraculo. a hie-
ronimo presbitero trās|lat' in latinū. Ex eosmografia .i. mundi scrip-
tura; | Edicta aethici philosophi. cosmographi; | Philosophorum
sc̄edulas —

f. 164^b Propauit in montē sacrū arasq. iouis famosissimā ||

f. 165—178 *Griechisch-lateinische Glossen.*

¹⁾ Der Titel fehlt. Ebeaso fehlt e. 44 und 48. — ²⁾ LXXXIII 1112 Vgl.
Arevalus a. a. O. 76, 12 Becker a. a. O. S. 78. — ³⁾ in luce lensus — ⁴⁾ ur-
gens. — ⁵⁾ 125—178 saec. XII.

ISIDORI *origines.*1953. membr. Grossoctav. 2 col. foliorum 210. saec. X¹).

f. 1²) Domino | meo et dī | seruo braulioni ēpo | Isidorus ; | Omni desiderio — frater | Domino meo et uere domino | xp̄ique electo Isidoro epis|coporum summo braulio ser|uus inutilis sc̄orum dī | O pie domne —

f. 1³) marcescens | domino meo et dī seruo braulioni ēpo Isidorus | Quia te incolumem — domne Domino | meo et uere dñō xp̄ique electo isidoro episcoporum summo | braulio seruus inutilis seruo dī | Sol& repleri —

f. 3 mereamur Domino meo et dī seruo | braulioni episcopo isidorus | Tuae sc̄itatis — frater | Domino meo et dī seruo braulioni ēpo hisidorus | En tibi — maiorum. Explicit. ||

f. 3⁴) (*manu s. XI*) Saneta⁵) dei genitrix. post partū virgo phennis — Milte p̄ effusos uincis quos luminis orbes. | hic est Liber *Sci Maximini*⁶) || f. 4 En tibi — maiorum *ausradirt*. | Incipiunt capitula grammaticae artis isidori epi (*m. s. XI*) | i De disciplina & arte — xxiii De storia | De disciplina et arte (*m. s. XI*) | Disciplina a discendo —

f. 210⁷) ignis ardore sicetur⁸). | Explicit & himologiarum | Dō gratias ||

ISIDORI *prooemia, liber de natura rerum, originum X., differentiae, synonyma.*310. membr. Kleinfolio. foliorum 221. saec. IX—X⁹).

f. 1⁷) In nom̄. sc̄e trinitatis inēp lib̄ proemio⁴ de libris noui ac ueteris | testamenti⁸) plenitudinē⁹) quā in canon̄. | catholica re-

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 101, 32. —²⁾ Unten: οἰς ἀτυχῶ, λίαν εὐτυχῶ — ³⁾ Nach dieser Handschrift herausgegeben von Arevalus IV 500 LXXXII 729. — ⁴⁾ Das cursiv Gedruckte ist ausradirt. — ⁵⁾ Das vierte Buch der Origines ist in dieser Handschrift das sechzehnte. — ⁶⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 100, 19. — ⁷⁾ Unten οἰς ἀτυχῶ, λίαν εὐτυχῶ | Petaui' paul' Genabens. — ⁸⁾ in libros veteris ac novi testamenti prooemia — ⁹⁾ LXXXIII 155 Plenitudo novi et veteris testamenti.

eipit ecclesia iuxta u&ustam priorum | traditionem. ¹⁾ In principio ui-
delie& quinq̄ libri moysi. Genesis exodus | —

f. 8^b duces ²⁾ aetaq; legationem ³⁾. It̄ prefationes | librorum
noui testamenti ⁴⁾ | Euangeliorū p̄dicatio quamvis quadrifaria sit. | —

f. 10 flumen &iamp;iam baptismi mundū uitę ⁵⁾ dn̄m ih̄m | x̄pm Ex-
pl̄ Lib̄ proemior̄. || f. 10^b Ineip̄t adnotationes prouintiar̄ galliar̄
cum priuilegiis suis prouintia Lugdunensi | M&ropb̄ ciuitas. Lugdu-
nensium. | Ciuitas * aeduorum Ciūt aurilianorum. —

f. 11^b ciūt. uallensiū. octodorum. | In prouintiis. decim.
eseptem. | ciuitates .cxv. || f. 12 Incipit rotarū lib̄ | Isidori | Dnō ⁶⁾
et filio Sesibuto | isidorus dum te prestante ⁷⁾ | ingenio fecun-
diaq; ⁸⁾ —

f. 12^b dictorum fidē | efficiat. exp̄l p̄fatio. | Ineip̄t. capitulatio.
| i de dieb; — f. 13 xlvi De monte | &hna. ⁹⁾ | Expliciunt. ea
pitula. || f. 13^b Incipit textus. | de diebus | Dies ē. solis orientis
p̄sentia. quoqusq; | —

f. 51^b corpora damnatorum finem nū quam .ē. habiturus. Finit
dō gratias. amen | + Gardum. garda. ingardum. Sēa maria ora p̄ me
famulo dī. H. ih̄u. ih̄u. ih̄u || f. 52 ¹⁰⁾ Incip̄t glosę (corr. m. rec.)
ex nouo et ueteri testamento | seu ex ethimologiarū spiritaliter.
compositae. | Abauu. pāt̄ paui. id .ē. auus aui | Abba pāt̄. syrum
nomen ē | Abbacue. amplexans | —

f. 151^b Zizania. lolium. | Expliciunt glosae | dō gratias | amen ¹¹⁾ |
Von anderer Hand folgt accio. euoco .i. accerso. abarceo.
arcesso. — satni falx lelifag' uocat herba saliua. || f. 152 Inci-
piunt capita | libri decimi. ¹²⁾ Id .ē. de quadam nomina p̄ alfabe-
tū distincta. | De reliquis nominibus | iuxta ordinē elem̄tor̄ | lit-
terar̄ | i. De quib;dā uocabulis. | hominū p̄ denominationē | Licet
origo nominum unde ueniant ¹³⁾ a philosopis —

f. 168^b Uenator. quasi benabulator | a uenatione ¹⁴⁾. scilicet
| quo bestias premit. quat tuor autem uenatorū | officia. uestigatores |

¹⁾ traditionem, ista est — ²⁾ ducibus — ³⁾ legationum — ⁴⁾ om. —
⁵⁾ lignumque vitae — ⁶⁾ LXXXIII 963. — ⁷⁾ praestantem — ⁸⁾ facundiaque —
⁹⁾ Auch in dieser Handschrift fehlen cap. 44 und 48. — ¹⁰⁾ Unten: Pa Petaui
in Regni Christi. | Curia. C. — ¹¹⁾ Die Subscription ist ausradirt. — ¹²⁾ Das
zehnte Buch der Origines. LXXXII 367. — ¹³⁾ veniat — ¹⁴⁾ venabulo.

| indagatores. alatores. | pressores. || f. 169 Inc̄p de proprie | sermonum. uel rerū | Inter polliceri ¹⁾ & p̄mittere hoc int̄.ē | qđ p̄mittimus rogati. pollicemur | —

f. 175^b Int̄ homines & bestias. h'. int̄.ē. | q̄ bestiae uentri seruiunt. homines. ratione | Expl feliciter | Int̄ basium. & oscul. & suauiū h' int̄.ē basiū | pietatis. osculum. amicitiae. suauiū. luxoriae. || f. 176 Inc̄pt differentiae. | spiritales. ²⁾ Isidori ep̄i | iunioris. spaniensis. | Inter dñi ³⁾. et dñm. Ita quidam | diffinierunt. —

f. 189^b diabolicae ruinae. absq; | exemplo. humilitatis. xpi ⁴⁾ | Explunt differentiae | spiritualium. siue carnaliū beati. Isidori. episcopi. || f. 190 In nomine dñi. in xpo ⁵⁾ karissimo | et dilectissimo fr̄i Braulioni archidiaconi Isidorus | Quia non ualente ⁶⁾ perfruere ⁷⁾ oculis. carnis perfruar saltim. eloquiis. ⁸⁾ — la&ifica|re. eloquiis. Incipit. Soliloquiorum Isidori Iunioris Spalen|sis ep̄i ⁹⁾ Isidorus ¹⁰⁾ Lectori. Salutem. | Uenit nuper. ad manus meas. quae-dam scaedula. cyce|ronis quem sinonimam ¹¹⁾ dicunt cuius formula per|suasit —

f. 201 Qui enim perseverauerit usque | in ¹²⁾ finem hie saluus erit | Explicit liber primus | Incipit liber secundus | Quaeso te anima. obsecro te. deprecor te. imploro te | —

f. 214^b Talis misericordia peccata non purgat. sed ampliat ¹³⁾. ||

f. 215—221 saec. IX.

f. 215 Sermones s̄ei agustini ep̄i de natale dñi | Audistis ¹⁴⁾ fr̄s quemadmodum | nobis beatus euangelista hodie generationis xpi. r&ulerit | —

f. 217^b reformationis dñi nostri ihu xpi. qui cum etc. amen. | Item ubi Supra | Audiat ¹⁵⁾ in praesente dilectio uestra fr̄s km̄i | quemadmodum esaias proph&a —

¹⁾ LXXXIII 1319.—²⁾ Liber secundus de differentiis rerum — ³⁾ LXXXIII 69. — ⁴⁾ Deprimit exemplum humilitatis Christi atque diabolicae metus minae. Qui dum vult esse quod non erat et ipsum quod erat perdidit et tartari inferna promeruit. — ⁵⁾ l. c. 898. Nach dieser Handschrift von Breilius herausgegeben? — ⁶⁾ valeo te — ⁷⁾ frui — ⁸⁾ alloquiis — ⁹⁾ Synonymorum libri. — ¹⁰⁾ l. c. 827 (prologus alter). — ¹¹⁾ schedula quam Synonyma — ¹²⁾ ad — ¹³⁾ l. c. 867a. amplificat. Der Schluss fehlt in der Handschrift. — ¹⁴⁾ Fulgentii Rusensis sermo (ed. Venet. 1742 p. 356). — ¹⁵⁾?

f. 219 xps circa quingentos annos natuitatis suaे¹⁾ causas prestatu|rus * lites patitur. —

f. 221^b humanis gressibus portabatur dictura dñsica. & in angus ||

ISIDORI sententiarum libri.

1823. membr. 4. foliorum 181. saec. X²⁾.

f. 1³⁾ quorum⁴⁾ creator sp̄s s̄es superferri // stolum⁵⁾ —

f. 22 & nos ascensuri | sumus. Explicit liber primus. amen | Inciپt capitulo libri secundi. | 1 De sapientia — xliii de abstinentia. | Incp̄ lib; secundus | de sapientia | Omnis qui secundum dñ sapiens est beatuſ —

f. 69^b adhib& Sed etiam periculū exibet. | Expt. liber secūd | Incip̄. liber. tertius || f. 70 .i. De flagellis dī — f. 71 lxvi De exitu. Incp̄ liber tertius. | .i. Dibine sapientię. subtilitas sicut interius | —

f. 117 aula letificandos includit. | Explicit feliciter | liber tertius | deo gratias. | amen | Ego iohannes. quamuis. indignus | diaconus. qui hoc codicem exara|uit om̄s qui hunc librū | lecturi estis oret pro me peccatorem si dñ | habeat protectorē ||

f. 118 über der Zeile Eucherii ep̄i⁶⁾ | De questionibus diffici- lioribus ueteris et nob̄i testamenti quibus⁷⁾ scripturarū | testimo- niis trinitas adprobatur. | Multifariā & multis id quidem significatio- nib; | — exordio. | In principio. Inquit fecit d̄s celū et | —

f. 148^b pstringamus ut possumus locū istū⁸⁾ obscuritatib; | unter der Zeile Explīc̄ lib̄ q̄stionū noui > ueteris testam̄ti || f. 149 inuo- lutū disputat contra eos q̄ ex iudeis xp̄iani⁹⁾ prologus | de nominib; hebreis | Qm̄¹⁰⁾ filii km̄e superiori libro pro petitionib; ¹¹⁾ — cau-

¹⁾ Also nicht von Augustin, sondern von einem Autor des sechsten Jahr- hunderts. — ²⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 101 LXXXI 849. — ³⁾ Unten lib̄ maioris eccl̄e beñ. d. h. Beneventanae. — ⁴⁾ 1, 8 LXXXIII 550 b. — ⁵⁾ diceatur quod et apostolus — ⁶⁾ Unten lib̄ e ē ben^{ne}. Derselben Bibliothek gehörte ehemals der Casanatensis B. IV 18 (siehe oben S. 173) an, in dessen Provenienzangabe statt bonⁿ zu lesen ist ben^{ne}. — ⁷⁾ Eu- cherii instructio num 1, 2. Die praefatio ad Salonium fehlt. L 773. — ⁸⁾ sum- is — ⁹⁾ l. c. 807 c. Der Rest des ersten Buches fehlt. — ¹⁰⁾ Eucherii in- structionum 2 l. c. 811. (Excerpta). — ¹¹⁾ propositionibus

sam 1) ponam. de nominib; hebreis | Adonai in latinum significat 2)
dñs sabaoth exercitum | —

f. 157^b integra hostico igni tradita consumebatur.³⁾ || f. 158
Quedam⁴⁾ notissima nomina leguntur⁵⁾ & euangeliorū⁶⁾ | —

f. 165 coronam accepit. | Quattuor euangeliste dñm 7) ihm
xpm sub quattuor | —

f. 175^a) beatitudinis. resurrectione^b) saturabuntur. |
amen. || f. 175^b) Inter natuitatem xp̄i et nostram hoc | interest.^c) ||
Quod omnis homo ex delicti lege conceptus est^d) ille | —

f. 181^b gaudium sempiternum. ||

ISIDORI *sententiae de activa vita atque contemplativa.*

281, membr. 4, foliorum 191 saec. X¹²).

f. 1^b ¹³⁾) Incipiunt sent̄ differentiarum | b̄ē isidori de actua uita
adque conopea | Duae ¹⁴⁾ **** sunt uitae. p̄ quas om̄s electi | ad ae-
ternā beatitudinē pueniunt. —

f. 7 ad id quod ardenter diligit punire potest. Finit | Incipiunt capitula libri primi de | uita concep̄la .i. Praef. | **26 Cap.**

f. 8 Diu¹⁵⁾ multūq; renisus sū uoluntati tuę mi dñe | studio-
sissime | pontificū iuliane —

f. 31 discucienda contineatur ratio disseramus. Expl lib^{is} primus
| Incipiunt capitula libri secundi | i.e. prologus — f. 32 Expliciunt
cap^{is} (25) | Incipit liber secundus | Superiori libro ratione contem-
platiuae uitiae | —

f. 89 in tertio uolumine donante dño¹⁶⁾) disputemus. | Explicit liber secundus feliciter. dō | semper laus et gratias in xpo ihu dño n̄o | Incipit capitula libri tertii. | i Quantū a ueris uirtutib; uirtutū similitudines distent. **28 Cap.**

¹⁾ causa — ²⁾ sonat — ³⁾ l. c. 822. — ⁴⁾ Isidori allegoriae LXXXIII
97. — ⁵⁾ legis — ⁶⁾ evangeliorumque — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ aeterna — ⁹⁾ refec-
tione — ¹⁰⁾ Excerpte aus Isidors differentiarum lib. 2, 8—12. 14. 15. 19. 21.
26. 27. 31. 36. — ¹¹⁾ invenitur esse conceptus — ¹²⁾ Vgl. über diese Hand-
schrift Arevalus in den Isidoriana 4, 100 LXXXI 832. — ¹³⁾ Oben Nû. 59. n.P. |
1636. Unten Volumen LIX | Non Petaianum. — ¹⁴⁾ LXXXIII 1243. — ¹⁵⁾ lu-
lianus Pomerius de vita contemplativa LIX 415. — ¹⁶⁾ deo

f. 60^b Incipit lib̄ tertius de uita condep̄t | et quantū ab ea diff̄rat actualis. uel qualit̄ poss&is ¹⁾ ipsius | —

f. 101^b res p̄ uer̄b sed p̄ reb; enuntiandis uerba s̄ instituta| Expl̄ lib̄ ter̄ de uit̄ conf̄ | Putas (*sic*) qui legis ora pro ipso scrip-| tore si dñm habeas in omnib; protectore | Agambaldus indignus no-| catus monachus scripsit dō gratias. ||

IOHANNIS CHRYSOSTOMI et aliorum sermones.

193. membr. 8. foliorum 66. saec. X.

f. 1—23 *Commentar zur Passion*²⁾ || f. 23 Rectum igitur fuit | ut qui patrē aut filiū dispexerant a filio & patre | id tito & uespasiano delerentur. & qui in sollemnitatē pharce dñm crucifixer. in eadē sollempnitate | ab ostibus conclusi perirent. Finit. || f. 23^b Bis- deni ^{nīq.} bideni. deio scribuntur in anno. | — Ne in medio ima ruas sed clara ** teneto | p̄ etherias uiuas. || f. 24 conciliū malignantū obsedit me. Canū aū | nomī in eos. ē. &iā p̄ prophetā alterū constitūtū. In esaia enī scriptū. ē. Om̄s canes cęci | nescientes latrare. Canū enī mos. ē. ut ait | nr̄. hilarius. pastore adludere gregē nos|se. —

f. 29^b circū edificauit aduersum me ut non egrediar | Sermo sc̄i hieronimi | p̄b̄i de uigilia osanne | Factum ³⁾. ē. cum adpropinquasset ih̄s hierosolimā | —

f. 31 sc̄loꝝ amen. Incipiunt sermones in cena dñi | Pascha ⁴⁾ non sicut estimant grecum nom̄. ē. | —

f. 39^b sc̄loꝝ. Item sermo sc̄i iohannis costantino|politano in paraschē Hodierna die dñs nr̄ pependit in cruce. | & nos epulemur. —

f. 47 dñe ne statuas illis peccatū hoc. | Item alias sermo de parasc̄ue. | Conuenientes ad stationē eccl̄e matris lec|tū —

f. 50^b possideam' pp&ua claritate. Alexander puer magnus circuiuit — ex maria | uirgine || f. 51 Sermo beati Fulgentii | episopi de eo quod ait | Micheas propheta. Indicabo | tibi homo quid sit bonum | De praesenti ⁵⁾ proph&ica lectione in qua nr̄arū | —

¹⁾ possitis — ²⁾ Am Anfang scheinen drei Blätter zu fehlen. Das erste Blatt oben beschädigt. Fol. 4: Numero 95. N. Pet. | 1656. — ³⁾? — ⁴⁾? — ⁵⁾ LV 246.

f. 55^b iudicio misericordiam inuenire | possimus. Explicit | Duodecim¹⁾ abusiua s̄ seculi | Hoc ē sapiens. sine operibus — Populus. sine lege | Sic suffocaſ iustitia. haec sunt duodecim abusiua ſeſi rota *sic* | si in illo fuerint decipitur & ad tartari tenebras nullo | impediente iustitiae suffragio p̄ iustum dī iudiciū | rotatur. Sapiens sine | bonis operibus || f. 56 Primus —

f. 58^b dubitatur. lie&²⁾ enim inimicum esse diligendum³⁾ || f. 59 dum⁴⁾ ergo x̄ps finis ē legis⁵⁾. qui sine lege sunt | — x̄ps esse incipiat in futuro. | Sc̄i iohannis chriſtomi de epiftola beat pauli ap̄ | ad corinthios prim⁶⁾ || f. 59^b In loco ubi dicit. Omnes quidem *** dormiemus | omnes autem immutabimur & c̄. Quod autem dicit | —

f. 60 absorta ē mors | in uictoria. Sc̄i thanasi archiepiſti alexandriae | Saluatoris quidem resurrectionē | communis ē omnium reparatio. —

f. 60^b in gaudio consummatio | Sc̄i Epiphaniī episcopi cypri | Duo enim certa testimonia dederunt | —

f. 61 & corruptibile incorruptibile | Sc̄i Effrem de aduentu dn̄i | Quando uidebimus oculis nostris ieſſa|bile —

f. 61^b resur|git omnis creatura | Sc̄i Gregorii episcopi | Niſeni | Peracta quidem hominum genitura | —

f. 62 & sic semper cum dō erimus | Sc̄i Augustini de reſurrec‐tione x̄pi et genere humano | Sicut⁶⁾ dicit in epiftola iudas apostolus iacobi infidelitas —

f. 64 absorta | ē mors in uictoram. Rufini praespiteſi maxiliensis de ſimbulo ad | Laurentium epifcopum | Ecce⁷⁾ mysterium dico uobis. Omnes quidem resurgimꝝ | —

f. 65^b hii autem in confuſionem & obſtrum &ernum. | Quan‐tum remedii habeat confessio | peccatorū. Et quale mereatur | oe‐cultatio dolosa ſupplicium || f. 66 über der Zeile Proſperi |⁸⁾ huē accedit qđ & ipsa peccata ſic habent —

f. 66^b ciues ſupnē ciuitatis effecti ad gaudia ſempiterna pue‐niant ||

¹⁾ Vgl. IV 869 XL 1979. — ²⁾ ſie — ³⁾ IV 872 d. — ⁴⁾ l. e. 881 b —

⁵⁾ legis est — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ Excerpt. — ⁸⁾ Am Rande: de vita contemplativa 2, 7.

IUVENCUS.

333. membr. 4. foliorum 163. saec. X¹⁾.

f. 1 Incip̄ praefatio iuuenci presbiteri | Matheus²⁾ instituit uirtutum tramite mores | — Intonat aeternae pandens mysteria uitiae | Item praefatio | Inmortale nihil mundi conpage tenetur | —

f. 2 Dulcis iordanis ut xp̄o digna loquamur. | Explicit praefatio | Rex fuit herodes iudea in gente cruentus | —

f. 26^b Sana ministerium prēbebat femina mensis | Explicit liber primus; incipit liber secundus | Jamq: dies prono decedens lumine pontum | —

f. 43^b Oblatusq: illi est. quem daemonis horrida uirtus ||

f. 44³⁾ Si uultis uolueris penetralia noscere secli | —

f. 44^b Et pecus abrupto toll&is uile profundo || f. 45 Et lingua & uisu trāneatum. uiuere poenę | —

f. 52 In^{de} domum rep&it serus turbasq: reliquid⁴⁾ | Explicit liber secundus; inc̄pt liber tertius | Fuderat in terras rosaeum iubar ignicomus sol | —

f. 76 Paucorum felix hominum selectio fi& | Explicit euangeliorum liber tertius | Incipit liber quartus | Talia dicentem confestim factio frendens | —

f. 101^b Per dñm lucis xp̄m qui in secula regnat. finit | Explicit liber. iii euangeliorum uersibus | Gai uetti aquilini iuuenti presbiteri. | Incipit prologus sedulii amacedonā | presbiteris: Domino⁵⁾ scō ac beatissimo patri macedonio pr̄bro sedulus | caelius in xp̄o salutem. | Prius quam me uenerabilis pater operis | —

f. 107 immolatus ē xp̄s | Cui honor etc. amen; explicit praefatio | Incipit secunda | Paschales quicumq: dapes conuua requiris | —

f. 107^b Rubra quod opp̄ositum⁶⁾. testa ministrat holus. | Explicit metrieus prolopus | Incipit sacrum opus id ē de ueteri testam̄t | Lib .i. Noua lege uel uetera || f. 108 Cum sua gentiles. studeant figmenta po&ae. | —

¹⁾ Mit Interlinearglossen. Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena zu Juvencus 2, 48, zu Sedulius 3, 66. — ²⁾ XIX 53. — ³⁾ f. 44 eingesetzt von einer Hand des 11.—12. Jahrhunderts. — ⁴⁾ reliquit — ⁵⁾ l. c. 533. — ⁶⁾ appositorum

f. 119 Portantes nostros xp̄o ueniente maniplos | Explicit liber ueteris testamenti | Incipit liber primus in nouo testamento | Expulerat primogenitum seuissimus anguis | —

f. 139 & speciale bonum cum sit generale reuoluam | Explicit liber secundus | Incp̄ lib .m. in xp̄o | Iam placidas iordanis itē transgressus arenas | —

f. 148^b Qui regit a&heriū princeps in principe regnū | Expl lib .m. Iept liber quartus | Has inter uirtutes (*corr.*) opes iam | proxima paschae | —

f. 162^b Sufficerē densos p tanta uolumina libros | Finitum est (*über der Zeile von späterer Hand*) | Explicit lib .m. Incipit lib aratoris | Domino ¹⁾ sacro sc̄o. beatissimo ^{⁹ ²)} atq: apostolico et in toto orbe primo omnium | sacerdotum papae uigilio arator subdiaconus ^{³)} || f. 163 Hoc op; sedulius incerta cartulas dispsum reliquid qđ recollectum adunatum atq; ad omnem | elegantiam diuulgatum est a turcio russo asterio uiro claro ex̄cuse ordinario atq; patricio; | Sume ^{⁴)} sacer meritis ueracis dicta po&ae | — Plus tam ad meritum ē si uig& or&uo | Sedulius epistola macedonia premissa — coaptata | Iheronimus in eathalago scriptorum dicit; Sedulius uersificus — theodosii; | Sedulius xp̄i miracula uersibus edens — Stabunt in garrula ducti testudine uers; ||

LUCIFER CALARITANUS.

133. membr. 8. foliorum 166. saec. IX—X.

f. 1. Quia absentē nemo debet iudicare nec damnare ^{⁵)}.| Cogis ^{⁶)} nos constanti. absentem damnare —

f. 41^b ille est testis qui nobis tribuere hoc potens est | De Athanasio ^{⁷)} lib .i. explicit | incipit lib .ii. | Audes a dō dicatos tendere constanti manus. ad eos uexandos quo|rum —

f. 72 has tam salubres admoniciones nostras despexeris; | De athanasio lib .ii. explicit. | incipit de regib. apostaticis liber .i. | f. 72^b Vsitatum ^{⁸)} quia habere dignaris uerbum. quod enim nisi & in|tegre —

^{¹)} LXVIII 71. — ^{²)} sancto ac beatissimo — ^{³)} subdiaconus salutem. —

^{⁴)} l. e. 779. — ^{⁵)} Capitelüberschrift. — ^{⁶)} XIII 817. — ^{⁷)} Pro sancto Athanasio ad Constantium imperatorem — ^{⁸)} l. e. 793.

f. 87 p̄ter erueiamenta p̄epturus paenarum ; | De regibus apostacieis liber ¹⁾ + | explicit incepit de non conueniendo cum haereticis | f. 87^b Cum omnibus ²⁾ perniciosis tuis conatibus aduertisses. itum obuiam. —

f. 103 narrat praeceipites datos. lib. de non. | conueniendum (do corr.) eum haereticis. explicit. | Incepit lib. de non parcendum (do corr.) in dñm delinquentib; | lib. i. Superatum ³⁾ te imperator a dī seruis ex omni —

f. 144 ubi nunc | sunt cuneti illi contyranni tui. Explicit de non | parcendō in dñm delinquentib; Incipit moriendum esse pro dī filio; | Decuerat ⁴⁾ quidem constanti imperator. nihil iam tecum —

f. 162 pollicetur ad gloriam sempiternā; Explicit moriundū pro dī filio | Incipit epistola florenti ad luciferū episcopum. | Dño ⁵⁾ benignissimo lucifero florentius; nomine tuo codicem | quidam domino & augusto nostro —

ibid. denuo offerri. | Forentio ⁶⁾ magistro officiorum lucifer ep̄s. codicis platorē | quem memorat —

f. 162^b cooperit inueni&. | Domino ⁷⁾ dilectissimo fratri lucifero episcopo. & confessori | athanasius in dño salutem; dō fauente corpore ualentem | misimus —

f. 163 uere homo dī; his acceptis litteris | beatus lucifer. misit libros quos ad constantium scripserat; | quos cum legiss& athanasius. hanc infra epistulā misit ⁸⁾. | Domino ⁹⁾ gloriosissimo ac merito desiderantissimo coep̄o lucifero athanasius in dño salutem. & si credo peruenisse &iā | —

f. 164^b & in omnibus desiderantissime. | Gloriosissimo ¹⁰⁾ constantio augusto liberius ep̄s opto ¹¹⁾ tranquillissime imperator ut mihi benignas aures —

f. 166^b clemtissime ac religiosissime augustae. Explīc. | Incip̄ exemplū epistulae athanasi de greco in lā. translīt ¹²⁾. | Athanasius solitariae uitae estudentib; & in fide dī roboratis ac dilectissimis fratrib; in dño salutem. dño quidem gratias ago qui donauit uobis —

f. 167 deputentur. | Explicit. |

¹⁾ ad Constantium imperatorem fügen die Ausgaben hier und im Folgenden hinzu. — ²⁾ l. e. 767. — ³⁾ l. e. 935. — ⁴⁾ l. e. 1007. — ⁵⁾ l. e. 935. — ⁶⁾ l. e. — ⁷⁾ l. e. 1037. — ⁸⁾ Diese Notiz scheint unedirt. — ⁹⁾ l. e. 1039. — ¹⁰⁾ VIII 1351. — ¹¹⁾ obsecro — ¹²⁾ ?

OROSII *apologeticus.*

286. membr. 4. foliorum 91. saec. XI.

f. 1¹⁾) Incipit epistola siue lib̄ beati Hieronimi p̄bi | ad Tesiphontem Urbicum²⁾. | Non audacter ut falso putas —

f. 6 conprobentur. Explicit | epistola ad thesifontem | Sequitur prologus dialogi sc̄i Hieronimi | recte fidei presbiteri eū Pelagio monach̄ | heretici dogmatis repertore quem sub | Attiei et Crit nominibus uoluit | adnotare || f. 6^b Scripta³⁾ iam ad thesifontem — xps reliquerit uoluntati. | Explicit prologus. Incipit dialogus sc̄i | Hieronimi sub nominibus Attici et Critoboli compositus⁴⁾ | Atticus Dic mihi erithobole —

f. 20^b repl&um est malitia Explicit pars | prima: Incipit pars .ii. eiusdē libri | ĀR Multa quidem de scripturis sc̄is —

f. 34 quae saepe replicauius. Explicit | pars .ii. Incipit .iii. || f. 34^b ĀR Delectatus sum tuorū —

f. 42 errorem | sequamini. Explicit dialogus sc̄i hieronimi | Orosii presbiteri liber apologeticus incipit | Possibilitatis⁵⁾ ē⁶⁾ neq. presumptionis meae. —

f. 59 et sic implebitis⁷⁾ legem xpi; | Explicit liber Orosii praesbiteri | Dilectissimis⁸⁾ fratrib: sunnae et | fretele et ceteris qui uobissem dñō deseruiunt⁹⁾ hieronimus | Uere in uobis apostolicus et propheticus sermo completus ē —

f. 68 ergo. dolatorium dici potest. || f. 68^b Incipit prefatio beati Hieronimi in libro psalmorum. | Eusebius¹⁰⁾. hieronimus. Sōfronio suo salutem dicit¹¹⁾. || f. 68^b Scio quosdā putare. psalterium. —

f. 69 cupio. & meminisse mei. Explicit prologus. Ieronimus Marcellae | Nudius¹²⁾ tertius. cum centesimum —

¹⁾ Unten Volumen XLIX | non Petaianum. Die ersten zehn Quaternionen der Handschrift fehlen. — ²⁾ XXII 1147. Die Handschrift hat Vallarsi benutzt. Nach seiner Gewohnheit erwähnt er den Zusatz Urbicum, ohne ihn aufzunehmen. Thesipontem] lies Ctesiphontem. — ³⁾ XXIII 495. — ⁴⁾ Bei Vallarsi lautet der Titel: dialogus adversus Pelagianos sub persona Attici catholici et Critobuli haeretici. Vgl. fol. 6. — ⁵⁾ XXXI 1173. Bei Havercamp. lautet der Titel: Liber apologeticus contra Pelagium de arbitrii libertate — ⁶⁾ non est — ⁷⁾ adimplebitis — ⁸⁾ XXII 837. — ⁹⁾ seruiunt — ¹⁰⁾ XXVIII 1123. — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ XXII 441. —

f. 69^b sub pedibus | nostris uelociter. Explī || f. 70 Incipit epistola sc̄i hieronimi ad augustinum | Domino¹⁾ uere sc̄o ac²⁾ beatissimo pape augustino. hieronim' | in xp̄o salutem. Anno p̄terito p̄ fr̄m nr̄m asteriū yppodia|eonum³⁾ —

ibid. suscipiendo papa Explīc | Hieronimus. Alipio. et Augustino episcopis | Dominis⁴⁾ uere sc̄is atque omni affectione ac uere⁵⁾ uenerandis alipio & aḡ ep̄is. hieronim' in xp̄o salutem. Sc̄s innocentius pr̄br | qui hui' sermonis —

f. 70^b paucis lueubratium eulis respondebim' ⁶⁾). ||

f. 71 Item de hoc utrum in nouissimo dñi aduentu sit futurum iudicium questio .1.

Item de hoc quod dicitur a quibusdam sarra adulterium non euitare questio .1.

Item de hoc quod dñs ait elegi dauid sedm cor meum questio .1.

Item ad sc̄m aurelium p̄ amouendis conuiis dedec̄lis. ep̄stola .1.

Item ad sc̄m alypium p̄ dioscori conuersio .1.

Item eiusdem ad abbatem eudoxium insulae caprariae

Item ad abbatem sebastianum ep̄stola .1.

Item ad marianum ut conuerteretur ep̄stola .1.

Item ad caelestinum diaconum salutaria ep̄stola

Item ad restitum diaconum p̄ uitiosis in eccl̄a tolerandis ep̄ .1.

Item ad largum ammonens eum p̄ bonis operibus ep̄ .1.

Item be^{au} augustini cui' supra ad bonifacium comitem p̄ contēpnis renis: ep̄ .1.

Item eiusdem ad crisimum cur in se man' inicere uoluisse diceretur ep̄ .1.

Item memoratum episcoporum ad maximum medicum theitanum eunomianista ep̄ .1.

Item beati augustini ad ep̄m esycium solitanum de aduentu dñi & fine sc̄li ep̄ .1.

Item rescriptum ep̄i esici ad beatum augustinum quid de questione supernis sentiret ep̄ .1.

1) l. c. 831. — 2) et — 3) hypodiaconum — 4) l. c. 1181. — 5) iure. — 6) Der Schluss des Briefes non ut convineamus — venerabilis patres fehlt in der Handschrift, die hier kein Blatt verloren hat.

- Item beati augustini resurrectionis xp̄i & lazari contra paganos questio .i.
- Item cui' supra ad ep̄m de hutherium p̄ uictorino manicheo subdiaco ep̄ .i.
- Item ad uictorianum pr̄b̄m de cladibus bellorum & c̄t ep̄ i.
- Item beati augustini s̄d ad maerouium ep̄m donatistam p̄ diaē ne eum rebaptizar& ep̄ i.
- Item eiusdem ad cecilianum contra donastas ep̄ i.
- Itē eīdem ubi sibi successorem pr̄b̄t eraclium elegit ab eo confecta gesta ep̄ i.
- Itē pr̄b̄i abiti qui reliquias martiris stephani primum destinauit ad inspaniam epistola i.
- Itē beati augustini ad quintillianum epis̄copum commendandas gallam & simpliciolam ep̄ i.
- Itē cuius superius ad felicitatem & rusticum de correptionib: praesentis uitae ep̄ i.
- Item beati augustini ad egdigiam cur nesciente suo uiro bona sua ^{dis}_{ep̄. i.} tribuerit.
- Item eīdem ad seleucianam eo qđ apli baptizati credendi sint ep̄ i.
- Itē cui' superius ad italicam de corpore mediatoris filii dī quod oculis corporeis non uideat substantiam dī ep̄ .i.
- Item epi' eubodi ad sc̄m augustinum de ratione & dō ep̄ i.
- Item eiusdem ad q̄sp de uirginitate beate mariae et corpore fili dī ep̄ i.
- Item eiusdem ad memoratum augustinum ut ei p̄ inquisitis ss̄ questionibus respondeat ep̄ i. ||
- f. 71^b Item supra augustini ad memoratum eubodium de uisis somniorum ep̄ i.
- Item cuius ad quem supra de corpore fili dī quod oculis corporeis non uideat diuinitatem. & de uirginitate sc̄ae mariae & imaginib; ep̄ .i.
- Item beati hieronimi ad uitalem ep̄m quomodo salomon & achaz undecim annorum filios genuisse dieant ep̄ i.
- Item memorati hieronimi papae damaso de tribus hypostasis. & cum quib: debeat communicare ep̄ i.
- Item cōs ad theudosium & alias anachoritas ep̄ i.

Item ēs hieronimi ad marcellam de quinq: questionib:
noui testamenti ep̄ 1.

Incip̄ retractatio questionis euangeliorū. lib̄ II | Sunt ¹⁾ quae-
dam expositiones | — non ita scriptum est Explicit retractatio | In-
cipit prologus | Hoc ²⁾ opus non ita scriptum est. ac si euangelium
exponendum | —

f. 72 facile inuestigar&. Explicit prologus | Incipiunt capitula lib̄
I. secundū math̄ | I Quod ait nemo nouit filium nisi pater —

f. 72^b XLVIII Quod ter dñs oravit priusquam trader&ur Expli-
ciunt capitula | Incipiunt capitula in Lucam | I. Quod Zacharias xu&dit
ab angelo exaudita est oratio tua | —

f. 73^b L Quod scriptum est de dñō finxit se longius ire || f. 74
Cum dicer& nemo nouit filium nisi pater. non dixit & cui uoluerit —

f. 79 impler&² uoluntas patris. Explicit lib̄ I in math̄ | Incipit
in Luca | Quod zacharias orans p̄ populo audit ab angelo || —

f. 91 Non | enim illud ita loquimur. ut dominas ueritatis ³⁾ ||

OROSII *historiae.*

296. membr. fol. 2 col. foliorum 108. saec. IX—X⁴⁾.

f. 1 *fast ausgegangen*

f. 2^b scien|tiam consequantur. ⁵⁾ Expl. prol | Incipit liber sc̄i
orosii de| ornesta mundi | Maiores ⁶⁾ n̄ri orbem | totius —

f. 13 (xx) ⁷⁾ eruditiorib; ⁸⁾ om̄nib; | continebit. | Finit liber
prim. | Incipit lib̄ secundus. ab orbe condito usq; ad urbē | condi-
tam anni .III. milia .cccc. | LXXXIII. ab urbe condita usq; ad na-
tuitatem xp̄i. an⁹⁾i. DCCXV. colligunt. | ergo ab origine mundi in ad-
uentū dñi n̄ri ih̄u xp̄i anni .V. CLXLVIII. ⁸⁾ | Neminem ***iam | esse
hominum | arbitror —

f. 23^b ut in subsequentibus caetera | prosequamur. | Expletis
orosii duobus | libris prioribus. nunc | in xp̄i nomine sequitur | ter-
tius | Et superiore iam libro | contestatus —

¹⁾ Retract. 2, 12 XXXII 634. — ²⁾ XXXV 1321. — ³⁾ Cap. 33 l.e. 1348. —

⁴⁾ Mit vielen Glossen von einer Hand des zwölften Jahrhunderts. — ⁵⁾ XXXI
672 Ende von Oros. I, 1. — ⁶⁾ Oros. I, 2. — ⁷⁾ Die Zählung der Capitel geht
durch das ganze Werk durch. Die letzte Capitelzahl CCLXXXVIII. Vgl. Halm,
Verzeichniss der älteren Handschriften u. s. w. S. 49 (cod. Bern. 169). — ⁸⁾ Dieser
chronologische Zusatz scheint sonst nicht vorzukommen.

f. 35^b mox | punica consequantur. Explicit lib. iii. | feliciter.
incipit liber .iii. | Dixisse aenean uirgilius refert. —

f. 50^b si interioris spem axcumilnis inuenirem. | Explicit orosii
liber .iii. | Incipit liber quintus | Scio aliquantos post haec de|
inceps —

f. 67^b libri saltim termino separant²; | Finit quintus liber. in|
cipit liber .vi. CLVIII | Omnes homines cuiuslibet sectae ¹⁾ | & uitae —

f. 83^b corripiuntur. expediam. | Finit liber .vi. | Incipit
liber .vii. || f. 84 Sufficientia ut arbitror docu|menta collecta —

f. 107^b si aedas p te iudi|cata si deleas. | Expl septeni libri sci
orosii. quos. lios | monocus. iussit pingi diaconus. | Idecirco fr̄s
km̄i qui istos scrutemini. | orate rogo pro illo ut d̄s ei longeuā ||
f. 108 felicemq; tribuat uitam. | & post in die ultimo eius ani|miae
in caelo: Requiem con|cedat cum sc̄is & sedem regni | perennis.
amen ||

Epitome de OROSH historiis.

342. membr. 8. foliorum 128. saec. X.

f. 1 ////////////// cognoscere ²⁾ mores haec praecepta legat qe
lib iste ten& | Scripserat h̄ inter curas rex Karlus aulae albinusq; si-
mul. hic dedit ille probat | Unū opus amborum disparsi causa duo-
rū. ille pater mundi. hic habitator inops | Ne temnas modico lector
p corpore librū corpore p modico mel tibi portat apes | Quia te uene-
ran|de māgister albine d̄s adduxit & reduxit. Quaeso|ut liceat mihi —

f. 26^b legentē non corruptit. ||

f. 27—33 enthalten Schemata der divisiones mit Erklä-
rungen und Versen | f. 34 ¶ Disce precor iuuenes motus moresq.
uenustos | laud&ur toto. ut nomen in orbe tuum || f. 34^b Incipit de
dialectica | Quia mentionem | philosophiae in priore disputationis
nrae | sermone fecimus. —

f. 54 iudex iniquus conferendus .ē. | De periermeniis || f. 54^b
Periermeniarū subtilitates a te audire desidero. | —

f. 57 socrates non disputat ; || f. 57^b 58 leer.

¹⁾ vel sectae — ²⁾ Aleuins Rhetorik.

f. 58^b Explī responsio beatissimi contra uigilantiū Incēpt ep̄la theophili ad beatum hiernīm pr̄bm. | Dilectissimo ¹⁾ et amantissimo fratri hieronimo pr̄bro. theophilus ²⁾. s̄es ēps agathos ³⁾ | cum dilectissimo diacono athenasio in ecclesiastica directus est causa. —

f. 58^b sopire doctrinas ; | It heernimi ad teophiū || f. 59 Beatis-simo ⁴⁾ pap̄e theophilo hieronimus duplīcē | mihi gratiam —

f. 59^b falce non ces|sent. Incēpt cathalogū eusdē | hieronimi pr̄bi. | hortaris ⁵⁾ dexter ut tranquillū sequens | —

f. 103 & neendum expleta sunt ⁶⁾ || f. 104 *Orosius vel potius Orosii epitoma.* ⁷⁾ | Praeceptis ⁸⁾ tuis parui beatissime | —

f. 110 athinienses | fuisse refer̄. Finit liber primus | Nunc de initio babyloniae ūl nini | —

f. 113^b c&era psequamur, finit liber ii. | Eo quidem tempore qđ galli romā | —

f. 115 p breuitate libri ommisimus, Expl. | liber .iii. | Anno ab urbe cond. .ccc.lxxx. | —

f. 116^b in puluere | fuisse redacta. Finit liber iii. | Anno ab urbe cond. dxxvii. carthago | —

f. 128^b d&ri'mentū magis reipublice fuit. si quis | in postero sollicitus psecutor adgre|ditur quae acta fuerint psequatur ||

PACIANUS.

331. membr. 4. foliorum 79. saec. X.

f. 1 mercede⁹⁾ uilissima. Unde beneficentissima pudentissima ¹⁰⁾ om̄ps d̄s terrenā felicitatem | —

f. 22 magistrum nos habere testa|mur. Explicit. Incipit ep̄la s̄ei auḡ ad uolusianum. | Domino etc. legi ¹¹⁾ litteras tuas —

f. 28^b prestantiā ūram multū salutat. | Explicit ep̄la s̄ei auḡ ad uolusianum. | Domino ¹²⁾ nimium ¹³⁾ uenerabili & omnib; mihi officiis

¹⁾ XXII 755 — ²⁾ Theophilus episeopus — ³⁾ Agatho — ⁴⁾ l. e. — ⁵⁾ XXIII 601 (Hortaris me) — ⁶⁾ Schluss des iulustrium virorum liber. In der Ausgabe wird noch hinzugefügt: adversus Jovinianum epitaphium. — ⁷⁾ Das cursiv Gedruckte von ganz neuer Hand. — ⁸⁾ XXXXI 663 — ⁹⁾ XXIII 543 (ep. 140). Die Schrift auf der ersten Seite fast ausgegangen. — ¹⁰⁾ provi-dentia — ¹¹⁾ Ep. 137 l. e. 515 — ¹²⁾ Ep. 136 l. e. 514 — ¹³⁾ nimiumque.

unice percolendo | patri augustino marcellinus. Uir inlustris uolusianus —

f. 29^b incredibiliter profuturos. Explicit. | Domino ¹⁾ eximio & merito insigni carissimo ac desiderantissimo filio | marcellino augustinus. ²⁾ Inlustri uiro & eloquentissimo nobisq; —

f. 36 respondere euremus. ³⁾ Explicit. | Bonifatio ⁴⁾ ep̄o ⁵⁾ Aug in dñō salutem. | Quaeris a me. utrum parentes —

f. 39 reddidi quam potui rationem. Explicit. | Incipit liber sc̄i Paciani ep̄i de paenitentibus. | Etsi ⁶⁾ aliquotiens. tumultuose licet. de penitentium curatione non tacui. me|mor —

f. 44^b Uides. ubi de tuo reditu gaudeatur. Amen; | Meropius ⁷⁾ paulinus & therasia. sc̄o & amando sc̄is ⁸⁾ fratribus in dō xp̄o | salutem. Omnibus tempus & tempus omni rei sub caelo. Sup caelū | —

f. 50 ut portio n̄ra communiter sit in terra | uiuentium. Finit. It incipit eiusdē ad Sulpiciū. Seuerum. | Habeo ⁹⁾ tibi adhuc aliquid dicere quamquam tu qui ¹⁰⁾ in opertis litte|rarum —

f. 54^b q̄m ego uici mundum. Explicit | Sc̄i Paciani ep̄i de baptismo | Aperire ¹¹⁾ desidero. qualiter in baptismo nascamur. & qualiter innouemur. | —

f. 57^b uotis spiritualibus optin&e. | amen. Expl. Incipit ep̄la Paciani ep̄i. ad simprotia|num nouatianum. de catholico nomine. | Pacianus ¹²⁾. simproniano fratri ¹³⁾ Si non carnalis intentio. sed ut ego arbitror | —

f. 61 quid tu sentias scripseris frater. plenius instrueris. Ad Simpronianum prima explicit; Incipit ep̄la secunda. | Pacianus ¹⁴⁾ ep̄s. simproniano fratri salutem. In questione prolixa. quantum —

f. 64 & concordare nobiscum. ¹⁵⁾ Finit ad Simpronianū de uerbo catholico. || f. 64^b Item incipit ad eundem. contra tractatus nouatianorū. | Pacianus ¹⁶⁾ ep̄s. simproniano fratri salutem. Tractatus omnis nouatiano|rū. —

¹⁾ Ep. 138 l. e. 525. — ²⁾ augustinus in domino salutem — ³⁾ euremus Sis in Domino felix — desiderantissime fili. — ⁴⁾ Ep. 98 l. e. — ⁵⁾ coepiscopo — ⁶⁾ XIII 1081 (Titel 'Paraenesis sive exhortatorius libellus ad poenitentiam'). — ⁷⁾ LXI 367. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ l. e. 286. — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ XIII 1089 (Titel 'sermo de baptismo'). — ¹²⁾ l. e. 1051. — ¹³⁾ Symproniano fratri salutem — ¹⁴⁾ l. e. 1058. — ¹⁵⁾ nobiscum. Amen. — ¹⁶⁾ l. e. 1063.

f. 76 & xpianum uiuere faciat ad concordiam spiritalem;
 | Cum ¹⁾ religiosissimus imperator constantinus. constanti adēque | —
 f. 78^b Quae etiam nunc ad memoriā | sollicita ueneratione ser-
 uatur; | Sed ²⁾ siue omnes per singulos enumerare non solum dif-
 ficile sed & im|possible —
 f. 79^b hierusolymis locus. & golgothana rupis sub patibuli
 onere //// ||

PAULINUS PETRICORDIENSIS.

582. membr. Kleinfolio. foliorum 66. saec. IX—X.

f. 1 Incipit prologus | Domino scō ac beatissimo speciali apud
 dm̄. pa|trōno & cum omni cultu & admirātione uene|rabili uereq;
 apostolico in omni religione | doctori perpetuo ep̄o paulinus: Studio
 | caritatis —

f. 1^b sumpsistis incognitum | Explicit prologus ³⁾ || f. 2 Spar-
 serat ⁴⁾ in toto lumen uenerabile mundo; | —

f. 10 atq; hostis spolium credentis gaudia plebis. | Finit in x̄po
 liber primus habens uersus .ccc. LXXXV ⁵⁾. | Incipit liber secundus.
 | Panditur ecce nouū pelagus flatusq; benigni. | —

f. 25 Prodidit & meritum quia me ⁶⁾ meruisse negauit. | Finit in x̄po lib .ii. habens uersus | dccxxvii. Incipit. lib .iii. in dnō |
 Quo rursus. sterilis calamus ⁷⁾ & sibila ruptis ⁸⁾. | —

f. 28^b Plus peccata dolens plebis quam uulnera carnis | Finit
 in x̄po lib .iii. habens uersus | cccclviii. Incipit lib quartus | Finie-
 rat sumptū translatio coepta uolumen. | —

f. 45 Finierit teneat transcripta oratio laudem. ⁹⁾ | Explī lib
 quartus. de uita sc̄i martini ep̄i. Incep̄. lib .v. de uirtutibus | sc̄i
 martini presentibus. | Incipit de uirtutibus sc̄i martini presentib; |
 Instauras ¹⁰⁾ nostram. renouanda ¹¹⁾ ad murmura curā | —

f. 55 Perp&uo ¹²⁾ urbs toronū martino antestite (*in ras.*)
 gaud& | Finit .lib. vi. habens uersus .cccc. LXXIII. | Domne ¹³⁾ ac
 beatissimo patrono perp&uo ep̄o paulinus. | Iterato. asinę —

¹⁾ Rufini (Eusebii) hist. eccl. 9, 9. — ²⁾ l. e. 8, 15 l. c. — ³⁾ Der Prolog
 unedirt? — ⁴⁾ LXI 1009. — ⁵⁾ Die stichometrischen Angaben fehlen in der
 Ausgabe. — ⁶⁾ se — ⁷⁾ steriles calmos — ⁸⁾ rupti — ⁹⁾ Das vierte und fünfte
 Buch bildet irrthümlich ein Buch. — ¹⁰⁾ Invitas — ¹¹⁾ revocanda. —
¹²⁾ Perpetuum — ¹³⁾ l. e. 1071. Domino sancto.

f. 55^b quia permittis ¹⁾ audeamus. ²⁾ | Incipit uersus. paulini.
de uisitatione nepotuli sui | Quam modicā stillā quanto torrente. re-
pendis | —

f. 58 Laudari meruit iudicis ore dī ³⁾). Finit. | Basilica scī. ac
beatissimi martini ep̄pi. abest | — columnas .cxx. | Incipiunt uer-
sus. | Mitis ⁴⁾ corde pio castusq; & corpore puro | —

f. 58^b Dum modo n&repidus te diffidentia uincat. | mestus
adis. limina scī la&us abis. | Solus ⁵⁾ in antiquo fulgebat claro po-
testas | —

f. 63 Omnia quę u&eri. d&estamento locutus. | Finiunt uer-
sus uictorini. de lege | dñi nostri. ihū. xp̄i. ccxvi. | Item alii de
natuitate siue passione uel resurrectione. domini. | Actus euangelii.
confirmant gesta priora | —

f. 65 O dī genitrix piissima domina —

f. 65^b sc̄la. amen. | sc̄a maria dī genitrix sēpq. virgo — filiūq;
tuū q̄ te elegit. || f. 66 Currimus. in longas. uiuendo luminis horas. |
Expliciunt uersus .cvii. ||

PHILIPPI *commentum in Job.* ⁶⁾.

111. membr. Grossquārt. foliorum 131. saec. X.

f. 1 Capitula de cō|mento libelli primi | Iob xp̄i gessisse per-
sonam —

f. 1^b (kviii) & de clamore iniquitatis. | Capitula de libro .ii.
| k 1 Tenebitur planta illius laqueo —

f. 2. (kviii) Clamo ad te & non exaudis me | It. de libro.
.iii. k. 1 Finita sunt uerba iob | Ecce et me sicut & te fecit d̄s. | —
(k iii) Scio quia omnia potes || f. 2^b Epistola philippi praesbiteri et |
commentatoris ad aepisco|pum nectarium incipit. | Adhortante ⁷⁾
immo potius conpellente te nectari p̄t beatissime adgredior opus mihi
| — absq; ulla sc̄ae fidei lesionē p̄duci ; | Incipit exposio in iob
liber primus. | Sc̄s iob uir summae pacientiae & uirtutis dīq; testi-
monio adprobatis. multa de xpo dño | —

¹⁾ permittimur — ²⁾ adeamus — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Links am Rande: Ver-
sus | Victori|ni, rechts de lege dñi | nr̄i | ihū | xp̄i (Mai AC v 382). —
⁶⁾ Fälschlich Beda beigelegt. Vgl. XXIII 1471. — ⁷⁾ Beda 4, 447 ed. Col.

f. 40 qui aliis | locis ait ad dñm. Scio quia in inferno protegas me. et abseondās me donec | transeat furor tuus ; | Explicit liber primus. || f. 40^b Incipit liber secundus | Uerba baldad ; Usque ad finem uerba iactabitis. intelli'gite —

f. 67 uenisset eum malum non enim dedi ad peccatū guttōr meum. ut | Omnia quae m̄ sunt fili minime t̄ desunt ; || f. 67^b leer. || f. 68 expeterē maledicens animam eius; Cum magnum sit. si de inimicis suis quis eum possit | —

f. 76 sicut de eodem dño ait euangelista & contristatus est sup duritia cordis eorum Expl̄ lib | secundus utere felix expositionum in iob. liber tertius. | Cedentibus aduersariis iob post multa proph&iae suae mistyria & ipse finiuit sermonē | —

f. 99^b circa te uero | non ita. ē. sicut iam dixi. cui 'ussionē imperii mei hoc modo praecipi dicens. || f. 100—110 saec. XIV: Schenkungen an Andr. Chiurot prior S. Vincentii || f. 111—131 saec. XV—XVI: Vitae regum Francorum von Chilpericus bis Ludwig XII. (Anfang fehlt).

PROSPERI epigrammata.

230. membr. fol. fol. 1—40 saec. XII—XIII, fol. 41—87 saec. XII, fol. 88—116 saec. X.

f. 1 *Aratoris versus in actus apostolorum*

f. 41 *Commentarii in libros Aristotelis categoriarum & de enuntiatione*

f. 88 *Anfang der Capitulatio erloschen* || f. 88^b LVII De intemporalī ope dī | — ciii De q.rendo pseuerant dō | Expliciunt capit̄ | haec¹⁾ agustini ex saeris epigrāmata dictis | —

f. 89²⁾ Sidere eū caeli cupiunt qui scandere regnum | Incipiunt epigrāmata prosperi uiri discertis|simi deflorata agustini. in nōē dī sūmi aīn | Dum³⁾ sacris mentē placet exercere loquelis | — Venerat⁴⁾ hoc pmat carmine laeta fides | i De uera innocentia⁵⁾ | Innocentia uera ē — peccat Epigrāmata | Perfecte bonus est et ueſ dicitur insons —

¹⁾ Mai AC v p. 386.—²⁾ f. 102 oben: Hic est liber sei Benedicti abbatis d.i. Floriacensis. — ³⁾ LI 497. — ⁴⁾ Venerit — ⁵⁾ Quae sit vora innocentia.

f. 113^b Crescere non cupiens pdit adepta tepens | Explicunt epigrāmata prosperi || f. 114 Vers psperi ad coniugem suā | Age ¹⁾ iam precor mearū comes in remota rerū | u. s. w.

f. 115^b 116 116^b *fast erloschen.*

PRUDENTIUS.

321. membr. fol. 2 col. foliorum 66. saec. X ^{2).}

f. 1^b Haec lege qui rectū fidei uis dinoscere callem — Pro me p̄q. meo qui notat haec famulo | Aurelius. prudentius. clēm̄s iste — & alios quos p̄ manib; habem̄. | Aurelii. prudentii. clementis. | Viri consularis libri numero | nouē. Catemerinon. | apotheosis | amartigenia | Psichomachia | Contra Symmachum | It̄ ētra symmachum | Romanus | Peristephanon | Tituli istoriarū. | Gennadius pr̄b̄t in catalogo uiroꝝ illus̄triū — palatiū miles fuisse; | M&rum hoc tricolon tristrophon uocat̄. | — inuentore ΑΣΚΛΕΠΙΑΔΕΩΝ || f. 2 Praefatio | Per quinquennia iā decem — Liber. quo tuler̄t lingua sono mobilis ultimo. | Liber catemerinon. incip̄ | Ymnus. ad galli cantū | Ales diei nuntius — Nouumq; lumen ingere. || f. 2^b Hymnus matutinus. | Nox & tenebrę & nubila —

ibid. Hunc nemo fallit iudicē. || f. 3 Hymn' ante cibum. | ΔΑΚΤΙΛΙΚΟΝ | O crucifer bone lucis̄ator —

f. 4 Ignea xp̄s ad astra uocat̄ | Hymn' post cibum. ΦΑΛΛΕΤΙΟΝ | Pastis uiscerib; ciboq; sūpto —

f. 4^b Constantq; tuā erucē ferem'. | Hymn' ad incensū lucernē | ΑΣΚΛΕΠΙΑΔΕΩΝ | Inuentor rutili dux bone luminis —

f. 5 Texens pp&uis saecula saeculis. | Hymnus ante | somnum | ΑΝΑΚΡΟΝΤΙΚΟΝ | Ades pater supreme —

f. 6 Meditabim̄ sopore | Hymnus ieunantiū | O nazarene lux betleē uerbū patris —

f. 7 Ditatq. fructus fenerante contplex | hymnus post ieunium | Xp̄e seruorū regim̄ tuorū | — Christicolarū. Amen. | Hymnus om̄is hore | ΤΡΩΧΑΙΚΟΝ | Da puer plectrū choreis ut can̄ fidelib; —

f. 8 Om̄ibus te concelebrent seclōꝝ hymnus circa exequias | defuncti ΑΝΑΠΕΤΙΚΟΝ | D̄s ignee. fons animarū —

¹⁾ L. c. 611 (coniugis ad uxorem.) — ²⁾ Mit vielen Glossen und Scholien. Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena zu Prudentius 4, 78, Dreszel p. XLVI.

- f. 8^b Liquido spargem' odore | Explicit | hymnus .viii. kl |
lanuarias | Quid est qđ artū circulum —
- f. 9 Mors hausit & mox reddidit; | hymnus in epiphania | Qui-
cūq. xp̄s queritis —
- f. 10^b Iam nemo post hac mortuus || f. 11 Incipit apotheoses
| Est tria summa d̄s. trinū specimen. uigor unus | — zizaniorum se-
mina | Incipit contra heresim quae | patrem passum affirmant | Plu-
rima sunt sed pauca loquar. nec dira relatu —
- f. 12^b Contra unionitas | Cede profanator xp̄i iam cede sabelli —
- f. 13^b Aduersum Iudeos | Haec si iudaicos sic intellecta
rigassent —
- f. 15 Contra homuncionitas | Sunt qui iudaico cognatum dogma
furori —
- f. 16^b De natura animae | Occurrit dubitans hic dissertator &
illud —
- f. 17^b Aduersum fantasmaticos | qui xp̄m negant uerū corpus |
habuisse | Est opere p̄tium nebulosi dogmatis umbram —
- f. 18^b Dispuite. exsurgens quo xp̄s p̄uocat ite | Finit apotheoses
| Incip̄ amartigenia Liber | Fratres ephebi fossor & pastor duo —
- f. 19 Aduersus marcionitas qui duos deos affirmant | Quo te
p̄cipitat rabies tua p̄fide eam —
- f. 25^b Glorificant. me poena leuis deīt adurat. | Finit amarti-
genia liber .ii. | Incipit Psichomachia Liber .iii. | Senex fidelis
prima credendi uia —
- f. 32 A&ernū solio diues sapientia regn& | Finit Liber .iii. Psycho-
machia | Incipit contra orationem | Symmaci Liber .i. | Paulus
praeco dei qui fera gentium —
- f. 37 Ne tractū sine fine ferat fastidia carmen. | Explicit contra
symmacū liber .i. | Incipit Liber .ii. Feliciter. aīn | Simon quē
uocitant petrum — f. 37^b Insistā fluitantibus Explīc P̄fatio | Hactenus
et ueterū cunabula prima deorū | —
- f. 45 Quēq. ducē bellis sequīt pietate sequat̄; || 45^b Auī Pruden-
tii | Clementis .ū. ē. | Finit contra symmacū lib .ii. | Incipit
eiusdem | Romanus contra gentiles | Romane xp̄i fortis asser-
tor dī —
- f. 50^b Sit dext̄ agnus induat uellere, | Finit Romanus | Aurelii
Prudenti | clementis ū. Incipit | lib̄ peristefanon. | Hymnus in hono-

rem | sc̄orū martyru emi terii. et chelidoni. | calagurritanorū | Scripta
ſ in celo duoꝝ martyrū uocabula | —

f. 51 Sit dies haec festa noꝝ sit sacratū gaudiū; | Incipit passio | laurenti beatissimi martiris | Antiqua fanorū parens —

f. 53^b Absolue uinelis seculi. | Hymnus in honorē | passionis eulaliae | beatissimae | martyris | Germine nobilis eulalia | —

f. 54^b Carmine ppiciata fouet; | Incip̄t passio sc̄i | uincenti martiris | Beate martyr p̄spera | —

f. 57 Cunctis in aeuū seculis: | Hymnus in honore | sc̄orū .x. et octo| martyrum caesar|augstanorum. | Bis nouē nr̄ populus sub uno —

f. 58 Tota sequeris ; | Finit passio sc̄orū .xviii. | Incipit passio agnes | Agnes sepulchrū ē romulea in domo —

f. 58^b Dignaris. almo & pede tangere; | Finit passio Agnes | Incipit hymnus in | honorē beatissimorū | martyrū fructuosi | ep̄i eccl'ae terraco|nensis et augurii | et eulogii diaconorū | Felix terraco (corr.) fructuose uīris | —

f. 59^b Dulces endecasyllabos reuoluens | Hymnus in honorē | Quirini beatissimi | martyris ep̄i ecclae | sciscianae | Insignē meriti uirū —

ibid. Fit pondus graue saxeū ; | Finit passio quirini | Incip̄t passio cassiani | forocorneliensis || f. 60 Sylla forū statuit corneli' hoc itali urbē | — Domū reuertor, cassianū pdico ; | Explicit | Incipit de loco in quo | martires passi sunt | nunc babbisterium .ē. | Electus xp̄o loc' ÷ ubi cordo p̄bata —

f. 60^b Euectus gladiis alt & alt aquis | Ad Valerianū ep̄m de passione hyppoliti beatissimi martyris | Innumeros cineres sc̄oꝝ romula in urbe | —

f. 61^b Diem bifestu sic colas memento; | Passio beati Cypriani martyris | Punica ſra tulit quo splendeat om̄e q̄cqd usquā ~ | —

f. 62 Intruit (corr. m. post.) hic homines. illinc | pia dona dat patron'; | De opusculis suis | Prudentius | Pius. fidelis. innocens. pudieus. | Dona conscientiae | —

f. 62^b Quo regente uiuim', | Finit c̄tera | Sym. Incipiunt tituli istoriarū. | De adam et eua | Eua colūba fuit tunc candidi (in corr.) nigra deinde | —

f. 64 Et septē potuit signacula pandere solus. | Epilogus id clausula u& finis libri | Pius. fidelis. innocens. pudieus. Dona conscientiae | —

*ibid. Quo regente unū; || f. 64^b In nativit Mariae | Exoritur
hodie uirga radicis iessae | 8 Verse. | In ſc̄i michahel | Qđ michahel
^{specialis} idicōs merito celebr² in aruis. | 8 Verse, ebenso im Folgenden*

In ass̄pt sc̄e mariae

In nat. innocentium

In pascha

In ascensa dñi

In pentecosten

In nat̄ s. Petri et Pauli

In nat̄ s̄ei ioh̄is baptistae

f. 65 In memoria sc̄i syrenei

In loco sc̄i iuliani

In laudē Wilelmi comī | Inclite tu princeps natuo germine

comes — Teq; uuił datāq; comīd& alocon *uxore*

f. 66 Xp̄e qui lux es ac dies | etc. Te lucis ante terminū etc. ||

f. 66^b unleserlich.

348. membr. 4. foliorum 38. saec. X¹⁾).

f. 1. ΟΔΕ ΤΡΙΚΟΛΟΣ ΤΡΙΣΤΡΟΦΟΣ | Nam primus uersus diconius
dicitur — pyrricho | Per quinq.nnia iā deē —

f. 2 Liber. quo tulerit lingua sono mobilis ultimo. | Explicit
praefatio. | Incipit liber | ymnorum. au|relii. prudentii. clem̄tis |
nobilissimi. ac facundis|simi * * * * * * * * * * * * * * * * * po|etae ||
f. 2^b Metrum Iambicum. | Ymnus ad gal|lieinum. | Ales di|ei
nuntius. | —

f. 3^b Nouumq[ue] lumen ingere | Ymnus. ad matut[er]nū | metrum quod supra. Nox. et tenebrae. et nubila. —

f. 5 Hunc nemo fallit iudicē | Ymn' ante. cibum. | Metrum
alemanium — heroico | O Crucifer bone lucisator —

f. 8 Ignea xp̄s ad astra uocat. | Ymnus. post eibum | Ode monocolon — trocheis | Pastis uiseeribus ciboq; supto | —

f. 9^b Constanterq; tuam crucem feremus. | Incipit hymnus ad incensū lucis | —

¹⁾ Mit Glossen. Vgl. über die Handschrift Arevalus 4, 78, Dressel p. LII.

f. 10 Metrum monocolon — p̄irrichio | Iauentor rutili dux bone
luminis | —

f. 12^b Texens perpetuis sc̄la s̄eculis | Ymnus ante somnum |
Dimetrum —

f. 13 & syll. | Ades pater supreme. Quem nemo uidit un-
quam. | —

f. 14^b Meditabimur sopore | Ymnus ieunantium | Metrū iam-
bicū — diiambis. | O Nazarene. lux bethleē. uerbū patris | —

f. 19 Ditatque fructus fenerantem centuplex. | Ymnus. post
ieiunium. | Metrum saphicū. — dactilo. | Xp̄o seruorū regimen
tuorum. | —

f. 20^b cibus obsecrantum. xp̄icolarum | Ymnus. omni hora. |
Metrum trochaicum — ordinatū | Da puer plectr̄ choreis ut canā
fidelib. —

f. 23 saeculorum saeculis. Aīm. | Ymnus. circa. exequias.
defun̄c. ||

f. 23^b Metrum anapesticum — syllaba | D̄s ignee fons ani-
marum. —

f. 25^b Liquido spargemus odore. | Finit liber primus. de
ymnis. | Incipit liber .ii. | ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΩΝ | ymnus. in honore |
martyrū. emeterii et cheledonii calagurritanorū | Metrum trochaicū
— admittit || f. 26 Anima ¹⁾ absoluta uinculis cēlum petit | —

f. 26^b Sit dexter agnus induatur uellere | Finit romanus. aure-
lii. prudentii | clementis. | Incipit. ymnus. viii. kī. iaī. | Dime-
trum — diiambis. | Quid est quod artum circulum | —

f. 28 mors hausit. & mox redidit | Fiī. ymn' .viii. kī. iaī.
hoc est. nāt dñi. | Incip̄t ymn' de epiphania | Quicunq̄ xpm̄ quae-
ritis. oculos. | —

f. 30^b Iā nemo posthac mortuus | Finit cathemerinon. prudentii.
clementis. cī cī | Incipit de opuseculis suis. im|molat patri dō| Tro-
cheum — ende|casyllabum || f. 31 Pius. fidelis. innocens. pudicus.
Dona conscientię | — quo regente uiuimus | Finit peristefanon | In-
cipiunt tituli hystoriarum | p adam. et eua. Tetrasticha | Eua columba
fuit tunc candida. nigra deinde || —

¹⁾ Lücke.

f. 37 Et septem potuit signacula pandere solus. | Expliunt tituli hystoriarum || f. 37^b Incipit ΑΠΟΘΕΩ|cic. id est de diuinitate. | Est tria summa d̄s. trinum spe|cimen — Et patris & x̄pi uirtutem in corpora transfert | Est uera secta. te magister consul —

f. 38^b Zizaniorum semina ||

CODEX REGULARUM.

140. membr. 8. foliorum 150. saec. IX – X¹⁾.

f. 1. 2 saec. X—XI *Fragment der vita S. Germani.*

f. 3 In nomine sc̄ae trinitatis hae sunt | in hoc codice collationes septem | Id est abbatis piamon. de tribus generibus monachorum. Abbatis iohannis. de fine coenobitae et heremitiae. Abbatis penuphii de penitentiae fine. et | satisfactionis indicio. Abbatis theone de remissione | quinquagensimae. Eiusdem de nocturnis illusionibus Eiusdem de anamarteto. Abbatis habraham de | mortificatione. Incipiunt capitula. | *16 Cap.*

f. 3^b Incipit. praefatio in nomine patris | et filii et sp̄us sc̄i. | Emissis²⁾ iuuante gratia x̄pi —

f. 4 instruxit industria. | Nunc conlatio abbatis Piamonis. | Post conspectum —

f. 19^b inbente peepimus; | Finit conlatio abbatis Piamon | de tribus generibus monachorum | Incipit abbatis iōh de fine coenobitae | et heremitiae. | Incipiunt capitula (*16 Cap.*) —

f. 20 Conlatio abbatis Iohannis orditur. | Post dies admodum —

f. 26 xi Interrogatio de remedio eorum | qui cito de coenubio congregazione discurrunt³⁾. | — decepti. Tranquillitatem nos mentis⁴⁾ immobilē⁵⁾ || —

f. 27 Incipit⁶⁾ exhortatio ad monachos | sc̄i eucherii | Quid⁷⁾ uobis exibeamus fr̄s kīni. quod et nobis —

¹⁾ Diese Handschrift ist der von Lucas Holstenius in seinem Codex Regularum zu Grunde gelegte Reg. — ²⁾ Joh. Cassiani praefatio (in septem ultimas conlationes) ad Jovinianum Minervium Leontium et Theodorum XLIX 1087. Emen-sis. — ³⁾ coenobiis discedunt — ⁴⁾ mentis nos — ⁵⁾ l. c. 1141. Von der Hand-schrift des Cassianus ist nur ein Quinternio und zwei Quaternionen erhalten. — ⁶⁾ Hier beginnt ein neuer Quaternio und ein anderer Schreiber derselben Zeit. — ⁷⁾ L 865.

f. 29 sc̄lorum amen. Explicit exhortatio. | Incipit sententia paulini ad monachos de paenitentia¹⁾ | Interrogat²⁾ quomodo debemus agere penitentiam; Respondit | —

f. 29^b tabernaeuli n̄ erit apta. | Expl̄t sententia Eucherii ad monachos | In hunc³⁾ fere modum artifex et rector mundi⁴⁾ d̄s eum cetera animalia —

f. 31^b consecutetur aeterna. | Inept̄ lib̄ sc̄i Atanasi ep̄i. de obseruationibus monachorum | Etsi⁵⁾ gloriari in xp̄o licet huius mundi principiis sitis | —

f. 36 pacis erit nobiscum Explicit lib̄ Atanasii ep̄i. | Inept̄ de ieunio et de iona dieta | dominica .i. quadragesimae | Ad.ē⁶⁾. nobis splendidissimus dies. et desideratum tempus | —

f. 40^b sc̄lorum. amen. | Inept̄ tractatus Sc̄i ambrosii de ieunio⁶⁾ | Diuinum ad patres resultauit oraculum. ut (corr. m. al.) cum | —

f. 44^b in xp̄o ih̄u d̄nō nostro. | Inept̄ sermo de hospitaute dictus a sc̄o abrosio⁷⁾ | Legimus in libro genesis quod abraham tribus superuenientibus —

f. 45^b sede⁸⁾ teneatur; finit (del. m. al.). | Incipiunt sententiae de opusculis || f. 46 Sc̄i hieronimi ad monachos | Alii⁹⁾ festinant ad caelestia et superna desiderant. Alii terrenis —

f. 51^b quieturus occiditur. || f. 52 Incipit tractatus sc̄i agustini | de oboedientia | Nihil¹⁰⁾ itaq; (m. al.) sic dō placeat. quomodo oboedientia. Cham | —

f. 53^b honor et uirtus et cetera. | Sc̄i Agustini de eo quod scriptum ē | inuicem honera ūra portate | et sic adimplebitis legē xp̄i. | Quia¹¹⁾ ueteris testamenti custodia timorem habebat | —

f. 56 diligere propter xp̄m. || f. 56^b Inept̄ ep̄l sc̄i agustini ad letū missa | Domino dilectissimo et desiderantissimo fratri Ieto | agustinus in d̄nō salutem. Legi¹²⁾ epistolam quam | —

f. 60 commendare uoluisset. | Incipit sermo sc̄i cesarii. qualiter uerbum | dī desiderari debeat uel requiri. | Inter reliquas¹³⁾ beatitudines. quas in euangelio d̄ns et¹⁴⁾ salvator —

¹⁾ Cod. reg. i 494 — ²⁾ L 1207 — ³⁾ artifex mundi (et rector om.) —

⁴⁾ C. r. i 444 — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ XIV 697 de Elia et ieunio — ⁷⁾ Maximus Taur. sermo 96 LVII 725. — ⁸⁾ aede — ⁹⁾ Nach dieser Handschrift von Vallarsi herausgegeben XXX 311. — ¹⁰⁾ XL 1221 — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ ep. 243 XXXIII 1035 — ¹³⁾ Aug. sermo app. 299 XXXIX 2317. — ¹⁴⁾ ac.

f. 62 uiuit et regnat. | Incipit sermo sc̄i cesarii epi | de uersu psalmi LXXV. | Vouete¹⁾ et reddite dñō dō ūro. quis quod potest. uo ueat —

f. 64 eum ipse dimiserit. | Explicit. Itē sermo sc̄i cesarii ad monachos. Admonet²⁾ me fr̄s dilectissimi amor conuersationis ūre | —

f. 66 uiuit et regnat. | De electis omnia relinquentibus | et cum x̄po iudices uenientibus. | In fine³⁾ sc̄i eum dō iudices uenient. qui nunc pro dō. ⁱⁿ iuste iudicantur —

f. 67^b quod uiueret inuenit. | De spontanea paupertate | Quisquis⁴⁾ stimulo diuini amoris —

f. 68 conscientiis ñ sunt. | De uita & conuersatione monachorū | Omnes⁵⁾ monachi sc̄lm relinquentes. —

f. 69^b implicatione cesserat. | De humilitate & opere monachorum. Ammonendus⁶⁾ .ē. monachus —

f. 70 de minimis purgat. | De remissa conuersatione monachorum. | Sunt⁷⁾ nonnulli qui post uitam —

f. 71 aridi apparent. | De monachis qui in curis sc̄li implieantur | Nequaquam⁸⁾ mens monachi —

f. 72 actionis nostre neglegimus. | De tepiditate monachorum | Nonnulli⁹⁾ monachorum mundi quidem actionem | —

f. 72 ^{ad} sūma (m. al.) conetur | De libro moralię (e eras.) Iob¹⁰⁾ | Vnde¹¹⁾ et bene subditur. et dederunt ei unusquisq; | —

f. 74^b metalla transcendat. | De contemptoribus mundi | et libro Isidori episcopi | Ea¹²⁾ quae sc̄li amatoribus —

f. 75 ad superna | reuocare ubi se (*die beiden letzten Worte durchgestrichen*). | De sc̄is qui a consortio mundi se separant | Sc̄i¹³⁾ uiri funditus sc̄lo renunciantes. —

f. 75^b futura inueniatur. | De p̄ceptis altioribus monachorum | Alia¹⁴⁾ sunt precepta quae dantur —

ibid. abneget semetipsū. | De tēpore monachorum. | Qui¹⁵⁾ non rigida intentione —

f. 76 xp̄i laborem. | De humilitate monachi uel opere | Summa¹⁶⁾ monachi uirtus —

f. 76^b in idolatria lapsum. | De monachis qui curis saeculi occupantur. | Hi¹⁷⁾ qui pro dī timore sc̄lo renuntiant —

¹⁾ ? — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ? —
¹⁰⁾ Gregorii Magni — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ ? — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ ? — ¹⁵⁾ ? — ¹⁶⁾ ? — ¹⁷⁾ ? —

f. 77 a bono prepedire | propositō | De his qui mundi amore ppediuntur | Multi¹⁾ cupiunt conuolare ad gratiam dī. sed timent earere | —

f. 77^b agendo obtainuerat. | De libro soliloquiorū isidori || f. 78 Curiositas periculosa. prae*sumptio* .ē. —

f. 78^b par poēna constringit | Incipit ordo lectionum officii | sc̄i columbani abbatis | Cogita²⁾ non quid³⁾ es miser homo —

f. 79 licet si nihil accepisses. | Qualiter monachus dō placere debet | Quid⁴⁾ in mundo obtime⁵⁾ ē —

f. 81 in sc̄la sc̄lorum. | De octo uitiis. | Octo⁶⁾ sunt uitia principalia quae merguntur (ur *del. m. al.*) —

f. 81^b timorem uincuntur. | De disciplina. | Moyses⁷⁾ in lege scripsit —

f. 83 sc̄lorum. Incipiunt dicta uenerabilis famuli | dī. nili monachi de octo principalibus uitiis | Principium fructus flores —

f. 84 ab impetu libidinis. | Incipit de fornicationis uitio. | Castitatem gignit abstinentia —

f. 90 si ceciderit conteretur. || f. 90^b Incipit ammonitio Fausti episcopi | Instruit⁸⁾ nos atq; hortatur sermo diuinus —

f. 94^b sc̄lorum. Amen | Incipit sermo Sc̄i Fausti de admonitione* monachorum | Si⁹⁾ quando terrae operarius et ruris cultor —

f. 98 haec¹⁰⁾ sempiterna felicitas. | Epistola patris nostri Etropii¹¹⁾ abbatis ad petrum papam de districione | monachorū. et ruina monasteriorū direeta romē | Om̄ps¹²⁾ dñs pro sua misericordia humanos miseratus errores. | —

f. 101^b sua dextera protegit et ēfortat. aīn. | Incipit liber sc̄i ūaleriani (ualerianum *corr. m. post.*)¹³⁾ cimil lensis ep̄i (ep̄m *m. post.*) de bono disciplinae | Multi s̄¹⁴⁾ qui (*m. al.*) sanę doctrinę aduersantur. iustitiam culpant. | —

f. 105. sequenti tempore disseramus. | cxviii | deo (*sic*) quod scriptum ē in psalmo | bonitatem et disciplinam. lxviii | Inter cetera¹⁵⁾ quibus beatus dauid infirmitatibus n̄parum medetur | —

¹⁾ ? — ²⁾ LXXX 258. — ³⁾ non quid] numquid — ⁴⁾ l. e. 235 — ⁵⁾ optimum — ⁶⁾ l. c. 259. — ⁷⁾ l. c. 250 — ⁸⁾ Fausti sermo 7 LVIII 883 Eucherii hom. 3 L 836. — ⁹⁾ Eucherii hom. 8 L 830. — ¹⁰⁾ ac — ¹¹⁾ Eutropii — ¹²⁾ LXXX 15. — ¹³⁾ Am Rande von derselben späteren Hand: / Agustini — ¹⁴⁾ XL 1219 — ¹⁵⁾ Aug. sermo app. 53 XXXIX 1849 Max. Taur. hom. 107 LVII 499.

f. 106^b et districtior. bonitas et blandior (*m. al.*) disciplina. LX sententia eius⁵ (*m. al.*) de laude psalmodiae¹). | Quia² etiam prophetiae sp̄s non semper eorum mentibus —

ibid. intelleetus per dī gratiam peruereris. LXI | Ep̄la cuiusdā ad adolescentulos missa | Dilectissimis in xp̄o filiis bonęq; spei adolescentulis | qui in ecclēsia dō ihū deseruire uidentur atq; ab ecclēsiasticis erudiuntur magistris in domo dī; Ego iſt̄ | beneupiens salutis ūræ aeternę prosperitatis in xp̄o dō salutem. Desiderans³ uos filii —

f. 112 eorum prosperitatis mereedem habeatis perpetuam in caelis. LXII | De humilitate et oboedientia. et de calēcanda superbia sententia nouati sed catholici. f̄s | Secularibus⁴ aliter in ecclēsia loquimur. aliter uobis loqui —

f. 114^b uiam humilitatis tenuit proficit et non perit | Incipiunt prouerbia) euagrii ep̄i ad eos | qui in cenobiis et sinodochiis | habitant fratres⁵) || f. 115 Heredes dī audite uerbum⁶) dī. coheredes autem xp̄i suscep̄e⁷) —

f. 118^b anime meae⁸) in tempore orationis. | Explicit homelia secundum matheum || f. 119 libri iohannis h̄osaurei | Vae mundo ab scandalis. necesse ē enim ut ueniant —

f. 120^b sc̄lorum. amen | Incipit epistola sc̄i cesarii ep̄i arelatensis. ad cesareā abbatissā eiusq. congraegationē || f. 121 Coegisti⁹) me famula dī. ac uenerabilis in xp̄o soror. —

f. 123^b mansura cum xp̄o. | Cesarius¹⁰) ep̄s minimus omniū seruorū dī | famulus cessariae sc̄ae sorori abbatisse & omni | congregationis¹¹) suae. in xp̄o aētna salutem. | Vereor uenerabiles in xp̄o filiae. ne dum uobis pro conservanda —

f. 129^b sc̄ae ac uenerabiles femine. | Epistola¹²) ortatoria ad uirginem dō dedicatā | O profundum diuinarum sapientiae et scientiae dī —

f. 132 sc̄loꝝ am̄. | Incipit sermo de decem uirginibus | In lectione¹³) quae nobis recitata ē. fr̄s dilectissimi. audiuimus dñm | dixisse. Simile —

¹⁾ Am Rande von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts: sententia n̄ | legenda in | conuentu. — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ XVIII 67. — ⁵⁾ Euagrii monachi sententiae ad eos qui in coenobiis et xenodochiis habitant fratres XX 1181. — ⁶⁾ sermones. — ⁷⁾ percipite. — ⁸⁾ animae eius. — ⁹⁾ LXVII 1125. — ¹⁰⁾ l. e. 1128. — ¹¹⁾ congregationi. — ¹²⁾ l. e. 1135. — ¹³⁾ Anonymi sermo LXXXVIII 1071 Aug. serm. app. 228 XXXIX 2164.

f. 134 intra in gaudium dñi tui quod ipse prestare dignetur. Item seq̄ eiusdem | In lectione¹⁾ euangelica quae nobis de decē | uirginibus —

f. 135^b accipere. prestante dñō nrō ihū xpō | Si uis hic eam diuide²⁾ | Virgines uero qui integratatem corporis dō auxiliante | —

f. 137 excusare correcta. Prestante — saeculorum amen. | Incipit ad uirgines quae tamen et in admonitione monachorum commutari potest. | Si³⁾ diligenter attenditis uenerabiles filiae euidenter —

f. 139^b sc̄lorum. amen. | Item ad uirgines | Quantum⁴⁾ in caelestibus beatitudinem uirginitas sc̄ā possideat | —

f. 149 sacrificio et ipse sit dignus. | Finit ad uirgines. Incipit ad uirgines. | Dilige⁵⁾ dñm et amabit te. (*in mg. m. rec. Euagrii monachi*) et serui illi et inluminabit eor tuum. | —

f. 150^b adorandum et unius substantiae trinitatem. | Explicit de uirginibus ||

SEDULIUS.

166. membr. 8. fol. 1 — 26 saec. XIII, fol. 27 — 41 saec. XI — XII, fol. 42 — 49 saec X, fol. 50 — 53 saec. X — XI⁶⁾.

f. 1 Incipit plog' in librū q' uocat̄ sidonius | Tu preeipis domine maior sūma suadendi u. s. w. | *Folgen ausgewählte Briefe des Apollinaris Sidonius.*

¹⁾ Anonymi sermo LXXXVIII 1073 Caesarii hom. LXVII 1160 (unvollständig) Aug. serm. app. 67 XXXIX 1892. — ²⁾ Die Handschrift diente nämlich zum Vorlesen. — ³⁾ Eucher. app. L 1210. — ⁴⁾ Athanasii exhortatio ad sponsam Christi XVIII 77 Hieronymi ep. XXX 163 Epistola Severi ad Claudiam sororem XX 227. Für Athanasius als Verfasser fällt die Autorität des Aachener Concils von 816 schwer ins Gewicht. — Neu herausgegeben von Halm in der Ausgabe des Sulpicius Severus p. 226. Die von Halm benutzte Collation dieser Handschrift röhrt nicht von mir her (vgl. p. XII), sondern ist von Aug. Willmanns in meinem Auftrage besorgt worden. — ⁵⁾ Euagrii monachi sententiae ad virgines XX i 183. — ⁶⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena seiner Ausgabe des Sedulius 3, 68 XIX 466.

f. 27 Incep̄ ep̄la Boetii contra Euticen | et nestoriū de psona
dñi nr̄i ihu xp̄i | Dño sēo ac uenerabili patri | iōhi diacono. boetius
filius salutē | Anxie te quidem diuq; sustinui. | —

f. 41 causa pseripsit. Ipsi honor | etc. amen. | Zwischenraum | nō
seissimo | & a me plurimū uenerando saero | egipio presbitero. dio-
nisius exiguus ¹⁾). Sēo uenerationis tuę stu || f. 41^b leer || f. 42
Domno ²⁾ meo patri macedonio presbitero | Priusquā me uenerabilis
pater operis | —

f. 45^b seſoꝝ amen | Hoc opus sedulius inf̄ cartulas — patricio; ||
f. 46 Senex ³⁾ fidelis prima credendi uia | —

f. 47 Herede digno patris implebit domum. | Explicit pref̄. In-
cip̄ inuocatio | f. 47^b Xp̄e graues hominū (*m. 2 in ras.*) semp
miserate labores | —

f. 49^b p uarias ⁴⁾ inmota accies uariosq; tumultus ⁵⁾ || f. 50
Quenā ⁶⁾ bella tibi clanget tuba rege pem̄to | —

f. 52 Sufficeat densos p tanta uolumina libros | Explicit lib̄
sedulii | Canteñ ^{socii} dños ⁷⁾ cantemus honorem | —

f. 54^b cum sēo sp̄u gloria magno patri | Sedulius ⁸⁾ xp̄i miracula
uersib; edens | —

f. 55 semotis cunctis modicis saturau abesus | Sedulius ⁹⁾ dñi
p culta noualia pgens | —

ibid. Stabunt hi garula dicti ¹⁰⁾ testudine ūsus | Utilib; ¹¹⁾ moni-
tis prudens acomodet aurē | —

ibid. Proximus esto bonis si n̄ potest optim' ēē | Carmen alpha-
beticiū sedulii ¹²⁾ | A solis ortu ¹³⁾ cardine ^{ad} usq; t̄re limitē xpm̄ ca-
nañ principem natū maria uirgine | —

ibid. dñi fatentur munere ¹⁴⁾ ||

¹⁾ LXVII 343. — ²⁾ XIX 533 Domino sancto ac beatissimo patri Mace-
donio presbytero Sedulius Coelius in Christo salutem — ³⁾ Prudentii psychomachia LX 11. — ⁴⁾ medias — ⁵⁾ Vers 110 l. e. 32. — ⁶⁾ Sedulii opus
paschale ^{5.} 334 XIX 742. — ⁷⁾ l. e. 753. — ⁸⁾ l. e. 782. — ⁹⁾ l. e.
784. — ¹⁰⁾ gracili ductu — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ l. e. 763 (Hymnus). — ¹³⁾ ortus —
¹⁴⁾ Vers 36 l. e. 765.

TICHONIUS.

390. membr. 8. foliorum 148. saec. X.

f. 1^b Grammatiches Fragment, aus welchem als Probe genügen möge Queritur enim si littere declinantur aut si n̄ declinantur quare n̄ declinantur sciendum ē enī quia n̄ declinant nec aput ebreos nec | aput grecos ideo nec aput latinos u. s. w. ||

f. 2¹⁾ Incipit uita sc̄i | fulgentii | epis|copi quae est | k̄l. Ianuarii. | omnis²⁾ noui testamen|ti fidelissimus dispensator —

f. 39^b eloquenter ab omnib: sapientibus lectoribus | ueniam p&as. | Explicit uita | sc̄i | fulgenti. || f. 40 In̄p̄ beati fulgentii ep̄i lib̄ .i. ad eutimiū³⁾ | de remissione peccatorum | Explicare⁴⁾ nequeo uerbis eutimi carissime | quantum —

f. 63^b dare possimus exordium. | Explicit. liber. primus. || f. 64 Incipit lib̄ .ii. | de remissione | peccatorum. | Non ignoro libri superioris initio —

f. 90 intra ecc̄l catholicam perseuerauerit usque in finem. hic | saluus erit⁵⁾; Expl. lib. secundus | fulgentii de remissione | peccatorum. || f. 90^b teer. || f. 91 In nomine dn̄i incipit | thiconi (i add. m. post.)⁶⁾ regula lib̄ .i. | de dn̄i corpore bipertito⁷⁾. | Necessarium⁸⁾ duxi ante omnia quae mihi uident²⁾ libellum —

f. 95^b donec de medio eius | discedat ecclesia. | Explicit liber | primus. || f. 96 Incipit lib̄ .ii. de corpore | dn̄i bipertito. | Regula biperti corporis | dn̄i multo necessario. & a nobis tanto diligenter —

98^b cres|cere & florere. atque perire testatur | Explicit. liber. secundus. | Incipit liber .iii. de promis|sis et lege. | Auctoritas est diuina⁹⁾ neminem aliquando | ex operibus legis iustificari —

f. 112 reuelatio hominis | peccati discedente loth a sodomis Expl. de proīn. et lege. || f. 112^b Incip. de specie et genere. | liber .iii. | De specie & genere loquimur. non secundum vir|tutem —

f. 127^b sed aduersus spiritalia nequitiae in celestib. Explicit de speciae. et genere. amen || f. 128 Incipit de temporibus. lib̄ |

¹⁾ Über der Seite m. s. XIV: Iste lib̄ est b̄i dyoñ — ²⁾ LXV 117. —

³⁾ Euthymium — ⁴⁾ l. e. 327. — ⁵⁾ erit amen. — ⁶⁾ Tichonii — ⁷⁾ De domino et corpore eius. — ⁸⁾ XVIII 15. — ⁹⁾ divina est.

quintus. | Temporū (ū in ras.) quantitas in scripturis frequenter mystica ē tropo sinedoche¹⁾). —

f. 134 quadragesimo die aut mense septimo aut | decimo. Explicit liber quintus. || f. 134^b Incipit liber .vi. de recapitulatione. | Recapitulationis²⁾ sunt enim ista. ab initio usq; in finē. | —

f. 136^b apłs dicens. fili abstinet e nos a simulaçris. Explicit. liber. sextus || f. 137 Incipit liber .vn. de diabolo et corpore eius. Diaboli et corpori³⁾ eius breuiter uideri potest si id quod de dñō —

f. 146^b sui parte debilitata pditio facta es & non eris in aeternum | Explicit de diabolo et corpore eius | liber septimus. ||

f. 147 hictus id ē peusus deriuat² ab eo quod ē icor icoris iecit. unde hictus participiū p̄cūtī enī aer hictus. causa enī uocis ē hictus id ē conflisio collisionis autem —

f. 148^b denario senario numero | latinas litteras computant. dicentes y z grece littere in⁴⁾)

VALERIANUS CIMELIENSIS *de bono disciplinae.*

229. membr. 4. fol. 1—38 saec. X. fol. 39—46 saec. X—XI, fol. 47—54 saec. XI, fol. 55—69 saec. XII—XIII, fol. 70 saec. XV.

f. 1 Sita⁵⁾ est p angulos suppellex. fulg& aureus seyfus — Iuuabit ore psonasse xp̄m. quo regente uiuimus; Finit peristefanon. | Incipiunt tituli hystoriarū | p adam. et euā. | Eua columba fuit. —

f. 4 (domus ezechiae) Lumine perfusis docuit sol uersus in ortum. | Finit uetus testamentum. | Incipit nouum testamentum | maria et angelus gabrihel. Aduentante dō descendit nuntius alto —

f. 6^b (apocalipsis iohannis) Et septem potuit signacula pandere solus. | Expliciunt tituli hystoriarum | Incipit liber. ANO ΘΕΩCIS. id est de diuinitate. Est tria summa d̄s tri num specimen. uigor unus. — Tempore nec senior pater ē. nec nomine maior || f. 7 (saec. XI—XII) *Geschlechtstafel von Childerich bis zu Pipin (dem Sohne Karls des Grossen) mit historischen Notizen*

¹⁾ synedoche. — ²⁾ Recapitulationes. — ³⁾ De diabolo et corpore — ⁴⁾ Bruchstücke derselben Schrift, zu welcher das Fragment auf fol. 1 gehört. — ⁵⁾ Prudentius. Weder von Arevalus noch von Dressel wird diese Handschrift erwähnt.

über Schenkungen an die Kirche S. Galli und S. Otmari. Unten
Bibliothecae Schobingiae fol. 32 || f. 7^b Incipit lib. s. ualeriani ci-
melensis ep̄i. de bono disciplinę | Multi¹⁾ qui sanę doctrinę aduer-
santur iustitiā culpant. — cursū solis lunęque globū dis || f. 8
poner& omnia sub disciplina c̄stuit²⁾. | Quid aut̄ non && tene-
brosum. quid non incompositum. quid n̄ | —

f. 13^b nulla aduersitate turbatus. non innitur propriis uiribus
 nec ad nō || f. 14 recedit corcius. Regni fastigium humili | — f. 14^b
 Siē legit in hieroboā q̄ peccauit & peccare fecit || f. 15 israel. Illius
 aut̄ adscribitur. quicquid exemplo —

f. 15^b qui eorum potestati suam ecclesiam credidit. Explicit ||
 f. 16 De festiuitate sc̄i michaelis archangeli | Memoriam beati michaelis
 archangeli. toto orbe uenerandam. —

f. 18^b propter eos qui hereditatem capiunt | salutis. in xp̄o ih̄ū
 dñō nostro. || f. 19 Sol morat in uno quoq. signo xxx dies u. s. w.
Allerhand Notizen, darunter pilum d̄r thiutizze tart und umbo d̄r
tiutizze rantboue || f. 19^b Prologus de uita. karoli. augusti. | Vitam
& conuersationem & ex parte non modica res gestas domni | —

f. 20 mihi parcendo p̄terire. || f. 20^b Vita. karoli. imperatoris
 | Miserere dñē miserere xp̄e | Gens meringorum de qua franci
 reges sibi creare soliti erant. usque in | —

f. 38^b post obitum eius. summa deuotione adimplere curauit. |
 Finit uita karoli imperatoris dō | gratias amen || f. 39 Incipit prologus
 in uita | sc̄i ac beati amandi ep̄i et cf. | Scripturus uitam beati
 amandi. habitatorem eius | —

f. 40 tradere curabo. | Explicit praefatio | Incipiunt capitula | i
 De initio conuersationis illius | — xxvi De obitu uel sepultura ipsius.
 Atque uirtutibus reliquis. || f. 40^b Incipit uita | sc̄i ac beati
 amandi | episcopi | et confe^z | f. 41 Amandus || f. 41^b igitur sc̄issimus
 atque religiosissimus aquitaniae —

f. 46^b (xiii) corpus ad sepeliendum sicut mos est abluere de-
 ber&. || f. 47 Incipiunt capitula qv^ante. ciuitates | metropoles sunt
 sub se quales ciuitates habeant et castra | Prouincia lugdonensis.
 hab& ciuitates numero quattuor. | ciuitas lugdonensiū. Ciuitas edu-

¹⁾ LII 691. Stimmt im Folgenden nicht überein. — ²⁾ Das Cursivge-
 druckte von späterer Hand auf Rasur.

orū. Ciuitas linguonū. | Ciuitas abillonensis. Castra matisconensis.
rotomagensis. | —

f. 49 In brittania. puintias .v. brittania prima. brittania se-
unda. flabia maxima. ualentina. | Sunt simul ^{num} .cxii.

ibid. ΟΡΟΘΕCCIA. ΚΑΙ. ΕΚΘΕCIC. ΓΡΑΜΜΑΤΟΝ | Adam primus
homo doctrinā commouet aleph | Bet^b domus exprimitur signans
^{ΕΒΡΑΙΚΟΝ.} ΣΧΗΝΩΜΑ piorū | —

f. 49^b Tau signum. ΣΤΑΥΡΟΥ. uel consummatio fertur | Haec ele-
menta bis undeno conscripta tenore | — Quo baptizari uoluit sine
ΗΤΕΓΜΑΤΕ χρ̄σ . ΤΕΤΕΛΕСТЕ. ΕΡΓΟΝ. ΕΝΓΡΑΠΤΟΝ | ΚΑΤΑΛΟΓΟC.
ΓΡΑΜΜΑΤΟΝ. ΕΛΛΙΝΩΝ. | Quattuor his nunc uersiculis perpende
magister | Tres in personis unū in dītate potentem. | A alfa patrem
signat quō caput esse uidetur | —

f. 50 ωω finis pfecta iugans & iuncta resoluens | Pharisei. di-
uisi. — Quanto magis homo ad aliquā artē escenderit tanto | magis
ad hominē ars ipsa descend& sic legit moyses | ascendit in montē &
dñs descendit. | —

f. 53^b vi. sunt locales mutationes corporu. ante & retro.
sursum & deorsū | dextrorum. sinistrorum | ζ Libra uel as. siue
assis .xii. uncie — ss Scripulus —

f. 54 Siliqua hab& grana hordei || —

f. 54^b Lupinos .iii. lentis ξ speltae xvi. ||

f. 55—69 *Gilonis Carnotensis presbyteri de miraculis S.
Mariae virginis*

f. 69^b Liber sc̄e Marie de Sarnaio Quicūq; eum | furat'. fuit
anathā sit. am. | In eo continent̄ hi libri. Quart' lič sñar;. de sa-
ceramis ecclie. Aurea | gemma ḫnardini. de eruditione dictaminis.
Op' magri ḫnardi siluest's. | Furta mođnoꝝ latinoꝝ in unitate t'niti-
tatis. Proubia autoꝝ plioꝝ. | Miracula ḫate marie uirginis. in car-
noteñ. ecclia facta. uel ad laudem ipi' alibi patrata. & ibi scripto man-
data. || f. 70 Ex Ms. Cod. Monasterii S. Galli inter Illustrē | Viros
Hieronymi et Geñadii. interq; Cl. Claudianum | Romulus p'mus Roā-
noꝝ Rex — Traianus (viroꝝ illustuz nomina). ||

VICTORIUS AQUITANUS.

586. membr. 4. fol. 1—10 saec. X, fol. 11—96 saec. XI—XII, fol. 97—106 saec. XII,
fol. 107—125 saec. X, fol. 126—140 saec. X—XI, fol. 141—154 saec. XIV.

f. 1 Incipit. epistola. theophili. epi. | Post resurrectionem ¹⁾ & ²⁾)
ascensionem dñi saluatoris. | —

f. 3 uobis iustum est celebrare; | Incipit. epistola. hilarii. ad
uictorium. | de postulatione cycli. | Dilectissimo ³⁾ & honorabili scō
fratri uictorio hilarius | episcopus urbis romę. cum pleriq; de
ratione —

f. 3^b dirigantur; | Ora pro nobis dilectissime frater. | Responsio
uictorii ad hilarium | Domino ⁴⁾ uere scō & in xpō uenerabili hilario
pape urbis | romę episcopo. Uictorius. utinam preceptis tuis —

f. 4 uideres exposci; Finit. | Incipit prologus uictorii. ad hilario
larium. | papam urbis romae de ratione paschali. | Paschalis igitur
festi cursum — diligenter obsoluam. | Incipit de diuersis cyclis. |
Discrepare inter se disputatores —

f. 8^b repperiri non posse. explicit ⁵⁾. || f. 9—10 Ostertafeln.

f. 11—71 Vita S. Mariae Aegyptiacae

Vita beate Eufaxie Vita b. Nicholai epi (*Vorrede*)

Obitus sc̄i Nicholai epi

f. 71^b Incipit apologetica prefatio cuiusdam diederici monachi
ad uenerabilem richardum amarbaechensis | coenobii abbatem. |
Exigis a me mi pater reuerendus richarde. quatenus aliquo tibi
compendiosē —

f. 73 euolare pmittas. Explicit | Incipit textus narrationis pro-
positę festiuitatis. | Cum calestiū* sacramentorum limpidis-
simus —

f. 82^b regressi laudantes et benedicentes dñm. qui uiuit et
regnat in sc̄a sc̄orum. amen. | Explic illatio. || f. 83 Primo
igitur ut retinetis auditores | prudentissimi. pprię dici hominis
animā —

f. 84 nō monstrarent² indicia. | *Folgen Gebete* — f. 88 Bene
fecit nōb̄ d̄s bene fecit nōb̄eū. quando nōb̄ tā grande & ammirabile —

¹⁾ Vgl. LXXXII 741 — ²⁾ ed. Bucher. p. 1. — ³⁾ l. p. 2. — ⁴⁾ vel. —

⁵⁾ Darauf vier ausradirte Zeilen.

f. 91^b existere gaudioꝝ p xpm dñm nr̄m; || f. 92 Piget multā diabolo p iniurias nocendi —

f. 96 ētingat cōphendere. grā τ miā dñi nr̄i ih̄u | xpi cui gla in seſa ſeſoꝝ. anī; || f. 96^b De aegiptiacis diebus. | Si tenebrē egiptus graio sermone uocantur — Ne medio una ruas sed clam p aethera uiuas || f. 97 In peſſu sermonis etc. || f. 97^b Meminit euḡii pdicator etc. || f. 102^b Sermo | Ambrosii epi de pentecosten. | Perfidoꝝ¹⁾ crebro eadit om̄ino —

f. 103^b noſ aduenit etc. || f. 104 Allocutio ſc̄i augustini epi de ephiphān. | Post miraculū²⁾ uirginei partus — f. 105^b post sepulchra uictores. | f. 106 Certi simus fratres etc.

f. 107—107^b historisches Fragment (Zug Pipins nach Italien)

f. 108 In nomine di ſummi. incipit epiftola dionisii | exigu ad paetroniū epiſ de ratione paschae³⁾ | Domino beatissimo et ni- mium desideratissimo⁴⁾ patri patronio⁵⁾ epifcopo dionisius exiguus . paschalis feſti rationē —

f. 111^b custodire dign&ur: || f. 112 Incipit disputatio dionisii exigu Dominis⁶⁾ a me plurimum uenerandis bonifacio primicerio | nota- riorum & bono secundicerio dionisius exiguus⁷⁾. Reuerentię⁸⁾ | pa- ſchalis regulā —

f. 115^b p' alios conſeribere⁹⁾; finit dō gratias. | Incipit epiftola pafeſſini epiſ ad papā leonem | Domino uero¹⁰⁾ ſc̄o atq; beatissimo. Ac apostolico mihiq; post dñm | plurimum colendo papa¹¹⁾ leoni paschassinus epiſ. Apostolaſtus¹²⁾ urī ſcripta diacono panormitanae aecclesię silano —

f. 117^b erit luna pafeſſiſ xiii¹³⁾ | Arcades annū ſuū trib; miensib; explicabunt. carnenses. ſex. | —

f. 125 unde & greci lunam | ΙΠΟΤΜΗΝ nuncuparent. id est ΙΠΟΤΜΗΝ quia aera ſecat. iono | ſi arbitra aeris merito initio mensiū id est kalendas huic deae conſearant. | Agustinus de bisexto | Sic h' modo intellegamus tempora & dies & annos & articulos quosdā. quos ſup' arologia computamus —

¹⁾ ? — ²⁾ ? — ³⁾ LXVII 19. 483. — ⁴⁾ desideratissimo. — ⁵⁾ Petronio. — ⁶⁾ l. c. 23. — ⁷⁾ Exiguus ſalutem. — ⁸⁾ Observantiae. — ⁹⁾ Stimmt nicht. — ¹⁰⁾ uere. — ¹¹⁾ papae. — ¹²⁾ LIV 606. Die Ballerini haben diese Handschrift benutzt. — ¹³⁾ Stimmt nicht.

f. 125^b bissexturn uocant. Ut eundem || f. 126 Incipit uita sc̄i ae
beatissimi briceii epi | et confessoris | Igitur post | excessum beati
martini turonicae ciuitatis —

f. 128 magnifice sēitatis Praestante etc. amen. | Incipit ome
lia albini | magistri de uita sc̄i | martini | Posquā dñs nr̄t ih̄s xp̄s |
triumphator —

f. 131^b pietates laetantium. Pstante etc. | Explicit feliciter.
amen || f. 132 Volum' nob̄ breuit̄ exponere fr̄s. unde eepit sollēp
nitas purificationis etc.

f. 133 Item aliud quando | corpus eius translatum est | Operē
praetium | est enim etiam illud inserere —

f. 134 silere niquimus (nequiuimus corr. al. m.) Hic finit. ||
f. 134^b Incipit liber sc̄i | martini epi | de trinitate | Clemens trinitas |
est. una diuinitas | —

f. 135^b in immortalia sc̄la sc̄lorum. | uae parua admodū taber
naculū illius am̄biebat —

f. 136^b auditoribus caena deberet. || f. 137 Inepit uers in fo
ribus | priū cellae sc̄i martini epi

It in cella alia

It in cella interiore

f. 137^b It illic super locū lecti eius | Incipit uersi basilicae

f. 138 Item aliud

It in introitu a parte occidentis sup | ostiū. hystoria pieta
uiduae

f. 138^b It uers̄ sup ostiū. a part̄ ligeris

f. 139 It sup arcū absidae in altare

It cirea tumulū ab uno latere

It in alio latere

f. 139^b Item desuper

Item in absida

f. 140 Item incpt | Depositio — media nocte | It inept in memoria
securi rem | Quinq: beatorum retinet — aeuum praeconia | Basilica
sc̄i martini abest — f. 140^b ut uiuas in aeternum. ||

f. 141 — 154 quaedam praecepta synodalia dioecesis Carno
tensis.

Nachtrag.

HIERONYMI *chronicon.*

1709. membr. 8. fol. 1—14 saec. XII—XIII, fol. 16—23 saec. XI, fol. 24—31 saec. X,
fol. 32^b saec. XI, fol. 34. 35 saec. VI—VII, fol. 36—99 saec. XII, fol. 100—119 saec. XV,
fol. 120. 121 saec. XI—XII.

f. 1—13^b *Priscianus de figuris numerorum, de metris fabularum Terentii, eiusdem praeexercitamina, Rufinus Antiochenus (anonym)*

f. 14 Tractatio usus | Feneratur dñō qui — recipere habeamus; ||
f. 14^b 15 leer, f. 15^b einzelne Bemerkungen. || f. 16 si homiada.
In egestate inquit eram. Indigebam cibo. Tegum̄. — f. 16^b seuit
ut misereat. *Folgen Verse des Johannes Scotus und Excerpta aus Augustin.* — f. 21 || f. 21^b Messuit hos flores magni de fonte ma-
gistra | Odulricus athis plectro filamina texens. | Persona dī a pso-
nando — f. 23^b Trapezites collibistes. | nummularius. ||

f. 24 Incipit epistola Johannis. diaconi ad Senarium. | Domino etc.
sublimitatis uestrae¹⁾ — f. 31 minuitur ipsius naturae proprietas²⁾ ||
f. 32 leer || f. 32^b *Hymnus*

f. 34. 35 *Fragmenta Petaviana chronicī Hieronymiani³⁾*

f. 36—99 *Ovidii fastorum I—V 24*

f. 100—119 *Altfranzösische Urkunden und Gedichte*

f. 120. 120^b *Excerpta aus Venantius Fortunatus und Andern* ||

f. 121 *Conflictus veris et hiemis*

¹⁾ LIX 399 — ²⁾ Unten: Ex libb. Petri Danielis Aurelii | 1564. Ausserdem
das Quaternionenzeichen VIII — ³⁾ Vgl. Schoene, Euseb. p. XII.

6. Die vaticanische Bibliothek.

c. Bibliotheca Vaticana antiqua.

AMBROSHI epistulae.

286. membr. 8. foliorum 208. saec. IX—X.¹⁾

f. 1—16 *Ep̄la ambrosii ad uercellenses*

Ep̄la de inuentione pasce²⁾

f. 17 Haec tibi s̄ēe tuus condonat munera seruus | Eusebi bonizo
pr̄f̄ inmeritus. | Ordo epistolarū s̄ēi ambrosii | Ambrosius iusto salutem
— vi Ambrosius hireneo salutem. | Item lib. ii epistolarū s̄ēi ambro-
sii | Ambrosius simpliciano salutem | — f. 18 LXXXVIII¹ De traditione
basilicæ. | LXXX De obitu theodosi imp. | LXXXI Tractatus de s̄ēo
geruasio et protasio. | LXXXII De nabuthae || f. 18^b Explicant capitula |
Ambrosius iusto salutem | pulchrae³⁾ amm̄nes frater ut epistolares
fabulas —

f. 22 committere ne dubitaueris. ii. | Ambrosius. simpliciano
salutem. | Motum⁴⁾ te cum legeres significasti —

¹⁾ Vorn und hinten je ein Blatt, Fragmente Mailänder Urkunden enthaltend —
²⁾ Beide Briefe von einer Hand des zwölften Jahrhunderts — ³⁾ XVI 904 d
— ⁴⁾ l. c. 1222 b

- f. 23^b affectu dilige ut facis. iii. | Ambrosius simpliciano salutem
| Quantus¹⁾ sit unusquisq, in suo munere exemplo de || —
- f. 26 quia nos te diligimus. iii in marg. | Ambrosius. Ireneo
salutem. | Moueri²⁾ te significasti mihi —
- f. 28^b in passio nib. xp̄i gloriari v | Ambrosius felici salutem
| Etsi³⁾ corporis habitu⁴⁾ minus ualebam —
- f. 30 refundatur gratia. Vale et nos dilige ut facis vi. | Am-
brosius ireneo salutem. Pythagoricum⁵⁾ mandatum in aliquorum
scriptis predicari inuenimus —
- f. 31^b in dñm regi pharao⁶⁾. Vale et nos ut facis. quasi filius
dilige. | vii Explicit liber primus incipit liber ii | Ambrosius simpli-
ciano salutem. | Proxime⁷⁾ cum ueteris amoris usu familiaris —
- f. 37^b deniq, et epistolam scripsit. Calanus Alexandro. viii. |
Amici persuadent tibi manus et necessitatem inferre indorum. —
- f. 39^b trahens⁸⁾ aera || f. 40 peccati. Vale et nos dilige ut facis.
quia et ego⁹⁾ diligo. viii | Ambrosius. faustino salutem | Acerbo¹⁰⁾
te doliturum dolore obitum germanę | —
- f. 41^b remuneratione securi Vale et nos dilige qā n' te diligim'. |
x. Ambrosius. bellicio salutem. | Iactatum¹¹⁾ te graui aegritudine
significasti mihi credi disse —
- f. 42 sanet te dñs ih̄s. Vale. xi. | Ambrosius simpliciano salu-
tem | Videbamur¹²⁾ proximae in disceptationes incidisse philosop-
hiae —
- f. 44 uite aeterne hereditatem. Vale etc. xii. | Ambrosius ireneo
salutem. Inter¹³⁾ legendum cum paulum requieuisse animo. | —
- f. 48^b qā nos te ut parentes dilim' sic | Ambrosius ireneo¹⁴⁾
xiii ubi¹⁵⁾ superiorem absoluti epistolam et perferendam tibi tradidi. —
- f. 51^b et iustitia et redemptio. Vale etc. | xiii Ambrosius. ire-
neo | Differentia¹⁶⁾ caritatis utrum sit aliqua apud dñm | --
- f. 54 operum sobrietate. Vale. etc. xv. | Ambrosius ireneo |
Superiore¹⁷⁾ epistola scripsimus liberandā ab aduersariis —

1) l. e. 1228 a — 2) l. e. 1046 d — 3) l. e. 889 a — 4) habitu corporis —
5) l. e. 1031 a — 6) Pharaoni — 7) l. e. 1084 a — 8) contrahens — 9) te add. —
10) l. e. 1099 a — 11) l. e. 1270 a — 12) l. e. 1096 a — 13) l. e. 1054 a —
14) salutem add. sic fere semper — 15) l. e. 1061 a — 16) l. e. 1063 e —
17) l. e. 1071 e

f. 55^b ppetua conlata sunt. Vale *etc.* | Ambrosius ireneo xvi | Pertulisti¹⁾ ad me quasi filius quesiuisse aliquos | —

f. 56 quae referas requirentibus. | Vale *etc.* | Ambrosius. ireneo. xvii. | Poposeisti²⁾ ut summam epistolae quae ad efe|sios —

f. 59^b ut potui p̄trinxi. Vale *etc.* | xviii. Ambrosius. clericis. | Plerūq;³⁾ humanis obrepit m̄tib. ut aliqua leui p̄stricti⁴⁾ offensione. —

f. 61 seruite d̄nō quia bonus d̄ns. | Explicit liber iii incipit liber quintus. | Ambrosius orontiano. | Prophetae⁵⁾ quidem congregationem gentium. | —

f. 66 remunerationē | dñi ihu. Vale *etc.* xx. | Ambrosius orontiano. | Superiore⁶⁾ epistola de ea anima sermonem contulimus —

f. 67^b omnium resurrectio. | Vale *etc.* xxi | Ambrosius orontiano. | Non⁷⁾ ociosae quaerendum putasti —

f. 70^b Iustus enim ex fide uiuit. Vale *etc.* xxii. | Ambrosius. orontiano. | Quaesisti⁸⁾ a me utrum anima caelestis esse ui|deatur —

f. 72^b solemur⁹⁾ gloriae¹⁰⁾ xxiii | Ambrosius. orontiano. | Superior¹¹⁾ epistola tuae inquisitioni —

f. 76 quae praeparauit | d̄ns diligentib. eum. xxiii. | Ambrosius orontiano. | Concatenantur¹²⁾ sibi epistulae nr̄ae. ut tāquam | —

f. 77 interpellat et sp̄s Vale | *etc.* xxv. | Ambrosius marcello | Apud¹³⁾ me decursus est tui textus negotii —

f. 79 caritatis. et tranquillitatis. Vale *etc.* xxvi | Ambrosius. theodosio. imperatori. | Silentium¹⁴⁾ meum rupit. sermo clementiae tue | —

f. 80 com̄do d̄nō. xxvn. m. al. add.: diligat te d̄ns. quia tu dñi seruos diligis. | Ambrosius. eusebio ep̄o.¹⁵⁾ | Apparitor¹⁶⁾ praefecturae. qui propter ||

f. 80^b ad medicamenta sua reuer|tatur. Vale. *etc.* | Explicit liber v. Incipit liber vi. xxvi sic | Ambrosius. Sabino episcopo | Paulinum¹⁷⁾ splendore generis in partibus —

¹⁾ l. e. 1232 b — ²⁾ l. e. 1239 c — ³⁾ l. e. 1273 b — ⁴⁾ praestrieti —

⁵⁾ l. e. 1234 a — ⁶⁾ l. e. 1241 b — ⁷⁾ l. e. 1263 d — ⁸⁾ l. e. 1074 a —

⁹⁾ consolemur — ¹⁰⁾ Vale *etc.* add. — ¹¹⁾ l. e. 1077 c — ¹²⁾ l. e. 1082 b —

¹³⁾ l. e. 1276 a — ¹⁴⁾ l. e. 1165 b — ¹⁵⁾ om — ¹⁶⁾ l. e. 1167 a — ¹⁷⁾ l. e.

1178 b

f. 83^b Cuius am|mietus. non temporalis sed aeternus est
xxviii. | Ambrosius eromatio. | Numquidnam¹⁾ mentitur d̄s. sed non
men|titur —

f. 86 aptū nec uirib. Vale *etc.* xxx. | Ambrosius. orontiano. |
Mouere²⁾ te insinuasti mihi lectio³⁾ ΕξΑΗΜΕΡΩ. | —

f. 91 in caelo triumphauit. Vale *etc.* xxxi. | Ambrosius. ualentiniano imperatori | Etsi⁴⁾ superioris legationis meae fides ita adpro|
bata —

f. 94 inuoluero⁵⁾ bellum tegentem. Vale.⁶⁾ xxxii. | Ambro-
sius. orontiano. | Diuisionem⁷⁾ egregie aduertisti proph&i|cā —

f. 98 cuius⁸⁾ est om̄is honor | s̄ep & ḡla. Vale *etc.* xxxiii | Am-
brosius. Sabino. | Remisisti⁹⁾ mihi libellos. quos tuo iudicio proba-
tores —

f. 99^b inciderit attexere. Vale f̄r et dili|ge amantē tui quia plu-
rimum te diligo. xxxiii. | Ambrosius. Sabino | Quoniam¹⁰⁾ tibi quoq.
conplacuit n̄rarum usus —

f. 100 ut d̄ns nobis|cum sit Vale *etc.* xxxv. | Ambrosius. Sa-
bino. | Lecto¹¹⁾ exēmero. utrum paradisum subtexuerim —

f. 102^b tanto maiora pericula. Vale. | *etc.* xxxvi. | Ambrosius.
sisinnio. | Quod¹²⁾ filio n̄rō remisisti meo rogatu. quia te inconsul|to —

f. 103^b excitandum arbitrati sunt. Vale *etc.* Explīc liber | vi.
Incipit. liber. vii. xxxvii. || f. 104 Ambrosius. constantio. | Suscepisti¹³⁾
munus sacerdotii et in puppe —

f. 110 moderatorē potestatū omnium. Vale. | *etc.* xxxviii. | Am-
brosius. Sabino. | Transmisi¹⁴⁾ petitum codicem scriptum aptius
atq, enoda|tius. —

f. 111 in opere significauit. Vale et nos | dilige ut facis.¹⁵⁾
xxxviii. | Ambrosius. eusebio. | Faustinus¹⁶⁾ uterq, tibi redditus est.
nōb utrūq, ambro|sium pignus —

f. 112 se in uleus *sic*¹⁷⁾ excussit. Vale *etc.* xl. | Ambrosius.
Sabino. | Quem¹⁸⁾ scripsisti maledici seminatorem sermo|nis¹⁹⁾ —

—¹⁾ l. e. 1135 b —²⁾ l. e. 1129 b moveri —³⁾ lecto —⁴⁾ l. e. 1035 e
—⁵⁾ involuero —⁶⁾ om. —⁷⁾ l. e. 1136 a —⁸⁾ cui —⁹⁾ l. e. 1151 e —
¹⁰⁾ l. e. 1153 e —¹¹⁾ l. e. 1142 a —¹²⁾ l. e. 1279 e —¹³⁾ l. e. 879 b —
¹⁴⁾ l. e. 1150 b —¹⁵⁾ quia nos et te diligimus add. —¹⁶⁾ l. e. 1168 a —
¹⁷⁾ illaesus —¹⁸⁾ l. e. 1143 —¹⁹⁾ sermonis seminatorem

f. 115^b deniq, adornat fugam. Vale *etc.* xli. | Ambrosius. ireneo. | Clamauit¹⁾ pdix. congregauit quae non | —

f. 117^b ut sit sapiens. Vale *etc.* | Ambrosius. siricio. xlii | Prisco²⁾ amico et equaelio³⁾ meo dedisti | — adipisci gratiae. Vale *etc.* xliii. | Ambrosius. attico. | Prisco⁴⁾ meo dedisti litteras. priseus meus mihi redidit — priseus aduenerit. Vale *etc.* xiii. sic | Ambrosius felici. | Misisti⁵⁾ mihi tubera. et quidem mirae magnitudinis —

f. 118 redimendum putas. uale et nos amantes | tui dilige *etc.*⁶⁾ xlv | Ambrosius. romulo. | Cum⁷⁾ sis in agro. miror qua ratione de me que|rendum —

f. 118^b panes dič dñs. uale *etc.* xlvi | Ambrosius. titiano | Venits⁸⁾ tibi innocens uictoria —

f. 119 offendis. Vale & nos dilige ut filius. quia nos te | ut parentes diligimus. xlvii. | Ambrosius siricio. | Gratum⁹⁾ est mihi cum litteras accipio tuas. | —

f. 119^b in israhel. Vale et nos dilige. quia et nos | amantem nři et parentem diligimus. xlviii. | Ambrosius. foegadio¹⁰⁾ et delfino ep̄is. | Polibius¹¹⁾ filius nř cum de africanis regressus | partib. —

f. 120 orate pro nobis. quia ego uos diligo. xlviii. | Ambrosius. romulo. | Epistolarum¹²⁾ genus propterea reptum. ut quida | —

f. 122 eligendum | & sequendu (e. s. *add. m. al.*) sit. Vale *etc.* | Ambrosius seuero eþo. | Ex¹³⁾ ultimo persidis profectus sinu. iacobus frater et conpþr nř | —

f. 122^b a nemine diiudicat²⁾. | Vale *etc.* | Ambrosius studio. li. | Recognosco¹⁴⁾ purae affectum mentis & fidei studium —

f. 123^b in necessitate sit legis. Vale *etc.* | Ambrosius. anatolio¹⁵⁾. munerio¹⁶⁾. seuero. .lii. | Filippo machedonio. ammiano. theodosio. Eutropio. claro. | —

f. 125^b sicut lilium floreat. Valete *etc.* | Ambrosius ep̄s anisio fratri. | Iam¹⁷⁾ dudum te¹⁸⁾ teneo. et si nuñ primo¹⁹⁾ lego. meritisq. comptum —

¹⁾ l. e. 1069 a — ²⁾ l. e. 1283 b — ³⁾ aequaevo — ⁴⁾ l. e. 1284 b —

⁵⁾ l. e. 888 a — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. e. 1231 b — ⁸⁾ l. e. 1164 c — ⁹⁾ l. e. 1282 b —

¹⁰⁾ Segatio — ¹¹⁾ l. e. 1283 b — ¹²⁾ l. e. 1225 a — ¹³⁾ l. e. 1182 b —

¹⁴⁾ l. e. 1040 a — ¹⁵⁾ l. e. 955 c — ¹⁶⁾ Numerio — ¹⁷⁾ l. e. 959 b — ¹⁸⁾ om. —

¹⁹⁾ primum

f. 126^b testamentum pacis | custodias. Vale *etc.* | Ambrosius. candidiano fratri. *LIII.* | Summus¹⁾ quidem splendor — sermonibus. dilige *etc.* | Explicit. lib*vii.* Incipit liber. *viii.* | Ambrosius. ireneo *lv.* | Quaeris²⁾ * a me eur dñs dñ manna. —

f. 128 summenda populo forent. Vale *etc.* | Ambrosius. iusto. *.lvi.* | Negant³⁾ plerique n̄os secundum artem scripsisse nec nos obnitimur. —

f. 130 natura et substantia | Vale *etc.* *lvii.* | Ambrosius. syagrio. | Prospiciendum⁴⁾ ēē. ne de nro obloquantur iudicio —

f. 134 se praeverent misericordia. | Vale *etc.* *lviii.* | Ambrosius siagrio. | Quae⁵⁾ sint in n̄o iudicio decursa. —

f. 138^b acerba et grauis contumelia. Vale *etc.* *.lviii.* | Ambrosius paterno. | Paterni⁶⁾ quidem unanimi mei saluationem⁷⁾ legi —

f. 140 carissima pronepotes. Vale cum tuis omnibus. | Ambrosius cinegio. *.lx.* | Quam⁸⁾ ingenuo commendasti pudore. — ad uerecundiam. Vale *etc.* | Ambrosius antonio. *.lxI.* | Numquam⁹⁾ est acitus¹⁰⁾ mihi. nec umquam tuo me —

f. 140^b non defuisse | arbitrer. Vale *etc.* | Ambrosius. alipio. *.lxii.* | Anthiocus.¹¹⁾ u. ē. reddidit mihi eximi&atis tuae — referre quod acceperat. Vale *etc.* *.lxiii.* sic | Explicit liber *viii.* Incipit lib*viii.* | Ambrosius uigilio. | Poposcisti¹²⁾ a me institutionis tuae insignia. qm̄ nouus | adscitus¹³⁾ es ad sacerdotium. —

f. 148 insidiae succedant. Vale *etc.* *.lxiii.* | Ambrosius. ireneo. | Decursa¹⁴⁾ lectione ap̄li. non perfunctorie mortus es. | —

f. 150^b et uenia donatur. Vale *etc.* *.lxv.* | Ambrosius. ireneo. | Audit¹⁵⁾ fili hodie lectum in ap̄lo quia lex pedagogus nr̄ | —

f. 152^b quos timebatis. | Vale *etc.* *.lxvi.* | Ambrosius clementiano. | Etsi¹⁶⁾ sciam quod nihil difficilius sit quam de ap̄li lectione —

f. 154 exurgit plenitudinis xp̄i. Vale *etc.* *.lxvii.* | Explicit ep̄la. II. Incipit epistola. *iii.* | Ambrosius orontiano. | Si¹⁷⁾ abraham credidit dō et reputatum est ei —

¹⁾ l. e. 1286 a — ²⁾ l. e. 1219 b — ³⁾ l. e. 912 a — ⁴⁾ l. e. 891 b — ⁵⁾ l. e. 898 c — ⁶⁾ l. e. 1183 b — ⁷⁾ salutationem — ⁸⁾ l. e. 1282 a — ⁹⁾ l. e. 1284 c — ¹⁰⁾ es tacitus — ¹¹⁾ l. e. 1284 b — ¹²⁾ l. e. 982 c — ¹³⁾ accitus — ¹⁴⁾ l. e. 1251 b — ¹⁵⁾ l. e. 1254 b — ¹⁶⁾ l. e. 1257 b — ¹⁷⁾ l. e. 1267

f. 155^b et ego munido. Vale etc. LXVIII. | Explicit epistola. III.
Incipit epistola. III. | Audisti¹⁾ fr̄ lectionem euangelii in qua decursum est. | --

f. 157 nocere se credunt. | Vale etc. LXVIII. | Ambrosius ireneo. | Etsi²⁾ iam superiore epistola. hanc quam proposuisti —

f. 160 sed pleteret. Vale etc. Explīc ep̄la. III. ad gal̄s. LXX. | Ambrosius constantio. | Non³⁾ mediocris plerosq; mouet quaestio. quae causa circumcisio —

f. 165 si qua pro religionis obsequio | deseruntur. Explicit lib. VIII. Incipit lib. X. feliciter. | Ambrosius theophilo. .LXXI. | Non⁴⁾ habeat⁵⁾ quod urgeat euagius et habet quod metuat | —

f. 166 huiusmodi examinis adipiscamur. LXXII. || f. 166^b De⁶⁾ bonoso direx̄ ep̄o. quibus uel pro ueritate uel pro modestia | —

f. 167 unde uīae normam expectamus sententiae.|| f. 167^b Ambrosius ep̄s. beatissimo p̄cipi et xp̄ianissimo imp̄ri ualentiniiano. LXXIII. | Cum⁷⁾ om̄s homines qui sub dictione romana sunt uobis militent —

f. 170 intellegis profuturum. LXXIII. | Explīc epistola sc̄i ambrsii. sic ep̄i | Incipit. relatio. simmachi praefecti. urbis. romae.⁸⁾ | Vbi⁹⁾ priuum senatus amplissimus. semperq. uī subiecta legibus —

f. 173 principis non fuisse. | Explīc relatio symmachii uiri clarissimi p̄fti | urbis. Incipit ambrosii ep̄i contra relationē¹⁰⁾ || f. 173^b Ambrosius ep̄s. beatissimo. principi. et clementissimo. imp̄ri | ualentiniiano. aūḡ. | Cum¹¹⁾ uir clarissimus p̄fectus urbis symachus ad elemtiam —

f. 179^b iudicas c̄uenire. LXXVI. | Clementissimo principi. ac beatissimo imperatori theodosio aūgo. ambrosius episcopus. | Exercitus¹²⁾ semper iugibus fere curis sum imperator beatissime | —

f. 185 nec¹³⁾ si necesse. eēt audires in ecclesia.|| f. 185^b Incipit contra auxentium.¹⁴⁾ LXXVII. | Clementissimo imp̄ri. et beatissimo augusto. ualentiniiano. | ambrosius ep̄s. Dalmatius¹⁵⁾ me tribunus et notarius —

¹⁾ l. c. 1271 a — ²⁾ l. c. 1042 b — ³⁾ l. c. 1243 c. — ⁴⁾ l. c. 1170 a —

⁵⁾ habet — ⁶⁾ de causa Bonosi ex Capuanae synodi decreto iudicanda l. c.

1172 b — ⁷⁾ l. c. 961 b — ⁸⁾ urbis praefecti — ⁹⁾ l. c. 966 b — ¹⁰⁾ om. —

¹¹⁾ l. c. 972 a — ¹²⁾ l. c. 1101 c — ¹³⁾ ne — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ l. c. 1063

f. 187^b qui palatii secreta | nec quaero. nec noui. LXXVIII. | Ego ambrosius ep̄s hunc libellum obtuli clementissimo. imperatori et beatissimo augusto ualentiniano | Incipit contra¹⁾ auxentium de basilicis tradendis. | Video²⁾ uos pr̄ter solitum subito ēē turbatos. atq. adseruantes mei. —

f. 193 ad redimenda n̄a peccata donauit. Explīc LXXVIII. | Q̄m³⁾ omnibus epistolis fere sollicite quaeris de eccl̄a | —

199^b suā expleant. | Incipit de obitu theodosii⁴⁾ imp̄. ubi diei quadragesime eius | fecit uerbū ambrosius. LXXXI. | Hoc⁵⁾ nobis motus terrarū graues. hoc iuges pluviae minabunt. —

f. 208^b tenebis hospitio. ||

AMBROSIUS de fide, de spiritu sancto, de incarnatione dominica.

267. membr. 8. foliorum 183. saec. IX—X.

f. 1⁶⁾ Ueber der Zeile liß seī ambr̄ ad granū impre de fide | Epistola augusti gratiani ad domnū ambrosiū⁷⁾ | Ambrosio religioso sacerdoti omnipotentis dī. gratianus augustus. | Cupio ualde — quē colimus ihm xpm.⁸⁾ Expl̄ | Incipit de fide liber primus. seī ambrosii ep̄i | Regina⁹⁾ austri uenit audire —

f. 1^b pietatis exemplum. | Expositio fidei.¹⁰⁾ Adsertio autē nostrae fidei —

f. 2 sed unitate naturae | De dō uno. Vnū ergo dī non duos aut tres deos dicimus. —

f. 17 qui id etiā tuis ope|ribus contulisti. Explicit liber primus. | Incipit liber secundus m. s. XIV add.: pme partis | Satis ut arbitror libro superiore sancte imperator. | edoctū est —

f. 32^b fidei suē tropea mereatur. Explicit | liber. ii. de fide. Incipit liber eiusdem. iii. | quoniam clementissime imperator gratiane¹¹⁾ (g. add. m. post.) instruen|di tui gratia —

¹⁾ sermo contra — ²⁾ l. e. 1007 c — ³⁾ ? — ⁴⁾ oratio add. imp̄ — ambr. fehlt — ⁵⁾ l. e. 1385 a — ⁶⁾ Vorn und hinten je zwei Blätter dem Anschein nach aus einer Handschrift der vitae pontificum des Anastasius (saec. XI—XII) — ⁷⁾ Gratiani ad Ambrosium epistola XVI 875 b — ⁸⁾ Iesu Christi — ⁹⁾ l. e. 527 a — ¹⁰⁾ Die Capitelüberschriften fehlen — ¹¹⁾ om.

f. 49 aduersarii cruentatū sed xp̄i p̄miis coro|natum. Explicit lib.
m. Incipit liber. iii. | Consideranti mihi imperator auguste. qua
ratione sic | —

f. 67 brachiis crucis umbra uelaret. Explicit | liber iii. incipit
liber quintus. | Quisnam est fidelis seruus et prudens quem constituit
dñs | —

f. 98 sed ex carnis infirmitate me|titur. amen¹⁾. Explicit liber. v.
| Incipit liber. vi. | Ambrosio²⁾ religioso sacerdoti omnipotentis dī
gratianus | augustus. Cupio ualde — quem colimus īhu xp̄i. Tituli. libri.
i. | i. Non esse inter creaturas sc̄m sp̄m —

f. 98^b (xviii) ita et filius et | sp̄s dī. Tituli libri. ii. | i. Quia
dñs sp̄s quia uirtus sp̄s —

f. 99 (xi) sic et spiritus reuelauit. | Tituli libri. iii. | i. Quia
sp̄s super xpm. et sicut filius —

f. 99^b (xxiiii)³⁾ Quia omnipotens etiam sp̄s sc̄s. | Hierobaal³⁾ cum
sub arbore ut legimus quercum⁴⁾ tritici | —

f. 122^b (xxviii)⁵⁾ & mērtrices in lacū⁶⁾ Iezabel se cruore
lauerunt. | Finit liber vi. | Incipit liber vii. | Etsi in libro primo ueteris
historię lectione patefactum sit. | —

f. 143 nā qui imparem⁷⁾ nescit fecit⁸⁾ aequalem | Explicit liber.
vii. || f. 143^b Incipit liber viii. Superiore⁹⁾ libro | euidentibus testi-
moniis scripturarū docuimus ap̄los | —

f. 166^b (xxix)¹⁰⁾ detra|hes eum. qui alta scrutatur dī. | Explicit
de sp̄ū libr. viii | Incipit liber. viii de incarnatione¹¹⁾ | Debitū¹²⁾ cupio
soluendū sed hestnos meos n̄ inue|nio —

f. 183^b et per omnia | p̄enetrans. Spirituum intellegibilium. |
Explicit liber viii. | O-C H O-C H Θ Ω O-C H Y Δ Ω O-C Y Δ Ω O-C // N H:||

*AMBROSIUS de fide, de spiritu sancto, de incarnatione dominica, de
sacramentis, de Nabuthe.*

§760. membr. Grossoctav. foliorum 193. saec. IX—X.

Vorsetzblatt In hoc uolumē etc.

¹⁾ om. — ²⁾ cf. f. 1 — ³⁾ de spiritu sancto libri tres ad Gratianum Augustum
l. c. 703 b. Hierobaal — ⁴⁾ quercu — ⁵⁾ XVI — ⁶⁾ laeu — ⁷⁾ se imparem —
⁸⁾ facit — ⁹⁾ superiori — ¹⁰⁾ XXII — ¹¹⁾ de incarnationis dominicae sacra-
mento liber unus l. c. 817 — ¹²⁾ fratres add.

f. 1 Iste liber est — sub nō 33. | Liber sēti .33. columbani de bobio | Liber fidei¹⁾ primus sc̄i ambrosii ad gratianum imp̄rm.²⁾ | Regina³⁾ austri uenit audire sapientiā salomonis ut in libro regnorū | — *Unten* Iste liber ē sc̄i columbani de bobio m. s. X.

f. 13 qui⁴⁾ & iā tuis operibus contulisti. Explicit liber primus. | Incipit liber secundus | Satis ut arbitror libro superiore sancte imperator. —

f. 26^b fidei suę tropea mereatur | Explicit liber secundus || f. 27 Incepit liber tertius. testimonia libri tertii.⁵⁾ | Quia altissimus dī filius | — quod unus sit filius eum patre substantię. | Qm̄ clementissime imperator instruendi tui ḡra —

f. 46 aduersarii eruentum⁶⁾ sed xp̄i p̄miis | coronatum. Explicit lib. iii. Incipiunt capitula libri. iii. | 1 De eo quod scriptū. ē. om̄is uiri caput xp̄s est. caput aū mulieris uir. Caput xp̄i d̄s. | — viii⁷⁾ Quod uit̄ se filius sc̄dm incarnationem dixerit. | Consideranti mihi imperator auguste qua ratione —

f. 55^b salutaribus | brachiis crucis umbra uelar&. Explicit liber quartus || f. 56 Incipiunt capitula libri. quinti. | De eo quod scriptum est ut cognoseant —

f. 56^b Non est uīm seire tempora & annos quē pater posuit in sua potestate. Expliē capit̄ libri. Incipit liber.v. | Quisnam est fidelis seruus & prudens quē constituit dñs | —

f. 78^b sed ex carnis infirmitate metitur. || f. 79 Incep̄ ep̄la gratiani impris ad sc̄dm ambrosium ep̄m.⁸⁾ | Ambrosio religioso sacerdoti omnip̄is dī. gratianus augustus. Cupio | ualde⁹⁾ quē recordor — colimus ihu xp̄i. | Incipit liber primus sēti ambrosii. de trinitate¹⁰⁾ (m. s. XV.) | Hierobaal¹¹⁾ eū sub arbore ut legimus quēcū tritici messē uirga cederet. | —

f. 93 & mer&rices illacu¹²⁾ Iezabel se cruroe lauerunt. | Explicit lib primus felicit̄. Incipit liber sc̄ds. || f. 95^b Etsi in libro primo ueteris historię lectione —

f. 110^b nam qui se inparem | nescit fecit¹³⁾ aequalem. Explicit liber secundus felicit̄ || f. 111 Incipit liber tertius | Superiore¹⁴⁾ libro euidentib. testimoniiis —

¹⁾ de fide — ²⁾ Augustum — ³⁾ XVI 527 a — ⁴⁾ id add. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ eruentum — ⁷⁾ XII — ⁸⁾ Gratiani ad Ambrosium ep. l. c. 875 b — ⁹⁾ ut add. — ¹⁰⁾ de spiritu sancto — ¹¹⁾ l. c. 703 b — ¹²⁾ in lacu — ¹³⁾ facit ¹⁴⁾ superiori

f. 127^b sed quomodo detrahes e. qui alta serutat2 di. | Explicit liber tertius. Incipit lib7 quartus.¹⁾ | Debit8) eū disoluendū.³⁾ sed hesternos meos —

f. 140^b penetrans. spirituum intellegibilium. | Explicit deo gratias amen. | Incipit libellus fidei sci ambrosii. | Vnus⁴⁾ ds sic scriptū e. Audi isrl dñs ds tuus ds unus —

f. 141^b deputata sunt, non colenda. Explicit libellus fidei sci ambrosii. | amen. || f. 142 Incipiunt libri sci ambrosii de trinitate⁵⁾ | Tu⁶⁾ unus ds pater &⁷⁾ fili & sce sps qui unitam⁸⁾ dītatē nobis declarasti. —

f. 146 sci sps fecisse memini.⁹⁾ | Explicit lib. I. de unitate trinitatis.¹⁰⁾ Incipit | liber secundus de propriis personis et¹¹⁾ unito nōe diuinitē.¹²⁾ | Nunc per singula nomina personarum. —

f. 148^b tantū dieas &¹³⁾ filiū & scm spm¹⁴⁾ | Expl lib. II. de propria personis. et de unito nōe diuinitatis. || f. 149 Incipit liber tertius de assūtione hominis.¹⁵⁾ | Quemadmodum in dītatē¹⁶⁾ una equalitatē —

f. 154^b omīis infirmitas¹⁷⁾ homini. et imputanda. | Expl lib tertius. Incipit lib7 quartus de singulis | nominibus aduersus nouellas hereses potentini¹⁸⁾. | hinc¹⁹⁾ iam de singulis nominibus atq. personis. Identidē refers²⁰⁾ mihi. —

f. 157^b in psonis pfecte | distinguntur.²¹⁾ Expl lib7 quartus de singulis noib; | aduersum nouellas hereses potentini. | Incipit lib7 quintus de una²²⁾ ac sempiterna | substantia trinitatis. | hic contradicentis psona et arriomanitarum cur cone|xus²³⁾ —

f. 161^b inuisibilis plenitudo diuinitatis²⁴⁾ || f. 162 Expl lib. v. Incip lib vi. de beatitudine filii dī²⁵⁾ | et de praescriptione²⁶⁾ sectae pessimae. | Posco a te de unito deitatis nomine multifarie dictū | —

¹⁾ de incarnationis dominicae sacramento liber unus — ²⁾ l. c. 818 — ³⁾ fratres eupio solvendum — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Vigilii Tapsensis de trinitate lib. XII quos edidit sub nomine S. Athanasii, episcopi Alexandrini. — ⁶⁾ LXII 237 b — ⁷⁾ unigenitus deus filius, deus spiritus sanctus — ⁸⁾ unam — ⁹⁾ me memini — ¹⁰⁾ de unita trinitate deitatis — ¹¹⁾ de add. — ¹²⁾ trinitatis — ¹³⁾ sic profitearis esse — ¹⁴⁾ spiritum sanctum — ¹⁵⁾ contra Marcellinum haereticum add. — ¹⁶⁾ in una deitate eademque — ¹⁷⁾ passionis add. — ¹⁸⁾ novellam haeresim cuiusdam Potentini Urbici — ¹⁹⁾ hic — ²⁰⁾ refer — ²¹⁾ ostenduntur et deitatis — indicatur — ²²⁾ unita — ²³⁾ confessus — ²⁴⁾ Unde ne malus — investigandum sit add. — ²⁵⁾ fidei — ²⁶⁾ proscriptione

f. 165 deitas in eo uidebatur¹⁾). | Expl lib. vi. Incipit lib. vii. de professione regulae catholicae cum increpatione heretica²⁾). | Propter qđ impensissime obseero tu³⁾) sublimitatis gloriā | —

f. 167 eorū⁴⁾) operatio in factura. | Expl lib. viii. de professione regulae | catholicae cum increpatione heretica. || f. 167^b *Ueber der Zeile m. s. XV: Amō de iničiādis sacramētis⁵⁾ | Celebrata⁶⁾ actenus mysteria scrutaminum inquisitum est ne immunditia —*

f. 169^b fortius recensis⁷⁾ ubi s̄ fideles⁸⁾). || f. 170 Finit liber primus. incipit liber secundus.⁹⁾ | De¹⁰⁾ sacramētis quę accepistis sermonem adorior —

f. 174 uitę preferas temporali¹¹⁾). Finit lib. ii. Incipit lib. tertius | Hesterno de¹²⁾ fonte disputauimus cuius species ueluti quedam | —

f. 176 de sacramētis ipsius¹³⁾ tractabimus. Finit lib. iii. Incipit lib. iii. | In ueteri testamēto sacerdotes frequent² in primū tabernaculum | —

f. 178^b semp & in oīna sc̄la seculorū. | Amen. Explicit lib. iii. Incipit lib. v. | Hesterno sermo nr̄ atq.¹⁴⁾ tractatus usq. sc̄i altaris sacramēta deductus | —

f. 181 semp & in oīna sc̄la seculorū.¹⁵⁾ | Explicit liber quintus Incipit lib. sextus | Sicut uerus. ē. dī filius dñs nr̄ ih̄s x̄ps. Non —

f. 182^b uirtutis. ē. non pudori.¹⁶⁾ ē. Tamen quomodo possis orare¹⁷⁾ über die Hälften der Seite leer || f. 183¹⁸⁾ mulieris grauitas & pudicitię¹⁹⁾ &*ius²⁰⁾ bona conuersatio ut uirū suū uoc& —

f. 183^b semp & in oīna sc̄la seculorū. | Amen. ||

f. 184 Nabutę²¹⁾ historia tempore uetus est usu cotidiana. | Quis enim diuitum —

f. 193^b Parricide Cain peccasti qui esce. ut modū peccato suo imponer&.²²⁾ cogitationes ūrē²³⁾) ||

¹⁾ sicut dixit — fiat add. — ²⁾ haereticorum — ³⁾ om. — ⁴⁾ eiusdem trinitatis — ⁵⁾ Maximi Taurinensis (app.) sermo VII de die dominicae ascensionis — ⁶⁾ LVII 853 d celebrait — mysteriis — ⁷⁾ fueris, recenses — ⁸⁾ incipias — recenseri add. — ⁹⁾ Ambrosii de sacramentis lib. I. — ¹⁰⁾ XVI 417 — ¹¹⁾ Per Christum — amen add. Ende des zweiten Buches — ¹²⁾ die de — ¹³⁾ ipsis — ¹⁴⁾ ac — ¹⁵⁾ amen add. — ¹⁶⁾ pudoris — ¹⁷⁾ l. c. 458 b — ¹⁸⁾ l. c. 459 a — ¹⁹⁾ pudicitia — ²⁰⁾ eius — ²¹⁾ Ambrosii de Nabuthe Jezraelita liber unus. XIV 731 a. Von hier an eine spätere Hand, saec. X—XI. — ²²⁾ poneret — ²³⁾ l. c. 753 a

AMBROSIUS de fide, de spiritu sancto, de incarnatione dominica, de dignitate sacerdotali, de mysteriis, de sacramentis, de officiis.

266. membr. fol. foliorum 195. saec. IX.

f. 1 Inciunt nomines. sacerdotales. fr̄s | huḡtus. ps̄b. Leutric'. monac'. | hadlebtus. Berengarius. Theotrad. | Viuerius. Rotrad. Randin'. Giselmund. | Aldbtus. Heligaud. | Noduinus. Sicauð. | Lantharius. Drotbt'. Leotuuald. | Irmensulfus. hodo. Lantharius. similt | Ermenharius. Rodouuard. Bernegarius. | Odold. (ex Otold.) Audinus. | *Folgen vier Alphabete, zuerst das einer Geheimschrift, dann ein Runenalphabet mit übergeschriebenen Namen¹⁾, schliesslich das griechische und hebräische Alphabet ||*

f. 1^b In hoc corpore continent | libri. sc̄i. ac beatissimi ambrosii ortodoxi ep̄i | de trinitate libri. v. | De dominica incarnatione liber unus | de pastoribus liber unus | de misteriis liber unus | de sacramentis libri vi | de officiis libri. iii. | Ambrosio. ²⁾ religioso sacerdoti omnipotentis dī gratianus augustus | Cupio ualde³⁾ quem recordor absentem —

f. 2 quem colimus ihū xpi. Explicit | Epistola gratiani augusti | ad sc̄m ambrosium epm incipt | Ambrosio religioso sacerdoti omnipotentis dī. gratianus | augustus. cupio ualde quem recordor absentem — quē colimus ihū xpi. explicit || 2^b Incipit liber sc̄i ac beatissimi. ambrosii. ortodoxi | episcopi. de⁴⁾ trinitate | ad gratianum imperatorē | Regina⁵⁾ austri uenit audire sapientiam salomonis. in libro regnorū legimus. hirā quoque rex ad salomonem misit ut cognosceret eum. | tu quoque sancte imperator (*corr. m. al.*) gratiane u&eris imitator | historiae —

f. 3 sed unitate naturae. De dō uno⁶⁾ | Vnū ergo dī non duos aut tres deos dicimus. ut impia arrianorū | —

f. 15^b (vii) ⁷⁾ inuisibilis aut bonus non ēē. qui⁸⁾ &iā tuis operibus contulisti. | Finit liber primus. Inciunt capitula | libri secundi. | i Quod arriani bonum dī filium negent. | — iii. De dō

¹⁾ Nach meiner Mittheilung von Dietrich herausgegeben Germania N. R. I S. 77 ff. Die Handschrift stammt übrigens nach meiner Ansicht aus Corbie in Frankreich, nicht aus Corvey in Westfalen — ²⁾ Gratiani ad Ambrosium epistola XVI 875 b — ³⁾ ut add. — ⁴⁾ de fide ad Gratianum Augustum libri quinque — ⁵⁾ l. c. 52 — ⁶⁾ Die Capitelüberschiften fehlen — ⁷⁾ XXII — ⁸⁾ id add.

maiestatis dī filio | Incipit liber secundū de patre et filio¹⁾). | Satis ut arbitror libro superiore sēcē imperator edictum —

f. 26^b (iii)²⁾ fultus auxilio fidei | suae trophea mereatur. | Explicit liber secundus de patre et filio³⁾) | Non eē. inter creaturas sp̄m nee inter | omnia sed super omnia. —

f. 27 Quia sicut pater flumen | ita et filius ita et sp̄s dī | Expliciunt capitula in libro .i. | Incipit liber primus de scō sp̄u. | Hierobaal⁴⁾ sub arbore ut legimus quercus⁵⁾ —

f. 45 (xx)⁶⁾ & meretrices ad lacum⁷⁾ iezabel se crux lauerunt; | Explicit liber primus de sp̄u scō | i Quia dñs sp̄s quia uirtus sp̄s sicut filius uirtus & pāt uirtus | —

f. 45^b (xii) Quia sicut filius patrem nouit & pāt filiū sic & sp̄s patrē dñm nouit | & sicut pāt reuelat nobis q̄ sua s̄ sic & filius. sic & sp̄s reuelat. | Incipit liber .ii. de sp̄u scō | Etsi in libro primo libro⁸⁾ (corr. m. al.) uete ris historiae lectione patefactum —

f. 62^b (xii)⁹⁾ Nam qui | se inparem nescit fecit¹⁰⁾ aequalem; Finit liber. ii | Incipiunt capitula libri .iii. de sp̄u scō | i Quia sp̄s super xpm & sicut filius sp̄m misit et sp̄s filiū dī misit | —

f. 63 (xxii) Quia om̄ps & iā sp̄s s̄cs; | Expliciunt capitula libri tertii de sp̄u scō | Incipit liber. iii. de sp̄u scō | Superiori¹¹⁾ libro euidentibus testimonii scripturarum docuim'. —

f. 64 dñs misit me¹²⁾ & sp̄s eius; i Quia sp̄s super — misit¹³⁾ | Quis. ē. qui dicit misit me dñs —

f. 84 (xxii) Sed quomodo detrahes eū qui alta scrutat² dī. | Explicit liber tertius de sp̄u scō feliciter | Incipit liber sc̄i ambrosii | de incarnatione dominica¹⁴⁾ | Debitum¹⁵⁾ cupio soluendum sed hesternos meos non inuenio creditores —

f. 101 om̄na spectat.¹⁶⁾ et p̄ om̄na penetrans sp̄ū intellegibiliū; | Incipit sermo sc̄issimi ambrosii ortodoxi mediolanensis epi qui pastoralis dicit² | Si¹⁷⁾ quis fr̄ oraculum reminiscatur. quo fruge famulorum¹⁸⁾ de seruata sibi pecunia quā | —

¹⁾ de patre et filio *om.* — ²⁾ XVI — ³⁾ Buch 3—5 fehlen — ⁴⁾ l. c. 703 Hierobaal cum — ⁵⁾ quercu — ⁶⁾ XVI — ⁷⁾ in lacu — ⁸⁾ *om.* ⁹⁾ XIII — ¹⁰⁾ facit — ¹¹⁾ superiori — ¹²⁾ *om.* — ¹³⁾ quia — misit *om.* Das erste Cap. der Ausg. beginnt mit Superiori f. 63 — ¹⁴⁾ de incarnationis dominicae sacramento lib. unus l. c. 817 — ¹⁵⁾ fratres add. — ¹⁶⁾ spectans — ¹⁷⁾ XVII 367 b de dignitate sacerdotali — ¹⁸⁾ dominus frugi famulum

f. 107^b quae sc̄is in regna¹⁾ saeculorum dare p̄misisti.²⁾ Amen; | In nomine dñi nostri ih̄u xp̄i | Incipit liber beatissimi³⁾ ambrosii | mediolanensis epi primus liber de mysteriis⁴⁾ | De⁵⁾ moralibus cotidia- nū| sermonem habuim'. Cum uel patriarcharum ges̄ta uel puerbiorum—

f. 116^b consecunt² ueritatem regenerationis cooperet.⁶⁾ | Explicit liber de mysteriis feliciter | Incipit de sacrām̄tis lib̄ primus | De⁷⁾ sacramentis quae accepistis sermonem adorior —

f. 119 gratiam patris & filii & sp̄s sc̄i; cui trinitati ppetuum. ē.⁸⁾ | a sc̄is. & nunc et semp et in omnia saecula saeculorum. | Explicit liber primū sc̄i ambrosii de sacrām̄tis | Incipit eiusdem liber secundus | In diluio quoq; figuram baptismatis | praecessisse —

f. 121^b uitae p̄feras | temporali.⁹⁾ Explicit liber secundus de sacrām̄tis | Incipit eiusdem liber tertius fl̄etr | Hesterno die fonte¹⁰⁾ disputauimus. cuius species uelūti —

f. 123^b si dñō placet. de sacramentis ipsis tractabimus; | Explīc liber .iii. | Incipit liber .iii. | In ueteri testamento sacerdotes. frequen- ter in primū | tabernaculum —

f. 125^b inluminare dignet². p̄ unigenitum — f. 126 saecula saeculorum. am. add. m. post. Explicit liber quartus | Hesterno sermo nr̄ adtractatus¹¹⁾ usque ad sc̄i altaris sacramenta deduc- tus. ē —

f. 128^b Quis¹²⁾ contra nos. Ipsi ergo laus — saeculorum. Amen. | Explēt liber .v. Incipit liber vi | Sicut uerus est dī filius dñs nost̄ ih̄s xps non quem|ammodum —

f. 131 et ad praemia uirtutum puenire possetis (e in i). p̄ dñm — saeculorum; Amen | In nomine sc̄ae trinitatis | Incip̄ tract̄ sc̄i ambrosii conf̄ et epi de officiis¹³⁾ lib̄ primus | Non¹⁴⁾ adrogans uideri arbitror. si inter filios suscipiam affectum —

f. 161 profetice benedictionis inueniat. Apud eum | qui uiuit.¹⁵⁾ | Beatę memoriae ambrosii confessoris et epi. de officiis explicit liber primus. | Incipit liber secundus | Superiore libro de officiis tractauimus. que conuenire honestati —

¹⁾ in fine — ²⁾ perpetua add. — ³⁾ sancti — ⁴⁾ de mysteriis liber unus — ⁵⁾ XVI 389 a — ⁶⁾ operetur — ⁷⁾ l. e. 417 a — ⁸⁾ regnum add. — ⁹⁾ per Christum — amen add. — ¹⁰⁾ de fonte — ¹¹⁾ ac tractatus — ¹²⁾ qui — ¹³⁾ de officiis ministrorum — ¹⁴⁾ l. e. 23 a — ¹⁵⁾ et regnat — amen add.

f. 179 erit uobis eum in dñō ihū. cui est honor gloria | magnificientia potestas eū spū scō in secula seculorum. Am̄. || f. 179^b Explicit liber secundus. | Incipit liber. tertius. | Dauid propheta docuit | nos tamquā in ampla domo deambulare in corde n̄o & conuersari | —

f. 195^b compendio expressa. plurimum instructionis conferat; | Explicit de officiis lib. iii | sc̄i ambrosii epi ecclesiæ | mediolanis; ||

AMBROSIUS *de Isaac et anima, de bono mortis, de fuga saeculi,*

de Jacob et vita beata.

5759. membr. 8. foliorum 113. saec. IX—X.

Liber sc̄ti .34. columbani de bobio | Incipit. liber. beati. ambrosii. de isaac. et. anima. | In. patre.¹⁾ nobis. sc̄i. isaac. uel | origo satis expressa est.²⁾ uſ grā. Cū³⁾ ad —

f. 20^b q̄ his utit²⁾ seruare se debet et | custodire. Expl̄ de isaac et anima liber .i. || f. 21 Incipit liber secundus | de bono mortis. | Quoniam⁴⁾ de anima superiore | —

f. 42 decus. ḡla.⁵⁾ ppetuitas. a seculis et nunc et s̄ep. et in om̄ia sc̄la sc̄lo⁶⁾. amen. Expl̄ de bono mortis; | Incipit de fuga seculi. liber .iii. | Frequens⁶⁾ noſ de effugiendo sc̄lo isto⁷⁾ sermo; | atq; utinā —

f. 55^b Fuga hec nescit | frigus timoris. tremorē mortis. contractionē⁸⁾) ||

f. 56—63 mit ausradirter Schrift

f. 64 nedixit⁹⁾ dominus. Videtur naturę gratiam p̄tulisse cultioris labori. Et confirmauit | esau dicens. Iuste uocatum est nomen eius¹⁰⁾ | iacob. —

f. 66^b reconcilia|cionis futurę fidem auserint. Per domi|num n̄m ih̄m.¹¹⁾ cui regnum est a sc̄lis et nunc | et s̄ep et in omnia sc̄la seculorum. amen. Expl̄ || f. 67 Incipit de iacob et uita be|ata. liber

¹⁾ XIV 501 a — ²⁾ est expressa — ³⁾ cui — ⁴⁾ l. c. 539 a — ⁵⁾ gloria decus — ⁶⁾ l. c. 569 a — ⁷⁾ est add. — ⁸⁾ l. c. 585 a — ⁹⁾ l. c. 592 c — ¹⁰⁾ illius — ¹¹⁾ Christum add.

.iii. | Necessarius¹⁾ ad disciplinam bonis²⁾ sermo | omnibus³⁾ plenus
prudentię. et mens | —

f. 83^b si|bi ādsit summa animi tranquillitate | pfusus. Amen.⁴⁾
Explicit. de iacob et uita beata liber primus. Incipit liber secundus
|| f. 84 Superiore libro de uirtutū pre|ceptis disputauimus. sequenti
ela|roꝝ uirorum —

f. 104^b et q2 ſ̄os non potuit | uincere. & quia atroci peremptus
≈ morte. || f. 105—113 mit ausradirter Schrift ||

AMBROSIUS de mysteriis, de sacramentis, de paenitentia, alia.

296. membr. 4. foliorum 144. saec. X. ⁵⁾

f. 1 hęc ſ̄ nomina libroꝝ ſ̄ci iuentii. Expositiones | euangelioꝝ
sex. Vnū de uerbis dñi ſedm mat .i. | Al. ſedm marcū tertii ſedm
ihm quartum ſimiꝝ ſedm ihan̄ | v expositio esaie; vi flores euange-
lioꝝ. libros pph&arū .iii. | Pasionales. viii siue. uitas; de can-
tico canticō .i. | de templi ſeoꝝ .i. Regulas .iii. bestiarū .i. | librū .i.
inaronima ētra eluidiū; hymnarios iii | liſt ēmtarioꝝ in ritorieis. liſt de
agone xpiano. | Chronicō .i. Volumina ///ta gramatica .xxii. |
de arta medicina .i. Bibliotecas .n. Martyrolog/// | Missales duos.
dialogo/// I ||

f. 1^b Libri ſ̄ci ambrosii me|diolanensis epi unus de mysteriis. vi
de sacram̄tis | felit incipiunt. | De⁶⁾ moralibus cotidianum ser|monem
adior. —

f. 11^b ueritatem regenerationis cooperetur⁷⁾ Lib. * exp̄le. de
mysteriis | Incipit. *i. ⁸⁾ | De⁹⁾ sacramentis quae acce|pſtis sermonem
adior. —

f. 14^b gratiam patris & filii & ſps ſ̄ci. | Cui trinitati pp&uū
regnū ē¹⁰⁾ a ſeſis & nunc et semp. & in oīna | ſeſla ſeſorum. | Expli-
cit liber prim' ſ̄ci abrosii | de sacramentis. Itē eiusdem. | liber se-
undus. | In diluio quoque. figuram baptismatis —

¹⁾ l. e. 597 a — ²⁾ bonus — ³⁾ omnibus sermo — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ f. 2
unten: Io. Ioffridi — ⁶⁾ XVI 389 a — ⁷⁾ operetur — ⁸⁾ in mg. Incip .i. de
ſaſeram̄tis — ⁹⁾ l. e. 417 a — ¹⁰⁾ est regnum

f. 18 uitae p̄aeferas temporali.¹⁾ | Lib .ii. explic. || f. 18^b de saerām̄tis lib .iii. Incepit | Hesterno²⁾ de fonte disputauimus. cuius species | —

f. 21 de sacramentis | ipsis tractabimus. lib .iii. finit. | Incipit .iii. de sacra^{mentis}. | In ueteri testamento sacerdotes frequenter —

f. 25 plenius inluminare dignetur p̄ unigenitū | etc. sc̄orum.³⁾ Explicit liber .iii; | Incipit quintus beati ambrosii de saerām̄t' | Hesterno sermo nr̄ attractatus⁴⁾ (corr. m. al.) —

f. 28^b quis⁵⁾ contra nos. | Ipsi ergo laus & gloria — saeculorum. amen. | Explicet. liber .v. Incipit .vi. de saerām̄t || f. 29 Sieut uerus est dī filius dñs nr̄ ihs xps —

f. 32^b puenire possimus⁶⁾ (corr. m. al.). p̄ dñm nr̄m ih̄m xpm̄ | etc. saeculorum. amen. amen.⁶⁾ | Incipit tractatus domni ambrosii mediolanensis ep̄i ad marcellā | sororem suam de inuentione | corporum sc̄orum protasii et geruasii (p. e. g. m. al.) Dominae protasii et geruasii (eras.) sorori uitae atque oculis | preferendē frater. Quam⁷⁾ (ex Quia m. al.) nihil sc̄itatem tuam soleo sic | eorum p̄terire —

f. 37 in hodiernum diem differemus⁸⁾. Explicet. | Incipit libellus uenerabilis uiri | ambrosii. medioꝝ ep̄i qui pastoralis dicit | Si⁹⁾ quis fratres oraculum reminiscatur quo —

f. 44^b in regna¹⁰⁾ saeculorum dare pm̄sistī¹¹⁾. Amen. | In nomine sc̄ae trinitatis. incipit tractat' | sc̄i abrosii. de penitentia. aduersus nouatianū¹²⁾ | liber primus. | Si¹³⁾ uirtutum finis ille est maximus. —

f. 67 ut repressa magis quam assumpta¹⁴⁾ credatur. De penitentia lib .i. explicit. Incipit .ii. aduersū nouatianum | Etsi non pauca quae ad cohortationem penitentiae | —

f. 83 mundi istius nexu debemus | absoluere. | Explicit de penitentia lib secund | de paradiſo lib ambrosii | ep̄i felicit̄ incipit |

¹⁾ per Christum — amen. add. — ²⁾ die add. — ³⁾ amen add. — ⁴⁾ ac tractatus — ⁵⁾ qui — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. c. 1019a quia — ⁸⁾ differemus reliquias — ⁹⁾ XVII 567 b de dignitate sacerdotali — ¹⁰⁾ in fine — ¹¹⁾ perpetua add. — ¹²⁾ adv. Nov. om. — ¹³⁾ XVI 465 a — ¹⁴⁾ absumpta

De¹⁾ paradiso adoriendus sermo non mediocre mestum²⁾ (corr. m. al.) | —

f. 114^b metemus | ea quae sunt spiritalia. | Incipit de concordia testimoniorum sc̄i gregorii pape | urbis rome.³⁾ | Paulus⁴⁾ seruus ih̄i xp̄i in sc̄o euangelio sedm | iohannem non dico⁵⁾ uos seruos sed amicos. | Interragatio sic Quid est quod magister x̄ps | — serue bone & fidelis.⁶⁾ Responsio | Sine prejudicio alterius sententiae —

f. 129 ante acta non inputarentur. Finit. ||

f. 129^b W. cabilonensis ēps. dilecto fr̄i. W. archidiacono atq; arnulfo | archip̄sbitero salutē. Fr̄ gauseerann' uergiacensis p̄or | cōquerendo de uob̄ siē seitis nob̄ sepissime p̄clamauit. & in | psenti eorā s̄rm n̄rō⁹ cōuentu. grauissimā querimoniā | fēc; Mandam' g° atq; p̄cipim'. quatin' eccl̄is uergiacensis | eccl̄e ptinentib; p̄sbiteros collo- care put meli' potuerint | p̄fato gauseeranno ⁊ fr̄ib; ei' absq; ulla cōtrarietate p̄mitatatis. ita tam ut ius cabilonensis eccl̄e uidelicet obe- dientia. | sinodales seruiciū. iusticia in admissis. hospitalitas ubi | necessū fuerit nō deleant. s& firmiter teneantur. ||

f. 130⁷⁾ Obiectiones cōtra dicta sc̄i auḡ post mortē suā | et re- sponse prosperi ep̄i ut aiunt pro eo⁸⁾ | Incip̄ responsiōs. cū capū obiectionū uincentianarū | praefat̄ p̄missa | Quidam⁹⁾ xp̄ianae ac frat- nae caritatis oblii. in tantū existimationē — censeant | debere pu- nire¹⁰⁾ Explicit praefatio. | Obiectio. Quia¹¹⁾ dñs¹²⁾ ihs x̄ps non p̄ omniū¹³⁾ salute & redemptionē | sit passus. Responsio. Contra uulnus originalis peccati. | —

f. 134 uoluntatem dī sentiant¹⁴⁾ indicantem.¹⁵⁾ | Explīc responsiō lib̄ pro beato augustinō. ||

f. 134^b Incepit liber de locis et nominibus¹⁶⁾ | Quoniam¹⁷⁾ filii carissime superiore¹⁸⁾ p̄positionib; | tuis — breuitatis

¹⁾ XIV 275 a. In der Ausgabe geht nach einigen Handschriften die Bi- belstelle vorher — ²⁾ mediocrem aestum — ³⁾ Gregorii Magni concordia quo- rumdam testimoniorum s. scripturae — ⁴⁾ LXXIX 659 a — ⁵⁾ dicam — ⁶⁾ Et iterum: beatus — facientem add. — ⁷⁾ Von hier an eine etwas jüngere Hand — ⁸⁾ Prosperi Aquitani pro Augustino responsiones ad capitula obiectionum Vin- centianarum — ⁹⁾ II 177 a — ¹⁰⁾ puniri — ¹¹⁾ quod — ¹²⁾ noster add. — ¹³⁾ hominum add. — ¹⁴⁾ sentient — ¹⁵⁾ vindicantem — ¹⁶⁾ Eucherii Lugdunensis ep̄iseopi instructionum liber II. — ¹⁷⁾ L 811 c — ¹⁸⁾ libro add.

causā¹⁾ ponā. | Incipit expositio de decem nominib; dī quibus modis | apud hebreos dīm uocant. ²⁾ hierusalem hebraice dieet —

f. 135 athenas thebas salonas | Finit expositio nominum dī | De nominib; hebraeorū. ³⁾ Adonai. in latinū significat ⁴⁾ dñs | —

f. 136 Aggeus festus siue sollemnis | *Zwischenraum*⁵⁾ | Maria inluminata siue stella maris —

f. 136^b conlocati sint iudeorum. ⁶⁾ | De uariis uocabulis. Alleluia in latinum —

f. 137 aut picturam aliquam ⁷⁾ | Expositio ⁸⁾ diuersarū rerū | Mandragora in genesi genus pomi —

f. 137^b ineastraturas aspidiseos ⁹⁾ uncinos ^{sic} brias ¹⁰⁾ catenulas ¹¹⁾ scytalas uestes ¹²⁾ || f. 138 Cenothopa¹³⁾ simulaera quae graecae ΜΟΡΦΟΛΑΤΑ¹⁴⁾ | Incipit de gentibus; | Gomer ¹⁵⁾ in genesi galathae —

f. 138^b de sem posteritate | procedunt; De locis. Iebus. ipsa est hierusalem —

f. 139 quae a marte nomī accepit. | De fluminibus uel aquis. Geon. fluuius ¹⁶⁾ aethiopiae | — sacerdotes libabant | De sollemnitatibus. Annus iubeleus annus quinqua|gesimus —

f. 139^b absolutisq; requieuit. De idolis. | Idolum simulaerum ¹⁷⁾ est. —

f. 140 intellegendos ¹⁸⁾ putauerunt. De graecis nominibus. ¹⁹⁾ | Theos ²⁰⁾ dīs. theos autem ut quorumdam —

f. 140^b necessariisque congessi. | Incipit expositio litterarū hebraicarum ²¹⁾ | Aleph. doctrina —

f. 141 xps | peruenitur. Amen. De uestibus ²²⁾ | Ephod. uestis sacerdotalis —

¹⁾ causa — ²⁾ Excerpt aus Hieronymi ep. ad Marcellam de decem nominib. Dei XXII 428 — ³⁾ Wieder Eucherius. Hebraeorum nominum interpretatio (instr. II 1) — ⁴⁾ sonat — ⁵⁾ Malachias angelus meus — Ioseph auctus — ⁶⁾ Cum in eaeteris — interpretationem ponamus add. — ⁷⁾ indicat aut varietatem add. — ⁸⁾ de expositione — ⁹⁾ aspidiseas — ¹⁰⁾ fimbrias — ¹¹⁾ catenas — ¹²⁾ scitalas vectes — ¹³⁾ cenotaphia — ¹⁴⁾ μορφώματα. Sed haec — vocentur. — ¹⁵⁾ Gomor — ¹⁶⁾ est add. — ¹⁷⁾ Idola simulaera graecum — ¹⁸⁾ om. — ¹⁹⁾ instr. II 15 — ²⁰⁾ Accipe nunc — ex Graeco Theos — ²¹⁾ Excerpt aus Hieronymi ep. ad Paulam de alphab. hebraeo XXII 443 — ²²⁾ Wieder Eucherius instr. II 10

f. 141^b erutum¹⁾ sic ornamentum. | De auibus uel uolatilibus. | Pellicanus aus parua — aculeis pmolestum. | De bestiis uel reptilibus | Rinoceron. fera. terribilis. gemina in naribus gestans —

f. 142 Eruea.²⁾ quam uulgo dulbam³⁾ uoceant. | De ponderibus Talentum pondus. LXIII.⁴⁾ quod faciunt — obolus⁵⁾ | hab&. De mensuris. Corus. ē. mod. xxx. —

f. 142^b uertuntur ex grecum.⁶⁾ | Item eiusdem de octo quaestionebus ex ueteri testa^{mento}⁷⁾ | Generalem iustitiam non uiolat quis. — quae eis interna est. Item uoluntas uerbi sempiterni. | — Itē si fuerunt in illo uerbo oīna q̄ facta sunt. —

f. 143 Item quomodo uolo uelle mori. si sic uellem mori | *ibid.* De eo quod in ecclesiastico salomonis dictū est | Omnem maseulum. excipiet mulier | —

f. 143^b De eo quod in ^{pro}uerbiis dictum est

ibid. De eo quod scriptū est in deuteronomio

f. 144 De eo quod scriptū est | Non coques agnum in lacte matris suae —

f. 144^b arietes in grege | amen. | Explicit tractatus *sc̄i* augustinii de octo. | quaestionibus ueteris testamenti⁸⁾ ||

AMBROSIUS *de officiis.*

293. membr. 4. foliorum 133. saec. X.⁹⁾

f. 1 Beati ambrosii ep̄i de officiis | ministrorū lib. prim incipit | Non¹⁰⁾ arrogans uideri arbitror si inter filios suscipiā | —

f. 45 ut gratiā pph&icē benedictionis inueniat.¹¹⁾ | Explicit lib̄ primus de ūficiis ministrorum. | Incipit lib̄ secundus. Superio^{rī}¹²⁾ libro de officiis tractaūimus quae conuenire honestati arbitraremur. in qua | —

¹⁾ erurum — ²⁾ om. — ³⁾ olbam — ⁴⁾ est pondo LXII — ⁵⁾ obolos — ⁶⁾ convertuntur ex Graeco. Fortsetzung auf f. 140 — ⁷⁾ in mg. m. al. Excerptū | ex augstn | — ⁸⁾ Excerpte. Folgen zwei Blätter aus derselben Handschrift, von der sich Fragmente in cod. 267 finden — ⁹⁾ f. 2 unten: I. Ioffridi — ¹⁰⁾ XVI 23 a — ¹¹⁾ apud eum saeculorum amen add. — ¹²⁾ superiore

f. 70^b erit uobisēū in dñō ihū. cui | est honor ḡla magnificēntia & ¹⁾ potestas. cū sp̄u sēo in selā | selorū amen. Explicit liber secundus Incip̄ tertius David pph&a doeuit nos tāquā in ampla domo deābulare in corde n̄o. —

f. 94^b profuit illis amicitia | quib. obfuerat insolentia ²⁾ | Haec apud uos deposui filii — plurimū instructionis | conferat. Explicit liber tertius sēi ambrosii de officiis aīm ||

f. 95 *Ueber der Zeile Seī ambrosii liber .i.* | Pul̄ere ³⁾ ammones frater ut epistolares fabulas & sermonem absentiū —

f. 98 cōmittere ne dubitaueris. | finit ad iustū Ambrosius simpliciano salutem. | Motum ⁴⁾ te cū legeres —

f. 99 sanguis uale & nos parentis affectu dilige ut facis. finit ad simplicianū .i. Incp̄ ad q̄ sup̄ .ii. Quantus ⁵⁾ sit unusquisq. in suo munere. —

f. 100^b in sermone requiescamus. | uale etc. Explīc ad simplicianū Moueri ⁶⁾ te significasti in eo qđ legeris —

f. 102^b in passionib. xp̄i gloriari Finit liþ .i. Icp̄ .ii. Pythagoricū ⁷⁾ mandatum in aliquorū scriptis —

f. 103^b in dñ regi farao⁸⁾. Vale etc. finit ad hireneū | Incip̄ ad simplicianū. | Proxime ⁹⁾ cū ueteris amoris usu familiaris int̄ nos sermo cederetur —

f. 108 & epistolam scripsit calanus alexandro ¹⁰⁾ amici p̄sauden^t tibi manus —

f. 109^b trahens ¹¹⁾ aera peccati | Vale etc. finit ad simplicianū tertia Incp̄ eiusd̄ iii. Videbamus ¹²⁾ pxime in disceptationes incidisse filosofiae —

f. 111 uitae aēt nae hereditatē Val&& ¹³⁾ etc. Incp̄ eiud̄ ad clericos. Plerumq. ¹⁴⁾ humanis obrepit mentib. ut aliqua leui prestricti —

¹⁾ om. — ²⁾ Conclusio add. — ³⁾ (*in mg. ambrosius iusto salutem*)
 l. e. 904 d — ⁴⁾ l. e. 1222 b — ⁵⁾ (*in mg. ambrosius simpliciano | salutem*)
 l. e. 1228 a — ⁶⁾ (*in mg. ambrosius ireneo salutē*) l. e. 1046 d — ⁷⁾ (*in mg. Ambrosius | hireneo salūtē*) l. e. 1051 a — ⁸⁾ Pharaoni — ⁹⁾ (*in mg. Ambrosius | simpliciano | salutē*) l. e. 1084 a — ¹⁰⁾ *in mg. de gymnoso fistis | indo|ru|m* — ¹¹⁾ contrahens — ¹²⁾ (*in mg. Ambrosius | simpliciano | salutem*) l. e. 1096 a. videbamus — ¹³⁾ vale et — ¹⁴⁾ (*in mg. ambrosius | clericis*) l. e. 1273 b

f. 112 transi &¹⁾) recūbe *** ual&e filiⁱ & seruite dñō q̄ bon' dñs. | Profetae²⁾ quidē congregationē gentium —

f. 113 remuneratio[nē] dñi ihū. Vale etc. Exp̄ ad orontianū .i. Inep̄ eiusd.u. | Superiore³⁾ epistola de ea anima sermonē contulimus —

f. 116 in xp̄o omnium resurrectio. Vale etc. Explīc ad orontianū .iii. Inep̄ ad q̄s .iii. | Non⁴⁾ otiose quaerendum putasti. quae sit rei diuinæ hereditas. —

f. 118 ex fide uiuit. Vale etc. Exp̄ .iii. Inep̄ .v. | Quęsti⁵⁾ a me. utrum anima caelestis ēē uideatur —

f. 119^b expectatione solemus⁶⁾ gloriare Vale etc. Explīc .v.⁷⁾ Superior⁸⁾ epistola. tuae inquisitioni respondit (i ex e) haec —

f. 122 p̄parauit dñs diligentib; eū. Explīc .vi.⁹⁾ | Concatenantur¹⁰⁾ sibi epistulae (u in o) nře. ut tamquam int̄ p̄sentes. uideamur | —

f. 122^b p̄ his¹¹⁾ int̄ pellat¹²⁾ sp̄s. Vale etc. Explīc ||

f. 123 Sermo beati fulgentii epi de eqđ ait micheas p̄feta Indicabo t̄ homo qđ sit^{bonū} | De¹³⁾ p̄senti profetica lectione in qua nřarū magna continetur utilitas —

f. 126 misericordiam inuenire possimus. Explīc | dūdecim abusiua sunt sc̄li¹⁴⁾. hoc est¹⁵⁾ Sapiens sine | operib. — Populus sine lege. Sic suffocatur iustitia. | haec sunt duodecim — iudicium rotatur. Sapiens sine bonis operibus. | Primus¹⁶⁾ abusionis gradus¹⁷⁾ —

f. 133 (*Populus sine lege*) Non simus¹⁸⁾ itaque¹⁹⁾ sine xp̄o in hoc tempore | transitorio. ne sine nobis xp̄s esse incipiat in futuro ||

¹⁾ om. — ²⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1234 a — ³⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1241 b — ⁴⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1263 d — ⁵⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1074 a — ⁶⁾ consolentur — ⁷⁾ in mg. Inep̄. vi ambrosius | orontiano — ⁸⁾ l. c. 1077 c — ⁹⁾ in mg. incip̄ ad q̄ sp̄ v̄ ambrosius | orontiano — ¹⁰⁾ l. c. 1082 b — ¹¹⁾ iis — ¹²⁾ et add. — ¹³⁾ LXV 746 a — ¹⁴⁾ de duodecim abusionum gradibus liber unus — ¹⁵⁾ hoc e-t — rotatur om. — ¹⁶⁾ XL 1079 — ¹⁷⁾ gradus primus — ¹⁸⁾ fiamus — ¹⁹⁾ ergo

*Augustinus de bono coniugali, de nuptiis et concupiscentia, de adulterinis
coniugiis, de sancta virginitate, de professione sanctae viduitatis.*

512. membr. 4. foliorum 168. saec. X.

f. 1¹⁾ Incipit liber sc̄i augustini | de bono coniugali. | Quoniam²⁾ unusquisque homo | humani generis pars. ē. et sociale | quiddā. ē. humanę naturae³⁾ magnūq. | —

f. 20^b ppter hoc sc̄lē sed ppter xp̄m coniuges ppter | xp̄m patres fuerunt. | Explicit liber de bono coniugali. | Incipit liber sc̄i augustini de nuptiis | et concupiscentia ad ualerium co|mītē. Incipit ep̄la ad eundē comitē. | Domino⁴⁾ illustri et merito pstantissimo | atq. in xp̄i dilectione k̄mo filio | ualerio augustin' in dñō salutem. | Cū diu moleste haberē qđ aliquoties scripserim et nulla tuae sublimitatis re scripta meruerim —

f. 21^b ipse suo pncipio cōmodius intimabit. | Explicit ep̄la. Incipit liber primus. | Heretici⁵⁾ noui dilectissime fili ualeri q̄ | medicinā xp̄i qua peccata sanant̄ carnaliter natis paruulis necessariā non | .ē. contendunt dānatores nos .ē. nuptiarū | —

f. 43^b ut etiā | nocturnas aliquās horas lectioni uigilant² | impen-das. Finit liber primus. | Incipit lib̄ sc̄ds ad eudem comitem. | Inter militiae tuę euras | et illustris psonę quā p meritis gestas | actusq. rei publicę⁶⁾ fili dilectissime et | honorande ualeri —

f. 80 Saluū faciet aut⁷⁾ peccatis originalib;⁸⁾ ppter quae ihe id .ē. saluator possit | esse et ipsorū. Explicit liber sc̄ds || f. 80^b sc̄i augustini. de nuptiis et concupiscentiis ad ualeriū comitem. | Incipit ad pollutum de adulterinis | coniugiis⁹⁾ liber primus sc̄i augustini. | Prima¹⁰⁾ questio | est frāt dilectissime | pollenti. harū¹¹⁾ quas ad | me scribens litterarū¹²⁾ | tanquā consulendo trae|tasti —

f. 100 Nec ipsū¹³⁾ enī ex hac uita sine arra suaē pa|eis exire uelle debet mater aec̄la. | Explicit liber primus de adulterinis

¹⁾ Auf dem Vorsetzblatt einige altfranzösische Worte, auf der Rückseite das Inhaltsverzeichniß der Handschrift — ²⁾ XL 373 — ³⁾ humana natura — ⁴⁾ XLIV 411 — ⁵⁾ l. c. 413 — ⁶⁾ necessarios add. — ⁷⁾ autem faciet a — ⁸⁾ eorum sunt ergo et in parvulis peccata originalia — ⁹⁾ de coniugiis adulterinis ad Pollutum — ¹⁰⁾ XL 451 — ¹¹⁾ earum — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ psos

coniugiis. Incepit retractatio | eorundem librorum. | Scripsi¹⁾ duos libros. — Ad ea quæ in scripseras. Incepit liber sec̄ds de hoc opere ad eundem. | Ad ea quae in scripseras | frat̄ religiose pollenti. iā reseripseris²⁾ non paruuū uolumen de his³⁾ q̄ uiuen̄tib; —

f. 116 fiet⁴⁾ illis ap̄lioris siue probatoris occasio castitatis. | Explicit liber secundus ad pollutum de adulterinis coniugiis||

f. 116^b Incepit aurelii augustini liber | de sc̄a uirginitate. | Librum⁵⁾ de bono coniugali | nup edidimus. In q̄ etiā xp̄i uirgines admonuimus atq. monemus. —

f. 149 ymnū dicite et supexaltate eū in sc̄la. | amen. ⁶⁾ Explicit. | Incepit liber augustini aurelii | de professione sc̄e. uiduitatis. ⁷⁾ | augustinus ep̄s seruus⁸⁾ seruorum⁹⁾ xp̄i. religiose famulē dī | iulianę. in dñō dñorū salutem. | Ne¹⁰⁾ peticioni tuae et in xpo dilectioni diuti' ēem debitor permissionis | —

f. 168^b quae hie | ppterera partim tenuit̄ attigi. parti om̄nino ptermisi quia ibi copiosius disputauit. Perseveres in grā xp̄i. amen. ¹¹⁾ | Explicit liber de professione sc̄e uiduitatis. in hoc corpore c̄tinent libri s̄ aug .vn. ||

AUGUSTINUS *de civitate dei I—X.*

426. membr. fol. foliorum 162. saec. IX—X.

f. 1^b Incipiunt capitula | 1 De his quæ usque tempus saluatoris xvii uoluminibus disputata^{sunt}. | —

f. 3^b De stultissimo mendacio paganorū quo xp̄ianā religio nem non ultra .ccclxv. annos mensurā ēē finixerunt. || f. 4 Incepit prologus sc̄i augustini | episcopi decem librorum de | ciuitate dī. dī; | Interea¹²⁾ roma gothorum irruptionem¹³⁾ —

f. 4^b om̄nes illius populi dicunt² filii israh̄l. ¹⁴⁾ | Explicit prologue. | In nomine dñi nr̄i | ihu xp̄i. incipiunt sc̄i augustini ep̄i libri

¹⁾ Retract. 2, 57 XXXII 653 — ²⁾ reseripseram — ³⁾ iis — ⁴⁾ fiat —

⁵⁾ XL 397 — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ de bono uiduitatis liber seu epistola ad Julianam

uiduam — ⁸⁾ Christi add. — ⁹⁾ servorumque — ¹⁰⁾ l. c. 431 — ¹¹⁾ om. —

¹²⁾ Retract. 2, 43 XXXII 647 — ¹³⁾ irruptione — ¹⁴⁾ hoc opus sic etc. add.

deem contra a *sic* | paganos de ciuitate dī¹⁾ || f. 5 Gloriosissimā²⁾
ciuitatem | dī siue in hoc temporum cursu cū inf̄ impios perigrinatur —

f. 23^b ab alio sumamus exordio. | Explicit liber primus
| incipit liber secundus | Si rationi perspicuae ueritatis infirmitas³⁾ —

f. 39 hie sit huius uoluminis modus; | Explicit (corr. m. al.) |
liber secundus | incipit liber tertius | f. 39^b Iam satis dictum arbitror
de morum malis et animorum —

f. 54^b ptulerint a quibus | antea colebantur Explīc liber tertius
f. 55 Incipit liber quartus (l. l. q. in ras.) | De ciuitate dī dicere
exorsus pr̄ius respondendum —

f. 70^b dandus huius prolixitatis modus; | Explicit liber quartus;
|| f. 71 Incipit liber quintus; | Quod constat omnium rerum op-
tandarum plenitudinem esse felicitatem —

f. 82 honeste grauiter libere quod oportet audire; | Explicit.
liber. quintus; | Incipit liber sextus. | Quinque superioribus libris
satis mihi aduersus eos uideor disputasse —

f. 93^b coniungendum est. | animum intendat. amen⁴⁾ || f. 94
Sei augustini ep̄i ecclesiae cat̄oliceae contra paganos. liber vi.
dño adiuuante | finitus. est. | Incipit. liber. septimus; | Diligentius
me prauas & ueteres opiniones ueritati p̄iatis —

f. 110^b qua produntur & uincuntur agnoseat; | Explicit liber
septimus; | f. 111 Incipit. liber. octauus. | Nunc intentiore nobis opus
est animo. —

f. 129^b iam in uolumine sequenti uidendū ē. | Explicit lib. viii
Incepit liber viii. Et bonos & malos deos esse —

f. 141^b in sequenti libro diligentius disseremus. | Explicit
liber viii. Incipit liber x | ecclesiae catholice contra paganos. de
ciuitate dī aurelii augustini + ep̄i | Omnia certa sententia. ē qui
ratione —

f. 162^b quantum diuinus adiuuabor expediam; | Explicit
contra paganos. sei augustini ep̄i liber decimus; | zweimal wieder-
holt

¹⁾ de ciuitate dei contra paganos. f. 4 von einer Hand des 11. Jahrh. —

²⁾ XLII 13 — ³⁾ infirmus — ⁴⁾ om.

AUGUSTINI *confessiones.*

5756. membr. 4. foliorum 191. saec. X.

f. 1 Liber sc̄ti .17. columbani de bobio | Incipit liber primus confessionum sc̄ti augustini | ep̄i | Magnus ¹⁾ es dñe et laudabilis ualde magna uirt' | —

f. 13^b ut sim tu dedisti mihi. expliē conf̄ lib̄ .1. | Incipit idem ii. | Recordari uolo transactas uoluptates ²⁾ —

f. 20^b mihi regio egestatis. Expliē lib̄ ii. Incip̄ idē tertius | Veni cartaginē & circumstrepebant ³⁾ —

f. 30 ac si de cēlo sonuiss&. expl̄ c̄fession. lib̄ iii. inc̄i. iii. | Per idem tempus annorum nouem —

f. 42^b domus n̄ra ētnitas tua. Finit lib̄ iii. Incip̄ lib̄ v | Accipe sacrificium confessionum —

f. 55^b elucer& quo cursū dirigerē. Expl̄ lib̄ .v. | Incip̄ lib̄ vi. | Spes mea a iuuentute mea —

f. 71^b p̄du|cam & ibi ego feram. Ex̄p̄ lib̄ vi. Incip̄ lib̄ vii | Iam mortua erat adulescentia —

f. 86^b opera tua & expauerā Ex̄p̄ lib̄ vii. inē lib̄ viii | D̄s meus recorder in gratiarum actione —

f. 102 de nepotibus carnis meę requirebat. Ex̄p̄ lib̄ .viii. inc̄p̄ lib̄ .viii. | O dñe ego seruus tuus ego seruus tuus —

f. 117^b p̄ confessiones quā p̄ orationes meas. Expl̄. lib̄. viii. Incip̄ .x. | Cognoscam te cognitor m̄s. cognoscam —

f. 146 laudabunt ⁴⁾ dñm̄ qui requirunt eū. Ex̄p̄ lib̄ x. Incip̄ xi. | Nunquid dñe cū tua sit ētnitas —

f. 160 n̄ cadunt quoꝝ celsitudo | tu es amen ⁵⁾ Ex̄p̄ lib̄ xi. Incip̄ lib̄. xii. | Multa satagit cor meū dñe in hac inopia —

f. 175 uoluerit quę illi quoq̄ dixit quod uoluit. Ex̄p̄ lib̄. xii. Incip̄ lib̄. xiii | Inuoco te d̄s m̄s m̄ia mea qui fecisti me —

f. 191 a te | petat. in te requirat. ⁶⁾ ad te pulset sic sic accipiat ⁷⁾ sic inueniet. sic aperiet Amen. ||

f. 191^b Exeōmunicatio infra xxx dies aut | eōdationē cōpellens aut mortē inferens. | iuste et legalit̄ illata. inpmis | letania pāt n̄r. p̄ces. exurge dñe. adiuua nos et lib̄ exurge d̄s. iudica causā tuā. |

¹⁾ XXXII 659 — ²⁾ foeditates — ³⁾ circumstrepebat — ⁴⁾ laudant —

⁵⁾ om. — ⁶⁾ quaeratur — ⁷⁾ accipietur

ñ nobis dñe ñ nobis. sed nōm. ps̄ d̄s uener̄ | Qui reḡ D̄s quis simiñ
t̄ti | Dñica exp̄bratione — separatis nominant̄ psonis | Excellentissi-
moꝝ regū nōꝝ | Doñi scilicet Berengarii & splendidissime indoꝝ
filii eiꝝ. Adelb̄ti atq; atq; dominę nře uille gloriose reginę. filiorūq;
eiꝝ ac filiaꝝ. Qb: — necessitate maxime cōpulsi; ||

AUGUSTINI *in ep. ad Romanos, in ep. ad Galatas, hypomnesticon libri.*

491. membr. 8. foliorum 51. saec. IX.

f. 1 Sensus ¹⁾ hii sunt in epistula ad romanos. pauli apoſli;
primo omnium²⁾ quis ³⁾ intellegat in hac epistula questionē uersari
operum. ³⁾ et gratiae, quod is dicit ⁴⁾ | —

f. 13^b non seruiunt. sed suo uentri. de quib. alio loco dicit
Quorū d̄s uenter est | exp̄li liꝝ. aureli auguſ ex epist. pauli ad ro-
manus. inē eiusdē ad galatas | expositio e, pace amen || f. 14 Ueber
der Zeile Incip̄ expositū in epistola ad gaſat. ⁵⁾ eiusdē augustini. |
Causa ⁶⁾ p̄pt̄ quā scribit apostolus ad galatas. haec est ut intel-
legant̄ gratiā dī id secū agere. ut sub lege iā ñ sint. quū ⁷⁾ p̄di
cata eis es|set —

f. 32^b Et propheta clamat; sustine dn̄m uirilit̄ age et əfortet̄ cor
tuū Et sustine dn̄m; qđ nunc apostolus ⁸⁾ || f. 33 bonū ⁹⁾ facientes
inquit ñ infirmemur p̄prio ¹⁰⁾ tempore metemus infatigabiles; —

f. 33^b gratia dñi ¹⁰⁾ | ihū xpi cum sp̄u uestro. ff. amen. || f. 34
in xpi nōe incipit liber h̄pomnesticon sc̄i augustini ep̄i .i. ≈
commemoratoriū ¹¹⁾ | oꝝ ¹²⁾ pelagianos siue ¹³⁾ caelestianos hereticos. ¹⁴⁾
| Aduersarii ¹⁵⁾ catholiceae fidei dum ətra regulā ueritatis diaboliceis
pugnare nitunt | —

f. 34^b p̄ h extor̄itur. ¹⁶⁾ | .i. Adam ergo inquiunt siue pec-
casset —

f. 37 haec ager ¹⁷⁾ ñ habebit. Expt̄ responsio p̄ma. ¹⁸⁾ inc̄pt
.ii. | .ii. Item peccatū aiunt adae ¹⁹⁾ ueminem nocuit —

¹⁾ XXXV 2063 (Expositio quarundam propositionum ex epistola ad Ro-
manos liber unus) — ²⁾ quisque — ³⁾ legis add. — ⁴⁾ propositio prima. Quod
autem ait — ⁵⁾ epistolae ad Galatas expositionis liber unus — ⁶⁾ l. c. 2105
Praefatio — ⁷⁾ = enim — ⁸⁾ ait add. — ⁹⁾ autem — ¹⁰⁾ nostri add. — ¹¹⁾
om. — ¹²⁾ = contra — ¹³⁾ et — ¹⁴⁾ om. vulgo libri Hypognosticon add.
— ¹⁵⁾ XLV 1611 — ¹⁶⁾ et torquetur — ¹⁷⁾ agere — ¹⁸⁾ lib. primus —
¹⁹⁾ Adae aiunt

f. 38 a peccato uel morte redemit. | Explicit responsio seunda incipit responsio tertia. || f. 38^b in Iterum posse dicunt hominē p' liberū arbitriū —

f. 39^b per^{fecit} | ipse. De libero arbitrio. ¹⁾ | Igitur liberū arbitriū hominiū esse —

f. 41^b nec²⁾ cum gratiā meritis uelitis aeeipere mirifice sed totū sua misericordia dñm peragere. || f. 42 sed³⁾ itum respondetis⁴⁾ — ut sup'ius dixi tāq; elpeō uō dogmati adhibententes⁵⁾ sic ne uo | ualeant simplices q̄s decipitis resistere dicentes⁶⁾ nuptiae damnabunt si libido dāne[t] —

f. 43 nisi ḡtia p̄ ih̄m xpm dñm n̄m subueneriū salutaris || f. 43^b Ueber der Zeile Expl resp. .iii. incip̄ resp̄ quinta | v. Item inquiunt paruulos n̄ trahere originale peccatū —

f. 47 q̄ sup̄ om̄s et p̄ omnia et in om̄b; nobis amen. ⁷⁾ expl res. v. inēpt̄ resp̄. vi. de p̄dis^{tinatione} | vi. Addere⁸⁾ etiā hoc⁹⁾ q̄ maxime huic operi oportet ut¹⁰⁾ uest̄ calumnia in q̄ nob̄. | obecire¹¹⁾ soletis p̄ illuminationē —

f. 50^b damnationis¹²⁾ ḡtiā p̄distinationis indebitā p̄rogare. finit. | Item qd domus cessaris sensit ḡt eos q̄ ant̄. q̄r̄ aliis det d̄s ḡtiā aliis non det. Se|cund̄. scripturas ueteris & noui testam̄ p̄cipue iuxta auctoritatē euangeliā —

f. 51^b septū ē de illo q̄ se ex|altat humiliabit'. | expl̄ sentia sc̄i cesarii ḡt eos q̄ ant̄. q̄r̄ aliis det gratiā | et aliis n̄ det ||

AUGUSTINUS *de musica (Excerpta).*

4929. ¹³⁾ membr. 4. 2 col. foliorum 199. saec. IX—X.

Vorsetzblatt Emptum ex libris Cardinalis Sirleti ||

f. 1—1^b Animi p̄bitate ac corporis uenustate decus atoanarino philosopho .V. seolasticorū uilissimus | bene ualere & ēē felicem. In

¹⁾ de lib. arbitrio *om.* — ²⁾ ? — ³⁾ l. c. 1643 — ⁴⁾ respondetis —

⁵⁾ opponeentes — ⁶⁾ et dicitis — ⁷⁾ *om.* — ⁸⁾ Licet latius de gratia et libero

arbitrio iam superius disputatum sit, tamen addere — ⁹⁾ nonnihil — ¹⁰⁾ et add.

— ¹¹⁾ quam nobis obiicere — ¹²⁾ et add. — ¹³⁾ Vgl. über diese Handschrift

O. Jahn Censorinus prolegg. p. XVIII

indagine argiuorū aelementorū non segnis exquisitor extiti. | in inuen-tione tamen eorū dia oppido laborauit. *Folgen Bemerkungen über das griech. Alphabet und über das Wort Alleluia ||*

f. 2 Incipit liber | censorini ad .q. | cerellium | Munera. ex auro | uel quae ex argento , nitent caelato | opere nonnumquam ma-teria cariora c&eraque | —

f. 26^b multa nox. quia nihil agi tempestivum tunc cum ad me-diā | noctem dicitur & sic media nox. | De naturali institutione. | Ini-tia rerū eadem elementa & | principia dicuntur —

f. 34 Itaem priapeum. | si syllabam subripias fieri heroieū. ||

f. 35 Praecepta artis | musicae collecta ex | libris sex aureli (*eras.*) aug. | de musica | Musica scientia bene modulandi | Igitur mo-dulatio a modo ē nomina|ta. —

f. 50 Dici enim uix potest | quantum inter istorum aequalitatem in membris imparibus | & aliorum omnium intersit. | Institutiones mu-sicæ artis sumptae ex lib. aur. | aug. explicitae | feliciter. ||

f. 50^b Ad ¹⁾ cursum spiritalis stadii hodierna leccione prouocati. qualit̄ currēndū. & a quib; abstinēndū | —

f. 51^b possint gaudentes recipere Amen; | Stud&e ²⁾ karissimi qui uñas animas a peccato mundare cupitis. | —

f. 52^b postea totidē ab om̄i esca | abstinuit; | Decedente ³⁾ iam quadragesimae tēpore & adpropinquantib; —

f. 53^b post iudicium felicit̄ ascendere Amen. | Delectatione ⁴⁾ p̄sentis diei fr̄s k̄mi l&ati misteria quib; fulg& deb&is agnoscere solli-citi ut l&itiae | —

f. 54 ad uirtutū celsitudinē resurgere | queamus Amen; ||

f. 55 Plauti aulularia | Incipit feliciter | Vtli uenerandi | semp magnis laudibus — librū seripsimus. Argumentum. | Materia haec est | Pater queroli nr̄i fuit auarus euclyo | —

f. 55^b uotis nostris et tuis. | Pacem quietemq. uobis spectato-res — plauti p | uestigia. Fabella haec ē. | Felicem hic inducimus —

¹⁾ Monumenta vetera ad Arianorum doctrinam pertinentia. Sermones do-minicales. Sermo 1 in septuagesima XIII 641 c — ²⁾ Sermo II in Quadrage-sima I. c. 645 a — ³⁾ Sermo III in dominica passionis I. c. 647 a — ⁴⁾ Sermo III in dominica palmarum. I. c. 649. Diese vier Sermones hat A. Mai zuerst nach dieser Handschrift herausgegeben

f. 56 in hac parte sequeremur duces. | Lar familiaris | Ego summus et cultor domini | cui fuero adscriptus | —

f. 78 habebit fugiendi liberam potestate. | Aulularia | plauti explicita | feliciter. || ff. 78^b 79 leer ||

f. 79^b Iulius. Paris. Lici[n]io Cyriaco. suo. | salutem. Exemplorum conquisiti[onem]. —

f. 148 uocarentur gaias. ēē. se dicerent. | C. titi probi | finit epitoma | historiarum | diuersarum | exemplorumq' | romanorum |
Feliciter emendaui
descriptum rabennae
Rusticius Helpidius domnulus ūc¹) ||

f. 149^b Septem mira. | i. Aedes dianae epheso. quam | — viii Pyramides. ccclxviii. | Pensiles etiā | orti — pro miraculo | habentur. | Pomponii | Melae. de | chorographia | libri tres. feliciter. || f. 150 Orbis situm dice[re] aggredior. —

f. 188 atlantici litoris terminus | Pomponii Melae | de chorographia | libri tres expliciti. feliciter. | Fl. Rusticius Helpidius domnulus. ūc. | et spe. com. consistor. emendaui rabennae. | Vibii Sequentis. | de fluminib. fontib. | lacubus. nemorib. | paludibus. montib. | gentib. per litteras | Vibius Sequester. uirgiliano filio salutem. | Quanto ingenio — obtin& primum. | Fluminum. || f. 188^b Achelous. | etoliae —

f. 195 (*Gentium*) Vuulsci. italici. europae. | X. Y. Z. | Felicite uibii sequestris de fluminibus. | fontibus. | nemorib. | lacubus. paludibus montib. gentib. per liſt explicts. ||

f. 196^b De ministerio Arnulfi

Petuer. V	Telliae'. ii
Eura. v	Lucrias. iii
Bulliacy. nichil	Noua ulla. iii
Litmarus. iii	Lauriae'. iii
Virinacis. i	Ingrana. ii
Bosonis villa. iii	Suriaeg. vi. dr

1) Die diesen Zeilen vorgesetzten Transpositionszeichen sind bisher nicht beachtet worden. Ihnen zufolge ist die auch aus inneren Gründen sich empfehlende Ordnung: Rusticius Helpidius Domnulus V. C. | feliciter emendaui | descriptum Rabennae

Centellu'. ii	Côbrosiu'. i
Marogilus. iii	Vitriae'. ii.
Serenas. v	Treonau. ii
Stoieus. ii	Dôniciae'. v
Gaudiae'. v	Cureeles .
Granionis. ii. iii	Lega. iii
Vuanionis ii. iii	
Vuignedis ii. v	
Bolonis ii. v	
Ingenis ii. v	
Baldauret. iii	
Dadonis ii. iii	
Fulbodis ii. **	
Calodorus. v	
Strieus. iii	
Montiniae'. iii	
Soliaeus. i	
Criptas. iii	

AUGUSTINUS *de psalmis LXI—LXX.*

4938. membr. 8. foliorum 113. saec. VIII—IX.

f. 1 Emptum ex libris Cardinalis Sirleti. || f. 1^b Tractatus sc̄i augustini sup̄ psalteriū || f. 2 Dilectatio¹⁾ diuinorū eloquiorū et dulcido intellegendi | —

f. 14^b unieuiq; secundū opera eius.²⁾ || f. 15 Expl̄t. sermo. de psalmo. LXI. Inept. psal. LXII | propter eos qui forte rudes — discant qui non nouerunt. expl̄t. ³⁾ | Psalmi isti quos cantamus antequam dñs nēr | —

f. 24 oppilatū est os.⁴⁾ loquentium | iniqua. | Expl̄t. sermo de sp̄l LXII inept sermo de spał III | Passiones⁵⁾ sc̄orū martirum die⁶⁾ hodiae festum habentes | —

f. 32^b parturit si non fiat | Exp̄l̄ psal̄ LXIII. Inept. psal̄ LXIII. Agnosceda est uox sc̄ae prophetiae. ex ipso titulo | —

f. 42 in hymno abundas frumento | Exp̄l̄ de psal̄ LXIII inept de psal̄ LXV | Scribitur⁷⁾ in titulo psalmus iste in fine⁸⁾ canticum psalmi | —

¹⁾ XXXVI 729 — ²⁾ l. e. 746 in der Ausg. folgt: et post tractatum de Psalmo eum mathematicus in populo monstraretur de eo idem ipse intulit. Illa — vobissem. l. e. 747 — ³⁾ om. — ⁴⁾ eos — ⁵⁾ Passionis — ⁶⁾ diem — ⁷⁾ Inserbitur — ⁸⁾ finem

f. 53^b amota misericordia ipsius. ¹⁾ | Exp. seř. de. psal̄ LXV. Inč
de pāl LXVI | Meminit caritas uestra in duobus psalmis qui iam
trac|tati —

f. 62 cognoscere et coronare dignetur. amen ²⁾ | Exp̄. seř. de
psal̄. LXVI. inč de psal̄. LXVI. | Psalmi huius titulus non uidetur esse
operose dispu|tationis. —

f. 67 finim' ³⁾ | benedictus dſ; Amen | Exp̄. seř. psal̄. LXVII.
inč. de pāl. LXVIII ⁴⁾ | Eo tempore in hoc seculo exorti su*xmus et
agregat (adgregati corr. m. post.) | —

f. 78 tu esto accusator. | Exp. seř. de psal̄. LXVIII. inč. quen-
tia eiusdē ⁵⁾ | Posterior pars psalmi de quo externo ⁶⁾ diae locuti
sum' | —

f. 83^b pmittitur acedere iudeorum ubi potuerunt aduersus ⁷⁾ ||
f. 84 tatem ⁸⁾ habet enim iniuritatem quam adponat scimus ⁹⁾
uer̄y | esse —

f. 87 non se negent semēn ser|uorum eius | Exp̄ sermo de psal̄.
LXVIII. inčp de psal̄ LXVIII | Gratias grano tritici. qui^a mori uoluit |
et multipli|cari —

f. 93^b in illo diae iustus iudex; | Exp̄ de psal̄ LXVIII. inčp de
psal̄ LXX | In omnibus scribturis sc̄is gratia dī que liuerat (corr. m.
al.) nos. | —

f. 108 memo|rabor iustitiae tuae soli|us; | Expl̄. sermo. primo.
inčp secundū | Gratiam dī qua gratis salui facti sumus. nullis nos|tris —

f. 115^b Cum confusi fuerint. | et erubuerint qui querunt mihi
mala Ex̄ spl̄ ||

¹⁾ eius — ²⁾ om. — ³⁾ finivimus — ⁴⁾ sermo i de prima parte psalmi
— ⁵⁾ de posteriore parte — psalmi — ⁶⁾ hesterno — ⁷⁾ l. c. 860 — ⁸⁾ l.
c. 862. Ein Blatt fehlt — ⁹⁾ enim add.

AUGUSTINUS de psalmis CXIX—CXXX.

5757. membr. 4. foliorum 151. saec. VII—VIII. 1)

f. 1²⁾) Liber s̄eti .10. columbani de bobio | Sed ³⁾ noli aliquid terrenum cogitare nec quia montem | audisti. alta quaedam cogites terrae —

f. 7^b) Multa ⁴⁾ peregrinata est anima mea. cū his quod erant ⁵⁾ || f. 8 ergo ⁶⁾ si manus potestas. qui^a est manum ⁷⁾ dexteræ nihil arbitror intellegi —

f. 11^b sine labore hic sunt nobiscum. amen. ⁸⁾ | Explicit. expositio psalmi | centesimi uicesimi | Inept expositio psalmi | centesimi uicesimi primi | Sicut amor imundus inflamat —

f. 22 conualescite currite adpraehendite amen | Expte expositio psal .c.xxI | Inc. expositio psal .c.xxII | Ascendentis ⁹⁾ cantica ex ordine cum s̄itate uestra consideran|da —

f. 30^b quoniam ipsi saturabuntur. dō gratias. s̄eper amen. ¹⁰⁾ | Explicit expositio psalmi | centesimi uicesimi. secundi || f. 31 Ine. de psalmo c.xxIII | Bene iam nostis. ff. ¹¹⁾ canticum graduum esse cantieū ascensionis | —

f. 38 ubi se occultet ad | decipiendos fideles. amen | Explicit de psalmo c.xxIII | Inc. de psalmo cxxIII | Psalmus iste pertinens ad numerum canticorum graduū | —

f. 38^b Quare | quia zelaui in peccatorib' pacem peccatorum intuens. Inde ergo ¹²⁾ || f. 39 nostram. ¹³⁾ quomodo post septuaginta annos rediit populus ¹⁴⁾ a captiuitate babyloniae. Babylonia est enim mundus iste. —

¹⁾ Palimpsest von Cicero de republica — ²⁾ Auf dem Vorsetzblatt von einer Hand des 10—11. Jahrh. das fehlende Stück des ersten Tractats (de ps. 119) ergänzt. Dies Ergänzungsblatt wurde später zum Index der Handschrift verwandt. Von der alten Handschrift fehlt ein Blatt — ³⁾ XXXVII 1597 — ⁴⁾ multum — ⁵⁾ qui oderant (l. e. 1604) — ⁶⁾ l. e. 1614 (de ps. 120). Ein Quaternio fehlt — ⁷⁾ manus — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ ascendentis — ¹⁰⁾ deo — amen om. — ¹¹⁾ carissimi add. — ¹²⁾ l. e. 1649 — ¹³⁾ l. e. 1659 (de ps. 125). Ein Quaternio fehlt — ¹⁴⁾ illa populus post septuaginta annos rediit

f. 46 cantemus | et proficiamus. ut perueniamus. amen. dō gratias ¹⁾ | Expl. expositio psalmi cxxv. | Inē. expositio psalmi cxxvi | Inter omnia cantica quibus est titulus canticum gradum *sic.* iste psalmus | —

f. 54 ne audaces fuerimus promis|sores. orate pro nobis. | Expl de psalmo. eentesimo xxvi | Inē. de psalmo. centesimo xxvii | Sieut dicit apostolus. ²⁾ Spitalib' spitalia ³⁾ conparamus. animalis autē | —

f. 55^b Intellegebamus ⁴⁾ ergo uocem huius hominis. in cuius corpore unus homo sumus. ⁵⁾ || f. 56 bant. ⁶⁾ torquere carnificem ⁷⁾ absentem inuenerunt perdiderunt saeu|tiā suam. —

f. 56^b Tanto tēpore uobiscum sum et non me uidistis ⁸⁾ || f. 57 cui ⁹⁾ desponsati sumus. Insultant nobis pagani et dicunt Vbi est quod | —

f. 57^b in|uenimus ecclesiā. et ff. ipsius esse et sorores ipsius esse et matrem ¹⁰⁾ /// || f. 58 dñs ¹¹⁾ tales ff. mei. Benedictio ista dñi est. aut si non est a dño quis du|cit uxorem —

f. 60 et pas|cet ¹²⁾ in aeternum. nobis uiuere donando. amen ¹³⁾ | Expl. sermo de psalmo cxxvii | Inē. de psalmo. cxxviii | Psalmus quem cantauimus brevis est. sed sieut scriptum est in euangēlio —

f. 65^b Qui ¹⁴⁾ amici sunt sponsi. Nolunt esse | adulteri spon|sae. | Expl. de psalmo .c.xxviii. | Inē de psalmo cxxviii. | Quoniam uos non solum oculis corporis. sed etiam corde uigilare pree|sumimus —

f. 71^b et ipse redimit ¹⁵⁾ israhel ex ¹⁶⁾ omnib. iniquitatib' eius. amen. ¹³⁾ | Expl de psalmo centesimo uicesimo nono contuli ¹⁷⁾ || f. 72 Inē. expositio psalmi. cxxx. | In isto psalmo commendatur nobis humilitas serui ¹⁸⁾ et fidelis; cuius uoce can|tatur —

f. 81 Iam | spes non erit sed ipsa res erit | Expl. de psalmo centesimo xxx | Inē de psalmo centesimo xxx.i. | Iustum quidem erat carissimi. ut fratrem potius audiremus collegam. | —

¹⁾ amen etc. om. — ²⁾ fratres carissimi add. — ³⁾ spiritualibus spiritualia — ⁴⁾ intelligamus — ⁵⁾ sumus homo l. e. 1679 — ⁶⁾ l. e. 1680. Ein Blatt fehlt — ⁷⁾ carnifices — ⁸⁾ l. e. 1681 — ⁹⁾ l. e. 1683. Zwei Blätter fehlen — ¹⁰⁾ l. e. 1684 — ¹¹⁾ l. e. 1686. Ein Blatt fehlt — ¹²⁾ nos add. — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ quia — ¹⁵⁾ redimet — ¹⁶⁾ ab — ¹⁷⁾ In Cursivschrift — ¹⁸⁾ dei add.

f. 91^b quando omnis caro faenum | et omnis claritas carnis ut flos faeni. contuli¹⁾ | Expl. de psalmo. cxxxii. | Inc. de psalmo cxxxii. dō gratias || f. 92 Psalmus breuis est. et²⁾ ualde notus et ualde nominatus. | —

f. 98^b in noctibus extol|lite manus uestras in sēa et benedicite dñm.³⁾ || f. 99 dñi⁴⁾ est super omnem carnem, ne putas te non uideri quando peccas. ne putas | —

f. 104^b Domus aaron benedicite dñm. domus leui benedicite dñm.⁵⁾ || f. 105 quinam⁶⁾ sint dii et domini quorum deorum et dominorum sit d̄s et dñs qui est | uerus d̄s —

f. 108^b Cui confitebimur quoniam in aeternum misericordia eius. | Expl. expositio psalmi. cxxxv | Inc. expositio psalmi cxxxvi | Oblitos uos esse non arbitror commendasse nos uobis immo comme morasse —

f. 119⁷⁾ damnabitur hostis | extremus et cum rege sine morte triumphabimus. amen.⁸⁾ explicit. || f. 119^b Inc. de psalmo. cxxxvii | Titulus psalmi huius breuis est⁹⁾ et simplix est ne|q; nos tenit (*corr. m. al.*) scientes cuius | —

f. 135¹⁰⁾ dñe opera manuum tua|rūm ne dispicias.¹¹⁾ amen. dō gratias semper¹²⁾ | Expl. expositio psalmi cxxxviii | Inc. expositio psalmi centesimi trecensimi octaui. lege felix. || f. 135^b Psalmum uobis breuem paraueramus quem mandaueramus | —

f. 127^b non intellegebatis. et innouatum est quod noueratis amen¹³⁾ | Expl. expositio psalmi cxxxix | Inc. expositio psal. cxxxix | Iusserunt domni fratres et ipsis dñs omnium ut istum psal|mum —

f. 129^b erue spinas de terra. contrecta radices spinarum¹⁴⁾ et uide si sentis do¹⁵⁾ || f. 146 quid¹⁶⁾ est in uasis suis. Audi ipsum

¹⁾ Hier nicht in Cursivschrift, aber von anderer Hand — ²⁾ sed — ³⁾ l. e. 1737 (de ps. 133) — ⁴⁾ l. e. 1748 (de ps. 134). Ein Quaternio fehlt — ⁵⁾ l. e. 1755 — ⁶⁾ l. e. 1756 (de ps. 135). Ein Blatt fehlt — ⁷⁾ Von f. 118 fehlt der vierte Theil — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ Quaternionenversetzung. Die richtige Reihenfolge f. 130—137 (= Quat. 20), 138—145 (= Quat. 21), 121—129 (= Quat. 22) — ¹¹⁾ despicias — ¹²⁾ amen etc. om. — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ iparum — ¹⁵⁾ dolorem l. e. 1805 — ¹⁶⁾ l. e. 1824 (de ps. 140). Zwei Quaternionen scheinen zu fehlen

apostolum. Nam gloriā nostra haec est. testimonium conscientiae nostrae. —

f. 150^b Custodi me a muscipula quam statuerunt mihi. ¹⁾ || Von f. 151 nur ein schmaler Streifen übrig; die letzten Worte: ut ih̄s ransiret ²⁾ ||

AUGUSTINUS *de diversis quaestionibus LXXXIII, de magistro.*

515. membr. 8. foliorum 112. saec. X.

Vorsetzblatt In hoc codice continet | Lib agustini qđ inchoat utrū | anima a se ipsa sit. continens | capitula diuersa. numero. LXXXV. | Et quedā ex libro retractationū. | & lib de magistro. ||

f. 1 Incipiunt capitula | i Vtrum anima a se ipsa sit. | —

f. 3 LXXXV. Vtrum &iam infidelitas ad fornicationē | pertinere intellegenda sit. In eo quod dñs ait. si quis dimiserit uxorem suam. excepta causa fornicationis. | i Vtrum ³⁾ anima a se ipsa sit. | Omne uerum a ueritate uerum est. Et | omnis anima eo anima est, quo uera ani|ma \approx ; —

f. 83^b (LXXXV) ⁴⁾ ut neuter alterū demittere (de corr. in di) si fidèles ambo essent dō ⁵⁾ | gratias Ex libro retractionū primo titulo | xxv ⁶⁾ Est ⁷⁾ &iā inter illa quae scripsimus. qđdā plixū opus. | qu tamen unus liber deputatur. ⁸⁾ —

f. 86^b unde mihi tamquam | scriptum sit occurrerit nescio. ⁹⁾ | i f. 87 Incipit liber sc̄i augustini | de magistro. colloquendo & | disse- rendo habitus cū filio | suo adeodato. p̄ introgationē | & respon- sionem. ¹⁰⁾ | Auḡ. Quid ¹¹⁾ tibi uidemur | efficere ^{uelle} ille cū loqui- mur. | Ad. quantū quidem | mihi nunc occurrit. | —

f. 112 de quo non ita mihi respondere^t, secretū | illud oracu- lum. ut tuis uerbis adserebatur. | Explicit. liber | agustini | de magistro. ||

¹⁾ l. e. 1830 — ²⁾ l. e. 1831 — ³⁾ *de diversis quaestionibus LXXXIII*
unus XL 11 — ⁴⁾ LXXXIII — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ xxvi — ⁷⁾ XXXII 624 —
⁸⁾ deputatur liber — ⁹⁾ l. e. 628 — ¹⁰⁾ colloquendo — respcionem
om. — ¹¹⁾ l. e. 1193

AUGUSTINI sermones.

3738. membr. 4. foliorum 181. saec. VII.

f. 1 + Incipiunt dicta s̄ei agustini de diuersis titulis | Liber. de area dom̄ Bobuleni | *In hoc uolumē ifras̄cepta cōtinēt' v̄z* | *Auḡi smōnes de diūsis titulis siue mat'iis.* | De area domni boboleni abbatis de bobio monasterio | ///iunt dicta s̄ei agustini de diuersis titulis | *In hoc uolumē ifras̄cepta cōtinēt' v̄z.*¹⁾ ||

f. 1^b Inc. sermones s̄ei augustini | i de adam et ena et s̄ea maria | ii de natale dñi et de eo quod fugit in aegyptum | iii de occisione infantum ab herode | iii de epifania | v de natale s̄ei iohannis baptistae | vi de eo quod scriptum est in euangelio | rogauit ihm quidam fariseus | ut cum illo pranderet et curauit | ihs ydropicum | vii de arbore fici | viii de iejunio | viii de diuite et lazaro | x de muliere cananea | xi de iracundia fratrum || f. 2 xii de inimicis diligendis | xiii de prandio farisaei et muliere peccatriceae | xiii de muliere quae deprena est | in adulterio | xv de resurrectione dñi | xvi Itē de natale dñi | xvii de psalmo xxxvi | xviii de psalmo xl | xviii de psalmo xlviii fieri simul trāct xx | In sermo de peregrinatione uitiae huius | ii de paupere laxaro et diuite qui induebatur purpura | iii de caritate et de solo amando dō. | iii de responsorio psalmi. d̄s meus erue me | de manu peccatoris et de manu facine rosi et iniuriosi || f. 2^b v de respons. psalmi. confitebimus tibi d̄s | confitebimus et inuocabimus nomē | tuum | vi de responsorio psalmi xl. ego dixi dñe miserere mei sana animam meam quo|niam peccauit tibi | vii de natale s̄ci iohannis | viii de euangelio ubi laudata est a dño fides eē turionis | viii de fide | x de tiulitate ieunii | xi de natale apostolorum petri et pauli | xii de natale s̄ei cypriani | xiii de natale martyrum. de cap. euāng | ecce ego mitto uos. | xiii de titulo psalmi lxxxiii. | xv de natale dñi; m. post.: in circumcitione; | xvi de epifania | xvii de respons. psalmi lxxxiii. beati qui | habitant in domo tua | xviii de humilitate | xviii de eo quod obtulit habraam filium suū. | xx de alleluia | xxi Item

¹⁾ Das Cursivgedruckte röhrt von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts her

sermo de alleluia | xxiii sic de dominica paseae | xxiii de oetauis infantum. ||

f. 3 m. s. XV Liber ^{sermo} s̄eti columbani .16. de bobio | m. s. IX
In̄p de adam & ena et s̄ea maria | Cum ¹⁾ d̄s opifex rerum huius mundi | —

f. 5^b ad caelum ele|uati per mariam m. s. IX add.: ipsa enim genuit d̄m̄ | ih̄m x̄pm qui regnat in saecula saeculorum ²⁾ die Zeile in ras. | Exp̄ de euua et maria. Incipit de ^{na}tale d̄ni ³⁾ | Debetur ⁴⁾ quidem uobis ff⁵⁾ kk ⁵⁾ natali eius ⁶⁾ | —

f. 8^b uiuificatio filiorum. qui be|nedicendi erunt in natuitate eius id ē d̄ni nostri | ih̄m x̄pi qui uiuit & regnat in saecula saeculorum ⁷⁾ | Exp̄ in̄e Alius sermo de natale ⁸⁾ d̄ni | Vt ⁹⁾ hodie a me possit ff. k̄ maiestas natuitatis —

f. 10^b perpetuam consequamur ¹⁰⁾ In natuita/// d̄ni | nostri ih̄m x̄pi qui regnat in saecula saeculorum am̄. | Exp̄ de eo quod fugit. in aegyptum || f. 11 Ueber der Seite de eo quod fugit in aegypto ¹¹⁾ | hodierna ¹²⁾ lectio ff ¹²⁾ mouit corda concus|sit —

f. 13 d̄ns ¹⁴⁾ panderet in ¹⁵⁾ figuram. exp̄ | In̄e tractatus de occisione infant̄ ab herode || f. 13^b Zelus ¹⁶⁾ quo tendat. quo prosiliat liuor | —

f. 16 ad coronam perpetuam ad uitam et eternam in x̄mp ih̄m d̄m̄ ¹⁷⁾ | Exp̄. In̄e sermo de epifania ¹⁸⁾ | Intellegere ¹⁹⁾ possumus ff. k. quantam | —

f. 18 fluē|ta mundaret ⁱ q ²⁰⁾ eū ²⁰⁾ Exp̄ in̄e sermo | de nat̄ sc̄i iohann̄ ²¹⁾ bāpt. | Aurum ²²⁾ de terra legere qui nouerunt | —

¹⁾ Mai PNB 1 1 — ²⁾ ipsa — saeculorum om. — ³⁾ de annūtiatione d. Mariae virg. — ⁴⁾ Petri Chrysologi sermo cxliii LII 582 — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ natalitus — ⁷⁾ qui benedicendi — saeculorum om. — ⁸⁾ in natali — ⁹⁾ Aug. serm. app. cxxiv XXXIX 1992 — ¹⁰⁾ Stimmt nicht — ¹¹⁾ de fuga Christi in Aegyptum — ¹²⁾ Petri Chrysologi sermo cli LII 602 — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ per — ¹⁶⁾ Mai PNB 1 230 — ¹⁷⁾ perpetuam — nostrum om. — ¹⁸⁾ in epiphania domini — ¹⁹⁾ Aug. serm. app. cxxxv XXXIX 2011 — ²⁰⁾ om. Interea magorum — saeculorum amen. add. — ²¹⁾ in natali Joannis — ²²⁾ Aug. serm. app. cxcix l. c. 2117

f. 20^b dñiae cantilena | Ex̄p. Inc sermo contra fariseos | Contra fariseos ¹⁾ loqui nos hodie non studio —

f. 23 miserabiles non tenebant | Ex̄p Inc de arbo*sermo*
fie²⁾ (l. — f add. ead. m. s. IX) | Sicut ³⁾ peritus magister ad audiendū —

f. 26^b cremabit incendium | Ex̄p Inc sermo de ieunio ⁴⁾ | Quoniam ⁵⁾ ieunii uernum et tempus | —

f. 29 superare uersutias | Ex̄p Inc sermo de diuite et lazaro | Non ⁶⁾ tam facile auspicia temeritatis nostrae | —

f. 31^b aelymosinis redimistis | Ex̄p Inc sermo de muliere cananea | que dixit si tetigero uestimenta dni salua ero ⁷⁾ | Dñi ⁸⁾ et saluatoris nostri benigni | —

f. 34^b impetrare mereamur amen | Ex̄p | Inc sermo de iracundia fratrum || f. 35 Ueber der Seite de iracundia fratrum | Audistis ⁹⁾ hodie qualiter auctoritate gratiae —

f. 37^b praecipitat in ruinam. Ex̄p | Inc sermo de inimicis diligendis | Conpello ¹⁰⁾ caelum uoco terram. ut | —

f. 40 sc̄am reportare uictoriā. | Ex̄p | Inc sermo ubi rogatus ē. ihs ad prandiū || f. 40^b Omnia ¹¹⁾ quae a xp̄o corporaliter gesta referuntur —

f. 43 mereamur auctore ipso dñō | n. ihu xp̄o amen ex̄p | Inc sermo de muliere adultera m. s. IX add.: que in adulterio depræhensa est ¹²⁾ | Agnouistis ¹³⁾ ff. si tamen euangeliorū ¹⁴⁾ | —

f. 44^b saeculorum amen Ex̄p Inc | Sermo de resurrectione dñi ¹⁵⁾ | in mg. m. s. IX In sabbat̄ paschae ¹⁶⁾ | Quantum ¹⁷⁾ a uobis ego a me tantum | —

f. 46 prohibuit lassitudo. Exp. | Ex̄p Inc sermo de natale dñi ¹⁸⁾ || f. 46^b Quantum ¹⁹⁾ secretum cubiculi sit regalis | —

¹⁾ Mai PNB 1 4 — ²⁾ de fieu quae fructum non protulit — ³⁾ Petri Chrysologi sermo cvi LII 495 — ⁴⁾ et temptationibus Christi add. — ⁵⁾ Petri Chrysologi sermo xii l. c. 222 — ⁶⁾ Mai PNB 1 6 — ⁷⁾ quae ero om. — ⁸⁾ l. c. 8 — ⁹⁾ l. c. 10 — ¹⁰⁾ l. c. 13 — ¹¹⁾ Petri Chrysologi sermo xcvi LII 467 — ¹²⁾ quae est om. — ¹³⁾ Mai PNB 1 17 — ¹⁴⁾ euangelium — ¹⁵⁾ Christi — ¹⁶⁾ in paschae om. — ¹⁷⁾ Petri Chrysologi sermo LXXV LII 411 — ¹⁸⁾ de incarnatione Christi — ¹⁹⁾ Petri Chrysologi sermo cxli l. c. 577

f. 48 sermo | compellit ^{Exp̄} | Inc̄ sc̄i augustini sermo | de psalmo xxx.vi. | Ante ¹⁾ paululum cantauimus s̄t eustodi —

f. 49^b saeculorum amen exp̄ | Inc̄ eiusdem de psalmo xl | Bene ²⁾ scitis s̄t quoniam unaquaque (*corr.*) anima —

f. 50^b per xp̄m dñm n̄m | Eiusdem Inc̄ de psalmo xlviii³⁾ || f. 51 Quantum ⁴⁾ nobis ualeat sermo d̄i ad cor|reptionem⁵⁾ —

f. 52 per xp̄m dñm n̄m | Exp̄ traetatus sc̄i august̄ felicit̄. || f. 52^b m. s. VIII i de adam et eua et s̄ea maria | ii de natale dñi | iii Item de natale dñi | iii de eo quod fugit in aegyptū | v de occisinē sic infantū ab herode. | vi de epifania | vii de natuitate sc̄i iohannis bap̄ | viii contra fariseos | viii de arbore fici in quā quesiuīt dñs fructū | x de ieunio | xi de diuite et lazaro paupere | xii de muliere cananea | xiii de iracundia fratrū | xiii de inimicis diligendis | xv ubi rogatus | m. antiqua alia Sermo⁶⁾ de peregrinatione hui' uite. | Vitam ⁷⁾ istam nostram s̄t. kk. peregrinationem —

f. 55^b hac aperis xp̄o exp̄ || f. 56 Ueber der Seite Inc̄ sermo de lazaro paupere. et diuite qui induebatur purpura | et byssso de capitulo euangelii | Sancta⁸⁾ lectio si in ista uita nos salubriter —

f. 58^b conuersi ad dñm || f. 59 exp̄ sermo de diuite et | paupere lazaro incipit | de caritate et de solo amando | dō || f. 60 Exhortatio-nib.⁹⁾ diuinarum lectionum —

f. 63 sufficit de paupertate | Exp̄ sermo de amore | d̄i | et de cari-tate et de uersu psalmi | xxxvi | Inc̄ sermo de respoñs. psalmi | LXX | d̄s meus. erue me de manu pec|catoris || f. 63^b Omnis¹⁰⁾ anima quae intenta canta*t uoce | —

f. 67 quem gratis amas. | Explic. sermo de responsorio | psalmi LXX | Inc̄ sermo de responsorio psalmi | LXXXIII | Confitebimur tibi d̄s confitebimur | et inuocabimus nomen tuum || f. 67^b Felices¹¹⁾ sumus si quod audimus et cantamus —

f. 70 humilat exaltabitur conuersi ad dñm | Exp̄ sermo de re-spons. psalmi. | LXXXIII. | Inc̄. sermo de resp. psalmi .xl. | Vna¹²⁾ uoce multi cantauimus quia in | xp̄o —

¹⁾ Mai PNB I 18 — ²⁾ l. e. 19 — ³⁾ in psalmum xlviii enarratio. sermo ad plebem — ⁴⁾ XXXVI 564 — ⁵⁾ correctionem — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ Mai PNB I 22 — ⁸⁾ l. e. 24 — ⁹⁾ l. e. 26 — ¹⁰⁾ l. e. 30 — ¹¹⁾ l. e. 33 — ¹²⁾ l. e. 35

f. 73^b cui | confitemini; conuersi ¹⁾ | Ex̄ sermo de respons. salmi XL. | In̄ de natalicio sc̄i iohannis || f. 74 Hodierni ²⁾ diei festiuitas nota est | —

f. 76^b d̄s paci^s erit uobiscum | Ex̄ de natalicio sc̄i iohannis | In̄ de capit̄ euangel̄ mathei. | ubi centurio pro suo puerō | dñm rogauit. ³⁾ || f. 77 Audiuius ⁴⁾ cum euangelium legeretur | —

f. 79^b et sanabit te ⁵⁾ | Ex̄ sermo de puerō centurionis | In̄ sermo de fide ⁶⁾ felieiter | Arcana ⁷⁾ et secreta regni dī prius quae|runt —

f. 83^b sanorum requies laborantium ⁸⁾ | Ex̄ sermo de fide | In̄ de utilitate ieunii. | De ⁹⁾ utilitate ieunii ¹⁰⁾ aliquid loqui | —

f. 86^b cuius trium^{ph}bus est | dissensio xpianorum; m. s. IX: ergo ieunemus | et oremus ¹¹⁾ in (corr. in p) dñm ih̄m xp̄ qui uiuit regnat in saecula saeculorum amen | In̄ de natale apostolorum petri et pauli | Beatissimorum ¹²⁾ petri et pauli apostolorum —

f. 89 d̄s debitor quia promissor | Ex̄ de natale apostolorū | In̄ de natale sancti cypriani. ¹³⁾ || f. 89^b Sermonem ¹⁴⁾ nobis debitum auribus et | —

f. 92^b dicamus et nos dō. gratias. | Ex̄ de natale sc̄i cypriani | In̄ de capit̄ ecce ego mitto | uos sicut oues. et cetera | de natale martyrum (add. m. al.) || f. 93 Sollemnitas ¹⁵⁾ martyrum dilectissimi —

f. 96 columbarum innocentiam teneamus. | Ex̄ sermo. ubi dicit ecce. | ego mitto uos | sicut oues in medium luporū | In̄ sermo de titulo psalmi LXXXIII. ¹⁶⁾ || f. 96^b psalmus ¹⁷⁾ iste pro toreularibus | —

f. 100 superna ¹⁸⁾ uocationis dī. in xpo. ihu. | Ex̄ sermo de titulo psalmi LXXXIII | In̄ sermo de natale dñi nostri ihu xp̄i ¹⁹⁾ | Ueber der Zeile In circumcidione (m. s. IX) | Saluator ²⁰⁾ noster natus de patre | —

¹⁾ etc. add. — ²⁾ l. e. 38 — ³⁾ de verbis evangeli *etc.* — ⁴⁾ XXXVIII 414 — ⁵⁾ l. e. 417 Fimbria — conversi ad dominum (l. e. 425) add. — ⁶⁾ de verbis evangeli Ioannis: non potest filius *etc.* — ⁷⁾ l. e. 698 — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ XL 707 — ¹⁰⁾ admonemur add. — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ Mai PNB 1 40 — ¹³⁾ in natali Cypriani martyris — ¹⁴⁾ XXXVIII 1410 — ¹⁵⁾ Mai PNB 1 42 — ¹⁶⁾ in psalmino LXXXIII enarratio — ¹⁷⁾ XXXVII 1055 — ^{18)?} — ¹⁹⁾ Aug. (?) sermo de nativitate domini — ²⁰⁾ XXXIX 1633

f. 103 incorrupta feminea etiam care¹⁾ processit.²⁾ | Exp̄. de natalicio. dñi | In̄c̄ de epiphania³⁾ || f. 103^b Hodierni⁴⁾ diei per uniuersum mūdū | —

f. 106 non qua uenimus redeamus. | Exp̄. sermo de epifania | In̄c̄. de responsorio. psalmi | LXXXIII. beati qui habitant. in domo | tua. et cetera feliciter || f. 106^b Presentem⁵⁾ psalmum simul nobiscū. | —

f. 109 qui simpliciter bonus est. | Exp̄. sermo. de responsori. psalmi | LXXXIII | In̄c̄. de humilitate. dñi n̄. ihū. x̄pi. || f. 109^b humili- tatem⁶⁾ dñi n̄ ihū. x̄pi. commen|damus —

f. 112 uere ubique misericors. | Exp̄. de humilitate dñi n̄ ihū x̄pi. | In̄c̄ de eo quod optulit abraam filium | suum isac feliciter⁷⁾ || f. 112^b Adhibete⁸⁾ huc aures qui accessis|tis ad dñm. —

f. 115^b affectus. deputabitur et uobis || f. 116^b eatur⁹⁾ uita futura quam nondum te|nemus —

f. 118^b sine defectu | dñm¹⁰⁾ laudabimus. | Exp̄. sermo de alle- luia | In̄c̄. sermo de psalmo CXLVIII || f. 119 Sollemnitas¹¹⁾ paschae¹²⁾ est et inluminationis —

f. 122 non in saeculo | sed in x̄po suo. conuersi¹³⁾ | exp̄. sermo. de alleluia | psalmi CXLVIII originis | In̄c̄ sermo epi s̄ei augustini | de confessione et alleluia¹⁴⁾ || Confitemini¹⁵⁾ dño quoniam bonus | —

f. 122^b Videtur nonnullis male¹⁶⁾ esse quaedā || f. 123 creatura quia imperitorum sensus offendit —

f. 126^b exultemus | et letemur in eo | Exp̄. de dominico paschae | In̄c̄ de. octauis paschae infantum¹⁷⁾ || f. 127 Sermo¹⁸⁾ mihi est ad uos modo nati infantes —

f. 129 in saeculum misericordia eius | Exp̄ de confessione et alleluia. | In̄c̄ de domenico paschae. || f. 129^b Ueber der Zeile In̄c̄ omilia beati augustini de dominica resurrectione¹⁹⁾. | In²⁰⁾ omni qui-

¹⁾ carne — ²⁾ qui est benedictus — am. add. — ³⁾ in epiphania domini — ⁴⁾ XXXVIII 1033 — ⁵⁾ Mai PNB 1 44 — ⁶⁾ l. e. 46 — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ l. e. 49 — ⁹⁾ In psalmum CXLVIII enarratio. XXXVII 1938 — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ Mai PNB 1 52 — ¹²⁾ haec add. — ¹³⁾ etc. add. — ¹⁴⁾ de psalmi CXLVII versu 1. Confite- mini etc. — ¹⁵⁾ XLVI 841 — ¹⁶⁾ mala — ¹⁷⁾ In octava paschatis ad infantes — ¹⁸⁾ l. e. 838 — ¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ Mai PNB 1 20

dem psaltrio (*corr.*) dñs. n̄r | — sanguis effunditor. si habuerimus¹⁾ || f. 130 ecclesia²⁾ dī ecclesia s̄ea. cui est ille caput | si enim ille caput nos corpus —

f. 132^b credamus ut salui esse possemus³⁾ | Exp̄ | Exp̄ sermo de muliere. quae fluxū | sanguinis patiebatur. Incip. sermo⁴⁾ | de tribus⁵⁾ quos dñs suscitauit. id⁶⁾ est | filium uiduae. et filiam archsynagogi | et lazaram quadriduanum || f. 133 ita tamen ut legatur lectio de filio uiduae | qui in publico suscitatus est. || Miracula⁷⁾ dñi n̄i. et saluatoris ihū xpi⁸⁾ | —

f. 138^b inuenient⁹⁾ iam resurgent | conuersi¹⁰⁾ | Exp̄ de tria genera mortuorū. | quos dñs ih̄s xps resuscitauit || f. 139 Inc̄. sermo de euangelio | ubi dñs dicit nolite dare s̄em canib. | neque miseritis margaritas uestras | ante porcos | et cetera quae sequuntur | Nouit¹¹⁾ caritas uestra quandoquidem —

f. 143 fides tua fiat tibi sicut uis | Exp̄. sermo ubi dicit discipulis suis | nolite dare s̄em. canibus. et cetera. || f. 143^b Inc̄ sermo de diuite qui audiens a dñō | de uenditione rerum suarum | ut esset perfectus. | contristatus est et discessit¹²⁾ die übrige Seite leer || f. 144 m. saec. IX sermo pape leonis in natale¹³⁾ apostolorum petri et pauli | omnium¹⁴⁾ quidem sanctorum sollemnitatum dilectissimi totus | mundus est pariceps —

f. 144^b unius¹⁵⁾ fenere regi|men ciuitatis m. al. add. st̄ nepotes die halbe Seite leer || f. 145 Euangeliū¹⁶⁾ nos admonuit de¹⁷⁾ lectione | praesenti —

f. 153^b si¹⁸⁾ uideat et manus operantium || Explic. sermo de auaritia | et luxuria | Incip. ¹⁹⁾ sermo de decem plagis | aegyptiorum | et decem praeceptis legis || f. 154 dñō²⁰⁾ dō. n̄i. cuius cultores sumus. in | laude —

¹⁾ Ende auf f. 126^b — ²⁾ l. e. 54. Von f. 116 an Blätter theils versetzt theils ausgefallen — ³⁾ possimus — ⁴⁾ de verbis evangelii Lucae et add. — ⁵⁾ mortuis add. — ⁶⁾ id est — suscitatus est om. — ⁷⁾ XXXVIII 591 — ⁸⁾ Christi Iesu — ⁹⁾ agat ut celeriter add. — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ Mai PNB 1 56 — ¹²⁾ XXXVIII 523 de verbis evangelii Matthaei etc. — ¹³⁾ natali — ¹⁴⁾ LIV 422 — ¹⁵⁾ ? — ¹⁶⁾ XXXVIII 523 — ¹⁷⁾ om. — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ sancti Aug add. — ²⁰⁾ Mai PNB 1 15

f. 170^b sua uiter inuenirentur | Explic. sermo. de decem plagis.
et decē | praeceptis legis. inī de psalmo. LXIII¹⁾ | Passiones²⁾ san-
torum martyrum | —

f. 181^b mittere in gehennam. praedicauerunt dñm. nam primo
petrus timuit. ³⁾ ||

474. membr. fol. 2 col. foliorum 163. saec. X.

f. 1^a | Sermo sc̄i augustini de uerbō dñi in euglō seđm mathi |
Agite penitentiā appropinquabit enī regnū celorū | — xxii | Sermo
eiđ de uerbō dñi in euglō seđm mathm | — de dece virginibus. Finit de
mathaeo | XXXIII Sermo de eisdem. Incipit de luca | XXXIII Sermo eiđ
de uerbō dñi in euglō seđm lucam | qui uos spernit me spernit & c& | —
XXXVII Serm̄ eiusdē de uerbis ap̄li Omnes nos manifestari oportet
ante tribunal xp̄i || f. 1^b Finit de luca Incipit de iohann̄ | XXXVIII Sermo
eiusdem in euglō secundum iohann̄ | In principio erat uerbum. &
contra arrianos — LXV Serm̄ eiđ de scripturis u&erib; ac nouis
ētra arriānos | Expliciunt capitula | Incipit sermo sc̄i | augustini de
uerbō | euangelii secundū | matheum. Agite pae[n]itentiam appropin-
quabit enim re[gn]um caelorum. ⁴⁾ | Euangeliū⁵⁾ audiuim'. | & in eo
dñm eos arguentem —

f. 95 sed eř aequales angelis di. p xpm dñm nr̄m; | Explicit
feliciter | dō gratias amen. | Item eiusdem de corpore et | sanguine dñi
et de uerbis | ap̄li. cum tremore et timore | ūram et ipsorū salutē
operamini. ⁶⁾ | i Audiuimus⁷⁾ ueracem magistrū. diuinū redēptorem
humanū saluatorē. | —

f. 164 XXXIII Eiusdem sermo de uerbis ap̄li. om̄s nos | mani-
festari oportet ante tribunal xp̄i. | Omniū⁸⁾ xp̄ianorū spes fr̄s kñi in
futurū | tēp' extendit. —

f. 165 gloriā punire. in sc̄la sc̄lorum am̄ | Explicit amen
Beatus homo qui corripitur a dño | — causas | percussionis ignorat
Constituisti tñinos ei' qui preteriri — spiritalibus prouectibus. ||

¹⁾ In psalmum LXIII enarratio. sermo ad plebeum — ²⁾ XXXVI 760 — ³⁾ l. e.
768 — ⁴⁾ de verbis evang. Lucae: faciem coeli etc. deque istis: si vadis etc.
— ⁵⁾ XXXVIII 636 — ⁶⁾ de verbis evang. Ioannis: ni-i manducaveritis etc.
deque verb. apostoli et psalm. contra Pelagianos. habitus — dominica —
⁷⁾ l. e. 729 — ⁸⁾ sermo app. cix XXXIX 1961

AUGUSTINUS *de trinitate.*

3733. membr. Grossocetav. 2 col. foliorum 163. saec. XI.¹⁾

f. 1 *Vorsetzblatt: Fragment eines Lectionars s. XII*

f. 1^b In hoc uolumē continēt̄ ifra sc̄pta. v̄z | Auḡ. de trinitate. libri nūō .xv. | Expositio fidei. catholice ||

f. 2. 3 saec. IX *Fragment eines Computus mit gälischen Glossen:* nihil remanserit bissexturn est. ī unum aut duo **I** tres
acht tabl̄a für bissexturn
 remanent bissexti | n̄ ≈ & ne tibi forsitan aliqua — pariter ad
beim ersten lesson anisui
 sūmā. Finiunt argumenta pascaliū titulorū. || f. 2^b Incipit calculatio quomodo rep'iri posit. quota feria singulis | annis xiiiiū pascalis ocurrat — anni deducas. || —

f. 4 Incipiunt capitula ex libro beati augu^{stini ep̄i. de Trinitate 2)} | i De triplici causa erroris falsa de | dō opinantiū | — xiii de unitate psonę. filii dī. et filii hominis. siue in gla. siue in humilitatē. | Itē. Incip̄ eaꝝ lib .ii. | i De regulis seđm qua scriptura de patre | et filio loquitur. —

f. 4^b xviii De uisione dani^helis. in qua illi et patris | et filii psona apparuit in specie corporali. | Incip̄ eaꝝ lib .iii. | .i. Vtrū cū dī hominib. uisus ē. ipse p̄ assūptā creatura speciē apparuerint an uero | angli ex psona ipsius sint locuti | — viii Et sentiā trinitatis nūquā oeulis apparuisse mortaliū sed p̄ subiectā sibi creaturā significasse. quę uoluit. | Incip̄ eaꝝ lib .nn. | .i. De grā dī qua sibi humanū genus reconciiliat ut saluatur quod perierat. | —

f. 5 xxi De sensibili demonstratione sp̄s sc̄i | et de coaetna unitate trinitatis | Incip̄ eaꝝ lib .v. | i Quā modeste ac sobriet̄ debeat homo. | cui etiā suę mentis natura inexplicabilis ē. de dī substantia cogitare. | — xvi. De appellationib. relatiuis quę n̄ ad dī. | sed ad crea-

¹⁾ Ueber diese Handschrift vergl. Mai PNB 1 2 p. 153. Sie ist fast durchaus palimpsest, enthält aber nicht bloss wie Mai angibt Fragmente der Vulgata. Vielmehr enthält die ältere Schrift f. 47 Fragmente derselben Handschrift, welcher die Bruchstücke des Computus f. 2. 3 angehören, f. 48—65 Fragmente eines Homiliars (f. 64 am Rande: in n̄ sc̄i pauli) saec. VI, f. 66—73 wieder Fragmente der Computushandschrift, f. 74—162 die von Mai erwähnten Bibelbruchstücke. Die gälischen Glossen sind soviel ich weiss unbekannt —
²⁾ Von Mai zuerst nach dieser Handschrift edirt PNB 1 2 p. 153

tura refferenda sunt quoniā | Incip̄ cap̄ lib vi | .i. De eo quod apostolus ait. xp̄m dī uirtutē et dī sapientiā. | —

f. 5^b x De sententia sc̄i hylari. qua in trinitate | psona⁹ p̄prietatē intellegit̄ demonstrasse. | Incip̄ cap̄ lib .vii. | .i. Vtrū quidqd de dō relativae sed ad se | ipsū recte dī euilibet psonę ⁱⁿ trinitatē | conueniat. — vi. De trib. psonis unius essentię. | Incip̄ cap̄ lib .viii. | .i. De indifferentia et magnitudine trinitatis in qua non ē ipsa plus ipsa trinitas | simul simul quā singula quoq. psona. | — viii. Quod ex ea forma qua diligit̄ iustus diligatur d̄s. qd̄ non potest ea quę dilectionē | excitat forma non diligi eademq. ē d̄s. | quia d̄s caritas ē | Incip̄ cap̄ lib̄ viii. | i. De dō s̄p̄ querendo. | —

f. 6 xii Cur sič noticia mentis ē. ples non | etiā amor partus eīdē sit. | Incip̄ cap̄ lib .x. | i. De studiis discere amantiū. qd̄ igno| rant qd̄ tamen n̄ expeterent. scire se | penit̄ ignorarent. | — xii De querenda imagine trinitatis etiā | in his quę anima ex corporis sensib. | Incip̄ cap̄ lib̄ .xi. | De imagine trinitatis. etiā in eo qd̄ | imago dī n̄ ē. id ē. in homine. exteriorae. | querenda | — xi De mensura et numero. et pondere quo⁹ | similitudo sit in memoria. et uisione. | Incip̄ cap̄ li. xii. | .i. q̄ sit quod etiā animo n̄o intellegendū sit ad exte|riorē hominē ptinere | —

f. 6^b .xv. De opinione platonis qua credidit ani|mas aliā uitā priusquā prius. quā corporib. inderentur habuisse. | Incip̄ cap̄ lib .xiii. | .i. De gemino rationalis mentis officio. quo⁹ | unū ad tēporilia aliud ptinet ad ^{aet}na. | —

f. 7 xx Neminē posse sine fide ad uerā beatitudinē pue|nire. | Incip̄ cap̄ lib̄ .xiii. | .i. Quę sit hominis. uera sapientia — xiii. Quo sui parte homo ad imaginē et similitudinē dī factus sit. ad quā p̄ficiendo renouatur. Incip̄. cap̄ lib̄ .xv. | .i. De excellentia dī animi ad imaginē | creatoris sui conditi. | —

f. 7^b xxvii Qui^d quodam sermonē ad populum. | disputatū sit. de differentia generationis filii. et p̄cessionis. | Sp̄s sc̄i. | Explie cap̄ lib̄ brō .xv. ḡs | dño n̄o ih̄u | xpo. amen. | Iste liber est — sub nūo. .14. || f. 8 Liber set̄i .14. columbani de bobio | Dn̄o ¹⁾) beatissimo et siucerissima | karitate uenerando. sc̄o fri ae | coep̄o ²⁾ pap̄ aurelio aḡ in dñō | salutē. De t̄nitate quę d̄s sūm' ae ³⁾ | uer' ē. — libro⁹

¹⁾ XLII 817 — ²⁾ consacerdoti — ³⁾ et

iubeas anteponi. ¹⁾ Ora p nobis. ²⁾ | Explīē ep̄la aurelii agustini. ad
aureliū cartaginensē | eīm. Incipiunt libri de trinitate ^{ad} ³⁾ | Lecturus
hęc quę de trinitate disse^rim'. —

f. 22 (xiii) conside|randa sunt. ab alio iā pętam' exordio aīn. ⁴⁾ Explīē. lib̄ .i. de trinitate. Incep̄ lib̄ .ii. | Cum homines dīm quęrt. et
ad intelligentiā — non inquinabit. caput meū || f. 22^b i | Quam ob
rē. quam|quā firmissime teneam' —

f. 34 (xviii) ea quę restant | in c̄sequentiib' uideamus. | Explīē
lib̄ .ii. Incep̄ lib̄ .iii. | Credant qui uolunt. malle ⁵⁾ legendo. | quā
legenda dictando laborare. | —

f. 34^b nec tuū sit nec meū | Hinc itaq. tēius iste ⁶⁾ lib̄ sumet ⁷⁾
exordiū | —

f. 35 textus indiciis circūstantib; significaret. | Cap̄ .i. Nunc
ḡ pmū quęrem' ⁸⁾ qđ seq̄t —

f. 43^b (viii) ⁹⁾ Qđ ab alio uolumine cōmodi'us ordieñ.
aīn. ¹⁰⁾ | Explīē liber .iii. | Incep̄ lib̄ .iii. | Scientiā terrestriū. caele-
sti q. | rerū magni —

f. 44 cara ueritas. i. | Sed quoniā exulaui mus ab inemutabili
gaudio. —

f. 55 (xxi) et queam̄ modū ¹¹⁾ redarguant uidebimus. | Explīē
lib̄ .iii. aurelii augustini de trinitate. aīn. Incep̄ lib̄ . | quintus. dō
grās. | .i. Quā modeste—cogitare. ¹²⁾ | hinc iam exordiens ea dicere —

f. 61 (xvi) ipso⁴ scilicet mutatione non sua. Explicit lib̄ .v. |
Incipit lib̄ .vi. de trinitate. | .i. De eo quod — sapientia. | Aequali^{tē}
patris et filii —

f. 66^b (x) nec diis multis. Sed ipsi ḡla in sc̄la sc̄lo⁴ aīn. | Explīē
lib̄ .vi. de trinitate. Incep̄ lib̄ .vii. de trinitate .i. | Vtrum quidqd
— conueniat. | Iam nunc queramus | diligentius —

f. 74^b (vi) Nisi credideritis | non intellegetis. Explīē lib̄ .vii. de
trinitate. Incep̄ lib̄ .viii. de trinitate || f. 75 Incep̄ lib̄ .viii. d̄ trinitat. |
Diximus alibi ea dici p̄ prie in illa trinitate. —

¹⁾ vale add. — ²⁾ me — ³⁾ om. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ malle me — ⁶⁾ hic —
⁷⁾ sumat — ⁸⁾ quaeramus — ⁹⁾ xi — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ quemadmodum —
¹²⁾ Die Capitelüberschriften fehlen

f. 81^b (viii) ¹⁾ alicuius exordii | cetera contexamus. Explīc lib. viii. | d̄ trinitate. Incip̄ lib. viii. | d̄ trinitate | i. de deo s̄ep querendo. | Trinitatē certe quērim'. n̄ quālibet. —

f. 95 (xii) pp̄t huius | libelli modū. Explīc lib. x. | de trinitate. Incipit lib. | xi. de trinitate. | De imagine — quaerenda. Nemini dubiū ē. sicē | interiorē hominē —

f. 103^b (xi) et pondere disposuisse | testatur. am̄ ²⁾. | Explīc lib. xi. d̄ trinitate. | Incip̄ lib. xii. d̄ trinitate .i. Quid sit | — pertinere. | Age nunc uidea[mus ubi sit —

f. 111^b et quod inuentū fue[rit explicari. Explīc. lib. xii. de | trinitate. | Incip̄ lib. xiii. | de trinitate. i. De | gemino — ad aeterna. | In libro superiore | huius operis duodecimo sa[tis —

f. 125 (xx) qđ in futuro | uolumine lector expec|tet. Explīc lib. de | trinitate .xiii. | Incipit liber. de trinitate .xiii. | i Quę sit — sapientia. | Nunc de sapientia nōb̄ ē. | disserendū. n̄ illa ³⁾ dī —

f. 137 quantū | potui demonstrare curaui. amen. ⁴⁾ | Explīc .xiii. d̄ trinitate. Incip̄ lib. | xv de trinitate. i. De excellētia — condiditi sic. | Volentes in rebus quę facte st̄. ad cognoscendū | —

f. 160^b (xxvi) melius quā disputatione concludā. | Dñe d̄s nr̄. credimus in te. | —

f. 161^b Si qua de meo | et tu ignosce. et tui. ⁵⁾ | Explīc lib. | xv. de trinitate. emendaui | Incip̄ exposicio fidei | Profitem̄ ⁶⁾ nos credere indiuisibilē | et inseparabilē s̄cam trinitatē. hoc ē | patrē. —

f. 162 factus ē hominis filius. | Ideo | et unus ē d̄ns. | Expliciunt libri b̄ti aug. de trinitate. | Iste lib. ē mōasterii s̄ei columbani de Bobio. ||

f. 163 *Bruchstück desselben Lectionars wie auf f. 1*

BOETHIUS *de consolatione philosophiae.*

3363. membr. 8. foliorum 60 saec. IX—X.

f. 1 ⁷⁾ armina⁸⁾ q̄ odaꝝ studio florēte pegin —

f. 9 Nubila mens est. uinetaque frenis Haec ubi regnant (H. u. r. m. al. ut vid.) | Anicii Manlii seuerini | boethii excons̄ ord̄ | patr̄ phi-

¹⁾ x — ²⁾ om. — ³⁾ de illa — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ amen add. — ⁶⁾ Mai PNB 1 463 — ⁷⁾ f. 1. 2 von einer Hand des 15. Jahrh. — ⁸⁾ LXIII 581 a

losophiae consolationis | explicit lib .i. Incepit lib .ii. feliciter | Post haec paulisper obtieuit atque ubi adtentio[n]em meam —

f. 20 Si uestros animos amor. Quo caelum regitur regat || f. 20^b Anicii Manlii Seuerini Boe[th]ii excons[erv]is ord[er]is patri[us] philo[sophiae] consolationis lib .ii | expl[icit] incipit lib .iii feliciter | Iam cantum illa finiuerat cum me audiendi audiu[er]at | —

f. 36 Quicquid praecium ¹⁾ trahit perdit dum uidet inferos | Anicii Manlii Seuerini Boethii excons[erv]is ord[er]is patricii philosophiae || f. 36^b consolationis liber tertius (c. l. t. *in ras.*) | explicit Incipit lib .quartus. | haec cum philo[sophia] corr. m. al. dignitate uultus & oris grauitate | —

f. 49^b dicit exempli uia cur inertes. Terga nudatis superata tellus | sidera donat | Anicii. manlii seuerini boethii v[er]e || f. 50 et inl excons[erv]is ord[er]is | exmag[is] off[er]it atque patricii | philosophicae consol[ationis] lib .iii ex | Incipit lib .quintus felicit[er] | Dixerat orationisque cursum ad alia quaedam trac[tanda] —

f. 60 cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Explicit feliciter | Incipiunt glosae huius libri | Cluis Illuminans — tubis comis uel crinis || f. 60^b unleserlich

3865. membr. 4. foliorum 57. saec. X—XI.

f. 1 Incipit liber primus de consolatione philosophi | anicii manlii seuerini boetii excons[erv]is | ord[er]is patricii | Carmina qui quondam studio florente peregi | —

f. 9 haec ubi regnant. | Anicii manlii seuerini boetii excons[erv]is ord[er]is patritii philosophiae consolationis. | explic[er]it .ii. liber boetii. | Post haec paulisper obtieuit. atq[ue]. ubi attentione mea modesta taciturnitate —

f. 19^b Quo caelum regitur regat | Anicii. manlii. seuerini. boetii. excons[erv]is. ordinis. | patr[us]. philo[sophia]. consolatis. | Explicit lib .ii. | Incipit tertius liber. || f. 20 Iam cantu illa finiuerat eum me audiendi audiu[er]at stupentemq[ue] arrectis | —

f. 36 Perdit dum uidet inferos. | Explicit liber .iii. | Anicii. Manlii. Seuerini. Boetii. excons[erv]is. ordinis. patri[us]. | Incipit liber quartus. | Haec cum philosophia dignitate uultus & oris grauitate seruata —

¹⁾ praecipuum

f. 50^b Terga nudatis supata tellus | Sydera donat. | Anieii.
manlii. seuerini. | exmaḡ. off. atq. patritio philosophiae consolatio-
nis. liber quartus explicet. Incipit | liber quintus feliciter. | Dixerat
orationisq. eursum ad alia quaedā tractanda | —

f. 57^b sciētie nulli' termini | inclusa simplicitas. ¹⁾ ||

CANONES conciliorum et pontificum epistulae.

5748. membr. Grossoctav. foliorum 131. saec. X.

Vorsetzblatt In hoc uolum̄ īfrasēpta cōtinēt. v̄z.

Canones antiqui sc̄toꝝ patruꝝ

De modo celebrandi cōciliuꝝ

Tractat' cresconij de cōcordia canonuꝝ ^{līlio pape}

Tractat' rabani de canonibꝝ ||

f. 1 Liber sc̄ti .43. columbani de bobio | Incipiunt canones sc̄
siluestri epi Vt sequentes | se gradus clericorū u. s. w. *Excerpte
aus Canones und aus den Patres* ²⁾ ||

f. 9 De modo celebrandi conciliuꝝ (*m. s. XV.*) | Hora diei prima
ante solis ortū | —

f. 11^b excommunicationis sententiā pferat. | Canon grece. latine
regula —

f. 12^b sic coneiliū a soci&ate multorū in unum. | Apostolorum
canones qui per clementē | —

f. 13^b capitula interius anexa. | Prima annotatio anquiranae
synodi quae ante | —

f. 15 Vicesima quarta itē lugd̄ in qua patres xx. stat̄ eañ.
quorū auctor maxime itē priscus lugduñ eps extit̄. | Silvester papa a
petro .xxxiii. congregatis cum | consilio constantini auḡi in urbe
roma .CCLXXVII. | —

f. 15^b Gregorius sed̄s a petro xci. scripsit cap̄ | xvii. oñi ec̄le
seruanda cum patrib; xxxii (xxxiii corr.) eaq. sub | anathematis uinculo
alligauit. || f. 16 Beatorum ap̄lorum p̄ clementē plat̄. Regulę
num̄ .L. | Concilii niceni. Regulę numero .xx. — cxxx.viii. sub uno

¹⁾ l. c. 856 a — ²⁾ f. 1—8 von verschiedenen Händen

redactae. | Domino uenerando mihi patri | stephano archiepo. Dionisius | exiguus in dñō sał. Quāuis karissimus fr̄ nř. laurentius assidua | —

f. 17 aliquod attulisse uideamur. | Iste liber est monachorū — sub nō .43. —

f. 17^b Domino uere sēo semperq. beato | pontifici liberino. cre-
sonius xp̄i famulorum exiguus. aeternā in dñō nō sał. | V̄i sacer-
dotii incomparabile decus. | —

f. 18^b inscientiae ueniā dones. Ora p̄ me meique semper | me-
mento pontifex dō digne. | Incipiunt capitula de concordia canonum. |
.i. De ordinatione epi in canonib; apłorū tit̄ .i. concilio nice no —

f. 26^b ccc. Ut epi & cl̄i non ordin&ur. nisi ōms suos fecerint
xp̄ianos. coñ aff̄ tit̄ .iii. | f. 27 Liber sc̄ti columbani de bobio | In-
cipiunt eāp̄ siue concordiae canonū secdm cresconī | de ordinatione
epi. in canonib. apłor. titulo .i. | Eps a duobus aut tribus epīs ordi-
n&ur. | Coneilio. niceno. titulo .iii. | Ep̄m conuenit maxime —

f. 121^b (.ccc.) ōms qui s̄ in domu eorū xp̄ianos catholicosq.
fecerint. | f. 122 Dns nř ih̄s xps loquens in euangelio dicens. | In
ore duorum uel trium testiū stabit ōmē uerbum. etc. *Folgen Ex-
cerpte aus Concilien und Pabstdecreten* — f. 122^b || f. 123 Domino
serenissimo et xp̄ianissimo regi hludo uuico. uere religionis stre-
nuissimo rectori ac defensori sēae dī eccl̄e una cū uxore & ple sua
eiusq; fidelib: uita & salus honor & benedictio cū uictoria sine fine
mansura. dignissimē reuerentiae urāe patefecim —

f. 125 ab ōmi hoste p̄tegat in sempitnum. Incip̄ eāp̄ rabani mag-
gonen̄. archiepi. | De fide catholica —

f. 125^b xxxi. De modo dandę poenitentię | De fide catholica.
eāp̄ .i. | Initiu actionis nřae de fide ēē —

f. 131^b temporibus regni ūi usq. in finē seru&ur. ||

5750. membr. 4. foliorum 143. saec. VII—VIII. ¹⁾)

f. 1 Liber sc̄ti 135 columbani de bobio | über der Zeile In̄c̄ ep̄i-
stula pape caelestini ad nestorium // darunter m. s. XV Incipit
ep̄la celestini pape urbis rome ad nestorium directa. Calēdon
synod' | Aliquantis diebus —

¹⁾) Palimpsest des Fronto u. s. w.

f. 6 quotiens omnium causa tractatur expl̄t epis̄t | caelestini papae urbis romae ad nestorium directa || f. 6^b Principiū über der Zeile | Rescribtum de fide factum manu propria flauiani cons̄ archi| datum ab eo poscenti imp̄i m. al. epp̄i hinc incip̄ actio prima synodi calcidonensis | Flauianus epis̄c. constantinopolis (u in o corr.) piissimo et amatori | xp̄i imp̄i nostro theodosio salutem | Nihil ita conuenit sacerdoti — et expositiones sc̄orum || f. 7 patrum qui nicea —

f. 7^b nostrae bonae et simplici in xp̄o conuersationis | epistula leonis archiepi romani scripta ad eutychen p̄b̄m | u in mg. | Desiderantissimo filio eutychē p̄b̄o leo eps̄. | ad notitiam nostram — custodiat fili desideratissimae epistula petri epi rauennae scriptam ad eutychen | + m in mg. | dilectissimo et honore digno filio eutycheti | petrus epis̄c. rauennensium | tristissime legi — fraterna | discordia. prae quando ex talibus causis || f. 8 libellum eutychetis p̄bi qui sequitur accusante | eusebio epo. immerito j̄r communione priuatum | —

f. 8^b cuiusquam interpraetationē d̄retur | dāt sub d̄ xii ka| martias // ssō | epistula flauiani archiepi constantinopolitani | ad leonem archiepm̄ rom. | sanctissimo et dō amantissimo patri et | consacerdoti leoni flauianus in dō sał. | Nihil est quod stare faciat. diabuli nequit iam —

f. 10 qui mecum sunt plurimum salutamus | et alia manu in eo| lomis orans pro nobis || f. 10^b epistula archiepi romae leonis ad fau| sum p̄b̄m | — epistula enclia siue synodica sc̄issimi archiepi romae leonis ad flauianum | archiepm̄ constantinopolitanum ||

f. 18 epistula flauiani archiepi constantinopolitani | scriptam ad archiepm̄ senioris rome leonis | viii

f. 20^b epistula sc̄issimi archiepi romae leonis ad iulianum epm̄ coensium ciuitatis | viii

f. 23^b epistula sc̄issimi archiepi romae leonis ad faustum et marchianum et reliquos archimandritas | x

f. 24 epistulam sc̄issimi archiepi leonis ad imp̄ theodosiū | xi

f. 25 epistulam leonis archiepi rom ad pulceriam auḡi | xii

f. 26^b xiii | epistulam eiusdem ad secundum concilium ephesenū

f. 27^b epistulam eiusdem ad imp̄ theodosium pro concilio in italia faciendo et in nullo alio loco et eo quod contraria | sit canonicis secunda synodus ephesina | xiii

- f. 29 + Epistula sc̄issimi archiepis̄. romae leonis alia ad imperatorem theodosium culpans secundum ephesenum concilium | xv
- f. 30^b + xvi epistula leones archiepis̄. et sc̄i concilii quod romae collectum est ad pulcheriā augustā
- f. 31 xvii epistula hilari diacl̄. romani ad pulcheriam auḡam.
- f. 31^b + epistula gallae placidiae auḡae ad pulcheriam auḡust.
- f. 32 Sacrae litterae directae. tam a domno | nostro ualentianico quam a diuae memoriae placidia | nec non et eudoxia augusta ad theodosium diuae memoriae ut iuberit in partib. italiae concilium celebrare | xviii
- f. 32^b xx | domino uictori theodosio triumphatori semper auḡ | filio galla placidia piissima et perpetua auḡa. mater | dum in ipso ingressu
- f. 33 epistula licinae eudosiae auḡae ad theodosio imp̄ | xxi
- f. 33^b + epistula theodosii rescripta ad ualentianum | xxii
- f. 34 epistula theodosii rescripta ad gallam plādiam | xxiii
epistula theodosii. imp̄ ad eudoxiam augustam | xxiii
- f. 34^b epistula sc̄issimi archiepiscopi romae leonis et eius sc̄i concilii ad clericos et honoratos et | omnem populum constantinopolitanum | xxv
- f. 35 xxvi epistula sc̄issimi archiepiscopi romae leonis ad archimandritas constantinopolitanus
- f. 35^b xxvii epistula ualentianiani. martiani ad archiepis̄. romae leonem
- xxviii Epistula piissimi imp̄ marciani ad archiepis̄. leonē
- f. 36 epistula pulciriae auḡae ad sc̄issimum archiepiscopum romae leonem | xxviii
- f. 36^b xxx | Sacrae litterae missae ad ualentianō et marciano ubiq. ad religiosos ep̄os | quatenus omnes in nicea conuenirent
- xxx | Similiter aliae sacrae litterae eorundem piissimorum | imperator̄ ubiq. ad dō amant ep̄os.
- f. 37 xxxii | Sacre litterae missae ad synodum in nicaea a ualentianō et marciano
- xxxiii | Sacrae litterae mis̄sae a piissima et xp̄ianissima auḡa pulcheria ad consolarem bythiniæ stratigium et curam haberet

circa disciplinam synodi perhiben|dam quam placerit de nicea ad calchedonam mutari concilium

f. 37^b xxxiii | Saerae litterae missae s̄eo concilio quod nicea concurrirat ut deberit calchidona migrare

f. 38^b xxxv | Similiter exemplar imperialium litterarum quae niceae | missae sunt s̄eo concilio dum adhuc piessimus imp in thracia | desiderit ut deberet indiffirenter chalcedona migrare | —

f. 39 permultos annos sc̄issimi ac dō amantissimi | patres. dat.
xx K^aL^b octub̄ heraclea ||

f. 39^b leer¹⁾

f. 40 In̄ responsio seu alloquutio. sc̄i et uniuersalis. calc^be-donensis concilii habita apud marchianum uenerabilem principem. quod non innouaⁿ aliquid aduersus nicenam fidem | Sc̄issimus archieps leo scripsit epistulam ad sc̄ae memoriae | flauianum.

f. 44^b sc̄orum patrum testimonia ad certiore notitiam uestrae pie|tatis pauca subdedimus | Incipiunt testimonia sc̄orum patrum qui duas naturas in | xpo confesi sunt | consubstantialem patri dñi uerbum |///| nobis secundum carnem ex maria consubstantia|lem ueraciter ostendentes

S̄ci. basili ex his quae contra eunomium scribsit

beati ambrosi ex his quae* scribsit ad | gratianum imperatorem

f. 45 sc̄i gregori epistulam ad cledonium

eiudem gregorii ex secundo sermone de filio

amphiloci epi hiconii de explanatione euangelii secundum iohannem

anthiochi epi tholomaide

f. 45^b flauiani epi anthioceni de epyphania

sc̄i iohannis epi constantino|politani de explanatione euangelii secundum iohannē

attici constantinopolitani epi ex epistula ad esicium

f. 46 beati procli ex sermone

beati cyrilli ex epistula ad nestorium

eiudem ex epistula ad iohannem anthiocenum

¹⁾ Auf diesem Blatt wird die ältere Schrift des Codex deutlich siehbar, unverdeckt durch die spätere Hand: sie enthält hier Iuvenal. XV 18 sqq.

It eiusdem epistula ad successum diocesariensis ep̄m
eiusdem ex epistula ad beatum iohannem directa

f. 46^b sc̄i iohannis explanatione euangelii secundum | mattheum
Explicit alloquutio seu responsio | sc̄i calchedonensis concilii |
eum subiectis. testimonii patrum | inē sacra imp̄p. ualentianini et
marchiani in formatione totius | concilii calchedonensis uel abdicatio
heretiquorum | Imperatores ualentianus et marchianus auḡg tandem
aliquando quod summis uotis —

f. 47^b et iudicium auctoritate cohercitur | It. alia sacra ad
palladium praefectum praetoriorum | de eodem concilio.

in nomine dn̄i n̄i ih̄u xp̄i n̄c | act. prima synodi | calchedonensis
J. 48 consulatu domni n̄i marchiani pp̄ auḡ | —

f. 89^b monumentis et cum legerentur | gloriosissimi iudices et
amplissimus senatus d̄ || f. 90 et paries filium et uocabis nomen eius
ih̄u ipse enī | —

f. 135 et per eundem uirum debutum | exceptore relecta est |
ultima actio septima. | vier leere Zeilen | Congregato rursus sc̄issimo
et magno conuentu —

f. 143^b Magnificentissimus comis et magister sacrorum officiorum d̄ | Praeces quae a viro religioso | eutyche pr̄bō inuictissimus
(u in i corr.) princepibus porrectae sunt ||

5751. membr. 8. foliorum 77. saec. X. ¹⁾

f. 1²⁾) Constitutio /// yuodi in ciuitate agathensi sub die | iii
id septemb. anno xxii. alarici regis. | Cum in d̄i nomine ex permisso
dom̄ni ūri gloriosissimi magnificentissimi piissimiq. regis in agathense
ciuitate —

f. 3^b regni dom̄n̄i alarici regis. Finit. | /// qualit̄ suscipere debeant
penitenſe epi uel pr̄bi | Quotiescūq; xpiani ad penitentiā accedunt —

f. 4^b sed in ebri&ate. Explicit prologus. | Si quis forte n̄ potuerit
ieiunare —

f. 8 si iam egit penitentiā potestatē hab&. | Incipit sinodus aralatensis qui ad didicationem basilicae sc̄ae mariae convenerunt | hoc
int̄ se obseruandum ēē diffiniunt. Vt nullus episcoporū & diaconū. —

¹⁾ Die Ränder der Handsehrift stark beschädigt, namentlich zu Anfang —

²⁾ f. 2 Liber sc̄i .57. columbani de bobio

f. 8^b culpa capitalis deiecerit. Explicit. || f. 9 Incipit de utilitate poenitentiae. et quomodo credendū sit de remissione peccatorum per poenitentiam. | Exepto baptismatis munere quod contra peccatum origi[n]ale —

f. 11^b censuram canonum estimare. | In x̄pi nomine incipit de poenitentia iohannis | os aurei. | Prouida m̄te & profundo cogitatu cognoscere debent duorū distineta negotia. | —

f. 14^b inuenies requiem in uitā &nā. Amen | Incipit de octo uitia principalia. | Octo sunt uitia principalia quę humanum genus infestant. —

f. 15 plectantur sentiendum est. | Quomodo debent consilium x̄piani dare propter utilitate animarum. | Insinuamus caritati ūrē q̄m̄ multi antiquorum —

f. 16 nisi p̄ lacrimas & orationē dñm | deprecantes. Incipit de sacrificiis et remissione fratrum | Sed fortasse dicant auditores ecle Melius. —

f. 17^b altissimo | uota sua. p̄ ih̄m x̄pm dñm n̄m. Item de remissionib. peccatoꝝ | De remedii uulnerū —

f. 18 a licitiis cohercere se deb&. De poenitentis utilitate exerptio alitgarii ēpi. | Quāuis originalia in baptismatis munere gr̄a. —

f. 18^b in eōlo solutum promittitur. | Haec dicta sunt de publica satisfactione | Qua quisque humiliando se. non solum coram dō —

f. 19^b censuram canonum aestimare. Incipit libellus | de uiciis octo principalibus eorum que remedii quem | de libris gregorii. augustini. nec non et prosperi | excerptis. de octo principalibus uitiiis et unde | oriuntur | a paradysi gaudiis postquam expulsum —

f. 26 plenius disputēmus Explicit liber primus. Incipit | liber secundus | Superiore lib̄ro rationē uitiorum principaliū — curau. Capitula libri secundi. | i De uita actiua. — x. de tēperantia .i. De uitia actiua | PRS | Actualis ē uita —

f. 29 in sequentis operis libello inserendū. Explicit. lib. secundus. | Hoc capitulum est de ep̄la sc̄i gregorii pap̄ ad secundinum inclausum | Dilectissimo filio secundino seruo dī inclauso gregorius seruus | seruorum dī. Dilectionis tuę litteras suscepi quę in meo sensu | —

f. 30 redimere uenit. Incipit ep̄la hysidori ad masonē ep̄m | Dño uero sc̄o meritisque beato fr̄i masoni ep̄o hysidorus ēps in dño | salutem. Veniente ad nos famulo ūrō —

f. 30^b potior extat | auctoritas. Explicit epistola. || f. 31 In nomine dñi nr̄i ih̄i incip̄ excerptū de canonib. sententie tantū | ex lib̄ bracarensi martini ep̄i gallitiae de diuersis conciliis | Vt populus non eligat ep̄m nisi sacerdotes —

f. 32 cōmunicauerit deponat.² | Ex libro cōpluēnsi ex concilio. niceno. uel aliis conciliis. | Qui se absciderint nullaten' —

f. 33 teneat pascha ex ēcilio niceno de ep̄la innocentii pape ex ēcilio arelatensi.

f. 33^b ex concilio anciritano.

ex ēcilio cesariense.

ex ēcilio cangrensi.

f. 34 ex ēcilio laudociae phrigie.

f. 34^b ex sinodo constantinopolitano.

ex sinodo. offensino.

f. 35 ex concilio calcinense.^{dō}

f. 35^b de concilio ualentino.

de concilio regiense.

ex concilio causico.

f. 36 ex ēcilio uasense.

ex ēcilio aurelianense.

ex ēcilio arelatensi.

f. 36^b ex ēcilio cartaginis africe.

f. 37^b cartaginis africe.

f. 38 ex concilio agatensi sub dieb; septēbris.

f. 38^b ex ēcilio traconensi.

ex ēcilio ter//dense.

f. 39 ex ēcilio toletano.

ex concilio hilerdense.

f. 39^b ex concilio brarens.

ex concilio toletano.

f. 40 ex concilio cesarauḡ.

ex ēcilio aruanensi.

ex ēcilio cesaraugusti.

ex ēcilio taurinati.

f. 40^b ex ēcilio barcillonensi.

ex ēcilio urbico.

f. 41 ex epistola clementis
 ex epis. sirici pape.
 ex epistola innocentis pape.
 it̄ innoceñ pape.
 it̄ innocent pape.

f. 41^b It̄ innocentii pape.
 ex epistola zosimi.
 ex epiſ. celestini pape.
 ex epiſ leonis pape.
 it̄ leonis pape.
 it̄ leonis pape.
 item leonis.
 gelasii pape.
 uigilii pape.
 it̄ sirici pape.

Excerpta theodori de canonibus. | In ordinatione epi —

f. 49 sup humeros ponat. | Incipit ep̄la sc̄i clemtis pape urbis romę de sacramentis dominici corporis. | Qm̄ sieut a petro accepimus —

f. 49^b ipse damnationem accipi&. | In xp̄i nomine incip̄ ordo ad dandā penitentiam. || f. 50 Primum interrogas cū facinora — restituat. p̄ dn̄m. Incipit iudicium patrum | Qd̄. sc̄i patres ad p̄nitentē —

f. 52^b ne timeas | d̄emonem. Explicit iudicium patrum. | Sunt enim aliqui qui culpis exigentibus —

f. 53^b peruenire dignamini. | Sunt quoq; alia capitula quę nobis utilia huic pr̄cedenti. amonitioni subiungere uisa sunt | Primo oīum ut fides catholica —

f. 54^b De elemosinis & confessione peccatorum suorum //// ||

f. 55 Ueber der Zeile m. rec. Synodus romana Bonifatii pp. II. | Post consulatū lampadii & orestis. uū. ec. sub die vii. iduum decembriū | —

f. 58 intimare nō differas P̄c lampadii & orestis uū ēē sub die v. | idū decembrium u. s. w. Von f. 59^b — 75^b an Briefe der Päbste Siricius, Innocentius, Bonifatius, Xistus, Leo. Dazwischen

f. 62^b Saphicum // carmen adelardo ep̄o | Siderum factor dñsq.
ecli | — Sp̄s cōpar sociatus c̄que | Glorificetur am. ||

f. 72 Lamentum r/// cuiusdam | Nocte dieq. gemo qui sum peregrinus & egens | etc.

f. 75 seruaretur. Data xiii K̄l octub̄ monaxio | uē cons̄ Item
recitata est. || f. 75^b Omelia gregorii papae die natalis dñi | Largiente¹⁾ dño missarū —

f. 77 recuperat dñs ih̄s xps. ²⁾ q̄ cū patre & sp̄u s̄eo uiuit & reg
in sc̄la sc̄lo⁴ ||

CASSIANI *conlationes.*

3766. membr. fol. foliorum 100. saec. VIII.³⁾

f. 1 tias⁴⁾ animae uoluntas. In meditulloeo quodam uitupera biliore consistens. —

f. 7 (xxi) quia cum censem | habeat. pauperis. non abiicit⁵⁾
diuitis. uoluntatem. | Expl. conl.⁶⁾ abbatis. danielis. de concupiscentia. carnis. ac⁷⁾ sp̄s | Incep. conlatio. abbatis sarapionis. s)| de octo uitiis. principalibus⁹⁾ | i In illo. coetu antiquissimorum
senum. fuit uir nomine sarapion¹⁰⁾. —

f. 21 uelut in speculo uidere mur | Exp̄. conl. abbāt sarapionis | de octo. uitiis principalibus. | Lib. conlaciōn. quinq; id. ē | abbatis theodori de nece s̄corū conla. i. | abbatis sereni de animae mobilitate | et spiritualibus nequitiis conl. i. | eiusdem de principati bus conl. i. | abbatis isaac de oratione conl. ii | capitula de abbatis theodori conlation. | i descriptio haeremi et inquisitio de nece s̄cr| —

f. 21^b xvii quod nemo ruina subitanea conlabatur. | Itē capitula de abbatis sereni conlat. priñ. | .i. de castitate abbatis sereni. —

f. 22^b xxxiii dilatio sup absolutione propositae questionis | Item capitula secunda conlatione eiusdē senis | i de humanitate abbatis sereni. | —

f. 23 xxv de diabulo quod dicitur in euangelio quomodo | intellegendū sit quia mendax est et pater eius | Itē capitula de abbatis isaac conlation. prim. | i prooemium conlationis | —

¹⁾ LXXVI 1103 Quia largiente — ²⁾? — ³⁾ Palimpsest der fragmenta Vaticani u. s. w. — ⁴⁾ Conlatio iv 12 XLIX 597 b — ⁵⁾ abiicit — ⁶⁾ quae est add sic semper — ⁷⁾ et — ⁸⁾ Serapionis — ⁹⁾ prineipalibus vitiis — ¹⁰⁾ Serapion

f. 24 (xxxvi) de utilitate breuis. ac. facitae orationis | Item capitula de secunda conlacione eiusdē. | senis. | i prooemium | —

f. 24^b xiii Responsio quemadmodum stauilitas. | cordis seu cogitationū possit aquiri | Finiunt. capitula. conlat. | incō conlatio abbatis theodori¹⁾ | de nece sanctorum. || f. 25 In palaestinae partib. iuxta thecuae uicem —

f. 36^b sub²⁾ | q̄aestionis interrogatione cognouim̄s. | Expl. conl. abb. theodori. de | nece. sc̄orum. | Incp̄t. conlat. abbat. sereni³⁾ de animae mobilitate. et spiritualibus | nequitiis | Summae sc̄itatis et continentiae | —

f. 53 (xxxiii) desiderio uestro largitus fuerit. duplicato | gaudio conferemus.⁴⁾ | Expl. abbat. sereni. conl. prima. de | animae mobilitate. et spiritualib. nequitiis. | Incp̄t. eiusdem senis. conl. secundā.⁵⁾ de principatibus.⁶⁾ | i. Consummatis. quae diei sollemnitas | —

f. 67 (xxvi?) doctrinae eius. plenitudinem siterimus (sitiremus corr. m. al.) | Expl. abbat. seni conlacio .ii. | de initio principatu | Incp̄t. conlaci abbt. isaac. i⁸⁾ de oratione | De perpetua orationis adq. incissibili iugitate —

f. 86 (xxxv)⁹⁾ perceperisse illis disputationibus | senseramus | Expl. conl. abbat. isaac. prima | Incp̄t. eiusdē senis conl. ii¹⁰⁾ | Inter haec anachoretarū (e in i) instituta | —

f. 100^b iugi ad dñm uersiculi. huius | meditatione seruauerint.¹¹⁾ ||

CASSIODORII *historia tripartita.*

1970. membr. fol. foliorum 196. saec. X.

f. 1^b In hoc corpore continentur historiae ecclesiasticae ex so|crate⁷⁾ (m. rec. in ras.) sozomeno et theodorito | in unum collectae et nuper de greco in latīnum translatae libri numero xii¹²⁾ | lege feliciter in dño amen | praefatio senatoris serui dī¹³⁾ | Vtiliter¹⁴⁾ nimis in capite libri praefatio —

¹⁾ Theodori abb. — ²⁾ illius add. — ³⁾ prima Sereni abb. — ⁴⁾ conferamus — ⁵⁾ secunda abb. Sereni — ⁶⁾ seu potestatibus add. — ⁷⁾ xxv — ⁸⁾ prima abb. Isaac — ⁹⁾ xxxvi — ¹⁰⁾ secunda abb. Isaac de oratione — ¹¹⁾ l. c. 844 — ¹²⁾ hist. ecclesiastica vocata tripartita ex tribus graecis — redacta — ¹³⁾ senatoris — dei om. — ¹⁴⁾ LXIX 879

f. 2 p̄d̄ictum esse cognoscit perlegi. p. | Cassiodori senatoris iam dño prestante^{conversi} | explicit praefatio. | Incipiunt tituli ecclesiastiae hystoriae cum opere suo ab epiphanio scolastico | dño prestante translati | incipiunt tituli libri primi. | 1 Allocutio ¹⁾ sozomeni ad imperatorem theodosium ²⁾ | —

f. 2^b xx Quia tam pro arriana — cēlebrare concilium. | Expliciunt tituli | Incipit liber primus feliciter | oratio allocutoria sozomeni in ³⁾ theodosium imperatorem sozōm. ⁴⁾ | Aiunt antiquis principibus diligētiae studium ⁵⁾ fuisse. —

f. 27^b p̄uenit ⁶⁾ p̄cipiens (p̄ ex p.m. al.) || f. 28 Explicit lib primus ecclesiastiae hystoriae sozomeni. | Incipit eiusdem hystoriae. liber .ii. | Incipiunt tituli libri secundi | 1 De p̄sulibus ecclesiarum qui interfuerunt niceno concilio —

f. 28^b xxv De diuisione antiocheni populi propter eustachium ⁷⁾ Expl breues | Incipit liber secundus feliciter. | Nomina episcoporum niceni concilii. ⁸⁾ Sozomenus | Communicabant igitur niceno concilio ex apostolieis quidem sedibus macha^rius —

f. 41 ut sequentis libri ordiamur ⁹⁾ initiū; hystoriae aeccle lib .ii. explicit. | Incipiunt tituli libri tertii | 1 De conuersione gentes indorum atque persarum. | — (xii) sit defunctus; Incipit liber .iii. sozomenus | In temporib; religiosi principis constantini & indorum gens ¹⁰⁾ —

f. 48 ducentesimae octauae olympiadis (is ex us). Hyst̄ ecclē liber .iii explicit. | Incipiunt tituli libri | .iii. 1 Quomodo p̄ quoddā ¹¹⁾ presbiterū dogma arrii p̄ulauerit —

f. 48^b xxxviii De machedonio eiusq; crudelitate; Expliciunt tituli. | Incip̄ eiusd. hyst̄ liber .iii. sozomenus. || f. 49 Igitur sub imperio constantini p̄ ecclesias —

f. 62^b (xxxviii) nec n̄ & hesperie partes manebant inmotae. || f. 63 Eiusdem hystoriae liber quintus incipit | Incipiunt tituli libri quinti | 1 Quia ¹²⁾ defuncto constante rursus arriani ¹³⁾ aduersus athanasium incitarunt. ¹⁴⁾ | —

¹⁾ oratio allocutoria — ²⁾ Theod. imp. — ³⁾ ad — ⁴⁾ om. sic semper — ⁵⁾ diligentiam studiumque — ⁶⁾ venire — ⁷⁾ Eustathium — ⁸⁾ de praesulibus ecclesiarum qui interfuerunt Nicaeno concilio — ⁹⁾ ordinetur — ¹⁰⁾ gentes — ¹¹⁾ quemdam — ¹²⁾ quod — ¹³⁾ Constantium add. — ¹⁴⁾ excitaverint

f. 63^b (L) & de | morte constantii. Theodoritus | i Breui siquidem temp̄ praetereunte* —

f. 90 appellatus | est imperator hist̄ eccl liber v explicit inēp eiusd̄ | hist̄ liber vi felicit̄ incipiunt libri vi. | i De iuliani genere &¹⁾ disciplinis eius²⁾ & quomodo puererit ad imperium. | —

f. 90^b (XLVII)³⁾ inuente sunt.⁴⁾ | Incipit liber vi Soc̄r | Nunc igitur de iuliano pauca dicenda sunt. eiusq. —

f. 110^b impi&atis potentia copul&ur. Hyst̄ eccl lib̄ vi explicit. | Incip̄ eiusdem lib̄ vii | i De iouiani imperatoris auspitiis —

f. 111 (XL) mala referuntur. | Expliciunt tituli libri vii | Incipit liber viiius feliciter. Socrates | Milites igitur in maxima aestuatione —

f. 132^b & cum haec. ita sint gesta | non enim quieuerunt⁵⁾ || f. 133 Incipit eiusdem historiae liber octauus | Incipiunt tituli eiusdem libri viii | i De conuersatione⁶⁾ miraculis — xv quomodo ualens contra gothos pugnando sit deuictus ac⁷⁾ mortuus. | Socrāt de conuersatione monachorum | Eo tempore fuit arsenius —

f. 144^b taliq. | sorte defunctus ~. Explicit hystoria. eclesiastica lib̄. viii. In|cipit lib̄ nonus. eiusdem historiae felicit̄ | i Quia mortuo ualente —

f. 145 L. De fine theodosii principis. Expl. capli. libri noni. || f. 145^b .i. Igitur defuncto ualente denuo barbari usq. —

f. 169^b ex quibus sedecim imperavit; | Explicit historiae ecclasiasticae liber nonus. || f. 170 Incip̄ eiusdem hyst̄ lib̄ decimus. | Incipiunt tituli lib̄ xi decimi | i De successione arcadii & honorii —

f. 170^b xxxv De fine imperatoris arcadii. Expl̄ tituli lib̄ .x. | .i. Defuncto⁸⁾ theodosio eius⁹⁾ imperio —

f. 182 (XXXIII) quattuordecim. uixit annis. | XXXI. Explicit liber .x. | .i. Quia theodosii iunioris —

f. 182^b (XVIII) in occidente fuerat¹⁰⁾ superatus. | Incipit liber. xi. hys̄ socrates. i. | Igitur archadio¹¹⁾ imperatore defuncto. —

f. 189 gratias dño retulerunt. | Explicit liber xi. eiusdem hystoriae | i De ortu ualentianini principis filiae¹²⁾ placidae. | —

¹⁾ ac — ²⁾ om. — ³⁾ XLVIII — ⁴⁾ sint — ⁵⁾ l. c. 1102 d. Es fehlt ein kleines Stück — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ et — ⁸⁾ igitur add. — ⁹⁾ in eius — ¹⁰⁾ fuerit — ¹¹⁾ Arc. igitur — ¹²⁾ filii

(xvi) cappadociae fecit¹⁾ ep̄m. | Incipit. liber .xii. .i. | Igitur occiso
tyranno cogitabat theodosius imp̄ —

f. 193^b quinta & uicesima die mensis octō causae ecclesiasticae
quieuerunt .viii. Cīrea || f. 194 Cīrea h' tempus —

f. 196 solatu sepcies dec̄es²⁾ ip̄atoris th'odosii p̄contuli. Explī
ystorie Eccl'astice lib' | xu'. gl̄a deo Amen. ||

ENNODIUS.

3803. membr. 4. 2 col. foliorum 156. saec. X.

f. 1 Dictio ennodi d̄ in nat | laurenti medioꝝ epi. | Quousque³⁾
me iners diffidentia —

f. 3 sine labe pdura | Dictio ennodi. d̄ | quando de⁴⁾ roma re-
diit. | Amica⁵⁾ est homini ad genitale solum —

f. 3^b affectū reuocare iā desidem. | Post canas hiemes gelidi
post dampna p̄fundī | —

f. 4 Ambrosius uatis⁶⁾ carmina pulera loqui | Itē dictio eius
supra | in dedicatione auditorii | quando ad forum translatio facta
est. | Vt⁷⁾ campus militem. mare | nauitas —

f. 5 possessione de|cerpam | Ennodius. iohanni | Dum⁸⁾ salum
quaeris | —

f. 5^b extitisse sermonis. | Ennoð. floro. | Noui⁹⁾ me durā cepisse |
p̄uinitiam —

f. 6 studies | euadere. | Fausto. Ennodius¹⁰⁾ | Acta¹¹⁾ est causa
desiderii mei. | —

f. 6^b inpasta moriantur. | Fausto. Ennodius. | Anagnistiei¹²⁾
fidem secutus | —

f. 7 meus terga mulcare¹³⁾. | Preceptum quando | iussi sunt
omnes episcopi | cellularanos habere. | Nulli¹⁴⁾ dubium est homi-
nem —

f. 8 dampnum opinionis | incurrat. | Fausto. Ennodius. Abundan-
tem¹⁵⁾ di misericordiam —

¹⁾ fecerit — ²⁾ decimo septimo — ³⁾ Sirmondi opp. var. i 1727. Sirmond
hat diese Handschrift benutzt — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ l. e. 1807 — ⁶⁾ vates — ⁷⁾ l. e.
1745 — ⁸⁾ l. e. 1365 — ⁹⁾ l. e. 1367 — ¹⁰⁾ Ennodius Fausto sic semper —
¹¹⁾ l. e. 1368 — ¹²⁾ l. e. 1370. Anagnistiei — ¹³⁾ multare — ¹⁴⁾ l. e. 1715 —
¹⁵⁾ l. e. 1372

f. 9^b parua loq | ēē contentum. | Fausto. Ennodius | Dſ 1) bone quam nihil est | —

f. 10 uestrū melius ēē legere quam uidere. | Fausto. Ennodius | Quantus 2) est fāscis inuidię | —

f. 10^b frequenter errare. | Firmino Ennodius | Iucunda 3) sunt commertia litterarū — fauor attollat. | Olybrio ennodius. | Dum 4) fauus loqueris. —

f. 11 incrementa pensamus. | Benedictio cerei | Dignum 5) et iustum est. uere dignum | & iustum est. Vt quod a te dñe accipimus 6) —

f. 12 tem|pestate concede. | Iohanni ennodius | Vicem 7) rediderem. nisi honeraret | — intentione perueniant. | Castorio et floro ennodius | Amantem 8) uīi gratia deberetis | —

f. 12^b deesse conloquiis. | Auieno ennodius 9) | Si quaeras cur 10) silentio uīo multata | — indefessa signific&. | Agapito ennodius. | Male 11) est animo —

f. 13 ubertate sermonis. | Fausto ennodius | Nollem 12) fateor morarum causas aperire. | —

f. 13^b adipiscantur effectum. | Floriano ennodius. | Idem 13) est terminū in arrogantia | — pectus inuenias. Floriano ennodius. | Il-lud 14) fraternitas tua amori —

f. 14 inpedimur ignoseas. | Fausto ennodius | Si 15) a consuetudine officiorū — pro uicissitudine commendatur. | Ennodius auieno. | Quam 16) bene quod uerecunde renuis | —

f. 14^b non conuenit. | Ennodius deuterio | Quam 17) uelim saepe officium — nitore mund&ur. | Ennodius fausto | Vere 18) gratias trinitati —

f. 15 ad potio|ra praepar&ur. | Praefacio fausto 19) | Nisi didicissem quod serenitas conscientiae —

f. 15^b decora comprimate. | Versus 20) | Fluminis in medio succendis uiscera fauste | — Anchora proscissum mordeat uda 21) solum | Safficum 22) | Musa dictorum caput optimorum | —

— 1) l. e. 1376 — 2) l. e. 1377 — 3) l. e. 1379 — 4) l. e. 1380 — 5) l. e. 1721

— 6) accepimus — 7) l. e. 1381 — 8) l. e. 1382 — 9) l. e. 1383 — 10) a add.

— 11) l. e. 1384 — 12) l. e. 1385 — 13) l. e. 1486 — 14) l. e. 1387 — 15) l. e. 1388

— 16) l. e. 1389 — 17) l. e. 1390 — 18) l. e. 1391 — 19) Ad Faustum de earminibus eius. Praefatio l. e. 1811 — 20) om. sic semper — 21) unea — 22) om.

f. 16 Inter infantum triuiale murmur; pendere laus est. | Lux
mea fauste | — Farra piorum | Praefacio¹⁾ | Non²⁾ canit fistula. quo-
tiens —

f. 16^b subiectum carmen ostendit. | Ennodius Olybrio.³⁾ uersus
Fama refert u&erum quae nescit perdere gesta | —

f. 17 Qui solum noui quod bene nil didici. | Ennodius fausto |
Diu⁴⁾ super aduentu amplitudinis | — beneficio succuratis. | Enno-
dius opilioni | Cooperat⁵⁾ paruitatem meā —

f. 17^b ad gemina desideria peruenire. | Ennodius senario. | Per-
dit⁶⁾ affectio ualetudinē. — caritatis et sanguinis. | Ennodius astu-
rio | Quae⁷⁾ malū ratio est — non inueni. | Ennodius olybrio et eu-
geneti | Desiderio⁸⁾ paginarū ūrarū facta est | — inp&rass& affectio. ||
f. 18 Ennodius fausto | Votis⁹⁾ et desideriis satisfaciāt (corr. m. ead.)
— officio litterarum. | Ennodius armenio consolatoriā. | Diu¹⁰⁾ frater
carissime festinante uoto | —

f. 18^b lamenta conloquiis. | Ennodius speciosae | Silentii¹¹⁾ meū
dolor exigit. —

f. 19 festinatio portitoris. | Ennodius speciosae | Quanto¹²⁾ depri-
muntur peccatores — suggerenda | cognoseas. | Ennodius olybrio |
Nulli¹³⁾ dubiū est inter prudentes —

f. 19^b fucatione deludere. | Ennodius laconio | Numquā¹⁴⁾ inter
amantes. silentio — contingat ista uerborū. | Ennodius pomerio | Quo-
usq.¹⁵⁾ tantū licebit —

f. 20 similia poenaelopae.¹⁶⁾ | Ennodius firmino | Exigat¹⁷⁾
licet amor quod non potest im|plere —

f. 20^b nee facundum | Ennodius apollonari | Pro¹⁸⁾ uoto militat —
nunti& sospitatem. | Ennodius olybrio | Vix¹⁹⁾ aliquando mihi ea
quae — ubertate pens&is. || f. 21 Inē dictio quē habita est in na|tale²⁰⁾
sēi ac beatissimi papē epifani in an|nū tricesimū sacerdotii. p̄facio |
Sentio²¹⁾ quid pleriq; taciti loquuntur²²⁾ | — maiora non singam. |
Finit praefacio. | Versus | Vatibus antiquis dicendi maxima
uirtus | —

¹⁾ ad Olybrium de eius eloquentia. Praefatio — ²⁾ l. e. 1815 — ³⁾ om. —
⁴⁾ l. e. 1392 — ⁵⁾ ibid. — ⁶⁾ l. e. 1393 — ⁷⁾ l. e. 1394 — ⁸⁾ l. e. 1395 —
⁹⁾ l. e. 1396 — ¹⁰⁾ l. e. 1397 — ¹¹⁾ l. e. 1400 — ¹²⁾ l. e. 1401 — ¹³⁾ l. e. 1402 —
¹⁴⁾ l. e. 1403 — ¹⁵⁾ ibid. — ¹⁶⁾ Penelopae — ¹⁷⁾ l. e. 1403 — ¹⁸⁾ l. e. 1406 —
¹⁹⁾ ibid. — ²⁰⁾ natali — ²¹⁾ l. e. 1819 — ²²⁾ loquantur

f. 22^b Vsquam ne fallax nutar&¹⁾ syllaba dixi. | Ennodius fausto
| Meritū²⁾ meū regnator —

f. 23 terre|na non subtrahat. | Ennodius fausto | Quid³⁾ faciam
quando — impugnat affectum. | Epitasium hominis boni. | uersus. |
Gente⁴⁾ bonus pbitate nitens & nominis auctor | — Quem subito ex
oeulis sors inimica tulit. | Finit | Ennodius astyrio || f. 23^b Profes-
tieis⁵⁾ oraeulis sublimitas — consideratione transmittere. | Ennodius
olybrio | Vt⁶⁾ tradit quaedam eloquentiae —

f. 24 non celasse. | In nomine patris et filii et | sp̄s s̄ei. ⁷⁾ libellus
aduersus | eos qui contra synodum | scribere pr̄esūpserunt. | praefacio.
| Solet⁸⁾ dicendi affectum | multarum rerum ardor —

f. 24^b opus incipiam. Finit praefacio | Sufficeret quidaem seis-
maticā imperi|tam —

f. 34 actuum emendatione cognoseam. | Finit. Epitafū abundati
ū uersus | Numquam⁹⁾ morte perit meritis post busta supstes | —

f. 34^b Inque uicem templi pectora munda tulit | Afris | Luerum¹⁰⁾
forsitan putaret inimicus | — dulcedine consol&ur. | Euprepiae enno-
dius | Caelestis¹¹⁾ dispensatione mysterii | —

f. 35 ille praest& auxilio. | Ennodius fausto. | Par¹²⁾ quidem
fuerat sublimo uiro pamfronio | —

f. 35^b potest | esse subsidium. | Ennodius. constantio | Nemo¹³⁾
peritiam pomposa — faciatis optabilem. | Ennodius Iohanni | Proba-
biles¹⁴⁾ causas habeo — abstinentiā contigisse. Ennodius constan-
tio. | Abundo¹⁵⁾ gaudio. Nee clauda —

f. 37 partus executiat. | Ennodius constantio | Dabis¹⁶⁾ ueniam —
stimulis incitemur. | Ennodius albino | Quater¹⁷⁾ ad magnitudinē
ūram — commu|nione releuare. | Fausto ennодius | Superuacuis¹⁸⁾
ad beneficia — dotibus adiuturum. | Domno suo fausto ennодius diaē |
Sine¹⁹⁾ dispendio tutelae —

f. 37^b caeleste comit&ur. | Domno suo fausto ennодius diaē.
| Dispendium²⁰⁾ credo esse — compens& oblatio. | Fausto quaesitori
ennодius diaē | Pro²¹⁾ caelesti dispositione reditus —

¹⁾ mutaret — ²⁾ l. e. 1407 — ³⁾ l. e. 1408 — ⁴⁾ l. e. 1837 Mente —
⁵⁾ l. e. 1409 — ⁶⁾ l. e. 1410 — ⁷⁾ in — sancti om. — ⁸⁾ l. e. 1615 — ⁹⁾ l. e.
1839 — ¹⁰⁾ l. e. 1412 — ¹¹⁾ l. e. 1413 — ¹²⁾ l. e. 1414 — ¹³⁾ l. e. 1415 —
¹⁴⁾ ibid. — ¹⁵⁾ l. e. 1416 — ¹⁶⁾ l. e. 1420 — ¹⁷⁾ ibid. — ¹⁸⁾ l. e. 1421 —
¹⁹⁾ ibid. — ²⁰⁾ l. e. 1422 — ²¹⁾ ibid.

f. 38 expeetatur aecmoda. | Ennodius liberio | Aut¹⁾ alitur aut sustentatur — quae debent extulerit. | honorato ennodius | In²⁾ uieinitate nos degere —

f. 38^b sustineo fata³⁾ perfecti. | Auieno ennodius | Dō⁴⁾ gratias quod principis — de humilitate nascuntur. | Senatori episcopo ennodius | Prima⁵⁾ res est sancto conueniens —

f. 39 sententiā mox mer&ur. | Eugeneti ennodius | Quamuis⁶⁾ commertia litterarū magis sint⁷⁾ l&itię | — confabulatione reuiuiseat. | Dño suo fausto ennodius | Cum⁸⁾ seribendi occasio —

f. 39^b fauore comit&⁹⁾. | Prefacio diēa lupicino⁹⁾ | Quotiens¹⁰⁾ amomi floceulus —

f. 40 efficiatur obse|quium. de epigrāmatis per ar|maria domini¹¹⁾ fausti factis. uerſ. | Consona¹²⁾ diuersis finxisti earmina libris | — Ludus erit semp si bene nota loquor. | Ennodius abbatи stefano | Literarū¹³⁾ uīarū quā dulee —

f. 41 sententia depromatur. | Ennodius maximo | Grandes¹⁴⁾ hiatus paterer — sentit absentes. | Ennodius laurentio | Dandae¹⁵⁾ sunt manus — pro rogatione responsum. | Ennodius adeodato presby^{ter} | Quis¹⁶⁾ ūrae affectionis —

f. 41^b mereris audiri. | Ennodius auieno. | Si¹⁷⁾ offensa praestat — semp scribas. Finit. | Ennodius marcelliano. | Scio¹⁸⁾ magnitudinē tuā grandibus dī beneficiis | — facit acceptos. | Ennodius luminoso. | Posset¹⁹⁾ amicitiarū religio —

f. 42 p̄nisionis expendere. Ennodius senario. | Si²⁰⁾ diligentiae memorię — monstrata per litteras. Finit. | Ennodius abbatи stefano. | Geminantur²¹⁾ dī dona —

f. 42^b saeculi | praesentis ostende. | Incip̄ uita beatissimi | uiri episani epi tieinen|sis ecclesiae. | Quamuis²²⁾ me urgeat suscipien|di —

f. 58 rep|missionem redde participem. Finit. | In̄c̄. benedictio cerei. | Dignum²³⁾ et iustum est. Vere dignum | et iustum est. ēt (m. al.) principe loco fores —

¹⁾ l. e. 1423 — ²⁾ l. e. 1424 — ³⁾ facta — ⁴⁾ l. e. 1425 — ⁵⁾ ibid. — ⁶⁾ l. e. 1428 — ⁷⁾ sunt — ⁸⁾ l. e. 1429 — ⁹⁾ quando in auditorio traditus est Deuterio V. S. add. — ¹⁰⁾ l. e. 1747 — ¹¹⁾ domni — ¹²⁾ l. e. 1839 — ¹³⁾ l. e. 1429 — ¹⁴⁾ l. e. 1430 — ¹⁵⁾ l. e. 1431 — ¹⁶⁾ ibid. — ¹⁷⁾ ibid. — ¹⁸⁾ l. e. 1432 — ¹⁹⁾ ibid. — ²⁰⁾ l. e. 1434 — ²¹⁾ ibid. — ²²⁾ l. e. 1647 — ²³⁾ l. e. 1723

f. 59 et prosperitate concedas, finit. | Ennodius. apollenari. | Quantum¹⁾ cura mea quae|affectui uīo—quaere|re sospitatem. | Ennodius. promoto. | Frequentia²⁾ et necessitudini et amo|ri exhiber& — reseretur affatibus. | Ennodius euprepiae. || f. 59^b Parum³⁾ est ut necessitati amor | fultus — redde conspectib. | finit. | Praefatio⁴⁾ quando arator | auditorium ingressus est. | —

f. 61 adscribenda | quam meritis. | Prosecutionem meam quam uere | rusticam —

f. 61^b degene|rare sublimiter. | Ennodius laconio. | Diu⁵⁾ est quod animus meus | — subleuer de responso. | Stefano eō ennodius. | Postquam⁶⁾ meritis uestris | dignitas — sine intermissione psone. | Ennodius eō eulalio. | Ad⁷⁾ quantum me fastigium —

f. 62 testimonio litte|rarum | Ennodius. fausto. | Dō⁸⁾ gratias qui iuxta desideria mea⁹⁾ | — sequenda | cognoscam. | Ennodius fausto. | Multiplicibus¹⁰⁾ ueneratoris | uīi — litteris subleuetis. | Ennodius fausto. || f. 62^b Paucis¹¹⁾ adserendus est. quem et | notitia — restitutione conloquii.¹²⁾ | Ennodius fausto. | Inludit¹³⁾ mihi spes. — soluo per iuditium. | Ennodius marcelliano. | Apud¹⁴⁾ amantes et honore pollentes | — detur effectus. | Gratiarum actio grammatico. quando partenius be|ne recitauit. | Quando¹⁵⁾ debitas benefitiis —

f. 63^b pros|peritas non amare. Finit. | Ennodius mascatori. | Nouo¹⁶⁾ me genio infucata —

f. 64 scriptione multiplicei. || f. 64^b Versus¹⁷⁾ | Antistes¹⁸⁾ — facit. | Epitaphiū rusticę | Rustica¹⁹⁾ pp&uae non te sors pallida uitę | — Coniugis ad natū cū bene ductus amor | Epitaphiū melissae | Corpore²⁰⁾ deuicto morit² quicūq. supstat | — De uita ad uitā Transitus iste plac&. | Occisor²¹⁾ mortis dux uitę planta salutis | — Iam fuerat miseris est mihi certa salus || f. 65 Versus in basilica sc̄i | xysti epi facti et scripti quā | laurentius ēps fecit. | Antistes²²⁾ genio pollens probitate pudore | — Obtulit hie tēplū ueniens qđ consecrat

¹⁾ l. e. 1435 — ²⁾ l. e. 1436 — ³⁾ ibid. — ⁴⁾ l. e. 1750 — ⁵⁾ l. e. 1438 — ⁶⁾ ibid. — ⁷⁾ l. e. 1439 — ⁸⁾ ibid. — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ l. e. 1440 — ¹¹⁾ ibid. — ¹²⁾ alloquii — ¹³⁾ l. e. 1441 — ¹⁴⁾ ibid. — ¹⁵⁾ l. e. 1754 — ¹⁶⁾ l. e. 1442 — ¹⁷⁾ de plaastro quod episcopus donarat — ¹⁸⁾ l. e. 1841 — ¹⁹⁾ ibid. — ²⁰⁾ ibid. — ²¹⁾ ibid. — ²²⁾ l. e. 1843

ille. | It in alio loco factos¹⁾ in basiliē | s̄s quia arserant aedificia
quę prius ibi fuerant. et sic facta ē. | Vilia²⁾ teeta prius facibus
eessere beatis | Si³⁾ splendor p̄ dāna uenit si⁴⁾ culmina flāmis | —
Instrue ne uerbis titub& mens nescia recti. | Dictio missa honorato-
ēpo | nouariensi in dedicatione | basilicę apłr ubi templum | fuit ido-
lorum. | Credo⁵⁾ ego uos ſſ kīni tota mentis —

f. 66 ineedit ostendit. Adiuuante se | dñō nrō ihū x̄pō cum patre
regnante in s̄ecula saeculorum. amen. | Versus in domo me-
diolani^{cripti}⁶⁾ | Edib. ⁷⁾ ad geniū duo sunt concessa p̄ aeuum | —
Moribus ut constes crede laboris erit. | Versus ibidem | Ecce⁸⁾ nit&
templum quod sorduit ante | — Non datur ut faciat culmina pulera dō.
| Zeile leer | Aecipe⁹⁾ de cuius biberit domus arta fluentis | —
Quod uincens aeūnū nomen ad astra ferat. | Zeile leer | Ille¹⁰⁾ fuit
rigidi semp seruator honesti | —

f. 66^b Moribus antefuit Quod gerit officio. | Zeile leer | Qui¹¹⁾
possea diu felix habitacula liquit | — Si reddunt mundos tecta
dicata uiros | Da¹²⁾ pater om̄ps p̄ saecula longa p̄camur | — Celsa
tenebroso frondeseunt arbuta luxu | Quae nullis strin̄x faleīb. agri-
cola. | Eloquium¹³⁾ certus naturę ēststitit index | — Ad portum cumbā
flectet alia¹⁴⁾ meam | Eugeneti ennodiū. | In¹⁵⁾ statione n̄ ēē
apud uos¹⁶⁾ — nube. dilucides. Vale. | Auieno ennodiū. | Adest¹⁷⁾ ma-
gnitudo tua partib. suis. — eura multiplic&. Vale¹⁸⁾. || f. 67 Auieno
ennodiū. | Nescio¹⁹⁾ utrū magnitudini urę grata — p̄tio destinantis.
Vale. ²⁰⁾ Ennodiū eupr̄piae | Quāuis²¹⁾ caritatis uřę paginam —
puocata conceditur.²²⁾ | Ennodiū eugeneti. | Quotiens²³⁾ sensuū
pignorib. —

f. 67^b qua | praeuales. Ennodiū auieno. | Miror²⁴⁾ fauis —
affectionis impende. Ver̄s | sup regiā triclinii in domo. | Nauita²⁵⁾ p̄
postes suspendit munera ponti | — aspice serpentis hie eliconis aquas.
| Ennodiū. auieno. | Quamuis²⁶⁾ epistolarū qualitas p̄ ingenii —
imperante concede. Vale. Ennodiū passiō. | Si²⁷⁾ adeo quen-
dam²⁸⁾ sufficer& —

¹⁾ in — factos om. — ²⁾ ibid. — ³⁾ sic — ⁴⁾ sic — ⁵⁾ l. e. 1734 —
⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. e. 1843 — ⁸⁾ Antiquum ecce l. e. 1845 — ⁹⁾ ibid. —
¹⁰⁾ ibid. — ¹¹⁾ ibid. — ¹²⁾ l. e. 1847 — ¹³⁾ ibid. — ¹⁴⁾ flecte Thalia — ¹⁵⁾ l. e.
1443 — ¹⁶⁾ apud vos non esse — ¹⁷⁾ ibid. — ¹⁸⁾ om. — ¹⁹⁾ ibid. — ²⁰⁾ om.
— ²¹⁾ l. e. 1444 — ²²⁾ conereditur — ²³⁾ ibid. — ²⁴⁾ l. e. 1445 — ²⁵⁾ l. e.
1847 — ²⁶⁾ l. e. 1445 — ²⁷⁾ l. e. 1446 — ²⁸⁾ ad exequendam

f. 68 benignitas in|cre|mentum. Vale. Ennod̄. fausto. | Proposito¹⁾ obsecuntur paginę — effectus²⁾ aspici&. Vale. | Ennodius. Senario. | Nihil³⁾ est quidem qđ non a ueritate --- institutus adhiebo. Vale. Symma|cho papae. ennodius. || f. 68^b Boni⁴⁾ imperatoris est p-
batā — resec&is errorem. Vale. | Ennodius. alieoni. | Venerabilis⁵⁾ amantius pr̄b. — reser&is alloquio. Vale.⁶⁾ || f. 69 Eulalio ep̄o. enno-
dius. | Trinitati⁷⁾ gratias —

f. 69^b Agapito. ennod̄. | Credidi⁸⁾ postquā — pducatis × effec-
tum. Vale.⁹⁾ Petitorium. | quo absolutus est gerontius puer suspra-
scripti.¹⁰⁾ | Ds̄¹¹⁾ arbiter uniuersitatis | —

f. 70 &iā potioribus subsequendum. | dietio quę dicta est quando
eu|sebi filius traditus ē ad studia. | Lie&¹²⁾ sicut nouitas. —

f. 70^b in ipso iubar effulserit. | Ennodius. iuliano | ū. i. e. p. |
Suscepi¹³⁾ litteras gemino splendore —

f. 71 secunda disquiro. | VS in missorio qđ habet | luricatū
iuuenē sup equū | tenentē uictoriā in manū.¹⁴⁾ | Ecce¹⁵⁾ ten& —
simulaera uid&. | De leone marmoreo qui | aquā mittit in domo. |
Aspice¹⁶⁾ deposita — lauant² aquis. | VS. in baptisterio agello |
factos¹⁷⁾ ubi picti sunt martyř | quorū reliquię conditae sunt
ibi. | Conditor¹⁸⁾ armenius — alma fide. | Epigrāma¹⁹⁾ de seu-
tellis septē ha|bentib. feras uel dianam. | Delia²⁰⁾ — docte tuis. |
Epigr̄ de cōpostile || f. 71^b habentes²¹⁾ septē gauatas. | Diuersis²²⁾
dapibus — uenter hab&. | de eo qui ut filiū matri reconciiliaret fur-
tum fecit. | Quis²³⁾ rogo — mentita qui&em. | De eo qui dicebat me-
retricis | filius et asellionis esse. | Di²⁴⁾ prohib&e — rostra²⁵⁾ iuu-
cos. | de gimeo²⁶⁾ cuiusdam habente pa|siphę²⁷⁾ et taurum. ex tem-
pore. | Pasiphę²⁸⁾ niueum — corpore uero. | VS de eo qui nūquā
nisi in depositione filii pauit. | Praeparat²⁹⁾ — magnas | Aliter. |
Numquam³⁰⁾ — amieis. | Aliter. | Conuiuae³¹⁾ — fuerint | Ennodius
S̄ymacho papę | Vsq.³²⁾ ad temeritatem —

¹⁾ ibid. — ²⁾ affectus — ³⁾ l. e. 1447 — ⁴⁾ ibid. — ⁵⁾ l. e. 1449 — ⁶⁾ om.
— ⁷⁾ l. e. 1450 — ⁸⁾ l. e. 1451 — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ Agapiti — ¹¹⁾ l. e. 1719 —
¹²⁾ l. e. 1736 — ¹³⁾ l. e. 1452 — ¹⁴⁾ manu — ¹⁵⁾ l. e. 1849 — ¹⁶⁾ ibid.
— ¹⁷⁾ om. — ¹⁸⁾ ibid. — ¹⁹⁾ om. sic semper — ²⁰⁾ l. e. 1851 —
²¹⁾ habente — ²²⁾ ibid. — ²³⁾ ibid. — ²⁴⁾ l. e. 1853 — ²⁵⁾ terga — ²⁶⁾ caueo
— ²⁷⁾ Pasiphaen — ²⁸⁾ Pasiphaë. ibid. — ²⁹⁾ ibid. — ³⁰⁾ ibid. — ³¹⁾ l. e. 1855
³²⁾ l. e. 1453

f. 72 me releuate colloquio. It uers̄ | de eauco habente pasiphē¹⁾
| et taurum. | Blandit²⁾ mulier — animas | Aliter | Et³⁾ fictus —
labellis. | Aliter | Si⁴⁾ tibi — puellę. | Ennodius. fausto. | Sol&⁵⁾
epistolaris concinnatio —

f. 72^b damna uerborū. | Ennod̄. luminoso. | Quia⁶⁾ amicam
— conticescat. Epigr̄ | de eo qđ messala consul. ennod̄. | in cog-
nomine dictus est. | Consulis⁷⁾ ad genium —

f. 73 n̄ra tibi. | Ennodius iohanni | Natura⁸⁾ partū est — sa-
cramenta⁹⁾ concordiae. | Ennod̄. constantio. ū. ī. | Seruat¹⁰⁾ magni-
tudo —

f. 73^b manifest&is alloquio. de obloquente sibi aduocato. | Im-
probe¹¹⁾ — uacuis. | Ennodius fausto. | Quae¹²⁾ saepe mediocriter —

f. 74 Ennodius. Agapito. | Iure¹³⁾ responsū — certis exhibeo
VS. script̄. agello | ubi filiū armeni. angeli | Xpo offeſ qui penitentiā
egit. | Suseipit¹⁴⁾ oblatū — uita pios. | de eo qui gallis ipso p̄sente
oblocutus ē cū ēet detractor uenetus. | Inludis¹⁵⁾ gallis — pbita-
tis hab&. | Ennodius decorato. | Recte¹⁶⁾ credit —

f. 75^b (Ennodius dominatori) muniis inuitare. | Epigr̄ma in
subscriptī¹⁷⁾ | Quod¹⁸⁾ tibi — aquę | Ennodius. fausto. | Ege¹⁹⁾
animus —

f. 76 (Ennodius agapito)²⁰⁾ congruā pducatur. | Epigr̄ in
domo ante oratoř | Commoda²¹⁾ — fides. | Ante olearium. | hoc²²⁾
est — ante fores. | Ante horreum. | horrea²³⁾ — merui. | Ante scalas.
Adueniant²⁴⁾ — indicio. | Ante cellarium. || f. 76^b Nulla²⁵⁾ — latitat.
| Ante coquinam. | Non²⁶⁾ mihi — salutis hab& | Ante ganauam²⁷⁾ | So-
bria²⁸⁾ — corda mero. | In ingressu horti. | Respice²⁹⁾ — tēpora for-
mas. | Intra hortū sup̄ limen | Conlaud&³⁰⁾ spatiis — sine fraude
lib&. | Epigr̄ de murona³¹⁾ inl̄. f. quae | in septicio claudit²⁾ et³²⁾
tenuis³³⁾ R R³⁴⁾ | Spiritus³⁵⁾ — anhelę. | Aliter de ipsa³⁶⁾ | Aurea³⁷⁾

¹⁾ Pasiphaēn — ²⁾ l. e. 1855 — ³⁾ ibid. — ⁴⁾ ibid. — ⁵⁾ l. e. 1454 —
⁶⁾ qui l. e. 1455 — ⁷⁾ l. e. 1855 — ⁸⁾ l. e. 1456 — ⁹⁾ sacramento —
¹⁰⁾ l. e. 1457 — ¹¹⁾ l. e. 1857 — ¹²⁾ l. e. 1458 — ¹³⁾ l. e. 1459 —
¹⁴⁾ l. e. 1857 — ¹⁵⁾ ibid. — ¹⁶⁾ l. e. 1460 — ¹⁷⁾ subscripto — ¹⁸⁾ l. e.
1857 — ¹⁹⁾ l. e. 1464 aeger — ²⁰⁾ l. e. 1466 — ²¹⁾ l. e. 1857 — ²²⁾ l. e.
1859 — ²³⁾ ibid. — ²⁴⁾ ibid. — ²⁵⁾ ibid. — ²⁶⁾ ibid. — ²⁷⁾ canavam —
²⁸⁾ ibid. — ²⁹⁾ ibid. — ³⁰⁾ ibid. — ³¹⁾ Murena — ³²⁾ ita — ³³⁾ est add. —
³⁴⁾ om. — ³⁵⁾ ibid. — ³⁶⁾ de ipsa om. — ³⁷⁾ l. e. 1863

— manus | Aliter. | Contulit ¹⁾) — oculi. | Aliter | Est ²⁾) nihil — aura. | Papae. ennodius | Caelestis ³⁾) utilitatē —

f. 77 obsequentem. Vale. | Ennod̄. eugeneti. ū. ī. | Postquam ⁴⁾) prima spei meae | — egēna gemin&. Vale. | Ennodius. auitō. | Lie& ⁵⁾) multā — diducere. ⁶⁾) | Epīg de eo qui sicutus munere | et tesseram simul misit. ⁷⁾) | Damnati ⁸⁾) fructus mitte — uita pependit | Ennodius eugeneti. | Non ⁹⁾) aestimo rem obsequii. —

f. 77^b uestra multiplie&. | Ennodius. senario. | Si ¹⁰⁾) amor pudori — subiaceat. Vale. —

f. 79^b (Ennodius auitō) ¹¹⁾ uincula p̄ximitatis ostendere. | Epīg de adultero et molle. | Omnia ¹²⁾ memphitis — flamas. | Aliter. | Vir ¹³⁾) facie — colla leonis | Aliter. | Exige ¹⁴⁾) — labra tuum. | Aliter. | Respice ¹⁵⁾) — omnis. | Aliter. | Ludit ¹⁶⁾) — mas est. | In baptisterio mediolañ | Mundior ¹⁷⁾) —

f. 80 rub& | VS de iouiano qui cū haberet | barbā goticā la-
cerna ues|titus processit. ex tēp̄ facti | Barbaricam ¹⁸⁾ — ⁿⁱ guttas
(m. ead.) | Aliter. | Romuleam ¹⁹⁾) — uultus | Aliter | Nobilibus ²⁰⁾ —
proles. | In basilica sc̄i calymeri ²¹⁾) | quando reparata est. | Libera ²²⁾
captiuū — genius. | De quodā ueteri inimico stulto | et bene pas-
centi ²³⁾) | Prandia ²⁴⁾) — dominus | De eodē ²⁵⁾) quia opes pauperū ²⁶⁾) uora-
bat. | Visceribus ²⁷⁾) — p̄prius. | de eodem | Artubus ²⁸⁾) — debilium.
| De eo qui ut amicos eius ad se tolleret pascebat | Merger& ²⁹⁾) — hos-
pitium | de defensore callido. | Nescires ³⁰⁾) —

f. 81 supba tuum. | p̄fatio totius operis poetici qđ fecit | Dū ³¹⁾)
mea — lá&itiam. | De eo qđ uindemiarū tēp̄ scrips̄ | Musta ³²⁾) — ad
bromium. | De quodā gluttone qui opus ēi imperitus | carpebat. |
Nescio ³³⁾) cur — satient. | De Eunicho tribuno nomine peregrino
om̄ā pambulanti. ³⁴⁾) | Testibus ³⁵⁾) — nominibus —

ibid. de uita et actib. domni ³⁶⁾) ambrosii epi. ³⁷⁾)

¹⁾ *ibid.* — ²⁾ *ibid.* — ³⁾ l. e. 1467 — ⁴⁾ *ibid.* — ⁵⁾ *ibid.* — ⁶⁾ dedu-
cere. vale — ⁷⁾ mittit — ⁸⁾ l. e. 1863 — ⁹⁾ l. e. 1468 — ¹⁰⁾ l. e. 1469 —
¹¹⁾ l. e. 1476 — ¹²⁾ l. e. 1863 — ¹³⁾ *ibid.* — ¹⁴⁾ *ibid.* — ¹⁵⁾ l. e. 1863 —
¹⁶⁾ *ibid.* — ¹⁷⁾ *ibid.* — ¹⁸⁾ *ibid.* — ¹⁹⁾ *ibid.* — ²⁰⁾ *ibid.* — ²¹⁾ Calemeri —
²²⁾ l. e. 1867 — ²³⁾ paseente — ²⁴⁾ *ibid.* — ²⁵⁾ eo — ²⁶⁾ *ibid.* — ²⁷⁾
l. e. 1869 — ²⁸⁾ pauperum opes — ²⁹⁾ *ibid.* — ³⁰⁾ nesciris — ³¹⁾ *ibid.*
— ³²⁾ *ibid.* — ³³⁾ *ibid.* — ³⁴⁾ perambulanti — ³⁵⁾ l. e. 1871 — ³⁶⁾ S. —
³⁷⁾ l. e. 1873

- f. 81^b de beat ueneri¹⁾ sequente²⁾)
f. 82 de gerontio uiro simplici³⁾ epo⁴⁾)
ibid. (de domno theodoro uirtutū ñniū uiro^{ep̄o})⁵⁾ supeilii⁶⁾).
| *Zeile leer* | Restat⁷⁾ — aeuo. | *Zeile leer* | Dictio ex temp̄ quā
ipse deuterius^{inluxit} || f. 82^b Thema. | pfunetus⁸⁾) — placidi. | Al-
locutio. | O numina si uobis —
f. 83 uota recipere. | *Zeile leer* | Imperii⁹⁾ custos — dictis. | —
ibid. (de equo quē accep̄ huniseo)¹⁰⁾ amare neces. | Dictio data
deuterio. ñ. s. | grāmatico. nomine ipsius | eugeneti. ñ. i. mittenda. |
Gaudia¹¹⁾ —
f. 83^b mihi coneilia. | dictio data stephanio | ñ. i. uicario di-
eenda maximo epo. | Prodit¹²⁾ religiosae uotum | —
f. 84 secentura seruentur. | Epitaphium sc̄i uictoris | nouarien-
sis ep̄i.¹³⁾ | Nomine¹⁴⁾ pposito — pmia mēbris. || f. 84^b de quodā
romano qui uoluit magister esse. | Index¹⁵⁾ — magist̄ | De anu
quadam. | Algidus¹⁶⁾ — ad ora. | Leontio abbati. ennod̄ | Su-
pra¹⁷⁾ meritū meū — uña contingat. | Euprepię. ennodus. | Quam-
uis¹⁸⁾ sepe ingenii —
f. 85 laedatur officiis. | Epitaphium¹⁹⁾ | Nil²⁰⁾ sexus — amare dñi. |
Verba tethidis cū achil'lem uideret extineſū | Intercepta²¹⁾ est —
f. 85^b de natura. | In legatū qui patriā hos̄tibus prodidit. |
Si²²⁾ excellentius crimen —
f. 86 uitia | prouoc&is. dictio in nouer|eā quē cū marito pri-
uigni | odia suadere ñ possit utrisq. uenena porrexit. | Adest²³⁾
iudices nouera —
f. 87 eruce no|xiorum. In eum qui premii | nomine uestalis uir-
ginis | nuptias postulañ. | Creditis²⁴⁾ iudices p hunc —
f. 87^b secunda captiuam. | Ennodius. petro. | Postquam²⁵⁾
uenerabilis | iudicia²⁶⁾ —
f. 88 aquas calidas | quas inuises.²⁷⁾ | Tollitur²⁸⁾ adeliui tellus
subnixa tumore — concordia pugnax | Ennodius fausto | Secund&²⁹⁾
desideria —

¹⁾ Venerio — ²⁾ l. e. 1877 — ³⁾ viro simplici *om.* — ⁴⁾ l. e. 1881 — ⁵⁾ episcopo
om. — ⁶⁾ *ibid.* — ⁷⁾ l. e. 1883 — ⁸⁾ l. e. 1785 — ⁹⁾ l. e. 1883 — ¹⁰⁾ l. e. 1885 —
¹¹⁾ l. e. 1795 — ¹²⁾ l. e. 1736 — ¹³⁾ ep. Novariensis — ¹⁴⁾ l. e. 1886 — ¹⁵⁾ *ibid.*
— ¹⁶⁾ l. e. 1887 — ¹⁷⁾ l. e. 1477 — ¹⁸⁾ l. e. 1478 — ¹⁹⁾ Cynegiae *add.* — ²⁰⁾ *ibid.*
— ²¹⁾ l. e. 1787 — ²²⁾ l. e. 1763 — ²³⁾ l. e. 1764 — ²⁴⁾ l. e. 1766 — ²⁵⁾ l. e.
1479 — ²⁶⁾ iudicium — ²⁷⁾ versus *add.* — ²⁸⁾ l. e. 1480 — ²⁹⁾ l. e. 1481

f. 89 (Ennodius fausto iūn¹) formā eloq*i*. | De anulo firmiq*e*.
int. f. | Nil²) fallit — egentum | Zeile leer | Aspicis³) albimū — ille
locus. | Zeile leer | Cr&ieus⁴) hie sollers — fraude molossū. | De
seutellis. | Tot⁵) iouis inlecebras — gaud& adulterio. | Zeile leer |
Laesa⁶) uenus n̄ est —

f. 89^b marcida loro. | Zeile leer | Forma⁷) caput — plena uident
| Ennodius. hormisdę. | Scimus⁸) religiosi — conueniat. | Ennodius.
seruilioni. | De⁹) pfectione confidunt —

f. 90 pollicentur. Epiḡē in n̄l infantis aratoris. ex temp̄ē |
Iure¹⁰) colis — eras. | De quodā ineerti propositi | et uitae turpis. |
Torrebus¹¹) fallax sancte pfane. | In eum qui seni patri cibos | sub-
traxit data aratori | Nescio¹²) iudices utrum —

f. 90^b corpus exir&. | Magni felicis ennodi de | uita beati an-
tonii. ¹³) incip̄ | praefatio | Vt¹⁴) proeliantes adsurgunt | —

f. 91 puntiam cōmisisti. | Incipit discriptio uitę | beatissimi an-
toni monachi. | Igitur beati antonii narraturus insignia —

f. 94 bona primus accessi. Explicit | uita beati antonii fel̄. |
Ennodius. senario | Numquam¹⁵) apud d̄m fusa — habitaculum. |
Ennod̄. pamfronio. | Magna¹⁶) sunt gaudiq*orū* — cumulo decerpisti.
|| f. 94^b In tyrannum qui p̄mii | nomine parricidę statuam inter
uiros for̄ | dedit. data aratori. ūc̄ | Quamuis¹⁷) iudices uirorū —

f. 95 sors delieti. | Auieno. ennodius. | Bene¹⁸) magnitudo ūra
dū origini —

f. 95^b restituat legi. ¹⁹) Itinerariū | bregantionis²⁰) castelli. |
Celsior²¹) astrigerum titan conseenderat axē | — hoe s̄ep placeat
quod dee& hoe liceat. | Fausto. ennodius | Vix²²) est ut intentus --

f. 96 ēstituta respir& | Auito. Ennodius | Non²³) in te ad-
miror — assiduitate | diuulga. Auito. ennodius. | Dum²⁴) remedia
sua —

f. 98 (Eugeneti. Ennodius.)²⁵) non dubito reseribatis. VS
missi agnello uiro sublimi. ex tepr. | Lucidum²⁶) tinxit — ore

¹) l. e. 1483 — ²) l. e. 1887 — ³) ibid. — ⁴) ibid. — ⁵) ibid. — ⁶)
l. e. 1889 — ⁷) ibid. — ⁸) l. e. 1484 — ⁹) ibid. — ¹⁰) l. e. 1889 —
¹¹) Tot rebus ibid. — ¹²) l. e. 1767 — ¹³) monachii Lerinensis add. — ¹⁴) l. e.
1693 — ¹⁵) l. e. 1485 — ¹⁶) l. e. 1486 — ¹⁷) l. e. 1769 — ¹⁸) l. e. 1486 —
¹⁹) amen add. — ²⁰) Brigantionis — ²¹) l. e. 1793 — ²²) l. e. 1487 — ²³) l.
e. 1488 — ²⁴) ibid. — ²⁵) l. e. 1493 — ²⁶) l. e. 1891

sepultus. | Seindit¹⁾ urgens — defectus es. | Ennodius. agnello. | Ante²⁾ imperium — transeribas. | Zeile leer | Vineula³⁾ soluit — sequentē. | Zeile leer | Nūquā⁴⁾ frugiferis — musa uale. | Ennodius. partenio. | Nisi⁵⁾ te efflictem⁶⁾ —

f. 98^b (Ennodius. fausto)⁷⁾ assiduitate merear. | Vers̄ | de castello honorati epi. | Pontificeis⁸⁾ — m&uens. | Dictio data ambrosio in | aleatorem qui agrū in quo | parentes eius erant positi | pro ludi pretio dedit. | Postquā⁹⁾ iudices deformē —

f. 99^b sine labē sanciri. | Praefatio dicta nepotib. | proculi¹⁰⁾ sub d̄ xv k̄l mai | Exprimit¹¹⁾ in spicā tellus iam f&a papillas — Marsia si ueniat. | Incipit panegyricus | dictus clementissimo regi theoderico ab ennodio | dī famulo.¹²⁾ | Illum¹³⁾ princeps uene|rabilis —

f. 107 oratione | conclusi. Finit panegyricus. | De ortu¹⁴⁾ regis. | Dextera¹⁵⁾ bellipotens — abire fames. | De cęco quodam et¹⁶⁾ luxurioso. | Orbe p̄ effosso — iter scelerum. | De equo suo sene. | Fixior¹⁷⁾ annoso — ēē facit | De flagello infant arato¹⁸⁾. | Quae¹⁹⁾ ca-piunt — plagas. || f. 107^b Aliter. | Argenti¹⁹⁾ — auara suo. | Aliter. | Dentib. — pati. | Euprepiae. ennodius. | Rerum²⁰⁾ omnium cursus. —

f. 108 delect& agnoscere. | Aureliano. ennod̄ | Non²¹⁾ est fiducia mea —

f. 109 (Ennod̄. auieno)²²⁾ &iam insperata tribuuntur. | Dictio in dedicatiōne. missa maximo | ep̄o. | Numquā²³⁾ paup uena timeat ingenii. | —

f. 109^b qui laudanda meditatur. | dictio in eum qui in lu|panari statuā mineruae locauit. | Semp²⁴⁾ uenerandorum iudicū an-cipitē | —

f. 110^b actuum turpitude. | Liberio. Eugeneti. agapito se-nario. albino. | Vberioribus²⁵⁾ opus est paginis. —

f. 115^b (Ennod̄. ferminae)²⁶⁾ incessabiliter supplicate. | En-nod̄. juliano. | P̄ceptis²⁷⁾ magnitudinis ūrae —

¹⁾ ibid. — ²⁾ ibid. — ³⁾ ibid. — ⁴⁾ ibid. — ⁵⁾ l. e. 1493 — ⁶⁾ efflictem — ⁷⁾ l. e. 1493 — ⁸⁾ l. e. 1891 — ⁹⁾ l. e. 1771 — ¹⁰⁾ nepotibus Proculi dicta — ¹¹⁾ l. e. 1797 — ¹²⁾ ab — famulo om. — ¹³⁾ l. e. 1393 — ¹⁴⁾ horto — ¹⁵⁾ l. e. 1893 — ¹⁶⁾ om. — ¹⁷⁾ flexior. l. e. 1893 — ¹⁸⁾ ibid. — ¹⁹⁾ ibid. — ²⁰⁾ l. e. 1496 — ²¹⁾ l. e. 1497 — ²²⁾ l. e. 1501 — ²³⁾ l. e. 1738 — ²⁴⁾ l. e. 1772 — ²⁵⁾ l. e. 1501 — ²⁶⁾ l. e. 1513 — ²⁷⁾ ibid.

f. 119 (Ennod. areotamie¹⁾) adiumenta deneg&is. | dictio
data arato|ri quando ad laudē | proueetus est dicta sub | die.²⁾ |
thema. laus littera³⁾ | praefatio. | Littera³⁾ de proprio — nobilitat.
| Narratio. | Omnibus rebus quae c̄stimatorum digna | —

f. 120 remedio possid&e. | Ennod. agnello. | Dō⁴⁾ gratias qui
circa —

f. 120^b (Ennod. auieno⁵⁾) conualeseat effectu. | Epytafium
domnae | mellesē⁶⁾ inlustris feminē. || f. 121 Sanguine⁷⁾ mente
opib. — p̄priis. | —

f. 121^b (VS de uectatione sua nocte | in aestate)⁸⁾ | constant
adaectis. | Simpliciano. ennodus. | Diuini⁹⁾ fauoris adiumento —
x̄ps inspir&. In basterna | uxoris bassi uiolae. | Quā¹⁰⁾ uaga con-
stantē — ubiq. suos. | Epitafium eufemiae | Obruit¹¹⁾ haec tumu-
lus¹²⁾ —

f. 122 amare dñm. | Maximo. ennodus | Dum¹³⁾ praelorum
famuli — non respuenda subreptio. | Maximo. ennodus. | Vbi¹⁴⁾ est
fides splendentis —

f. 122^b fontibus unda fluat. | Dictio incipientis ep̄i. | Par¹⁵⁾
quidem discipulis —

f. 123 non inuenit efficiat. Peatio missar̄. | Dignū et iu-
stū ē. | Dū *¹⁶⁾ ut inter exordia dignitatis. | tibi — dignitate p̄ dñm
n̄rm.¹⁷⁾ | Oratio ante missā. | Collator¹⁸⁾ honorum d̄s. — decolorat
abiectione. p̄ d̄¹⁹⁾ | Maximo. ennodus. | Fidelius²⁰⁾ a sublimitate tua —

f. 123^b dissimulazione responde. De spata in fuste. | Vtimur²¹⁾
incluso — obsequiū. | De boetio spata cineto | Languescit²²⁾ —
mauortis opē. | De stomacho²³⁾ eburneo. | Sollicita²⁴⁾ — area tui
est. | Thema²⁵⁾. | Lex. Liberi²⁶⁾ parentes alant —

f. 124 putas qui legeris. | Praefatio. | Numquid fas est — post
interualla iustitiam. | Principium. | Gauderem cognitores —

f. 124^b lacrimas quas | emisti. Narratio. | Ppetuo indices ho-
nestatis —

¹⁾ l. e. 1522 — ²⁾ dicta s. die om. — ³⁾ l. e. 1758 — ⁴⁾ l. e. 1524 —
⁵⁾ l. e. 1526 — ⁶⁾ Melissae — ⁷⁾ l. e. 1895 — ⁸⁾ l. e. 1899 — ⁹⁾ l. e. 1526
¹⁰⁾ l. e. 1899 — ¹¹⁾ l. e. 1901 — ¹²⁾ tumulos — ¹³⁾ l. e. 1527 — ¹⁴⁾ l. e.
1528 — ¹⁵⁾ l. e. 1740 — ¹⁶⁾ Vere dignum est l. e. 1741 — ¹⁷⁾ Jesum Chri-
stum add. — ¹⁸⁾ l. e. 1742 — ¹⁹⁾ per dominum nostrum christum — ²⁰⁾
l. e. 1529 — ²¹⁾ l. e. 1901 — ²²⁾ ibid. — ²³⁾ Stomatio — ²⁴⁾ Sollicitata. ibid.
— ²⁵⁾ dictio in patrem quendam — ali petebat. Thema — ²⁶⁾ l. e. 1774 —

f. 125 mer&ur offensas. | Obiectio. | Quid quod barbarus — effeax fuit. Excessus. | Pterea ut est fandi locuples —

f. 125^b pmittit exitium. | Exempla. | Deinde pculisti exempla —

f. 126^b nominis euaneſeunt. | Epilogus | Et hoc sc̄issimi cognitores — eapias de sepulchrīs. Finit. | VS epiḡ de principe pp̄. | ebrioso qui uitem tuebat. | Verus ¹⁾ honor —

f. 127 (Vers̄ domni fausti) ²⁾ uina bibens ligurū. | Fausto. ennod. | Solida ³⁾ est spes — simulatione ⁴⁾ pſtare. | Partenio. ennod. | Par ⁵⁾ quidem fuerat —

f. 127^b orbis parte | fautorem. | Boetio. ennod. | Optimae ⁶⁾ spei plenus —

f. 128 dirigite firmitatē. | Versus messale. | Suscipe ⁷⁾ uersiculosa —

f. 128^b Epitaf̄ domnē dalmatię. | Funus ⁸⁾ obit uirgo — consoeiata fuit. | Ennod. auieno. | Par ⁹⁾ erat magnitudinem uāram conloquii. | Ennod. messalę. | Post ¹⁰⁾ unam ep̄lam —

f. 129 resigna muniis litterarū. | Ennodius. aratori. | Ad ¹¹⁾ longinqua digrediens — hederis efferaris. De fonte | baptisterii sc̄i stephani | et aqua quę p̄ colūnas uenit | En ¹²⁾ sine nube — ministerio. | Pr̄fatio. | Copiose ¹³⁾ quidem egregrius —

f. 129^b largus effuderit. | Thema. lex. | De capta ciuitate hostium. | — dimittant̄. | Post secundos —

f. 130^b fulgor enuntiet. | Fausto. ennodius. | Directos ¹⁴⁾ a sc̄o ep̄o —

f. 131 saltibus elocutus. Auieno ennodius | Credo ¹⁵⁾ ad iustitiam —

f. 131^b (Aratori. enī) ¹⁶⁾ transeursionē dictau. | Epitalanium dictū | maximo. ūsq; ¹⁷⁾ p̄f | Annus ¹⁸⁾ sole nouo —

f. 132 in ora notas. | Alio metro ¹⁸⁾ | Adsit oro — uerticem | Alio metro ¹⁹⁾ | Orbe captiuo — spicula gestans | Tunc sic alloquitur —

¹⁾ l. e. 1903 — ²⁾ l. e. 1905 — ³⁾ l. e. 1537 — ⁴⁾ dissimulatione —

⁵⁾ ibid. — ⁶⁾ l. e. 1539 — ⁷⁾ l. e. 1905 — ⁸⁾ l. e. 1907 — ⁹⁾ l. e. 1542 —

¹⁰⁾ ibid. — ¹¹⁾ l. e. 1543 — ¹²⁾ l. e. 1907 — ¹³⁾ l. e. 1781 — ¹⁴⁾ l. e. 1543 —

¹⁵⁾ l. e. 1543 — ¹⁶⁾ l. e. 1547 — ¹⁷⁾ V. S. — ¹⁸⁾ l. e. 1799 — ¹⁹⁾ om.

f. 133 sis felix semperq. feras mea uulnera tecum. | Nunc me pierio — decore uernum. | Ennodius. floro | Qua¹⁾ te deuinctione —

f. 137 (Ennod. Boethio)²⁾ ut multus incumbas. || f. 137^b uerba menelai cum trojam uideret exustā. | Etsi³⁾ grauibus — custodiunt & coactae. | Ennod. boethio. | Quamuis⁴⁾ tenui —

f. 139 (Enn. messale)⁵⁾ congaudeam⁶⁾ Enn. aratori. | Veli⁷⁾ ita labori — iā | d&estor. Itinerariū.⁸⁾ | Ingenii⁹⁾ cultor fons oris copia lingue. | —

f. 139^b ptulit oris. | Fausto. Ennodius. | Stat¹⁰⁾ apud conscientiam —

f. 142^b (Panfronio. ennod.)¹¹⁾ fragilitate uenire | festino. Verba iunonis eū | antheum uideret parē | uirib. hereulis extitisse. | Tandem¹²⁾ aliquando | qui iudicio — res sugger&. | hilpidio¹³⁾ diaē. ennod. | Dſ¹⁴⁾ scitatem tuā —

f. 143 intimare procures. | Zeile leer | In nomine patris et filii et sp̄s^{sc̄i}. | Oraculū¹⁵⁾ est scientissimi doctoris gentiū. | —

f. 145 secutura dispone. Gloria patri | filio & sp̄ui sc̄o. | Enn. stephanię | Bene¹⁶⁾ est animo meo —

f. 147^b (Ennod. agnellae)¹⁷⁾ ipse non ne|glegam. | Qui¹⁸⁾ mīratur officii — mentiebat² excessum. | Zeile leer | Vt ualeant aquilę — fulgora uisu. || f. 148 Dictio.¹⁹⁾ | Si nauta secundis flatibus —

f. 148^b sum uocatus. | Ennod. abrosio et beato²⁰⁾. | Dō²¹⁾ obsequimur. dū eius —

f. 149 exacta suscipite. | Laus uersuum. | Quāuis sit tenerū — eauere ductū. | Zeile leer | Ergo dictorum aliquotiens — tendatis hort&ur. | Verecundia. | Tinguite eandentes — tibi concilia. | Zeile leer | Nefas est huic —

f. 149^b oport& eloquiis. | Castitas. | Nil moror afflictos — p̄su-mite uitam. | Zeile leer | Hanc admittentes fidei — put&ur affatibus. | Fides. | Qui cupit cēlo — nec mala uitę. || f. 150 De praefatis

¹⁾ l. e. 1548 — ²⁾ l. e. 1560 — ³⁾ l. e. 1788 — ⁴⁾ l. e. 1561 — ⁵⁾ l. e. 1564 — ⁶⁾ vestra gaudeam — ⁷⁾ l. e. 1565 — ⁸⁾ Padi add. — ⁹⁾ l. e. 1803 — ¹⁰⁾ l. e. 1566 — ¹¹⁾ l. e. 1574 — ¹²⁾ l. e. 1789 — ¹³⁾ Elpidio — ¹⁴⁾ l. e. 1575 — ¹⁵⁾ l. e. 1701 — ¹⁶⁾ l. e. 1575 — ¹⁷⁾ l. e. 1582 — ¹⁸⁾ l. e. 1909 Ex-eusatio Ennodii de laudibus — ¹⁹⁾ l. e. 1760 Quando Paterius — ad studia — ²⁰⁾ Paraenesis didasealica ad A. et B. — ²¹⁾ l. e. 1707 .

virtutibus facessat — ista | sie loquitur. | Grammatica. | Mentib. damus saporem — dari ¹⁾ pectoris | Zeile leer | hac ²⁾ uos digredientes —

f. 150^b suggerit ludus officii. | Rethorica. | Sit noster tantū — regna dedit. | haec ergo dulcissimi —

f. 151^b professionis adiuui. | Zeile leer | ¶ te p qui — ampla ³⁾ loco | Ennod. messalē. | Scio ⁴⁾ equidem uos pro desiderio —

f. 152^b (Ennodius liberio) ⁵⁾ poposcerat impetrasse. In xpi signo | Natura rerū est ut &iam idoneus | — referamus. | Quia in soei&atem —

f. 153^b cōmemoratione nominentur. | Enñ. auieno. | Dū ⁶⁾ iucundis adhuc dō —

f. 155 (Enñ. auieno.) ⁷⁾ animū cōdonare. | In xpi nomine⁸⁾ | Pro ⁹⁾ ratione soluendū est. quod p ratiōne —

f. 155^b premuntur habuerunt. | Nec ¹⁰⁾ tibi diua parens gene¹¹⁾ | Quantū doc& —

f. 156^b oculos non habemus. ¹¹⁾ | Ennodius messalae. | Solent ¹²⁾ inauspicata — dignū facias ¹³⁾ arguentem. ||

EUCHERIUS.

552. membr. 4. foliorum 180. saec. IX—X.

f. 1 De formulis spiritalibus intellegentiae ¹⁴⁾ | Eucherius uerano filio in xpo salutem ¹⁵⁾ | Formulas ¹⁶⁾ spiritalis intellegentiae ¹⁷⁾ conponendas tibiq; mittendas p | studio —

f. 2 quomodo secriciore ¹⁸⁾ intellectu sentiendū sit. | I ¹⁹⁾ De his quae appellantur menbra dñi. uel que eos ²⁰⁾ significantur. | — x. De numeris | Ergo ipsas iā nunc nominū atq. uerbo²¹⁾ —

¹⁾ clari — ²⁾ hoc — ³⁾ ? — ⁴⁾ l. e. 1583 — ⁵⁾ l. e. 1585 — ⁶⁾ l. e. 1588 — ⁷⁾ l. e. 1592 — ⁸⁾ de haereticis et synodo — ⁹⁾ l. e. 1742 — ¹⁰⁾ l. e. 1790 Verba Didonis — Aeneam — ¹¹⁾ (dictio in abdicatum — insidiabatur) l. e. 1785 — ¹²⁾ l. e. 1592 — ¹³⁾ facias dignum — ¹⁴⁾ Eucherii formularum spiritalis intelligentiae ad Uranium liber unus — ¹⁵⁾ Eucherius — salutem om. Praefatio — ¹⁶⁾ L 727 a — ¹⁷⁾ latinorum nominum add. — ¹⁸⁾ secretiora — ¹⁹⁾ ii — ²⁰⁾ de eo

f. 2^b explicemus. | / Diuina in psalmo. | i. Oculi dñi intellegunt¹⁾ inspectio²⁾ | Oculi dñi // super iustos. 2) Aures dñi cum exaudire dignatur. In psalmo. | —

f. 18^b (x) ipse diuina³⁾ lectionis scrutator inuenies. Explicit liber | Item instructionū liber. ii. De questionib[us] difficili[oribus] ueteris. et noui testamenti. lib. primus. hoc ē | de pentatheuco questiones —

f. 19 de apocalypsi | Item secundus. | De nominib[us] hebraicis —

f. 19^b de grecis nominibus | Eucherius. salonio in xpo salutem dicit⁴⁾ | Saepe a me requiris multarū rerū absolutionē quae in diuinis uolumini bus interpraetē —

f. 20 respondentē cognoscet.⁵⁾ Vale in xpo. de questionib[us] difficiliorib[us] ueteris & noui testamenti.⁶⁾ de genisi. | Incipit de⁷⁾ genesi quibus⁸⁾ scripturarum. tesmoniis | trinitas adprobatur⁹⁾. | Multifaria¹⁰⁾ & multis. id quidem significationib[us] per omnia fere | —

f. 49 (De¹¹⁾ apocalypsi) i Non ab uno me sequuturū ē. meliora. | Explicit de questionibus. m. rec.: Liber secundus. | Qm filii carissime superiore libro ppositionib[us] tuis se retulit. | iā¹²⁾ cerebra responsio. — & celebriora breuitatis causā¹³⁾ ponā. || f. 49^b De nominibus hebreis¹⁴⁾ | Adonai. in latinū significat¹⁵⁾ dñs. Sabaoth. exercituū siue | —

f. 59^b te ex reb[us] uariis necessariisq[ue] congessi. Explicit instructionum liber. iii. | Sermo sc̄i ambrosii. ep[iscop]i. de homine qui se dic̄. peniteri. in s̄. est¹⁶⁾. | Ad. te adsurgo¹⁸⁾ hominē quē seio. ē. fidelē ad te increpatio mea festinat. | —

f. 62 &¹⁹⁾ tunc erit merces tua in saeculum.²⁰⁾ | i. Incipit liber secundus de cruce | Crux²¹⁾ benedicta nit& dñs qua carne pe-

¹⁾ intelliguntur — ²⁾ Palpebrae — confirmantur add. — ³⁾ divinae — ⁴⁾ Praef. ad Salonium — ⁵⁾ recognoscet — ⁶⁾ cap. i. de quaest. diff. vet. test. cap. ii. de quaest. diff. novi test. — ⁷⁾ in — ⁸⁾ Interrogatio. Quibus — ⁹⁾ approbat. Responsio — ¹⁰⁾ Multifariam — ¹¹⁾ in — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ causa — ¹⁴⁾ hebraeorum nominum interpretatio — ¹⁵⁾ sonat — ¹⁶⁾ Hieronymus ad quandam qui in saeculo poenitebat — ¹⁷⁾ XXX 242 b — ¹⁸⁾ surgo — ¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ tua copiosa in coelis, quia — aeternum — ²¹⁾ Venantius Fortunatus.

pendit | — Dulcia sanguineo uina rubore fluunt. Versus. xviii. | ii.
In honore sc̄ae crucis ||

f. 64 (vi) quia uita mortem pertulit & morte uitam reddidit.
Versus xxxii. | Incipit liber. iii. habet uersus. ccclxxxii. | Epitaphium. eumeri ep̄i ciuitatis mamnetice. | Quamuis cuneta auido rapiantur ab orbe uolatu. | —

f. 75 (xxvi) qui melius discunt. uiuere post obitum. ū. clx. |
Expli. lib. iii. Incipit lib. v. ad martinū ep̄m galliae | Martini meritis
cū nomine nobis eris | pro fortunato quaeso praecare dñm | ii. Item ad
eundem | Lumen apostolicū cū sparger& una triades | —

f. 85^b (xviii) agnes amore pio cum radegunde simul. ueſ. xii.
| Expli lib. v. incip̄. uersus | de domno sigiberto rege || f. 86 Vere
nouo tellus fuerit dum exuta proinis —

f. 89 Et de natorum teneatis prole nepotes. expl. ueſ. | De
sigiberti regi et brunichilde regina. | Victor ab occasu quem laus
extendit in ortu —

f. 115 (xxv) qui modo mitto apices te rogo mitte pices. ū.
xxvi. | Expl. liber vii. feliciter. incipit liber viii. | de nomine suo ad
diuersos. | Aonias auido qui lambitis ora cane enas | —

f. 125^b sed tonat areytypo barbytus inde sopho. ueſ. lxxii.
i | Expl. liber vi. felicit̄ incip̄ vii. ad gogonem | Orpheus orditas
mouer& dum police cordas | —

f. 131^b (v) nec mea quem cupiunt membra tenere queunt ||
f. 132 Acuminum suorum luculenta u&eris a&tatis ingenia | —

f. 133^b queso conlatura committas. | Incipiunt capitula. lii libri.
i. | .i. Ad uitalem ep̄m — xviii. De bissono villa | Incipit liber secun-
dus | i. De cruce dñi | —

f. 134 xvi. De sc̄o medardo | Incipiunt capitula lib̄ ter̄. | i. Ad
eusronium ep̄m turon̄. | — xxviii Ad sindulfum diaē | Incip̄ capitula
libri. iii. | i Epitaphiū eumeri ep̄i | —

f. 134^b xxviii Ep̄i eusebiae | Incip̄ cap̄ libri. v. | i Ad martinū
ep̄m gallicies ī. | — xviii Ad arediū abbatem | Incipiunt ca-
pit̄ libri sexti. | i De segeberto rege & brunechilde —

f. 135 x Ad eundem | Incipiunt capit̄ libri septimi. | i Ad gogo-
nem — xxviii Versus in gauatis. | Incipiunt cap̄ lib̄ octau. | i Ad di-
uersos ex nomine suo | —

f. 135^b xxii Ad eundē p̄ pellibus | Incipiunt ep̄ lib̄ noni. | i Ad chilpericū regē in c̄uentu episcopōꝝ | — xvi Ad chrodiū ducē | Incipiunt cap̄ lib. x. | i Expositio orationis domini —

f. 136 xviii Ad galactorium comite | Incipiunt capitula libri undecimi | i De expositione simboli | — xxv De oratoria piliacinese | *xvi | Venanti honori | clentiani fortunati praesbyteri | italici liber brim' | Incipit feliciter ad uitalem ep̄m rauensem: || f. 136^b Antestis dñi meritis in secula uiuens. | —

f. 137 Di flores templa locando colas. Versus xxviii. | Versus de templo domni andreae quod aedificauit uitalis | ep̄s rauenna. | —

f. 149 Quod tribuit pisces euacuatus aquis. Versus lxii. | Habet uersus DLXXVI; | Explicet uenanti honori clementiani | fortunati presbiteri (*corr.*) italici liber | primus feliciter | vii. De domno saturnino | Ianua celsa poli terra pulsante patescit. | —

f. 159^b (xvi) Auxilium posco da mihi uota precor. Verſ. cxlvii. | Explicit liber secundus | i Incipit tertius ad eufronium ep̄o | Domino sc̄ō et meritis apostolico domno et dulci | patri eufronio pape fortunatus. Ante paucorum dierum uolubilitate —

f. 180^b xxviii ad anthemium diaconum | Suscipe uersiculos anthemi pignus amantis | — Sed cui plura uolens poteram tunc dicere p̄sens. ||

553. membr. 8. foliorum 43. saec. IX. ¹⁾

f. 1 Incip̄ prologus. instructionum. ²⁾ Eucherius | ep̄s. uerano filio in xp̄o salutem. dicit ³⁾. | Formulas ⁴⁾ spiritalis intelligentiae ⁵⁾ conponendas | —

f. 2 secretiore ⁶⁾ intellectu sentiendum sit. Expl̄ prolg | Incipiunt capitula interpretationū diuersorū nominum | i ⁷⁾ de his que appellant̄ membra dñi uel que de eo significantur | — .x. de numeris ⁸⁾ | Capitula in libro secundo. ⁹⁾ De questionibus difficiliorib;

¹⁾ Zu Anfang der Handschrift fehlen acht Quaternionen — ²⁾ Eucherii formularum spiritalis intelligentiae ad Uranium liber unus — ³⁾ Eucherius — dicit om. praefatio — ⁴⁾ L 727 a — ⁵⁾ latinorum nominum add. — ⁶⁾ secretiora — ⁷⁾ II — ⁸⁾ quorum — trahuntur. Ergo ipsas — explicemus add. — ⁹⁾ Eucherii instructionum ad Salonium lib. primus

| u&eris. & noui testamenti id est de pentatheueo questiones | quadraginta. ¹⁾ — de apocalipsi una²⁾ expl^t | i de his quae appellant^r membra dñi & quæ de eo significantur | Oculi³⁾ dñi. Intellegunt^r inspectio diuina in psalmo. Oculi dñi | sup iustos. ⁴⁾ Aures —

f. 16 (*de numeris*) saerati qui quomodo fiant. ipse diuinæ | lectiones⁵⁾ scrutator inueni&. ⁶⁾ Amen ⁷⁾ || f. 16^b Incep^t interrogaciones. et absolutiones diuersarum. questionum. de ueteri. et nouo testamento. Eucherius lugdunensis epi. Cum prologo suo. | Eucherius. saloni filio in xp̄o salutem dicit. ⁸⁾ | Saepe a me requires⁹⁾ multarū rerū absolutionem | — recognosee. Vale in dñō ¹⁰⁾ s̄ep ¹¹⁾ | Incepit expositio u&eris et noui testamenti. | amen. Interrogaciones et responsiones. ¹²⁾ || f. 17 Interrogatio Quibus scripturarū testimoniis | trinitas adprobatur. Resp̄ Multifariae ¹³⁾ & multis | id quidem significationibus —

f. 21 prenuntiatio futurorum; ¹⁴⁾ | De libro exodo; ¹⁵⁾ Interrogatio | Loquitur ad abraham d̄s quod quarta p̄genie —

f. 44 ñ abnuo me. secutur ēē meliora; Explicit. liber. ii. eucherii epi ||

f. 44^b Versus Silui de cognomentis saluatoris | Spes ratio uia uita salus sapientia. | Iudeus porta gigans rex gemma pph&a sacerdos. | Vesias sabaoth rabbi sponsus mediator; | Virga columba manus petra filius emmanuhel; | Vinea pastor ouis pax radix uitis oliua | fons panis agnus uitulus leo iesus; | uerbum homo rete lapis domus omnia xps | Septem circuli sunt. relegionis. Lex. continentia. exemplum seniorum. regula. diligentia | utilitas. taciturnitas impletur testimoniuī | Septem lucernæ relegionis sunt. oratio pax | laenitas laetitia ospitalitas. indulgentia | compassio; Septem casus iusti. p cogitationē | p subreptionem p ignorantiam. p obliuionē | p sermonem. p necessitatē p uoluntatē eadit | Septem res sunt. quæ catholicum. & pfectū | iustum. faciunt. Sapientia sine arrogantia | Intellectus sine nequitia. consilium sine instabilitate. fortitudo. sine subreptione. | Scientia sine superbia. pietas sine asperitate. Timor sine despera-

¹⁾ I de quaesionib. difficiliorib. vet. test. II de q. d. novi test. — ²⁾ in apocalipsi — ³⁾ l. c. 737 e — ⁴⁾ Palpibrae — confirmantur add. — ⁵⁾ lectionis — ⁶⁾ invenies — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ Praef. ad Salonium — ⁹⁾ requiris — ¹⁰⁾ Christo — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ I de quaest. diff. veteris t. in genesi — ¹³⁾ multifariam — ¹⁴⁾ Int. Quid est — fundorum add. — ¹⁵⁾ in exodo

tione; | Septem sunt inimici refectionis. gula. fornicatio. adrogantia. cupiditas. superbia. | acidia. ira. tristitia; Septem initia sunt | refectionis. abstinentia. castitas. temperantia | humilitas. largitas. stabilitas. laetitia | spiritalis; ||

f. 45 Pisteuo isena theon pathera pantieratoran | pytin uranu
& terrae —

f. 45^b kae zoin tumellostos aeonas. amin ||

EUGYPIUS.

3375. membr. Grossoctav. foliorum 305. saec. VII.

Vorsetzblatt Eugippo Abate quasi un compendio di | varii scritti di S. Agostino in perg. in littera maiuscola, in foglio, antico più di mille anni. Ful. Vrs. ||

f. 1 xxx quod non per ipsam dominus substantiam sed per subdita. | creaturam. et loquutio diuina ad adam. et deambulatio in paradiſo debeat incunetanter intellegi viii | —

f. 10 cccxlviii sermo de laude caritatis¹⁾ ||

f. 10^b 11 leer || f. 11^b Quod²⁾ ad te scripsi honorande mihi in xpo frater hieronyme | quaerens de anima humana. si nascentibus singulis. nouae | singulae nunc usque fiunt. ubi peccati uinculum contra|hant. —

f. 305 (cccxlvi) et interiora suaserunt | quib. interior est dominus. itaq. etiam si aliquam secundum caelitem potestatatem uel audierint uel utcumq. cogi³⁾ | der vierte Theil des Blattes fehlt: die Rückseite schwer lesbar ||

GREGORII MAGNI dialogi.

5753. membr. Grossquart. foliorum 109. saec. X.

f. 1 Iste liber est monachory — sub numero 78 (*in ras.*) | Liber set columbani de bobio | Incipiunt capitula libri dialogorum beati | gregorii

¹⁾ Diese Capitulation hat Mai herausgegeben PNB 12 p. 134 ff. — ²⁾ LXII 561 (Eugyppii thesaurus ex S. Aug. opp.) Der Text in dieser Handschrift von dem in der Ausgabe sehr verschieden — ³⁾ ?

papae. | 1 De honorato abbatte monast. flundensis. ¹⁾ | — xii De se-
uero pbro prouintiæ cuius supra. ²⁾ | Expliciunt capit̄ libri primi.
Inciipient capit̄ libri secundi. de uita et miracula. uenerabilis | be-
nedicti abbatis monast̄ quod appellatur | arcis prouintia campaniae.
| 1 De capisterio fracto et solidato. | —

f. 2 xxxviii. De insana muliere p eius specū sanata. | Explicit
capitula libri secundi. item capitula | libri tertii. incipiunt. | 1. De pau-
lino nolanç ciuitate ³⁾ ep̄o. | —

f. 2^b xxxviii. De uisione redēpti ferentinæ, ciuit̄ epi || f. 3 Expli-
cit capit̄. lib. iii. lib. iii.⁴⁾ incipiunt. | 1 Qd &erna ⁴⁾ spitalia ideo a
carnalib; min' credantur | qui ⁵⁾ ea que audiunt p experimentū mi-
nime nouerunt. | —

f. 4^b lxii. De relaxandis culpis alienis. ut nr̄e laxentur ⁶⁾ | Ex-
pliciunt capitula libri. quarti dialogorum | gregorii pap̄e urbis rom̄e
libri numero quattuor. | de ⁷⁾ miraculis patrum italicorum. ⁸⁾ Incipit
liber | primus. | Quadam ⁹⁾ die nimis quorundam secularium | tumul-
tibus depressus. —

f. 26^b (xii) Liberius itaq. hec loquim^{2.} ¹⁰⁾ si aliud exordiū sum-
mus. | Explicit liber primus. Incipit liber secundus. | de uita et mi-
raculis uenerabilis benedicti conditoris | uel abbatis monasterii. quod
appellatur arcis | prouintiae campaniae | Fuit uir uitæ uenerabilis gr̄a
benedictus et nomine. —

f. 41^b (xxiii) ultra quā debebat diligens. atq. ad eoꝝ habitaculū
|| f. 42 tendens. sine benedictione de monasterio exisset. eodem
die | —

f. 42^b (xxvii) ut ei nesciēti in potū uenenū daret. Qui ¹¹⁾ || f. 43
quāuis uitā auferre non ualuit. —

f. 49 Loquendi uires interim p silentium reparamus. | Explicit
lib. seds. de uita et miraculis uenerabilis | uiri benedicti abbatis mo-
nasterio qd appellatur | arcis prouintiae campaniae. | Dum uicinis
ualde patribus intendo maiorum facta | —

f. 80 (xxxvii) ¹²⁾ subse|quenti hoc quarto uolumine demonstrabo.
Explicit lib̄ t̄c̄ius | Incip̄ lib̄ quartus *der Rest der Zeile ausradirt*

¹⁾ Fundensis — ²⁾ eiusdem provinciae — ³⁾ urbis — ⁴⁾ ac add. — ⁵⁾ quia —
⁶⁾ nobis relaxentur — ⁷⁾ vita et add. — ⁸⁾ et de aeternitate animarum add. —
⁹⁾ LXXVII 149 — ¹⁰⁾ loquemur — ¹¹⁾ f. 42. 42^b manu saec. XV — ¹²⁾ xxxvii

| Postquam de paradisi gaudiis culpa exigente pulsus ¹⁾ est primus humani —

f. 90^b (xviii) ²⁾ sic arbitror quinque. Quem nimis || f. 91 carna-
liter diligens remisse nutriebat. —

f. 93^b (xxvii) ³⁾ dicens apparuisse sibi iuuenem. ⁴⁾ || f. 94 atq. epi-
stolas detulisse dicentem. Aperi & lege. —

f. 95^b & ⁵⁾ quid haec de re habeat ueritas || f. 96 ignoror. Nam humana existimatio non ht. peccatorum aias —

f. 109 salutari | hostia post mortem non idigebimus si ante mortem deo hostia ipsi ⁶⁾ fuerimus. | Explicit liber dialogorum Beati Gregorii pape. ⁷⁾ ||

GREGORII MAGNI epistulae.

621. membr. Grossquart. foliorum 146. saec. X.

f. 1 In hoc codice continentur epistole bī | gregorii papae numero. cc^{III} xc | Gregorius petro epō corsicae. | Susceptis ⁸⁾ epistolis fraternitatis uiae | —

f. 1^b amplius possit. | Gregorius. Anastasio epō antiochiae. ⁹⁾
| II Suscepi epistolas suauissime —

f. 2^b gaudia pducat. Greg. dono epō mensis ¹⁰⁾ | III Filius nř fau-
stinus —

f. 3 inuidiam sustinere. | Greg. brunigilde ¹¹⁾. reginae francorū. |
III Quanta ¹²⁾ in omnipotentis —

f. 4 eterna pducat. amen. ¹³⁾ M¹⁴⁾ octb. | indictione ¹⁵⁾ I. Gregorius uenantio epō lunensi. | v Fraternitatis ¹⁶⁾ uiae insinuatione — scđ morem. || f. 4^b m̄ nouū ind. I. Greg. amos epō hierosolimoꝝ ¹⁷⁾ | vi Cum ¹⁸⁾ fraternitatem uoram confidam'. — insistente periculo. | vii Gregorius. leoni epō. catherenesium. ¹⁹⁾ | Ad hoc locorum gradus —

f. 4 (bis) pficere. | Gregorius. uitaliano epō. Sipontino. | viii Si ²⁰⁾ custos religiosi habitus — sollicitudo minuere. || f. 4^b bis viii

¹⁾ expulsus — ²⁾ xviii — ³⁾ xxvi — ⁴⁾ f. 91—93 manu saec. XV. —
⁵⁾ ? — ⁶⁾ ipsi hostia — ⁷⁾ f. 96—109 manu saec. XVI. — ⁸⁾ LXXVII 903 c —
⁹⁾ patriarchae Antiocheno — ¹⁰⁾ Messanae — ¹¹⁾ Bruniehildae — ¹²⁾ l. c.
951 c — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ data mense — ¹⁵⁾ indictione — ¹⁶⁾ l. c. 908 c. — ¹⁷⁾ Je-
rosolymitano — ¹⁸⁾ l. c. 910 b — ¹⁹⁾ Catnensium — ²⁰⁾ l. c. 912 a

Gregorius Sergio defens̄ nr̄o. ¹⁾ | Si homo ²⁾ essem̄ aut distric-
tionem — cognoscere. Grēg | eusebio³⁾ thesalonicense⁴⁾ urbicio
diracitano | Constantino⁵⁾ mediolanensi —

f. 5 cognoscit. Mens deē. ind̄ .i. Grēg. sabiniano ep̄o | iader-
tino. xi Sieut⁶⁾ perseveranti —

f. 5^b dñō ualeamus. m̄ feb. ind̄ .i. Grēg candido abb̄ | moū
s̄ei andreae. ad elibum. seauri. | xii Sieut⁷⁾ loci nr̄i consideratio —

f. 6 concessimus. Gregorius. adeodato. ⁸⁾ | maurentino ep̄is
africa⁹⁾ a paribus | xiii Multum¹⁰⁾ fr̄ k̄me sinceritatis — predicit.
Grēg. uictori. et columbo ep̄is numidiæ¹¹⁾ a paribus. Quantā¹²⁾
cordi nr̄o —

f. 6^b occasio. | Gregorius. columbo¹³⁾. numidiae | xv Qualiter de
fraternitatis —

f. 7 defensionē inpenderis. Men̄. mar̄¹⁴⁾ gregorius. | xvi Boni-
fatio. primo¹⁵⁾ defensori priuīl primicerii defens̄ | Ecclesiasticis¹⁶⁾
utilitatibus —

f. 7^b dissoluere. m̄ apr. ind̄ .i. Gr̄s mariano ep̄o. rauenne. ¹⁷⁾ |
Quam¹⁸⁾ sit necessariū —

f. 8 omnino grauari non possit. | Gregorius. mariniano ep̄o.
rauenne.

f. 8^b Grēg agnello ep̄o terracinense

ibid. Grēg mauriano ep̄o rauennae

ibid. Grēg iōb ep̄o siracusa.

f. 9 Grēg. rusticianae. patriciae.

f. 9^b Grēg. santino def̄

f. 10 Grēg sabiniano ep̄o iadertino

f. 11 Gregorius. uictori ep̄o panormitano

ibid. Grēg. iohanni ep̄o siracusano

ibid. Gregorius. iohanni ep̄o syracusano.

f. 11^b Eulogio ep̄o alexandriæ

¹⁾ om. — ²⁾ l. e. 913 a — ³⁾ l. e. 909 b — ⁴⁾ Thessalonicensi — ⁵⁾ Con-
stantio — ⁶⁾ l. e. 913 c — ⁷⁾ l. e. 914 c — ⁸⁾ et add. — ⁹⁾ Afriæae —
¹⁰⁾ l. e. 915 c — ¹¹⁾ Afriæae — ¹²⁾ l. e. 929 b Quanto — ¹³⁾ episcopo add. —
¹⁴⁾ indictione prima add. — ¹⁵⁾ de privilegiis defensorum — ¹⁶⁾ l. e. 917 a —
¹⁷⁾ Ravennati — ¹⁸⁾ l. e. 918a

- f. 12 Eulogio epo alexandrino. ubi memorat in | sc̄ā calcedo-
nense synodū papa romanū. uniuersal oblatū
- f. 13 Secundino epo Taurom̄
ibid. Dominico epo Cartaginensis
- f. 13^b Iohanni epo Scillitano
- f. 14^b Leontio exconsuli
- f. 15 Adeodate inlustri
- f. 15^b Ianuař epo sardiniae
- f. 16 Leuatus est maximus p̄sumptor —
- f. 16^b eiusdē | epi. Id. ē. vni; kł seb. indie. seed. meū seb̄ ind̄.
- ii. | Gregorius. ianuař epo caralis.
- f. 17 Iaň epo Sardis
- f. 17^b Fortunato epo neapolim
- ibid.* Victori epo panormo
- f. 18 Praeiectae
- ibid.* Martino scolastiē
- f. 18^b ioř epo Syracusano.
- f. 19 ioř epo Syracusař.
- f. 19^b ioř. epo Syracusano.
- f. 20 felici sicilia
- f. 20^b ioř epo syrač.
- ibid.* teodoro curat̄ rař
- f. 21^b ioř epo sořent agnello — aleuino epo ferme
- ibid.* chrysanto epo
- ibid.* sereno epo anchoritano
- ibid.* demetriano et ualeriano clericis firmař
- f. 22 maurentio magistro militum
- f. 22^b passibo episcopo
- f. 23 constantino epo narniensi
- ibid.* romano defens̄
- f. 23^b fortunato epo neapolim
- ibid.* fortunato epo neapolim
- ibid.* antonio subdi et dometio abb. atq; presb̄o a parib;
- f. 24^b uenantio epo lunensi
- ibid.* anthemio subdiancoř. neapolim
- f. 25 fausto
- ibid.* andraeae
- ibid.* uenantio epo

- f. 25^b Constantio ep̄o. mediolanensis.
ibid. fortunato ep̄o. neapolim
f. 26 Chrisanto ep̄o. Spolitano
f. 26^b Anthemio. subdiač.
f. 27 romano defens̄. sicilia.
ibid. romano defensoř. fantino defens̄.
ibid. Bonifacio | defens̄. a paribus. et expatronibus.
f. 27^b Viuiconi duei. | Vbi ei scribit de pace conseruanda et quicquid ab hominibus reipublicae | et eorū excessum est auxiliante dō debeat ordinatio puenire.
ibid. Sergio defens̄
ibid. Sauino subdiač
f. 28 Paulino ep̄o taurensis — Marciano ep̄o Lucris
ibid. Anastasio ep̄o antiocheno
f. 29 Bonae abbātissae
f. 29^b Mariniano ep̄o archiep̄o. rauennae.
f. 30 Clero et plebi cōsist̄ ariminiae
ibid. Sebastiano episcopo
f. 30^b Gallinico exarco italiae
ibid. antemio subdē campaniae
f. 31 Secundino. seruo di inclauso
f. 33 Mariniano ep̄o rauenne
f. 33^b Constantio ep̄o mediolanenſ
ibid. Habitatoribus insule Capraeae. histriae prouintiae. constantiae.
f. 34 basilio
f. 34^b gallinico exarcho. italiae
f. 35 mariniano ep̄o rauennae
f. 36 eusebio thess̄. urbico diracino andraeae | neapolitano. | ioh̄ corinthi. ioh̄ prime rustician̄. ioh̄ cre|ensis. ioh̄ laristo. et excodritano.
f. 37 romano defensoř
ibid. chrisanto ep̄o. spolitano
f. 37^b castorio notario nrō rauennae
f. 38 dōnello erogā.
ibid. eulogio patriarche alexandrino
f. 38^b maximo ep̄o. Salonitano

- ibid.* mariniano ep̄o rauenne
 f. 39 castorio notař nr̄o rauenne
ibid. uenato ep̄o. tundari
 f. 39^b fortunato ep̄o. napolitaň.
ibid. constantio ep̄o. mediolaň.
ibid. gaudioso ep̄o egubio
 f. 40 clero ordini. et plebi consiſt tadinis.
ibid. Constantio ep̄o. mediolanensis
 f. 40^b ianuario ep̄o carali
 f. 41 eusebio archiep̄o. thesalonicenses.
 f. 42 ianuario ep̄o. caralitano
 f. 42^b uincentio. Innocentio — et uictori ep̄is Sardinia.
 f. 43 Vitali defensori. sardinia.
ibid. Iaň. ep̄o sardinia
 f. 44 Occiliano tribuni. ydrontino.
ibid. Sauiniano ep̄o. callipolitani
 f. 44^b fortunato ep̄o. neapolim
ibid. sereno ep̄o masiliensis
 f. 45 Brunechilde regine francoř
 f. 46 Suagrio ep̄o galliis
ibid. Teuderico et teudeberto | regibus francorum
 f. 47 uirgilio ep̄o arelatens
 f. 47^b etherio ep̄o. suagrio | uergilio et desiderio ep̄is. a parib.
 galliař.
 f. 49 aregio ep̄o in franciis
 f. 50 desiderio ep̄o galliarū
ibid. suagrio ep̄o de augustiduno
 f. 51 suagrio ep̄o augustiduno
ibid. uergilio ep̄o arelatensi et suagrio ep̄o augustiduno
 f. 51^b teoderico. et teodeberto regibus francoř
 f. 52 leandro ep̄o. spanioř
 f. 53 Recaredo regi uuissigotharum.
 f. 54^b maximo ep̄o. salonitano
 f. 55 Italicae patriciae domno uenantio
 f. 55^b maximo ep̄o Salonitano
 f. 56 constantio ep̄o mediolanensis
 f. 56^b romano defens. siciliae.
 f. 57 sauino subđ. regionario

- f. 57^b stephano
f. 58 romano defensoř nři siciliae
ibid. eodisealeo dux eāpaniae
f. 58^b clementinae patriciae
ibid. anthemio subdiač campaniae
f. 59 loh pp
ibid. fortunato epō neapolim
f. 59^b Zittano magist̄ militiae
ibid. Constantio epō mediolanensis
f. 60 libtino exptorio
f. 60^b ecclesio epō clusino
ibid. eulogio patriarche alexd
f. 61 maximiano epō. salonitano
f. 61^b innocentio epō. africo
f. 62 iohanni epō. caralis.
f. 62^b adeodato abb. neapolim. Italice. Patricie. domno uenantio
ibid. elero et nobilib. ciuiū neapoli
f. 63 dominico epō cartagine.
f. 63^b eulogio patriarchae. alexandrino
f. 65 paladio presbitero de monte syna
f. 65^b ecclesiae epō
f. 66 leontio exconsul
f. 67 adeodate inlustris feminae
f. 67^b pp b̄b d̄d et clero mediolan̄
f. 68 innocentio p̄ro africæ
ibid. alexandro presbitero siciliae
ibid. conon abb. galliae montis lirinensis
f. 68^b Sereno epō massiliensis
f. 69^b pp d̄d et clero mediolansis
ibid. Spes in dñō. praesidis sardiniae
f. 70 iañ epō caralitano
ibid. pantaleoni notario
f. 70^b In nomine dñi d̄i et saluatoris nři. ihū xp̄i imp̄ris | don-
nū mauritium. tiberio papa auḡ anno xiii. eodēq. | dñō constantino
anno xi. Sub die tertio nonar̄ | octobrium. Indictione quarta | Praesi-
dente beatissimo et apostolico papa gregorio atq. consedentib' etc.

- f. 71^b Ioh̄ subdiāc rauen̄
ibid. ioh̄ religioso
- f. 72 uenantio siracusañ.
f. 72^b paseasio ep̄o neapolim
ibid. mariniano ep̄o arabiae
- f. 73 mariniano ep̄o rauennatis.
ibid. paseasio ep̄o neapolim
- f. 73^b barrara et antonine
ibid. romano defensoř siciliae
- f. 74 ioh̄ ep̄o siracusano
f. 74^b rusticiane patriciae
- f. 76 theothistae patriciae
f. 79^b isacio ep̄o. ierusalimitano.
- f. 80^b anatholio diač constantinopoli
- f. 81 adriano notario panormo
ibid. uniuersis ep̄is siciliae constant̄.
- f. 81^b dono ep̄o messanen̄
ibid. hadriano notař
- ibid.* desiderio ep̄o. galliae.
- f. 82 bertae reginae angloř.
- f. 82^b uergilio ep̄o. arelatensis in gal'iař
- f. 83 monne telone — licinio ep̄is. francorum. a partibus |
ibid. aregio ep̄o galliarum.
- f. 83^b aregio galliarum
- f. 84 uergilio ep̄o arelatensis
ibid. theodib̄to regi franeoř
- f. 84^b hlothario regi franeoř
ibid. agapito abbatī
- f. 85 eusebio ep̄o. thesalonicensi
- f. 85^b Mellitoni abbatī in franciis
- f. 86 petro ep̄o ydrantino
ibid. bonefatio defens̄ corsica
- f. 86^b barbare et antonine
ibid. dominico ep̄o earthagin̄
- f. 87 Sauinelle. colūbe et galle parib;
- f. 87^b columbo numidias
- f. 88 passibo ep̄o
ibid. oportuno de abrutio

- f. 88^b ioh̄ subdiač rauenñ
- f. 89^b Promissio quā solui. feei. imp̄ cons̄ et die et ind̄ | Quotiens cordis oculus etc.
- ibid.* colūbo epō
- ibid.* uictori episcopo
- f. 90^b ioh̄ epō prime iustiniane
- f. 91^b constantino epō seodritano
- ibid.* umuersis ep̄is concilii uiza
- f. 92 firmino epō histriae
- ibid.* deusdedit epō mediolanen̄
- f. 92^b lucido epō leontinis
- ibid.* eulogio. patriarchae. alexandrino
- f. 93 epistola iohannis ep̄i. ad gregorium.
- f. 93^b Exemplum praecepti
- f. 94 Per inductionē sextā. — in oratorio sc̄i cesarii. intra pala-
tio | Oportet fr̄s k̄mi. ut flagella dī etc.
- f. 94^b dilectissimis filiis suis romae
- f. 95 adeodate abb̄ neapoli
- f. 95^b adeodato seruo dī
- f. 96 Ianuario epō caralis
- ibid.* brunechilde regine francoř
- f. 97 aetherio epō
- f. 97^b theoderico regi francoř
- f. 98 maximo epō salonitano
- ibid.* senatori epō. et abbs enodochiō franeř.
- f. 99 Talasiae abbatisse
- f. 99^b Lupo pr̄bo et abbati
- f. 100^b Venantio patricio panormo
- f. 101 paschasio epō neapoli
- ibid.* barbaro epō. carinis
- f. 101^b clero ordo et plebi Cons̄ panormo
- ibid.* passibo epō firmano
- ibid.* iohanñ subdiač rauenne
- f. 102 clero ordini et plebi. const̄. taurianis. turris. et consentias.
- ibid.* uenerio epō. et stephano epō
- f. 102^b gregorio. leoni. secundino. ioh̄. dono lucido. traiano
epis siciliae

- f. 103 iulino
ibid. honorio ep̄o terentiano
ibid. paschali et consolantiae. siciliae
f. 103^b rusticiane patriciae
f. 104 bonifatio notario constantinopol̄
ibid. philippo pr̄bro
ibid. antemio subdiaç̄ campaniae
f. 104^b mariniano ep̄o rauenne
ibid. anthemio subdiac̄ c̄paniae
f. 105 iohanni ep̄o siracusañ
ibid. deusdedit ep̄o mediolañs.
ibid. focae augusto
f. 105^b eusebiae patriciae
f. 106 samaragdo pater exarcho
f. 106^b pantaleoni. notr̄
f. 107 catulo roma|no. et uintaret.
ibid. crisanto ep̄o. Spolitano
f. 107^b iohanni ep̄o. panormo.
ibid. focae augusto
f. 108 leontiae augustae
f. 108^b ciriaco patriarche c̄stantinopol̄i
ibid. eulogio ep̄o. alexandriñ
f. 109 eulogio ep̄o alexandrino
f. 109^b Gregorius. ut sp̄ Ít. ut sp̄.
ibid. Ioh̄ panormo
f. 110 iohanne defensore. in nomine dñi | eunti spaniā. capitulare.
qualiter obseruandū sit.
f. 111 Iohanni defensoř.
f. 111^b Ioh̄ defensori eunti in spaniā
ibid. Ioh̄ defensori eunti in spaniā
f. 113 Incipit. ex registro domno gregorio papa. mens̄. seb̄ | in-
dictioñ. vii. greḡ paulo scolastico sicilia
f. 113^b uitali defensori sicilia
f. 114 Ioh̄ ep̄o panormo
f. 114^b santino defens̄. panormo
ibid. Ioh̄ ep̄o panormo

- f. 115 mariniañ epō rauenne
 f. 115^b aleisoni epō coreyra
 f. 116 bonifacio diaē. constantinopolim
 f. 116^b iohanni epō
ibid. guduin duei neapoli~
 f. 117 iohanni epō
 f. 117^b theodelinde regine

ibid. aleisoni ep̄. corsyra || f. 118 Resipiscentibus — coram responsalibus.¹⁾ | Incipiunt. capitula. dinersarū epistolarū beati. *in ras.* | gregorii papae urbis. | romae. | i Ad sabinianū diaē. constantinopolitanū | ii Ad felicem ep̄m. In serdica | iii Constantino diaē iii Iuliano seriboni. v Mauritio augusto vi Conducto|ribus massarū siue fundorū p gallia const̄. vii Cypriano diaē viii Constantiē auḡst | viii It̄ constantinē auḡsto. x Sabiniano epō rimiensis. xi Eulogio epō alexand. et | anastasio epō antioceno. xii It̄ anastasio epō antioceno. xiii Domitiano epō metro|politano xiii Iohanni epō constantinopolitano xv Castorio epō ariminensis. | xvi Fortunato epō neapolitano. xvii Virgilio epō arelatensi in gallia missa p ioñ pr̄b̄m | et sabinianū diaconū. xviii Vniuersis epis galliarū qui sub regno hildeberti sunt. | xviii hildeberto regi francorū. xx Iohanni epō corintiorū. xxii Vniuersis i epis per elledem constitutis puntiae xxii Augustino epō anḡlorum | xxiii Virgilio epō arelatensis gallia xxiii. It̄ augustino epō anḡlorū. xxv Etheþrio epō galliarū xxvi Paladio pr̄b̄o xxvii Iohanni abbati montis synai. | xxviii Canoni abbati montis lirenis gallorū. i xxviii Asclepidoto patricio gallorū. | xxx. Brunechilde regine francorū xxxi Theodorico regi francorum. | xxxii It̄ Brunechilde regi^{re} francorū. xxxiii It̄ regine francorū brunechilde | xxxiii Quirico epō et ceteris in hiberia eatholicis epis xxxv Antemio subdiaē cāpaniē | xxxvi Bauaede et agnello epis de hebreis. xxxvii Felici epō mesanensi de ec̄la | construenda xxxviii Sabino subdiaē de orto monasterii tradendo. | xxxviii Eusebio ab̄b de subiectione epi sui. xl ad iustinianū de leone epō suscipiendo xli. Veloci magistro mił de psecutione hariulfi xlii Ad mauritiū | et uitalicū maȝ mił xliii Ad stephanū earthariū sic̄ de monē restituend̄. | xlvi Maurio et uitalicano maȝ mił de p̄dicatione. xlvi Vniuersis militibus in neapoli. | xlvi Maximiano epō de ab̄b suo

¹⁾ I. c. 1317. Nur der Anfang des Briefes ist erhalten

refouendo **XLVII** Honorato diač de uenantio | honorando. **XLVIII** Squillatino de ordinibus sacris. **XLVIII^r** Petro subdiač sicilię de | diuersis causis || f. 118^b Secundino seruo dī inclauso. Gregorius Sereno eō maxiliensi. Paladio prō. | Expliciunt capitula. Gregorius. Sabiniano | i diacono. apud constantinopolim | De causa ¹⁾ maximi praeuaricatoris — dare debuiss&. | —

f. 145^b Greḡ palladio prō | Epistolis ²⁾ dilectionis tuae susceptis. filium meum (simplicium pall. simpl. *in ras.*) | —

f. 146 suscipe qua nobis ³⁾ transmissa sunt. amen. | *m. s. XIII—XIV* Gregorius omnibus ep̄is | Nulli fas est uel uelle — obtēperare apostolicis. ||

GREGORII MAGNI homiliae in evangelia.

5752. membr. fol. foliorum 202. saec. IX—X.

Vorsetzblatt mit Index || f. 1 Iste liber est monachorū — sub nūo ** | .71. In nomine dñi. incipit liber sc̄i gregorii ad secundinum taurominitanum episcopum | Reuerentissimo & sc̄issimo fratri secundino coepō ⁴⁾. gregorius | seruus seruorum dī; Inter ⁵⁾ sacra missarum sollempnia. | —

f. 1^b quae emenda|ta ⁶⁾ sunt certiores fiant. Incipiunt capitula de lectio|nibus sc̄i euangeli. prima humilia (*corr.*) | i Lectio sc̄i euangeli secundum lucam. | In illo tempore dīx ih̄s discipulis suis; Erunt signa in sole & luna & | ii Omelia sc̄i euangeli secundum lucam. | In illo tempr. Adsumpsit ih̄s duodecim discipulos suos. & ait illis . | ecce ascendimus hierosolimam. (li *in ly m. post.*) & consummabuntur omnia. | —

f. 3 *oben* Liber sc̄i columbani de bobio | — **xL** Omelia sc̄i euangeli secundum lucam; | In ill̄ tepr. dīx ih̄s discipulis suis; homo quidam erat diues q | ** induebatur purpōra & bisso. (i *in y m. post.*) & epulabatur cottidie. | Explicit capitula; Incipit. liber humiliarū *corr.* | sc̄i gregorii papae urbis romae de diuersis līb. | Lectio

¹⁾ l. c. 720 — ²⁾ l. c. 1119 — ³⁾ suscipi qua a nob̄i — ⁴⁾ episcopo — ⁵⁾ LXXVI 1075 — ⁶⁾ emendatae

sei¹⁾ euḡlii secundū lucam. | In ill̄ tepr̄. dixit ih̄s discipulis suis. Erunt signa — uerba aut̄ mea. non transibunt i. Omelia eiusdem leetio nis habita ad populu in basilica beati²⁾ p̄ri apostoli.³⁾ | Dñs ae redemptor nr̄. fr̄s k̄mī. paratos nos inuenire deſiderans. —

f. 6 distinctionem illius timendo praeuenitis; Lectio. sei. euangelii secundū lueā. | In ill̄ tepr̄. Adsumpsit ih̄s duodecim etc. —

f. 78^b misaerieordiae | pignus tenemus; Ipso adiuuante qui cum patre saeculorum amen;⁴⁾ | Explicit omelia xx. dō gratias amen. | Lectio⁵⁾ sei euḡl seed̄ marcum. | In illo tempore Maria Magdalena —

f. 79 sieut dixit uobis. xxi omelia lec̄ eiusdem habita | ad populū. in basilica beate mariae⁶⁾ diē s̄cm⁷⁾ paschae; | Multis uobis lectionibus fr̄s k̄mī p̄ dictatum loqui | —

f. 198^b (XL) p̄ se in uestris mentibus loquatur; qui uiuit — p̄ cuneta⁸⁾ saecula saeculorum; amen; explitiunt homelias. | de diuersis lectionibus euangelii; | Incipit sermo de mortalitate ad populū⁹⁾ in basilica | beati iohannis quae appellatur constantini.¹⁰⁾ | Oport&¹¹⁾ fr̄s k̄mī ut flagella dī quae m̄uere uentura debuimus. saltim¹²⁾ —

f. 199^b propositae dampnationis parcat.¹³⁾ Qui uiuit — p̄ cuneta saecula saeculorum. amen¹⁴⁾. | Incip̄t deer&um clericorū in basilica sei p̄ri apli; | Regnante¹⁵⁾ in pp&uum dñō dō¹⁶⁾ nr̄o ih̄u x̄po temporib. | piissimi ac serenissimi domni maurieii et¹⁷⁾ tiberii | —

f. 201 districtiorem subire¹⁸⁾ app&it seruitutem; explicit deer&um gregorii papae urbis rōme. dō. gratias. Subscriptio episcoporum | Gregorius gratia dī¹⁹⁾ ēps his dretis²⁰⁾ subscrispsit; | Marianus²¹⁾ ēps ciuitatis rauennae. | —

f. 201^b proeulus ēps ciuitatis praenestinae; | Subscriptio presbiterorum; | Laurentius pr̄b tituli²²⁾ sei siluestri. | —

f. 202 Furtunatus p̄rb tituli²³⁾ sc̄o⁴⁾. quatuor coronatorū | Ḡregorius papae urbis romae numerū XL | Sermo de mortalitatē &

¹⁾ om. — ²⁾ saneti — ³⁾ dominica — domini add. — ⁴⁾ ipso — amen om. — ⁵⁾ In der Ausgabe beginnt hier das zweite Buch — ⁶⁾ virginis add. — ⁷⁾ die saneto — ⁸⁾ omnia — ⁹⁾ oratio — ad plebem de m. — ¹⁰⁾ in — Constantini om. — ¹¹⁾ l. e. 1311 — ¹²⁾ saltē — ¹³⁾ Litania clericorum — Caeciliae add. — ¹⁴⁾ Qui — amen om. — ¹⁵⁾ LXXVII 1334 — ¹⁶⁾ om. — ¹⁷⁾ om. — ¹⁸⁾ om. — ¹⁹⁾ dei gratia — ²⁰⁾ deeretis — ²¹⁾ Marinianus — ²²⁾ om. — ²³⁾ om.

de eius u&eriⁱ testamenti. uersum numerum LXXXVIII. CCLXIII; | noui testamenti uersum numerū CVIII CCCCXLV¹⁾ ||

GREGORII MAGNI homeliae in Ezechiel.

5754. membr. Grossquart. foliorum 229. saec. X.

Vorsetzblatt In hoc uolumī ūfrasēpta cōtinēt'. vñ. etc.

f. 1 Iste liber est Monachorū — sub nñ. 72 (*in ras.*) | Liber sc̄i columbani de bobio. | Incipit prologus sc̄i | gregorii. in expositio ezechil. prop̄he | Dilectissimo²⁾ fratri mariano ep̄o. | gregorius epis- copus seruus seruorū dī. | Omelias quae in beato ezechiel³⁾ — audius redeatur | Explicat prologus⁴⁾ || f. 1^b Incipit omelia i | Dī omnipotentis aspiratione de eze|chiel⁵⁾ —

f. 8^b quod p̄ nōb incarnatū | uiuit et reḡ cū patre in unitate sp̄s sc̄i dī per omnia secula | saeculorum. amen | Explicat omelia i. || f. 9 Incipit omelia ii. | Vsus prophētiae locutionis est. ut prius | —

f. 17 loqui⁶⁾ habem' adiutorem. | qui uiuit etc. amen. | Explicat omelia ii | Incipit omelia iii | Sc̄a quattuor animalia quae⁶⁾ prophētiae —

f. 24 sit laus aeternę sapientiae. | Qui uiuit — amen. | Explicat omelia. tertia. | Incipit omelia iii | Per⁷⁾ prophetiae sp̄m pennata animalia | —

f. 29 adiutorem unicum | patris ih̄m̄ xp̄m̄ dīm̄ nr̄m̄ | qui cum eo uiuit etc. amen. | Explicat omelia. quarta | Incipit omelia v | O quam mira est profunditas eloquitorum —

f. 34 demus ei⁸⁾ laudē. qui uiuit — amen Explicat omelia. quinta | Incipit omelia. vi. | Tenebrosa aqua in nubibus aeris. quia | —

f. 42 dō⁹⁾ dño nr̄o ih̄u xp̄o confidentes. qui uiuit — amen | Explicat omelia sexta | Incipit omelia vii. | Sicut nostis fratres carissimi consuetudo pphetiae —

f. 51^b in aduocati. nr̄i allegatione confidam' qui uiuit — amen | Explicat omelia. vii. | Incipit omelia. viii. | Quod per exempla iustorum multi proficiunt —

¹⁾ Das Blatt beschädigt — ²⁾ LXXVI 785 — ³⁾ beatum Ezechie- lem — ⁴⁾ praefatio — ⁵⁾ Ezechiele — ⁶⁾ per add. — ⁷⁾ sanctum add. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ et add.

f. 63 dat uitā mundo. | qui uiuit — amen. | Explicat omelia.
viii. | Incipit omelia viii | Initium libri in ezechiel ppheta magnis
obseuritatib; clausū. & quib; dam —

f. 74 omnipotentis patri quoaeternus qui cum eo uiuit —
amen. | Explicat omelia vii | Incipit omelia. x. | Solent quidam scripta
sacri eloquii legentes cū sublimiores ei' sententias —

f. 87 & ipso adiuuante | faciamus. qui uiuit — amen. | Explicat
omelia. x. | Incipit omelia xi. | Inter cetera prophetiae miracula hoc
quoque | —

f. 95^b firmitate roboraret. Ihs xps dñs nřt qui uiuit — amen |
Explicat omelia. xi. | Incipit omelia. xii. | Seruata ueritate historiae
diuina eloquia | —

f. 106^b sine carne roborare. Ihs xps dñs noster qui uiuit — amen
| Explicat omelia. xii. | expositionis beati gregorii in prima | parte
ezechielis | prophetae. || f. 107 Incipit omelia prima | in extrema
parte. ezechie | Quia ¹⁾ multis curis praementibus ezechiel ²⁾ pphę
librum —

f. 118^b pspere p (add. m. al.) grām redemptoris ³⁾ qui uiuit
(q. u. m. al. in ras.) — s̄eculorum ⁴⁾ | Explicit omelia prima. Incipit
omelia secunda || f. 119 Ne quidam me fortasse taci ta cogitatione —

f. 127 retributionē reddat ih̄s xps dñs ⁵⁾ unigenit | patris qui ⁶⁾
uiuit — sc̄lor ⁷⁾ | Explicat omelia secunda | Incipit omelia tertia | Vir
cuius ⁸⁾ calamus mensurę —

f. 139^b sperantes in uerbo. quod | uiuit — amen. | Explī omel.
iii. in ext̄ | par̄ ezech. proph. | Incipit. omelia. iii. | Vir cuius erat
species quasi species | aeris. —

f. 150 gloriam perduxit. in qua uiuit — amen | Explicat omelia
iii. || f. 150^b Incipit omelia. quinta. | Memoratis superioribus ⁹⁾ tha
lamis propheta. subiungit. —

f. 162 ih̄u xpo ueniamus. qui uiuit — amen. | Explicat omelia
quinta | Incipit omelia sexta | Postquam de contemplationis grā | obli
quas fenestras —

¹⁾ omnipotenti — ²⁾ quoniam (lib. sec. praefatio) — ³⁾ Ezechielis —
⁴⁾ nostri add. — ⁵⁾ amen add. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ cum eo add. — ⁸⁾ cui — ⁹⁾ su
perius

f. 174^b ad perfectionem uenient. ¹⁾ | Explicat. omelia. vi. | Incepit. omelia. vii. | Magna legentium debet esse | discretio. —

f. 187^b palmas hinc ²⁾ inde monstramus ³⁾. | Explicat. omelia | septima. feliciter || f. 188 Incepit omelia. viii. | Prophetae uerba quae largiente dño hodie caritati | —

f. 200^b post culpas. lauemus | holocaustum. ⁴⁾ | Explicat omel. viii. | Incipit. omelia. viii. | Quid sumus de mysticis sensibus | ezechiel ⁵⁾ prophete loquuturi. —

f. 215^b in eruce sanguinem fudit. Qui | uiuit — amen | Explicat omelia. viii. || f. 216 Incepit omelia. x. | Sacri eloquii mysticos sensus prophae (s. p. m. *ead. in ras.*) |ta per aspirationem —

f. 229^b perpetuā erudit | Sit itaque gloria omnipotenti dño n̄o īhu x̄po. qui uiuit | — saeculorum. amen. | Explicunt omelie. sc̄i gregorii papae numero x. | in extrema parte. ezechi |

Obtulit ut maneat sacrū p tempora munus.

Supplex ac humiliis abba agilulfus aeris.

X̄pe tibi magnoq. patroni nempe columbę.

Quo miserante iugi floreat auxilio.

Diuinis librū constat dogmatib. auctum.

Exerat hinc pectus quiq. dō militat.

Sedulo quē uoluens x̄pm p&at ore modesto.

Pauendis flamis eripiat famulum. ||

GREGORII MAGNI *moralia XI—XVI.*

583. membr. 8. foliorum 234. saec. IX—X.

f. 1 In expositione beati gregorii. iob moralia sc̄i gregorii. per contemplationē | sumpta libri pars. tertia. | Quamuis ⁶⁾ in prolixo opere | eē culpabilis —

f. 42 quia nec p carnalem huc | delectationem uenit; | Explicit liber. xi. Incepit liber. xii. | mos iustorū ē tanto sollicitius p̄sentē | —

¹⁾ largiente — amen add. — ²⁾ et add. — ³⁾ cui — amen add. —

⁴⁾ ad haec — amen add. — ⁵⁾ Ezechielis — ⁶⁾ LXXV 953

f. 76 de cordis simplicitate laudabit¹⁾). Explīē lib. xii. | Incip̄ lib. terecius decimus. | Esse hoc puerorū propriū sol&. ut mala | sua²⁾) —

f. 100^b in suis uocib; se|curus n̄ est; Incip̄ lib. xiii. | Superiorib; huius operis parte tractauit | —

f. 143^b iudicium diutius ex|pectat³⁾). Explīē lib. xiii. incipit | liber quintus decimus. | Quia amici beati iob nequaquā | —

f. 190^b in se sed &iam in aliis | oderunt; Explīē lib. xv. | Incip̄ lib. sextus decim' | Qui contra ueritatis uerba in al ligatione⁴⁾ deficiunt. —

f. 234^b Obliuiseatur eius misericordia omnipō⁵⁾) ||

GREGORII MAGNI *moralia XXVII—XXX.*

385. membr. fol. foliorum 158. saec. IX—X.

f. 1 Incip̄ lib. xx⁶⁾) | Quisquis⁷⁾ de magnis dictis —

f. 45 adhuc sicomori arborē non inuenēt. finit. | Explīē lib. xxvii pars. v. || f. 45^b Incip̄ lib. xx.viii. moralia sc̄i gre|ḡ p̄p. urb. rōm. in lib. iob par. vi | Post d̄amina rerum. p' funera pignorū. p' uulnera | corporis. p' uerba male suadentis uxoris. —

f. 75 qui fluctus frango | temptationis in corde. | Explīē lib. xx.viii | Incip̄ lib. xxviii. | Dñs d̄s n̄ ih̄s x̄ps in eo qđ uirtus & sapientia d̄i ē. | de patre ante tempora —

f. 116 quanto secr&orū c̄elestiū ignarus cur h̄ec pateris nescis. | Explicit lib. xxviii. || f. 116^b Incip̄ lib. xxximus | Beatus iob talia utrum ne facer&⁸⁾ d̄no interrogante requiritur. —

f. 158^b Quisq̄is a d̄o⁹⁾ p̄quiri desiderata¹⁰⁾ &ernā patriā ap&ens. in interna cordis plantatione uiridescat h̄ec¹¹⁾) ||

HIERONYMI *epistulae.*

355. membr. Grossquart. 2 col. foliorum 184. saec. IX—X.

f. 1 saec. XV Iste liber est sc̄i martini ||

f. 1^b In x̄pi nomine incipiunt capitula | libri huius | i. Epistola damasi pape ad hieronimū presbyterum | — xxxvi Item ad paulinum de ōnibus diuine | historie libris. ||

¹⁾ laudavit — ²⁾ quod sua mala — ³⁾ exspectavit — ⁴⁾ allegatione — ⁵⁾ l. e. 1161a — ⁶⁾ Der Seitenrand besehädigt — ⁷⁾ LXXVI 399 — ⁸⁾ fecerit — ⁹⁾ domino — ¹⁰⁾ desiderat — ¹¹⁾ l. e. 369 c

f. 2 sc̄ē marcelle. | cxxiii. Ad pammachium de morte | paulinę; | Explicitū capitula libri | huius. | In nomine trino | diuino | incipit epesla | pape damasi | ad hieronimum | presbiterum ¹⁾ | Dormientem ²⁾ te & longo iam tempore —

f. 2^b in xp̄o ih̄u gr̄as referant. ³⁾ | Incipit epistola | sc̄ē hieronimi | p̄sbi ad papā da|masū de vii uindictis cain ⁴⁾ | Beatissimo pape damaso | hieronimus. Postquā ⁵⁾ | epistolam — uenit. ⁶⁾ deferens ⁷⁾ ||

f. 3 xxxvii hieronimus amando p̄bro de diuersis questionibus —

f. 3^b cxxii Ad principiam uirginem de uita ||

f. 4 non pauca uolumina quę de synagogoga —

f. 5^b de egressione filiorum ih̄l ex egypto. iii. | Cur d̄s loquitur —

f. 6 imiter simplicitatem. | Explicit. damasus de isaac | iii. Cur Isaac uir iustus & dō carus | —

f. 8^b saluus erit. Finit. | heronimus. damaso pape. | Beatissimo pape damaso. hieronimus. Origenes ⁸⁾ cum in ceteris — parua | sunt. Explicit. translatio sc̄ē ih̄ier | de tractatu originis in epithalamieis | v De cantica canticorum tractus. ⁹⁾ —

f. 15 sponsa formosa. | cui est gl̄a in sc̄ela seclorum. amen. | Incipit homelia secunda. | v.i. | Ab eo loco — forma tua speciosa. | Om̄s anime motiones uniuersitatis —

f. 22 sermonem ¹⁰⁾ sapientia xp̄o ¹¹⁾ ih̄u. cui est honor | & ¹²⁾ gl̄a & imperium in sc̄ela seclorum. amen. | hieronimi epistola a transilluminum quomodo originem legere debeat. ¹³⁾ | Maiora. ¹⁴⁾ sp̄s uincula —

f. 22^b in pendio resalutat. | Explicit. hieronimus | ad papam damasum de osan|na. ¹⁵⁾ viii. | Multi ¹⁶⁾ sup hoc sermone diuersa —

f. 24 referre sententiam. | hieronimus ad papam da|masum. de fide cui in anti|ochia communicare deberet ¹⁷⁾ | viii. | Qm̄ ¹⁸⁾ uetus ¹⁹⁾ oriens —

¹⁾ dilectissimo filio Hieronymo Damasus — ²⁾ XXII 451 — ³⁾ l. e. 375 — ⁴⁾ Hieronymi ad Damasum — ⁵⁾ l. e. 452 — ⁶⁾ intervenit — ⁷⁾ Fortsetzung auf f. 4 — ⁸⁾ XXIII 1117a (Praefatio interpr. homil. duar. Originis in cant. cant.) — ⁹⁾ homilia prima — ¹⁰⁾ sermone — ¹¹⁾ Christi — ¹²⁾ honor et om. — ¹³⁾ quomodo debeat om. — ¹⁴⁾ XXII 606 — ¹⁵⁾ ep. seu rescriptum H. ad Damasum — ¹⁶⁾ l. e. 375 — ¹⁷⁾ ad Damasum papam — ¹⁸⁾ l. e. 355 — ¹⁹⁾ vetusto

f. 25^b sensu prēdicent. Item ad papam dama|sum unde supra 1)
xi. | Inportuna 2) in euangelio —

f. 26 pro qua x̄ps | mortuus est. Explicit. Item ad | damasum 3)
sēs hieronimus de sera|phin & calculo .xi. | Septuaginta 4) & missum
est —

f. 27^b actibus | non legimus. 5) Explicit. Sermo | sc̄i hiero-
nimī de morte ozie regis | & seraphin & calculo in esaie propheta.
xii. | Et 6) factum est in antiquo 7) —

f. 33^b studeamus & lingua. 8) | hieronimus ad damasum de filio |
prodigo. 9) xiii. | Beatitudinis 10) tuę interrogac̄o disputatio —

f. 41^b sustentanda | non siliquis. Explicit ep̄la sc̄i | agustini ad
beatum hieronimum. 11) | xiii Dño carissimo & desideratissimo 12)
& | honorando 13) fratri & conp̄bro hieroni|mō augustinus in dñō salu-
tem. Audi|ui 14) puenisse —

f. 42 in dñō gloriantur. 15) | xv Rescriptum beati hieroñ ad gu-
stinum. | Domino uere sc̄o & 16) beatissimo | papę augustino hiero-
nimus in dñō | salutem. In 17) ipso profectionis articulo —

f. 42^b aliqua uel discere|mus. 18) Item rescriptū 19) hie| xvi
ronimi ad augustinum. | Domino uere sc̄o & beatissimo | papę augu-
stino. hieronimus in x̄po sa|ludem. Anno 20) preterito —

f. 43 culpam ipse cognouero. 21) Explicit. | xviii Epistola sc̄i 22)
augustini ad sc̄m 23) hieronimū | Cur 24) itaq; conor —

f. 45 concordiam reuer|tisse. exp̄. Item āg ad hieronimū. xviii |
Domino dilectissimo & cultu sinceris|simō 25) caritatis obsequendo
atq; am|plectendo fratri & conp̄bro hieronimo. | augustinus. Num-
quam 26) quisquam 27) fa|cile —

f. 46^b tulisse sententiam. hieronī 28). ad augusti. xx || f. 47
Domino uere sc̄o & beatissimo papę | augustino hieronimus. 28) creb-
ras 29) ad | me epistolas —

1) ad Damasum p. — 2) l. e. 358 — 3) papam add. — 4) l. e. 372 (An-
fang des Briefes f. 27^b) — 5) actis non legamus — 6) l. e. 361 — 7) anno —
8) l. e. 372 — 9) de duobus filiis — 10) l. e. 379 — 11) Augustini ad H. —
12) desideratissimo — 13) in Christo add. — 14) l. e. 829 — 15) Memor nostri
— in Christo frater add. — 16) ac — 17) l. e. 830 — 18) Misit mihi — te
salutat add. — 19) epistola — 20) l. e. 831 — 21) l. e. 946 (Aug. ad Prae-
sidium) — 22) om. — 23) l. e. 911 (Anf. d. Briefe) l. e. 909 — 24) sinceris-
simae — 25) l. e. 363 aeque add. — 26) tam add. — 27) om. — 28) in do-
mino salutem add. — 29) l. e. 834

f. 48 facias | peruenire. Explicit Epistola | xxii sci ¹⁾ agustini. ad beatum ¹⁾ hieronimum. | Domino dilectissimo & cultu sincerissimo caritatis obseruando atq; amplectendo. fratri & conpbro hieronimo | augustinus. habeo. ²⁾ ḡram —

f. 50 de caritate presumentis. ³⁾ Expl. Item sci ⁴⁾ | austini ad beatum ⁴⁾ hieronimū. | Domino uenerauili & desiderauili scō | fratri & conpbro hieronimo. agustinus in dño salutem; Ex ⁵⁾ quo coepi ad te | scribere —

f. 51^b potueris presentiam tuam. Exp. | xxiii domino ⁶⁾ uere scō & beatissimo | papa agustino hieronimus ⁷⁾. | Tres ⁸⁾ simul epistles immo libellos —

f. 59^b in angulo monasterii susurrare. xxviii. | hieronimus marcellino & anabyschię⁹⁾. | Dominis uere sc̄is atq; omni officiorum caritate uenerandis filiis marcellino & anapsychie hieronimus in xp̄o salutem. Tandem ¹⁰⁾ ex africa —

f. 60 tueatur | om̄ips. domini uere sci. Exp. xxv. | Epistola beati ¹¹⁾ augustini. ad sc̄m ¹¹⁾ | hieronimum ¹²⁾ de origene animę ¹³⁾. | Dñm ¹⁴⁾ dñm ¹⁵⁾ nr̄m qui nos uocauit —

f. 68 posse liberari. Exp. | Itē aḡ ad hierō de eo quod scriptum ~ | qui totam legē seruauerit offendat | aū in uno. factus ē om̄ium reus ¹⁶⁾. | xxvi Quod ¹⁷⁾ ad te scripsi honorande mihi | in xp̄o frater hieronime. querens | —

f. 73^b communicare digneris. hieř aḡ. | xxvii Venerabili pape agustino hieronimus ¹⁸⁾. uirum ¹⁹⁾ uenerabilem ²⁰⁾ fratrem | meum filium —

f. 74 cuiusdam amisimus. | Item ad eundem | xxviii Domino scō ac beatissimo pape au|gustino. hieronimus. omni ²¹⁾ quidem | tempore —

¹⁾ om. — ²⁾ l. c. 647 — ³⁾ hunc — perhibemus add. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ l. c. 832 — ⁶⁾ Hieronymi ad Aug. Domino etc. — ⁷⁾ in Christo salutem add. — ⁸⁾ l. c. 916 — ⁹⁾ Ad Marellinum et Anapsychiam — ¹⁰⁾ l. c. 1085 — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ sive liber add. — ¹³⁾ hominis add. — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ l. c. 1124 — ¹⁶⁾ Aug. ad H. seu liber de sententia Jacobi — ¹⁷⁾ l. c. 1138 — ¹⁸⁾ Ad Aug. Domino vere sancto et omni mihi affectione venerabili papae Aug. H. in Christo salutem — ¹⁹⁾ l. c. 1161 — ²⁰⁾ honorabilem — ²¹⁾ l. c. 1179

f. 74^b beatissime papa. | xxviii ad ipsum ¹⁾ | Multi ²⁾ utroq; elaudient — pereat sempiterna. Exp. | hieronimus alypio & agustino | xxx ēpis. ³⁾ | Dominis uere s̄eis atq; omni affectione ac iure uenerandis alypio | & agustino ēpis. hieronimus in xp̄o | salutem. S̄es ⁴⁾ Innoeentius p̄br qui | huius sermonis —

f. 75 affectione uenerabiles patres. | Explanatio fidei sc̄i hieronimi ad | agustinum & alipium episco|pos missa. xxxi | Credimus ⁵⁾ in dñ patrem ōnipotente|m —

f. 76^b me ^{he}reticum conprobabit. disputatio de ratione anime ⁶⁾ xxxii | Cum ⁷⁾ apud uos c̄elestis eloquentia ⁸⁾ | —

f. 83 redūndetis fluenta s̄earum. ⁹⁾ explicit de ratione anime. Incipit | epistola sc̄i hieronimi ad heliodorum ep̄m ¹⁰⁾ exhortatoria ¹¹⁾ xxxiii | Quanto ¹²⁾ amore & studio contende|rīm —

f. 86^b labor du|rus est aggredere. ¹³⁾ epistola | sc̄i hieronimi presbyteri ad nepotianum p̄brm ¹⁴⁾ de uita clericorum & monachorum xxxiii. | Petis ¹⁵⁾ a me nepotiane k̄me —

f. 92^b quod talis est ¹⁶⁾ confitebitur. | Incipit epistola sc̄i hieronimi | ad paulinum p̄brm de institutio|ne clericorum uel monachorum | & diuine historie. expositionibus | diuersis. ¹⁷⁾ xxxv. | Bonus ¹⁸⁾ homo de bono thesauro | —

f. 96 p̄ te salutare ¹⁹⁾ uolo. amen. ²⁰⁾ | Item ep̄la sc̄i hieronimi se|cunda | ad paulinum presbyterum de omnibus diuine historie libris ²¹⁾ serripsi | ego manu. xxxvi. || f. 96^b Frater ²²⁾ ambrosius tua mihi munuscula —

f. 101^b cogitat es|se moriturum. Exp. Incipit ep̄la | sc̄i hieronimi p̄bri ad amandum | p̄brm de diuersis questionibus. ²³⁾ | xxxvii. Breuis ²⁴⁾ ep̄la longas explanare | non ual& —

¹⁾ Aug. Domino saneto ac beato papae Aug. Hieronymus — ²⁾ l. e. 1180 — ³⁾ Ad Alyp. et Aug. — ⁴⁾ l. e. 1181 — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ epistola s. dialogus sub nomine Hieronymi et Augustini. de origine animalium — ⁷⁾ XXX 261 — ⁸⁾ eloquentiae — ⁹⁾ fluentis sanctorum — ¹⁰⁾ monachum — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ XXII 547 — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ ad Nepotianum — ¹⁵⁾ l. e. 527 — ¹⁶⁾ sit — ¹⁷⁾ ad Paulinum — ¹⁸⁾ l. e. 579 — ¹⁹⁾ salutari — ²⁰⁾ om. — ²¹⁾ Ad Paulinum. De studio scripturarum — ²²⁾ l. e. 540 — ²³⁾ Ad Amandum. Domino vere saneto et suscep|ndo fratri Amundo presbytero Hieronymus — ²⁴⁾ l. e. 560

f. 103^b parcit. ut medieus pareat. ¹⁾ scuit | ut misereatur. | epistolaris respon[sio] ad quem supra. ²⁾ | Propositio ³⁾ fuit de eadem ap[osto]li epistola | —

f. 104 x̄pe | totus in cunetis. hieronimus | pammachio ⁴⁾ de optimo genere int[er]pretandi. xxxviii. | Paulus ⁵⁾ apostolus presente agrip[pa] rege —

f. 109^b tullii philippicas ⁶⁾ scribere. pammachius & oceanus | hieronimo. xl || f. 110 S̄es aliquis ex fratribus scidulas consen[sisse] uidearis. hieronimus pam[machio] & oceano ⁷⁾ xli. | Scidulas ⁸⁾ quas misistis honorifica | me afficere ⁹⁾ contumelia. —

f. 113 uelit eloquii uenustatem. | hieronimus ad oceanum de uita | clericorum. .xlii. | Sofronius eusebius hieronimus | oceano suo salute. Depreca[tus] ¹⁰⁾ es ut tibi brebiter —

f. 117 casto confir[met]ur affectu || f. 117^b Item ad oceanum de unius uxoris[uiro]. ¹¹⁾ xliii | Numquam ¹²⁾ fili oceane fore putabam. ut indulgentia principis | —

f. 123^b obiciunt quod concessum est. | hieronimus ad euangel[um] qualit[er] | p̄br & diaconus differant. ¹³⁾ | xliiiii. Legimus ¹⁴⁾ in esaia fatuus fatua loquitur. ¹⁵⁾ Audio quendam —

f. 124^b in ecclesia | uindicent ¹⁶⁾). Item ad euangel[um] | p̄brm de melchisedech. ¹⁷⁾ xlv | misisti ¹⁸⁾ mihi uolumen anonimona | септотон ¹⁹⁾ —

f. 127 nocuerit corporis ualitudini. Ep̄la sc̄i hieronimi ad marcum p̄brm calcide ²⁰⁾. xlvi. | Decreueram ²¹⁾ quidem utendum | mihi psalmiste noce dicentis eū | consistere —

f. 127^b qui hinc ²²⁾ sumus plurimum salutamus. hieronim; | ad auitum ubi ea que in libris periar[con] aduersus fidem catholicam sunt | pandit ²³⁾). xlviij | Ante ²⁴⁾ annos circiter decem s̄es uir p̄machi[us]. ad me cuiusdam scidulam ²⁵⁾ | —

¹⁾ medieus ut pareat — ²⁾ Ausg. in der Fortsetzung desselben Briefes — ³⁾ Tertia id est extrema propositio tua — ⁴⁾ ad Pammachium — ⁵⁾ l. e. 568 — ⁶⁾ tibi add. — ⁷⁾ fratribus salutem add. — ⁸⁾ l. e. 744 Schedulae — ⁹⁾ affere — ¹⁰⁾ XXX 288 — ¹¹⁾ de — uiro om. — ¹²⁾ XXII 633 — ¹³⁾ qualiter — differant om. — ¹⁴⁾ l. e. 1192 — ¹⁵⁾ loquetur — ¹⁶⁾ vindicent in ecclesia — ¹⁷⁾ om. — ¹⁸⁾ l. e. 676 — ¹⁹⁾ ἀνόνυμοι ἀδεσπότοι — ²⁰⁾ om. — ²¹⁾ l. e. 359 — ²²⁾ hie — ²³⁾ Ad Avitum. Quid cavendum in libris περὶ ἀρχῶν — ²⁴⁾ l. e. 1059 — ²⁵⁾ schedulas

f. 134 que sibi cauen|da sint nouerit. Incip̄ definitio fidei | simboliq; niceni concilii.¹⁾ | XLVIII | Credimus²⁾ in unum dñm patrem om̄i|potentem —

f. 137^b celorum hereditatione non ambi|gua sunt sortiti. | Ep̄la sc̄i hieronimi ad exuperantū | XLVIII | Inter³⁾ ōma que mihi sc̄i fr̄is quintiliāne amicitie prestiterunt —

f. 138 habebis hospites. | Hieronimi ad rusticū exortatoria | sup poenitentē.⁴⁾ L | Quod⁵⁾ ignotus ad ignotum audeo scribere sc̄e ancille xp̄i edibie; & filii mee | coniugis tuę arthemie —

f. 142^b q̄m mandata tua non | sum oblitus. ad desideriū. L.I. Lectus⁶⁾ sermo⁷⁾ dignationis tuę quem | mihi necopinanti tua ue- niuolen|tia tribuit. —

f. 143 paulatim seribi faciam si uolueris. Exp | Incip̄ ep̄la sc̄i hieronimi de tribus | uirtutibus. LII | Tres⁸⁾ quodammodo uirtutes dī assu|mens —

f. 146^b ascendere ad sapientiā | & uirtutem dī xp̄m ih̄m cui est ḡla | & uirtus & imperium in seclā seclorū | amen.⁹⁾ Exp. | Incipit ad dardanum de terra re|promotionis¹⁰⁾ LIII | Queris¹¹⁾ dardane xp̄ianorum nobilissime & nobilium xp̄ianissime | —

f. 150 quo|rū alterum pudoris alterum caritatis est. Exp. ad dardanum. | Incipit ep̄la epiphani cyprii mis̄sa ad iohannem a sc̄o hieronimo translatam.¹²⁾ LIII | Domino dilectissimo fr̄i iohanni ēpo. | epyphanius. | Oportebat¹³⁾ nos | diſme clericatus —

f. 155^b ad pueritatem | sui inducat erroris.¹⁴⁾ exp. ad iohannē. | ep̄la sc̄i hieronimi ad lucinum be|ticum.¹⁵⁾ LV | Necopinanti¹⁶⁾ mihi subito littere | tue reddite sunt que quanto insperate —

f. 157^b litterarum | uicissitudine sentiamus. Exp. | Epist̄l sc̄i hieronimi contra heluidium. de uirginitate sc̄e | marie. LVI | Nup¹⁷⁾ rogatus a fratribus. ut aduersus libellum eiusdam | heluidii responderem face|re distuli. —

¹⁾ ep. seu explanatio fidei ad Cyrillum — ²⁾ XXX 176 — ³⁾ XXII 1191 — ⁴⁾ ad Rusticum. De poenitentia — ⁵⁾ l. e. 1038 — ⁶⁾ l. e. 492 — ⁷⁾ Lecto sermone — ⁸⁾ XXX 116 — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ promotionis — ¹¹⁾ XXII 1099 — ¹²⁾ ep. S. Epiphani ad Ioannem episcopum Ierosolymorum a Hieronymo latine reddita — ¹³⁾ l. e. 517 — ¹⁴⁾ Opto — in domino add. — ¹⁵⁾ Ad Lueinium — ¹⁶⁾ l. e. 669 — ¹⁷⁾ XXIII 183

f. 167 ser|us dñi pariter experiatur & mater. | Ep̄la beati hie-
ronimi aduersus uigilantium ubiq̄ arguit blasphemias.¹⁾ | LVII. | Iu-
stum²⁾ quidem fuerat nequaquam | tibi litteris satisfacere. qui tuis
au|ribus non credidisti. neq; enī scidule | potes³⁾ adquiescere. —

f. 169 ut audeas⁴⁾ & tace|as. ut intellegas & sic loquaris. | Ep̄la
sc̄i hieronimi ad ripariū | p̄brū contra⁵⁾ uigilantiū⁵⁾ LVIII | Acceptis⁶⁾
(is in ras.) primū (ū in ras.) literis tuis n̄ | respondere —

f. 170 excidentur & in ignē | mittentur.⁷⁾ Item sc̄i hieronimi |
aduersus uigilantium⁸⁾ LVIII | Multa⁹⁾ in orbe monstra gene|rata
sunt. centaurus¹⁰⁾ et si|renas. ululas & onocrotalos. —

f. 176^b maritos earum xpi minis|terio arbitrantur indignos. |
m. rec. über der Zeile Adūsus¹¹⁾ magnū oratore urbis Rome. LX. |
Sebesiū¹²⁾ n̄rm tuis monitis pro|fecisse. non tam ep̄la tua | —

f. 178^b sed iam ep̄laris angus|tia finienda est. Ep̄la | sc̄i hie-
ro|nimi ad ruphinū p̄brū rome de iudi|cio salomonis in sectione par-
uuli.¹³⁾ LXI | Multum¹⁴⁾ in utramq; parfē crebro | —

f. 180^b dictaui uulnus sustinuerim. | Epist̄l sci hieronimi ad ui-
talem | p̄brū de salomone & achaz. | LXII Quomodo salomon & achaz
undecim annorum genuisse dicantur filios.¹⁵⁾ zenon¹⁶⁾ nauclerus p
quem mihi dieis tuę sc̄itatis lite|ras ēē transmissas. —

f. 182 n̄ra ui|cissim p desideriū missa suscipe. | hiē ad flo-
rentinū de hortu amicitie.¹⁷⁾ | LXIII Quantus¹⁸⁾ beatitudinis tue ru|mur
(corr. ead. m.) diuersa popl̄orum ora comp̄leuerit —

f. 182^b catena languoris innector.¹⁹⁾ ad eundem.²⁰⁾ | In²¹⁾ ea
mihi parte heremi cōmorant̄i que iuxta syriā sarracenis iungitur —

f. 183 instan|ter negotium psequatur.²²⁾ | LXV hieronim; ad
abigaū spanū.²³⁾ Quamquā²⁴⁾ mihi mul|torū si inconscius (corr.)
pec|atorum & cotidie —

f. 184 p te oppido salutam; — | Ad castricianū ut de "citate que
ei | contigit n̄ debeat c̄tristari.²⁵⁾ LXVI | S̄cs²⁶⁾ filius m̄s eraclius dia-

¹⁾ Ad Vigilantium — ²⁾ XXII 602 — ³⁾ poteris — ⁴⁾ audias — ⁵⁾ om. —
⁶⁾ l. e. 906 — ⁷⁾ excidetur — mittetur — ⁸⁾ Contra Vigilantium liber unus —
⁹⁾ XXIII 339 — ¹⁰⁾ centauros — ¹¹⁾ Ad — ¹²⁾ XXII 664 — ¹³⁾ de iurgio duarum
meretricum et iudicio Sal. — ¹⁴⁾ l. e. 682 — ¹⁵⁾ quomodo—filios om. —
¹⁶⁾ l. e. 673 — ¹⁷⁾ ad Florentium — ¹⁸⁾ l. e. 335 — ¹⁹⁾ Valein Christo add. —
²⁰⁾ Ad Florentium — ²¹⁾ l. e. 336 — ²²⁾ Cupio—in Christo add. — ²³⁾ om. —
²⁴⁾ l. e. 689 — ²⁵⁾ Ad Castrutium — ²⁶⁾ l. e. 651

conus mihi rettulit quod cupiditati nrē¹⁾ | seissam²⁾ usq; uenisses.
 & homo panponius id est terrenū animal non | timueris hadriatici
 maris extus³⁾ | et egei atq; ionī⁴⁾ subire diserima. | — non des-
 peramus aduentū tuum. | quod si s̄c̄s diaconus portitor lite| *unter
 der Zeile* rārum tuis — duplicat⁵⁾. Explieit.

356. membr. Grossquart. foliorum 19t. saec. IX-X. 6)

f. 1 rārum tuis rursum amplexibus | — fēnoris duplicat.⁵⁾ hiero-
 nim; | ad sābianum diaē lapsū. 7) LXVII Samuhel⁸⁾ quondā lu-
 gebat sau|lem. quod⁹⁾ poenituerat dn̄m —

f. 5^b maledictioni¹⁰⁾ p̄xima eius consūmatio¹¹⁾ combustio-
 nem. | hierō ad iulianū diaē aquileie. 12) LXVIII Antiquus¹³⁾
 sermo est mendaces | faciunt ut nec¹⁴⁾ uera dicentibus | credatur. —

f. 6 sermonib; lētiorem expl. | ad iulianum. | hie ad niceā yp-
 podiaē agleie | LXVIII Turpilius¹⁵⁾ comicus tractans | de uicissi-
 tudine literarum | sola inquit res est quē homines | absentes pre-
 sentes faciat¹⁶⁾ —

f. 6^b literas uel indignantis accipiā. | Expl. ad niceam. | Ep̄la
 s̄c̄i hieronimi ad rusticū monachū | LXX Nihil¹⁷⁾ est¹⁸⁾ xp̄iano felicius
 cui , p̄mittuntur regna¹⁹⁾ —

f. 13 durum grande difficile. | sed magna sunt premia. | hierō
 ad paulū senē moñ²⁰⁾ concordie | LXXI Humane²¹⁾ uitē breuitas dam-
 natio delictorum est. & in ipso | s̄pē lucis exordio —

f. 14 si sp̄s s̄c̄s adflauerit nauigabunt. hierō ad chro|matiū Iou-
 niānū²²⁾ & eusebium. | LXXII Non²³⁾ deb& charta diuidere quos |
 amor mutuus copulauit —

f. 15 confusa turbatur | oratio. amor ordinem nescit. | hierō ad
 chrisocomā²⁴⁾ monachū agleiae | LXXIII Qui²⁵⁾ circa te affectus meus sit
 | k̄ns ambobus heliodorus tibi | potuit fideliter nuntiare. —

¹⁾ cupiditate nostri — ²⁾ Cissam — ³⁾ aestus — ⁴⁾ Ionii — ⁵⁾ duplicari
 — ⁶⁾ Fortsetzung der vorhergehenden Handschrift — ⁷⁾ Ad Sabinianum lapsū
 — ⁸⁾ l. c. 1195 — ⁹⁾ quia — ¹⁰⁾ maledicto — ¹¹⁾ fit in add. — ¹²⁾ Aqui-
 leiae diae. — ¹³⁾ l. c. 337 — ¹⁴⁾ sibi add. — ¹⁵⁾ l. c. 341 — ¹⁶⁾ facit — ¹⁷⁾ l. c.
 1072 — ¹⁸⁾ om. — ¹⁹⁾ promittitur regnum — ²⁰⁾ om. — ²¹⁾ l. c. 343 — ²²⁾ Io-
 vinum — ²³⁾ l. c. 338 — ²⁴⁾ Chrysogonum — ²⁵⁾ l. c. 342

f. 13^b non habuisse quod scriberis ¹⁾). expl. | Hieronimus ad antoninum ²⁾ | LXXXIII Dñs ³⁾ nř humilitatis magister | disceptantib; de dignitate —

f. 16 conseruus impertias. uale in dño. | LXXV Ad theodosiū & ceteros anaehoritas intrinsecus cōmorantes. ⁴⁾ | Quam ⁵⁾ uellem | nunc uřo interesse conuentui & ad mirandum —

ibid. optati litoris psequatur. | hieronimus ad minerbiū & alexandrum monachos de resurrectione carnis. ⁶⁾ In ⁷⁾ ipso iam pfectio[n]is articulo sc̄i fr̄is nři sisinnii —

f. 24 immutabimur. quorum qui ⁸⁾ sensus sit supra diximus. Explicit de | resurrectione earnis hieronimus. cypriano p̄bro de psal. LXXXVII** ⁹⁾ | Frañ ¹⁰⁾ kmē cypriane scito prenoscens quia si scribatur extre[ma] ¹¹⁾ —

f. 25 confitentis ¹²⁾ dī auxilio deseretur. explicit | hieronimi p̄bri apologetieū ad pāmachium. ¹³⁾ LXXVIII. | Quod ¹⁴⁾ ad te hucusq; non serip̄si. causa fuit silentiū tuū. | Verebar enī —

f. 35^b uel lazaram sequi uel diuitem. | Itē hieronim: ad pāmachiū. LXXX | Christiani ¹⁵⁾ interdum pudoris ~ | etiam apud amicos tacere. | —

f. 36^b uniuerso loquatur | hominum generi. Hieronim; ad pāmachiū & marcello. ¹⁶⁾ LXXXI. | Rursum ¹⁷⁾ orientalibus uos locuple[to] mercibus. & alexandrinus ¹⁸⁾ | opes —

f. 37^b longo tempore arefacta moriantur. exp̄l ad pāmachiū. | hieronim; ad dominionem | Litterę ¹⁹⁾ tuę & amorem sonant | pariter. ²⁰⁾ & querellā. —

f. 40 Volo om̄s qui ppter nocturnos forsitan metus soli cubitare non possunt uxores ducere | Exp̄lie ad dōnionē. ep̄la sc̄i hieronimi | ad eustochiū filiā sc̄e paule ²¹⁾ de uirginitate seruanda. ²²⁾ LXXXIII. | Audi ²³⁾ filia & uide & inclina aurem | —

¹⁾ scriberes — ²⁾ monachum *add.* — ³⁾ l. e. 345 — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ l. e. 331 — ⁶⁾ de earnis *om.* — ⁷⁾ l. e. 966 — ⁸⁾ quis — ⁹⁾ Ad Cyprianum presb. — ¹⁰⁾ (l. e. 1166) Anfang stimmt nicht — ¹¹⁾ l. e. 1177 quod in singulari numero si scribatur extrema — ¹²⁾ contemnitis (*al. confidentis*) — ¹³⁾ ep. seu liber apologeticus ad Pammachium pro libris contra Iovinianum — ¹⁴⁾ l. e. 493 — ¹⁵⁾ l. e. 511 — ¹⁶⁾ Marellam — ¹⁷⁾ l. e. 790 — ¹⁸⁾ Alexandrinas — ¹⁹⁾ l. e. 512 — ²⁰⁾ pariter sonant — ²¹⁾ Paulae filiam. — ²²⁾ de custodia virginitatis — ²³⁾ l. e. 394

f. 56 & flumina non cooperient¹⁾ eā. | hieronim; ad asellā de fictis amictiis qui sibi detrahebant.²⁾ | LXXXIII. | Si³⁾ tibi putem a me grās referri | possem⁴⁾ non sapiam. potens \div | —

f. 57^b tuis precib; mitigat.⁵⁾ | Explic ep̄la hieronimi ad uirgines hemonenses | LXXXV. | Chartę⁶⁾ exiguitas. indicium | solitudinis est. Et idecirco longum sermonem —

f. 58 tuus nequam est. Explic ep̄la | Itē ad demetriadem.⁷⁾ | LXXXVI Inter⁸⁾ om̄s materias quas ab adu[lescentia —

f. 68 quorum⁹⁾ imitatio forma uirtutis est. | Ep̄la sc̄i hieronimi ad aletā¹⁰⁾ de institutione filię. LXXXVI* | Apostolus¹¹⁾ paulus scribens ad corinthios & ruden¹²⁾ xp̄i eccl̄am | —

f. 73 sponsam xp̄i erudiā | regnis celestib; offerenda¹³⁾. | Explicit ad leta. hieronimus ad fabiola de ueste sacerdotali | LXXXVI Vsq;¹⁴⁾ hodie in lectione ueteris testam̄ti —

f. 80 meis sū uiribus | estimandus. Explic ad fabiolam | hieř ad matrē & filiā in galeis cōmanentib.¹⁵⁾ || Retulit¹⁶⁾ mihi quidam fr̄e gallia | se habere sororem —

f. 83^b tu itineris | longitudinem. explic prephatio. | Primum scire uos¹⁷⁾ cupio soror —

f. 84 ignoscet uł tempori. expl. ad matrē ad filiā. | Item hierō ep̄la ad castorinā materterā. | Iohannes¹⁸⁾ idem ap̄ls & euange lista. in ep̄la sua ait. qui¹⁹⁾ xci odit | fr̄m suū —

f. 84^b cum lecta fuerit absolu&. | expl. ad castorinā. hieronim| ad furia | de uiduitate seruanda. xcii. | Obsecras²⁰⁾ litteris & sup- pli citer deprecari —

f. 90 de secundis | nuptiis cogitabis. Expl ad furiam | Inc̄p ad saluinam consolatoria de | nebridio & uiduitate seruanda.²¹⁾ | xciii | Vereor²²⁾ ne officium putet²³⁾ | ambitio & quod illius exempl̄o —

f. 95 occultū iudiciū legentiū²⁴⁾ p̄tū mestico. Expl ad saluinā de uiduitate. | Hieroñ ad aggeruciā²⁵⁾ de monogamia. | xciii | In²⁶⁾ ueterē uia nouam semitā | querimus —

¹⁾ operient — ²⁾ de — detrahebant *om.* — ³⁾ l. c. 480 — ⁴⁾ gratias a me referri posse — ⁵⁾ mitiga — ⁶⁾ l. c. 344 — ⁷⁾ de servanda virginitate *add.* — ⁸⁾ l. c. 1107 — ⁹⁾ quarum — ¹⁰⁾ Laetam — ¹¹⁾ l. c. 867 — ¹²⁾ rudem — ¹³⁾ offerendam — ¹⁴⁾ l. c. 608 — ¹⁵⁾ in Gallia cōmorantes — ¹⁶⁾ l. c. 953 — ¹⁷⁾ vos scire — ¹⁸⁾ l. c. 346 — ¹⁹⁾ quicunque — ²⁰⁾ l. c. 550 — ²¹⁾ consolatoria — servanda *om.* — ²²⁾ l. c. 724 — ²³⁾ putetur — ²⁴⁾ legentiū iudicium — ²⁵⁾ Ageruchiam — ²⁶⁾ l. c. 1046

f. 102 sub | nomine tuo titulum possidebit. | Explicit ad ageruciam de monogamia. Incip ad hedibīā questione | Scī hierō p̄bri numero duodecim¹⁾ | xcv | Ignota²⁾ uultu fidei mihi ardore notissima es. —

f. 102^b & ego adimplebo³⁾ illud. | i Interrogas. quomodo perfectus esse | quis possit. —

f. 116 (xii) & accenduntur⁴⁾ extinguntur in nobis. | Explie ad hedibīā questionū. CYMMYKIΩN. Incipiunt capitula questio ad algasiam.⁵⁾ | i Quur⁶⁾ Johannes discipulos suos mittit ad dn̄m ut interrogarent eum. | tu es q̄ uenturus es. añ⁷⁾ aliū expectam; | eum prius ipse de eodem dixerit. ecce agn; di. ecce qui tollit peccatū⁸⁾ mundi —

f. 116^b (xi) homo peccati et reliq | Ad algasiam questionū MMIKIΩN. | Incipiunt questiones scī heroni mi ad algasiam⁹⁾. | xcv | Filius m̄s apodemius qui int̄pretationem nominis sui | —

f. 117 sup mel | ori meo. | i Quur Jōhs discipulos—mundi. De hac questione in commentariis —

f. 133^b (xi) mendacium | id est antichristum suscepturi sint¹⁰⁾ | Explie ad algasiā questiōnum num. xi. | Incip ad marcellā de¹¹⁾ q̄nq; questionib; | noui testamenti uel de his q̄ dño oœursu|ri sunt. hieronimus. xcvii. | i Magnis¹²⁾ nos prouocas questionibus & torpens otio | —

f. 135 (v) describuntur. apud quos ēē¹³⁾ | dignatur. Expl de v. questionib; | Itē ad marcellā hierō de onaso. xcvii. | Medici¹⁴⁾ quos vocant chirurgicos | crudeles putantur —

f. 135^b dissertus¹⁵⁾ uideri poteris. Expl. | hieronim; marcelle de hebreicis nominibus & uerbis¹⁶⁾ xcviii | Nuper¹⁷⁾ cum pariter essemus n̄ | p̄ ep̄lam ut ante consueueras | —

f. 136 uelis audire que tacita sunt. Expl. | hiē. ad marcellā de .x. nominibus | q̄bus apud hebreos d̄s uocatur. xcviii | Nonagesimum¹⁸⁾ psalmū legens | in eo loco —

¹⁾ Hier. ad Hedybiam de quaest. xii — ²⁾ l. c. 981 — ³⁾ implebo — ⁴⁾ et add. — ⁵⁾ Ad Alg. capitula xi quaest. Algasiae ad Hier. — ⁶⁾ l. c. 1006 — ⁷⁾ an — ⁸⁾ peccata — ⁹⁾ Hier. ad Alg. de quaest. xi — ¹⁰⁾ sunt — ¹¹⁾ de quinque q. n. etc. om. — ¹²⁾ l. c. 586 — ¹³⁾ vel non esse add. — ¹⁴⁾ l. c. 473 — ¹⁵⁾ disertus — ¹⁶⁾ ad eandem Mare. de quibusd. hebraicis nominib. — ¹⁷⁾ l. c. 430 — ¹⁸⁾ l. c. 428

f. 136^b in lingua nřa | habere possumus. ΑΙΚΝΔΑΣΙΚΕΙΒΑΣ¹. Salonas. Expl. de. x. noři. | Itē ad²) marcellā de³) fide nřa et | dogmata heretica. |ci Testimonia⁴) de ioh̄is euanḡelio congregata —

f. 137^b sentirē a me uolueris seiscitari. | Expl. contra montanum. | Item ad marcellā de blasphemia | in s̄pm s̄em inremissibile⁵); cū | Breuis⁶) questiuncula quā | misisti & apta responsio est. | —

f. 138 ep̄lā | quam commentariolum dictarem; | Expl hieronim; ad⁷) marcellam | de tractatorib; suis⁸) c.iii. | Post⁹) priorem ep̄lā in qua de hebreis | uerbis pauca pstrinxeram. —

f. 139 aquā ubi bos & asinus ealeant. expl. ciii | hieronimus ad marcellam de muneribus | Ut¹⁰) absentia¹¹) corporū — accen-disse sit gratū. Item ad marcellā de¹²) urbe secedendū. |cv Ambrosius¹³) quo chartas sumptus notarius¹⁴) (u ex o) ministrante tam innumerabiles libros —

f. 140 ut uulgo dr̄ amatorię | cantiones¹⁵). Vale. Expl. Item ad marcellam ne contristetur¹⁶) de egrotatione. blesille. | Abraham¹⁷) temptatur in filio & fidelior inuenitur. —

f. 141 cum dñs ej. dict; | sit belzebub. Itē ep̄lā sci hieronimi. | ad¹⁸) marcellam¹⁹). | c.vii. Epistole²⁰) officiū est de re familiari aut de cotidiana —

f. 144 secta|mur etiam minor apdentes. (*corr. m. post.*) | Expl. Itē. ad marcellam²¹). | cvm. Beatus²²) pamphilus martyr | cuius uitam eusebius cesariensis ep̄s —

f. 145^b somno frustetur²³) infirmitas. Epl. It̄ ad marcellam. | cviii. Ut²⁴) tam paruā ep̄lam scriberem | cause duplieis fuit. — xpianā simul alligat²⁵) | mater. Epl. Hier ad marcellam²⁶). |

¹) Athenas, Thebas — ²) eamdem add. — ³) de f. n. et d. h. om. — ⁴) l. c. 474 — ⁵) Ad Marc. contra Novatianos haereticos — ⁶) l. c. 477 Brevis est — ⁷) eamdem add. — ⁸) de tr. s. om. — ⁹) l. c. 431 — ¹⁰) l. c. 480 — ¹¹) absentiam — ¹²) de urbe s. om. — ¹³) l. c. 478 — ¹⁴) notarios — ¹⁵) l. c. 480 adn. d. — ¹⁶) ne contr. om. — ¹⁷) l. c. 463 — ¹⁸) eamdem add. — ¹⁹) de Ephod et Taraphim add. — ²⁰) l. c. 435 Epistolare — ²¹) de locis aliquot psalmi cxxvi add. — ²²) l. c. 448 — ²³) frustatur — ²⁴) l. c. 446 — ²⁵) diligatur — ²⁶) ad Paulam de alphab. heb. psalmi cxviii

Nudius ¹⁾ | tertius cum centesimū | octauodecimum ²⁾ psal-
mum | —

f. 147 satanan ³⁾ sub pe|dib; nr̄is uelociter epl. cxl. | hieronim;
marcelle de diapsalma ⁴⁾). | Quę ⁵⁾ acceperis reddenda cū feno|re
sunt ⁶⁾ —

f. 148 stultam | habere scientiam nescientū ⁷⁾. epl | Incip̄ ad
heliodorū epm de ⁸⁾ pithaphium nepotiani epi ⁹⁾. cxii | Grandes ¹⁰⁾
materias ingenia | parua non sufferunt. —

f. 153^b de eo loq numquā desinamus. | Hieronimus consolatoria
ad tyrasiū | de morte filie suę ¹¹⁾. cxiii. | Benedicto ¹²⁾ & dilectissimo
parenti ¹³⁾ | tyrasio hieř. caritatis ¹⁴⁾ tue | scripta pcepi. in ¹⁵⁾ quib;
animū tuū | dolore cōmotum. —

f. 155^b eos qui dormierunt. in xpo ¹⁶⁾ addu|c& cum illo ¹⁷⁾
hieronim; ad iulianum | exortatoriā ¹⁸⁾ de pignorib; consultum. |
cxiii Filius ¹⁹⁾ m̄s fr̄ tuus ausonius in ipso iā | —

f. 158^b sit tibi tanti dux femina facti. | Epl̄ ad iulianum. Con-
solatoria. hierō | ad paulā de dormitione ²⁰⁾ blesille ²¹⁾. | cxv Quis ²²⁾
dabit capitī meo aquam. | & oculis meis fontē lacrima|rū —

f. 162^b loquentē cū sorore. cum | matre. aīm ²³⁾ Expl̄ de dormitione
blesille. | Inē epithapiū s̄cē paule a s̄cō hieroni|mo editum ²⁴⁾ | Si ²⁵⁾
cuncta mei corporis ²⁶⁾ membra uer|terent —

f. 175 impleuit annos ²⁷⁾ lvi. mensibus viii. diebus xxii. cvii. |
hieřm; ad teodorū spanā de morte lucini ²⁸⁾. | Lugubri ²⁹⁾ nuntio
ēsternatus sup s̄ci | & uenerabilis mihi dormitione lucini | —

f. 176 ego ³⁰⁾ dormio | & cor meum uigilat. Hieř ad ocea|nū
de morte fabiole. | cxviii Plures ³¹⁾ anni sunt quos ³²⁾ sup dormi-
tione blesille. paulam —

¹⁾ l. c. 441 — ²⁾ octavum decimum — ³⁾ Satanam — ⁴⁾ ad eamdem
Marcellam. De voce diapsalma — ⁵⁾ l. c. 433 — ⁶⁾ sunt cum foenore —
⁷⁾ nescientium — ⁸⁾ ep. de om. — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ l. c. 589 — ¹¹⁾ ad Tur-
rasium super filiae suae consolatoria (ad Turasium presbyterum) — ¹²⁾ (Cy-
prianus bened. & dil. parenti Turasio in domino aeternam sal.) — ¹³⁾ om. —
¹⁴⁾ XXX 278 (IV 434) — ¹⁵⁾ (om.) — ¹⁶⁾ (Jesu) — ¹⁷⁾ Haec tibi —
armare add. (Haec tibi — armare. Opto — meminisse add.) — ¹⁸⁾ exort. de
p. c. om. — ¹⁹⁾ XXII 960 — ²⁰⁾ super obitu — ²¹⁾ filiae add. — ²²⁾ l.
c. 465 — ²³⁾ om. — ²⁴⁾ Ad Eustochium virginem. Epitaphium Paulae
matris — ²⁵⁾ l. c. 878 — ²⁶⁾ corporis mei — ²⁷⁾ annis — ²⁸⁾ ad Theodo-
oram viduam — ²⁹⁾ l. c. 685 — ³⁰⁾ om. — ³¹⁾ l. c. 690 — ³²⁾ quod

f. 180^b suphabundauit grā. Cui plus dimitt². plus amat. | Explie de morte fabiole. Incip ad marcellam de exitu leq. hieronimus¹) | cxviii Cum²) hora ferme tertia hodierne diei —

f. 181 ut possimus esse | perpetui. Itē ad marcellā. hieř | de uita & obitū³) aselle. | Nemo⁴) reprehendat qđ in ep̄lis ali|quos aut laudam; aut carpim; | —

f. 182 no|xie timeant. suscipiant⁵) sacerdotes. | hierō ad innocentium de⁶) septies peussa. | cxxi Sepe⁷) a me innocentī kīne postulasti | ut de ej rei miraculo — flagitare n̄ poteris. | Igitur. uergellenor⁸) ciuitas haut p̄cul | —

f. 184 ut redditam uitę redder& | libertati. Ad principiā uirginē | de uita sc̄e marcelle hieronim;⁹) | cxxii | Sepe¹⁰) & multum flagitas uirgo | xpi principia ut memoriam sc̄e felmine marcelle —

f. 187^b & dō & legentibus placere desiderans. | Exp̄lic ad principiā uirginē. Incip | ad pammachiū de morte pauline¹¹). | Sanato¹²) uulnere¹³) & in cicatrice¹⁴) | supducte cutis¹⁵) —

f. 191^b dulei somno fruitur tu duarum | medius.ad xpm̄ leuius subuolabis. ||

5762. membr. 4. foliorum 130. saec. X.

f. 1 (*halb ausradirt*) in libano. quia nimirū sc̄e ec̄la que ex causis | singulis tētamta p̄deant p̄ discretionē —

f. 3¹⁶) aliēna delicta n̄ ualeat his quē adhuc p̄pria deuastant || f. 3^b *manu rec.* Regulae. S. Augustini pars. | hae s̄ que ut obseruetis pr̄cipimus in monasterio constituti. —

f. 16^b Ille uerus. ē | monachus qui aurū confēnet & scripturas secta|| f. 17 *Über der Zeile* agustinus ad hieronimū.¹⁷) | Dño carissimo & desiderantissimo¹⁸) & | honorando¹⁹) fratri & ēpr̄bo hieronimo | agustinus in dño salutē. Audiui²⁰) pue|nisce ī manus tuas —

¹) om. — ²) l. e. 425 — ³) ad Marcellam. De laudibus — ⁴) l. e. 427 — ⁵) suspiciant — ⁶) muliere add. — ⁷) l. e. 326 — ⁸) Vercellae Ligurum — ⁹) Ad P. virg. sive Marcellae viduae epitaphium — ¹⁰) l. e. 1087 — ¹¹) de m. p. om. — ¹²) l. e. 639 — ¹³) vulneri — ¹⁴) cicatricem — ¹⁵) cuti — ¹⁶) fol. 2 oben: Liber sc̄ti 94 columbani de bobio — ¹⁷) om. (Ep. Aug. ad H.) — ¹⁸) desideratissimo — ¹⁹) in Christo — ²⁰) Aug. epp. II LXVII XXXIII. 236 (Hieron. ep. c1 XXII 829)

f. 17^b de te in dñō glorian̄t. ¹⁾ resp̄t hieronim. ²⁾ | dñō uere sc̄o & ³⁾ beatissimo pape agustino | hieronimus in dñō ⁴⁾ salutē. In ipso pfectio[n]is | articulo —

f. 18^b disceremus. ⁵⁾ explicit. dñō ⁶⁾ uere sc̄o ⁷⁾ | beatissimo papē agustino. hieronimus in x̄po | salutē. Anno ⁸⁾ p[ro]terito p[er] fratrē nr̄m austriū ⁹⁾ | —

f. 19 suscipiende papa | Agustī ¹⁰⁾ | Dñō beatissimo & merito uenerando || f. 19^b fratri & c[on]sacerdoti p[ro]sidio agustinus in dñō salutē. Sieut ¹¹⁾ p[ro]sens rogaui — cognouero. explicit. agustini. hieronimi ¹²⁾ Cur ¹³⁾ itaq: conor c[on]tra tractū fluminis ¹⁴⁾ —

f. 24 ^a pristinā concordiā reuertisse | Item agustinus ¹⁵⁾. Dñō uere sc̄o & beatissimo | papae agustino hieronimus ¹⁶⁾ | crebas ¹⁷⁾ ad me epitalas (*sic*) dirigis —

f. 26 fatias puenire. explicit. agustini ad hieronim̄ | Dñō dilectissimo & cultu sincerissimo caritatis obseruando adque amplectendo fratri & | p[ro]bō ¹⁸⁾ hieronimo agustinōs. habeo ¹⁹⁾ gratiā qđ ²⁰⁾ | subscripta —

f. 32 p[ro]sentia tuā. ²¹⁾ explicit | hieronimus agustino ²²⁾ | Venerabili ²³⁾ papae ag[re]t hieronimus ²⁴⁾. Uirū ²⁵⁾ uenerabilē ²⁶⁾ fratrem meū filium dignationis tuae orosium —

f. 33 amisimus. expli | Item ad eundem | Dñō sc̄o ac beatissimo | papae agustino hieronimus omni ²⁷⁾ quidē tēpo|re —

f. 33^b beatissime papa. ad ipsū exp̄l | Multi ²⁸⁾ utroq: claudicant pede — semp̄na. explicit | hieronim̄ alypio agustino episcopis ²⁹⁾ | Dñō uere sc̄is atq: omni affectione ac iure | uenerandis alypio & agustino episcopis. hie|| f. 34 ronimus in x̄po salutē. Sc̄s ³⁰⁾ inoce[n]tius | p[ro]b[us] qui huius sermonis. ē petitor ³¹⁾ —

¹⁾ gaudent. Memor — frater (gloriantur. Memor — frater) — ²⁾ om. (H. ad A.) — ³⁾ ac — ⁴⁾ Christo (domino) — ⁵⁾ Misit mihi — te salutat add. — ⁶⁾ vorher ad Aug. — ⁷⁾ et add. — ⁸⁾ XXII 831 — ⁹⁾ Asterium — ¹⁰⁾ ad Praesidium add. — ¹¹⁾ l. e. 945 — ¹²⁾ Aug. ad Hieron. — ¹³⁾ l. e. 911 (Anf. des Briefes 909). — ¹⁴⁾ fluminis tractum — ¹⁵⁾ ad Aug. — ¹⁶⁾ in domino salutem add. — ¹⁷⁾ l. e. 834 — ¹⁸⁾ compresbytero — ¹⁹⁾ l. e. 647 — ²⁰⁾ pro add. — ²¹⁾ l. e. 834 (Ende des Briefes Ex quo coepi) — ²²⁾ ad Aug. — ²³⁾ Domino vere sancto et omni mihi affectione venerabili — ²⁴⁾ in Christo sal. add. — ²⁵⁾ l. e. 1161 — ²⁶⁾ honorabilem — ²⁷⁾ l. e. 1179 — ²⁸⁾ (ad Aug.) l. e. 1180 — ²⁹⁾ ad Alyp. et Aug. — ³⁰⁾ l. e. 1181 — ³¹⁾ portitor

f. 35 uenerabiles patres. Explanatione fidei sc̄i hierō | ad agustinū & alypium ep̄is missa. | Credimus ¹⁾ in dī patrē omnipotente eunetor —

f. 38^b heriticū conphabit. explicit | hieronimi ad amandū pr̄b̄m ²⁾ Breuis ³⁾ ep̄la longas explanare —

f. 39^b saeuit. ut misereat. explicit | responsio ad quē supra ⁴⁾ || f. 40 Propositio ⁵⁾ fuit de eadē apostoli —

f. 41 totus in cunctis; explicit. | hieronimi ad marcum pr̄b̄m calcide ⁶⁾ | Decreueram ⁷⁾ quidē utendū mihi psalmiste uoce —

f. 42 plurimū salutamus; explicit || f. 42^b sc̄i hieronimi ad exuperantiū | Inf ⁸⁾ ònia quae mihi sc̄i fr̄s quintilianę ⁹⁾ —

f. 43^b habebis hospites. explicit. ad desideriū | Lectus ¹⁰⁾ sermo ¹¹⁾ dignationis tuae. —

f. 44^b fatiā si uolueris. explicit. hieronim̄. de trib. uirtib: | Tres ¹²⁾ quodāmodo uirtutes dī —

f. 48 negotiū psequat; ¹³⁾ hieronimus| ad abigaum spanum ¹⁴⁾ | Quāquam ¹⁵⁾ mihi multor̄ sim conscius peccator̄ —

f. 49^b n̄ de beat ētristari ¹⁶⁾ S̄c̄s ¹⁷⁾ filius ¹⁸⁾ eraclius diaconus | —

f. 51^b magnitudine × fenoris duplicatā ¹⁹⁾ | ad sabianū diaconū ²⁰⁾ lapsus. Samuel ²¹⁾ | quondā lugebat saulē —

f. 59^b cuius consumatio in combustione. ²²⁾ explicit; hyeronimus ad iulianū diconum aquileiae ²³⁾ | Antiquus ²⁴⁾ sermo est mendaces fatiunt | ut nec ²⁵⁾ uera dicentib: credat. —

f. 60 sermonib: | lecio rem. hyeronim' ad niceā ypodiaconū aquileie. | Turpilius ²⁶⁾ comicus tractans de uicissitudi ne litterarū. sola inquit res. ē. quae homines | absentes. p̄sentes fatiat ²⁷⁾ —

f. 60^b indigantis accipiam explicit || f. 61 hyeronimus ad rusticum monahum | Nihil ²⁸⁾ est ²⁹⁾ xp̄iano felicius —

¹⁾ ? — ²⁾ om. Domino vere sancto — Hier. — ³⁾ XXII 560 — ⁴⁾ Fortsetzung desselben Briefes — ⁵⁾ Tertia id est extrema propositio tua — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. c. 359 — ⁸⁾ l. c. 1191 — ⁹⁾ Quintiliani — ¹⁰⁾ l. c. 492 — ¹¹⁾ lecto sermone — ¹²⁾ XXX 116 — ¹³⁾ (ep. ad Florentium. In ea mihi) l. c. 337 Cupio — in Christo add. — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ XXII 689 — ¹⁶⁾ ? — ¹⁷⁾ ad Castrutium l. c. 651 — ¹⁸⁾ meus add. — ¹⁹⁾ duplicari — ²⁰⁾ om. — ²¹⁾ l. c. 1195 — ²²⁾ fit in combustionem — ²³⁾ Aquileiae diac. — ²⁴⁾ l. c. 337 — ²⁵⁾ sibi add. — ²⁶⁾ l. c. 341 — ²⁷⁾ facit — ²⁸⁾ l. c. 1072 — ²⁹⁾ om.

f. 73 sed magna sunt p̄mia; hieronimus ad paulū senē | monahū¹⁾ concordiae humane²⁾ uite breuitas. | damnatio —

f. 74^b sp̄s sc̄s adflauerit nauigabunt. hieroni | ad chromatiū iouianū³⁾ & eusebiū | Non⁴⁾ deb& (b e.v u) charta diuidere. quos amor mutuus | —

f. 77 amor ordinē nescit | hieronimus ad erissocomā⁵⁾ monahū aquileiae | qui⁶⁾ circa te affectus meus sit. —

f. 78^b conseruus inpeias⁷⁾ uale in dñō⁸⁾ | ad theodosiū & c&eros anachoritas intrinsecus | cōmorantes⁹⁾ Quam¹⁰⁾ uellem nunc uestro int̄ēe. conuentui —

f. 79 optati lito|ris psequat'. h̄iro. ad mineruiū & alexandrū mōh || f. 79^b de resurrectionis (corr.) carnis¹¹⁾ | In¹²⁾ ipso iam pfec-tionis articulo sc̄i fratris | n̄ri sisinnii. —

f. 97^b quorū qui¹³⁾ sensus sit | supra diximus. Epist̄l de resurre| carnis. hieronimus. cypria|no pr̄bō de psalmo. LXXXVIII¹⁴⁾ | Fr̄t karissime cypriane scito p̄no|scens¹⁵⁾ —

f. 101 dī | auxilio deseretur. explicit. | Quid sit q̄d in matheo scriptū. ē.¹⁶⁾ di|eo autē uobis. n̄ bibā amodo de hoc | genimine uitis. —

f. 102^b sanguinē suū; iii | Quae causa sit. ut de resurrectione | —

f. 103 uisū ēē demonstrans. iii. | Quomodo iuxta matheū uespere | sabbati —

f. 105 repperit¹⁷⁾ feminaꝝ; v | Quomodo iusta mateū maria mag|dalene —

f. 108 ibi^{me} uide|bunt. vi. Quomod custodiente militū | turba. —

f. 109 claritate uincente; vii | Quomodo matheus scribit & marcus.¹⁸⁾ | quod mandatū sit¹⁹⁾ —

f. 110 fecisse narrat²; viii. | Quid signific&. q̄d in euangelista | matheo scriptū ē. ihs autē clam|ans —

f. 112^b eius inditū²⁰⁾; viii | Quomodo saluator secundum iohannem | —

¹⁾ om. — ²⁾ l. c. 343 — ³⁾ Jovinum — ⁴⁾ l. c. 338 — ⁵⁾ Chrysogonum — ⁶⁾ l. c. 342 — ⁷⁾ impertias — ⁸⁾ (Ende des Briefes ad Antonium monachum) l. c. 346 — ⁹⁾ int. com. om. — ¹⁰⁾ l. c. 331 — ¹¹⁾ de res. c. om. — ¹²⁾ l. c. 966 — ¹³⁾ quis — ¹⁴⁾ ad Cyprian. presb. l. c. 1166 — ¹⁵⁾ Anfang stimmt nicht — ¹⁶⁾ (ad Hedybiam de quaest. x 1) praef. u. cap. 1. fehlen. quomodo accipendum sit illud salvatoris apud Matthaeum l. c. 985 — ¹⁷⁾ ruperit — ¹⁸⁾ et Marcus scribant — ¹⁹⁾ apostolis mandatum — ²⁰⁾ inelyum

f. 117 non sint hominib: intiti sed dō¹); Incipiunt capla ad galasiā²) || f. 117^b Filius³) meus | apodemius qui infptationē — f. 118^b sup me lorio⁴) meo; .i. | Cur iohannes discipulos — f. 130 (capl. v.) fuit dominicae uoluntatis; Deniq: apostoli in lege⁵) ||

341. membr. fol. 2 col. foliorum 218. saec. X—XI.

Erstes Vorsetzblatt: Excerpte aus Isidor s. XII || Zweites Vorsetzblatt:

CAHENCIA Me pater ingenitus genuit sermone coaeuam | — ГРЬОССТІКъ Pulehra medela fio balbis dū reddo loquelas | Oris enim vitii sum medicina potens. | Sex etiam foliis gustum cōpono suauem. | Postea mille modis addo salutis opes. | Om̄ps agamus docet ut q̄ fecit agamus. — Ut non lapsurus prupat in arbore fructus. ||

Epīla⁶) damasi pape | ad ieronimum super | tribus questionib; | libri geneseos

Itē ep̄la Jeronimi ad | damasū de septē uindictis eain. | interrogatio | hieronimi responsio. de iii generatione filiorum isrl.

Interrogatio damasi ad | hieronimum

Responsio hieronimi ad que supra

Ep̄la hierm̄ ad damasum pp̄

Incipit translatio Sc̄i hieronimi de tractatu originis in epythalamicis

Incipit | homelia. ii. ab eo loco in quo scriptū est. nardus — spetiosa

Ep̄la hieronimi | ad tranquillimum quomodo originem | legere debeat

Itē hieronimi adamasum | de osanna

hierm̄ ad papam damasi (*corr.*) de fide cui | in antiochia cōmunicare debeat

Itē ad damasum hieronim' de seraphin | et calculo

Sc̄i hieronimi | de morte ozie regis & seraphim & calculo | in isaya prop̄ha

¹) x—xii fehlen — ²) Algasiam — ³) l. e. 1007 — ⁴) mel ori — ⁵) l. e. 1017. f. 24. 34. 63—70. 81. 82. 87. 88 palimpsest, aber wie es scheint werthlos — ⁶) Inhaltsverzeichniss nach den Überschriften der einzelnen Briefe

hierm' ad damasū de filio p̄digo
 Ep̄la auḡti | ad hieronimū expostulantis et excusantis
 Ep̄la hieronimi ad 'ugustinum ut certius scribat hortantis
 Rescriptū hieronimi | ad augustinum
 Ep̄la augustini ad p̄sidiū. ut destinata littās | hieronimo s̄cō mittere
 non grauetur
 Ep̄la aḡti | ad hieronimum excusantis & calūniam | propellentis
 Auḡni ad hie|ronimum p̄ LXX interpretū sugillatione
 Itē hieſ ad auḡtm | supermissa ep̄la arguentis
 Auḡti | ad ih̄erm gr̄as p̄missa ep̄la agentis. | & eum de quodā
 capitulo ep̄le ad galathas | redarguentis
 Eiusdē | augustini ad hierm̄ de int̄ptatione | ipsius & LXX
 Hierm̄ ad auḡtm trib; | ep̄lis una* respondit
 hieronimi ad marcellinū & anapsichiā | opusculorum suoꝝ in
 ezechihelē pp̄ham | memoriam facientis
 Liſ beati auḡti | ad sanctum hieronimū de origine anime | siscitantis
 Itē auḡt̄ | ad hierm̄. de eo q̄ scriptū ē. q̄ totā legē obseruaūit.
 offendit aut̄ in uno. factus | est oīm̄ reus
 hierm̄ auḡtm p̄ duob̄ destis | libellis precipue laudat.
 Itē eiusdem | ad p̄dictum de hereticis q̄ eo | temp̄ emerserunt
 Hieronimi | ad eundem augustinū de hereticis
 Expositio fidei. Sc̄i iheronimi ad alippiū | & augustinus epis-
 copo' missa
 Ep̄la iherm̄ | ad heliodorum episcopum exhortatoria de con-
 temptu mundi
 Item sc̄i iherm̄ ad nepotianum p̄frm de uita clericorū | & mo-
 nachorum liſ preceptoꝝ
 Sc̄i hierm̄ ad paulinum | p̄frm de institutione clericorū uſl | mo-
 nachoꝝ & diuine istorie expositionibus diuersis
 Item sc̄i hierm̄ epistola seđa ad paulinū | p̄frm
 De oīb̄ diuine historie libris
 Ep̄la Sc̄i hieronimi ad amandum p̄frm | de quib⁹ questionibus
 Eiusdē ep̄laris responsio ad quē sup̄
 Itē hieronim' pa|macho. de optimo gñe int̄ptandi
 Iucipit ep̄la epiphani cypri | missa ad ioñm episcopū a* s̄cō
 ihermo translata
 Pamachii & oceani | ep̄la ad h̄ierm p̄ int̄ptatione periarchon
 supplicant̄

Item hyeronimi ad predictos. De libris | originis et laude ipsius
 Item iher pamachio et oceano
 Ep̄la sci iherm ad occea|num. De uita clericorum
 Itē sei hier̄. ad oceanū | de unius uxoris uiro
 Itē Sei hieronimi ad euanḡlium | qualiter p̄bt & diaconus dif-
 ferant
 Iherm ad euangelū p̄rm de melchisedech
 Item. Beati iheronimi ad marcū p̄rm | Super postulata fide
 iherm ad auitum ubi ea | quae in libris periāchon aduersus catho-
 licā fidem sunt pandit
 Symbolū niceni concilii
 Itē beati iherm ad | rusticum ortatoria sup penitente
 Itē iherm ad desideriū ad mutuū | aspectū inuitantis
 Itē ep̄la Beati iheronimi ad dar|danum de terra repromissionis
 Item hieronimi** ad lucinū beticum
 Ep̄la Sei iherm contra heluidium incipit | de uirginitate Sc̄ae
 marię
 Incipit aduersus Iouinianum sancti | Iheronimi liber primus
 Incipit. n.
 Item beati | iherm ad eustochiū de uirginitate ser|uanda
 Itē Beati Ihermī | aduersus uigilantiū ubi eius arguit | blas-
 phemias
 Ep̄la sci Iherm ad ripa riū p̄rm ēta uigilantium
 Sci Ihermī | aduersus uigilantium
 Iher ad magnum | oratorē ur̄b rome de exemplis seculariū |
 litterarum
 Iher. ad rō|siū p̄rm Rome de iuditio* | salomonī & iñt-
 fectione paruuli
 Iher. ad uitalem | epm. De salamone & achaz
 Iher ad florentinū de ortu amicitię
 eiusd ad predictū | de stabiliē amicitia
 Iher abigaū spanū ad humilitatē | & patientiā prouocat
 Iher ad castricianum | ut de cecitate quę ei contigit n. debeat
 ētri' tari
 Iher ad iulianum aquileię rescripta deposeit
 Iher. Niceā ypodiaē | aquileię prouocat ad scribendum
 Iher. Paulū senē monch̄ ēcor|dię laudib; p̄fert & de qb;dā po-
 stulat libris

Iherm' ad chromatium | Jouianum & eusebium scribit ad | ami-
citiam inuitans & de quodam | bonoso

Iheř | ad crisogoniā monachū aqleie cōpellit | quo^{dā} mo^{dō} ad scri-
bendum

Iheř antonium | monachū compellit ad scribendum

Iheř | theodosiū & ceteros anachoritas intrinsecus commorantes
ut p se orent rogat

hieř. ad mineruū & alexandrū monachū | de resurrectione carnis
hierm. cipriano p̄sto. | de fine psalmi octuagesimi noni. | dexterā
tuā sic notam fac mihi

Incipit liš locorum & nominū ebreoꝝ | Iheronimi. doctoris

Finit liber locoꝝ. | Incipit nominum liber

Explicit liber locoꝝ. & nominū | hebreoꝝ. Incipit alphabeti he-
breoꝝ int̄pretaſio .

Aleph. mille. uſ doctrina — Thau. signū uſ subt̄.

Incip de ponderib; sc̄i heronimi | Talentū. est pondus. LXII. q
fatiunt libra' | — pondera q fatiunt liš LXXX. It̄ de msuris.
| Gorus ht mod. c.XXX. — solid. DCXXV. |

De decē nominibus qbus apud hebreo' | uocatur d̄s.

De filio	de operariis
De Spiritu S̄co	de aditibus
De noīb'clericōꝝ	de partib, edis firmañti
de gradibꝫ	de munitionibus
de monachis	de tentoriis
de xpianis	de sepulchris
de fra	de rusticis edifitiis
de mari	finis
de noībꝫ	de gleris puluere
de mediterraneo	de lapidib, uulgarib,
de paradiso	de metallis
de p̄uentiis	de ponderibus
de montibus	de msuris
de inferioribus	de cult agroꝝ
de edifitiis	de uitib,
de habitaculis	de nomine prouintię
de edifitiis sacris	de diversis p̄uinciis
de reposituris	de p̄uentiis gallię

de p̄ūntiis afričę	p̄ūntię tratię
de p̄ūntiis spanię	p̄ūntię asię
de p̄ūntiis ilirice	p̄ūntię orientaliū

f. 214 Isidorus. Cham d̄r calidus. & ipse ex p̄sagio — Olda distrietio. siue diūticulū | De apłoꝝ nōibꝫ Petrus a petra nōm aceep —

f. 214^b filius consolationis. De reliqs de euglio nōibꝫ. | Maria illuminatrix siue stella mari — f. 215 corona d̄r . | Impatores romę & constantinopolī reñentes | Augustus Octavianus. Regnauit annos L¹² v^{er} uixit annos | LXX^{ta} v^e. Obiit morte communi | in oppido campanie atelle —

f. 216 Anastasius orientale gubernans | imperium. Regnauit annos | xxvii. menses duos. Communiq' | morte. apud comitatum periit. | Justininus. Constantinopolim | regens imperium per annos | viii. Dies xxiii. morbo periit. | Incipiunt nomina epōꝝ qui fuerunt | urbi romę | Liš gestoꝝ pontificāl | Primus beatus petr' apłs & princeps | apłoꝝ antiocenus filius ioħis prouincia | galileę de uico bethsaida fī | andreeꝝ primo se|dit cathedralē —

f. 218 Leo | natione romanus azuppio sed̄ añ xx. | m̄. v. d̄ xvi. hic constituit ut trib' | dieb' ante dominicā ascensionem lęta|tanię celebraren̄. hic eciā ordinauit | epōs cxxvi. p̄bros xxv. diač xi. | Stephan'. nañ Lücke ex patre marino | sed̄ m̄. vii. hic ordinauit epōs v. p̄bros | viii. diač iii. Pascalis sed̄. añ. vii. d̄ xvi. | — Nicolaus | sedit añ viii. m̄. vi. d̄ xv. Adrian' sed̄. añ. iii. m̄ xi. d̄ xi. | Ioħs sedit | annis decem vier Zeilen leer ||

f. 217 s. XII. Excerpte aus Isidor de clericis. de mn̄his. de cę̄tis fideliū nōibꝫ. de aeccła & synaga. de religione & fide.

HIERONYMUS in epistulam ad Galatas.

340. membr. 8. foliorum 97. saec. IX—X.

f. 1 Señ comentarius beati geronimi preb̄i in ep̄la pauli ad galathas

f. 1^b Incipit prefatio | hieronimi preb̄i super explanationem pauli in ep̄la ad galatas |

Über der Zeile m. s. XII lib̄ sei pet̄ corbeie | Pauci¹⁾ admodum | dies sunt. quod²⁾ epis̄tolam pauli ad filemonem —

f. 2^b ponentes. singula quaeq; pandamus; | Explicit prefatio | incip̄ expositio sei | hieronimi in epistolā | pauli ad galatas. lib̄ primū || f. 3 Paulus apostolus. non | ab hominibus. neque | per hominem. sed | per ih̄m xpm et dñm | patrē. qui suscitauit eum a mortuis. | Non sup̄be ut quidam putant sed necessarie. neque ab | —

*f. 33 sed qd̄³⁾ ex ea parte | unusquisq; appell&ur. quam uel maxime hab&; | Finit explanationis ad galathas tomos primus (*u in ras.*); | Incipit liber secundus | in eadem epistola || f. 33^b Quod in primo commentariorum. ad gathas *sic* libro | cū de gentiū proprietatib. —*

f. 33^b Sed iam ad propositum reuertamur; Quicq; enim ex ope|ribus legis sunt. sub maledicto sunt; — in libro legis ut faciat ea; | hunc morē habeo ut quotiens cūq; ab apostolis. | —

f. 68 &iā hanc quorundam usurpationē. cautissime nunc exclusā; | Finit liber secundus | Incipit tertius | Tertium ad galathas | o paula & eustochium uolumen | hoc condimus⁴⁾. non ignari inbecillitatis | —

f. 70 Sed iam tempus est. ut reliqua persequamur; Currebatis| bene. quis uos impediuit ueritati ñ oboedire | Id quod nunc latinus posuit interpres. ueritati non oboedire; | in⁵⁾ greco scriptū. ē. THΔO. ΕΤΑΜΝΙΤΙΘΕΩΑΙ⁶⁾ in superiori | —

f. 97^b Ex quo ostendit. non posse idoten | respondere uerum esse quod dicitur. nisi intellexe|rūt quod dicitur⁷⁾; ||

HIERONYMUS in *Ezechiel.*

326. membr. 4. fol. 1—10 saec. XV, fol. 11 — 47 saec. XIII — XIV, fol. 48—80
saec. XV, fol. 81—247 saec. X.

f. 1 Incipit explanatio sancti Hieronimi presbiteri in iezekiel propheta⁸⁾ | initis⁹⁾ in ysaiam decem et octo explanationū uoluminibus ad Hiezechiel—plangit alphabeto | t¹⁰⁾ factū est in tricesimo —

¹⁾ XXVI 307 (Prologus) — ²⁾ ex quo — ³⁾ quo — ⁴⁾ eudimus — ⁵⁾ et in — ⁶⁾ τὴν ἀληθείαν μή πείθεσθαι — ⁷⁾ doceatur — ⁸⁾ comment. in Ezechielem prophetam — ⁹⁾ XXV 15 Finitis — ¹⁰⁾ et

f. 10^b Dicente domino saluatore. Ego in patre. et || f. 11 ρ
pat in me. hoc idem* significat ρ micheas. —

f. 46^b dein ¹⁾ uini austерitate compescuit. Dñs autē nr̄ alio unct' ≈ oleo. || f. 48 Dñs aū nr̄ alio unctus ē oleo. qđ n̄ dolorē uulnerū mitigaret. sed —

f. 80^b suo probari ²⁾ aduentu. Explicit | explanationum in iezechihel liber septimus. Incipit prolog in librū octauum || f. 81 Explicit liber vii Incipit liber octauus. | Quod ³⁾ aliis prosit in prophetas nostra dietatio — hoc habeat ⁴⁾ exordium. || f. 81^b Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis pone siue | offfirma ⁵⁾ —

f. 109^b quia idē. sermo utrumq; significat. | Explicit liber octauus Incipit liber nonus | Consequens erat filia eustochium ut pph&iam tyri —

f. 110 respir& in partibus. | Et factus est sermo dñi —

f. 130 infēptes ⁶⁾ excelsa posuerunt. Explicit explanationū | in hiezechihel liber nonus. incipit līb xmus | Vellem ut ante iam dixi pph&ias contra unam p̄uinctiā —

f. 150 qui p proph&am & uirum ecclesiasticū lucutus est | Undecimus in hiezechihel liber undecimus Incipit ximus | Trepidationem meam in explanatione templi hezechihel immo | —

f. 179 melius arbitrantes interim nihil quā parū dicere | Finit in hiezechihel liber undecimus Incipit ximus | Trepidationem meam in explanatione templi hezechihel immo | —

f. 201^b repperi ⁷⁾ quod absq; m̄sura & sapientia constitutum sit. | In hiezechihel finit liber duodecimus Incipit xim' | Tertius decimus explanationū in hezechihel liber seđs ē expositionis | —

f. 226 p̄uocantur dicentes ⁸⁾. Discite a me quia mitis sum & humilis corde | Finit liber in hiechihel xiii Incipit liber xiii | Quod in principio tēpli hiezechihelis debui dicere. Nunc p̄postero ordine | —

f. 247^b isdem discipulis repmittens ecce ego uobiscū sum usq; ad consumationem sc̄li. Amen ⁹⁾.

¹⁾ deinde — ²⁾ probarit — ³⁾ quid — ⁴⁾ habebit — ⁵⁾ obfirma
fol. 97 unten Sc̄i Remigii — ⁶⁾ interpretes — ⁷⁾ reperiri — ⁸⁾ discentis
— ⁹⁾ om.

HIERONYMUS *in Isaiam.*

321. membr. Grossquart. 2 col. foliorum 189. saec. X.

Vorsetzblatt (Rückseite) manu saec. XIV Explicit prologus | Incipit exposicio | domni iheronimi | presbiteri in libro¹⁾ isaie pphete¹⁾ | Visio²⁾ isaie filii | amos — partem | pph&ieus sermo pdixerit. Ergo isaias principaliter ||

f. 1³⁾ /////////////// ous⁴⁾ iuda & benia|min /////////// quae in samaria erant | & uocabantur ephraim & isr&l. & quas sub | otia⁵⁾ —

f. 9 ignis pabulum sit; Finit in | isaia uisio. I.⁶⁾ Incipit. II; sed non ē | finis libri | Uerbum quod uidit isaias filius amos —

f. 14 in narib; sicut & ceteri spirant homines | Explie lib. I. Incipit lib. secdus | Finito in isaia* primo uolumine. quod | —

f. 31^b congruere quae secuntur. | Explie lib secundus; incipit | liber tertius | Sufficit mihi uoluminum magnitudo | quae in explanatione isaiae —

f. 50 nunc | ad reliqua transeamus. Explicit liber | tertius. Incipit lib quartus | Inaequales dictamus explanatione⁷⁾ libros. & p diuer|sitate —

f. 62 pater clementissimus⁸⁾ | Incipit liber quintus | Plures anni sunt quod a sc̄ae memorię | uiro amabili ep̄o —

f. 87 absq; aquis ut cybo | augerent sitim | drei Zeilen Titel ausradirt || f. 87^b Onus uallis uisionis. Lxx licet non ha|beatur in hebraico⁹⁾. manifestius —

f. 94 ut ex supfluo non quesita dicta|rem. quique sita*¹⁰⁾ uix scripsi. | Explicit liber q̄ntus | Incipit liber sextus | Quod in precedenti uolumine | pollicitus sum ut sup fundam̄ta —

f. 109^b post paenitentiā | paruus & paup sit in malitia ≈¹¹⁾ septimus | liber idem iuxta anagogē secundus ē | —

f. 118^b qui¹²⁾ liberat eos de angustiis. || f. 119 Epistola. in esaiam | liber octauo | Sextus & septimus superiores | libri allegoriam quinti uoluminis —

¹⁾ Comment. in Isaiam prophetam — ²⁾ XXIV 21c — ³⁾ Unten: J. Joffridi — ⁴⁾ (tribu)bus — ⁵⁾ Ozia — ⁶⁾ cap. I — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ immolavit add. — ⁹⁾ Hebraeo — ¹⁰⁾ qui quaesita — ¹¹⁾ in mg. ≈ Incipit lib septimus — ¹²⁾ ?

f. 137 alterius prophetię habebit exordium Finitus in isaiam | explanationum lib. viii | Incipit liber nonus | Uariis molestiis occupati. explanationes in isaiam prophetam | —

f. 156 medullata ecclae sacra|menta contexere | Finitus in isaiam liber nonus | Incipit explanationum liber x | Decimus liber quem | nunc habemus in manibus. nono | —

f. 171^b & uxorum pulchritudinem desiderantes; | Finitus in isaiam | explanationum | liber decimus | Incipit undecimus | Difficile immo impossibile | est placere omnibus. —

f. 189 sed omnium uias rationesq; | & cursus creator sua maiestate | cognoscet¹⁾ Explicit lib. xi || f. 189^b saec. XI Passio Sce anastasie

5761. membr. fol. 2 col. foliorum 224. saec. IX—X.

f. 1 Liber sc̄ti. 86. columbani de bobio. | In xp̄i nomine ex|planatio in esaia | propheta libri xviii (add. m. s. XV) | sc̄i hieronimi presbiteri | incipit prologus | Expletis²⁾ longo uix tempore —

f. 1^b iam propositum persequamur;³⁾ | i Uisio esaię filii amos. quem (a ex e m. al.) uidit super iudam —

f. 11^b spiramen habere in naribus sicut & ceteri sp̄irant homines; Explicit liber. i. | Incipit liber. ii. in esaiā | Finito in isaiam primo uolumine. qđ | ut potui —

f. 24 huic sensui possint congruere quę secunt'; | Explicit liber. secundus: ii. || f. 24^b Incipit liber. iii. | in esaiam prophetam. | Sufficit mihi uoluminum magnitudo. —

f. 38 nunc ad reliqua transeamus; Explicit liber. tertius⁴⁾ | Incipit liber iii | Inaequales dictamus libros. | & pro diuersitate —

f. 47^b pater clementissimus immolauit; Explicit lib. iii.⁵⁾ Incipit liber quintus | Plures anni sunt. quod a sceā memoria uiro amabili ep̄o rogatus. | —

¹⁾ creatoris maiestate cognoscit — ²⁾ XXIV 17a — ³⁾ exsequamur —

⁴⁾ f. 37 zelus dñi exercituum faci& hoc; | in mg. exp̄li Lib. iii | hoc uer sieculo finito — ⁵⁾ f. 47^b magnus in medio tui sc̄es isrl. | in mg. in ista sententia finita lib. iii

f. 65^b qui quaesita uix scripsi; | Explicit liber. v. 1) || f. 66
Incipit explanatio | in esaia liber. vi. | Quod in præcedente²⁾ uolu-
mine | pollicitus sum —

f. 77^b paruuſ & | pauper sit in malitia; | Explicit liber. vi | In-
cipit lib. vii | Septimus liber id est (qui corr. m. al.)³⁾ iuxta |
ANNARRAIN⁴⁾ secundus est. immo ex|tremus. —

f. 91^b audeat (e in i) nouatianus. & ta|ceat; Explicit liber sep-
tim; vii. | Incipit liber octauus | Sextus et septimus superiores | libri.
allegoriam —

f. 102^b proph&iae hab&⁵⁾ | exhordiū; Finit lib viii; | Incipit liber
viii | Variis oecupati molestiis⁶⁾ expla|nationes —

f. 113^b medullata | ecclesiae sacraſta contexere; | Explicit
liber nonus viii. | Incipit liber decimus | Decimus liber qu*x⁷⁾ nunc
habe|mus in manib; —

f. 121^b uxo|rū pulchritudinē desiderantes; | Finit liber. x. dō
gratias amen || f. 122 Inciſ lib un|decimus. in eſaiā prophe|tam
| Difficille | immo | impossibile est placere omnibus. —

f. 132^b creatoris | magestate cognoscit. | Finit lib undeci|mus.
Inciſ xii. | Nullus tā | imperitus scriptor est | —

f. 143^b unus d̄s id est que⁸⁾ condiderit. | Finit lib duodeci-
mus | Incipit lib tertio deci⁹⁾ | Multi casus | opprimunt na|uigan-
tes —

f. 154^b indige|rem¹⁰⁾ misericordia dī. | Finit liber xiii. || f. 155
Inciſ liber | quartodecimus¹¹⁾ | Dñs qui respicit | terram & facit | eam
tremere | —

f. 166^b Quod enī | faciunt nesciunt. Expł. | in esaj. | Liber.
xiii || f. 167 Inciſ liber xv | in eſaiā prophet̄ | Crebro es|tobicum¹²⁾
dixisse me noui apostolos | —

f. 178^b ad isaiae referunt passionem, | Explicit. liber. xv. |
Inepit. liber. | xvi | Aegregia disertissimi oratoris sententia | —

f. 187^b Quod & hieremiae dicitur Ne occurrat | dñō ne ire
eius | *Der grösste Theil der Columne leer*¹³⁾

¹⁾ in mg. Finit lib. v in isto uerso — ²⁾ præcedenti — ³⁾ idem —
⁴⁾ anagogen — ⁵⁾ habebit — ⁶⁾ molestiis oecupati — ⁷⁾ quem — ⁸⁾ idemque —
⁹⁾ decimus tertius — ¹⁰⁾ indigere — ¹¹⁾ dee. quartus — ¹²⁾ Eusto-
chium — ¹³⁾ es fehlt nichts

f. 188 uelit resistere¹⁾. Indignationē. Ita prae|eibus —

f. 192^b p apostolos electi sunt ex isrl̄ | Explīc. lib. xvi. | Incepit liber | xvii. | Quantum²⁾ misteria septimus | —

f. 208 de cuius uentre fluunt aquae uiuentis | flumina; Explicit. liber. | xvn | Incepit lib in isaiam xviii | Duodeui|cesimo³⁾ (ee ex ei) in isaiam⁴⁾ Extremus liber | tu o⁵⁾ filia | eustho|chium | —

f. 224 mixtā | elemenciae sentenciam iudicis; finit. | Explanationum in isaiam | prophetam lib. xviii. | beati hieronimi p̄sbiteri. | amen. | Iste liber est monachoꝝ — sub nuꝝ. 86; (*in ras.*) ||

HIERONYMI breviarium in psalterio.

316. membr. fol. 2 col. foliorum 223. saec. IX-X.

f. 1 Incepit breuiarium | sc̄i hieronimi p̄b̄i | in psalterio⁶⁾ | Proxime⁷⁾ cum origenis. | psalterium. quod //nehiridion. ille uocabat — aut in psona xp̄i aut in psona ecclesiae aut in psona proph&ae | Beatus uir. qui non abiit in consilio impiorum. Quidam dicunt | hunc psalmum. quasi psationē | esse sp̄s sc̄i & ideo titulum | non habere. Alii in eo | quod pri+mus sit ordinis | sui habere principium. | —

f. 2 Et iter impiorū peribit. quam element̄ | non impii peribunt sed impi&as. | Quare fremerunt | gentes. & populi meditati sunt inania. Audacis ē | hunc psalmum. interptare | —

f. 222^b cl psalmus⁸⁾ tertii quinque|narii contin& sacramen-tum id est —

f. 223 fructibus his mereamur adiungi //entibus. Ipsi gloria & imperiū cum & dñō patre & sp̄ū | sc̄o & in cuncta secula seculorū aū | Explicit tractatus | psalmorum sc̄i hieronimi | p̄b̄i nūmō cl | Ego norbertus scripsi | acolitus ||

¹⁾ et add. — ²⁾ quanta — ³⁾ duodevicesimus — ⁴⁾ immo add. — ⁵⁾ tuo o — ⁶⁾ in psalmos — ⁷⁾ XXVI 821 — ⁸⁾ Alleluia. iste psalmus

ISIDORI *differentiae.*3321. membr. 8. foliorum 234. saec. VIII¹⁾.

f. 1^b + In nomine dī summi incipiūt | glossulas diuersarum rerū | nominibus seu uocabulis | per singulis litter*us | appellandis ab a usq; u | recapitulantes singulas per uocales et semi uocales et liquidis et | mutis recte per ordinem | consequentes | Abstrusa abscondita | abdicat alienat uel respuit | abactus ab actore motus | —

f. 3^b absurdum infimum ū. inconueniens | De a. et. c | Accola alienus cultor aut nouicius | acrocheria ligatura. articulorum. | acrementis ualidae mentis | —

f. 5 acoluthus subdiaconus | affatim abundae satis | de a. et d. | adimit tollit uel negat | —

. f. 16^b appulit applicuit | apopla scriptura || f. 17 burgos castra | bucerum uox. inepta | bucula bacca | brucus lucustas | bullantaes aquae exundant | bustantes funestantes. saepelientes | buceriae armenta | bursa corium | bullae ornamenta regalium puerorum u. equorū. ū camelorū | de .c. et. a. | Canit cantat | —

f. 163 de u. et. u. | Vuuleus pastor. bobum | — uulgo populi passim. ū. omnes. || f. 163^b leer || f. 164 Incp. synonima | *Acer*²⁾ | intentus | ueemens | atrox | concitatus | ardens | *Acuus* | asper | amarus | *Acutus* | *Sagax* | —

f. 169^b *mens* | animus | consilium | sententia | iudicium | propositum | ratio | census | facultates | copiam || f. 170 potestatem | condicionem | tempus | occasionem | *folgen grammaticalische Bemerkungen des 14. Jahrhunderts* || f. 170^b 171 *erloschen* || f. 171^b *leer* ||

f. 172 Incp. differentiae uerborū | hisidori iunioris | Plerunque ueteres | sermonum differentias distinguere — legentium subnotabi. + | Incp. de A. | Inter. aptum. et utilem (*m in ras. m. al.*) quit interest. | Aptum. ad tempus. utile ad (*in ras. m. al.*) perpetuum. —

f. 176^b Intr. agere. causam. et dicere quū. infē. ū. | quod agit. patronus. dicit. reus. p B | B Intr. Inf̄ benigitatem et bonitatem q ū. | Stoico ita definiunt —

1) Vgl. über diese Handschrift Arevalus Isidoriana iv 96, 46, sqq. f. 233^b: Ant. Pañormitae — 2) Das cursiv Gedruckte miniirt

f. 207^b Z | Int. zelum. et inuidiā qū. int. r̄. zelum | interdum. et in bonam partem accipi — protinus ipsum auctorem | rodet ex eruei. adq: animum | Inēp capl. d. nominib; ebreis | i de uariis. uocabulis | ii de expositione diuersarū rerū | iii de gentibus | iii de locis | v de fluminib; | vi de mensibus. | vii de sollemnitatib; | viii de idolis | viii de uestib; | x de abibus. ū. uolatilib; | xi de uestiis. ū. serpentib; | xii de ponderib; | xiii de mensuris | xiii de grecis. nominib; | Inēp. de nominib; ebreis | Adonai in latinum significat. dñs | Sabaoth exercituū. ū. uirtutū | —

f. 220 tropologia moralis intelligentiā. | parabola similitudo | * Inēp orthografia. | A asper. a. sola | scritur | Arena. p h. et a. scib. | Aurit. p. a. et u. scrib. | id. aqualeuat | —

f. 220^b per. B. | Birtus. boluntas. bita | uel. issimilia q; seriū uiant. omni modo reieienda sunt | et p u. seriuenda sunt | —

f. 223 (per. z) | zenon. et cetera | siui similia nomina | scriū. est enim. z. | greca littera. duplex quia brebis est. | It. alia orthografia. | Religio dieitur ideo | quod animas reliquit ad cultū diuinū | —

f. 226 y. et z. litteris | sola greca. nomina. seriuenda. sunt. | Nā cū iustitia so|nū. z littera ex|primat tamen q̄ia | latinū est p. t. serū. | sic. militia. malitia | nequitia et cetera similia. in dubiis quoq; uerbis consuetudo ueterum | erat. ut cū eadem | littera aliū intellectū correpta. | aliū producta habuere longe syllabe | apicē adponebant. | ut puta populus. | arbor // | an hominū multitudo nē apice distinguebantur. sic et uiri littere consonantes | geminabantur. sic ilicū supponebant | ut cella. serra. asseres. | ueteres enim non | dupliceabant litteras | sed supra sicilicus ad|ponebant. qua nota | admoneuantur lector geminandā | esse litteram | Explicit ||

f. 226^b * Inēp. curiosum urbis (*Ceras.*) | urbis romae. regionum. | xiii. cū brebiariis suis. | Regio prima. porta. capena. continet haedem. honoris. —

f. 227^b (regio xiii) continet. pedes xxxiii | Bibliothecce. xxviii —

f. 228^b ciminia. horū brebiarium. | Capitolia. ii. circi. ii. — p totam | urbem ccc. explicit ||

f. 228 Alia

talentū

que fiunt.

Una + q; latine

Argenteus. ¹⁾ hab̄. ut quidam dicitur dragma. i. | id est. siliquas decem. et octo. | Alia. ratio de mensuris. | Corus hab̄. modios. xxx. Metreta. hab̄ | sextarios centum. Batus hab̄ anfora. i. | —
 f. 228^b quadragesima octaba. pars sextarii. | —
 f. 229^b Alia ratio. de diebus. | Dies est solis. horientis. praesentig etc. | Interrogationes et respon|siones. uerissimas. | —
 f. 230 Ratio de nocte
 f. 231 de ebdomada. est septimana. | Interrogatio. de mensib;
 f. 232^b de concordia mensuū | mensura pedum horarū. dierū p sin|gulos menses
 f. 233 de annis
 de tempore
 f. 233^b de bisextus
 f. 234 alia ratio | Simili modo rationem. rem. p xv dies — horas nox xviii. et dies.

ISIDORI *etymologiae.*

3763. membr. 4. 2 col. foliorum 78. saec. VIII—IX^{2).}

f. 1³⁾ Liber sc̄ti 104. columbani de bobio | Tractatus ysidorii ethimologia⁹ | + domino⁴) meo | & dī seruo braulioni aepescopo | isidorus omni⁵) desiderio desiderauit | — coneedit | et manu sua ora pro nobis beatissime dominae & frater | domino⁶) et ue|ræ domino xp̄ique electo isidoro | aepiscoporū summo braulio seruus inutilis seruorū⁷) dī. | O piae dominę | —

f. 1^b maercescens⁸). | domino⁹) et dī seruo | braulioni ep̄o. isidorus quia te in|colomem —

¹⁾ f. 228 und 234 stark besehädigt — ²⁾ Palimpsest der von Vercellone herausgegebenen Bibelübersetzung. Ein anderes Fragment derselben Handschrift in Wolfenbüttel. Vergl. über diese Handschrift Arevalus Isidorianus IV 91, 11 sq. — ³⁾ Unten m. s. x: Obtulit hunc librum boniprandus mente libenti | Columbē eximio patri qui legeris ergo. | Die ueniam largire dī meritumq: repende | — ⁴⁾ (ep. Isidori Braulioni episcopo) — ⁵⁾ LXXXIII 908 — ⁶⁾ (ep. Braul. episcopi Isidoro) meo add. — ⁷⁾ sanctorum — ⁸⁾ marcescens — ⁹⁾ (ep. Isidori Braulioni episcopo) meo add.

f. 2 recipiam & manu sā. ora | pro nobis beatissime domine | domino¹⁾ meo | & uere dñō xp̄ique electo isido|ro episcoporū summo. braulio seruus inutilis. sēorū dī | Sol& repleri laetitia —

f. 4^b inlustrari mere|amur. amen²⁾ dō. | domino³⁾ meo | et dī seruo | braulio ep̄o ysidorus | tuae sc̄itatis epistulae me in urbe toll&ana⁴⁾ —

f. 5 remittantur facinora⁵⁾. | Explicit epistola | ysiduri ad braulium ep̄m | Ineipiunt. libri. | ysidori. spallensis. epi ad braulium c̄esar. augus|tanum ep̄m. | uel ad sesibutū | suū scilicet dn̄m | et filium⁶⁾ | En.⁷⁾ uobis⁸⁾ sieut pol|licitus — stilo maiorū | + haec sunt. capitulo libri primi. i.e. de disciplina & arte —

f. 5^b xxiii⁹⁾ de ¹⁰⁾istoria. | Expliciunt capitulo libri primi. | Disciplina¹⁰⁾ a discendo nomen accepit —

f. 27 (xxv)¹¹⁾ quia | contra naturam sunt. | etymologiarum | liber primus explt. | Inept capitula libri | secundi. | i de rhetoricae & eius¹²⁾ nomine | —

f. 27^b xxi de figuris uerborū & sententiarū | xxii De rhetorica eius nomine¹³⁾ sic | Explt. capitula. | incept. lib. secds.¹⁴⁾ | Rethorica est bene | discendi sententia¹⁵⁾ —

f. 43 lippido¹⁶⁾ | hie¹⁷⁾ ergo legit non legit tertium nihil | hab& | Explt. lib. secundū | incept. liber. tertius. | Pr̄fatio. de. iii. sequentibus disciplinis¹⁸⁾ | de mathematica¹⁹⁾ | Mathematica latine dicitur doctrinalis | scientia —

f. 45^b conpetenter possint ostendi. | i Prima arthimeahimētia. sic²⁰⁾ | — xi quod numeri infiniti existunt | i. Arithmetica est disciplina numeroř | —

f. 50 & omnes infiniti sunt | De²¹⁾ inuentoribus geometræae²²⁾ et uocabolo eius | Geometrica est²³⁾ disciplina quae²⁴⁾ primū | ab egyptiis reperta dicitur —

f. 55^b eleuatione | et positione | i De²⁵⁾ astronomiae nomine —

¹⁾ (ep. Braulionis episcopi Isidoro) — ²⁾ om. — ³⁾ (ep. Isidori Braul. episcopo) — ⁴⁾ Toletana — ⁵⁾ Item manu sua. Ora — frater add. — ⁶⁾ Dominō meo et dei servo Braul. episcopo Isidorus — ⁷⁾ LXXXII 73 — ⁸⁾ tibi — ⁹⁾ xli — ¹⁰⁾ (De grammatica. i de disciplina et arte) — ¹¹⁾ xliv — ¹²⁾ de rhetorica eiusque — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ de rhetorica et dialectica — ¹⁵⁾ scientia — ¹⁶⁾ (cap. xxxi) lippitudo — ¹⁷⁾ hoc — ¹⁸⁾ de quatuor disciplinis mathematicis. Praefatio — ¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ cap. i de vocabulo arithmeticæae disciplinæ — ²¹⁾ (De geometria) — ²²⁾ geometriæae inventoribus — ²³⁾ geometriæae — ²⁴⁾ om. — ²⁵⁾ (De astronomia)

f. 56 **XLVII** De numinibus stillar̄¹⁾ quibus ex causis | nomina acciperunt²⁾ | i De astronomiae nomine | Astronomia est astrōlex quae cursu³⁾ sider̄⁴⁾ | —

f. 63^b **XVI**⁵⁾ et in superna contemplatione attollat⁶⁾. | Explicit liber. iii.⁷⁾ | Incipit liber quintus⁸⁾. | i de legibus — **XXVIII**⁹⁾ de poenis in legibus constitutis | i de legibus¹⁰⁾ | Moyses gentis¹¹⁾ aebreiae. primus omnium | —

f. 71^b (**XXVIII.**) per naturam concessum est¹²⁾ Expl̄t. lib. | quintus. Inept. lib. vi¹³⁾ | i De medicina — **xii** De odoribus & unguentis | **xiii** De medicina¹⁴⁾ | i. de medicina | Medicina est quae corporis uel | tu&ur uel restaurat salu|tem. —

f. 77^b (**XIII**) ita per istam¹⁵⁾ corpus curatur. | Expl̄t. de medicina. lib. | vi. Incipit de temporib⁹. liber. vii. | i. De cronicē uocabulo. | — **xii.** de discriptione¹⁶⁾ tempor⁹ | i de cronicæ uocabulo | Crónica grece dicitur¹⁷⁾. latine temp̄or⁹ —

f. 78^b quando iam nox uenit ut unus | quisq.¹⁸⁾

5764. membr. 8. foliorum 192. saec. IX—X¹⁹⁾.

f. 1^b Esidori aethimologiarū | libri octau. Incipiunt capitula de **seis** scripturis; | i de nouo & u&eri testamento. | —

f. 2^b **LVI** de impositione manus pontificis; || f. 3 Liber sc̄ti .101. columbanij de bobio | i De nouo et ueteri²⁰⁾ testam̄to | Uetus²¹⁾ testamentum ideo | dicitur quia ueniente nouo | cessavit. —

¹⁾ LXXI de nominibus stellarum — ²⁾ acceperunt — ³⁾ cursus — ⁴⁾ f. 59^b unten manu saec. VIII—IX: geon gean gain māl mel māl leac lūc oleo τ ob uno — ⁵⁾ LXXI — ⁶⁾ collocaret — ⁷⁾ iii — ⁸⁾ de legibus et temporibus — ⁹⁾ XXVIII — ¹⁰⁾ de auctoribus legum — ¹¹⁾ genti — ¹²⁾ Die Capitel de temporibus (XXVIII—XXXIX) folgen als lib. vii — ¹³⁾ iv de medicina — ¹⁴⁾ de initio medicinae — ¹⁵⁾ hanc — ¹⁶⁾ discretione — ¹⁷⁾ quae add. — ¹⁸⁾ Die Hälfte des Blattes fehlt — ¹⁹⁾ Vorne und hinten je ein Pergamentblatt mit Fragmenten des Sulpicius Severus saec. VII—VIII. Die Varianten wurden seiner Zeit Halm mitgetheilt. — Vergl. über diese Handschrift Arevalus Isidoriana IV 98, 13 sqq. — ²⁰⁾ veteri et novo — ²¹⁾ Isid. etymol. vi de libris et officiis ecclesiasticis LXXXII 229

f. 70 (lvi De impositione manus pontificis¹⁾). ysidorus.) benedicta corpora libens | a patre descendit; ||

f. 71^b i De disciplina & arte —

f. 73 lxxxiii d&rumpis.

*lxxxiii descriptio prouintiarum | italicarum.

f. 73^b i. de²⁾ disciplina *** et arte. | Disciplina³⁾ a discendo nomen accepit. ut⁴⁾ & | —

f. 152^b lxxxiii descriptio⁵⁾ prouintiarum ita: | Prima igitur italiae prouincia uenetia | appellatur. Uen&ia enim n̄ solum in pau|cis insulis quas nunc uenetias dicimus con|stat. sed eius terminus a panoniae finibus | usque addam fluuium protelatur. probatur hoc annalibus libris in quibus pergamini ciuitas esse legitur ueneciarum| —

f. 150^b fuciens intra eam inueniss& latebram || f. 151 leer ||

f. 151^b de⁶⁾ homine et partibus eius. | Natura⁷⁾ dicta eo⁸⁾ quod nasci aliquid faciat. —

f. 179 nam humare obruere dicimus. hoc | ē humo * iniucere⁹⁾;

|| f. 179^b leer ||

f. 180 Philosophi¹⁰⁾ greca (cae man. al. corr.) appellantur¹¹⁾ qui | latine amatores sapientiae interpr&antur. —

f. 185 metus¹²⁾ diabolicae ruinae atque | exemplum humilitatis xp̄i. || f. 185^b de quattuor uirtutibus sci gregorii in ezechiel | homilia tertia parte prima | Et¹³⁾ manus hominis sub pennis eorū in quattuor | —

f. 186 cuius seruare | moderamina ignora¹⁴⁾; | de octo uitiis¹⁵⁾ | Octo¹⁶⁾ sunt principalia uitia¹⁷⁾ quae humanum | infestant genus¹⁸⁾. —

f. 186^b (viii) blasphemiae¹⁹⁾ murmuratio²⁰⁾ detractio²¹⁾ | ypo-cratis. de minor uirtutibus | Prudentia²²⁾ est in rebus quę discernuntur | a bonis mala — sua queque distribuit. | —

¹⁾ de ecclesiasticis officiis ii 27 de manuum impositione vel confirmatione LXXXIII 824, abweichend — ²⁾ (Etymol. i de grammatica) — ³⁾ LXXXII 73 — ⁴⁾ unde — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Etym. xi de homine et portentis. — ⁷⁾ LXXXII 397 — ⁸⁾ ab eo — ⁹⁾ iniucere. v 2 — ¹⁰⁾ Etym. viii 6 de philos. gentium l. e. 305 — ¹¹⁾ Graeca appellatione vocantur — ¹²⁾ ? — ¹³⁾ (Gregorii M. homilia in Ezechiel. i 47) LXXVI 808 d — ¹⁴⁾ ignorat l. e. 809 b — ¹⁵⁾ Eutropii ep. ad Petrum papam de octo vitiis — ¹⁶⁾ LXXX 9 d — ¹⁷⁾ vitia principalia — ¹⁸⁾ genus infestant — ¹⁹⁾ blasphemia — ²⁰⁾ atque add. — ²¹⁾ l. e. 12 d — ²²⁾ ?

f. 187 Philosophia trifaria primo diuiditur | id In theoricam.
practicam. & loicā; sed | —

f. 189 laudatur a dñō; | Tria igitur uolumina ecclēsia dī a sa-
lomo|ne —

f. 191 ad scientiam pfectorum. | de ¹⁾ septem regulis legis ²⁾.
ysidori add. man. al. | Septem ³⁾ esse inter ceteras regulas locu-
tio|num —

f. 192^b (sexta regula) ex pl&is omnibus operib; dum dñm dicit ⁴⁾ |

ISIDORUS *de officiis ecclesiasticis.*

576^a. membr. 4. foliorum 36. saec. VII—VIII ⁵⁾.

f. 1. Liber sc̄ti .106. columbani de bobio | Incēpt lib. II. sci
ysidori. | de minist̄is ecclēsiasticis ⁶⁾ (m. s. xv.) | Quām ⁷⁾ originis ⁸⁾
causas officiorum — ordine persequimur ⁹⁾; | Incipiunt capitula;
| i De clericis. —

f. 1^b xxvi ¹⁰⁾ De manus ¹¹⁾ in positione. uel confirmatione; | i De
clericis. | Itaq: omnes. qui in ecclēsiasticis | ministeriis ¹²⁾ gra-
dibus ordinati | —

f. 3^b (iii) prolisq: ¹³⁾ | bifformis (corr.). quorū quidem ¹⁴⁾. || f. 4
quod (corr.) ¹⁵⁾ loco contemplari oportit (corr.) | aaron —

f. 5^b apostoli. in latinam linguam (corr.) missi interpretan-
tur; ¹⁶⁾ || f. 6 (vii) si ¹⁷⁾ quis sine crimine est. unius | uxoris virum.
filios habentē ¹⁸⁾. | —

f. 36^b (xviii ¹⁹⁾ De coniugatis) viris suis seruant ²⁰⁾. communi
lege naturae seruatur. ergo lex naturae ²¹⁾ ||

JOSEPHI *historiae.*

1992. membr. fol. foliorum 172. saec. X.

f. 1 Historiaru iosephi. libri numero. vii. | Liber primus incipit
feliciter. | Quoniam bellum quod cū populo romano gessere —

¹⁾ Isidori sentent. i 49 — ²⁾ om. — ³⁾ LXXXIII 581 a — ⁴⁾ l. e.
583 d — ⁵⁾ Vgl. über diese Handſchrift Arevalus Isidoriana iv 98, 20 —
⁶⁾ de ecclēsiasticis officiis lib. II de origine ministrorum — ⁷⁾ LXXXIII 777 —
⁸⁾ origines et — ⁹⁾ prosequamur — ¹⁰⁾ xxvii — ¹¹⁾ manuum — ¹²⁾ ec-
clēsiastici ministerii — ¹³⁾ prolesque — ¹⁴⁾ l. e. 779 b — ¹⁵⁾ l. e. 781 b.
Ein Blatt fehlt — ¹⁶⁾ l. e. 782 b — ¹⁷⁾ l. e. 787 e. Ein Blatt fehlt —
¹⁸⁾ habens — ¹⁹⁾ xx — ²⁰⁾ serviant viris suis — ²¹⁾ l. e. 814 b

f. 3 quo capitula | sunt digesta. Incipit liber primus. | Cum potentes iudeorū inter se dissiđent —

f. 47^b in castellū heroden. ibiq; sedm ipsi' regis mandata sepultū ē. | Fl̄ Josephi liber primus explicet: | Incipit liber secundus. | Et herodis quidem hic finis fuit. turbarū autē —

f. 83^b Et idumeae quidem res ita se habebant. | Fl̄ Josippi | liber secundus explicet; | Incipit liber tertius; || f. 84 Nero autem ubi res apud iudeam non prospere | —

f. 100^b capti sunt sexto iduum | septembriū die. Fl̄ Josippi liber tertius explicet. | Incipit liber quartus. | Quicunq; autem iudei iota patis excisis | —

f. 111^b tantū licuiss& uitiis flentem | Fl̄ Josippi liber quartus explicet. Incipit liber quintus. | Anano quidem et hiesu eiusmodi fiuis euenit. | —

f. 122 decreto apd se alias militū copias congregare. | Fl̄ Josippi liber quintus explicet. | Incipit liber sextus. | Titus quidem ad eum | modū quē pdiximus emensā ultra aegyptū ad syriam | —

f. 141 quod iam et ipsis aderat et ciuitati. Fl̄ Josippi liber sextus explicet. | Incipit liber septimus. | Clades quidem hierosolimorū in peius quotidie | —

f. 170^b quod eorū solum per oīnia que scripsi | habuerint conjecturam. Feliciter iosippi liber septim' | explicet; ||

f. 171 Josephus mathiē filius ex hierosolimis sacerdos a uespasiano — uocabulū non deficit. Expl. |

f. 171^b Anno dominicē incarnationis octingentesimo. LXX.^{mo} iii. | Rex Karolus andecauensē obsedit urbē. Nanque | norhmanni postq irobertū andecauensiū & ramnulſū pietauensiū comitē & alios multos generosę styrpis uiros | qui patrię terminos armis tuebant. deo habitantib; terrę | aduersante occiderunt. eū nemo inueniretur qui eorum | uiolentiae resisteret — f. 172 in eodē loco manentes. multo peiora & inmañiora quā antea ppetrarunt. Eodem anno inestimabilis | locustarū multitudo ab oriente pene puastauit galliam. ||

LEONIS MAGNI et aliorum sermones.

3835. membr. 4. 2 col. foliorum 329. saec. VIII—IX.

f. 1 + Incep̄ sermo | sc̄i Leonis p̄p | de passione dñi n̄i ih̄u x̄pi ¹⁾
 | Sacramentū ²⁾ | diꝝ dñiae pas|sionis quam | dñs ih̄s dī fili|us pro
 huma|ni generis sa|lute suscep|pit. —

f. 3^b credimus quod loq̄amur. per dñm n̄m | ih̄m x̄pm cui est
 ho|nor et gloria. in s̄ecula s̄eculorum amen | + It̄ se|r. sc̄i Leonis.
 de | passione dñi ³⁾ || f. 4 Exigit ⁴⁾ —

f. 5^b peruenire mereamur. | per ih̄m — amen explicit | +
 It̄ se|r. sc̄i Leonis de | passione dñi ⁵⁾ m | m Inter ⁶⁾ omnia d'd'. |
 ope|ra misericordie dī | —

f. 8^b promit|timus impleamus. | per eundem ⁷⁾ dñm n̄m | — amen
 | + It̄ se|r. sc̄i Leonis de | passione dñi ⁸⁾ | m | m Expectationi ⁹⁾
 ues|trae d'd'. quod | debetur dño largiente reddendū | est —

f. 11 sibi seruentium non | reliquit. cui est etc. amen | +
 It̄ se|r. sc̄i. leonis de | passione dñi ¹⁰⁾ | v Creator ¹¹⁾ et dñs re|rum
 omnium ¹²⁾ || —

f. 13^b promittimus | impleamus per eundem — amen. | +
 It̄ se|r. sc̄i. leonis de | passione dñi ¹³⁾ vi | Sponsionis ¹⁴⁾ nos|trae
 memores | d' d' sc̄itati ues|trae reddimus —

f. 16 omnia nobis dona|bit. qui uiuit — amen | + It̄ se|r. sc̄i. Leonis de | passione dñi ¹⁵⁾ vii | Seio ¹⁶⁾ quidem d'd' pas|chale festum tam | sublimis esse || —

f. 20 tribuat facul|tatem per ¹⁷⁾ ih̄m — amen | + It̄ se|r. sc̄i. Leonis de | passione dñi. ¹⁸⁾ viii | Sermone ¹⁹⁾ proximo d'd' ²⁰⁾ his ²¹⁾
 que conpre|hensionem —

¹⁾ domini — Christi om. i. Habitus dominico die add. — ²⁾ Leonis Magni sermo LII LIV 313e — ³⁾ ii. Habitus feria quarta add. — ⁴⁾ Leonis M. sermo LIII l. e. 317a — ⁵⁾ Habitus dominico die add. — ⁶⁾ Leonis M. sermo LIV l. e. 319 a — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ feria quarta add. — ⁹⁾ Leonis M. sermo LV l. e. 322 e — ¹⁰⁾ die dominica habitus. — ¹¹⁾ Leonis M. sermo LVI l. e. 326 a — ¹²⁾ omnium rerum — ¹³⁾ feria quarta add. — ¹⁴⁾ Leonis M. sermo LVII l. e. 328 e — ¹⁵⁾ Habitus die dominico — ¹⁶⁾ Leonis M. sermo LVIII l. e. 332 a — ¹⁷⁾ dominum nostrum — ¹⁸⁾ feria quarta habitus — ¹⁹⁾ Leonis M. sermo LIX l. e. 337 b — ²⁰⁾ decursis dilectissimi ser. prox. — ²¹⁾ iis

f. 23^b esse participes. per | dñm — amen. ¹⁾ explicit. | + It.
seř. sc̄i leonis de | passione dñi viii | Sacramentum ²⁾ d'd' dñicae
passionis in salutem | humani generis | ante tempora | —

f. 26^b suppli|cio non timeret per | ih̄m — amen | + It. seř. sc̄i.
Leonis de | passione dñi x | Cum ³⁾ multis mo|dis d'd'. iudaica | im-
pietas labo|raret. ut causā | —

f. 29 p̄paremur adiubante | dño nostro ih̄u x̄po | qui uiuit ⁴⁾
— amen | Expliciunt sermones | Sc̄i Leonis papae de pas|sione dñi
ñi ih̄u x̄pi | numerum. decem ||

f. 29^b + In̄c. seř. sc̄i hieroni|mi eras. m. rec.: aūḡstini | in uigilia
osanne | Postquam ⁵⁾ dñs | quadriduanū | mortuum sus|citauit
stupentib; | —

f. 32 fu|erant crediturae | man. s. XV add.: Uñ p̄dictū est. exul-
tare sup celos d̄s et sup om̄em tr̄a ḡlam tuā | Explicit. || f. 32^b + It.
in̄c. seř. sc̄i auḡ de | u feria passionis dñice | In ⁶⁾ hodiernum conui-
uium | qui sollemni frequentia con|uenistis —

f. 35^b c̄elestib; tri|umphemus per ih̄m | etc. — amen | + It. seř.
sc̄i. aug. de fal|so amico. et de. v. feř | passionis dñicae | xiii
ii | Protector ⁷⁾ om|nium. et nu|tritor sp̄s | s̄es. qui cupit | —

f. 38 in omnib; pro|tectorem. qui uiuit | — amen | + It. seř.
sc̄i. aug. de v. ⁸⁾ | passionis dñicae | xiii iii | Fecundum ⁹⁾ saluta|ris
propositi mu|nus. et sp̄italis re|medii saeramentum. | —

f. 39^b paenitentię reseca|uit. per iřm xpm dñm | — amen | Ex-
plicit | + In̄c. omelia beati | iohannis. chrysosto|mi de. v. fr̄. pas-
sionis. || xv iii | Paucis ¹⁰⁾ hodie | necessariū | est tractare | uobis-
cum. | et ideo paucis —

f. 41^b supra | caput effudit v | Grandem ¹¹⁾ fidem mul|tam re-
uerentiam | —

f. 43^b cupiditatum no|minat. vi | Quid ¹²⁾ mihi uultis dare | et
ego uobis trado | eum —

¹⁾ qui cum patre — amen — ²⁾ Leonis M. sermo LX l. e. 342 c — ³⁾ Le-
onis M. sermo LXI l. e. 346 a — ⁴⁾ cum patre et sancto spiritu vivit — ⁵⁾ ? —
⁶⁾ ? f. 32^b. 33. 33^b manu saec. ix — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ feria add. — ⁹⁾ Mai PNB i
59 — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ ?

f. 45^b sua sponte con|cepit. vii | Ubi ¹⁾ uis paremus ti|bi man|dueare pas|cha. —

f. 47^b remis|sione peccatorum | + viii | Et ²⁾ praesens iudas erat | ista x̄po dicente. Iste | —

ibid. accedamus ad mensā | x̄pi. cūm quo patri om|nis gloria — amen. Explicit. | f. 50 + It. ser̄. sci. ambrosii. | de. v. fēr. passionis | xvi viii | Judas ³⁾ osculo filium | hominis tradis. mag|na diuinę —

f. 51 pro om|nib; prophetatur. ih̄s x̄ps dñs noster | Explici|unt sermones | de. v. fēr. passionis. | num̄. v. perlectiones | viii || f. 51^b + In̄c. ser̄. sci. auḡ. de. vi. | fēr. passionis dñicae; | xvii (*Cin ras.*) i | Euangelice ⁴⁾ seri|es lectionis qua | per ordinem | pa|ssionis dñicę glori|am didicistis. credo | —

f. 54 et rediuiua corpora | dñm agnouerunt | Explicit + xviii + It. ser̄. sci. auḡ. de. vi. fēr. | ii | Sufficit ⁵⁾ quidem ff kk. ad testimo|nium uenerandę | —

f. 55^b ecclesię congre|garet | + It. sēr. sci. auḡ. de fēr vi | xviii iii | Posteaquam ⁶⁾ uir|ginei partus | orbe toto mi|raculum cae|leste res|plenduit. —

f. 58 ipso x̄po | satisfaciēte respon|deat Explicit | + It. sēr̄. ci. auḡ. de. vi. fēr. | xx iii | Proxime ⁷⁾ cum | dñice passio|nis multas | et aceruas | —

f. 61 poterit aperire trac|tatus. Explicit | + It. sēr. sci. auḡ. d̄ latro|ne. in. vi. fēr. passionis | xxii v | Lectio ⁸⁾ euangeli do|cet nos quemam|modum multis | —

f. 63^b latro mereretur | in paradiso ⁹⁾ | + It. in̄c. sēr. sci. iohan|nis chrysostomi | de cruce et latrone | in. vi. fēr. passionis ¹⁰⁾ | xxii vi | Hodierna ¹¹⁾ die nos|ter dñs ¹²⁾ pepen|dit in cruce —

f. 67 memor esto mei dñe | in regno tuo ¹³⁾ vii | + Nec ¹⁴⁾ tran|sitorię istum | praetereamus latro|nem —

f. 70 cum cruce ueniet | requiramus. viii | Non ¹⁵⁾ [enim] hanc ques|tionem aliquando | —

¹⁾ ? — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ Mai PNB i 60 — ⁵⁾ l. e. 63 — ⁶⁾ l. e. 64 — ⁷⁾ l. e. 66 — ⁸⁾ l. e. 69 — ⁹⁾ in paradisum — ¹⁰⁾ Aug. app. sermo clv de passione domini vi seu de cruce et latrone — ¹¹⁾ XXXIX 2047 — ¹²⁾ domi|nus noster — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ ? — ¹⁵⁾ ?

f. 73^b s̄eculorum | amen | + It. sēr. sc̄i. iōha. chry|sostomi. de
cruce | feria. vi. 1) | cxxiii viii Hodie²⁾ incipiamus k̄k de crueis |
tropeo³⁾ —

f. 77^b s̄eculorum | amen || f. 78 + Expliciunt. sēr. sc̄i. auḡ. et
sc̄i. iohannis. chrysostomi de. vi. sēr. passionis. | num̄. vii. per. lect̄.
viii | + In̄e. sēr. sc̄i. iōh. chry|sostomi. de cruce dñi|cā. in sabbato
s̄eo | cxxiii i | Quid⁴⁾ dicam. quid | loquar. quid uo|bis nomen
in po|nam. —

f. 79^b agricola | deputabor ii | Tunc⁵⁾ enim beatus sū | quando
in aures audientium loquor. —

f. 80^b li|beremur ex ipsa iii | Talem⁶⁾ enim habe|mus dñi —

f. 82^b factum est | iii | Uides⁷⁾ qm̄ hic est qui | uerbo
cēlum —

f. 84 saeculorum amen | explicit | + It. in̄c. sēr. sc̄i. iohān. |
chrysostomi. in iōh. | euang. et in sabbato s̄eo | xx v | Uerbum⁸⁾
caro | factum est | et habitauit | in nobis. —

f. 86^b s̄eculorum amē | It. sēr. sc̄i. auḡ. de passione dñi. et
latrone. in sabbato s̄eo | cxxvi vi | Audiat⁹⁾ in praesenti dilectio
uestra ff. | —

f. 89 eius humilitas | patientiae expl | + It. sēr. sc̄i. auḡ. de ligno
| crucis. et de latrone | in sabbato s̄eo | cxxvii vii | Fratres¹⁰⁾ caris-
simi | in primordio ex uir|ginis terrē limo —

f. 92 s̄eculorum amen | explicit | + It. sēr. sc̄i. auḡ. de sab-
bato paschae¹¹⁾ | cxxviii viii | Scimus.¹²⁾ ff. et si|de firmissima | re-
tinemus. | —

f. 93 s̄eculo|rūm amen | Explicit | + It. sēr. sc̄i. auḡ. de sab-
bato paschae¹³⁾ | cxxviii viii | Exulta¹⁴⁾ caelum et | in lētitia esto |
terra —

f. 95 s̄eculorum amen | Expliciunt sermones sc̄i. | iōh. chry-
sostomi. et sc̄i. | auḡ. epīsc. et cōf. num̄. | sex. in sabbato paschae |
lectiones. viii | + In̄e. sēr. sc̄i. auḡ. de re|surrectione dñi ii. ih̄u |

¹⁾ Aug. sermo de passione domini — ²⁾ Mai PNB 156 — ³⁾ trophaeo —
⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ Mai PNB 170 — ¹¹⁾ Aug.
sermo ccxx in vigiliis paschae ii — ¹²⁾ XXXVIII 1089 — ¹³⁾ Hieronymi
ep. xxvi seu sermo de resurrectione domini — ¹⁴⁾ XXX 215

xpi. in pascha¹⁾ | cxxx i | Fratres.²⁾ Kni quam | speciosa et grata
| hodie eccl^{esi}a nobis enituit. —

f. 97 ad xpi ele|mentiam expl | + It. ser. sei. aug. in paſc. |
cxxxii ii | Maria³⁾ ueniens ad | xpi dñi monume|tum || —

f. 99 mater catholica ec|clesia expl | + It. ser. sei. aug. de re|
surreetione dñi. | in pascha | cxxxiiii iii | Una⁴⁾ sabbati ait | euange|
lista | uenit maria magdalene —

f. 100^b iam sufficit | mihi ex̄pl. | + It. ser. sei. aug.⁵⁾ in pas|
cha | cxxxiii iii | De⁶⁾ resurrecti|one dñi n̄i.⁷⁾ qā|tum ualemus |
lingua —

f. 102 quam pe|nitentiam peccatoris. Explicit | + It. ser. sei. aug.⁸⁾ in paſc. |
cxxxiii v | Post⁸⁾ custodias | saeuas. et uincula
dura. —

f. 103 cum | in celo fuerit caro | mea. Expl | + It. ser. sei. au|
gustini. in pascha.⁹⁾ | cxxxvi vi | Sieut¹⁰⁾ audistis | praedieari
dñm | xpm quia in pri|cipio erat uerbum. —

f. 105^b dis|putandum est | + It. ser. sei. aug. in paſc. | cxxxvi
vii | Dñi¹¹⁾ resurrectio | induxit mundo || —

f. 106 pro eruditio|nibus animarum | dedit dñs ds | Explicit ||
f. 106^b + It. ser. sei. augus|tini. de pascha¹²⁾ | cxxxvii viii | Sieut¹³⁾
dñō dō¹⁴⁾ nō | cantauimus | ita illo adiubā|te faciamus | —

107 in cordib; ues|tris. Explicit | + It. ser. sei. aug. | de pas|
cha¹⁵⁾ | cxxxviii viii | Licet¹⁶⁾ omnes sollem|nitates d'd'. que in
ec|clesiis —

f. 108^b saecu|lorum amen | + In̄. ser. sei. aug. de | ospitalitate
in | sc̄o paschae.¹⁷⁾ fer. ii.¹⁸⁾ | cxxxviii i | Fratres¹⁹⁾ kk. ospes | in
terra esse uoluit dñs caeli . —

f. 111^b cum uiderint gaude|bunt explicit | + It. ser. sei. aug. d̄
se|cunda fer. paschae²⁰⁾ | xl ii | Haesterno²¹⁾ die | id est nocte | lecta
est ex | euangelio —

¹⁾ nostri — pascha om. — ²⁾ Mai PNB i 344 — ³⁾ l. e. 75 — ⁴⁾ ? —
⁵⁾ de resurreetione add. — ⁶⁾ l. e. 76. — ⁷⁾ Jesu Christi add. — ⁸⁾ l. e.
77 — ⁹⁾ die paschae — ¹⁰⁾ XXXVIII 1098 Sie — ¹¹⁾ Mai PNB i 79 — ¹²⁾ in
diebus paschalibus — ¹³⁾ XXXVIII 1103 — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ Leonis (?) sermo
de resurreetione domini — ¹⁶⁾ Leonis M. opp. app. LIV 495 — ¹⁷⁾ pascha
— ¹⁸⁾ fer. ii. om. — ¹⁹⁾ Mai PNB i 80 — ²⁰⁾ in diebus paschalibus —
²¹⁾ XXXVIII 1117

113^b iusti aū in uitā aeter|nā¹⁾) Explicit | + It. seř. sci. aug.
d. m. | fer. paschae²⁾ | XLII I | Dñs³⁾ n̄ ih̄s xp̄s si|cut apostolus |
dieit. mortu|us est —

f. 116 alleluia. laudate dñm explicit | + In̄c. seř. scī aug. de |
alleluia. pasche.⁴⁾ | XLII I | Quoniam⁵⁾ placuit dñō | dō nō. ut
hic constituti. prēsentia | —

f. 120 noli remanere. conuersi | ad dñm⁶⁾ | + It. omelia. scī.
ioñ. | chrysostomi. ad | neophitos | XLIII I | Benedictus⁷⁾ dñs | ecce
stella eti|am de terra | micuerunt. | —

f. 127^b s̄eculorum | amen. explicit | + It. seř. scī aug. de fara|
one dicendus. in dieb; | azym̄b et de resurrec|tione dñi | XLIII I |
Fratres⁸⁾ k̄k. auditus lectionis sensum | excitat auditoris. —

f. 128^b ad terram pro|missam. Expl. | + In̄c. seř. scī. aug. in |
die⁹⁾ octauaꝝ. paschę | XLV I | Hodiernus¹⁰⁾ dies | in¹¹⁾ magno
sa|ceramento | perpetuę felicitatis —

f. 132 in s̄eculum | misericordia eius¹²⁾ | explicit | + It. seř. scī.
aug. de oc|tabas¹³⁾ paschae | XLVI II | Paschalis¹⁴⁾ sol|lemnitas
dd. | hodiernae¹⁵⁾ di|ei festiuitate conclu|ditur. —

f. 133^b habere mereamur p | dñm n̄m ih̄m xp̄m | + It. seř. scī.
aug. de octabae¹⁶⁾ paschae | XLVII III | Post¹⁷⁾ dies octo | iterum
erant | discipuli eius | intus. —

f. 136 adesse martyri|um. per dñm n̄m ih̄m | xp̄m explicit | +
It. seř. scī. ambrosii | de octabe paschę | XLVIII III | Habuit¹⁸⁾ autem
| ff. k̄k. ammirandi causam | thomas. —

f. 137 uicariū | relinquebat. | Expliciunt sermones | scī. aūg. et
scī. ambrosii | de octabae paschę. nu|m. | quattuor | + In̄c. seř.
scī. aūg. de as|censione dñi nos|tri ih̄u xp̄i | XLVIII I | Fratres.¹⁹⁾
dd. cortina²⁰⁾ hodie nuuium | —

¹⁾ Conversi ad etc. add. — ²⁾ in diebus paschalibus — ³⁾ l. e. 1120 —
⁴⁾ in diebus paschalibus de alleluia — ⁵⁾ l. e. 1190 — ⁶⁾ etc. add. — ⁷⁾ ? —
⁸⁾ Mai PNB I 82 — ⁹⁾ dominico add. — ¹⁰⁾ XXXVIII 1196 — ¹¹⁾ om. —
¹²⁾ l. e. 1199 — ¹³⁾ octava — ¹⁴⁾ Mai PNB I 83 — ¹⁵⁾ hodierna — ¹⁶⁾ oe-
tava — ¹⁷⁾ l. e. 85 — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ l. e. 87 — ²⁰⁾ cortinae

f. 138^b paternaq; substantia¹⁾ expl | + It. al seř. sci. aug. de ascensione dñi nī ihū xpī | L II | Fratres²⁾ dīl. dies isti | caelestes quibus | —

f. 142 bonę voluntatis | explicit | It. al seř. sci. aug. de ascensione dñi nos|tri. ihū xpī³⁾ | LI III | Fratres kk.⁴⁾ asce|n|sionis⁵⁾ dñi|cae in|cyl|tum et regale —

f. 144 ianuas⁶⁾ securus intra|bit⁷⁾. | + Itē sermo sci. aug. de | ascensione dñi | LII III | Sollemnitatem⁸⁾ diei huius am|mone|nemus scien|tes . —

f. 152 laudate nomen dñi | explicit | + It. seř. sci. aug. de ascē|sione dñi nī ihū xpī | LIII V | Miror⁹⁾ inter|dum ff. dd. | unde istud fiat ut | —

f. 155 saeculorum amen | explicit | + Ite. seř. sci. aug. de as|censione dñi | LIII VI | Etsi¹⁰⁾ ad demons|trandum dī as|cessionem lec|tio —

f. 157 de futuris sperare | possimus. ex̄pl. | + Ite sermo sci. aug. de | ascensione dñi | LV VII | Glorificatio¹¹⁾ dñi nī | ihū xpī. resurge|do et in caelis¹²⁾ —

f. 159^b consummationē | saeculi | Explicit | Inē. tractatus sci. io|hannis constantino|politani. episcopi. | de ascensione dñi | LVI VIII | Et¹³⁾ quando de | cruce nostra | processit o|ratio. —

f. 169^b seculorum | amen | + Explicit. seř. sci. iohañ. | chrysostomi. de ascen|sione dñi nī. ihū. xpī. || f. 170 + It. inē. sermones. sci. | Leonis pontificis de | ascensione dñi | LVII VIII | Post¹⁴⁾ beatam | et gloriosā resurrecti|onem dñi nī | ihū xpī. quia¹⁵⁾ uerū | —

f. 172 saeculo|rum amen. Exp̄li | It. sermo. sci. leonis. de | ascensione dñi | LVIII. X | Sacramentum¹⁶⁾ dd | salutis nostrae | quam praetio | sanguinis | sui | —

f. 176 saeculo|rum amen | Expliciunt sermones dom|ni leonis papae de ascensi|one dñi nī ihū xpī. numero duo. dō gratias | Inē

¹⁾ paternamque substantiam — ²⁾ ? — ³⁾ nostri-Christi om. — ⁴⁾ fratres ear. om. — ⁵⁾ Aug. sermo app. CLXXXIX XXXIX 2084 — ⁶⁾ per ipsum add. — ⁷⁾ amen add. — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ Mai PNB 1 88 — ¹²⁾ caelos — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ Leonis M. sermo LXXIII LIV 394 — ¹⁵⁾ qua — ¹⁶⁾ l. c. 397

seī sei aug. de aduentu. sp̄s. sei in | pentecosten | LVIII i | Fratres¹⁾ diſ. quadragesimum nuper | diem sollemniter | celebrauimus. in qō | —

f. 177^b ineolumes ue[niamus. ex̄pli | + Ite sermo. sei aug. 4^z) | pentecosten | LX ii | Fratres³). kk. hodier|no⁴) die anniuersaria sollemnitas agi|tur —

f. 179^b non deuet offēdere explicit | + It al. seī. sei aug. de | pentecosten⁵). | LXI iii | Propter⁶) aduētum sp̄s sei | hodiernus dies ſſ kk⁷). sollemnis est nobis —

f. 183 in hunc die⁸) ueniente | explicit | It. seī. sei. aug. de pentecosten⁹) | LXII iii | Grata¹⁰) est dō sol|lemnitas. ubi | uiget pietas. —

f. 184 quo factus ē mundus || f. 184^b + Ite sermo. sei aug. | de pentecosten | LXIII v | Post¹¹) miracula | tanta signo|rūm. post con|fraeta —

f. 187 ab ipso dño mansio|nem explicit | + Ite sermo sei | au|gustini. de | pentecosten¹²) | LXIII vi | Aduentus¹³) sp̄s sei an|niuer|saria festi|uitate celebra|mus. huic sollemnisi | —

f. 190^b tacentibus¹⁴) despe|rantes expl | + It. seī. sei aug. de sa|cramentis in pen|tecosten¹⁵) | LXV vii | Hoc¹⁶) quod uide|tis in al|tare¹⁷) | dī etiam tran|saeta nocte uidistis. | —

f. 192 testi|monium contra se con|uersi ad dñm¹⁸) expl | FR III. M. IVN. Qvattuor tēpora man. s. XIII. in ras. | It. inē. sermones. sei | + Leonis pontificis. | de pentecosten¹⁹) | LXVI viii | Hodiernam²⁰) | sollemnitatem dd. in prēcipuis festis esse | uenerandam. —

f. 193 sēculo|rūm amen expli | + It. seī sei leonis pa|pae rom. de pente|costen²¹) | LXVII viii | Plenissime²²) qui|dem nobis dīdī | causam atq; rationē | —

¹⁾ ? — ²⁾ in pentecoste — ³⁾ Aug. sermo app. CLXXXIII XXXIX 2091 — ⁴⁾ hodierna — ⁵⁾ in die pentecostes — ⁶⁾ XXXVIII 1231 — ⁷⁾ fratr. car. om. — ⁸⁾ hodie — ⁹⁾ in die pentecostes — ¹⁰⁾ XXXIX 1673 — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ in die pentecostes — ¹³⁾ XXXVIII 1234 adventum — ¹⁴⁾ iacentibus — ¹⁵⁾ in die pen|tecostes postremus ad infantes de sacramento — ¹⁶⁾ XXXVIII 1246 — ¹⁷⁾ al|tari — ¹⁸⁾ deum—amen add. — ¹⁹⁾ pentecoste — ²⁰⁾ Leonis M. sermo LXXV LIV 400 — ²¹⁾ pentecoste — ²²⁾ l. c. 404

f. 200 saeculorum | amen | + It. ser. sc̄i leonis. de | pentecosten¹⁾ | LXVIII x | Hodie nā²⁾ dī. festiuitatem toto terrarum | orbe uenerabilem ille sc̄i sp̄s consecrauit | aduentus. —

f. 203 saeculorum amen | Expliciunt. sermones. sc̄i | leonis almi pontificis | urb. rom. de pentecosten. numero tres || f. 203^b + Inc. ser. sc̄i aug. de na|tale sc̄i iohannis baptistae | LXVIII i | Gratias³⁾ agimus dñō | dō⁴⁾ nō. ff. kk. qui nos | ad uidendum —

f. 205^b inueniatur | in honorem dī | explicit || f. 206 + It. ser. sc̄i aug. de na|tale sc̄i iohannis | baptistae⁵⁾ | LXX II | Fratres⁶⁾. kk. natalem | hodie magni hominis | celebramus —

f. 209 saeculorum | amen explicit | + It. ser. sc̄i aug. de natale sc̄i iohannis baptistae | LXXI III | Cum⁷⁾ et patriarchas pariter | et prophetas | et uniuersos | —

f. 211^b amabiliter exigo | + It. ser. sc̄i aug. de nāt. | sc̄i iohannis baptist. | LXXII III | Beati⁸⁾ iohannis me|rita exordia nativitatis —

f. 214 cum uenerit | sentiamus | + It. ser. sc̄i aug. de nāt. sc̄i ioh. baptistae | LXXIII V | Vox⁹⁾ dñi in uirtute. uox dñi in magnificientia. —

f. 216 permaneat caecitate¹⁰⁾. | It. ser. sc̄i. aug. de nāt | sc̄i ioh. baptistae | LXXIII VI | Persuasum¹¹⁾ habet | ac tenet error || —

f. 218^b sim|plicitate peccatis | Explicit | + It. ser. sc̄i. aug. de nāt¹²⁾. | sc̄i¹³⁾ ioh. baptistae | LXXV VII | Sci¹⁴⁾ iohannis eius | natuitatem euā|gelium cum¹⁵⁾ le|geretur. mirantes —

f. 222 sc̄ificatio me|a VIII | ¹⁶⁾ Quomodo per hanc | lucernam inimici | eius induiti sunt —

f. 229 liberauit | ipse saluator | explicit | + Incip. omelia. sc̄i aug. | kal. mai. natl. apostolorum iacobi. et | philippi | LXXVI I | Erit¹⁷⁾ ff ad dñm maior intentio. | ut uerba sc̄i | euangeli —

¹⁾ pentecoste — ²⁾ l. c. 411 — ³⁾ Mai PNB 190 — ⁴⁾ deo — ⁵⁾ de sancto Ioanne Baptista — ⁶⁾ XLVI 994 — ⁷⁾ Mai PNB 192 — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ l. c. 97 — ¹⁰⁾ id est synagoga — amen add. — ¹¹⁾ l. c. 98 — ¹²⁾ in natali — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ XXXVIII 1327 — ¹⁵⁾ cum evang. — ¹⁶⁾ l. c. 1329: ohne Absatz — ¹⁷⁾ ?

f. 239^b sermo iste | differri | Explicit || f. 240 + Incepunt. lectiones in uigilias beati petri apostoli | LXXVII i | Petrus autem et iohannes ascen|debant —

f. 241 uestra peccata. | + Item alia lectio | LXXVIII ii | Factum est autem petrus dum pertrā|siret uniuersos —

f. 241^b in conspectu dī | LXXVIII + It. alia. lectio. | iii Eodem autem tempore misit herodes rex || —

f. 243 crescebat et multiplicabatur | Explicant lectiones | actuum apostolorū | + It. inēp. sēr. sc̄i aug. | de nat. sc̄orum aposto|lor. petri et pauli¹⁾ | LXXX iii | Apostolum²⁾ petrū | primum omniū | apostolorum | ff kk³⁾ meministis | —

f. 244^b testimonium dilectionis. Explicit. || f. 245 + It. sēr. sc̄i aug. in nat. | apostolorum⁴⁾ | LXXXI v | Filioli⁵⁾ mei audite | nos et liberate | uos. —

f. 247^b corona(n)abit⁶⁾ uincentes⁷⁾ exp̄. | + It. sēr. sc̄i leonis pon|tificis. in natale⁸⁾ apostolorum⁹⁾ | LXXXII vi | Omnia¹⁰⁾ quidem | sc̄orum¹¹⁾ sollemnitatū ff.¹²⁾ dd. | totus mundus est | particeps. —

f. 250 saecu|lorum amen. expli | + It. sēr. sc̄i aug. in natale | apostolorum | LXXXIII vii | Duorum sc̄orū | apostolorum | petri et pauli | ff¹³⁾ kk. hodie celebрамus —

f. 251^b sc̄elorū amē | explicit | + It.¹⁴⁾ sēr. sc̄i aug. de euang|elio ubi dicit ih̄s petro. simon iohannis | amas me | LXXXIII viii | Quantum¹⁵⁾ nos recitata¹⁶⁾ euangeliae lectionis | textus edo|cuit¹⁷⁾. | —

f. 253 angelis confiteri | explicit | + It. inc sēr. beati¹⁸⁾ hiero|nimi. p̄bri. romani. | ex libris. commentariorum | LXXXV viii | Uenit¹⁹⁾ autem ih̄s | in partes caesa|reae philippi | philippus īte | — solutum et in eçlis²⁰⁾. | + Explicant. sēr. in natale | sc̄i. petri apos-

¹⁾ de—Pauli *om.* — ²⁾ XXXVIII 797 — ³⁾ fratres c. *om.* — ⁴⁾ Petri et Pauli *add.* — ⁵⁾ Aug. sermo app. cciv XXXIX 2124 — ⁶⁾ coronavit — ⁷⁾ Mai PNB i 101. Durch ein Versehen ist der Anfang dieses Sermo und der Schluss des vorhergehenden nicht notirt worden — ⁸⁾ natali — ⁹⁾ Petri et Pauli *add.* — ¹⁰⁾ Leonis M. sermo LXXXII LIV 422 — ¹¹⁾ sanctarum — ¹²⁾ *om.* — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ Incipit — ¹⁵⁾ Mai PNB i 102 — ¹⁶⁾ recitatae — ¹⁷⁾ docuit — ¹⁸⁾ sancti — ¹⁹⁾ Commentariorum in evang. Matthaei iii XXVI 113 — ²⁰⁾ ?

toli. de | prima uigilia | + It inē. lectiones de | natalē apostolorū | in secunda. uigilia | LXXXVI I | Factum est autē | in crastinum —

f. 256^b uerbum dñi | cum fiducia explicit | Ite. alia. lectio. eiusdem || f. 257 + LXXXVII II | Ioseph autem qui cognominatus est barnabas | —

f. 258^b oboedientib: sibi expli | + It. alia. lectio eiusdem | LXXXVIII III | Ascendit petrus in superiora —

f. 260^b receperunt uerbum dñi. | + Expliciunt. lectiones | actuum apostolorum | numero tres | + It. inē. seř. sci aug. | in nat. scōr; apostoloř. petri et pauli | LXXXVIII III | Cum ¹⁾ omnes beati apostoli pařrem gratiam | —

f. 262 uniuersam deiecit ²⁾ ua|nitatem. Explicit | + It. seř. sci. agū. innat. | apostolorum ³⁾ | xc v | Piscatoris ⁴⁾ et per|secutoris sacra|| f. 262^b tissimum diem —

f. 265^b aula introire ⁵⁾ | pastoris. expli | + It. seř. sci aug. in nat. sci | petri. ubi dubitauit | in fluctib; cum ad eñ | uenit super aquas | xci vi | Fratres ⁶⁾ kk. aut er|roris ⁷⁾ est aut de|licti. —

f. 267 saeculorum amen ⁸⁾ | explicit. | + It. seř. sci aug. de natā. apostolorum | xcii VII | Audiamus ⁹⁾ ff. kk. | hunc piscatore | principem —

f. 269 se|culorum amen expl | + It. seř. sci aug. de natal. apostolorum | xciii VIII | Apostolorum ¹⁰⁾ pe|tri et pauli dies | quo|rūm trium|phales —

f. 270^b conuertentur explicit | + It. seř. sci leonis pa|pae in natal. sci petri | apostoli | xciii VIII | Exultemus ¹¹⁾ in dñō dd et sp̄itali iocunditate | —

f. 272^b sae|culorum amen | Expliciunt sermones in | natale. beati petri apos|toli. de secunda uigilia. | numero. VIII. || f. 273 + Inēp. lectiones in uigilias. beati pauli. apostoli | xcv I | Saulus autem adhuc spirans —

¹⁾ Aug. sermo app. ccii XXXIX 2120 — ²⁾ deiecit — ³⁾ Petri et Pauli add. — ⁴⁾ Aug. sermo app. ccv l. c. 2125 — ⁵⁾ caulas intrare — ⁶⁾ Mai PNB 1 103 — ⁷⁾ reus add. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ l. c. 106 — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ Leonis M. sermo LXXXIII LIV 429

f. 274 dñi ihū xpi | xcvi + Ite. alia. lectio ii | Placuit itaque apostolis et seniorib; | —

f. 275^b numero | cottidie. | + Ite. alia. lectio | xcvii iii | Factum est autem euntib; nobis —

f. 276^b dñi ni. ihū xpi. | explicit | + It. inc. ser. sci aug. de nat. beati pauli. apos | xcviii iii | Videte ff. kk. | omnipotentis diuini | mysterium —

f. 278^b regni caelorum | explicit | + It. ser. sci aug. in nat. | beati. pauli. apostoli | xcviii v | Procedat¹⁾ nobis | ff. kk. et beatus | paulus. ut pau|lulum aliquid de | paulo dicamus. —

f. 281 dignatus est non ^afui | Explicit | + It. ser. sci aug. in nat. | sci pauli apostoli²⁾ | c vi | Hodie³⁾ dd nobis⁴⁾ lectio | de actib; | apostolo|rum hēc prēnun|tiata⁵⁾ —

f. 284 saeculo|rum amen⁶⁾ expl | + It. ser. sci aug. inna. | sci pauli. apostoli⁷⁾ | ci vii | Debuimus⁸⁾ quidem ff | kk.⁹⁾ tanto| rum mar|tyrum diem. —

f. 288 saeculorum | amen¹⁰⁾ explicit | + Al. ser. sci aug. scriptum | est. in secunda uigilia beati | petri apostoli lectione. iii. | + It. ser. sci aug. innat. | sci pauli. apostoli | ci viii | Fratres¹¹⁾ kk. immo | uerba per apos|tolum xpi loqen|tis. —

f. 290 terram glo|ria tua expl | + It. ser. sci aug. in nata. | beati pauli apostoli | ci viii Scae¹²⁾ scripturae | semper docent | nos et monent | —

f. 291^b saeculorum | amen expl | + It. ser. sci gregorii. | anzianzeni. de apo|logeticu | ciix x | Si¹³⁾ poenitus effugere macula | ff dd uolueri|mus. —

f. 294^b spū similes ei | expliciunt. lectiones. | in prima. uigilia. sci | pauli. apostoli. numero. decem | + It. inc. lectiones. | eiusdem.

¹⁾ Mai PNB i 214 — ²⁾ de vocacione apostoli Pauli et commendatione dominieae orationis. pro solemnitate conversionis S. Pauli — ³⁾ XXXVIII 1268 — ⁴⁾ dil. nob. om. — ⁵⁾ pronuntiata — ⁶⁾ stimmt nicht — ⁷⁾ in natali apostolorum Petri et Pauli — ⁸⁾ l. e. 1365 — ⁹⁾ fratres e. om. — ¹⁰⁾ stimmt nicht — ^{11)?} — ^{12)?} — ^{13)?}

beati | pauli. apostoli. | in secunda. uigi. de actibus. | apostolorum ||
f. 295 cv i | Paulus autem | cum athenis | —

f. 295^b dñō dō n̄o ihū | x̄po cvi + It. alia. lectio. eiusdem ii |
Factum est post hēc egressus —

f. 297 suadens de regno dī | cvii + It. alia. lectio iii explicit |
Factum est autem cum apollo esset —

f. 297^b crescebat⁵⁾ et confirmabatur | explicit || f. 298 +
It. inē. seř. sc̄i aug. innatl. | sc̄i pauli. apostoli | cviii iii | Apostolus¹⁾
autem | paulus ff. kk primo saulus etiā | inimicus x̄pi —

f. 300 promittitur | praemium. expl. | + It. al. seř. sc̄i aug.
innat. | beati pauli. apostoli | cviii v | Liceat²⁾ audenter dicere |
ff. kk. de paulo apostolo quando —

f. 302^b dona sunt | merita tua expl. | + It. inē. seř. sc̄i iōh.
chry|sostomi. in natale. beati pauli. apostoli | cx vi | Praeclarus³⁾
nobis hic hodie | dd. nouissimus | effulsit coronator. | —

f. 304^b mun|di inluminatorem. | explicit | + It. seř. sc̄i iōha.
chry|sostomi. in nāta. beati pauli apostoli | cxi vii | Audistis⁴⁾ ff.
kk. qđd | saulus dum x̄pi|anos perseque|retur a c̄lesti | —

f. 306^b saeculorum amen | explicit || f. 307 + It. seř. eiusdem.
in nāta. beati pauli. apostoli | cxii viii | Gemina⁵⁾ hodiernae |
festiuitatis nobis⁶⁾ | ff. kk. renouantur | gaudia. —

f. 309^b s̄eculo|rūm amen explicit | + It. in nt. sc̄i pauli ap̄st. |
euangelium. secun|dum. mattheum. | viii In illo tempore dixit | —
aeternam possidebit | + Inē. eiusdem euange|lii. om̄l. sc̄i hilarii.
pic|tauensis episcopi || f. 310 cxiii | Dñs⁷⁾ ac redemptor | noster ff
kk. breui absoluta quae | ratione apostolorum | —

f. 313 s̄ecu|lorum amen | + al. seř. sc̄i aug. scriptū. | est. in
prima. uigi. beati | petri ap̄st. lectione. vii | + It. seř. sc̄i aug. in
nāt. | beati pauli. ap̄sto | cxiii x | Fr̄s⁸⁾ kk. gubernator | in tem-
pestate di|noscitur. milex || —

f. 316 saecu|lorum amen | + Expliciunt sermones. de seč.
uigilia. beati pauli ap̄st. ⁹⁾ nūm x | + It. inēp. seř. sc̄i iohān. |

¹⁾? — ²⁾? — ³⁾? — ⁴⁾? — ⁵⁾ Leonis M. sermo xvii līv 513 —

⁶⁾ om. — ⁷⁾? — ⁸⁾ Mai PNB i 108 — ⁹⁾ apostoli Pauli

chrysostomi in s̄eo|rūm. xii. apostolorum | cxv i | Hodie ¹⁾ nobis terra factum est | caelum. non | stellis de cēlo | —

f. 324 saeculorum amen | explicit | It. in̄c. sēr. sc̄i aug. de nāta. apostolorum ²⁾ | cxvi ii | Istum ³⁾ diem nobis ⁴⁾ ff | kk. ⁵⁾ beatissimorum | apostolorum petri et | —

f. 329 saeculorum amen ⁶⁾ | + Explicit. sēr. sc̄i aug. | de natale apostolorū | dō gratias | Qui ⁷⁾ legis. obse|ero ut oris pro | scriptore. ut p | apostolorum prin|cipum soluatur | uincula. agimun|di. p̄b peccatori. | sicut inutili scrip|tori ⁸⁾ | dō caeli. grates | Basilica apostolorum. philippi | et iacobi. ||

3836. membr. 4. 2 col. foliorum 314. saec. VIII—IX ⁹⁾.

f. 1 + In̄c. sēr. sc̄i aug. | de s̄ecorū maccabeorum. Kal. au|gustas ¹⁰⁾ | i i | Gratias ¹¹⁾ d'd. dñō dō | n̄o quod quan|ta sit diei huius ¹²⁾ —

f. 2^b s̄eculorum amē | explicit | + It. sēr. sc̄i aug. de s̄eo|rū maccabeorum | ii ii | Audita ¹³⁾ a uobis ho|die dd *****|***** fratum | gloriosissi|mam passionem —

f. 4^b est tamen infirma | consilio. inuenit enim || f. 5 li ¹⁴⁾ expa|uescere non dixi | morere. putasti enim | —

f. 8^b manet in e|ternum expl || f. 9 + It. sēr. sc̄i aug. in nāta. s̄ecor. maccabeor. | kal. augustas iiiii | iii Si ¹⁵⁾ uelimus ff dd. | de singulis istis | sc̄is hac beatissi|mis —

f. 12 e|ternam quam | speramus explicit. | + It. sēr. sc̄i aug d euang ¹⁶⁾ v v | Fratres. dd. ¹⁷⁾ admonent ¹⁸⁾ nos eloquia diuina | que lecta sunt . —

f. 14^b sollemnia relinqe|runt. explicit | + It. sēr. sc̄i aug. in natl. s̄ec̄. masse. candidē. de martyribus | vi i | Fr̄s ¹⁹⁾ kk. natalem | martyrū cele bramus quorū multi —

¹⁾? — ²⁾ in natali apostolorum Petri et Pauli — ³⁾ XXXVIII 1348 — ⁴⁾ nobis diem — ⁵⁾ fratres car. om. — ^{6)?} — ⁷⁾ Mai PNB 1 111 — ⁸⁾ sicut—scriptori om. — ⁹⁾ 3835 und 3836 gehören zusammen — ¹⁰⁾ in natali sanctorum septem fratrum martyrum Machabaeorum — ¹¹⁾ Leonis M. sermo xix LIV 517 — ¹²⁾ huius diei - ^{13)?} — ¹⁴⁾ zwei Blätter fehlen — ^{15)?} — ¹⁶⁾ de verbis evang. Matthaei etc. habitus in solemnitate martyrum — ¹⁷⁾ Fratres dil. om. — ¹⁸⁾ XXXVIII 426 — ^{19)?}

f. 16 morib; nos|tris explicit | + It. seř. sci aug. de mas|sa candida¹⁾ | vii ii | Sicut²⁾ audiuimus | et cantando res|pondimus. preſtiosa —

f. 22^b non formidemus. | per ih̄m xpm | dn̄m nostrum³⁾ | Expliciunt. ser|mones sci augustini. de sc̄a | massa candida | + Incipit. sermo. sci au|gustini. de natale sci | xysti. scriptum est | quarta decima lectio|ne. post sci laurenti martyris⁴⁾ || f. 23 Inci. seř. sci. laurenti | viii i | Beatissimi⁵⁾ lauřti martyris cu|ius natalem hodie célébramus | passione⁶⁾ nos|se —

f. 25 s̄eculo|rum amen explicit | + Item unde supra. | viii iii | Sicut⁷⁾ dñs in euange|lio cui simile est | —

f. 27 atrocia fe|cerunt. | In n̄at. eius supra⁸⁾ | x iii | Cum⁹⁾ omnes bea|tos martyres | quod¹⁰⁾ nobis tra|dit¹¹⁾ —

f. 28^b crux est atque | martyrium | + Ite. sermo. alias | xi iii | Cui¹²⁾ simile est regnū | caelorum et cui | illud aestimabo¹³⁾ | —

f. 30 s̄eculorum amen¹⁴⁾ | + In̄c. seř. sci leonis p̄p. in | natale¹⁴⁾ sci laurenti¹⁵⁾ | xii v | Cum¹⁶⁾ omnium dd̄ | summa uirtutū | —

f. 32 s̄eculorum | amen. explicit | + It. seř. sci aug. in n̄ata sci laurenti. martyris¹⁷⁾ | xiii vi¹⁸⁾ | Beati¹⁹⁾ laurentii | triumphalem | diem quo cal|cauit —

f. 33 xp̄m sequi debet²⁰⁾ xpi|anus. vii²¹⁾ | Apostolus dicit loqens | de dñō xp̄o. cum²²⁾ in | forma —

f. 34^b eius morte fecerunt | Explicit. | + It. seř. sci aug. d̄ natale | sci²³⁾ laurenti | xiii viii | Beati²⁴⁾ martyris | laurenti dies | sollemnis ho|diernus est | —

f. 36^b terminū | non habebunt. viii | Uerum²⁵⁾ tamen ut di|cere cooperam ff | —

¹⁾ in natali martyrum Massae Cand. — ²⁾ l. e. 1400 — ³⁾ per — nostrum om. — ⁴⁾ in natali sancti Laurentii — ⁵⁾ Aug. sermo app. ccvi XXXIX 2127 — ⁶⁾ passionem — ⁷⁾? — ⁸⁾ sancti Laurentii — ⁹⁾ Aug. sermo app. ccvii l. e. 2128 — ¹⁰⁾ quos — ¹¹⁾ antiquitas tradit — ¹²⁾ Aug. sermo app. LXXXVIII (de verbis evangeli ete.) l. e. 1014 — ¹³⁾ simile aestimabo illud — ¹⁴⁾ natali — ¹⁵⁾ martyris add. — ¹⁶⁾ Leonis M. serm. LXXXV LIV 435 — ¹⁷⁾ in solemnitate Laurentii martyris — ¹⁸⁾ In mg. m. s. xiii: istū | scri|be. — ¹⁹⁾ XXXVIII 1395 — ²⁰⁾ debeat sequi — ²¹⁾ ohne Absatz — ²²⁾ qui cum — ²³⁾ in solemnitate martyris — ²⁴⁾ l. e. 1385 — ²⁵⁾ (cap. iv)

f. 38^b in fine. 1) hic | saluus erit. x | Sed 2) dicunt multi mali multa mala. —

f. 40 similiter faciat xi | Volumus 3) ut audiant milites —

f. 43^b ubi est d̄s eorum | explicit | + It. sēr. sc̄i aug. ad mensā | sc̄i martyris. cypriani de natale. sc̄i martyris laurenti 4) | xv xii | Agnoscit 5) fides uespera granum quod | in terram cecidit. | —

f. 46^b gloriam aeternitatis 6) | It. sēr. sc̄i aug. de natl. | sc̄i laurenti 7) martyris. | xvi xiii | Inter 8) laurigeros confessores quos ad caelum prouexit perennis —

f. 48 confitearis adq̄ris expl | + In̄e. sēr sc̄i aug. & n̄ata. | sc̄i xysti 9) | xvii xiii | Omnia 10) quidem | bonorum fideliū xp̄ianorum maxime —

f. 50^b pro reb: omnib: satiare | Expl. sc̄i xysti | + In̄ep. sēr. sc̄i aug. de susanna. et seniorib: | xviii i | Dilectissimi 11) fratres pratrum | nobis liliorum | —

f. 53 non perdo uictoriam meam | ii 12) Inter istas aduocatoriae. orationes 13) | —

f. 54^b saeculorum amen | Explicit. dō | gratias amen || f. 55 14) In̄ep sermo sc̄i ioh | crisostomi m. rec. add.: l. vii | Omnia 15) quidē | martyrum | solemnitatē | mirailes —

f. 56^b annem creaturā. explicit lectio. vii | in̄ep lectio. viii. | Celi quidē | uero | gloriam —

f. 57^b seculorum amen | m. s. XIII: lec̄. sc̄i ev̄g sēc lucan | In ill t. Intravit ihs in quoddā castellū. & mulier quedā martha nomine. & r̄t om̄t sc̄i arg. epi. 16) | Sc̄m 17) euangeliū cum lege | retur. | Audiimus —

f. 61 uerbum 18) dī et | custodiunt. + | Incip̄ sermo sc̄i anti|patri epi patri nr̄i | ad matutinū in ad|suptio. Sc̄e marię. lec̄. i. | Iterum nos sc̄a et | superlaudauilis | dī genetrix. —

f. 62^b dispensationis ministerium | lectio ii | In hoc enim primitiis | et per ueritatem | —

1) finem — 2) (cap. xi) — 3) Fortsetzung — 4) in solemnitate martyris Laurentii habitus ad mensam S. Cypriani — 5) l. e. 1397 — 6) om. cf. Mai PNB 1 111₂ — 7) Laurentii — 8) Mai PNB 1 111 — 9) in natali martyrum — 10) XXXVIII 1467 — 11) Mai PNB 1 113 — 12) iv — 13) orationis — 14) f. 55—70 manu saec. ix—x. Von der alten Handschrift fehlt hier ein Quartario — 15)? — 16) In illud evangelii Lueae ubi de Martha et Maria — 17) XXXVIII 616 — 18)?

f. 64 apud dñm omnem | uerbum. | Expl. lectio. II. | inēp. lectio.
III. | Propter hoc uero | sicut equalem. que | in ea miraculum. —

f. 65^b ampliore gloria. | lectio. III. | Uere benedicta | tu in
mulieri|bus. —

f. 67 uer|bum tuum || f. 67^b Item lectio. v. | Et quomodo |
beator | tu semper | laudabilis | —

f. 68^b ancillę suę | lectio. vi. | Haec quę sic | uere existunt
diuina. | —

f. 70 s̄eculorum. amen. || f. 70^b procli episcopi. con|stantinopoli-
tani. | homelia. in sc̄e dī gene|tricis marie. ¹⁾ lec̄ VII. | Uirginalis ²⁾
hodie sollemnitas lingua| —

ibid. carne. animatu | naturę. || f. 71 non ³⁾ adiuuet. siquidem |
exercendis a^d sc̄imoni|am mentib; atq: corporib; ipsa quoq; mundi |
elementa famulantur. | —

f. 72^b s̄eculorum amen | + It. cuius supra ⁴⁾ | xxiii II |
Apostolica ⁵⁾ institu|tio dd̄ quę dn̄m ih̄m | xp̄m ad hoc uenis|se —

f. 74^b saeculorum amen | + Item. alias. ⁶⁾ | xxiii III | Scio ⁷⁾
quidem dd̄ plu|rimos ūrm ita in | his ⁸⁾ q; ad obseruā|tiam —

f. 76^b deuotione | placeamus. ⁹⁾ | + Item. alias ¹⁰⁾ | xxv III |
Sacramentum ¹¹⁾ dd̄ | in septimo mense | ieinium —

f. 79 s̄eculorum amen | + Item alias ¹²⁾ | xxvi V | Omnis ¹³⁾
dō ¹⁴⁾ diuino|rūm eruditio | p̄ceptorum. —

f. 80^b remissio peccato|rūm ¹⁵⁾. expl. | + Inē. oīl. sc̄i
gregorii. | in sc̄i archangeli ¹⁶⁾ | xxvii I | Angelorum ¹⁷⁾ quippe | et
hominum natu|ram ad cognoscē|dum se dñs con|dedit ¹⁸⁾ —

f. 87 in haliis habentur | + Inē. seř. sc̄i hisydo|ri in sc̄i archan-
geli | xxviii II | Angelorum ¹⁹⁾ nomē | officii est. ²⁰⁾ non na|ture. —

¹⁾ homilia Procli episcopi Cyziei habita — homo. Interprete ut videtur
Mario Mercatore — ²⁾ XLVIII 777 — ³⁾? — ⁴⁾ Leonis M. serm. xcii de
ieiunio septimi mensis — ⁵⁾ LIV 453 — ⁶⁾ Leonis M. serm. xciv de ieiunio
septimi mensis — ⁷⁾ l. c. 458 — ⁸⁾ iis — ⁹⁾ per dominum — amen add. —
¹⁰⁾ Leonis M. serm. xc de ieiunio septimi mensis — ¹¹⁾ l. c. 447 sacramum —
¹²⁾ Leonis M. serm. xciii de i. s. m. — ¹³⁾ l. c. 456 — ¹⁴⁾ dilectissimi — ¹⁵⁾ per
dominum — amen add. — ¹⁶⁾ (Gregorii M. homiliar. in evangelia lib. II. hom.
xxxiv) — ¹⁷⁾ LXXVI 1249 e — ¹⁸⁾ condidit — ¹⁹⁾ l. c. 1250e vocabulum add. —
²⁰⁾ est officii

f. 91^b angelis redditam | + Item. unde supra | xxviii iii | Non-numquam¹⁾ | uero etiam p an|gelum huma|nis cordib; —

f. 93^b fine* dierum | + It. cuius supra | xxx iii | Aliquando²⁾ p angelos | uerbis simul et reb; loquitur dñs. —

f. 95 s̄eculorum amen | Explicit | + Incipiunt. homelię in | natale sc̄i andree apos | xxxi i | Ambulans³⁾ autem ih̄s || iuxta mare galileę | uidit —

f. 96^b euā|gelium ih̄u x̄pi | + In natale ut supra | xxxii ii | Scriptum⁴⁾ est | enim sp̄s dñi or|nauit c̄elos. —

f. 98 te | diligatur | + Item. unde⁵⁾ supra | xxxiii iii | Dixit⁶⁾ ih̄s discipu|lis suis. ecce ḡo | mitto uos —

f. 101^b s̄eculorum amē | Explicit | Inē lec̄. sc̄i euān. sec̄. | mattheum. | In illo tempore ambulans ih̄s secus⁷⁾ mare | —

f. 102 secuti sunt eum | + In̄c̄p. om̄el. lec̄ eius|dem. habita ad popu|lum. in basilica. beati andree. apostoli. | die⁸⁾ natalis eius|dē⁹⁾ | xxxiii iii | Audistis¹⁰⁾ ff̄ k̄k. quia | ad unius iussionis | uocem. petrus | —

f. 104 contempnenda per|ducatur¹¹⁾. | Explicit || f. 104^b + In̄c̄p| ser̄. sc̄i auḡ. de | uigilias beati andre|ae. apostoli | xxxv v | FF¹²⁾ k̄k. cognoscamus | agnum. cognosca|mus pretium nr̄m. | —

f. 107 quo dolus non est | + It se|r̄. alias. ut supra | xxxvi vi | Quid¹³⁾ ergo faciemus || f. 107^b ff̄ deberet esse iste | primus in apostolis . —

f. 109^b sup filium ho|minis expl̄ || f. 110 + In̄c̄. om̄e. de adue|tum dñi | xxxvii i | Propitia¹⁴⁾ diui|nitate ff̄ dd̄ | iam ad|ueni|unt¹⁵⁾ dies —

f. 112 praemia mere|antur. Explicit || f. 112^b + Item. alias¹⁶⁾ xxxviii ii | S̄cam¹⁷⁾ et desidera|bilem gloriosā | ac singularem | —

f. 113 sc̄lo|rūm amen explicit | + Item. unde supra¹⁸⁾ | xxxviii iii | Satis¹⁹⁾ habundeq; | dixisse me²⁰⁾ supe|riore trac|tatu²¹⁾ | —

1) ? — 2) ? — 3) Mai PNB 1117 — 4) ? — 5) ut — 6) l. c. 118 — 7) iuxta — 8) in die — 9) eius — 10) Gregorii M. homiliar. in evang. lib. i. hom. v LXXVI 1093 — 11) adiuvante domino etc. add. — 12) ? — 13) ? — 14) Maximi Taur. sermo app. i LVII 843 — 15) adveniet — 16) de praeparatione ad domini nativitatem — 17) Maximi Taur. sermo app. iii l. c. 847 — 18) Maximi Taur. sermo i ante natale domini — 19) l. c. 531 — 20) credo add. — 21) om.

f. 117 seculorum | amen ex*pli* | + In*cep*. om*el*. sc*i* gre|gorii. de aduentū | dñi. dominica prima¹⁾ | XL m. s. XIII add.: lucā ḡg Ē²⁾ signa in sole & luna | Dñs³⁾ * ac redemp|tor noster⁴⁾ pa|ratos nos inue|nire —

f. 120 + It. omelia. eiusdē | dominica. II ḡg⁵⁾ Math. xli Cū⁶⁾ audisset ioh̄s in uincul opa x̄pi | Quaerendum⁷⁾ no|bis est ff̄kk. io|hannis (corr.) propheta et plus quam —

f. 124 iohanne ualeatis⁸⁾. ex*pl.* | + It om*el*. eiusdem. de. aduentu. dñica. III⁹⁾ | XLII I —

f. 128 ex humiliitate ualeatis ex*pl* | In̄c lēc. sc̄i eūg. sēc. | lucam | Anno quinto decimo imperii tibetii cesaris. —

f. 128^b similiter faciat. | Ex̄p. lēct. sc̄i eūg. In̄c̄p. om̄el. lectionis | eiusdem. hab̄. ad populum. ad beat̄. petrum ap̄st. | in .xii. lectiones. et quarta dñica de aduentu¹⁰⁾ || f. 129 XLIII I | Redemptoris¹¹⁾ | pr̄cursor | quo tempore | —

f. 139^b misericordiae pignus tenemus. | Ex̄p. omelia | + In̄c̄. sēr. de incarnatione dominica¹²⁾ | XLIII I | Ecce¹³⁾ ex qua tribu | nasciturus es|set x̄ps. —

f. 142 sublimitate conlocata¹⁴⁾ Ex̄pl || f. 142^b + In̄c̄. epistola sc̄i pa|pē leonis. de dñi incarnatione¹⁵⁾ | XLV II | Leo ēps.¹⁶⁾ flauiano | constantino^{politanus} epo. lec|tis¹⁷⁾ dilectionis tuę | epistolis¹⁸⁾ quas (s in ras.) mira | —

f. 149^b sui prauitatem sal|uetur¹⁹⁾ Ex̄pl. | In̄c̄. om̄el. sc̄i aug. d̄ | incarnatione dñica²⁰⁾ | XLVI III | Legimus²¹⁾ sc̄m mo|ysen populo dī pre|cepta) —

¹⁾ Gregorii M. homil. in evang. I 1 habita ad populum — dominica se|cunda adventus domini — ²⁾ Lectio etc. In illo tempore dixit Jesus discipulis suis: erunt — ³⁾ LXXVI 1077 — ⁴⁾ fratres carissimi add. m. s. XIII cum editis — ⁵⁾ homil. vi habita ad populum — dominica tertia adventus domini. Lectio s. evang. sec. Das cursiv Gedruckte m. s. XIII — ⁶⁾ In illo tempore cum — ⁷⁾ I. c. 1095 — ⁸⁾ quod ipse — amen add. — ⁹⁾ hom. VII habita — dominica quarta in adventu domini — ¹⁰⁾ ad populum in basilica S. Joannis Baptiste, sabbato quatuor temporum ante natalem Christi — ¹¹⁾ I. c. 1159 (hom. xx) nostri add. — ¹²⁾ de adventu domini — ¹³⁾ Maximi Taur. sermo app. II LVII 845 — ¹⁴⁾ consolatam — ¹⁵⁾ Leonis M. ep. xxviii ad Flavianum episcopum Constantinopolitanum contra Eutychis perfidiam et haeresim — ¹⁶⁾ dilectissimo fratri add. — ¹⁷⁾ LIV 755 — ¹⁸⁾ litteris. Die Verbesserungen m. s. XIII — ¹⁹⁾ Deus te — consulibus add. — ²⁰⁾ Aug. serm. app. CCXLVI de mysterio trinitatis et incarnationis — ²¹⁾ XXXIX 2196

f. 151^b et que in ter|ris¹⁾) Expli | + Iuēi. ser̄. sc̄i pap̄e le|onis
mensi decimi²⁾ | XLVII i | Si³⁾ fideliter dd̄ atq: (m. post. in
ras.) + sapienter creatio|nis —

f. 154 dignabitur adjuuare⁴⁾ | Item unde supra⁵⁾ | XLVII ii |
Pr̄esidia⁶⁾ dd̄. sc̄isīcāndis mentib; | —

f. 156^b uigilias cele|bremus⁷⁾. Expl | Item unde supra⁸⁾
XLVIII iii | Cum⁹⁾ de aduentu | regni dī et de fine | temporum —

f. 158^b seculorum amen | Explicit | Inē. om̄el. sc̄i aug. | de
natal. martyrū¹⁰⁾ | L i | Cum¹¹⁾ omnium sc̄orum martyrum | ff. kk¹²⁾
natalem || f. 159 deuotissime¹³⁾ —

f. 160 se|culorum¹⁴⁾ amen | Item. alias¹⁵⁾ | LI ii | Quotiens-
cumqz¹⁶⁾ | ff. kk sc̄orum | martyrum sol|lemnia cele|ramus. | ita ipsis
intercedentib; | —

f. 162^b seculorum | amen. || f. 163 Item alias¹⁷⁾ | LII iii |
Recte¹⁸⁾ adq;¹⁹⁾ ex debito eccl̄e beato|rum martyrum | —

f. 164^b reg|nauit²⁰⁾ in cēlo | Ite. unde supra²¹⁾ | LIII iii |
Si²²⁾ quantum me | necesse est di|cere —

f. 165^b passione | commenda|t | Item alias | Dignum²³⁾ et con-
gruum est | ff. ut²⁴⁾ gaudia | —

f. 168 suscitat cum resur|git | Item alias²⁵⁾ | LV vi | Om-
nium²⁶⁾ quidē | bonorum fide|lium xp̄iano|rum —

f. 169^b ih̄m²⁷⁾ xp̄m | It. quorum supra²⁸⁾ | LVI vii | Coro-
nam²⁹⁾ uniuer|sorum martyrum fulgere³⁰⁾ | —

1) qui vivit — amen add. — 2) Leonis M. sermo XII de ieunio decimi
mensis — 3) LIV 168 — 4) per dominum — amen add. — 5) Leonis M. sermo
XVIII de ieunio decimi m. — 6) l. c. 182 — 7) ipso praestante — amen add.
— 8) Leonis M. sermo XIX de i. d. m. — 9) l. c. 185 — 10) Maximi Taur. hom.
in natali ss. martyrum Taur. etc. — 11) LVII 427 — 12) om. — 13) devo-
tissime natalem — 14) om. — 15) de martyribus — 16) Aug. sermo app.
ccxxv XXXIX 2160 — 17) Maximi Taur. sermo LXXXVIII de natali ss. mar-
tyrum — 18) LVII 707 — 19) ac — 20) regnat — 21) Maximi Taur. sermo
LXXXVII de n. ss. m. — 22) l. c. 703 — 23) Maximi Taur. sermo LXXXVI
de n. ss. m. l. c. 703 — 24) post laetitiam beati paschae quam in ecclesia ce-
lebravimus add. — 25) in natali martyrum — 26) XXXVIII 1467 — 27) ? —
28) Maximi Taur. sermo XC de natali ss. plurimorum martyrum — 29) LVII
713 Corona — 30) fulget

- f. 170^b postea triūfamus¹⁾ | coronati²⁾ | Item aliis³⁾ | LVII
 VIII | Qm̄⁴⁾ dies martyrum s̄corum⁵⁾ | est. unde potius | —
- f. 172 sc̄orum⁶⁾ amen || f. 172^b It̄. quorum. supra. | LVIII
 VIII | Inlustris⁷⁾ huius diei | p̄eclara sollemni|tas dd —
- f. 174^b saeculo|rum amen Ex̄p | + In̄p om̄el. de natalicia.
 s̄corum confesserum sic | LVIII i | Scriptum⁸⁾ est enī | in
 lectione euā|gelica quia ho|mo quidam —
- f. 177^b co|ronam confessionis | accepit | In nt̄. quorum supra⁹⁾
 | LX ii¹⁰⁾ | Ad¹¹⁾ sei ac beatissim̄ | istius patris nr̄i | —
- f. 181^b It̄. quorum supra¹²⁾ | LXI III | Heret¹³⁾ sensib; ūris
 | ff ** q̄uod¹⁴⁾ de|scripsimus bea|tos —
- f. 183 sc̄orum amen Ex̄pl | + In̄c. sēr. de natalicia | uirginum
 | LXII i | Audistis¹⁵⁾ ff kk. dum | euangelica lectio | legeretur ubi
 | dñs in parauo|lis (corr. m. al.) —
- f. 190 sc̄orum | amen Ex̄pl | + In̄c. om̄el. in dedicatiōne
 ecclesiae | LXIII i | Quotienscumq;¹⁶⁾ | ff kk altaris | uel templi —
- f. 193 sc̄orum amen | LXIII Item. aliis¹⁷⁾ II | Recte¹⁸⁾ festa
 eccl̄e | colunt q̄i secl̄e¹⁹⁾ | filios esse cog|noscunt²⁰⁾; —
- f. 195^b sc̄orum amen | Item. unde supra | LXV III | Beatus²¹⁾
 apostolus | sermo dī | sub appellatione || —
- f. 198 se|culorum amen | Explicit || f. 198^b + In̄c̄p. instrumentū
 | magnum bonorum | operum ad edifica|tionem animae | LXVI In²²⁾
 primis dn̄m dñm tuū | dilige. ex toto corde | tuo. —
- f. 199^b sc̄orum amen | + In̄c̄p. omelia sei au|gustini²³⁾
 | LXVII | Audiuiimus²⁴⁾ cum euā|geli|m legeretur. | terribile²⁵⁾ simul | —
- f. 202 sc̄orum amen | In̄c̄. alias sēr. ad | edificane²⁶⁾. anime
 | LXVIII | Dum²⁷⁾ de bonis ope|rib; frequenti|us —

1) triumphemus — 2) per Christum — amen add. — 3) in natali martyrum —
 4) XXXVIII 1470 — 5) sanctorum martyrum — 6) ? — 7) ? — 8) ? —
 9) de S. Eusebio episcopo Vercellensi — 10) in mg. m. s. XIII: istū dimitte —
 11) Maximi Taur. hom. LXXVIII LVII 417 — 12) in natali plurimorum con-
 fessorum — 13) Maximi Taur. sermo XCIII l. c. 717 — 14) in quo — 15) ? —
 16) Aug. serm. app. CCXXXIX in dedicatiōne ecclesiae vel altaris consecratio-
 ne XXXIX 2166 — 17) Aug. serm. app. CCXXXI in d. e. v. a. c. — 18) l. c.
 2171 — 19) se ecclesiae — 20) recognoscunt — 21) ? — 22) ? — 23) Aug.
 serm. app. LXXVIII — 24) l. c. 1897 — 25) terribilem vocem, metuendam
 pariter — 26) aedificationem — 27) Mai PNB i 124

f. 205 feliciter ueniatis amen | It. alī. seř. ad edificatione¹⁾.
anime | LXVIII | Docet²⁾ nos salvator noster in | sēo euangeliō.
| quod nunc —

f. 207 possideuit ppetua³⁾ amen | It. alī. seř. ad edificationem
animaē⁴⁾ | LXX | Rogo⁵⁾ uos fī kī. et | cum grande⁶⁾ hu|militate —

f. 211 adquiramus aeternam⁷⁾ amen | It. alī. seř. ad edificationem
animaē | LXXI | Fr̄s⁸⁾ kī. caritatem ūram | admoneo. et consilium
dare pr̄sumo. | et licet —

f. 215 seřorū. amen Expl | Inē. omē. sc̄i aug. | de diem. iudicij |
LXXII | Fr̄s⁹⁾ kī. quam | tremenda erit | dies illa —

f. 216 seřorum amen | + Expliciunt seř. sc̄i. aug. ad ediſtione
anime. num. vi | de die iudicij. unum | + Inē seř. sc̄i aug. de natl. |
sc̄i martyris cypri^{anī}¹⁰⁾ | LXXIII | Fr̄s kī. ¹¹⁾ diei ¹²⁾ tam grāti letiq;
sollemnitas et coronę tanti | martyris. tam felix | —

f. 219 amauit ^{at} pateretur Expl | + It. seř. sc̄i. aug. de natl. |
sc̄i cypriani ¹³⁾ | LXXIII | Sc̄issimus ¹⁴⁾ et | solemnissimus | dies atq;
huic ecclesię ornamēto —

f. 221^b deinceps morte ponēdam. Explicit | + It. seř. sc̄i
aug. | de natl. sc̄i cypriani | LXXV Gloriosissimi ¹⁵⁾ martyris cypriani
sacratisimam passiōnem —

f. 222^b cognoseamus | in cēlo. Explicit | + It. ¹⁶⁾ seř. sc̄i
aug. de natl | sc̄i cypriani | LXXVI Duplex ¹⁷⁾ gemma | in sēo cypriano
prefulsi. | —

f. 224 repeatat capud a capite. Expl | + It. seř. sc̄i aug. de
natl | sc̄i cypriani ¹⁸⁾. || f. 224^b LXXVII Istum ¹⁹⁾ nobis festum | diem
passio beatissimi cypriani —

f. 231 habetis si dñi non | habetis. || + Expliciunt. sermones.
sc̄i augustini. | de natale sc̄i cypriani num. quinque || f. 231^b + Inē.

¹⁾ aedificationem — ²⁾ l. e. 127 — ³⁾ possidebit perpetuam — ⁴⁾ de
extremo iudicio — ⁵⁾ Aug. serm. app. CCXLIX XXXIX 2206 — ⁶⁾ grandi —
⁷⁾ om. praestante — saeculorum add. — ⁸⁾ Mai PNB 1 128 (Aug. serm. app.
CCCVI XXXIX 2331 de eleemosyna. Faciendis eleemosynis fr̄tres carissimi,
caritatem — admonui — praesumpsi) — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ in natali Cypriani
martyris — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ XXXVIII 1420 — ¹³⁾ in natali Cypriani martyris —
¹⁴⁾ l. e. 1423 — ¹⁵⁾ ? — ¹⁶⁾ Incipit — ¹⁷⁾ Mai PNB 1 130 — ¹⁸⁾ in natali
Cypriani martyris — ¹⁹⁾ XXXVIII 1414

ser. sci. aug. de nāt. | scōrum. cosme. | et damiani | LXXVI | Beato-rum¹⁾ germa|norum cosme —

ibid. hoc | utpote summa per|egit potestas. qui su|a ineffabili uoce. pro || f. 232 tor²⁾ sp̄s plerumq; im|plet uel fallaces uates | uel falsos martyres | suos —

f. 233^b uitę dator apparet | Explicet. | + It. ser. sci. aug. de nāt. sci. uincenti³⁾ | LXXXII | Fr̄s.⁴⁾ kk.⁵⁾ magnum⁶⁾ | spectaculum sci⁷⁾ | uincenti⁸⁾ —

f. 235 et coronet | vos. Expliciunt | Inc. ser. sci. aug. de | nāt. sc̄e⁹⁾ perpetuae | et felicitatis | LXXXIII | Hodierius¹⁰⁾ di|es anniuer|saria repli|catione —

f. 238^b amplectimur unita|tem. Explicit || f. 239 + It. ser. | sci. aug. unde sup¹¹⁾ | LXXXIII | Quarum¹²⁾ sc̄arū | martyrum fes-tum diem —

f. 239^b perpetua felicita|te¹³⁾ certauit. Expl | + It. ser. unde supra¹⁴⁾ | LXXXV | Due¹⁵⁾ geminę hodi|e in ec̄la reful|serunt. —

f. 241 me|reamur cum omnib; | sēis. | Expliciunt. sermones | perpetue et felicitatis | + Inc. ser. sci. aug. de nāt. | sc̄ae. uictoriae | LXXXVI | Refulget¹⁶⁾ et pre|minet inter | comites et mar|tyres —

f. 244 uictoriam de diabolo | meruerunt. | Expl. sc̄ae. uictoriae | Inc. ser. sci. aug. de nāt. | sci. genesi | LXXXVII | Cum¹⁷⁾ frequenter | natalib; mar|tyrum festi|uis. intersu|mus —

f. 245 inlece|brę quas subiugetis | Expli. | + It. ser. sci. aug. de nāt. | sci. genesi | LXXXVIII | Quamuis¹⁸⁾ sc̄s gene|sius dd. peculi|aris arelatensi|um. —

f. 246 in dī laude et glo|ria cēlebrare. | Expl. ser. sci. genesi | + Inc. ser. sci. aug. de | nāt. sc̄or. felicis. et adauti. uia hos-tiense¹⁹⁾ | LXXXVIII | Beatum²⁰⁾ martyre | inter suspendia | for-tem. —

¹⁾ Mai PNB i 131 — ²⁾ XXXVIII 1234 (in natali martyris Vincentii). Ein Quaternio fehlt — ³⁾ in natali martyris Vincentii — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ l. e. 1252 — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ in natali martyrum — ¹⁰⁾ l. e. 1281 — ¹¹⁾ in natali m. P. et F. — ¹²⁾ l. e. 1283 Duarum — ¹³⁾ per-pe-tuum felicitatem — ¹⁴⁾ de natali ss. P. et F. — ¹⁵⁾ XXXIX 1713 — ¹⁶⁾ Mai PNB i 132 — ¹⁷⁾ l. e. 134 — ¹⁸⁾ l. e. 135 — ¹⁹⁾ Ostiensi — ²⁰⁾ l. e. 136 (Reifferscheid.)

f. 247 cupiat innocentē | Explicit | + It. seī. scī aug. eiusd. scī felicis. et adauti | xc | Felix¹⁾ dies inclinata²⁾ | et honorabilis.³⁾ di|es sēculi —

f. 248 et omnia quē in eis sunt. | Ex̄pl. seī. scī⁴⁾ aug.⁵⁾ inatl. scī felicis || f. 248^b + In̄c. omēl. scī iohān. | chrysostōmi. quando | de asia. regressus est. | constantinopoli | xci | Moyses⁶⁾ magnus | ille dī famulus | ea p̄ud propheta|rūm —

f. 252^b sēlorum amen. | Ex̄pl. de reuersione. eiusdem de. asia | + In̄c. seī. scī leonis. papae. de | nat. ipsius⁷⁾ | xcii | Lau- dem⁸⁾ dñi loqua|tur os meum. —

f. 254^b sēculorum amen. Explicit. | It. seī. scī leonis. | pa- pae. eiusdem | xciii | Quodiens nobis | misericordia dī | donorum suo|rūm —

f. 257 sēlorum⁹⁾ | amen. Explicit || f. 257^b + It. seī. scī leonis. pa|pae. eiusdem¹⁰⁾ | xciii | Gaudeo¹¹⁾ dd. de reli|oso¹²⁾ uestro¹³⁾ de|uotionis affec|tu —

f. 260^b sēculorum amen | + Expliciunt seī. scī leonis. pape. rōm. de die | natalis eius. siue aliis | pontificis | + In̄c. seī. scī aug. | de adam. et | eua | xcv | Fr̄s¹⁴⁾ kk. felix esset | hominum genus | si aut uerba dī —

f. 263 ad uitam proficiat et | salutem. Expli | + It. al. seī. scī aug. | de adam et eua | xcvi | Litterarum¹⁵⁾ certamina undiq;¹⁶⁾ con|stitutionem huma|no generi —

f. 265 maria peperit saluatorem. | Explicit. | + It. seī. al. scī. aug. | de decimis. infe|rendis | xcvi | Scriptum¹⁷⁾ est | ff. dd. dñi est | terra et plen|tudo eius. —

f. 267^b te redimere noluisti | Explicit. | + It. al. seī. scī aug. de | elemosynis¹⁸⁾ | xcvi | Perire¹⁹⁾ multi | extimant q̄od | paupe- rib; da|tur. —

¹⁾ l. c. 137 — ²⁾ inelyta — ³⁾ honorabilis — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ Leonis M. sermo i de natali ipsius S. Leonis habitus in die ordinationis sua — ⁸⁾ LIV 141 — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ Leonis M. sermo iv de natali ipsius — assumptionis — ¹¹⁾ l. c. 148 — ¹²⁾ religioso — ¹³⁾ ve- strae — ¹⁴⁾ Mai PNB I 138 — ¹⁵⁾ l. c. 140 — ¹⁶⁾ certamina mundi (mundique) — ¹⁷⁾ l. c. 142 — ¹⁸⁾ elemosynis — ¹⁹⁾ l. c. 144

f. 270^b caduea | omnia reliquisti | Explicit | + It. sēr. sc̄i aug.
de uir|tutib; dñi n. ihū xp̄i | xcviu | Inter ¹⁾ eunetas dñi xp̄i | uir-
tutes. primam | —

f. 274 faciem dedicasti | Explicit | + It. sēr. sc̄i. aūg. de filium
| uiduae. unicum. | resuscitatum ²⁾ | c | Benedictus ³⁾ dñs | qui
facit mira|bilia solus. testis | est —

f. 276^b cum matre ex|ercitus populorum | dō. gratias | Expli-
ciunt. sēr. | sc̄i. aūg. de sol|lemnitatib. di|uersorum s̄eo|rum. nu-
mero | centum. ||

f. 277 Sabbato ⁴⁾ de eb̄do. ii. | cāpi. sēc. Lūc. | homo quidā abuit
| — inuentus est. | Omelia ad sc̄m petrū | et marcellinum. |
Homo ⁵⁾ quidam | habuit duos | filios. Et di|xit adules|centior —

f. 279^b seculorum. amen | Secundo sermo | eiusdem. | In se in-
quid re|uersus | dixit. Quanti mer|cennarii —

f. 282 ih̄m xp̄m in sp̄u s̄eo. | eo quod ait tertius | sermo eius-
dem. | Surgens inquit | uenit ad patrē | suum. cum au|tem esset —

f. 284^b n̄m ih̄m xp̄m in | sp̄u s̄eo. | quartus sermo | eiusdem qđ
ait. | Erat inquit | filius eius | senior | in agro | et cum ueniret
et | —

f. 287^b se|culorum amen. | Quintus sermo eius|dem. Homo qui-
dam | habuit duos | filios et ce|tera calidi ⁶⁾ deuitoris | —

f. 290^b sc̄lor̄. | amen. | Ebdomā. iii. in quadrā | Fr̄. vi. ad
sc̄m lauren|tiū lucina. | Non ⁷⁾ rude est | auribus caritati ūrē euā-
gelistā —

f. 298^b seculorum | amen. || f. 299 Ebdomada .iii. in qua|dra-
gesima. fr̄. iii. | homelia eiusdem | in basilica ad sc̄m | paulū. in
mediana. | Prolixa ⁸⁾ lec|tio recita|ta est quā|si uniuersam —

f. 306^b sc̄lorū. amen || f. 307 Ebdomada. iii. fr̄. vi. | h°me-
lia. ad sc̄m euseuiū. | Inter ⁹⁾ oīma miracula que fecit dñs n̄r | ih̄s
xp̄s lazari —

f. 314^b num|quid hoc de paganis di|eitur. et non in natura ipsa
quodammo||

¹⁾ l. c. 147 — ²⁾ Fulgentii Rusensis opp. app. sermo vi de unico filio
et puerō centurionis — ³⁾ LXV 865 — ⁴⁾ Von f. 277 an m. s. ix — ⁵⁾ Petri
Chrysologi sermo i de duob. filiis etc. LII 183 — ⁶⁾ Petri Chrysologi sermo
v de isdem. Judaeum et Gentitem figurantibus l. c. 197 callidi — ⁷⁾ ? —
⁸⁾ ? — ⁹⁾ ?

PAULINUS PETRICORDIAE.

1664. membr. fol. foliorum 30. saec. IX—X.

f. 1 Incipit opus paulini petre|cordiae ¹⁾ de uita sc̄i martini epi ²⁾
uersibus | Sparserat ³⁾ in toto lumen uenerabile mundo | —

f. 5^b Atque honestis ⁴⁾ spolium credentis gaudia ⁵⁾ plebis. | Finit in x̄po lib i. habens uersus | ccclxxxv. Incipit liber secundus | Panditur ecce nouum pelagus flatusq; benigni | ⁶⁾ —

f. 6 Angelus adsistit sc̄o uenerabilis ore | — Prodidit & meritum.
quia se meruisse negauit | Finit in x̄po liber secundus habens uersus
dccxxii | Incipit liber tertius paulini | Quo rursus sterilis calamus ⁷⁾
& sibila ruptis ⁸⁾ | —

f. 11^b Uerborum iaculis opponens signa salutis ⁹⁾ || f. 12 At-
qui ¹⁰⁾ non rudibus su&us sudare sub armis | —

f. 12^b Plus peccata dolens plebis quam uulnera carnis | Finit in
x̄po liber iii hab uer cccclviii | Incipit liber quartus | Finierat
sumptum translatio coepta uolum | —

f. 20 Quam uitando fugis laudem uiuendo meritis ¹¹⁾; | Finit in
x̄po lib hab iii. uer. dclxxviii | Incipit lib quintus in dñō. | Iam semel
in laudem tanti plata patroni —

f. 24^b & iaeuit planus placidarū campus aquarum ¹²⁾ || f. 25
molliter ¹³⁾ exceptis ulnas resaerasse ¹⁴⁾ ruinis | —

f. 30 Perp&uo ¹⁵⁾ urbs tororum ¹⁶⁾ martino antestite gaud& ||
f. 30^b Finit in x̄po ihū liber vi. paulini | habens uersus cccclxxviii |
Incipiunt uersus paulini de orantibus | Quisque ¹⁷⁾ solo adelinis mer-
sisti in puluere uultum | — In cunctum pg& pi&as tam pdigi ¹⁸⁾ mun-
dum | Finit opus paulini filiciter ||

¹⁾ Petricordiensis — ²⁾ om. — ³⁾ LXI 1009 — ⁴⁾ hostis — ⁵⁾ gloria —
⁶⁾ Unten: Desunt folia sex: id est | vers̄ ceceelxxx — ⁷⁾ steriles calamos —
⁸⁾ rupti — ⁹⁾ l. e. 1033 d 'desunt folia duo | id est vers. clx' — ¹⁰⁾ l. e. 1036 e
— ¹¹⁾ mereris — ¹²⁾ l. e. 1062 e 'Desut folia duo: | vers. 160' — ¹³⁾ l. e.
1065 b — ¹⁴⁾ reserasse — ¹⁵⁾ perpetuum — ¹⁶⁾ Turonum — ¹⁷⁾ l. e.
1074 — ¹⁸⁾ prodiga

PRUDENTIUS.

3860. membr. 8. foliorum 80. saec. X¹⁾.

f. 1 Moyses²⁾ nempe dñ spinesera³⁾ in rubo | —

f. 3 Texens perpetuis secula seculis | Ymnus ante somnū. Metrū Iambicū — syllaba. | Ades pater supreme —

f. 4 Meditabimur sopore. | Ymnus ieunantium *der Rest der Zeile und die zwei folgenden ausgegangen* | O nazarene. lux bethleem⁴⁾. uerbum patris | —

f. 7^b Ditatq. fructus. fenerantem centuplex. | *fünf Zeilen ausgegangen*⁵⁾ | Xpē seruor̄ regimen tuor̄ | —

f. 8^b Sparsus in uenas eib; obsecrantū xp̄icolarum | Ymnus omni hora | Metrum trochaicum — catalecticō | Da puer plectrum. choreis ut canam fidelibus. | —

f. 10 Omnibus te concelebrent. s̄eculor̄ s̄eculis amen⁶⁾; | Ymnus circa exequias defunctor̄⁷⁾ | Metrū anapesticū — Spondeum | Deus ignee fons animarū duo qui socians elementa | —

f. 11^b Liquido spargemus odore. | Finit liber primus ymnor̄ | Incip̄ liber secundus. πρισθιφαθων⁸⁾ | Ymnus in honore martyr⁹⁾ *Pergament zerstört et cele|donii calagurritanor̄*¹⁰⁾ *Pergament zerstört* //// | Metrum trochaicū etc. zum Theil ausgegangen || f. 12 Scripta¹¹⁾ sunt cēlo duorum martyrum uocabula. | —

f. 14^b Respir& ut lassus uigor || f. 15 Presicca rursus ulcerā | —

f. 15^b Commenta xps destruxit¹²⁾ || f. 16 Nam carceralis cecitas | —

f. 60 Quo regente uiuim' | Finit peristephaton. Incipiunt tituli | hystoriarū¹³⁾ p adam. et euam¹⁴⁾. | Eua¹⁵⁾ columba fuit tunc¹⁶⁾ eaudida. nigra deinde | —

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Arevalus prolegg. iv 77 — ²⁾ (Prudentii cathemerinon v de novo lumine paschalis sabbati. vers. 31) LIX 821 Moses — ³⁾ spinifera — ⁴⁾ Bethlem — ⁵⁾ Cath. viii. hymnus post ieunium — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ defuneti — ⁸⁾ lib. Peristephanon — ⁹⁾ honorem ss. martyrum Hemeterii — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ LX 275 — ¹²⁾ destrukt. f. 15 manu saec. XII-XIII — ¹³⁾ Dittochaeum. testamentum vetus — ¹⁴⁾ Adam et Eva — ¹⁵⁾ I. e. 89 — ¹⁶⁾ tum

f. 62 (Domus ezechie) | Lumine p̄fusis docuit sol uersus in ortum | Incip̄ de nouo testamento¹⁾. Gabrihel²⁾ | Aduentante dō descendit nuntius alto | —

f. 64 (Apocalypsis Iohannis) Et septem potuit signacula pandere solus; | Incipit liber αἱροθωσία .i. De diuinitate³⁾ | Est⁴⁾ tria suā ad̄ trinū speciñ. uigor unus | — Et patris & xp̄i uirtutem in corpora transfert; | Iambus — pyrrichio | Est uera secta. te magister consul. | —

f. 65 zizaniorum semina. | Contra heresim quę patrem passū adfir^{mat}⁵⁾ | Plurima sunt sed pauca loquar ni⁶⁾ dira relatu | —

f. 80^b Quid cū sc̄iloquus reuoluto germe lucas⁷⁾ ||

5821. membr. 8. foliorum 140. saec. X.⁸⁾)

f. 1 Hęc coere& torqu& urit. hec catenas incutit | — Sit dies hec festa nobis sit saeratum gaudium. | Zeile zerstört | dimetrum iambicum katalecticum | Beate⁹⁾ martyr prospera diem | —

f. 6 Cunctis in ēuum sēculis | Incipit passio sc̄i | laurentii martyris¹⁰⁾ || f. 6^b Antiqua¹¹⁾ fanorum parens | —

f. 11^b Absolue uinclis sēculi | Incip̄ ad valerianū ep̄m. de passione | yppoliti martyris¹²⁾. | Innumeros¹³⁾ cineres sc̄orū romula in urbe | —

f. 16 Raptus & ipse sacro sis comes yppolito | Passio sc̄i ci-

¹⁾ Nov. testamentum — ²⁾ ad Mariam add. — ³⁾ de divinitate om. Praefatio — ⁴⁾ LIX 915 — ⁵⁾ contra-adfir^{mat} om. Apotheosis. — ⁶⁾ ne — ⁷⁾ l. c. 1000 — ⁸⁾ Vorn die Bemerkung: Hunc librū. eu Pragae degere, accepi dono a Christophoro Colero uiro doctissimo; eug illū eu aliquot Manuscriptis uariis in locis diligētisse cōtulerim; et nominatim eu celeberrimo, uetustissimoq illo quod | Ratisponae in S.ⁱⁱ Emerani bibliotheca asseruatur et optimae | notae et ante multos annos ab exercitatiss^o antiquario cōscriptū eē cēseo | Joānes Antonius | Marietus soci^{is} | Jesu Presbyter. | MDCXVIII | Idibus Iulii | Vergl. über diese Handschrift Arevalus prolegg. iv 77. Viele althochdeutsche Glossen — ⁹⁾ Prudentii peri- steph. hymn. 5. Passio sancti Vincentii martyris LX 378 — ¹⁰⁾ om. (ibid. hymn. 2) — ¹¹⁾ l. c. 294 — ¹²⁾ om. (ibid. hymn. 11) — ¹³⁾ l. c. 530

priani¹⁾ | Metrum archiloicum (estans *add. m. al.*) tetrametro | buco-lio et tribus trocheis | Punica²⁾ terra tulit | quo splendeat omne —

f. 18 Instruit hic homines. illine pia dona dat patronus | Incipit passio apostoli petri et pauli³⁾ | in primo uersu metrum quod sup. se- cundo | aut̄ hipponactiū constans trimetro catalecticō | Plus⁴⁾ solito coeunt | ad gaudia dic. amice quid sit | —

f. 19 Diem bifestū sic colas memento | Incipit ymnus in honore sc̄orū⁵⁾ | xviii martyrū caesaraugustanorum⁶⁾ | Bis⁷⁾ nouē nr̄ po- pulus sub uno | —

f. 22 Mox resurgentes animas. & artus. Tota sequeris | Incipit passio sc̄ae agnetis virginis⁸⁾ | inter dispersa reperies alchiaecum metrum | constans pentimemere iambica et duob: daetilis | Agnes⁹⁾ sepulchrum est Romulea in domo | —

f. 24^b Dignaris almo uel pede tangere | Uersus constantinae constantini | filiae scripti in absida basilicae. quam | condidit in ho- norem sc̄ae agnes¹⁰⁾ | Constantina dñi uenerans. xpoque dicata | — O felix virgo memorandi nominis agnes | Item damasi papae uersus de eadem. | Fama refert. sc̄os dudum r&ulisse parentes | —

f. 25 Ut damasi precib' faueas precor melita virgo¹¹⁾ | aurelii prudentii clementis v. c.¹²⁾ incipit ymnus | in honore. beatę martiris eulaliae¹³⁾. | Germine¹⁴⁾ nobilis eulalia | —

f. 28^b Carmine propitiata fou& | Ymnus beatissimorū martyrū fructuosi | epi ecclesiae tarragonensis¹⁵⁾ et | augurii eulogiq. diacono- rum | M&rum endaecasyllabū phalechiū. Ut pastis uiscerib. || f. 29 Felix¹⁶⁾ tarraco fructuose uīris | —

f. 31^b Dulces endeca syllabos reuuoluens. | Incip̄t ymnus in honore sc̄i quirini¹⁷⁾ martyris et¹⁸⁾ epi. ecclesiae suscianae¹⁹⁾. | Metrum gliconicum. constans | ex spondeo. choriambo. et pyrrichio. || f. 32 Insignem²⁰⁾ meritis²¹⁾ uirum | —

¹⁾ martyris *add.* (*ibid. hymn. 13*) — ²⁾ l. e. 569 — ³⁾ *ibid. hymn. 12* — ⁴⁾ l. e. 556 — ⁵⁾ *om.* — ⁶⁾ *ibid. hymn. 4* — ⁷⁾ l. e. 357 — ⁸⁾ *ibid. hymn. 14* — ⁹⁾ l. e. 580 — ¹⁰⁾ Agnae virginis — ¹¹⁾ inelyta martyr — ¹²⁾ M. Aurelii Cle- mentis Prudentii — ¹³⁾ honorem—Eulaliae martyris (*ibid. hymn. 3*) — ¹⁴⁾ l. e. 340 — ¹⁵⁾ Tarragonensis (*ibid. hymn. 6*) — ¹⁶⁾ l. e. 411 — ¹⁷⁾ Quirini bea- tissimi — ¹⁸⁾ *om.* — ¹⁹⁾ Siscianae (*ibid. hymn. 7*) — ²⁰⁾ l. e. 424 — ²¹⁾ meriti

f. 32^b Corpus suscipiunt aquę | Passio sc̄i cassiani. forocorneliensis¹⁾ M&rū. Vt senex fidelis. | f. 33 Sylla²⁾ forū statuit Cornelius hoe itali urbem | —

f. 34^b Domum reuertor. cassianū prēdico | De loco in quo martyres passi sunt | nunc baptisterium est³⁾ | Electus⁴⁾ xpo locus est ubi corda probata | —

f. 35 Euectus gladiis alter & alter aquis | Incip̄ passio sc̄i romani martyrī | Romane⁵⁾ xp̄i fortis assertor dī | —

f. 55^b Sit dexter agnus induat uellere. | Finit romanus. aurelii. prud. element̄ | Incipit ymnus viii kł iañ | Dimetrū iābieū constans ex duob' diambis | Quid⁶⁾ ē qđ artū circulū. Sol iā recur̄ens —

f. 56^b Quē te furoris p̄sule. Mors hausit & reddidit. | Incipit ymnus de epiphania | metrum quod supra | Quicunq,⁷⁾ xp̄m quaeritis | —

f. 57^b Unus tot inter funera. Impune xp̄s tollitur⁸⁾. | Incipit de opuseculis suis⁹⁾. | Trocheum. trimetrum. | endecasyllabum. | Pius.¹⁰⁾ fidelis. īnocens. pudicus. dona conscientię | — Iuuabit ore psonasse xp̄m. quo regente uiuimus | Incip̄. tituli. hystoriarū per adam^{et euam¹¹⁾} | Eva¹²⁾ columba fuit tunc¹³⁾ candida. nigra deinde | —

f. 60^b (domus ezechiae) Lumine perfusis docuit sol uersus in ortum | Incipit de nouo testamento¹⁴⁾ | Gabrihel¹⁵⁾. | Aduentante dō. descendit nuntius alto | —

f. 62^b (apocalypse iohannis) Et septem. potuit signacula pandere solus | Incip̄. lib. ΛΙΠΟΘΕΩCIS. id est de diuinī¹⁶⁾. | Est¹⁷⁾ tria summa d̄s. trinum specimen. uigor unus | —

f. 83 Despuite. exsurgens quo xp̄s p̄uocat ite. | Finit liber apotheosis. | Incipit amartigenia id ē de origine (*in ras.*) id est de diuinitate **** peccator^y¹⁸⁾ || f. 83^b Fratres¹⁹⁾. ephobi²⁰⁾. fossor. et pastor. duo. | —

¹⁾ *ibid.* hymn. 9 — ²⁾ l. c. 432 — ³⁾ *ibid.* hymn. 8 — ⁴⁾ l. c. 430 — ⁵⁾ l. c. 444 (hymn. 10) — ⁶⁾ LIX 888 (Cathem. hymn. 11) — ⁷⁾ l. c. 901 (*ibid.* hymn. 12) — ⁸⁾ l. c. 909 v. 136 (v. 137—208 fehlen) — ⁹⁾ Peristeph. epilogus — ¹⁰⁾ LX 591 Immolat deo patri | pius — ¹¹⁾ Dittochaeum. testamentum vetus: Adam et Eva — ¹²⁾ l. c. 89 — ¹³⁾ tum — ¹⁴⁾ Test. novum — ¹⁵⁾ ad Mariam — ¹⁶⁾ id — divinitate *om.* Praef. — ¹⁷⁾ LIX 915 — ¹⁸⁾ id — peccatorum *om.* Praef. — ¹⁹⁾ l. c. 1007 — ²⁰⁾ ephebi

f. 102 Glorificent. me poena leuis clementer adurat | Finit de amartigenia. liber. d. | Incipit praefatio in xp̄i nomine. | ψΙΧΟΜΑΧΙΑ. | Senex¹⁾ fidelis prima credendi uia est²⁾. | —

f. 103 Herede digno patris implebit domum | Inuocatio³⁾ | X xp̄e graues hominū semp miserate labores | —

f. 120 A&ernū solio diues sapientia regn& | Explicit lib̄ prud̄ de ψΙΧΟΜΑΧΙΑ || f. 120^b leer || f. 121 Contra orat. symmachi. aurelii prud̄entii. clementis. lib̄. i. incip̄. praef.⁴⁾ | Paulus⁵⁾ praeco dī qui fera gentium | —

f. 122^b Arsurum mediis inferat ignibus. | Explicit praefatio. | Incipit aduersus⁶⁾ symmachum | aurelii. prud̄. liber prior⁷⁾. | Credebam uitiis ae|gram gentilibus urbem | —

f. 134^b Ne tractū sine fine. ferat fastidia carnem (carmen corr. m. al.) Praef. libri. ii. aduersus eundē⁸⁾. | Simon quē uocitant p̄rum | —

f. 136 Insistam fluitantibus. | Aurelii. Prudentii. clementis. | Hactenus & ueterū cunabula prima deoꝝ — Quo mage s̄ea ducum⁹⁾. illice flecter& arte. corda | Symmachus¹⁰⁾ | Quis ita familiaris est barbaris. — profitetur optandam. | Prudentius. | Armorum dominos vernantes flore iuuente | —

f. 140^b Sed despexit humū seq, inclinauit ad orbis¹¹⁾ ||

SIXTI epistulae.

3834. membr. 8. foliorum 105. saec. IX—X.

f. 1 Incipiunt capitula | 1 Epistula bacharii ad ianuarium — xvi. Itē sixti epi de diuiniis | xvii. Itē sixti de malis doctorib; & operib; fidei & iuditio futuro | xviii Itē sixti de castitate | In nomine dī summi incipit liber sc̄i bacharii¹²⁾ | Benedicto in xpo fr̄i omni m̄ in¹³⁾ fide & dilectione uenerabili | ianuario baccharius¹⁴⁾ peccator salut optat¹⁵⁾; Nisi¹⁶⁾ uererer | beatissime fr̄ ne int̄ simulatos amieos —

¹⁾ LX 11 — ²⁾ om. — ³⁾ om. — ⁴⁾ Praef. lib. I contra Symmachum — ⁵⁾ LX 111 — ⁶⁾ contra — ⁷⁾ primus — ⁸⁾ contra Symmachum — ⁹⁾ ducum corda — ¹⁰⁾ l. c. 177 e — ¹¹⁾ l. c. 199 v. 263 — ¹²⁾ Bacharii ad Januarium liber de reparatione lapsi — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ Bacharius — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ XX 1037 a

f. 2^b Ita aut̄ intellegim' ¹⁾ | ap̄li dictū. qđ neq; inuidi neq. fornicatores. neq; aliena appetentes ²⁾ || f. 3 homini ³⁾ p̄parari. ubi nihil capiatur amplius. quā medic' & cadasuer; | —

f. 4^b culpā erroris agnouit. nūquid m * e ⁴⁾ c̄lestis extorris ē. Ac for ⁵⁾ || f. 5 discedentis ⁶⁾. genu fixo ⁷⁾ patri p̄ peccatorib; supplicauit; Magistri n̄ in hoc ⁸⁾ secūt exēplū. | —

f. 9 qui amiei tui | sum' int̄uenire merearis in dñō n̄rō ihu xp̄o. Amen. Explicit. ii. | Incipit epistola beati augustini epi ad || f. 9^b op̄tatū ep̄m de originē animae ⁹⁾ Dñō beatissimo & sincera dilectione desiderabili fr̄i & coēpo optato. | augustinus in dñō salutē. Quāuis ¹⁰⁾ tuę sc̄itatis nullas ad me ipsū datas acceperim | —

f. 16 non rennus. multo uerberius (*corr. al.*) dō gratias. Memor n̄ri semp uiuas. domine beatissime & sin || f. 16^b cera dilectione desiderabilis frater. | Ex̄pl ad optatum. Incip̄. ad uictorianū pr̄bm | de pressuris bellorum ¹¹⁾. | iii Dñō dilectissimo et desiderantissimo fr̄i. et conpr̄bo uictoriano. agustinus eps ¹²⁾ in dñō salutem; Littere ¹³⁾ tuę impleuer̄ | grandi dolore cor n̄rm. —

f. 19^b Si scripturas ei' intentissime legeritis. am̄ ¹⁴⁾. | iii Gestā a beato agustino. quando sibi successorem | elegit ¹⁵⁾. Gloriosissimo ¹⁶⁾ theodosio duodecies & ualentia ^{nī} no augusto iterū consule ¹⁷⁾ vi k̄l oct̄rs. cū augustinus eps. || f. 20 una cū regiano ¹⁸⁾ & martiniano coēpis suis —

f. 21^b p̄ me & p̄ | eraclio pr̄bro ¹⁹⁾. dñō p̄cem fundatis. Item auḡ ad felicitatem et rusticum de correptione ²⁰⁾ v | Dilectissimę et sc̄issimę matri felicitati. & fr̄i rustico et sororib; | quę uoſeu sunt. auḡ & qui mecū st̄ in dñō salutem. Bonus ²¹⁾ ē. dñs | & misericordia ei' ubiq; diffusa. —

f. 22^b horantes simul & | pro nobis. ut ea quę bene monemus alacriter | impleatis ²²⁾. amen ²³⁾; || f. 23 Item conscriptio ad Seleu-

¹⁾ intelligamus — ²⁾ l. e. 1041 a — ³⁾ l. e. 1043 e — ⁴⁾ misericordiae — ⁵⁾ l. e. 1048 b — ⁶⁾ l. e. 1051 — ⁷⁾ flexo — ⁸⁾ in hoc om. — ⁹⁾ ad—animae om. — ¹⁰⁾ Aug. epp. cxc XXXIII 857 — ¹¹⁾ ad—bellorum om. — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ Aug. epp. cxI l. e. 422 — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ gesta — elegit] acta ecclesiastica seu ep. ccxiii — ¹⁶⁾ l. e. 906 — ¹⁷⁾ consulibus — ¹⁸⁾ Religiano — ¹⁹⁾ presbytero Heraclio — ²⁰⁾ ad—correptionem om. — ²¹⁾ Aug. epp. ccx l. e. 957 — ²²⁾ impleamus — ²³⁾ om.

etiam inquirentē | utrum ap̄ls petrus baptizatus sit.¹⁾ | Religiosę²⁾
& in xp̄i dilectione honorandę famulę dī seleueianę auḡtinus³⁾ in
dño sał. Lectis⁴⁾ litteris tuis de salute uña —

f. 24^b p̄pt quē lucrandū ad me tales litteras dandas⁵⁾ putasti;
|| f. 25 Explīc it̄ eiusdē conscriptio ad italicā de corpore | mediatoris
si corporeis oculis uideat substanciā dī⁶⁾. | Dominae eximię & merito
p̄stantissimę atq; in xp̄i caritate | honorandę filię italicę auḡ eps in
dño salut̄. Non⁷⁾ solū litteris tuis uerū | &iā ipso referente —

f. 26^b habit& cor tuū domina | eximia & merito p̄stantissima.
atq; in s) xp̄i caritate honoran|da filia⁸⁾. Expl̄. ad italicā. Incip̄
epla sci eubodii ad beatum augustinū de ratione ac dō¹⁰⁾. | Perfecta¹¹⁾
ratio illa ē. q̄ omniū rerū p̄stat scientiā —

f. 27^b p̄cipit diligendā¹²⁾ dilectionē uel¹³⁾ exhibendā esse. It̄ alia.
c. s. de uirginitate beate marie et de corpore filii dī¹⁴⁾ | Per¹⁵⁾ io-
binū. qui ad possessionē. marcianensem —

f. 28^b memorē. pficiat.. Domine sc̄e uenerabilitq; | beatissime
frał. Item alia sc̄i eubodii ad q. s. de ss. | questionibus et de questione
epistolę. | petri apostoli¹⁶⁾ | Eubodus epis augustino ep̄o. Pridē¹⁷⁾ que-
stionē¹⁸⁾ misi. ad sc̄itatē | tuā. unam de ratione —

f. 29 Quid ergo in hac re sc̄itati tuę uideaſt cupio nosse. Itē
beati augustini ad q. s. | de uisionibus somniorum¹⁹⁾. | Domino beatissimo ac²⁰⁾
uenerabili &²¹⁾ desiderabili fri &²²⁾ esacerdoti meo |
eubodio²³⁾ & tecū fr̄ibus. auḡ & mecum fratres in dño salutē. | Frater²⁴⁾
iste nomine barbarus seruus dī ē. Iā diu apud ipponem. | —

f. 30^b in dñi mīcēda uegeteris domine beatissime & uenerabilis
& desiderabilis frater; || f. 31 Item alia. c. s. ad q. sp̄ de ratione et
dō et | de corpore dñi et de uisionibus somniorum²⁵⁾ | Dño beatissimo

¹⁾ conscriptio-sit om. — ²⁾ Religiosissimae — ³⁾ episcopus add. — ⁴⁾ Aug.
epp. CCLXV l. c. 1086 — ⁵⁾ destinandas — ⁶⁾ conscriptio-dei om. — ⁷⁾ Aug.
epp. XCII l. c. 318 — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ Honorabiles—resaluta add. — ¹⁰⁾ (Evodius Augustino movens quaestionem de ratione et deo) Evodius Augustino epis-
copo salutem — ¹¹⁾ Aug. epp. CLX l. c. 701 — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ de
dei om. Domino sancto, uenerabiliter dilectissimo fratri et consacerdoti Augustino
et fratribus qui tecum sunt Evodius et fratres qui mecum sunt salutem in domino
— ¹⁵⁾ Aug. epp. CLXI l. c. 702 — ¹⁶⁾ sc̄i—apostoli om. — ¹⁷⁾ Aug. epp.
CLXIII l. c. 708 — ¹⁸⁾ quaestiones — ¹⁹⁾ ad—somniorum om. — ²⁰⁾ et —
²¹⁾ ac — ²²⁾ ac — ²³⁾ Evodio — ²⁴⁾ Aug. epp. CLIX l. c. 698 — ²⁵⁾ ad—
somniorum om.

& uenerabili fr̄i & coep̄o s̄eo euhodio¹⁾ & tecū fr̄ib; auḡ & mecū
fr̄s in dñō salt; Multa²⁾ queris ab homine | multū occupato —

f. 33^b apud nos aberrans n̄ potuit inueniri. | Incipit ep̄la macedonii ad beatū augustinū si sapiens | in hoc saeculo beatus sit³⁾ | Domino merito uenerabili & uere suscipiendo⁴⁾ | patri augustinō | ep̄o⁵⁾. Miro⁶⁾ modo affieior sapientia tua —

f. 34 quo largissimo tueat. | domine merito uenerabili⁷⁾ & uere suscipiendo⁸⁾ pater; | — xiii l̄t auḡ ad macedonium⁹⁾ | Auḡstīn' ep̄s famulus x̄pi familiaq; ¹⁰⁾ ei' dilecto filio macedonio in dñō salutē; Quāuis¹¹⁾ sapientiā. quā ī tribuis —

f. 39^b saltim sermonibus tuis | pasear¹²⁾; Item cuius supra ad quem supra | de quo supra¹³⁾ | Augustinus ep̄s famulus x̄pi familiaque¹⁴⁾ eius. | filio dilecto¹⁵⁾ macedonio. in dñō salutē; Negotiosimū¹⁶⁾ | in re publica uirū —

f. 48^b fuisse lecturum | qđ flagitasti ut rescriberem. Felix in xp̄o uiuas filii | carissime¹⁷⁾). Explicit *der Rest der Zeile ausradirt: grosser Zwischenraum. add. man. post.*: Epistola s^ui. Sixti Pape et martyris. De diuiniis. | Mirarer¹⁸⁾ quorundā hominū mentes ita t̄rene cupiditatis amore | —

f. 64 opulentię huius pompa sit comitata. Explicit | de diuiniis. Incipit de mał doctorib. et operib; fidei et de iuditio futuro. | Quantā¹⁹⁾ de purissime mentis ūrē sinceritate fiduciā et rā. ex hac | p̄suppositionis miae temeritate ppendite. —

f. 85 certiorem. opto te semper dō uiuere & ppetui consula|tus honore gaure | Explicet epistola | zehn ausradirte Zeilen || f. 84^b leer || f. 86 Incipit ep̄la sei sixti epi. | et martyris de castitate *add. m. post. ad quenda uere xp̄ianū* | Quamquam²⁰⁾ illius xp̄ianitates (*corr.*) te (*add. m. post.*) esse cognouerim. ut omne sc̄itatis bonū —

f. 105 genere uitiorum multi ////////// || f. 105^b Cometę sunt stelle flammis erinitę repente nascentes — numquā in occasura parte caeli est. ||

¹⁾ Evodio — ²⁾ Aug. epp. clxii l. c. 704 — ³⁾ Maced. — sit om. — ⁴⁾ suscipiendo — ⁵⁾ Macedonius *add.* — ⁶⁾ Aug. epp. cliv l. c. 665 — ⁷⁾ desiderabilis — ⁸⁾ suspiciende — ⁹⁾ Aug. ad M. om. — ¹⁰⁾ familiaeque — ¹¹⁾ Aug. epp. clv l. c. 666 — ¹²⁾ Ineolumen- pater Ende ep. clii l. c. 653 — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ familiaeque — ¹⁵⁾ dilecto filio — ¹⁶⁾ Aug. epp. cliii l. c. 653 — ¹⁷⁾ fili carissime — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ ? — ²⁰⁾ ?

Excerpta de TERTULLIANO.

3852. membr. 4. foliorum 118. saec. X.

f. 1 Incipit liber. chronica sc̄i uedae presbyteri. | Prima igitur a&ate s̄euli nascientis. prima huius diei fecit. Secunda | —

f. 30^b Ibiq. cum debito tanto | patrem honore recondidit. *Der vierte Theil der Seite ausradirt* || f. 31 *Die Hälften der Seite ausradirt* Item ex libris historiarum pauli horosii. | Maiores ¹⁾ nr̄i orbem totius terre oceanī limbo circumseptum triquadrūm statuerē. eiusq. tres partes. asiam. europam & africam uocarunt ²⁾. Quamvis aliqui | duas hoc est asiam ac deinde africam in europa ³⁾ accipiendam putarint. | —

f. 37 magnum pelagus constitutae quae & cultu & memoriae magis celebres | habentur. Item ex eisdem libris. diuersis locis sumpta. | Cum ⁴⁾ post fabricam ornatumq. mundi huius homo quem rectum atq. immaculatū | fecerat dñs. —

f. 50^b diserimine vindicauit. Ita hoc tutissimo uincendi genere securus in italiā rediit ⁵⁾. | Item ex libris eiusdam pauli. historici gentis langobardorum. | Septemtrionalis plaga. quanto magis ab estu solis remota est. & niuali frigore gelida. | tanto salubrior corporib. hominum. & propagandis est gentib. coaptata. Sicut e contra —

f. 82^b largus litterarum quidem ignarus. sed philosophis equan-dus nutritor gentis. legum || f. 119 ⁶⁾ augmentator. hie initio regni sui baioariorum plurima castra coepit plus semp orationibus | quam armis. fidens maxima semper cura francorum. auarumq. pacem custodiens. | Uolusii Męciani distributio item uocabula ac note partium in rebus | pecuniariis pondere numero mensura. | Sepenumero cęso animaduerti | —

f. 122^b note mensurarum. | — cyathi t̄i | Partium & numeri naturalis causa durat quamuis nominib. apud quasq. gentes | —

f. 125^b miliarii tres apud germanos unam restam efficiunt. | Item ex libris sc̄i eucherii | de uariis uocabulis. Alleluia ⁷⁾. in latinum sonat laudate dūm ia. enim unum est | —

¹⁾ XXXI 672 (1 2) — ²⁾ vocaverunt — ³⁾ Europam — ⁴⁾ l. c. 697 (1 3) — ⁵⁾ l. c. 1018 (vi 10) — ⁶⁾ f. 119—130 verheftet — ⁷⁾ (Eucherii instruct. II 2) L 814

f. 129 Tropologia¹⁾. moralis intellegentia. Parabola. similitudo²⁾. | Ex libris Tertulliani. de exērandis gentium diis. | Tantum³⁾ cœtitatis inuasit genus humanum. ut inimicum suum dominum uocent. & ablatorem bonorum adeo datorem sibi esse predicent. atq. illi gratias agant. Uocant ergo illos | —

f. 130^b suppositios. Et deum uiuentem. a&ernum | sempiterni numinis. preseum futurorum | immensum. talib. tam⁴⁾ nefandis criminib. diffuderunt ***** ||

f. 83 in⁵⁾ xpo ihū dñō n̄o. per quem & cum quo dō patri claritas & imperium cum spū s̄eo in sēla sc̄lo⁶⁾. | — pro timotheo. appellen. his ergo scribite. & ab eis iuxta morem ecclesiasticas suscipite | litteras. | Incipit sc̄i epiphani cypri. ad beatum hieronimum presbyterum⁶⁾. | Domino amantissimo filio ac fratri hieronimo pr̄bō & cunctis fratribus qui tecum uer|santur in monasterio⁷⁾. epiphanius in dñō salutem. Generalis⁸⁾ ep̄la que ad oīns catholicos scrip|ta est —

f. 83^b ser|uiunt⁹⁾ & tecum & per te plurimum salutamus. | Item ep̄la sc̄i epiphani cypri ep̄i a hieronimo translata¹⁰⁾. | Domino dilectissimo fr̄i iohanni ep̄i epiphanius oportebat¹¹⁾ nos¹²⁾ clericatus honorem¹³⁾ | —

f. 89 de populo tibi credito ad pueritatem sui inducat erroris. opto ut ualeas¹⁴⁾ in dñō. Expl | Item incipit ep̄la pamachi et oceanii ad hieronimum pr̄b̄m. | Pammachius & oceanus hieronimo *****¹⁵⁾. S̄cs¹⁶⁾ aliqui¹⁷⁾ ex fratrib. seedulas ad nos | cuiusdam detulit. que originis uolumen quo¹⁸⁾ periarchon describitur¹⁹⁾ in latinū sermonē | conuersum tenerent. —

f. 89^b purga ergo suspiciones hominum & conuince criminantem; ne si dissimulaueris consensisse²⁰⁾ uidearis. | Item hieronimi ad pammachium et oceanum. | Hieronymus pammachio et oceano *****²¹⁾ scedulae²²⁾ quas misistis honorifica me | adfecere contumelia. sic ingenium pr̄dicantes ut fidei tollerent ueritatem. & quia eadem

²⁾ (l. c. II 15) — ³⁾ II 1115 — ⁴⁾ eum — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ep. Epiphanius ad Hier. — ⁷⁾ et cunctis — monasterio om. — ⁸⁾ XXII 758 — ⁹⁾ servientes — ¹⁰⁾ S. Epiph. ad Ioannem episcopum Ierosolymorum a Hier. latine redita — ¹¹⁾ l. c. 317 — ¹²⁾ dilectissime add. — ¹³⁾ honore non — ¹⁴⁾ valeatis — ¹⁵⁾ presbytero salutem — ¹⁶⁾ l. c. 743 — ¹⁷⁾ aliquis — ¹⁸⁾ quod περὶ ἀρχῶν — ¹⁹⁾ inscribitur — ²⁰⁾ consentire — ²¹⁾ fratribus salutem — ²²⁾ l. c. 744

| & in alexandria¹⁾ & romę & in toto pene orbe boni homines sup
meo nomine iactare consuer̄²⁾) | —

f. 94^b & eadem ad uerbum exprimere nequaquā eius qui seruare
uelit eloquii uenustatē | Explicit ad pammachium & oceanum. || f. 95
Hieronimus ad auitum in³⁾ qua ea quae in libris periarcōn | quae
contra catholicam fidem. sunt. | Ante⁴⁾ annos circiter decem sēs
uir pammachius ad me cuiusdam scedula misit | quae origenis
περιαρχῶν interpr&ata uolumina continerent immo⁵⁾ uitiata | —

f. 101 legat prius hunc librum & antequam | ingrediatur uiam
quae sibi cauenda sint nouer⁶⁾ /// ||

f. 102 Capitula .xii. pelagiana. et qui contra eorū impietatem
fides catholica teneat. oppositis | .xii. capitulis expressum. ex libro
sc̄i auḡ ad beatum paulinum nolani ep̄m. | In oriente. hoc est in
syria palestina. pelagius a quibusdam catholicis fratribus. ad episcopalia
gesta perductus & ab episcopis quattuordecim auditus est. De
quorū iudicio damnatus exisset. nisi obiecta sibi contra | —

f. 102^b credendum est. nisi haec quibus sunt contraria. fideli
corde teneantur. & aperta confessione promantur | zwei Zeilen aus-
radirt || f. 103 zwei Zeilen ausradirt | uia⁷⁾ est qua potest ire
uehiculum & uia dicta. a uehicularum incursu. nam duos | actus per-
peuntium⁸⁾ & uenientium vehicularum occursum. om̄i aū uia | aut
publica est aut priuata. publica est quae in solo publico est. quae⁹⁾
iter actus | populo patet. haec aut ad mare. aut ad oppida ptinet pri-
uata est quę uicino muni|cipio data est. Strata dicta quasi uulgi
pedib. detrita lueretius strata. quę¹⁰⁾ iam uulgi | pedib. detrita uiarum
ipsa est & dilapidata¹¹⁾ id est lapidib. strata. primi aut̄ poendi¹²⁾
dicuntur lapidibus. uia¹³⁾ strauisse postea romani eas p omnem pene
urbem¹⁴⁾ disposuerunt. prop̄ rectitudinem itinerum et ne plebs esset
otiosa —

f. 103^b elibosum iter flexu|sum. uestigia sunt pedum signa
primis plantis expressa uocata quod his uiae prae|currentium inue-
stigentur. id est agnoscantur¹⁵⁾). De uiridioribus gemmis¹⁶⁾). | Omnia

¹⁾ Alexandriae — ²⁾ consuerunt — ³⁾ quid eavendum sit in libris
περὶ ἀρχῶν — ⁴⁾ l. c. 1059. — ⁵⁾ imo — ⁶⁾ noverit — ⁷⁾ Isidori etymolog.
xv 16, 4 LXXXII 557 a — ⁸⁾ capit propter euntium — ⁹⁾ qua — ¹⁰⁾ stra-
taque — ¹¹⁾ delapidata — ¹²⁾ Poeni — ¹³⁾ vias — ¹⁴⁾ orbem — ¹⁵⁾ co-
gnoscantur — ¹⁶⁾ l. c. (xvi 7) 750 c

gemmarum uarentium zmaragdus¹⁾ principatum habet cuius²⁾ veteres tertia —

f. 104^b dicta est ex uiridi fulgoris³⁾ aurei. De rubris gemmis. Comrallius⁴⁾ gignitur in mari forma ramosus colore uiridis et maxime rubens. | —

f. 105 aut̄ sieut & sucinum⁵⁾ fulua astrahens⁶⁾ spū folia propinquantia. De purpureis. Inter purpureas gemmas principatum amethystus. indicus tenet. —

f. 105^b Roditis⁷⁾. rosea est⁸⁾ ex eo nomen accepit. De candidis | Margarita prima candidarum gemmarum quem inde margaritum⁹⁾. aiunt | —

f. 106 candida qua aurifices aurum poliunt. De nigris. Agates¹⁰⁾ reperta. primum in siciliam¹¹⁾ iuxta flumen eiusdem nominis postea —

ibid. adtrita¹²⁾ digitos adurit¹³⁾. De uariis. | Pancrus¹⁴⁾ uariis¹⁵⁾ ex omnibus pene coloribus constans —

f. 107 gelu uehementiori¹⁶⁾ concreto. De cristallinis¹⁷⁾. | Cristallus resplendens & aquosus —

f. 108^b candida lucē. De aureis. | Sunt quedam gemmarum genera ex specie metallorum —

f. 109^b densitate sua obscurentur. | Ponderum¹⁸⁾ ac mensurarum iubat¹⁹⁾ cognoscere modum nā omnia De Ponderibus | —

f. 111 perfectionem. centenarii numeri instituerunt romani²⁰⁾. De mensuris. | Mensura est res aliqua modo suo. uel tempore circumscripta. —

f. 112^b camelli²¹⁾ efficiunt De signis ponderum²²⁾ | Ponderis signa plerisq. ignota sunt & inde errorem legentibus faciunt | —

ibid. littera coniuneta cenix²³⁾ est. ||

f. 113 sci uaede p̄bri ex libro explanationum secundo in samuhelem prophetam | Qm̄ in hoc libello id est secundo nr̄ae allegoricae expositionis in beatum proph̄am samuhelem —

¹⁾ smaragdus — ²⁾ eui — ³⁾ fulgoris — ⁴⁾ Corallium — ramosum — viride — ⁵⁾ succinum — ⁶⁾ attrahens — ⁷⁾ Rhodites — ⁸⁾ et add. — ⁹⁾ quam — margaritam — ¹⁰⁾ Achates — ¹¹⁾ Sicilia — ¹²⁾ attritu — ¹³⁾ adurit — ¹⁴⁾ Pancrus — ¹⁵⁾ varius — ¹⁶⁾ vehementiore — ¹⁷⁾ crystallis — ¹⁸⁾ l. e. (xvi 25) 390 — ¹⁹⁾ iuvat — ²⁰⁾ Romani instituerunt — ²¹⁾ camelii — ²²⁾ om. — ²³⁾ choenix

f. 114 paulatim ab eius deuiasse uestigiis. | Item eiusdem de naturis et significationibus lapidum. ex apocalypsi. fundamenta muri ciuitatis omni lapide praetioso ornata. | Variorum nominibus lapidum uel species uirtutis —

f. 118^b & conditor d̄s qui est fundamentum fundamentorum & pro nobis &iam ||

6. Die vaticanische Bibliothek.

d. **Bibliotheca Urbinae.**

BOETHII libri de trinitate.

532. membr. 4. foliorum 35. saec. X.

f. 1 Anieii. Manlii | Seuerini. Boethii | v. c. et inl. | exconsul. ord.
patricii. | incip. liber | contra eutychen et nestorium. ||

1^b Anxie quidem | diuque. sustinui. | ut de ea quae in conuentū
motata —

f. 33^b quod illa incommutabilis bonitas. | atq. omnium bonorum
causa perseribit. | Explicit | lib boethii . v. c. | contra eutychen | et
nestorium. | f. 34 Uersus in laudem sc̄i. ioh. bapt̄. | Ut queant laxis
resonare fibris. mira gestorum famuli tuorum. solue polluti labii
reatum. | sancte iohannes. | —

f. 35 Ut pius mundi sator & redemptor. mentib. pulsa | luuione
puris. rite dign&ur ueniens sacratos | ponere gressus. | m. al.: Gloria
patri genitoq. proli: & tibi compar | utriusq. semp. sp̄s alme d̄s unus
omni | tempori secli. ||

e. Bibliotheca Ottoboniana.

AUGUSTINUS *de psalmis LXXXIV — LXXXVI.*

319. membr. 8. foliorum 46. saec. VI—VII. ¹⁾

f. 1 in eum ²⁾ qui iustificat inpium. tu ³⁾ ergo | peccata potes habere fructum bonum non habebis. nisi ille dederit | cui confiteris —

f. 3 ut te informet uestigiis suis amen ⁴⁾ | Explicit sermo habitus | carthaginensis ⁵⁾ de psalmo LXXXIII | incipit sermo habitus de psalmo LXXXV in natale | sc̄i cypriani vigiliis ⁶⁾ | Nullum maius donum prestare | posset d̄s hominibus quam ut uerbum —

f. 32^b in te|nebris ⁷⁾ iturus es. fac me|cum signum in bono ut uideant. qui me oderunt. et confundantur ⁸⁾ || f. 33 Consolatus ⁹⁾ est in corona modo est ¹⁰⁾ | consolatus. adhuc tristis est d̄ns ¹¹⁾ | ih̄s x̄ps adhuc interpellat —

f. 35 temptationes et suscipiat consolationes. conuersi | ad dominum. amen ¹²⁾ | Expl̄ sermo habitus | in mappalia ¹³⁾ de psalmo LXXXV. In eis LXXXVI | Psalmus iste ¹⁴⁾ qui modo cantatus | est breuis est numero uerborum | magnus est ¹⁵⁾ poterit sententiarum | —

f. 38^b quia ipsos secos ¹⁶⁾ | persequebatur saulus. nondum | paulus. quando ei elamauit de caelo ¹⁷⁾. || f. 39. de 'sta ¹⁸⁾ (corrs

¹⁾ Dieser Codex bildete ursprünglich einen Theil des Vallieellianus B. 38. Siehe oben S. 181 ff. Vorn die Bemerkung: Ex codicibus Ioannis Angeli Dueis ab Altaemps. — ²⁾ XXXVII 1080 — ³⁾ tua — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ in vigiliis om. — ⁷⁾ tenebras — ⁸⁾ l. e. 1098 — ⁹⁾ l. e. 1099. Ein Blatt fehlt — ¹⁰⁾ et — ¹¹⁾ enim noster add. — ¹²⁾ conversi etc. om. — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ eius add. — ¹⁷⁾ l. e. 1103 — ¹⁸⁾ ibid. Ein Blatt fehlt

m. 2) ciuitate fundamenta eius in | montibus sc̄is diligit dn̄s portas
sion. | iam ideo —

f. 46^b similem inuenisse ¹⁾. sed ²⁾ non est hoc | nec ³⁾ quasi
paremus nos talibus ibi | perfui qualibus hic gaudemus ⁴⁾). ||

SEDULIUS.

35. ⁵⁾ membr. 8. foliorum 81. saec. X.

Vorsetzblatt Ex bibliotheca Serenissimae Reginae | Num. 1396.
| m. al. Sedulium et Juvencum ambos | magni pretii codices ad
Bibliothe|cam Reginae Suecorum pertinuisse dicendum est. Huic
quippe | Montfoconius in sua Bibliothe. | Bibliothecarum attribuit
notatos | illum n. 1395 cum aliis in eodem uolumine codicibus
hunc | n. 1396. ||

f. 1. Domino meo ⁶⁾ ac beatissimo pa|tri macedonio presbitero |
sedulius ⁷⁾ in x̄po salutem | Priusquam ⁸⁾ me uene|rabilis pater
operis | —

f. 3 immolatus ~ x̄ps cui honor & gloria cum patre | & sp̄u sc̄o
p oīna seckā seculo⁹ aīm. | hoc ⁹⁾ opus sedulius inter cartulas dis-
psum reliquit qđ ¹⁰⁾ | recollectū adunatū atq; ad omnē elegantiam
deuulgatum ~ a tartio russo asterio quinto uicario consule ordinario
atq; patricio. || f. 3^b Summe ¹¹⁾ sacer meritis ueracis dicta poētē | —
Plus tamen ad meritū ~ si uig& or&uo. | Sedulius epistolā ¹²⁾ mace-
donio premissa presbitero. xvi. | dehinc uersuum prolegg lecturos
inutans. paupertatē exilis ingenii olerum comparat uilitati ex cuius |
carmine de singulis utriusq: testamenti miraculis | haec sunt capita
pr̄notata. sequuntur indicia titu|lo¹³⁾ xxiii ¹³⁾ singulis sequentib;
capitulis ¹⁴⁾ siue coaptata | Versus sedulii ¹⁵⁾ de x̄po | ¹⁶⁾ A ¹⁷⁾ solis
ortu ¹⁸⁾ cardine adusq: terrae limitem | —

¹⁾ invenimus — ²⁾ et — ³⁾ ne — ⁴⁾ l. c. 1108. Die sechs Quaternionen
(VIII—XIII) dieser Handschrift gehören zwischen Fragm. XII und XIII des
Vallicellianus: a. a. O. S. 183 — ⁵⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus
Sedulius prolegg. Iuvenc. 2, 49 prolegg. Sedul. 3, 75 — ⁶⁾ saneto — ⁷⁾ Coeli-
lius add. — ⁸⁾ XIX 533 — ⁹⁾ Arev. prolegg. Sedul. 3, 136 — ¹⁰⁾ om.
— ¹¹⁾ Epigramma Turci Rufi Asterii qui — dedicatio carminum XIX 779
sume — ¹²⁾ epistola — ¹³⁾ xxv — ¹⁴⁾ capitibus — ¹⁵⁾ Coelii Sedulii
hymnus — ¹⁶⁾ de chr. om — ¹⁷⁾ l. c. 763 — ¹⁸⁾ ortus

f. 4 calcavit unicus dī seseque cēlis reddidit || f. 4^b Explicit uersus | Incipit prologus sedulii ¹⁾ | Paschales ²⁾ quicumq; dapes conuia requiris | — Rubra qđ appositum testa ministrat holus. | Incipit paschalis carminis utriusq; testamenti | Incip̄ liber primus sedulii. | Cum sua gentiles studeant figmenta po&ę | —

f. 15^b Ora lupi uitaq; ^{frui} p pascua xp̄i. Explicit liber sedulii primus ³⁾ || f. 16 noui testamenti. Incip̄ lib. II | ubi aquā in uinum conuertit ⁴⁾ | Prima suae dñs thalamis dignatus adesse | —

f. 21 & speciale bonum cum sit generale revoluam | Finit lib. II Incip liber III. | euangeliste. sequitur tituli | singulis capitulis. coartari. | Jam placidas iordanis itē transgressus arenas | —

f. 26 Qui regit &hereum princeps in principe regnū | Explicit liber. III. | Incip̄ lib. III. feliciter | Mas inter uirtutes (*corr.*) opes iam pxima pasche | —

f. 33 m. al. in ras. Sufficeret densos per tanta uolumina libros | Sedulius ⁵⁾ xp̄i. miracula uersib; edens — Semotis cunetis modicis saturauit ab escis || f. 33^b Cantemus ⁶⁾ socii domino cantemus honorem | —

f. 35 Cum sc̄o sp̄u gloria magna patri * Finit amen | Incipit ars sedulii poetę qui primo laicus in | italia philosophiam didicit postea eōm aliis | metrorum generibus heroicum metrum ma|cedonio consulente doeuit in achaia libros suos | scripsit in tempore imperatorū iunioris ⁷⁾ theodosii | filii archadii et ualeⁿti^mani (*corr. m. al.*) filii constantii. pax ||

f. 35^b Incipit glossa de prosa sedulii | Dñs dictus est qđ dominet ²⁾ (Beatus) opulent' potens. abundans. Beat' *der Rest abgeschnitten*

f. 36 Saturnus | Quatuor una simul dat dictio nomina reb; | Tota namq. dī designat uoce latinum | Parte sed ablata fit ples daunia prima. | Sublato medio reman& ētrarius aegro | Extremo. restat qđ prandia euncta recusat. ||

f. 36^b Incipit praefatio iuuenci presbiteri | Immortale ⁸⁾ nihil mundi conpage ten&ur — duleis iordanis ut xp̄o digna loquamur |

¹⁾ prol. metricus ad lectorem — ²⁾ I. e. 549 — ³⁾ Ende des zweiten Buches — ⁴⁾ ubi — conv. om. — ⁵⁾ Belisarii scholastici aerostichis de Sedulio I. e. 782 — ⁶⁾ (Elegia) I. e. 753 — ⁷⁾ minoris — ⁸⁾ I. e. 57 (evangelica historia)

Explicit praefatio || f. 37 Juvencus nobilissimi generis hispanus | presbiter minor euangelia exametris uersib. pene ad uerbum transferens. minor | libros composuit. et nonnulla eodem | anno ad sacramentorum ordinem ptenentia floruit sub constantino principe ut hieronim¹⁾ prob^t de eo scripsit. | Rex²⁾ fuit herodes iudea in gente cruentus | —

f. 49 sana ministerium praebebat femina mensis. | Explicit. liber. primus. | Incipit. liber secundus | Jamq: dies prono decedens lumine pontum | —

f. 59^b Inde domum rep&it serus turbasq: reliquid | Explicit. liber. secundus. || f. 66³⁾ Incipit liber tertius | Fuderat in terris⁴⁾ roseum iubar igniscomus corr. sol | —

f. 65^b constitu& uobis sublime corr. in uertice sedes⁵⁾ || f. 67 ad potiora⁶⁾ prudens⁷⁾ transibit strata tororum | —

f. 68^b paucorum felix hominum selectio fi&. | Explicit liber. m. || f. 69 Incipit eiusdem lib. m. | Talia dicentem confestim factio frendens | —

f. 81 donec consu&mens dissoluat saeculi⁸⁾ finis. | has mea mens fid&ei uires sci&q. timoris coepit — lucis xp̄m qui in saecula regnat; Finit | Explicit liber. m. euangeliorum⁹⁾. | uersib; gai. uetti. aquilini. | iuuenci. presbiteri. | m. al.: Jamque⁹⁾ galileos concender&¹⁰⁾ anxia montes | montes¹¹⁾ mandatis. cristi zwei Zeilen ausradirt.

f. 81^b κυριος dñs — αποτυνων ////////// ||

VALERIANUS CIMELIENSIS *de bono disciplinae.*

259. membr. 4. foliorum 1—29 saec. X, f. 30^b—111 saec. XIV.

Vorsetzblatt Ex bibliotheca Serenissimae Reginae | Num. 1494

f. 1 Ex lib. Petri Danielis Aurelii 1564.

f. 2 Incipit dicta sci augustini | de disciplina xpianorum¹²⁾ | Locutus¹³⁾ est ad nos sermo dī & depromptus est | —

¹⁾ XXIII 691 b — ²⁾ XIX 61 — ³⁾ die Blätter versetzt: die richtige Folge 39. 66. 60-65 — ⁴⁾ terras — ⁵⁾ l. e. 260 a — ⁶⁾ l. e. 266 ein Blatt fehlt — ⁷⁾ pudens — ⁸⁾ evangeliae historiae — ⁹⁾ l. e. 343 a — ¹⁰⁾ concenderat — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ Aug. sermo de d. christiana — ¹³⁾ XL 669

f. 13 recole euangelium quod audisti. | ego et pater unum sumus ¹⁾ || f. 13^b Item sci ualeriani cimelensis epi ²⁾ | de bono discipline | Multi ³⁾ qui sanae doctrinae aduersantur | iustitiam culpant —

f. 23^b sequenti tempore disseramus | De praelatis | Vir iustus aut omni potestate saeculari | exiuitur —

f. 26 accepto regno fiunt iniqui | De iustitia principum | Qui recte utitur regni potestate —

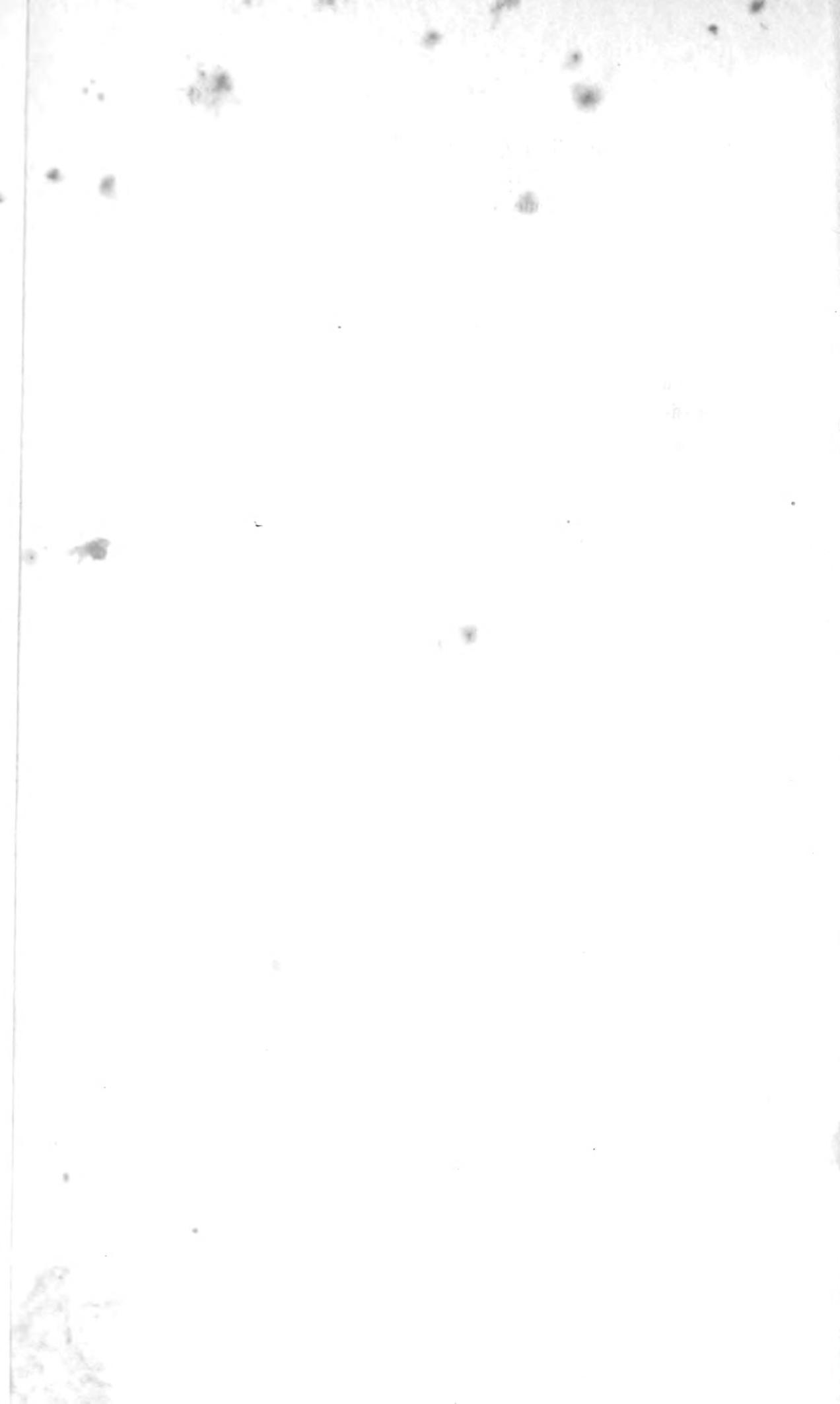
f. 27 resurgere n̄ pigeat | De patientia principum | Plerumque princeps iustus. etiam | malorum —

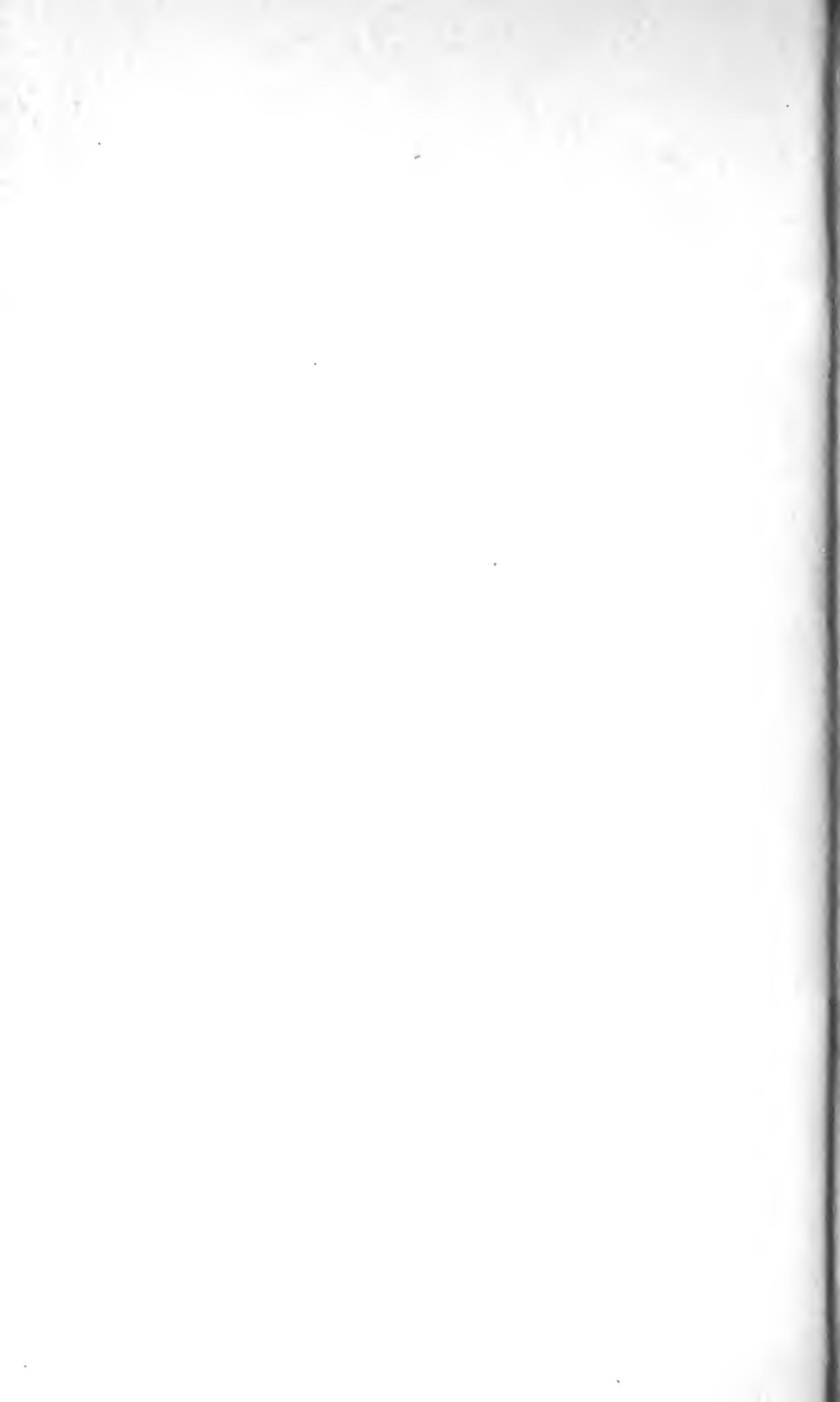
f. 28^b errore quisque par est ac uitio. Quod principes legibus teneantur; | Justum est principem legib. —

f. 29 suam ecclesiam credidit || f. 29^b 30 leer ||

f. 31 *Unten* Petri Danielis Aurelii 1564 | Philobiblon dñ Richardi de buri epi Dunelmēn | Tragicum argumentum de miserribili statu regni | Francie. editum a frē francisco de monte | bellinia ordīs bī benedicti. | De statu Romanae ecclāe.

¹⁾ Conversi — amen add. — ²⁾ episcopi Cemeliensis — ³⁾ LII 691

liotheque patrum latinorum
alica. v. 1 19658

PONTIFICAL INSTITUTE OF MEDIEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK CRESCENT
TORONTO—5, CANADA
19658.

G. H. NEWLANDS
Bookbinder
Caledon East, Ont.

